

Starob.

N. 8. 6

017853

4 1773 ann. E.

NOVA LITERARIA
 MARIS BALTHICI
 &
 SEPTENTRIONIS,
 edita
 M DCCI.

LVBECAE,
Apud Iohannem Wiedemeyer, Bibliopolam.
 Typis Christoph. Gothofr. Jægeri.

NOVA LITERARIA

MARIS ET THICI

SEPTENTRIONIS

9948

M DCC

017853

NOVA LITERARIA

MARIS BALTHICI ET SEPTENTRIONIS,

Edita Mense Januario M DCCI.

WISMARIAE

NOva quaedam editio *Carminum* sive *Canticorum sacrorum* in usum Ecclesiae Wismariensis collectorum unà cum *D. Henningi Iohannis Gerdesii*, Superintendentis, praefatione, prodiit, accuratissimà, quoad fieri potuit, emendatione, maximè necessarià quorundam immutatione, & facillimo ordine cuius se commendans, ejus titulus ita habet: *Psalmen und Lobgesänge und geistliche liebliche Lieder / sammt andächtigen Gebet-Buch / besonderer Prüfung und Buß-Andacht für Communicanten, zum Dienst der Wismarschen Kirch:n und Haus-Andacht / mit Fleiß übersehen, zusammen getragen / und mit nöthiger Berrede heraus gegeben.* Wismar, bey Matthias Martini, 1700. (2. Alphab. 6. plag. in 12. obl.)

Typis quoque excusa est *Oratio Iohannis Neumanni*, Pastoris Bözoviensis, quam in panegyri exequiali *Christophori Schünemanni* / Administratoris quondam praediorum grossen Walmstorf / kleinen Voigtshagen &c. habuit, sequenti modo inscripta: *Terminus vite humanae*, oder / das Ziel des Menschlichen Lebens / &c. in einer Abdtelckunas Rede fürgestellt. Wismar, bey Matthias Martini. (6. plag. in 4.)

ROSTOCHII

Prodiit *Alberti Joach. de Krakevitz*, SS. Theol. D. & Professoris Ducalis, *Schriffmässige Untersuchung der Lehre vom Termino der Göttl. wiedereruffenden Gnaden*: dem deutlichen Vortrag der Prophetisch-Apostolisch- und Evangelisch-Luthertischen Lehre von dem Termin der von Gott bestimmten Gnaden-Zeit Herrn *D. Adam Keuchenbergs*:

NOVA LITERARIA

4
 Chenberg: Zu Erforschung der Wahrheit in Christlicher Lieb und
 Verschidenheit &c. entgegen gesetzt. Rostock / bey Joh. Weypling/
 1700. (13. plag. in 4.)

Superiori anno 1700. die 11. Decemb. sub moderamine *Joh.
 Petri Grünberg* / SS. Th. D. & Prof. P. Consistorii Ducalis Asses-
 soris, Districtus Mecklenb. Superintendentis, & h. t. Facultatis
 suæ Decani, Præsidi verò *M. Georgio Friderico Ottenf. Ro-
 stockiensis*, S. Theol. Baccalaureo, Auctor & Respondens *Adolph.
 Fridericus Dermannus*, Strelitzia-Mecklenb. Disputationem Theo-
 logicam, de *Sabbatho hebdomadali ab Adamo in Paradiso
 celebrato*, publicè defendit. (3. plag. in 4.)

: Die 25. Decem. b. Rector Universitatis *Joh. Nicolaus Quistor-
 pius*, S. Theol. D. & P. P. Pastor item ad Div. Nicolai, & Rev.
 Ministerii Director, *Programma Natalitium* publicavit, cum-
 que illud ultimum sit Sæculi à Christo nato decimi septimi Pro-
 gramma, in illo omnes Professores longo ordine ex Matricula A-
 cad. recensuit, qui isto Sæculo Rectoris Academiæ hujus munere
 sunt functi, unà cum variis memorabilibus in eadem Matricu-
 là à Rectoribus simul annotatis. (3½. plag. in 4.)

M. Zacharias Grapius, SS. Theol. Doctorandus, Phys. ac
 Metaph. Prof. Publ. & Archi-Diac. Jacobæus, Concionem quan-
 dam sub titulo: *Einsältiger / und denen heutigen Meulingen ent-
 gegen gesetzter Unterricht von der versäumten Gottes Gnade / superio-
 ri die Jejunii ordinario d. 17. Septemb. ex Rom. II, 1-11. habitam,
 evulgavit. (5½. plag. in 4.)*

GEDANI

Samuel Schelgwigius D. in ordinariis Disputationibus conti-
 nuavit Pugillos *Quæstionum Theologicarum*, ventilavitque.

Pugillum XXI. Resp. *Christiano Zachert*, Sonicensi Borulso g.
 Octobr. An major uberiorque illuminatio, quàm Ecclesiæ antea
 unquam contigit, post-hac exspectanda sit. Neg. An virtute divi-
 nâ, sed tamen creatâ & finitâ, quæ ex Deo ac Christo, ejusque
 humanâ naturâ emanet, & hominem intimè p̄netret, regene-
 remur ?

femur? *Neg.* An per regenerationem, consequamur novam eamque divinam naturam? *Neg.* An Renatus per novam, quam consecutus est naturam, in ipso cordis fundo animaeque summis & intimis viribus, penitus (ganz oder gänzlich) mutetur, ita ut in praesenti vitâ, non tantum idoneus fiat, ad peccatum actuale perpetuò vitandum, omnesque fructus Spiritus indefinenter exercendos; sed etiam actu ipso continuo & nunquam interrupto, pravis cupiditatibus resistat, aut ad minimum resistere conetur? *Neg.*

Pugillum XXII. Resp. *Joanne VVahl*, Gedanensi 13. Octobr. An natura divina, per generationem acquisita, etiam corpus, huiusque facultates penetret & mutet; ita ut corpus in praesenti vitâ, per illam non solum à materialibus peccati sordibus purgetur, sed etiam spiritualem indolem, (eine geistliche Art) qualem Electorum corpora in resurrectione habitura sunt, consequatur? *Neg.* An in Regeneratione novum corpus, ex Christi corpore, induatur, ut caro & ossa de carne & ossibus Christi fiamus? *Neg.* An duplici modo filii Dei fiamus, per adoptionem & generationem adoptioni contradistinctam? *Neg.* An inter Regenitos spiritualis sympathia reperiatur, ut licet sibi invicem antehac ignoti fuerint, singulari tamen affectu, simulac convenerint, se mutuò prosequantur, ut alter alterum agnoscat, diligat, desideret, de eo gaudeat, ei condoleat &c.? *Neg.* An ex parte hominis nihil planè discriminis, inter Regenitum lapsum & eum, qui nunquam regenitus fuit, occurrat? *Neg.*

Pugillum XXIII. Resp. *Davide Georgio Eberto*, Belgard. Pom. 29. Octobr. An in iis, qui gratiâ Regenerationis exciderunt, literalis notitia rerum ex Scripturâ antehac, cum adhuc renati essent, haustarum, ut & assensus superstes, non amplius divini luminis sint, utpote prorsus exstincti; sed tantum humanarum cogitationum? *Neg.* An propterea Deo placeamus, cum eo uniamur, & ad regnum coeleste capeendum idonei reddamur, quod Deus suam imaginem, in Regeneratione restitutam, in nobis videt? *Neg.* An crucifixio carnis, tanquam medium conservandæ, vel promovendæ Regenerationis, aut etiam signum huiusdem, consistat in castigationibus corporis ultrò susceptis, v. gr. in vigiliis, cum

cum per labores officii, quantum satis est, dormire liceat; in humicubatione, cum lecti strati præsto sint &c.? *Neg.* An charitas sit ipsa Fides, quâ justificamur? *Neg.* An prærente Notitiâ promissionum Evangelicarum, Assensu iisdem præstito & Fiduciâ in Christum promissum, infallibiliter concludamus, adesse Fidem justificantem? *Aff.* An essentia Fidei justificantis materiali-ter spectata, consistat in Notitiâ, Assensu & Fiduciâ; formaliter autem in Christo per Notitiam, Assensum & Fiduciam apprehenso: adeò ut Christus, eo quo diximus modò apprehensus, rectè pro essentiâ fidei formaliter spectatâ venditetur? *Aff.*

Pugillum XXIV. Resp. *Johanne Georgio Koch*, Soldino-Neomarchico. 3. Novembris. An dilectio aut resignatio sui ipsius, aut imitatio Christi, &c. sit Forma vel Vita Fidei? Itemque an Fides vera & Fides operosa, vel operans, quâ rem, unum idemque notent? *Neg.* An vita Fidei duplex sit, una quam Fides sibi ipsi à Christo, ante hujusdem apprehensionem, per verbum vivificum habet; altera, quam cum Christo, in hujusdem apprehensione non sibi, sed homini credenti accipit, consistentem in justitiâ & Salute? *Neg.* An Fidem præcedat viva peccatorum notitia? quin imò an necesse sit, ut cor prius à peccatorum sordibus purgetur, quàm Fidei capax fieri queat? *Neg.* An Fides, quæ in solâ imputatione meriti Christi consistit, ubi non simul experimur virtutem Christi adversus peccata, sit Fides imaginaria? *Neg.* An veram Fidem ex experientiâ oriri oporteat, ut quicquid sine experientiâ pro Fide habetur, non nisi Fidei mortuæ exsangvia quasi ossa exhibeat? *Neg.*

Pugillum XXV. Resp. *Leonardo Gebauero*, Steinâ Silesio, 24. Novembr. An propter absentiam Operum, Fides in homine primum justificando, censenda sit mortua? *Neg.* An agnitio & sensus peccatorum, ipsaque contritio & consternatio super peccata, essentiam Justificationis, vel ipsius Fidei justificantis, formaliter considerandæ, & definiendæ, ingredientur? *Neg.* An rectè inter justificationis actum & statum distingvatur? *Aff.* An justificemur Fide actualiter efficaci, i. e. eò, quò justificare debet, jam

jam dilectionem, & (quæ dilectionis appellatione comprehenduntur,) opera, seu externa, seu interna, necessariò secum habente? *Neg.*

Pugillum XXVI. Resp. *Joh. Georgio Notenberg* / Ged. 1. Decembr. An justificemur Fide potentialiter efficace, i. e. tali, quæ, cum homo justificari debet, virtutem seu potentiam diligendi, (& quæ dilectionis appellatione comprehenduntur) opera, seu externa edendi, jam necessariò secum habeat? *Neg.* An formæ lanorum verborum consentanea proferat, qui statuit, nos quidem non justificari Fide, *quatenus* per charitatem efficax est; sed tamen Fide, *quæ* per charitatem efficax est? *Neg.* An Fidem priùs esse vivam oporteat, quàm justificare queat? *Neg.* An justificemur, per imputationem meriti Christi & operationem justæ conservationis? *Neg.* An justificemur per Fidem, tanquam vitam spiritualem, quæ Christum intra nos operantem persequimur? *Neg.* An justificemur intrinsicè, per novam, quæ accipiamus, naturam divinam, cujus imperfectionem imputata Christi justitia tegat & suppleat? *Neg.* An non solum per fidem, sed etiam per charitatem, tanquam causam à parte hominis mediam, Deo uniamur? *Neg.*

Pugillum XXVII. Resp. *Zachariâ Grünvald*, Reval-Livon. 8. Decembr. An per unionem spiritualem Deificemur, vel *Christificemur*? seu ut alii efferunt, an per illam tingamur ad divinam naturam: transformemur in Deum? imò ad totam plenitudinem Deitatis, in *λόγω* habitantem, perveniamus? *Neg.* An Unio spiritualis sit fundamentum & principium omnium gratiæ actuum, ipsiusque etiam justificationis? *Neg.* An cum Christus, etiam quæ humanam naturam, nobis unitur, caro ejus glorificata, in Unione mysticâ, fiat indumentum Sanctorum? *Neg.* An una eademque virtus Fidei se in Justificatione & Sanctificatione exerat? *Neg.* An Fides non solum naturâ, sed etiam tempore prior sit charitate; ita tamen ut hæc illam peractâ Justificatione, proximè, immediatè & perpetuò sequatur? *Aff.*

Pugillum XXIIIX. Resp. *Simone Jacobo Liebe*, Mariab-Prusso. 14. Decembr. An Opera Renatorum legaliter spectata, bonitatem
ab-

absolutè sic dictam habeant, ut non solum ex gratiâ, in Christo & per fidem, verùm etiã in & per se, ac propter essentiam suam, pro verè bonis censeri debeant? *Neg.* An B. O. ad Christianismum, non tantùm consequenter, sed etiã formaliter & constitutivè, ut pars ejusdem, pertineant? *Neg.* An Fides non nisi prima scintilla, Charitas vero præcipua pars vitæ spiritalis, sit? *Neg.* An Fides per bona opera retineatur, augeatur, vel confortetur? *Neg.*

Pugillum XXIX. Resp. *Georg. Andreâ Messerschmied*, Gedanens. li. 15. Decembr. An conscientia, ratione ipsius personæ, coram Deo, præsertim in agone mortis, per opera tranquilletur? *Neg.* An formæ sanorum verborum consentaneum sit, quòd, qui bona opera facit, Deum ex eò habeat propitium? *Neg.* An per sanctam vitam veniamus ad beatam mortem? *Neg.* An obedientia & servatio Legis, seu, quod idem est, an patratio bonorum operum ad vitam salutis, ut hujusdem pars, pertineat? *Neg.* An, qui non totam vitam, juxta omnes vires sibi concessas, ita instituit, ut secundum regulam divini verbi, & conscientiæ, omnia facere conetur, ad illum non spectet istud Rom. IIX, 1. Nulla condemnatio est iis, qui in Christo Jesu sunt? *Neg.*

Sub eodem Præside, solennem disputationem 4. Novembris habuit, *Immanuel Kühn*, Colbergâ-Pomeranus, Auctor & Respondens, super Problema Theologicum, *an Fides justificans sit bonum opus?* (pl. 3½.) Summa Thesium hæc est:

1. Status controversiæ formatur. 2. Problema in duo membra dispescitur. *Quæritur I.* An Fides sit opus? Conceditur. Fidem esse Opus passivè sic dictum. 3. Itemque Opus latè dictum. 4. Fidem esse Opus seu Actionem strictissimè sic dictam, negatur, & negativa probatur. 5. Objectiones solvuntur. 6. *Quæritur II.* An Fides sit bonum Opus? Significatio Fidei aliena remoyetur. 7. Probatur, quòd Fides justificans non sit bonum opus. 8. Argumenta contraria ordine solvuntur.

Die 9. Decembr. à *Christophoro Bebrio*, Eloqv. ac Poet. P. R. institutus est *Controversiarum ex Plinii Panegyrico, per commissiones oratorias enodandarum Agon IV. in Capita Panegyrici à*

XXXVI. ad XLIX. Resp. *Salomone Theophilo Pomian Pesarario*, Gedanensi. (pl. 5.)

REGIOMONTI

D. Gothofredi Wegneri, S. Theol. Prof. Ordin. & Concion. Aul. Luther. Disputatio de *Ordine salutis*, aliquot aphorismos complexa, hab. Resp. *Joh. Lindenblatt* / *Bartenst.* Pr. Ministerii Candid. (plag. 6½.)

Ejusdem prodiit quoque Memorabile alterum Anni M DCC. *Emendatio Calendarii*, quæstionibus aliquot expedita, 1. An Emendatio Calendarii sit tractationis Theologica? 2. An necessaria, an otiosa fuerit? 3. Quibus jus competat emendandi? cur & quomodo facta sit? &c.

Lectoribus hic significandum duxit, ante nominatus *D. Wegnerus*, quod Disputationes Regiomonti editæ, non omnes completæ lucem mox viderint, ob causas in præfatione *Syntagmatis* adductas; interim eò inscio & inconsulto ab aliis alibi inter has nonnullæ reculsæ sunt, ut primùm prodierunt. Sed & *Francofurtenses Disputationes* à Bibliopola Francof. uno volumine, sic ipso volente, junctim omnes; ab alio verò octo tantùm; & iterum Tres seorsim, ipso inscio, distractæ & venditæ sunt. Quare h. l. B. Lectoribus indicat, se Disputationes suas hæcenus editas, in IV. Volumina compegisse, in quibus etiam completæ ac integræ inveniuntur. Et quidem

Vol. I. *Francofurtense* continet (*) *Dissertationes* decem: (1) de *Navigacionibus Salomonis*, ex Reg. 9. 26-28. c. 10. 11. 14. ed. 1671. 8vo. cum Calend. Rom. 1689. 4. (2) de *Origine avium*, ex Genes. 1. 20. 1672. 1690. (3) de *Loco natali J. C.* ex Luc. 2. 1673. 1690. (4) de *Sequelâ Dei*, ex Prov. 1. 7. Pl. III. ult. 1678. (5) de *Aqua Bethlehemi*, ex 2. Sam. 23. & 1. Par. 11. 1679. (6) de *Lingvis Spir. S. metadoticis*, ex Actor. 2. 3. 1681. (7) de *Triuo mortis J. C.* ex Hist. Ev. 1688. (8) de *Testimonio 3. Testium*, ex 1. Joh. 5. 7. 1690. (9) de *Syncripsi I. & II. Adami*, ex 2. Cor. 5. 21. (10) de *Indumento Baptizatorum*, ex Galat. 3. 27. Halæ 1694. hab. Quibus adjungi potest *Dissertatio de Pace Dei*, ex Philipp. 4. 5. Jenæ 1693. impressa, item 1679. & 1680. (β) *Specimina*

mina *Hierolexicorum* V. & N. Testam. Analyticos, Exegeticos, & Praxis Biblicæ. A. 1689. vid. An. 1698. Nov. Liter. p. 92.

Vol. II. continet *Meletemata Philosophica*, in juvenili aetate scripta, & recensita A. 1699. N. Liter. p. 199.

Vol. III. continet *Primitias Regiomontanas*, quarum recensio A. 1698. Nov. Liter. p. 92. & 93. facta est.

Vol. IV. est *Syntagma*, quò Dissertationes, intra triennium editæ, comprehensæ sunt, recensitæ quæque suo loco & tempore, quando sunt habitæ. Accesserunt verò 1. Examen Syllogismi de Reformatione Concionum. 2. de Autoritate Conciliorum. 3. de Autoritate Patrum. 4. de Deo infinitò, & 5. Continuatio Enantiophaniarum Symbolicarum. 4to.

Cæterum hic etiam aliorum opusculorum, ab eodem D. Wegnero editorum, Syllabus subjungitur.

1. Oratio de Ostracismo, Regiomonti 1664. 4to.
2. Sciagraphia Geographiæ Mathematicæ, ibid. 1666. 8.
3. Geistliche Parodien I. & II. Theil/ Cöln 1668. 12.
4. Calendarium Romanum, cum Annotat. Colon. 1671. 8.
5. Geistliche Sonntags-Gespräche vom Sabbat/ Siettm 1671. 12.
6. Das Vater unser/ Gebetsweise. Leipz. 1672. 12.
7. Kurzer Begriff des Christenthums Arnds/ aus dem Latein verdeutsch/ Cöln an der Spree/ 1673. 12.
8. Nahmen-Buch Lutheri, verdeutsche und mit Anmerkungen/ Leipz. 1674. 8vo.
9. Encomium Neostadii Ebei. vvaldensis in Meso-Marchiâ, Colon. ad Spream, 1674. 4.
10. Geistliche Lieder und Oden/ I. II. III. IV. Theil/ 1674. 1676. 8qq. 12.
11. Tractat. von der Kinderzucht/ ex Ephes. 6. 4. Ff. 1675. 1677. 12.
12. Consilium de obitu Collegæ B. Arndii, sibi ipsi manus in morbo inferentis, expetitum, Colon. 1676. 4.
13. Summarische Anzugs- Predigt Jesu Christi/ bey Anzug an der Ober-Kirchen/ in 3. Aufspred. Sf. 1676. 4.
14. Unterricht von der Kinder-Pflicht. Guben/ 1676. 12.
15. Catharismus oder Predigt von der Reinigung nach dem Gesetz/ ex Luc. 2. Sf. Dd. 1677. 4.

16. Kinder-Lehr- oder Bericht / wie die Jugend von Kindheit auff zu informiren. Guben/1677. 12.

17. Die nützliche Denck-Kunst / in einer dreysfachen Betrachtung des vergangenem/ gegenwertigen und zukünfftigen / zur Übung der Gottseligkeit. Guben/1678. 12.

18. Programma in vit. ad iter Orientale, quò de necessitate & utilitate lingvarum sacrarum agitur. Francof. 1678. 4.

19. Horologium Hebræum. ibid. 1678. 8vo.

20. Specimina Analysis Hebrææ, ib. 1679. 8vo.

21. Leichpred. in fun. Marg. Burchardiz, Conjugis D. D. Sam. Gottfried Polissii, Prof. & Physici. Francof. 1680. 4to.

22. Programma de Computo Ecclesiastico, & Accentuatione Hebræa. Francof. 1680. 4to. & in syntagm. 1700.

23. Pius desiderius ad pium eruditum orbem ablegatus, ut suas cogitationes de 7. novis societatibus ineundis exponat, sub nom. Georg. Finvvetter. Biponti, 1681. 12.

24. Epitome Bibliorum. exhibens fundamenta Theologiæ Luthe. ranæ in lingvis authenticis. Witteb. & Francof. 1681. & 1700. 8vo.

25. Christl. Leichpredigt in fun. Dn. Christ. Schweders, J. U. Stud. ex Jesai. 63, 2. Francof. 1691. fol.

26. Christl. Leichpred. in fun. Dn. Martin. Harnisch/ Rathsverwandten und Kauffmans / ex Jesai. 43. Francof. 1683. 4to.

27. Bibliodion de Bibliothecis per societatem augendis & colligendis, sub nom. Georg. Finvvetter. Biponti, 1684. 12.

28. Kinder-Postill od. Sprüche der Heil. Schrift/ Psalmen/ und Neimgebetlein/ für kleine Kinder/ Sfurt/ 1685. 1692. 12.

29. Der gecreuzigte Jesus/ in Kinder-Gesprächen/ aus der Passions-Historie/ Wittenb. 1686. 12.

30. Leichobdankungen/ bey vornehmer Leute Begräbnisse gehalten/ in ein Volum. gebracht/ Sfr. 1687. 4to.

31. Franckfurtsche Trauer-Klage / über den Tod S. Churf. Durchl. Hr. Frid. Wilhelms/ Churfürsten etc. 1688. fol.

32. Geistl. Kleider-Predigt/ ex Rom. 13. Gal. 3. Lips. 1675. 1700.

33. Nucleus Curtii Scholasticus, Francof. 1689. 8vo.

34. Florilegium Latinitatis, sive Apophtegmatum, Narratio-

- num, & Epistoliarum è Cicerone collectarum Libr. III. Ff. 1690. 8vo.
35. Anfang zur Latein. Sprache/ Sfurt/ 1690. 8vo.
36. Hsagoge ad Theologiam Positivam D. Königii, in Filii usum, Francof. 1690. & repet. 1699. 8o.
37. Calendarium ad Ann. 1691. Ff. 1690. 4to.
38. Brandenb. Geogr. Calend. ad A. 1692. 1691. 4to.
39. Nucleus Cornelii Nepotis Scholasticus, 1691. 8vo.
40. Kinder Sorge/ Freud/ und Leid/ Sf. 1691. 8vo.
41. Göttliche Verordnung wegen der Welter. ib. 1692. 4to.
42. Discussio Criticæ Censuræ J. H. K. P. & M. D. quâ Calendarium Romanum &c. Ff. ad Od. 1693. 8vo.
43. Predigten von seligmachenden Glauben/ und Lutherschen geheimen Kirchen-Weisheit/ ibid. 1693. 4to.
44. Volumen Concionum Miscellanearum, ib. 1694. 4to.
45. Programma Pentecostale. Regiom. 1695. 4to.
46. Disputatio de Ceremoniis Eccles., utrum ubique similes esse debeant? Resp. Aut. Joh. Georg. Bedaun, Regiom. 1695. 4to.
47. Impietas Doctrinæ Pontif. pio veritatis stylo improbata, Resp. Aut. M. Joh. Hstel/ Regiom. 1696. 4to.
48. Programma Natalitium, nomine Academia, 1696. 4to.
49. Programma Paschale, nomine Academia, 1697. 4to.
50. Biblia Lutheri German. cum usibus, 1697. fol.
51. Programma Pentecostale, nom. Acad. 1699. 4to.
52. Annotata ad Matthæum, aliquot Disputat. Academ. privato-publieis proposita, 1699. 4.
53. Gutachten von der Kinder-Information, Sf. 1699. 12.
54. Gutachten/ wie ein 12 jähriger Knabe/ der bisher Grammatikam gelernt/ zum Studiren soll glücklich angeführt werden. 1700. 12.
55. Theoria Controversiarum, Neoter. 1700. 8vo.
56. Scholæ Poëticæ, 1700. 8vo.
57. Deutsche Lieder und Gedichte/ 1700. 8vo.
- Evulgata quæque ab Eodem aliorum Opuscula seqq.*
1. D. Glasii kurtzer Begrifff des heil. Catechismi, Sf. 1670. 8vo.
2. Pia Desideria. B. Balthas. Meuners, vendicata, cum præf. 1679. 12.
3. Orveni Epigrammata, cum gemino indice copiosissimo, Vraislav. 1680. 12.

4. Praxis Trivii. e. Grammaticæ, Rhetoricæ, Dialecticæ, *M. Christian. Teuberi*, t. t. P. & Insp. Ruppin. Francof. 1688. 8vo.
5. Calendarium *Gottlieb VVegneri* ad A. 1693. Francof. 4to.
6. Oratio *Gottlieb VVegneri*, Filii p. m. de libris & liberis sacerdotum, cum præf. *Gotfr. Ohm*, Lips. 1696. 4to.
- D. 25. Decembr. Programma Natalitium de *perpetua Ecclesiæ duratione*, ex Luc. 2. 10. aliisq; Scripturæ locis, imprimis Matt. 16, 18. à *Re-ctore & Senatu Acad. Regiom.* propositum est, Auctore *D. Bernbar-do von Sanden*, S. Th. Prof. & Concion. Aul. primario &c. (pl. 1½. 4to.)

THORVNII

Georgius Hübnerus, Regius Burggravius, Reip. Patriæ Thoruniensis PræCol. Senior, & Gymnasii ProtoScholarcha, septuagesimo secundo ætatis anno, d. 11. Novemb. præteriti anni, viventi-um numero ereptus est. In Proto-Scholarchæ munere ipsi successit *Johannes Czimmermann*, PræCol.

D. Paulus Hofmannus, Wratilav. antehac Superintendens Torgensis, nunc Senior Thoruniensis & Capituli Wurcensis Præpositus, varia hæctenus edidit scripta, vernaculo idioma concepta, qvalia sunt:

Ein kurzer unvorgreiflicher Discurs von Bekehrung der Juden im N. T. aus zweyen Biblischen Sprüchen/als Hof. 3, 4. 5. Rom. 11, 25. 26. und aus den Historien gestellt. Zu Dresden gedruckt 1662. in 12mo.

Christliches und Torganisches Jubilate in der Schloß-Capelle zu Torgau 1671. am Sonntag Jubilate in 18. Chur-und Fürstl. Personen Gegenwart über das Evangelium gehalten/ und nebenst einer Erklärung/ was von Alberti Zeit an die Durchl. Besizere desselben Orts merckwürdiges daselbst verrichtet. In Druck gegeben in Torgau 1671.

Eine Denck- und Danck-Predigt/ gehalten zu Torgau in Jubilate Formülz Concordiæ, so Churfürst Johann George der II. daselbst A. C. 1676. am 7. Junii celebriret/ nebenst einem Bericht von dem heilsamen Concordien-Werck. Ist dem Churfürsten zu Sachsen und

desselben zu Dresden versamleten Land- Ständen dedicirt.

Zorgautscher Catechismus, erstlich A. C. 1594. in Fürstl. Sächs. Officin zu Zorgau gedruckt / hernach auff Befehl Churfürst Jesh. Georgen des II. vor dero beyde junge Prinzen und Enckel/ Hn. Johannem Georgium IV. hernach Churfürsten/ und Hn. Fridericum Augustum, tezo König in Polen/ auff's neue überschen und vermehret/ mit schönen Kupffern gezieret/ und zum sechstenmahl auffgelegt: sampt einer Vorrede und Anhang von des Catechismi Ursprung und Beschaffenheit/ Nothwendigkeit/ Nutz und Gebrauch/ D. P. H. in welchem Anhang der ganze Papismus und Calvinismus ex sola Catechesi wiederleget wird. Zorgau A. C. 1675. in 8vo.

Anfang und Eingang zu dem von Churfürstl. Durchl. zu Sachsen Hn. Johann Georgen dem II. angeordneten Kirchen-Calender; darinnen ins gemein von dem Römisch-deutschen Calend. r/ und desselben Namen und Festen in XX. curiosen Fragen gehandelt wird.

Des Kirchen-Calenders Erster Theil / von denen im Januario, als dem ersten Monat des Römisch-Calenders / befindlichen Namen und Festen insonderheit; darinnen der Lebens lauff derer Personen/ und Ursprung der Feste/ so dieser Monat in sich hält/ aus der H. Schrift/ Kirchen- und andern Historien angeführet/ erkläret/ und was Fabelhafftes dabey zu finden/ entweder ausgelassen oder widerleget wird/ auff sonderbare gnädigste Anordnung Churfürst Johann Georgen des II. versertiget/ und Jhr. Churfürstl. Durchl. geschrieben eingehändiger in Dresden A. 1679.

Christianæ Charitatis Vexillum sursum deorsum volitans, das ist/ Rechtschaffener Christen hinauff und herabwärts fliegendes Hebes-Panier/ gezeiget in einer zu Copenhagen in der Königl. Schloß-Capelle am 18. Sonnt. Trinitatis 1666. gehaltenen Beslagers-Predigt / bey dem Beslager Joh. Georgü III. und der Dänischen Primæsin Fräul. Annen Sephten.

Gallina Laureata, ad nos cœlitus demissa, erga nos benevola & benefica, unâ cum Pullis tanquam alba Gallina filius, illam audientibus & sequentibus, gemino Sermone sacro representata Thorunii, cum observatt. nonnullis latinis à D. P. H.

Dbet

Oder

Die von Christo ein- und aufgeführte Gluckhenne/wie sie uns/ als ein sonderbarer Weyhnacht-Prediger zwo nöthige Weyhnacht-Lehren/zween herrliche Weyhnacht-Nutzen/ und zwo heilsame Weyhnacht-Regeln vorschreibet/ aus denen Evangelien des II. und III. Weyhnacht-Feyertages/ in zwo Predigten/der Alt- und Neu-Städtischen Gemeine zu Thorn 1685. gezeigt.

Evangeliorum Dom. & Festiv. *Succus & Virtus*, h. e. *Sensus & Usus*, certis Limitibus & Lemmatibus inclusus: Oder/der Sonn- und Fest-täglichen Evangelien Saft und Krafft/ das ist Sinn und Nutz/ in gewisse Stücke und Reim-Sprüche/ eingefaßt. Wird in Danzig gedruckt.

Ein dreyfacher Prediger; ein Schwacher/ mit seinem Zustande und Methodo seinen Zuhörern dargestellt; und ein Neuer/ der Deutschen Gemeine zu St. Marien in Thorn solenniter vorgestellt; und ein Englischer/ gottseligen Herzen zu Trost und Erbauung aufgestellt/ am H. Christ-Tage 1688.

Aus allen Sonn- und Fest-täglichen Evangelii ausgezogene Tria Credenda & Facienda, oder 3. Glaubens-Lehren und 3. Tugend-Regeln/da alle membra mit einer Polnischen und Preussischen Histori illustriret und gezieret werden.

Eine eadem methodo gehaltene Grüne-Donnerstags-Predigt/ darinnen die 3. Credenda oder Dogmata uns zu beschauen geben Testatoris Eminentiam, Corporis & Sangvinis Christi Præsentiam & Testamenti Efficentiam; und die 3. Facienda oder Monita uns diese Regeln vorschreiben: Ne mutila, laß es unverändert/ und behalte es: Ne vitupera, laß es unverachtet/ und gebrauche es: und Ne dedecora, laß es ungeschändet/ und verehere es. Ist in Thorn gedruckt.

Ehemytel aus 46 in und umb Torgau gehaltenen Frau-Sermonen/ und 2. Predigten von der Ehe/ auff der Chur-Pringslichen Sächsischen Reise gehalten/ bestehende/ so in Torgau gedruckt worden.

Die in 24. Leich- und Abdankungs-Reden/ einer Trost-Schriefft und einigen Leich-Gedichten beklagte und getröstete Sterblichkeit/ werden in Königsberg gedruckt. Pre-

Precum Formulæ & Morum Regulæ, metricè vel rhythmicè ut plurimum conceptæ, in usum Gymnasii Thorun. unà cum observat. non-nullis Historico-Theologicis hinc inde interspersis, in primis de Cantico, *Te Deum laudamus*, ejusdemque tum *Ortu* l. Auctoris, tum *Vsu*, editæ, Thorunii, 1690.

Quod si Deus vitam & vires concesserit, posthac in publicam emissurus est:

Prælectiones Gymnasticas in Theologiam Positivam Acroamaticam D. *Königii*.

Conciones Funebres selectiores in *Misniâ* atque *Borussiâ* habitas, quarum complures antehac editæ.

Conciones Illustres, i. e. coram Illustribus Personis habitas,

Orationem quandam sacram, in Hafn. arcis templo, coram Friderico III, ejusdem Filio, Christiano V, & Duce Electorali, Johanne Georgio III, sacro mandatò è suggestu recitatam.

Den Himmels Methodum, da aus allen Evangelien der Himmel beschauet und gebauet / oder / die Freude in dem Himmel / und die Straffe zu dem Himmel vorgestellt wird.

REVALIÆ

Die 1 Oct. anni superioris, 1700, in demortui Georgii Schüleri locum Gymnasii Collega fuit vocatus *Joh. Joach. Helvygius*, Berol. March. an. 1696. d. 27. Julii Director Musices, Cantor & Collega constitutus; Huicque *Joh. Gonsior* Regiomont. Prussus suffectus est.

VPSALIAE

B. D. *Olo Svebilio*, Regni Sveciæ quondam Archiepiscopo, & Academiæ Vpsaliensis Procancellario, auctoritate Regiæ & Cleri Svecani consensu, in dignitate successit *Ericus Benzelius*, SS. Th. D. & hætenus Episcopus Stregnesiensis, cujus plus vice simplici in his N. L. mentionem fecimus. Fuit is antehac Theologiæ Professor in Academiâ Vpsaliensi, & varia ingenii monumenta edidit, ex quibus (præter *Historiam Ecclesiasticam*, an. 1699. mense Septemb. p. 271. memoratam) sequentia nobis innotuerunt:

Differ-

Dissertatio de doctrinalium signorum naturâ in genere. Vpsaliae, 1654. in 4.

De Institutione literariâ. Ibid. 1658. in 4.

De Philosophicâ vitæ civili serviturâ. Ibid. 1663. in 4.

Explanatio Concionis D. Pauli in Areopago habitæ, quæ legitur Act. XVII. Ibid. 1669. in 4.

Disputationes plures in *Vitas Patriarcharum*.

Palma pacifera, sive opus pertinens ad Controversias de Articulis fidei fundamentalibus, & conciliationem Religionum, à B. Socero ipsius D. *Odhelio* inchoatum.

Antecessoris ipsius *D. Olai Svebilii* mortem superiori anno 1700. mense Augusto p. 240. paucis nunciavimus; Ast jam pleniora ex *Jacobi Arrhenii*, Vpsaliensis Academiae Rectoris, Programme funebri dare possumus. Natus fuit is an. 1624. d. 1. Januarii in prædio *Råty*, quod habet prope Calmariam sita parocchia Liungbyensis, jactusque in Scholâ Calmariensi studiorum fundamentis Regiombi per integrum annum atque Upsaliae per sexennium literis incubit, ubi etiam an. 1640. supremis honoribus Philosophicis ornatus est. Dehinc cum Baronibus Gyllenstierniis exterâ perlustraturus terras, per inferiorem Germaniam in superiorem profectus, Argentorati per integrum biennium substitit. Italiam postea ingressus, Venetiis, Româ aliisque locis visis, Galliam adiit, ac septem mensibus Lutetiæ consumptis, in Hollandiam iter paravit. Domum tandem post quadriennem peregrinationem reversus, primùm Gymnasi Calmariensis Rector; deinde Lector Theologiæ & Pastor arcis constitutus; tum Pœnitentiarius publicus & Pastor Ecclesiæ Liungbyensis vocatus. Hinc munus Professorium in Academia Londensi à S. R. M. ipsi oblatum, & paulo post Primarii Concionatoris aulici sparta commissa. Ab aulâ dimissus Pastoratum Holmiæ primarium simulque officium Præsidis Consistorii obtinuit; hæc erat functio, in qua supremis in Theologia honoribus an. 1671. ornabatur. Postea *Doctoris Terferi* humanis rebus erepti, in Episcopatu Lincopeni administrando, Successor fuit. Accessit tandem Archiepiscopi Upsaliensis dignitas;

Sed

Sed his omnibus honorum titulis mors illum exiit, quam septuagesimo septimo ætatis anno die 29. Junii 1700, tribus filiis, totidemque filiabus relictis, oppetiit.

HOLMIAE

Typis exscripta est *Oratio Panegyrica*, quam superiori anno, in festo Onomastico Augustissimi Sueonum Monarchæ CAROLI XII, *Joh. Christ. Mandell*, Holmientis, de *Piosimo & Clementissimo CAROLORVM* Nomine habuit.

*Nicolai Keder, Regii Antiquitatum Collegii Assessoris,
ad Collectores N. L. Lubecenses
Epistola.*

Quemadmodum Romanis olim Africa, ita nunc Russia mihi semper aliquid apportat novi. Ex istâ quidem Romanis incognita afferebantur monstra: ex hac verò oculis invisî meis afferuntur Nummi, quamvis, si alterum ex nuperrimè allatis, ob monstruosam in eo tam literarum quàm vœtum formationem, monstrum quoque dicerem, neuiquam à veritate aberrarem. Primus Nummus aureus est, Ducati ferè pondere, pertinetque ad Tsarem Theodorum Johannis filium, cujus hinc effigiem habet equestrem, inde titulum: *Tsar i vvelskij Knjaz Feodor Ivvanovitch vvfesja Russii. h. e. TSAR. ET. MAGNVS. DVX. THEODORVS. IOHANNIDES. VNIVERSAE. RVSSIAE.* Apud Mercatorem quendam Hamburgensem mihi olim observatus est Nummus aureus alius major, ejusdem etiam, si rectè memini, Tsaris figurâ equestri & nomine insignis, gravis instar Nummi Portugallensis, seu decem Ducatorum: nec ullo modo dubito, quin is ad normam Portugallensium Walteri Plethenbergii Livoniæ Magistri sit percussus. Meminit eorum Balthasar Russovvius in Chron. Livon. *Ydt hefft disse Meister by syner Kegeringe güldene Münze schlachten / an Gewichte / Schrot unde Kerne den Portugalöfern gelych / de oec Portugalöfers genömet wordens / und gahr gemeine im Lande gewesen sind.* i. e. *Hic Magister tempore sui regiminis aure-*

Tab. I.
Fig. I.

reos numos eudendos curavit pondere & materia bonitate Portugallensibus pares, qui etiam Portugallenses vocantur, ac obviæ admodum in Livonia fuerunt.

Ex his duo quondam se oculis obtulerunt meis, unus penes Nobilissimum & Magnificum Dominum Hermannum Dimerum, Consulem Narvensem, Affinem meum honoratissimum, alter penes Nobilissimum & Amplissimum Dominum Martinum Nymannum, Civitatis Holmiensis Senatorem, iudicijque inferioris urbici Præsidentem, Amicum meum perdilectum, simillimi ac prorsus gemini Numo isti à Vobis in Novis Anni M. DC. XCIX. Tab. VIII. exhibitò, nisi quod beatæ Virgini subjectam haberent Lunam, quæ iste caret. Duo argentei proximè sequentes Christiani IV. sunt Danorum Regis, pondere *Copici* Tsarum Basilii, Vladislai, Michaëlis & Alexii æquales, insigniti etiam, in uno latere, effigie Sancti Georgii ut Equitis hastati, consuetò nempe *Copici* inde nomen sortitis typo (est enim *Copijè* Russis *hastà* & *Copéjek*, *hastatus*) & *Copici* item oblongâ formâ æmuli. In altero autem latere prior habet literis non satis genuinè expressis Russicis (ex eo genere quod calamo, non prelo, formari plerumque solet) inscriptionem nec lingvæ genio consonam, per literas Latinas sic exprimendam: *Christiano schetira Korol az*

Denmark, quæ secundum nativam Idiomatis rationem foret: *Christjan tshetvértoj Koról Dátskoj* (seu *Dánskoj*) h. e. CHRISTIANVS. QVARTVS. REX. DANICVS. Alter epigraphen lingvâ inferioris Germaniæ hanc: *Ban G. Genaden Christian der titt Konig in Dennemarc. i. e. DEI. GRATIA. CHRISTIANVS. IV. REX. DANIAE.* Hujusmodi *Copici* Danici Russis etiamnum usuales, rariùs tamen occurrentes, cujus Tsaris consensu, quemque in finem fuerint percussì, nondum mihi satis expiscari licuit. E- quidem spectabilis & probatissimus mihiqve charissimus Vir Dn. Johannis Rodde, Civis & Mercator Narvensis, cum aliquando apud eum Narvæ hujusmodi *Copiorum*, me præsentem, mentio fortè facta esset, retulit, se ex ore habere Mercatoris Moscovitæ, quod tales primitus præcipuè eò respexerint, ut æqvè ac Russici tam à Lapponibus Tsareo parentibus imperio, quàm à Lapponibus Dano

Tab. 1.
Fig. 2.

Tab. 1.
Fig. 3.

- subjectis ultrò citòque recipiendi, permutationis tadio & incommodo obvium itent. Sed rem omnem ingeniosissimo sagacissimoque Danorum Polyhistori Othoni Sperlingio indagandam relinquo. Quartum & quintum æreos Tsar Petrus hoc anno cudi fecit. Major, qui amplitudine Oram nostram dimidiam recentem æquat, in peripheriâ partim unius faciei, partim alterius habet: *Tsari vvelikiâ Knjaz Petr Alexijevvitsch vscaâ Rossiâ Samodersjârvnyj Povvelitel.* h. e. TSAR. ET. MAGNVS. DVX. PETRVS. ALEXII. FILIVS. TOTIVS. RVSSIAE. AVTOCRATICVS. MANDATOR. In medio autem illic Aquilam bicipitem coronâ in utroque capite & tertiâ supernè intermediâ, sceptro in ungvibus dexteris & globo stauophoro in sinistris, expansisqve alis conspicuam; hic vocem *Dengâ*, quâ dimidius denotatur *Copicus*, nec non annum à natâ salute generis humani millesimum septingentesimumque. Minor exhibet alterâ parte verba: *Tsar Petr Alexijevvitsch, i. e.* TSAR. PETRVS. ALEXII. FILIVS. & Aquilam talem quæ est in *Dengâ*: alterâ: *vscaâ Rossiâ Samodersjets, h. e.* TOTIVS. RVSSIAE. AVTOCRATOR. ac præter commemoratum modò annum, vocem *Polûschka*, quæ quartam *Copici* designat partem. Observationem in *Dengâ* istâ meretur singularem novus honoris titulus: *Samodersjârvnyj Povvelitel*, pro quo simplex *Samodersjets* in usu alioquin est, in aliis etiam frequentioribus hujus anni æneis *Dengâ* occurrens. Valete diu bono curiosi Orbis. Dab. Holmiæ d. 8. Decembr. An. 1700.

HAFNIAE

Die 15. Decemb. superioris anni, *Clemens Jessens*, Respondente *Nicol. Job. Lundio*, Dissertationem Historico-Ecclesiasticam de Ritibus convocandi ad publica sacra, prioribus post Christum Saeculis, proposuit. (2. plag. in 4.)

Die 17. Decemb. sub Præsidio *Petri Kragelund*, Respondens *Thaggo Seerup* Dissertationem Historicam de Serra Martyrii instru-

strumento, ex Ebr. IX, 35. in Collegio Medicéo ventilavit. (2. plag. in 4.)

Die 21. Decemb. Præfide *Job. Matthiâ Hammerico*, Respondens *Petrus Deichmann*, de *Mensâ & Poculo Demoniorum*, ex 1. Cor. X, 21. Dissertationem Historico-Criticam habuit. (2. plag. in 4.)

Eodem die, in Collegio Medicéo, ab *Olo Thesstrupio*, Francici filio, Respondente *Rudolpho Mosh Bagger*, Disputatio tertia, de *Syringe in sugenda aquâ*, ventilata fuit. (2. plag. in 4.)

Die 22. Decemb. *Johanne Norbôlm* munus Præsidis sustinente, Respondens *Laurentius Turni Lundorp*, Dissertationem Historicam primam de *Martyrio Johannis Evangelistæ*, publicè defendit. (1½. plag. in 4.)

Superiori anno 1700. mense Junio, p. 175. Anagramma Germanicum, è Nomine & Titulis Augustissimi Daniæ Norvegiæque Monarchæ, FRIDERICI IV. auctore Gerharo Ernesto à Franckenau. Archiatri Regii filio, adornatum, recenluimus; Huic jam aliud subnectere juvat, eodem auctore è Serenissimæ Regiæ Nomine conflatum. & Lutetiâ Parisiorum transmissum, quod ita habet: *UJSE/Königin zu Dännemarc/ Norwegen/derer Wensden und Gothen/Herzogin zu Schleswig/ Holstein/ Stormarn und der Dithmarschen/ Gräfin zu Oldenborg uud Delsmenhorst.*

Durch reine Verwechselung der Buchstaben.

Wo Tugend/ Schönheit/ herrlicher Verstand
Den Weg zum Thron und Krohn muß zeigen können/
So mag man Dir wohl billig gönnen

Die Fürsten/ Zierd durchs ganze Norder Land.

KILONII

Die 18. Decemb. Præfide *Günthero Christophoro Sebelhammero*, Med. D. & Profess. Primario, Sereniss. Duc. Cimbr. Gotorpensi,

piens, Archiatro, Societatis N. C. Leopoldinæ Adjuncto, & in Italia Recuperatorum Socio, *Christoph. Martinus Burchardus*, Theles selectias, numerò LXIV. de *Principio Motus Animalis*, publice defendit. (2, plag. in 4.)

Jo. Burchardus Majus, Eloqy. & Hist. Prof. P. ipsis feriis Natalitiis publico Academia nomine Programma edidit, quo post indicatam superioribus annis singulorum dierum festorum originem, itemque verum & superstiosum cultum, communiore vulgi errores recenset; quos etiam in reliquis futuri anni solemnibus perstringet. I. autem exponit breviter, quæ historiæ nascentis Christi admitteri soleant commenta, ut de *Josepho*, quod fuerit fenex capularis, de matre *Mariâ*, quod ejus nomen denotet stellam maris, prædictumque sit primo statim capite Geneseos, quod ipsa ex coitu Josephi pepererit filium, quodque pepererit utero aperto, quâ occasione illos carpit pictores, qui Christum tanquam de cælo descendentem, crucisque figuram super humeris gestantem pingunt Tum refellit errorem *Bodini*, quod Christus non sit natus Bethlehemi; & *Sculteti*, *Grotii*, *Baronii* atque aliorum, quod natus sit extra urbem Bethlehemicam in rure aut suburbio, & *Pontificiorum*, qui hodie quoque, casam Bethlehemicam, præsepe ligneum, indusium *Mariæ*, *falcias* & multa alia ostentant, diversasque eorundem opiniones enumerat, quævisnam locus Christum primo nascentem exceperit? Inde vulgati illius erroris de animalibus ad præsepe Christi alligatis & originem & censuram affert, simulque risui exponit fabulam ex epigrammate *Matthæi Gothi* desumptam, de bove, gallo, ove & asino, de loco natali Christi mirabilem in modum testantibus. Postea varias de numero pastorum Bethlehemicorum adducit sententias & hac ratione ad ea etiam devenit, quæ de Magorum nominibus, forma, vestitu, officiis nugantur Pontificii, inprimis vero detestandum esse putat errorem *Gordonii* Jesuitæ, qui nominibus istis vim inesse existimavit morbo comitiali medentem. Quibus ita expositis II. adducit miracula, quæ in ipsâ urbe Bethlehemicâ eâ nocte, quâ natus Servator, contigisse perhibentur, quomodo scilicet aqua è petrâ profluxerit ad ablucendum infantis Christi corpus, & quâ ratione lac consecuta sit *Maria* virgo, quo lactare potuerit filium suum, aliaque quæ reperiri

docet in spuris Evangelis Jacobi, Nicodemi, Bartholomæi, Thome, libro de *nativitate Mariæ*, & Evangelio de *infantia Christi* ante biennium ab *Henrico Sickingio* edito. III. ea recenset prodigia, quæ similiter in aliis locis eodem tempore facta dicuntur. Nimirum quod Romæ ipse etiam Augustus Imperator aliqua in honorem nati orbis Domini fecerit, nummumque cudi permiserit hac inscriptione: SALVS HVMANI GENERIS, & PAX ORBIS TERRARVM, quod ibidem trans Tyberim toto die fluxerit fons olei, quod in Hispania tres viderentur soles, nubesque admodum lucida, quod in Ægypto corruerint simulachra Deorum, quod in Syria vinea Engaddi unâ nocte simul protulerit flores, fructum & liquorem, quod denique in universo terrarum orbe averſæ Veneri vacantes, quos Sodomitici sceleris reos esse dicimus, subito perierint. Quæ omnia postquam percensuit, docet etiam, quoniam ea nitantur fundamento, & quid habendum sit de istarum fabularum auctoribus, ubi unâ indicat, quando istiusmodi fabulosi scriptores cœperint. IV. ad sequentia progreditur tempora, nostrumque in primis ævum, quod adhuc persuasum sibi habet vulgus, aquas nocte Nativitatis mutari in vinum. Cujus opinionis originem cum exposuit, V. ad reliquos errores pergit, qui circa hoc tempus hominum mentes imbuunt. Ut cum pueri personatos juvenes pro Christo habent, vel puellæ indusium, quod *necessitatis* vocatur, à se confectum vim corpora indurandi habere putant, vel alii etiam nocte profestâ profanis modis fortunas ac futuram felicitatem explorare laborant. Quem morem cum jam tum Augustini ætate obtinuisse demonstravit, nostrorum quoque temporum superstitiones ac errores attingit. Notum quippe est, quod vulgus ex XII. diebus post Natalitiam de tempestate XII. mensium judicet, juvenesque ac puellæ ex cepis, pomis aut lignorum strue de matrimonii, aliique ex umbrâ candelæ mortis auguria capiant. VI. denique subjungit, quid habendum sit de ea sententia, quæ Livoniæ Rusiæque incolæ creduntur circa id tempus in lupos mutari, diemque à Natalitibus ad Epiphania galli passum accrescere, aliaque quærere lectores jubet in libro Prætorii, qui inscribitur *Weynachts-Sragen*. (2 $\frac{1}{2}$ plag. in 4.)

*Jo. Ludov. Hannemanni D. & P. P. Observatio de
Pingvedine per umbilicum fluente.*

Paucis ante annis, quidam valde obesus civis mortuus est, cujus ex umbilico sex libræ puræ Pingvedinæ non sine hominum admiratione effluerunt; post quidem pingvedinis effluxum aliquot adhuc annos sanus & incolumis supervixit.

Io. Jac. Stolterfohti D. Scholion.

Puræ nisi pingvedinis oculatus Testis Excell. Nestor II. mentionem extertis fecisset verbis, portionem chylosam lymphæ dilutam, ex valorum illuc tendentium ac mole turgidorum reseratione ortam fuisse fere persuasi fuisset. Vermis quippe pedati & chyli per umbilicum excreti mentionem facit Excell. Dn. D. *Joh. Doleus Ep. III. ad B. Dn. D. VValdschmid. p. m. 219. sq.* quo factò tumida ante præter morem puella maxime contabuit. Huic analogus est effluxus Chyli per vulnus Thoracis juxta D. *Alard. Maurit. Eggerdes M. N. C. Dec. II. A. VI. Obs. CCIX. p. 417.* Fluxum oculorum chylosum in Infante recens nato vidit D. *Joh. Petr. Albrecht. l. c. A. IX. Obs. LXXXVI. p. 148.* Icterosam materiam per umbilicum Hydropicorum effluere posse, ex valorum Lacteorum & Lymphaticorum ruptura affirmant D. D. *Lipsienses in Paul. Ammann. Medicin. Critic. Cas. XI. p. 126 sqq.* Ex umbilico hujus subjecti admodum obesi veram effluere potuisse pingvedinem ambabus largimur manibus illi Kiloniensium *Podalyrio.* Sive n. hæc oriatur à particulis Chyli superfluis, sive ex sanguine unctuosò, ut volunt *Isbr. de Diemerbroeck Oper. Anatomic. L. I. c. IV. Thom. Bartholin. Anatom. Ref. L. I. c. III. p. m. 17.* & alii; sive ex sero oleoso aqueo concreto, juxta mentem Excell. Dn. D. *Georg. VVolfsg. VVedelii Physiolog. Ref. c. II. p. 40. & c. VIII. p. 216.* certum tamen est, eam in vasis esse liquidam, id quod ex natura ejus ignea & aerea satis superque demonstrat *Zacut. Lusitan. Prax. Histor. L. II. c. VIII. f. 357. conf. Seb. VVirsig. Medicin. spirit. L. II. c. I. §. 10. p. 10. & §. 18. p. 16.* Quod vero condensetur, aëris partim externi accessioni, partim frigida membranarum constitutioni adscribendum esse credimus.

Tur-

Turgida hinc vasa secretoria ac onere rupta, totum illud quod alveolis adiposæ substantiæ destinatis committere debebant, quæ data porra dimittunt. Maximam vero partem cavernulis glanduloso-membranosis medii ventris deberi, *αυτοψία* evincit: quicquid enim de Pleura adiposâ & pingvedine vesicæ Felleæ refert *Joh. Rhodius Mantiss. Anatomic. N. IX. p. 9. & N. XXV. p. 18.* it. de Pingvedine per cordis totum Parenchyma granulatum quasi dispersa, notat *D. Salom. Reifel. M. N. C. Dec. II. A. VII. obs. XII. p. 22.* vel circa Adipem in cavitate Thoracis *observat. Thom. Bartholin. Cent. 2. Hist. An. nat. XV. p. 195.* inter res p. n. contingentes merito referimus. De Pingvedine Abdominis mirabili vid. *D. Joh. Mich. Febr. M. N. C. Dec. I. A. IV. & V. obs. XXVIII. p. 27.* conf. quæ de Pingvedine exsuperante in Puella habet *Th. Bartholin. Cent. III. H. A. LXXXVIII. p. 180.* Repletis hinc alveolis, mole sua exonerare se tentarunt vasa in hocce subjecto, commodissimamque scopo suo invenerunt viam per umbilicum. Adiposam hancce substantiam cum *εὐφορία* interdum in serositate permutari posse ratione non tantum analogiæ, sed & originis, fato suo evincunt Hydropici, ut ex supra allato casu ex *B. Dn. D. Pauli Ammanni Medicina Critica* patet. Adiposam quoque substantiam ex Hydatidibus Hydropicorum observat *Th. Bartholin. Cent. VI. H. A. LXXXIV. p. 341.* quos materiam itidem sebaceam per vomitum ejicere testatur *D. Ehrenfr. Hagendorn. Cent. II. Hist. Medico-Physic. XIII. p. 341.* conf. quæ de Pingvedinis in aquam reductione habet *D. Dan. Ludovici M. N. C. Dec. I. A. IV. & V. obs. CC. p. 257.* Pingvedinem sine sanitatis damno aliquot annis per urinam ac vomitum excretam, testis est *D. Frider. Clauder. M. N. C. Dec. II. A. VII. Obs. CLXXXIII. p. 346.* conf. quæ ad l. c. habet *Excell. Dn. D. Luc. Schràeck in Schol. p. 347.* Materiam adiposam singulis diebus per alium excretam vidit *Gotbofr. Mæbius Fundam. Physiol. c. XI. conf. Salom. Reifel. de Pingvedine liqyata & in gelatinam soluta M. N. C. Dec. I. A. VIII. Obs. XXX. p. 54.* Ut plurimum vero, si non semper, ejusmodi extravasatio Pingvedinis, extra corpus sive fiat, sive intra corpus in loco extraordinario colligatur, Maximum habet comitem, ob denegatam feri oleaginosi & nutritii

decentem agglutinationem : exemplis rem declarant *D. Carol. Rayger. M. N. C. Dec. III. A. II. Obs. XXVI. p. 35. Job. Mich. Fehr. l. c. Dec. I. A. IV. & V. Obs. XXVIII. p. 27. Rosin. Lentil. Parallelum. in App. M. N. C. Dec. III. A. III. p. 84. D. El. Camerarius l. c. D. III. A. V. & VI. Obs. XLI. p. 91. De Nutritione Aucta s. Corpulentia nimia vid. Gerh. Blasius Med. Univers. Therapeut. special. L. III. S. XVIII. c. 1. Theod. Corbæus Pathol. L. II. S. IV. c. 36. Cass. Hoffmann. Instit. Medic. L. III. c. 13. D. Phil. Jac. Sachs à Leyvenb. in Schol. ad M. N. C. Dec. I. A. II. Obs. LXXXVII. p. 162. Gabr. Fallop. Tr. de Decoyatione C. III. IV. V. Joh. Fernel. Conf. Med. XIV. 18. Joh. Fessen. Instit. Chirurg. S. III. c. 22. Hieron. Mercurial. de Decoratione. c. 6. Nic. Tulp. Obs. Med. L. III. c. 54. Eustach. Rhodius Art. Med. L. III. c. 36. Victor. Trincavellius Conf. Med. L. III. Conf. 101. Joh. Jac. Manget. Bibliothec. Medico-Practic. Tom. I. f. 758. seqq. B. Dn. D. Mich. Ettmüller. Diss. de Corpulentia nimia, & quos ibi allegat &c. &c. Præter alia nimia obesitas incommoda, repentinam inde Mortem observat *D. Ehrensfr. Hagedorn. Cent. III. Hist. Medico-Physic. XXVIII. p. 317. Balth. Tim. von Guldentlee Conf. Med. L. VI. c. 2. Theod. Kerckring. in spicileg. Obs. Anat. LXVI. D. Sim. Scholtz. M. N. C. Dec. I. A. II. Obs. LXXXVII. p. 161. seqq. Turtrius Pingvedine suffocatae anatomem sinit *D. Phil. Jac. Hartmann. M. N. C. Dec. II. A. VII. Obs. XXXII. p. 69. Gruis eodem jugulatae gladio eviscerationem instituit idem l. c. Obs. XXXIII. p. 71. Modum curandi Corpulentiam nimiam præter jam citatos suppeditant *Petr. Bayrus de Med. Hum. corp. mal. L. XXIV. c. XI. Dan. Sennert. Med. Pr. P. I. c. IV. Christ. à Vega de Art. Med. L. II. S. VII. c. 41. Felix Plater. Tr. III. de Vitiis c. 1. de Deformatione p. 49. Oribas. Synops. L. V. c. 40. Act. Med. Hassn. Vol. I. Obs. LXXIV. p. 144. Roderic. à Fonseca Conf. Med. Tom. I. Conf. XXXII. Isaac. Cattierius Observ. Med. Berello communicat. Obs. XV. Haly Abbas Pr. L. I. c. XVI. de Habitudine corporum. p. 148. &c. &c. Sat prata biberint.****

HAMBURGI

B. Samuelis Schultzii, Doctoris Theologi, Ecclesiæ Hamburgensis ad D. Petri Pastoris, & Venerandi Ministerii Senioris, Bibliotheca

Bibliotheca, quoad maximam partem, publico Auctionis ritu, in ædibus relictæ filii, *Stephani Schultzii*, J. U. L. in D. Mariæ Magdalenzæ Cœmeterio sitis, die 4. Aprilis, & seqq. horis consuetis, distrahetur.

Johannes Müllerus, Phil. & Med. D. Phys. & Poët. Prof. Publ. & hoc anno Gymnasii Rector, *Plausus & bona Verba Musarum Hamburgensium*, in annum primum Sæculi decimi octavi, post Domini & Servatoris nostri JESU CHRISTI, natiuitatem, Carmine Heroïco interpretatus est.

Sub prælo typographico est *D. Johannis Gröningii*, Historia Expeditionis Britannicæ, ex Numismate Ill. Libris exposita. Quorum primo, Pars Antica; secundo, Pars Postica Numismatis Brandenburgici ex Argumentis veterum illustratur; & tertio Historia Expeditionis Britannicæ, quibus consiliis cœpta & quo successu ad finem deducta, recensetur. Hamburgi, apud Godfried Liebezeit, 1701.

In publicum quoque exiit, *D. Matthæi Schlüters Aspecten-Zeiger über das 1701. Jahr*: sammt beygefügen vorhin herausgekommenen *Aspecten-Zeiger*; Aus dessen Vorrede die der Sternenkunst sonst unerfahrne/auch ungelehrte erlernen können, wie man sich des *Aspecten-Zeigers* bedienen/ und vom Gewitter vorher zu theilen möge. (2. plag. in 8.)

Porro *Sigismundus Wilhelmus Toppius*, Urbis Mindæ vocatus & ordinatus Ecclesiastes, Concionem quandam, sub titulo: Die in Christo Jesu theur erworbene und durch zwey Mittel erhaltene Freyheit / supertori annò Dom. XIV. p. Trin. ex Gal. V. 16-24. Hamburgi in Templo Cathedrali habitam, cum præfixis depositi officii causis, publicæ luci exposuit. Hamburgi, apud Joh. Christophorum Ziegler / 1700. (7. plag. in 4.)

LVBECÆ

Die 13. Decemb. vitam cum morte commutavit *Henricus Osterman*, J. V. D. Is an. 1644. d. 10. Febr. Bochumi in Westfalia

liâ fuit natus, ibidemque ut & Tremoniz atque Hammonz literis excultus in Duisburgensi primò, deinde in Colonienfi Academiis studio juris operam dedit. Perlustratis postea potioribus Germaniz vicinarumque regionum locis, in Academiam Christian-Albertinam se contulit, ubi an. 1675. titulum Doctoris consecutus. Lubeczâ tandem, *Gerhardi Grünwalds* U. J. D. filiâ conjugio sibi junctâ, sedem figens caularum patrocinium suscepit, cui muneri quinqvagesimo septimo ætatis anno immortalis est, ex viduâ superstiti nulla prole relicta.

Casparis Lindenberghii, Past. Eccles. S. Joh. ad V. Pl. Rev. Albertum Balemannum, Pastorem in Kircherwerder, de loco quodam Talmudico, Epistola.

Ex quo tot deliciis me nimis diuturnum hospitem excepisti, multum me tibi debere non ignoro, imo ut dicam quod res est, rubore quandoque suffundor, quod grates meditari, reddere nondum potuerim. Inter cætera Loci vestri amœnissimi blandimenta, haud parum voluptatis mihi, Bibliotheca tua elegantissima præbuit, ex qua illa *B. Dedekenni* Philotheca, (non contemnendum me judice cimelium) memoriæ meæ adhuc sapius observatur. Nosti quam avida manu volverim revolverimque magnis nominibus superbientes paginas, & quanta cupidine sententias manu præstantissimorum virorum consignatas ceu pretiosas gemmas floresque lustraverim. Ne vero de tuo hoc thesauro nimis serio triumphes, veniam mihi dabis si illum nævis tamen suis laborare, & tot inter humana nomina, humani aliquid, hoc est erronei irrepsisse, ostendero. Si rectè memini, doctissimus quondam *Schickhardus* talia *B. Dedekeno* opposuit שלשים עזין דין
 וגו' ישראל באומות כלב בחיות הדגנול בעופות וגו'
Tres sunt impudentes, Israelita inter gentes, canis inter animalia, gallus inter aves &c. Fatetur ipsemet *Judaus Rabbi Simeon ben.*

ben Lakisch in Talmude massocheth Beza f. 25. p. 2. edit. Venet.
 ***. Præstantissimo Domino Possessori SS. Theol. Candidato me-
 ritissimo, amico honorando memoria causa ascrib. *Wilhelmus*

Schickardus S. L. Profess. & contubernii Academici Rector. Tubingæ
 10. Julii 1612. Vix hæc perlegeram, cum dubius hærerem,

de vero sensu effati hujus Talmudici. Non poteram à me im-
 petrare ut crederem, superbissimos, & quod gentis suæ famam at-
 tinet delicatissimos Rabbinos, de Canina brutaque sua impu-
 dentia quasi gloriari; itaque de significatione vocis עָרֵב, cui
impudentes Schickardus substituerat, ambigere, & verioni huic
 mendum subesse suspicari cœpi. Nec me fessisse opinionem

videbis, cum jamjam demonstravero, tantum abesse ut oppro-
 brium gentis suæ Rabbi Simeon divulgare in animo habuerit, ut
 potius fortitudinem animumque suorum virilem & bellicosum ver-
 bis hæc laudare ei fuerit propositum, hoc modo: *Tres sunt עָרֵב*
 (non impudentes sed) *fortes* courageux, braves ut Galli & Hispani
 loqui amant, *Israelita inter gentes, canis inter animalia, gallus in-
 ter aves.* Ne hæc gratis me dicere cogites, en brevibus sen-
 tentiæ meæ fulcra.

Primum Judæos qui moverit, maxime
 Rabbinos, gloriæ illa animalia, ut cum Tertulliano loquar *init.*
lib. de anima p. m. 640. nescire non poterit, illos adeo non sole-
 re propriam allegare turpitudinem, ut potius aperta gentis suæ
 crimina negare, excusare, extenuare, aliis imputare, ipsis so-
 lemne & quotidianum sit. Per multa mihi in promptu sunt quæ

hæc probant, alio loco ac tempore reservanda, unicum tamen ad-
 ducam rei nostræ apprimè congruum. Est illud insigne aliqvod
 dictum ipsius nostri *Simeonis ben Lakisch* quod invenitur Tr. Talmu-
 dico Berachoth cap. 3. f. 19. col. a. lin. 5. à fine, ubi talem tra-
 dit regulam לְעוֹלָם אֵל יִפְתָּח אָרֶם פִּי לְשׁוֹן אֲדֵרְסִי *Nunquam a-*
periat homo os suum ad loquendum sive confitendum ea quæ adversario
suo proficua sunt; hoc est ut ex connexionem & adducto Exemplo
 patet, quæ adversarius in illum retorquere & iis contra illum abuti
 possit. Vides quomodo R. Simeon suis auctor sit, crimina sua
 potius tegendi quam confitendi; ecquis igitur faciliè credet, adeo

hui illum fuisse oblitum, ut ipse contra hanc regulam quam gravissimè impegit? Sed accipe plura. Si putarem hominem alias arrogantissimum ea de re gloriari, quæ vel maxime ei esset exosa & dedecori, contra quam quotidie obnixè orat, quam pro digno æternis suppliciis facinore habet, fallerer profecto, ne dicam ineptus essem: jam illa est ratio impudentiæ apud Judæos ut pro maximo reputent dedecore, contra illam quotidie orent, & pro facinore in inferno luendo habeant; Ergo. &c. quod primum & secundum attinet, testem advoco illorum סדר הפלות s. precatatorium, juxta quod preces suas annuatim fundere sverunt, idque tum Hispanicum, quam Judæis Germanis & Polonis usitatum. In utroque inter primas & primarias preces matutinas * invenitur præcatio quædam, (cujus auctorem esse Rabbi Iehudam Sanctum ex Tr. Berachoth. f. 16. col. 2. in fine discimus) tali principio

וְגוּ יְהוֹי רִצּוֹן וְגוּ ubi inter maxima quæ averruncare volunt mala, vel primo loco ponunt impudentiam, tam activam, ut ita loquar, quam passivam, & ita orant: יְהוֹי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתְּצַלְנִי הַיּוֹם וּבִכּוֹל יוֹם וְיוֹם מֵעַזְּ פָּנִים וְגוּ ומעוזת פנים מאדם רע ומיצר רע וְגוּ *b. e. Domine Deus meus & Deus patrum meorum, sit beneplacitum tuum, ut me custodias hoc die & omnibus diebus ab homine impudente & ab impudentia, ab homine malo & cordis malitia s. prava concupiscentia &c. quod vero secundum attinet, potissima & sæpius laudata apud illos est regula Rabbi Iebuda ben Thema ex אבות Cap. V. Reg. penult f. 31. col. 1. עַד לְגַן עֵדֵן עוֹ פָּנִים לְגִיהֵנָם וּבוֹשָׁה פָּנִים לְגַן עֵדֵן qui impudentia facie est, gehenna, qui vero facile erubescit, paradiso dignus est.* Nihil igitur certius est quam עֵזֶן in loco nostro Talmudico per impudentes verti non posse, nisi Rabbi Simeonem sibi ipsi adversari, deque re sibi suisque maxime exosâ gloriari, hoc est cum oratione insanire putemus. Restat ut alteram potius hujus vocis significationem, quæ fortes, & audaces denotat, hic obtinere evincam. Comprobat id ante omnia con-

xio

* in Hispanio f. m. 33. col. 2. in Germanico f. m. 4. col. 2. in fine.

xio hujus dicti in corpore Talmudico Tr. Beza f. 25. col. 2. post med. ubi talia præcedere videmus: *Societas sive discipuli Rabbi Ismaelus hanc tradunt traditionem, cum Deus dixit Deut. 33. v. 2. מִיִּמֵינוּ אֵשׁ דָּת לִמּוֹ* sic secum cogitavit sanctus benedictus ille: *digni sunt Israelitæ ut detur illis אֵשׁ דָּת lex ignea. Alii sunt quæ dicunt אֵשׁ אֵלּוּ רַחֲמֵי הַיְיָ* illorum Israelitarum mos sive genius igneus plane & ferox est. Si enim Deus legem suam illis (quasi frænum) non dedisset, nulla gens coram illis consistere potuisset. Quod convenit cum illo, quod dicere solebat Rabbi Simeon ben Lakisch. (hic demum sequuntur,

quæ in Philothea notavit Schikhardus) *שְׁלֹשִׁים הֵן עֲזוּן גֵּו* Tres sunt feroces, animosi &c. quis hic non videt, *עֲזוּן* non de impudentia sed animo feroci & bellicoso accipiendum esse, ni funiculum ex Arena necere velimus. Connexioni etiam astipulatur commentarius Textui Talmudico adjunctus, quem si vir eruditus inspexisset, ex fortibus impudentes nequaquam fecisset. Talia enim ad *עֲזוּן* annotantur *בְּלֵעַז אֲנֵרְרוּשׁ בְּלֵעַז* i. e. *accipe de fortitudine vinci nesciã, quales homines Lingva barbara seu græca ἀνδρας vocare solemus.* Huc accedit tertio, quod voce *עֲזוּן* per fortes & feroces reddita tria illa Exempla, saltem ex mente R. Simeonis, exactè quadrant, quod secus evenit, si vox *impudentes* substituatur. Licet enim facile concedam Judæos hodiernos vel impudentissimos esse, quæ tamen est impudentia singularis canis & galli præ omnibus animantibus & alitibus? Contra vero ut ferociam & fortitudinem eximiam his nemo negaverit, ita Judæis quondam illam non omnino defuisse, ex iis quæ *Josephus* de Bello Judaico lib. 7. cap. 1. p. m. 943. & lib. 6. cap. 8. p. m. 923. & passim narrat, videre possumus. Nullus igitur dubito, quin errorem in versione B. Schikhardi mecum jam agnoscas, cujus originem si conjectare licet, viro alias Hebraicè doctissimo *Buxtorffium* imposuisse existimo, ex cujus forsân Lexico Talmudico, non vero ex ipso Talmude, dictum hoc in Philothecam notasse mihi ex eo fit probabile, quia ibi sub voce *עֲזוּן* eadem versione reperitur. Quod vero *Buxtorffium* in hunc errorem induxit, illud fuisse crederem, quod equidem videret, tam ex *Thisbi Eliæ Lev.* quam ex *Aqui-*

Aquinatis מערוך המערוך vocem ען duplicem habere significationem & ad frontem relatam in malam, ad eor relatam in bonam partem esse sumendam; at cum in hodiernos Judæos fortitudinem animumque virilem nullum, secundum Deut. 32. v. 30. impudentiam vero insignem animadverteret, primam significationem præ altera amplectere maluit. Vides igitur quam sit humanum errare, imprimis etiam in Literatura Rabbinico-Talmudica, quod & aliorum magnorum virorum Exempla testantur: siquidem *Drusium* (a) ex Columbus, Iones homines Græcos, *Hacksperanium* (b) ex Mosis lecto funerali, baculum ejus fecisse reperimus. Hæc tamen eo fine non loquor, ut merito tantorum virorum literario detrahere quicquam, multo minus studii Rabbinici qualemcumque notitiam jactare velim, quin potius probe conficiam, quam sit mihi curta suppellex, plurimis Exemplis edoctus, vera esse novi, quæ dicit Plato Lib. X. de Republ. p. m. 511. πολλά τοι ὀξύτερον βλέποντων, ἀμειλίτερον ἐρωῶντες πρότερον εἶδον *h. e. sepe contingit, ut qui sunt hebetiori acie, nonnulla prius intueantur, quam qui accuratius cernunt.* Ignosce quæso, vir plurimum Reverende, si hisce meis ratiunculis cimelio tuo carissimo quicquam apud te decesit pretij; manet illud meo calculo nihilominus non contemnendum Bibliothecæ tuæ ornamentum; itaque ut annulum plurimis usque fulgidissimis adamantibus radiantem nemo rejicit, eo quod in quodam illorum amicus propius inspiciens, nebulam aut maculam observavit, ita & hanc tuam tot magnis nominibus & exquisitissimis sententiis nitidè refertam Philothecam non minus ac olim caram tibi futuram confido.

Vale,

(a) Vid. *Dilheri* Disp. Philol. T. 2. Disp. IX. §. 1-6.

(b) *Hacksperanium* de Cabbala sudaica §. 162. ubi pro מִשְׁפָּחָה legit מִשְׁפָּחָה sententia nullo aut plane inepto,

NOVA LITERARIA

MARIS BALTHICI ET SEPTENTRIONIS,

Edita Mense Februario MDCCI.

ROSTOCHII

Die 16. Jan. *Jan. Daniel Habichhorst*, S. Theol. D. ejusdem P. P. & Sereniss. Duc. Mecklenb. Consiliarius Consist. Collegiiqve Prof. Ducalium, ut & Facultatis Theol. Senior, denuò publicavit *Theses Exercitii Disputatorii*, & quidem hac vice in *Augustanam Confessionem*, Disputationibus XXIV. absolvendi, & diebus Merc. & Sabb. horis à 1. in 3. pom. in Auditorio domestico privato-publico instituendi, quod sequentes 9. Studiosi in se receperunt, factoque die 19. Jan. initio ita præstituri sunt, ut dicto Prof. Præside *ocfo* ex illis partes opponendi & respondendi ordinarias suscipiant, & duobus temper Respondentibus more pridem recepto adhibitis (quorum alter Assistentis, alter Assumentis munere fungatur) sexies illas inter se partes recipiant; nonnò verò (qui cateroqve in ordine hic primus) semper sit paratus, ut aliis quandoqve absentibus, ipse defectum sive Assistendo sive Opponendo suppleat. Scilicet 1. *Rudolph Petrus Schröder*, 2. *Johannes Gerlach*, Elbing. Prussus. 3. *Jacobus Flensburg*, Scanus. 4. *Martinus Pöhle*, Landsbergâ-Marchicus. 5. *Johannes Bactmeister*, Travemundâ Lubec. 6. *Jochimus Brücke*, Bernstein-March. 7. *Adolph. Frider. Derrmann*, Strelitzia-Mecklenb. (qui supra Mense Jan. p. 2. jam nobis laudatus) 8. *Jochimus Köhler*, Warbend-Mecklenb. & 9. *Martinus Joach. Vornemann*, Wismarientis.

Die 22. Jan. *Job. Petrus Grünenberg*, Phil. & S. Theol. D. P. Ord. & Consistorii Ducalis Assessor, Districtus Mecklenb. Superintendens, atqve h. t. Facultatis Theol. Decanus, Disputationem Theologicam, de *Atheorum Religione Prudentum*, Responden-

dente *Joh. Christiano Schwargen* / Rulshagâ-Mecklenb. (eujus jam supra in N. L. a. 1700. p. 329. meminimus) ventilandam exhibuit. (9. plag. in 4.)

Die 26. Jan. *M. Georg. Raphaelius*, Lubensis Silesius, Disputationem Philologicam, quæ *Problema de Analyfi Logica, exemplis illustratum*, exhibet, Respondente *Dieterico Hermanno Kemmerich*, Palæo-March. defendit. (2. plag. in 4.)

Die 29. Jan. Præside *Cass. Matthæo Müllero*, J. U. D. & Institutionum P. P. Ducali Ordinario, Dissertationem Juridicam *Theses controversas de Nuptiis*, continentem, publico examini submisit Respondens *Dieter. Christoph. Beck*, Hamburgensis, (1. plag. in 4.)

STRALESVNDÆ

Relationes vernaculæ, numero tredecim, reportatam de Rulshagâ gente an. 1700. d. 20. Nov. victoriam continentes, prodierunt, sub titulo: *Glorieuse Nachrichten des Sieges/ so die Königl. Schwedische Waffnen wider den Moskowiter besochren.* (9. pl. in 4.)

GRYPHISWALDIAE

Die 26. Januarii eximiâ funeris deductione, sepulcro illatus est *Cunradus Tiburtius Rango*, SS. Theol. D. & Prof. primarius, Confistorii Regii Præses, & Ecclesiarum per Pomeraniam Citeriorem, ut & Rugiam Superintendens Generalis. Amplissimò hic, & antiquissimæ Nobilitatis, stemmate (de quo peculiari Epistolâ non ita pridem egit *D. Joh. Gvil. Pfennig*) editus & natus fuit Colbergæ an. 1639. d. 9. Aug. jactisqve in scholâ patriâ, uti & in Gymnasio Halensi studiorum fundamentis, decimo quinto ætatis anno Academiâ adiit, ac in Jenensi primùm, deinde in Giessensi literis incubuit. Lustratis postea potioribus superioris Germaniæ Academiis, ad Batavos progressus, per inferiorem Saxoniam domum rediit. Hinc an. 1660. ad Witebergensem Academiam excurrit, ibidemqve dignitate Magisterii ornatus, Francofurtum ad Viadrum concessit. Perfunctò deinde in Gymnasis, apud Berolinenses quidem per quinque annos

nium Rectoris, Professoris Theologi atque Philosophi; Sedini vero per aliquot mentes Professoris Philosophi munere, hoc posteriori loco Ecclesiastes ad D. Jacobi fuit vocatus, & an. 1682. Pastor Medis Nicolaitanz constitutus, supremos in Theologia honores Wittebergæ suscepit. Tandem an. 1689. Augustissimus Sveciæ Rex eum Ecclesiarum Citerioris Pomeraniæ Præsulem, loco B. Augustini Balthasari, esse voluit, cui dignitati sexagesimo secundo ætatis anno, Christi verò 1700. die 3. Decemb. immortalis est, ex viduâ superstite tribus filiis totidemque filiabus relictis. Inter filios eminent Joachimus Johannes Rango, I. V. D. & strenuus apud Lubecenses caussarum Patronus. Filiarum natu maxima ante Patrem obiit, elocata olim Johanni Jacobo Stoltersotho, Phil. & Med. D. hujusq; in Academia Gryphicâ Prof. & Practico Lubecensi felicissimo. Juvat hic subnectere, Syllabum Scriptorum Rangonianorum.

Edita.

Tract. de Paradiso, 4to. Giess. 1657.

de Descriptione Universi Orbis à Julio Cæsare facta, in 4t. Ff. 1663

de Accentuatione Hebræorum, in 4t. ib.

de Vitâ Romuli, in 4t. Ibid.

de Vitâ Julii Cæsaris, in 4t. Ib.

de Vitâ Justiniani, in 4to, ib.

Comment. ad Pl. CXXXIII, in 4to, ib.

Comment. ad Apographen Augusti Luc. II, 1. seqq. in 4to, ib.

Tract. de Capillamentis, vulgò Paruquen/ 12. Berolin. 1663.

de Curculionibus, von den Korn-Motten/ 12. 1665.

de Patronis, Advocatis, & Clientibus, 12. 1665.

Fasciculus Dissertationum Philologico-Philosophico-Historico-Theologicarum.

Matæologia Papistica, 8vo.

Nucleus Institut. Phys. Sperlingii, 8vo.

Tract. de Adamante, 8vo.

de Ulu Præceptorum Logices, 12.

Encyclopædia Facultatum omnium, fol.

Historia Syncretismi ab Orbe Condito, Pars I. & II. 12. 1674. & 1680.

Obex Syncretismi Formulae Concordiae, 12. 1683.

Fasciculus Concionum Funerarium & Sermonum Parentalium.

Unscholisch Posthum contra Digitum in Trivio Abbatis Neo-Celestensis Alberici à Burghof. Accessere: Seltaths eisferrige Antwort auff Speculum sine maculâ; Copia Briefes eines guten Freundes/ & alia ejusdem argumenti.

Porta Coeli, oder Engel-Weih-Vredigt zu Stetin/ 4to, 1680.

Doli & Fraudis Pseudo-Theologorum detecti cum Annot. Historico-Theologicis, 4to, 1682.

Disputatio Inauguralis de Descensu Christi ad inferos.

Warnung an das Königreich Schweden vor Abr. Sculteti und Martini Mölleri Calvinische Postillen/ vor Stacii Schagkammer/ & c; 4to, 1683.

Augustana Confessio Editionis incorruptae cum ejusdem Historia; 12. 1684.

Svecia Orthodoxa, 4to, 1688.

Neue Quäkerey in der Quäkerey i. e. Historia und Warnung vor der Quäkerey des Molinos, 12.

Entscheidung ertlicher Fragen durch Responfa der Theologischen Facultät zu Leipzig/ Wittenberg/ & c. contra Lic. Ammonem.

Kennzeichen eines Ketters Nic. Hunni übersezt.

Blut in den Abgrund der Papiistischen Greuel/ occasione des Ungarischen Befändnisses/ an derer Wahrheit/ ob sie der Jesuiten wäre/ gezwweifelt ward/ 4to, 1689.

Sendschreiben von der Music; alten und neuen Liedern.

Send-Schreiben vom Nordpol.

Prudentia Ecclesiastico-Politica circa errores & haereses, 12, 1664.

Acta Rectoratus & Decanatus, 4to.

Der Ragonischen Naturalien-Kammer Erstes und zwar Schönberrgisches Cabinet von Mineralien, fol.

de Macarismo s. de Verâ Beatitudine Libellus ad Matth. V, 1-10;
Prælo matura.

Historia Perfectismi à mundo condito;

Historia Ecclesiastica Sæculi XVII;

Historia

Historia Syneretismi à mundo condito, cum augmento magno.
 Der Rongonischen Naturalien-Kammer zweyes, drittes und vierdes
 Cabinet, fol.
 Epistolæ Curiosæ.
 Tract. de capillamentis, Pars II.

GEDANI

Die 7. Octob. anno 1700. Athenæ Gedanensis Rector, *Samuel Schelwigius*, S. Theol. D: & P. P. atqve Ecclesiæ ad SS. Trin. Pastor, *M. Daniel Gradium*, Dantiscanum; novum Græcæ Hebraicæqve Lingvæ Professore introductit, habitâ Oratione *de Utilitate, quæ brevi posthac Ecclesiæ, ex literarum Græcarum culturâ, imminere videtur*; Hic verò munus demandatum auspiciatus est oratione, *de Odio, quò Judei nonnulli in studia Græcarum literarum feruntur*, & brevi post Lectionum publicarum seriem, in Acroteriis ordinariis habendarum, ut & Methodum sibi observandam publico Programmate exposuit.

Modò dictus *M. Daniel Gradius*, ex Athenæo patrio, ubi ductus & doctus erat, an. 1688. habitâ prius Disputatione de *Justificatione & Bonis Operibus ex Marci Eremitæ libello, de his, qui putant se ex operibus justificari*; ad Academics abiit sublellia, & in Academiis Gryphisvaldensi, Rostochiensis, Kiloniensis; Lipsiensis & Witebergensis literis operam dedit. Studio- rum progressus diversis demonstravit Speciminibus; Witebergæ enim Præside *D. Joh. Georg. Neumanno*, Disputationem Theologicam *Tremulus modernus*; Gryphisvaldiæ verò sub *Brandano Henrico Gebhardo* Dissertationem *de Nomine Dei Tetragrammato* ventilavit: Hinc Oratione Hebraicâ *de Idololatriâ Judæorum hodiernorum*, profectus in sanctâ lingvâ publicæ luci exposuit: deniqve & Præsès Exercitationem Philologicam ad *i. Cor. XV, 29. de Βαρτιζουένοϊς ὑπὲρ τῶν νεκρῶν* defendit. Doimū révérsus; non solum frequentissimè pro concione verba fecit, sed & per Collegia Græca, Hebraica, Chaldaica & Syriaca, quæ discipulis aperuit, Philologica sua studia excoluit.

Die 15. Octobris *M. Johannes Schelvigius*, Ecclesiae Kæ-
 femarcensi in Insulâ Gedanensium, Pastor præficebatur. Na-
 tus ille est Thorunii 1671. 25. Novembr. Patre *Samuele Schelvigio*,
 tunc Gymnasii illius Conrectore & Professore. Jactis in Athē-
 næo Gedanensi studiorum fundamentis, eadem primùm Lipsiæ,
 ubi 1692. Philosophiæ Baccalaureus & 1694. Magister renunciaba-
 tur, atque post Witebergæ, quæ eundem 1697. Philosophici Col-
 legii Adjunctum esse volebat, continuavit. Anno 1694. Patris in
 itinere comes, Academias, Jenensem, Halensem, Helmstadien-
 sem, Rintelsenem, Kiloniensem, Rostochiensem & Gryphisval-
 densensem, illustravit. Antequam domum reverteretur, in Poloniâ
 Coronationi Regiæ & Comitibus Cracoviæ habitis adfuit. Profectus
 studiorum sequentibus præbavit speciminibus:

Gedani 1686. 19. Decembr. moderante & Programma præmit-
 tente *Jobanne Stephani*, Lingvæ Polonicæ Lectore, dixit Polonicè
de Victoriâ Johannis III. Polonia Regis, contra Turcas.

1688. 29. Januar. dirigente. & per Programma Auditores invi-
 tante, *Joh. Petro Titio*, Eloquent. & Poet. Prof. P. auditus est,
de reperto, quem vocant, novo orbe.

1692. 18. Augusti sub Parente suo, respondendo defendit Se-
 gmentum III. in Parte I. Quakerismi confutati, *de Principio co-
 gnoscendi*, (pl. 3½.)

Eodem an. 2. Octobr. in Cathedra visus est sub Præsidio *M. Joh.
 Christoph. Rosenscheri*, Jun. Philosoph. Prim. & Pract. Prof. Publ.
 & Bibliothecario, ut Auctor & Respondens, *de Immoderata Phi-
 losophi curiositate.* (pl. 4½.)

Lipsiæ 1694. d. 10. Decembr. disputavit *Præses*, *de Fonte mo-
 ralitatis*, Resp. *Andreas Friderico Crellio*, Neostad-Franco. (pl. 2.)

Eodem anno cum Academia, Nativitatis Christi sacra, solenni
 ritu, ut fieri quotannis solet, celebraret, ex ambone templi Pau-
 lini Latine verba fecit, Programme à Rectore & Senatu Acade-
 miæ præmissa. (pl. 1.)

Witebergæ 1695. 13. Novemb. pro Habilitatione quam vocant, sub Præsidio *Christiani Ræbrensee* Philos. Pract. Prof. Publ. & Elect. Alumn. Ephori defendit Thesum moral. denarium. (pl. ½.)

Eodem anno 18. Decembr. *Præses* egit de *Obligatione Sepulture*, Resp. *Samuele Müllero*, Freiburg. Misnico. (pl. 2.)

1697. pro Loco in Facultate Philosophica sibi concessio disputavit de *Verbis Hebraeorum*, Respond. *Joh. Adamo Hellero*, Dittenheimensi Franco. (pl. 3½.)

Præterea nuper ex Typographiâ Stollianâ prodiit *Joh. Bæhmii*, Scholæ Passenheimensis in Borussia Rectoris, *Sermo Pentecostalis, excitans ad Sedulitatem Auditorem in audiendo Verbo Dei* conscriptus carmine elegiaco. (pl. 2½.)

Item *D. Johannis Maukischii* *Herkens-Andacht* über die Evangelia, welche des Sonntags und an den Haupt-Festen in der Gemeine Gottes erklärt werden. Da aus jeglichem Evangelio die Haupt-Lehren kürzlich heraus gezogen. Nebenst den bekanten und in dens Evangelischen Kirchen gewöhnlichen Melodien. in 12.

REGIOMONTI

M. Michael Schreiber, Eloquentiæ P. P. anno superiori 1700. d. 7. Septemb. in funere *Henrici Julii Hagemann*, Archi-Presbyteri Ragnitensis, Programma Germanicum edidit, cujus titulus: *Die glücklich verrichtete Balsarth*. (1. plag.)

Eodem anno d. 7. Novemb. aliud ejusdem Auctoris in funere *Balthasaris Fischeri*, Scabinatus Cneiphof. Præsidis, sub hoc titulo comparuit: *Die wahre Unsterblichkeit*. (2. plag.)

In exequiis *M. Jacobi Tydæi*, Archi-Presbyteri Fischhusini, die 16. Novemb. celebratis, aliud hæc inscriptione publicavit: *Schwere Bürde in der Priester-Würde*. (2. plag.)

Cum *M. Danieli Hoynovio*, die 14. Nov. justa perfolverentur, publico Academix nomine, supra laudatus Auctor Programma Latinum, quod ostendebat, *Viris eruditus, qui sanam suam scriptu ex-tenderunt, nunquam brevem contingere posse mortem*, evulgavit. (1. plag.)

Die 13. Januarii 1701. Præside *Gothofredo Sand*, Phil. & Med. D. & P.

P. P. Respondens *Georgius Albertus Stolß* / Insterb. Prussus, Med. Studiosus, Dissertationem Medicam, *quæ fungus Cerebri in Genoso Equitum Prussorum Viro, anno 1696. inventus & extirpatus, nec non quaestionum circa Tractationem hanc mobilium, succinctè enodatarum. Quindena* publico Eruditorum examini exponuntur, ventilavit. (4½. plag. in 4.)

Præter modo dictam Dissertationem eodem Præside Disputationes sequentes hæcenus prodierunt :

Anno 1674. d. 27. Aprilis, absolutis peregrinationibus in patriam redux, pro Receptione in Facultatem, Respondente *Georgio Rast* / Prusso, Disputationem *de Menocryphia* habuit, cui Coronidis loco annexa est tractatio : *An femina concipere possit, cui nunquam menses fluxere, aut an propterea sterilis declaranda sit?* (3. plag. in 4.)

Anno 1682. d. 4. Junii Dissertationem *de Incertitudine Signorum conceptionis*, Respondente *Vilhelmo von Lenten* / Regiom. Prusso, ad disputandum publicè proposuit. (5½. plag. in 4.)

Anno 1682. d. 24. Septembris, horis ante- & pomeridianis pro Loco Extraordinario in Professione Medicâ obtinendò, Disputationem *de Diabete*, seu tractationem Casus LIII. Cent. II. Observat. Medic. *Philippi Salmuth*, Respondente *Johanne Georgio Vols* / Regiomontano, publico examini subjecit. (3. pl. in 4.)

Anno 1683. d. 28. Junii, sub Eiusdem Præsidio *Daniel Dösi* / Regiomont. Prussus, Auctor & Respondens *de arca generibus, Alopecia & Ophiassi*, publice disputavit. (2. plag. in 4.)

Anno 1685. d. 20. Septembris, Eodem Præsidis munus sustinente, *Christophorus à Eöhen* / Prussus, Dissertationem *de Sapore ventilandam* exhibuit. (2. plag. in 4.)

Anno 1693. d. 19. Novembris eodem hoc Doctore Præside Auctor & Respondens *Johannes Mabraum*, Casum Medicum *de Petechiis*, publicè disputando tractavit. (1½. plag. in 4.)

Sed misis hisce Novis Academicis, majoris paulò ponderis res referenda est, nuperrima scilicet *Ducatus Prussia in Regnum erectio*,

erectio, primique Regis FRIDERICI, Potentissimi hæcenus *Brandenburgensis Electoris* (istius nominis III.) *Inauguratio*, quæ die 18. Januarii præsentis anni 1701. solenni pompâ Regiomonti fuit peracta. Cui tamen prolixius recensendæ haud immorabimur cum brevi eadem peculiari tractatu describenda sit. Hoc saltem addimus, die 23. Januarii Cives Academicos S. R. Majestati *Concentu Musico* suam testatos esse observantiam, Oratore FRIDERICO WILHELMO, Slesvic. & Holsatiæ Duce; Ductore verò *Carolo Ludovico*, S. R. I. Truchfessio Hereditario, Comite de VValdburg. Succesit die 25. Januar. Actus Panegyricus devotissimo novi Regis honori ab Academia dicatus, quò Orationem dixit M. *Michael Schreiber*, Eloqv. P. P. Ordinarius, ipso Rege, cum 6. Principibus, & omni Aulæ Magnificentia, præfente. Oratio illa jam sudat sub prælo. Programme, quod præcesit, *variæ periodi Borussiae* recensentur.

RIGAE.

Operâ & studio *Ernesti Olsick*, Præpositi Districtus Kockenhufici & Mariæburgi Pastoris, superiori an. 1700. secundâ vice prædiit *Catechismus minor Lutheri*, Linguâ Letticâ, apud Typographum Regium Joh. Georg. VWilcken. (5. plag. in 8.)

Typis quoque exscriptus *Catechismus Lutheri*, Quæstionibus & Responſionibus paullùm prolixioribus adornatus, & Diſtis Scripturæ probantibus confirmatus, Linguâ eadem Letticâ, apud eundem. (10. plag. in 8.)

Adriano Virginio, Oderupæ haud procul Dorpato Pastore, obstetricante, *Catechismus Lutheri* dialecto Dorpatensi-Estthonicâ denuò recusus est. (7. plag. in 8.)

His ex libris eò uberior cognitionis Divinæ & pietatis fructus inter Rusticos Livonos speratur, cum quam plurimi illorum, præfertim Districtus Kockenhufici incolæ, à nuperâ Russorum irruptione, non sine Numine, immunes se videntes, Liberos suos cætervatim ad scholas vernaculas amandare incipiant, adeò ut Præceptores

ptores numero & oneri impares, lectitantes liberos ad reddendas rationes evocare quotidie vix possint.

HOLMIAE

Superiori anno 1700. mense Decembri p. 368. Clarissimæ Septentrionis Musæ, *Sophiæ Elisabethæ Brenner*, mentionem fecimus. Hæc inter varia elegantissimi ingenij monumenta, Latino hætenus, Germanico, Svecicoque sermone edita, (quæ studiosè colligi, undoque volumine comprehendi merentur) insigne nuper Carmen Germanicum in *Laudem Picturæ* composuit. novæ editionis Libri, ab ipsâ an. 1694. primâ vice editi, quò celeberrimi Pictoris Regii, sed jam vivis erepti, B. *Davidus Klöcker Ehrenstrahl* / Picturas, in Palatiis Regni Sveciæ obvias, descripsit, præfigendum, quod ita habet:

Über Hr. Ehrenstrahls künstlich verfertigte Schildereyen.

S rühret / wie bekant / von unsers Geistes Trieb /
 Es ist und bleib die Art und Eigenschafft der Seelen /
 Ein Juncken / der uns noch aus Eden übrig blieb /
 Ein Strahl des ersten Lichts / unschätzbar hoch zu zehlen /
 Wann ein erleucht Gemüth / das Glur und Himmel fühlet /
 Auff irgend etwas sinnt / wodurch sein Angedencken
 Sich nicht so leicht / wie er / läst in die Brustt versencken /
 Und auff die Ewigkeit mit seinen Nahmen zielet ;
 Der / weil er nicht vermag den Todt zu hintertreiben /
 In seinen Wercken doch unsterblich sucht zu bleiben.

Wenn Archimed in Erzt der Eernen Lauff läst seh'n ;
 Ein Dædalus die Luft durch schnelle Flügel trennet ;
 Bachan, so oft er wil / den Regen heist entseth'n /
 Und Proclus ganze Schiff durch Spiegel-Blas verbrennet ;
 Des Bertholds Büchse Blitz und Feuer-Flammen speit ;
 Columb und Magellan nicht eher ruhen können
 Bis daß man eine Welt nach jedem weiß zu nennen :
 Wo siehst duß anders hin / als auff die Ewigkeit ?

Clauß

Glaube / daß sie nicht so sehr Geheimniß zu ergründen/
Als die Unsterblichkeit hiedurch gesucht zu finden.

Die / so sich mit der Faust bekant und groß gemacht/
Und denen eine Welt nur viel zu eng geschienen/
Hat zwar die Herrschens-Sucht in Stahl und Harnisch bracht/
Die doch der Ehrsucht nur zum Vorwand müssen dienen.
Welch Plato hätte wohl/ Welch kluger Cicero,
Sich mühsam Tag und Nacht zu Tode fast geschrieben/
Im Fall sie nicht der Ruhm zu Dingen angetrieben/
So noch die kluge Welt begierig machr und froh?
Wo wäre Kunst und Wiß und Weißheit hin verschwunden/
Im Fall sich dieser Trieb beyrn Menschen nicht gefunden?

Ist/ da die Tugend nicht so/wie vor Zeiten / gilt/
Da man ihr nicht einmahl den Nahmen denckt zu gönnen/
Viel weniger noch die mit Ehr und Schätzen fülle/
Wie vormahls doch geschah/ die sich zu ihr bekennen:
Noch dennoch bleibet diß der Seelen eingepägt:
Je edler unser Geist / je mehr ist sein Bemühen
Sich der Vergessenheit / wo möglich/ zu entziehen.
Diß ist/ was einzig noch zur Tugend Lust erregt
Sonst würden alle die/ so freye Künste treiben
Den Mussen danken ab / und bey der Schmeiche bleiben.

Wenn aber/ wie man weiß/ es heute noch geschieht/
Daß ist mehr/ als vorhin/ die Künste bey uns blühen;
Da ein verchinziger Kopff sich Jahr und Tag bemühet/
Bis er was keiner je ersan/ kan vollentziehen;
Bis er was Fremdden auch höchst frembde kömmer vor/
Durch schwaches Holzwerk kan die größte Last heben/
Daß Wasser über sich/ der Berge Marck daneben/
Ans tieffer Erden Schlund bis in die Luft empor:
Ein solcher/ ob er gleich nicht grossen Lohn zu heffen/
Behält er nur den Ruhm/ so hat ers Ziel getroffen.

So gleichfals ist es auch mit derer Thun bewandt
 Die sich das Alterthum gewehnen durchzugrübeln /
 Man mache auff solche Art sich zwar der Welt bekant /
 Wenn nur nicht Freund und Feind es suchten zu verübeln :
 Doch weil ein solcher theils auff sein Vergnügen schaut /
 Mehr aber / daß er diß mit Gründen kan erweisen /
 Daß unsre Vorfahrn Ost- und Westler-Gothen heißen /
 Vor denen ehmahls offte den Römern selbst gegraut /
 Läßt er um eine Schriftt von etwa tausend Jahren /
 Und einem Pfening offte sein halb Vermögen fahren.

Wie mancher / der der Kunst von Jugend sich geweiht /
 Dem ihre Liebligkeit die Sinnen eingenommen /
 Schätzt wie geschickt er ist nichts für Geschicklichkeit /
 So lang er in der Kunst noch höher weiß zu kommen ?
 Kein Reisen / keine Müß / kein langsam Ungemach /
 So sonst Verdruß erweckt / kan seinen Vorsatz stöhren /
 Durch unermüdeten Fleiß sein Wissen zu vermehren /
 Drauff sinnt er Lebenslang / und meinet daß der Tag
 Verworfen heißen muß / an dem er nichts verrichtet /
 Wofür die Nachwelt ihm noch künfftig sey verpflichtet.

Jedennoch aber kan nicht jeder Künstler gleich
 Sich auff die Ewigkeit mit seinen Nahmen spizen /
 Auch eben jede Kunst nicht für das bleiche Reich /
 Die sie erzogen hat / mit ihrem Ansehn schützen ;
 Wer aber Zeit und Todt / wer Untergang und Reid /
 Sich selbst / und sein Stück gedenckt zu übersteigen
 Der schenck und gebe sich der Wissenschaft zu eigen /
 Die andere übertriff an Glanz und Würdigkeit /
 Der edlen Malererey / der Mutter schönster Gaben /
 Die von den Sternen selbst den Ursprung scheine zu haben ;
 Und wollich ist es so ; denn / hat des Himmels Günst
 Dem menschlichen Verstand was höhers können reichen /

Als da der Mensch sich Göttern nähert durch die Kunst/
 Und seinem Schöpffer selbst bemühet ist zu gleichen?
 Er bildet im Gemüth/ was nie sein Auge sah/
 Und sein Schürne weiß / wie Götter zu empfangen/
 Indessen weiß die Kunst ihm so die Hand zu langem/
 Biß was sein Wig ersan/ im Werke stehet da.
 Doch keinem/ keinem ist der Himmel so geneiget/
 Der von der Mutter ward mit grober Milch geseuget.

Denn dieses muß so fort seyn auff die Welt gebracht/
 Wodurch ein Mahler groß und Welt-berühmt soll werden;
 Des Himmels Einfluß/ der die Geister rege macht/
 Eilt zur Vollkommenheit/ auch sonder viel Beschwerden.
 Und ob die Übung zwar der Kunst die Hände reichet:
 So bleibt es doch dabey: daß Mahler und Poeten
 Die haben die Natur als Meisterin von nöthen/
 Weil keiner ohne sie biß auff den Gipfel steigt;
 Was Fleiß und Arbeit schafft / ist halb und halb verlohren/
 Im Fall die Fähigkeit uns nicht ist angebohren.

Aus dieser Ursach hat das weise Griekenland
 Die Künstler ihrer Zeit so hoch ans Drey gehoben.
 Wie weit Philippens Sohn der Erden ist bekandt/
 Da hört man neben ihm Apellens Pinsel loben;
 Es darff Parrhalius den Purpur und die Krohn
 Bloß wegen seiner Kunst frey ungehindert tragen;
 Die Siege Griekenlands/ wo Persien geschlagen/
 Mahlt Polignotes ab/ und kriegt vom Staat zu Lohn/
 Daß man durchs ganze Land/ wohin er wollen reisen/
 In jeder Stadt ihn solt auff freye Kosten speisen.

Und rühme nicht Fabius sich dieser Würden bloß/
 Wenn er als Mahler nur zu Rom wil seyn gepriesen?
 Da doch sein Edles Haus durch Helden worden groß/
 Die ihrem Vaterland die größten Dienst erwiesen,

Vom süßtesten Käyser Carl erlanget / wie bekant/
 Der Malter Titian Begnadungen und Titel/
 Wird Ritter/Grass und Rath/ läßt seinen Erben Mittel;
 So diß/ was höher noch; des Reiches Adel-Stand,
 Pabst Leo aber weiß nichts höhers zu erdencken/
 Drum wil er Raphaeln den Cardinals-Hut schencken.

Jedoch/ was Müß ich mich umb die/ so hundertmahl
 Bald Rom/bald Griechenland/auffs best heraus gestrichen?
 Ganz Schweden weiß sich groß mit einem Ehrenstrahl/
 Den keiner übertriff/ dem tausend sind gewichen.
 Hat nicht sein hoher Geist durch die geschickte Hand
 Auch über die Natur sich öftters hoch geschwungen?
 Was keinem Meister noch vollkommen ist gelungen
 Dadurch wird er so sehr bewündert / als bekant/
 Denn da die Malter sonst meist eine Art erwehlen/
 Hatt unserm Künstler nie in keiner müssen fehlen.

Man wirfft nicht ohne Zug den kühnen Gothen für:
 Sie hätten alle Kunst aus Welschland weggerrieben.
 Ihr wirkt die Wunderkraft von diesem Strahl alhier/
 Daß auch im kalten Nord die schönste Kunst beklieben /
 Indem sein theurer Fleiß nur Wunderwercke zeugt/
 An welchen Könige vergnügt die Augen weiden.
 Man darff nicht/ wie vorhin Italien beneiden/
 Diweil Herr Ehrenstrahl im höchsten Grad erreiche
 Was nach der Welschen Art den Farben Geist und Leben;
 Der Stellung aber Kraft und Anmuth weiß zu geben.

Zudem ist's offenbahr/ daß eine Schilderey
 Und eines Künstlers Hand die Thaten grosser Helben
 Nicht weniger der Welt durch Bilder bringe bey /
 Als dieses was man hört in den Geschichten melden:
 Diß maches/ daß unser Hoff mit seiner Arbeit prange/
 Und unsers Königs-Haus nur Kunststück weiß zu rühmen/

An die man gar nichts darff beschönen noch verblümen/
 Ja kaum zu schätzen sind; Er hat den Preis erlangt/
 Daß seinen Wercken diß zum Vorzug wil gebühren:
 Daß sie nur Gottes Haus und Königs Zimmer zieren.

Und wie erlühlich mich mit Worten zu erhöh'n
 Diß/ was ihn würcklich schon den Sternen gleich erhoben?
 Wems einmahl nur gelücket/ ein Kunststück anzusehn
 Wird merken/ daß es schwer nach Würden es zu loben s
 Wenn aber sein Gemüth/ daß aller Mißgunst frey
 Noch schriftlich diß der Welt zum Nutzen wil gewehren:
 Wie ein Gemälde recht verständlich zu erklären/
 Wie diß und jenes Stück recht zu verstehen sey/
 So muß es zwiefach auch zu seinem Ruhm gedeyn/
 Und er verewigt seyn durch seine Schildereyen.

Sophia Elisabet Brenner?

Titulus Libri supra memorati hic est: Die vornehmste Schildereyen/welche in denen Pallästen des Königreichs Schweden zu sehen sind/inventiret/verfertiget und beschrieben von David Klöcker Ehrenstrahl/ Königl. Hoff-Intendanten. Stockholm/ 1694. (8z. pl. in fol.) Eodem auctore antehac prodiit: Certamen Equestre, cateraque Solemnia, Holmie Svecorum an. 1672. Mense Decemb. celebrata, cum CAROLVS XI. omnium cum applausu aviti Regni Regimen capesseret; Qvi liber etiam Germanico idiomate editus, hōc titulo: Das grosse Carrofel und prächtige Ring-Rennen, nebst dem/ was sonst prächtiges zu sehen war/ als der Durchl. Grossm. König und Herr/ CARL der Eilffte / die Regierung seines väterl. Erb-Königreichs an. 1672. den 18. Dec. in seiner Königl. Residenz zu Stockholm antrat. (9. plag. & 62, Figur. æti. in fol.)

GOTHOBVRCI

M. Elie Parnovio, in Gymnasio hactenus Moral. & Histor.
 Lectoris; nunc vero ad Ecclesiam Vdevallensem evocato, M. Jacobus

obus von Ackern, Gothoburgo-Westrogothus, cæcus, successit, atque demandatam provinciam Oratione inaugurali & introductioni de *Philosophiæ Moralis Studio*, d. 31. Augusti an. 1700. fuit orsus, invitante ad eum Actum *Oloa Oterdal*, S. Theol. Lectore & p. t. Gymnasii Rectore. Hac occasione *Laurentius Forsselius* Præpositus & Pastor in *Åltingöhus* Carmen Elegiacum in honorem ejus scripsit, quod hic subnectere placet:

Huc citò ferte pedem, docti concurrite Cives,
 Maxima nam Superum res memoranda venit,
 Illuxit jam rara dies, quâ rarior ævo
 Non ullo Gothicos hæcenus ornat agros,
 Cæcus adest Ductor, ducturus ritè videntes
 Ingenuâ, sed quam non videt ipse, viâ.
 Cæcus adest Doctor, docturus Palladis artes,
 Ac lucem in tenebris, quâ caret, ipse dabit.
 Quis non hæc Svecicæ stupeat miracula terra?
 Quis non hic videat facta stupenda Dei?
 Concelebrant veteres, sed paucos, artis alumnos
 Piæritæ, quorum lumina noctis erant.
 Adspiceret mundi nè res constanter inanes
 Democritus, visum destruit ipse sibi.
 Didymus à puero viduatus lumine, libros
 Scripsit in Ægypti commodâ sacra suæ.
 Stoicus amisissis oculis Diodorus, in artes
 Expedit ingenii semina, mentis opes.
 Nicasio Belgæ cæcosunt juris honores
 Collati, nostro nobile Londa dedit.
 Ecce! Magisterli nomen, qui cæcus ab ulnis
 Extitit, & Gothica natus in urbe fuit,
 Atque bonis ibidem multos excultus in annos
 Artibus, & Scanicum mox Heliconâ petit.
 Venit & auscultat Patribus: stupet omne Lycæum,
 Aonium pergit, currit, anhelat iter,

MENSIS FEBRUAR. M DCCI.

Mirantur Patres cœcum superare videntes,
 Dignaꝓe res serâ posteritate cani.
 Ad Laurum properat Sophiæ: jam disputat, urget,
 Absolvitꝓe brevi Dexteritatis opus.
 Proclamat cœcum celeberrima Londa Magistrum,
 Ac sibi præ multis illud honoris habet.
 Audiat hoc Batavus, miretur Teuto, Britannus,
 Quicquid & externus dotis Apollo tenet.
 Contigit in Svecicis res hæc memorabilis arvis
 Contigit hæc nobis Dextera mira Dei!
 Auditu meruit, non visu præmia: fides
 Discite jam Juvenes auribus ista capi.
 Claudite corporeos, expandite mentis ocellos:
 Musæ; non Mundus, iusta brabæa ferent.
 Quæ Deus eximii largitus signa favoris
 Congrator studiis, doctè Jacobè, Tuis!
 Ingenii Lux illa Tui Tibi quanta tot annos
 Luxit, ad extremos luceat usque dies!
 Donec in ætheræa Tibi lux æterna quiete
 Detur, & Elysiis vita beata locis.

Ex NORDLANDIA.

Petrus Dasius Pastor Alstahaugensis, (de quo in N. L. an. 1700. p. 45.) Hymnos sacros ex pericopis totius Anni Evangelicis & Epistolâs, Capitibus item Catecheticis, composuit vernaculos, typis jamdiu maturos, modo Editorem invenirent.

Andreas Bussens, Phil. Bacc. hos inter alios quoque ingenii factus parturit:

1. De luctu Romanorum tract. (ad eum ferè modum, quo de luctu Ebræorum, *Geierus*, de Græcorum *Johanne Nicolai* scripserunt)

2. Poëmatum Juvenilium lib. 2.

3. de Arithmetica Veterum, sive varia computandi & numerandi ratione apud Veteres Exercit.

4. De variis Ritibus ac Formulis precandi, salutandi & jurandi apud veteres.
5. Breves notæ ad Salustium Philosophum, de Diis & mundo.
6. Additamenta ad Popmam de Differentiis Verborum.

BERGIS

M. Severinus Lintrupius, Def. Prof. Hafn. & Scholæ Bergensis Rector, d. 7. Januarii solennem in Scholâ Bergensi Orationem sæcularem quasi Jubilæam habuit, quâ de Memorabilibus Anni Sæcularis M DCC universis strictim, hujus verò rem propius literariam spectantibus, 1. nempe Sæculi complemento, seu Anno ejus Colophonio. 2. Fastorum Emendatione. 3. Jubilæo Ecclesiæ Romanæ ordinario &c. plenius disseruit; ad ductum numi *Sæcularis Romani*, cujus unâ parte Cardinalis exhibetur, habitu galeroque insignis, post aram stans in medio numo fumantem, dextrâ malleolum tenens Jubilæum, & duobus sinistrae manus digitis compressis, thura in ignem super aram injiciens, duobus Tibicini- bus utramque ejus latus cingentibus, tribusque labaris terræ infixis, uno quidem à tergo Cardinalis literas IOBEL ostendente, altero ad lavam Tibicinis dextri, literas, SAEC. M DCC. FINIT. repræsentante, & tertio ad dextram Tibicinis sinistri, voces abbrev. FAST. CORR. exhibente, circulo numi imposito: SAECVLARIA SACRA, Alterâ verò numi facie quatuor exhibentur pueruli, quatuor anni tempora designantes, &c. &c. addito circulatim legendo: FELICIA TEMPORA: Extimam denique numi oram illo ambiente Virgiliano: NVNC FORMOSISSIMVS ANNVS. Huic autem Rectoris Orationi coronidem geminâ Oratione metricâ bim addiderunt Hebeterii ejusdem Tyrones, Academiae Candidati, *Erasmus Brunius*, Hafniensis, & *Johannes Daniel Ramus*, Nidrosiensis, quorum ille elegiaco carmine *stupenda Servatoris Natalitia*; hic autem heroico, *beneficia superiori anno divinitus collata deprecanda* vii, & *pro felicibus ineuntis anni auspiciis vota suscepit.*

Ceterum dictus *M. Severinus Lintrupius* præter opuscula jam an. 1699. in N. L. p. 14. 15, memorata, partim maturitatem, partim ob-

ste-

atetricantes Bibliopolarum manus etiamdum expectantia, sub manibus quoque habet, horis elaboranda subsecivis, publico olim, Deo volente, destinata :

1. *Controversiarum Anti-Papisticarum Syntagma vernaculum, eâ methodo adornandum, ut in singulis Controversiis (α) Status & Cardo quæstionis accuratè, planèque simul ac plenè formetur. (β) Verus Orthodoxiæ scopus, πρώτον ἀληθῆς, seu interesse palam demonstratur. (γ) Sententia Orthodoxa, dictis Scripturæ perspicuè resolutis, rationibus item ac testimoniis Patrum atque Adversariorum selectioribus, solidè sed ad captum vulgi evidentè asseratur. (δ) Erroris Papæ, ipsius Adversariorum verbis demonstrati, Origo ex historia, & (ε) Interesse, seu πρώτον ψεύδους ex Articulorum Papæorum nexu detegatur, ac denique (ζ) præcipuæ Adversariorum Objectiones responsione non unâ refutentur. Cum præfat. de Politicâ Pontificiorum Theologiâ, seu ratione Status in Religione Papæ. (in 4.)*
2. *Compendium Theologiæ Theoretico-Præcticæ, in gratiam studiose juventutis, ita, exemplo P. Maftrichtii, Joh. Melchioris, F. H. Maji, &c. concinnandum, ut singulis thesibus, usus moralis & praxis pietatis subjiçiat. (in 8.)*
3. *Dubia Vexata, ex Historiâ primorum trium seculorum Ecclesiasticâ, methodo illi haud absimili, quâ Biblica edidit B. Augustus Pfeifferus, tractanda, in quibus Neoterici præcipue Scriptores, Nat. Alexander, Pagius, Tillemontius, Du Pinus, van Dahlen, Gorb. Arnoldus, aliique ad partes aut placidum examen vocantur. (in 4.)*

4. *De Onogchite Tertulliani, seu Calumniâ Ονομαστῆας Christiani olim objectæ, Ichediasma.*

Superiorian. 1700. Descriptionem compendiosam de Vertigine ac Melancholiâ, earundemque causis & signis tam Dogmaticorum, quam Hermeticorum, cum Appendice brev. de Methodo curandi Melancholiam Hypochondriacam alias per consensum, Galenico-Hermetica, edidit D. Nicolam Grimbergium, Practicus Aalburgensis, sed p. t. Bergis de-

gens, Londini Scanorum in 8. pl. 9 $\frac{1}{2}$. excusam, & Civitati Bergensi inscriptam, in cujus præfatione, de medullâ balsamicâ Spirituosa volatili Pini ac Abietis, velut præsentissimo adversus putrefactiones scorbuticas fixas Climaticas antidoto, haud obiter disserit, & alibi arcanum hoc Medicum fufius se pollicetur descripturum.

è DIOECESI BERGENSI.

Districlus Sundstordensis Præpositus, loco defuncti nuper *Henrici Finde*, Parochi Fördensis, die 18. Novemb. an. superiori 1700. constitutus ab Episcopo fuit *Petrus Diurhuus*, Pastor in eadem Nö-marchia. *Hindensis*.

Olaus Giendrum, Parochus Strandebarmensis, præcationes scripsit vernaculas quadrupartitas, Natalitias sc. *Quadragesimales*, seu *Passionales*, *Paschales*, ac *Pentecostales*, matutinas ac vespertinas singulis septimanæ diebus numero pares, pio simpliciorum usui, ac typis destinatas.

HAFNIAE

Die 17. Januarii, supremus quondam Regni Thalastarchus & S. R. M. Consiliarius, dum viveret, intimus, L. B. *Janus Juel*, Ordinis Elephantis Eqves &c. (cujus mortem anno superiori 1700. Mense Jun. p. 176. memoravimus) amplissimâ funeris pompâ, in Conditorio suo gentilitio inferretur, in prædium *Züstingen* / in Seelandiâ situm, deductus est.

Die 23. Jan. *Reinholdus Meyerus*, Augustissimi Daniæ Norvegicæque Monarchæ Consiliarius Status, vitâ excessit, & die 28. ejusdem mensis satis amplâ funeris pompâ, quicquid mortale illius fuit, in sepulcro conditum est. Is an. 1634. d. 28. Februarii, Patre *Hermanno Meyero*, primùm Mecklenb. postea verò Gottorp. Consiliario, fuit natus, ac an. 1670. Vidua Regina Danica SOPHIA AMALIA illo Secretario Cameræ atq; Consiliario utebatur. Dehinc Serenissimorum & Augustissimorum Daniæ ac Norvegiæ Regum, CHRISTIANI V. gloriosiss. mem. & FRIDERICI IV. Cancellariæ, Cameræ, Justitiæ & Status Consiliarius, nec non ad Commissaria-

tum supremum bellicum terrâ mariqve Deputatus extitit. Sed amplissimis hisce honorum titulis mors illum privavit, quam, septuagesimum septimum ætatis annum agens, obiit, ex viduâ quatuor liberis, unico nempe filio & tribus filiabus relictis.

Die 27. Januarii sepulturæ traditus est *M. Christianus Bremer*, Ecclesiæ Teutonicæ S. Petri Pastor primarius. Is anno 1635. d. 7. Novembris Lubecæ fuit natus, & jacta humanioris literaturæ fundamenta Witebergæ excoluit. Invisis postea aliis Germaniæ pariter ac Belgii Academiis, an. 1662. d. 14. Febr. Diaconus Ædis Teutonico-Petrinæ, quæ Hafniæ est, vocabatur, ubi & sequentibus annis, nimirum 1663. supremos honores Philosophicos, 1676. autem Pastoratum dictæ Ecclesiæ primarium obtinuit. Hoc munere mors illum nuper d. 5. Januarii a. c. sexagesimo sexto ætatis anno exiit, binis tori conjugalis fociis, ex quibus sex liberos suscepit, jam pridem mortuis. Aliquot etiam ingenii monumenta publicæ luci exposuit, quæ sunt:

Catechismus minor, sæpissime recusus, linguâ Germanicâ.

Laborans Christianus.

Cogitationes cælestes de Monte Thabor.

Die 7. Februarii vitam cum morte commutavit & die 23. ejusd. sepulcro illatus est *M. Johannes Hilaricus Schmidt*, ad D. Petri Templum Germanicum Ecclesiastes. Natus fuit in Helsingöræ ad Oresundam an. 1662. d. 3. Decemb. Studiis Academicis absolutus, Collega quintæ & sextæ Classis in Scholâ Marianâ per 6. annos fiebat. Postea an. 1692. officio Ecclesiastico admovebatur, vocatione ad Diaconatum dicti Templi Petrini præeunte. Sed præmatura mors hoc munere illum trigesimo nono ætatis anno exiit, ex viduâ relictâ unico filio superstite.

Die 17. Febr. *M. Michael Henrici Filius*, à plurimis annis ad D. Nicolai Pastor, septuagesimo tertio ætatis anno è vitâ discessit.

OTHONIAE

Thomas Broderus Bircherodius, Prof. Othomiensis, Tractatarius

Statum edidit, cui titulus: *Specimen Antiquæ Rei Monetariæ Danorum, ab antiquissimis temporibus investigatæ, cum figuris aneis, præsertim à tempore Christianismi in Daniâ, ad initium auspiciousimum Imperii Stirpis Oldenburgicæ, typis Joach. Schmetgens, 1701. (17. plag. & 6. figuræ æn. in 4.)*

AARHVSII Cimbrorum

Die 3. Januarii, anno ætatis quadragesimo (natus quippe an. 1657. d. 4. Aprilis) è vivis excessit *M. Janus Mundelstrup*, Rector Scholæ Aarhusiensis per octo annos & quatuor menses, cum Antecessori 7. annis sociam in supremi Ordinis alumnis instituendis operam Con-Rector præstitisset, post distincta laudabiliter Academicæ tempora, tam ventilatis publicè 19. *Disputationibus*, inter quas eminent, *Tres Exercitationes in Virgilium; duæ in Persium; de Pomis Sodomiticis; de Theologiâ Gentilium puriori abstractè consideratâ; specimen Gentilismi etiamnum superstitis: quam instituitis cum consensu Professorum in gratiam aliorum Studiosorum Collegiis, ex quibus in lucem prodiiit Collegium Logicum. Hannoviz 1686. (in 8.)*

KILONII

Academiæ Kiloniens. Prorektor *Gunterus Christophorus Schelhammerus*, Ser. Ducis Cimbrici Archiater, Med. D. & Prof. Publ. Primar. Societatis naturæ curiosorum Leopoldinæ Adjunctus, itemque recuperatorum in Italia Collega, Facultatis suæ hodie Decanus, ad *Orationem Inauguralem* qua post clementissime sibi a Sereniss. Principe suo collatam Poëteos Docturam Publicam *M. Sebastianus Kortholt* Ejusdem tam veteris quam recentis præstantiam a Novitiorum quorundam Obtreccationibus die 24. Februar. vindicavit, omnes literarum elegantiorum Patronos &c. invitavit. (1. plag. 1701. fol.)

Hanc Orationem inauguralem Jo. Clerici Parrhasianis potissimum oppositam esse & quamprimum publicatum iri accepimus.

D. Joh.

D. Joh. Ludovici Hannemanni de causa ascensus & descensus Mercurii in Barometro problema.

Problema hoc, qui fiat, quod Mercurius in Barometro nebulosâ, pluviosâ ac niviosâ tempestate depressior; tublimior contra sereno cœlo appareat? aliquot eruditissimorum Virorum animos occupat ac defatigat, cum tamen ejus Problematis solutio admodum facilis sit. 1. Etenim investiganda est formalis ratio Mercurii. *Qvi, ut eum nos definimus, est sal metallicum nitro-sulphureo-aqueum nunquam non fluidum, proximaque omnium metallorum materia.* 2. Videndum est quibus cum substantiis juxta intrinsicam suam Essentiam & Existentiâ conveniat. In hisce duobus punctis diligenter exploratis & intellectis consistit, solutio hujus vexatissimi problematis. De posteriori puncto primò loquemur. Totum Systema universi, ut in immentum sese diffundat, duobus substantiarum generibus gaudet; impetum vel motum ciente; vel impetum aut motum patiente. Prius genus in se complectitur fluidissima, fluidiora, fluida. 1. Fluidissima sunt *Lux, ignis*; quæ Cartesii Elemento lucem emittenti æquipollent. 2. Fluidiora sunt *Cælum, æther, & aer*, quæ tria sola nomenclaturâ differunt, reapse unum idemque Ens sunt, & Cartesii Elementi lucem transmittentis vicem sustinent. 3. Fluidum est *aqva*. Ex hisce fluidis cuncta, quæ universum in se complectitur, corpora coaluere. Quæ autem magis de fluidissimis, quædam de fluidioribus, quædam de fluidis magis vel minus participant. Et ut quædam ex fluidarum substantiarum magis vel minus activa motumque cientia sunt, quædam autem passivæ & receptivæ ac generativæ se habent. Ita etiam eorum in doles fluidorum actioni intrinseco cum iis nexu respondet. Omnium fluidissimorum, fluidiorum ac fluidorum entium centrale quasi Ens est Mercurius, hinc & promptissimè omnium fluidorum actiones, motiones in se percipit, ac ad istius fluidorum Regiminis sese componit, modificat Mercurius: Cum autem fluidiora entia sint cælum, æther & aer, quæ Scripturæ nomine expansam veniunt, sunt unicum Ens nitri, sulphuris & Mercurii, adeo ut nullum nitrum, nullum sulphur, nullus Mercurius in toto universo terraqueo globo

globo existat, quæ non originem, formam & materiam suam debeant his fluidioribus. Hinc etiam Mercurio, qui horum omnium centralis existit, alteratio, modificatio accidit. Quando ergo particulae aquæ aerem obsident, tunc & aquæ particulae, quæ constituunt Mercurii essentiam, istum impetum patiuntur, tunc & deprimuntur. Quando autem aer istis particulis non adeo turget, sed serenius est, tunc ascendit. Hoc assertum paradoxis phenomenon crebro in naturâ eventibus probari potest. Sicque quædam lignæ machinæ juxta cujusdam aeris constitutionis factum strident. Sicque quorundam vulneratorum corpora omnem aeris mutationem in suis vulnerum vestigiis prædicunt ac sentiunt. Potest & liquor ex Marcasitâ elici, qui tempore pluviioso turbidus, aere sereno clarus & limpidus apparet. Sed tempore pluviioso humescit, sereno & sicco siccescit; Sic & Salinæ particulae in Mercurio tempore pluviioso humescunt, & sal subsidet. Frustra itaque sollicitant pressuram aeris, ut quam natura ignorat, & infida sunt argumenta, quibus eam eunt assertum. Omnium proximè (si non istam sententiam excipias) ad metam collimant, qui Calori & frigori ascensus & descensus Mercurii in Barometro causam acceptam referunt. Ut qui sunt duo architectonici spiritus rerum omnium genesin & analysin indicentes. Sequentia postulata notanda sunt thesin nostram probantia.

1. Pressuram aëris, quam fingunt Mechanismi patroni, natura ignorat.
2. Aer, quæ spiritus, corporeas substantias non premit, sed earum poros penetrat.
3. Aer, æther & Cælum, unum Ens expansum constituunt & nominaliter & localiter differunt.
4. Aer nunquam non unam & eandem ponderositatem habet.
5. Aer, quæ aër, trutinari non potest, sed si quæ trutinatio sit, ea sit ratione particularum in eo contentarum heterogenearum.
6. Omnis substantia, quæ gaudet contextu soliditatis in statu violentis est.
7. Omnis substantiæ status naturalis est, gaudens fluiditate.
8. Nihil magis naturæ amicum & analogum, quam fluor.

9. Nullus motus in tota rerum universitate, qui non à fluore dependet
10. Sublato ex toto universo fluore, cuncta in chaos, quod כאוס כאוס corruerent.
11. Omnia fluida intrinsecarum actionum nexum in se habent inseparabilem.
12. Mercurius est centrum omnium fluidorum.
13. Omnia fluida suam vim exerunt in Mercurium.
14. Mercurius vi quadam magnetica gaudet, quia recipit ac sibi unit omnium fluidorum influxum.
15. Mercurius, quia salarium ac nitrosum principium est, tempore pluvioso descendit; quia sulphureum, ac de Entis natura participat, aëre sereno in sublimem tendit.

Primum punctum, quod dat definitionem Mercurii, nunc non tangam, ne nimis prolixus sim. Rem autem ita se habere, anatome vel analysis spagyricæ evincit. Illa vulgaris cinisflorum chemia hæc non capit aut intelligit.

Supra nominatus *Job. Ludovicus Hannemann*, Med. D. & Philosophiæ Naturalis Prof. Ord. Leopoldinæ Societatis Nestor II, Tractatum quendam XIV. *Capitibus* constantem evulgavit; ubi in primo capite sententiam suam iterum & quidem novis argumentis stabilit, in reliquis verò ad Objectiones *D. Leonhardi Christoph. Sturmii* respondet, titulus ita legitur: *Ändere Continuation oder Fortsetzung der Verhädigung der Astrologie, Metoposcopie und Chiromantie &c. gegen die letzte und völlige Abfertigung Dileams/ des HochEdlen und Hochgelahrten Herrn Leonhard Christoph Sturm/ hochverdienten und weit erühmten Professors Mathematicum auff der Hoch- Fürstl. Wollffenbüttelschen Academie. Leipzig und Kiel/ bey Johann Sebastian Richter/ 1701. (21. plag. in 4.)*

Præside *Carolo Friderico Luthet/ Vratisl- Siles. Medic. Doct.* Disputationem Philosophicam, *de Actione Aeris in Machinulam Barometricam, seu Tubum Torricellianum*, Respondens *Petrus Peterjen/ Lubecensis*, publico examini subjecit. (31. plag. in 4.)

WILSTRIAE in HOLSATIA

Gregorius Culemannus, præter ea, quæ in N. L. a. 1698. sunt promissa, manu ductionem quandam in sacras literas N. & V. fæderis, ut & Opera B. Lutheri comparavit, tituloque *Doctores Evangelici, ac ejusdem præcipuorum operum ac proprietatum, temporum data inclinatione*, in lucem proferre constituit. Constabit tractatus hic germano idiomate conscriptus 4. Alphab., & commodam in Cathedrâ publicâ docendi rationem Biblicam monstrabit, apparatusque Biblico ad singula doctrinæ Christianæ capita, ubique Lutheri, ejusdemque verbis expressis doctrinis adjectis, novitios verbi ministros levabit.

HAMBURGI

Die 9. Januarii *Julius Enoch Rolffen*, Rostochiensis, hætenus Pastor Leprosorii (des Pesthofes) in locum *Cassaris Büsingii*, ad D. Michaelis; & *M. Justus Steeman* Pastor Sülfeldensis, in locum B. M. *Johannis Lange* / Ecclesiæ S. Petri Presbyter fuit vocatus.

Die 11. Jan. *Franciscus Wolffius*, Rostochiensis, *Orationem Sæcularem*, celebrandis Divinis beneficiis elapso sæculo in Urbem Hamburgum effulsis, & implorandæ in novum, quod incepimus, Summi Numinis Benignitati destinatam, in Acroaterio Gymnasii è memoriâ publicè dixit.

Joh. Fridericus Mayer / S. Theol. D. P. P. &c. Pastorque Jacobæus, denuo *Calendarium Biblicum* edidit, cui titulus: *Biblischer Calendar / auff das 1701. Jahr nach Christi Geburt*. Benebenst einem Anhang der Gedächtniß-Bibel / als auch der Morgen-Abend- und Nacht-Andachten. Hamburg / bey Benjamin Schiller / 1701. (3½. plag. in 12. oblong.)

M. Paulus Georgius Krüfite / Poeta Nobilitatus, Scholæ Hamburgensis Conrector, & in Illustri Societate Teutonica Portans, *Carmen Sæculare* 142. versuum, singulis vocibus, præter unicam, à litera S. incipientibus, evulgavit. (2. plag. in fol.)

Vir LXV. annorum pallidæ faciei ac macilentæ constitutionis à conditione agresti Lanteaminum lotioni se applicans, alvo solvitur quotidie quinqvies, sexies vel sapius ab anno ætatis trigesimo usque ad sexagesimum tertium, maxima semper, ut profitebatur, ἐν Φορία, ut muniis obeundis sufficiens semper fuerit, cum appetitu satis robusto, usque dum ante aliquot annos detrimentum virium ex nimia dejectione, ingruente simul senectæ, sentiret. Huic medelam quæsiturus adstringentia adhibet varia, eaq; partim domestica, partim ex thecis pharmaceuticis deprompta, usque dum fluxus sisteretur. At oritur exinde Lumborum dolor cum Respiratione difficili, Assumptorum in substantia excretionē, extremorum frigore, siti intolerabili, Appetituque solito plane prostrato, ut viribus quasi exutus Vere anni præteriti nostram implorare cogeretur operam. Accersitus virum invenio vix ossibus hærentem, anhelantem, Nephriticum, & Tibiis Oedematofum. Urina, quam vix emittebat aqvola plane sulphuris defectum arguebat. Cumque salia acria antea in corpore ægri soluta, ac assumpta p. n. liqvantia, ex præpostero adstringentium usu mucilaginem tartaream, vasa Meseraica ductusque urinarios obviscantem, contraxisse, tonumque ventriculi à nimio potu debilitatum judicarem, ex virium debilitate ac symptomatum circumstantia Fatalem ominabar eventum. Interim confortantibus blande aromaticis & incidentibus l. a. adhibitis, intermixtisque Anti-Scorbuticis cum moderate diluentibus, liberius respirare coloratiusque mingere cœpit. Calor natus pedetentim redibat cum chylicatione magis laudabili; detumebant à sacculis applicatis crura: verbo, Libitinæ faucibus, Deo ita volente, eripiebatur, ut lecto surgere, ambulare sacrasque iterum visitare ædes potuerit. Utitur propria deinceps autoritate vino stomachali absynthite, nec non adusto, pro confortando, ut credebat, stomacho, at fermenti ejus destructionem lucri loco deportabat: hinc læsa iterum chylicatio, pernici-

nacior, ut ante, vaforum obstructio, Abdominis, manuum, pedumque tumor, dolor nephriticus, Appetitus plane prostratus, Urinae vix stillicidium &c. Hac correptus miseria, in extremo, ut dicitur, puncto constitutus, nostram iterum anhelabat operam, quae, classica canente Mortona, Divino succumbebat placito, ita ut frustra adhibitis vel generosisimis, Marasmo tandem & senio confectus, Nephriticus moreretur atque Asciticus.

*Cornu Septentrionale antiquum;
assabre cala um;*

ex Museo Jacobi à Mellen, Eccles. Lub. Presbyteri.

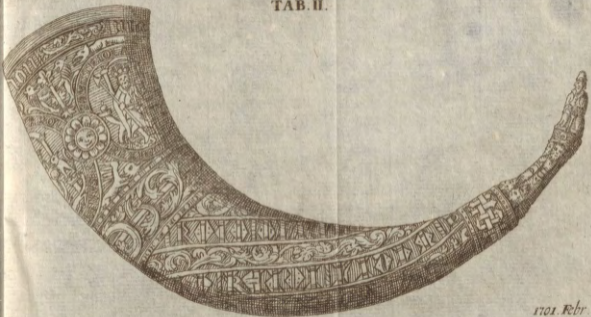
Cornua olim apud antiquos, inprimis Septentrionales, frequenter fuisse adhibita, & non bellicis tantum ac venatoris expeditionibus, sed domesticis quoque usibus inservisse, notum est. Poculorum enim vicem sustinuisse, passim legimus, & abunde etiam Fasti Runic Borealium testantur, ubi nihil frequentius videas, quam Cornuum figuras, quoties dies festus, laetitia publica dicatus, occurrit, dubio procul illud *Flacci*:

*Nunc est bibendum, nunc pede libero
Pulsanda tellus!*

significantes. Egregium tale Cornu pocillatorium, Septentrione advectum, in Museo nostro servamus, cujus iconem (at certam saltem verae magnitudinis partem exaequantem) adjecta Tabula ostendit. Bubulum illud cornu est, pedem unum & 10. pollices longum, cujus orificii diameter tres pollices cum dimidio, ambitus vero undecim, complectitur. Vbiqve assabre calatum est, & variis animantium hominumque simulacris, quin & literis vocibusque exornatum. Orificium scilicet limbus ambit, haec verba referens: *ion. magnus. son. i. e. Johannes, sive Jonas, Magnifilius*. Dubium vero an id possessoris, an saltem artificis calatoris nomen sit. Tres inde circulares sive orbiculares areae sequuntur, diversis Leonum Draconumque alatorum figuris distinctae, quarum prima Imperatorem coronatum, solo insidentem, dextram gladium, sinistram sceptrum tenentem, Draconemque alatum & coronatum pedibus calcantem, exhibet, cum perigrapha: **CONSTANTINVS. MAGNVS. CESAR.** Area secunda simi-

leas

TAB. II.

1701. Febr.

TAB. II.

PLATE I.

lem Imperatorem continet, dextrâ sceptrum, sinistrâ globum *σαυροφόρον* præferentem, cum circumscripto lemmate: KEISER. KAROLVS. MAGNVS. R. Tertiâ deniqve area Regem coronatum ostendit; dextrâ bipennem, sinistrâ globum tenentem; draconemqve calcantem, cum perigraphe: SANCTE. OLAVS. REX. NORVEGIE. Porro inter varia Cornu nostri ornamenta, obliquo aliquantisper ductu, secundum longitudinem decurrunt quinque tæniæ, priscis admodum literis inscriptæ; quales literæ etiam circum inferiorem ambeunt, nec non in supremâ, eâqve maximè tenui cornu parte, inter barbatos hominum vultus extant. Ignotos mihi characteres istos bini ex Daniâ Oedipi explicarunt, Viri scilicet Clarissimi, & ejusmodi antiquitatum promi condi, Dn. *Otto Sperlingius*, IC. & Consiliarius Regius, ac Dn. *Arnas Magnus*, Islandus, Archivarius Regius & designatus Professor; in eo ambo consentientes, Islandicæ esse voces, indicantes, Cornu hoc anniversariæ S. Olai Regis memoriæ, festivis symposiis celebrandæ, esse dicatam. Ita enim Dn. *Sperlingius* notas hæc legit & interpretatur:

KONG OLAFVR KRISNE
ORD KENDI LIDVM THVI
VI HAVLDVM HANS AR
EIDRE OG SNILD. i. e.

*Rex Olavus Christi nam
Religionem docuit homines, ideo
Nos celebramus ejus anniversarium
Honorem & Sapientiam.*

Linea, quæ interseritur literis interseptis, eodem interprete hæc habet: LICAR HORRNT NV MELLT, i. e. *Sicut Cornu nunc dixit. Ambitus sequentis literas colligit: HVEIR HIEIRO; sed nullam istarum vocum mentem se posse elicere fatetur. Denique literæ, inter rudes hominum vultus appatentes, ipsi videntur esse nomina tunc viventium, cum cornu calaretur, initialibus elementis expressa: R. I. E. D. N. F. V. R. E. K. & I. E: Hæc est Cl. *Sperlingii* sententia.*

Dn: *Magnanus* paulò aliter , at sensu haud dissimili , legit.
Scilicet:

KONG OLAFVR KRISNA
TRV KENDI LIDVM P.....
VI HAVLLDVM HANS A
LLER HORNIL NV MEL H
EIDRE OG SNILDA.....

Hæc, ait, ita lego & explico: *Kong*, Rex, *Olafur*, Olaus (Sanctus, qui obiit an. 1030.) *Krisna*, lege *Kristna*, Christianam, *Tru*, fidem, religionem, *kendi*, docuit, *lidum*, populis, (NB. verbum *kenna*, docere, apud Islandos Dativo jungitur; itaque hic *populus*, non *populos*, scripsi) *p.....vi*, quænam hic vocula substituenda sit, parum constat; sensus tamen convenit *parvi*, utilis, fructuosus. Non enim commodum subditis suis adferre potuit Rex *Olaus*, quam eos ad veri Dei notitiam perducere. *Hauddum*, teneamus, vel celebremus, *hans*, illius, *aller*, omnes, *hornil*, lege omnino *hornit*, Cornu vel poculum, *nu*, nunc, *mel*, lege omnino *med*, cum, *heidre*, honore, *og*, &, *snilda*, elegantiarum, Hic quoque ad complendum rhythmum vocula deest, quæ, si de priori rectè conjectura facta sit, melior inveniri non potest, quam *starfi*, opere, ut *snilda starfi* hic ponatur pro decenti corporis gestu, vel quavis aliâ reverentiâ, tam sacro poculo debitâ. Rhythmus ita ordinari debet:

Kong Olafur Kristna tru
Kendi lidum parvi,
Hauddum hans aller hornit nu
Med heidre og snilda starfi.

Literæ, quæ caudam in circulum ambeunt, hæ sunt: HVERHIE-RO. Nullum illæ sensum admittunt, deficientibus, quæ sensum complere debebant, verbis. Aliàs *Hver* quisquis est, & *hier* hic. Sex illæ areolæ, quæ secundum longitudinem caudæ tenduntur, has literas sustinent: DR EK IE RI ED AF; Has ita explico: *Drekje*, pro *Drekid*, bibite; *Ried*, pro *riett*, ritè; *af*, ex; i. e. *Ebibite penitus*,

Johannes Polzius, Lubecensis, Scholæ Johanneæ Luneburgensis Rector, Schediasma vernaculum evulgavit, cui titulus: *Johannis Polzii, der Schulen zu S. Joh. in Lüneburg Rectoris, Freus er Rath/zu allem/ was seine Discipuli sich in der Oratorie anschaffen/ und worin sie sich üben sollen/ zu flugen Bedanken/ und geschickten Reden/ auch völigem Oratorischen Beariff dergleichen Scribenten zu gelangen.* (1. plag. in 4.) *Varium* Schediasmatis hujus Auctor *Eloquentiæ apparatus* Auditores suos acquirere sibiqve comparare jubet, videlicet:

I. *Armarium* vocum, phrasium, formularum, expressionum, connexionum, periodorum & thematum domi militiæqve necessariorum, *compendiarium*, ad omnia luculentâ, gravi, svavi ratione, varie, copiose, ornatè, aureæ ætatis consuetudine dicenda, in quo 1. *Periodorum* breves & *Logicæ sententiæ*. 2. *Expressionum* & variationum simplicia & minus elegantia *lineamenta*. 3. *Concinnæ membrorum concatenationes*, novis exemplis illustratæ. 4. *Thematum* variorum *tractandorum ratio*, in alio argumento, expositis nervis, artibus, formâ & pulchritudine horum, *in conspectu* discipulorum ponuntur. 5. *Quicquid est in vocum selectu, positu, particulis & pronominiibus, formulis, phrasibus, expressionibus, structuris, elegans, & à Germanicò idiomate diversum, sermone nostro aliis in argumentis, in Latinum convertendum* proponitur. 6. *Impolito & rudi orationis Latinæ genere Themata varia, vel epistolica, vel explicatoria, probatoria, refutatoria, rerum venustis descriptionibus exornanda, elegantia Studiois commendantur.*

II. *Armarium Particularum veri, varii & elegantis usus, in quo Turtellini observata omnia dissertatio quædam de virtute complectitur, & legentium sæpiusqve repetentium memoriæ infigit.*

III. *Armarium variationum* (1) *Propositionis unius per 1. genera periodorum, &c. 2. troporum & figurarum communem. 3. formularum & figurarum Morhofianarum.* (1) *Propositionum connectendarum, quæ vel 1. rationes proximæ & remotæ. 2. disparatæ. 3. contrariæ. 4. expolientes similibus atqve exemplorum.*

IV. Ideam Orationis partium omnium, Exordii, Narrationis, Confirmationis, Confutationis, Perorationis, claram & distinctam, illustrem & efficacem, exemplo Ciceroniano, artis ratione & imitatione, in argumento, quod nostra tempora obtulerunt, junctis.

V. Semitam ad eloquentiam (1) per duodecim formas omnium Epicherematem & Epistolarum. (2) artem dilatandi inventas propositiones & periodos cujuscunque formæ, & dilatatas in plurimas periodos dividendi. (3) praxin artis rudimentorum in exemplis quæ plurimis Germanicis. (4) distinctissimam observationem diversitatis Germanici & Latini idiomatis. (5) viginti exempla artis inveniendi propositiones thematis probatorii, primo sex, deinde quindecim. (6) exempla utendi omnibus enthymematibus Aristotelicis. (7) rationem excitandi & sedandi affectus omnes, in Comædiâ quadam in conspectu positam. (8) characterum & idearum Hermogeniarum exempla brevia, clara & distincta.

VI. Thesaurum exemplorum accommodatissimorum felicium discentium progresibus, ad exprimendam aureæ ætatis consuetudinem, in (1) periodis (2) ope locorum Topicorum amplificandi ratione (3) thematibus explicantibus, probantibus, refutantibus, mixtis brevioribus, nec non epistolis. (4) Narrationibus, argumentationibus, confutationibus longioribus. (5) integris orationibus omnium generum causarum. (6) thesibus & locis communibus, prototypis optimis, artis observatione & ratione, cælypsis, uno in conspectu positus, illustrium & efficacissimorum.

Omnia hæc & singula Auctor latius explanat, sequæ istos sex *Tractatus*, in discentium gratiam elaboratos, si Editorem sumptus suppeditantem inveniatur, cum erudito orbe lubentissimè communicaturum

promittit.

NOVA LITERARIA

MARIS BALTHICI ET SEPTENTRIONIS,

Edita Mense Martio MDCCI.

ROSTOCHII

Die 6. Febr. sive Dominica Esto mihi, Academiae Rector, *Joh. Nicolaus Qvistorpius*, S. Theol. D. & Prof. Publ. nec non ad D. Nicolai Pastor, simulque Rev. Ministerii Director, programma publicavit, quod Cives Academici ad *militiam & passionem salvificam Induperatoris nostri caelestis, Jesu Christi, sancte & sobrie recolendam, celebrandam sibi, applicandam* admonentur. (1. plag. in 4.)

Die 9. Febr. Praeside *Joh. Nicolao Qvistorpio*, S. Theol. Doct. ejusdemque Prof. P. & Pastore Nicolaitano, uti & totius Ministerii Directore, nec non Academiae h. t. Rectore Magnifico, *Disputationem XIII. Collegii Disputatorii*, anno superiori saepius memorati, & *Theses ex universa Theologia selectas exhibentis*, publico examini submitit Auctor *M. Joh. Ehrenfried Pfesser* Miltenensis Misnicus, praeterlapso an. 1700. in N. L. p. 258. laudatus. (1 $\frac{1}{2}$. pl. in 4.)

Die 15. Febr. Idem *D. J. h. Nicol. Qvistorpius*, Universitatis Rector, *Programma funebre* publicavit, quo ad solemnes exequias, quas filio suo primogenito desideratissimoque *Johanni Frederico de Eshstern* Hereditario in Wardow/ Wesselftorff & Nidse-Nowiac Hypothecatio Ducal. Praefectarum Lubij & Erwig elegantiorum literarum Cultori, *maestissima Mater* splendidissime parabat, frequenter eundas Omnes Omnium Ordinum Cives Academicos invitavit. (3. plag. in fol.)

Modo dictus *Joh. Fridericus de Eshstern* natus est an. 1683. d. 8. Octobr. in nobili domo *Wüstenselde* Patre Viro quondam Generosissimo *Georgio Henrico de Eshstern* / Cellissimi & Gloriosiss.

memoriae Principis GVSTAVI ADOLPHI Ducis Mecklenburgici Consiliario intimo, ac postmodum à Sacratiff. CAESAREA MAJESTATE in Provisionali per Ducatum Gultroviensem vacantem constituto Consiliario regente, Hereditario in Wardow/ Wesselsdorff/ & Ridsenow/ ac Hypothecario Praefecturarum Ducal. Juby & Crivis/ jam inter Coelites vivente. Prima illius aetas succrevit sub curâ & institutione diversorum Praceptorum, atque tantam intra annos non ita multos humanioris literaturae cognitionem affecutus est, ut exploratis ad instantiam Generosissimae Matris à viris eruditissimis Academiae Rostochiensis Professoribus in studiis literarum profectibus, dignus judicaretur, qui publicas superiorum artium & disciplinarum lectiones cum fructu audire posset. Hinc Mense Novembri anno Christi 1697. aetatis verò 14. in numerum eorum relatus est, qui Academiae nomen dederunt. Inceptum studiorum cursum impigrè continuavit, atque sub Praesidio *Joa-chimi Henrici Sibrands*, J. V. Ddi Disputationem, quaestionem hanc, *An supratorem violentum illasâ conscientia occidere liceat*, exhibentem, Eruditorum examini submisit. Nonnulla in super *Carmina sacra* conscripsit, quae mater typis exprimi curabit. Ast inopinata morte, quam febris ardens ipsi accelerabat, d. 10. Januarii extinctus est, cum per XVII. annos, III. menses & unum diem vixisset. Corporis illius exuviae die 15. Februarii Conditorio traditae, habitâ simul ex Serenissimi Principis FRIDERICI WILHELM, Ducis Mecklenburgici peculiari mandato Concione funebri, quae ex Utriusque Senatus Conventione publicâ per 30. ferme annos hactenus cessarunt.

Die 26. Febr. sub Ejusdem *D. Job. Nicolai Qvistorpii* praesidio Disputationem XIV. dicti jam Collegii Disputatorii, de modo, quae lex conversionem ingreditur; de circumgestatione & adoratione panis benedicti, &c. Auctor & Respondens *M. Christophorus Conradus Goerizius*, Regiomontanus Prussus, proposuit. (i. plag. in 4.)

STRALESVNDÆ

Die 1. Februarii è vivis excessit, & d. 4. ejusdem mensis sepulcro illatus est *Henricus Bolte*, Judiciorum S. Regiæ Majestatis & Urbis Stralesundæ superiorum Advocatus & Juris Practicus. Is in Urbe modo dictâ an. 1641. die 9. Octobris parentibus generis antiquitate conspicuis natus, ac *Conradum Schlüsselburgum*, S. S. Theol. Doctorem, & Ecclesiarum Stralesundensium quondam præfulem, inter Majores numerat. Postquam in humanioribus probe fundamenta jecisset, Rostochiensem primùm adiit Academiam ut celeberrimis Jctis, *Cothmanno*, *Ambelio*, & *Redekero* in studio Juris uteretur Doctoribus. Deindè Gryphisvaldiam contendit, ubi studia Generosæ prolis *Bernhardi à Tesfm*, Regii Dicasterii t. r. Directoris, per sex integros annos moderatus est, simulque eo loco Collegiis, quæ vocant, privato-publicis, per quadriennium sedulo interfuit. Tandem causis operam dare cœpit, & apud Stralesundenses non modò, sed & in superioribus Regis Judiciis Advocati munus suscepit, quâ functione mors illum nuper anno ætatis sexagesimo simul cum vitâ privavit, unico filio relicto.

Die 15. Februarii, *Festum triumphale & eucharisticum*, ob superatum fugatumque ad *Narvam Esthonicam*, die 20. Novemb. 1700. Russorum exercitum, fuit celebratum. Chorus symphoniacus hac occasione in ædibus sacris concentu musico Urbis Sundanz interpretatus gaudium est. *Cantio ipsa* typis Mederianis exscripta hoc titulo: *Dog nach der Vorschrift Mose und Mirjams Exod. 15. über dem am 20. Novemb. des 1700sten Jahrs von Ihrer Königl. Maytt. zu Schweden / CAROLO XII. in Ehstland nieder die Moskowiter durch die mächtige Hand des HErrn Zebaoth glücklich besochtenen unvergleichlichem Wunder-Siege an dem solennen Dank-Feste / den 15. Febr. an. 1701. bey einer vollständigen Music &c. im Hause des HErrn herztlich lobsingende Stralsund. (i. plag. in fol.)*

Die 16. Febr. altero nimirum, postquam in templis festi ante dicti solennia ritè consummata erant, di: *M. Jacobus Wolffius*, Gymnasii Rector inter communes ovantis Pomeraniæ exclamatio-

nes, plausus & Jubila, *epinicia* etiam publicè decantavit, programmata ad audiendi officium invitante. (t. plag. in fol.)

GRYPHISWALDIAE

Feriaz, per totam Citeriorem Pomeraniam, ob Victoriã à Russis ad Narvam reportatã, stativã, (quarum paulò ante mentio est factã) & heic loci ritè sunt actã. Finitis sacris pomeridianis *Muse Gryphicæ* gaudii & lætitiã suã ex Victoriã hãc perceptã interpretem sistebant *M. Christianum Saalbach*, Poëtic. ac Oratoriã Prof. Ord. nec non Facultatis Philosophicæ h. t. Decanum, publico nomine, Regi Victori Oratione solenni gratulantem. Rector & Senatus Univerſitatis verò ad pompam *Triumph*, quem Augustissimo Orbis Arctoi Monarchæ ob victoriã parabant, programme prævio omnes Musarum cultores invitarunt. (t. plag. in fol.)

Almæ hujus Professores Seriem Lectionum, hoc anno 1701, tam matutinis, quam pomeridianis horis habendarum, typis exprimi curarunt, cui simul nomina eorum, qui & Disputationes Ordinariãs habebunt, & Collegia privata aperient, sunt addita.

GEDANI

Die 2. Januarii *M. Gabriel Groddeck*, Philos. Prof. P. Programme (t. pl.) studiosam Juventutem ad nuptias, quas 11. Januarii, cum lætissimã Virgine, *Euphrosina Elisabetha Gottvaldiã* celebraturus erat, invitavit.

Die 27. Januarii *Samuel Fridericus Willenbergius*, Bregã Siles. J. V. D. atque hæcenus in *Academia Francofurtanã* Prof. Publ. Extraord. introducebatur, ut imposterum apud Gedanenses Juris & Historiarum Prof. Publ. Ordinarius atque Athenæi Inspector esset. Programma invitatorium *D. Samuelis Schelvigii*, ut Rectoris, Domin. Septuages. publicatam, egit *de Corporibus Juris variarum gentium*, nempe *breavioribus* apud Danos & Moschos & Gallos, ex quibus ultimo loco positos Poloni aliquando imitaturi esse, conjiciebatur. Idem in oratione inaugurali disseruit *de Jure Prutenico*, illo potissimum, quod præ aliis omnibus hoc nomine venit, quo
praci-

præcipitur, ut quisquæ ad fundum usque poculum exhausserit, recentè impletum denuò prælibet. Ostendit, Legem hanc à Sigfrido de Feuchtvvaigen, generali Ordinis Magistro, Prutenis, cum Germanos victores suos veneno peterent, pœnâ extremi supplicii violatoribus constitutâ, latum esse, cessante autem periculò, sublatâque pœnarum necessitate, non in Borussia solum, sed etiam in Germaniâ passim jocandi & frequentius bibendi occasionem præbuisse. Postea novus Professor de Necesitate Jctorum acturus, postquam exordii loco dixerat, barbaros mores in primis temporibus per carmina & cantus expugnatos fuisse, laudaveratque præstantiam Legum, præcipuè Romanarum, abhinc necessitatem Jctorum demonstravit, ex variis illorum functionibus, imprimis verò ex functione illis propria, interpretandi Leges; à qua pendet, ut subditis rectè secundum voluntatem Legum respondeatur, &c.

Idem D. Willenbergius, programme Dom. Sexages. publicis tabulis affixo, studiosam Juventutem ad Lectiones suas invitabat; cujus argumentum fuit evincere, Jurium scientiam non esse propriam facilem, at eam tamen Leges ab omnibus requirere.

Antequam idem ille Willenbergius Gedanum veniret, sub ejus nomine edita sunt sequentia.

Anno 1691. Disputatio Inauguralis de beneficio Invito dato, sub præsidio D. Petri Schultzii, Prof. Publ. Ord. Francof. pl. 9.

1674. de Notatione Legali, Resp. Job. Fried. Neumann. no. plag. 5.

de Prætextu Incredibilitatis, Resp. Gottlob Ehrenreich Schram 7 Siles. plag. 11.

de Stigmate in facie non scribendo, Resp. Martino Andrea Steltero, Pomer. pl. 4.

de Jure Credulitatis, Resp. Job. Victore Kotbe, Bernburgi Anhalt. pl. 8.

1695. de Privilegio Cedentis & Cessionarii, Resp. Martino Christ. Tielkau, Crosnâ-Siles. pl. 7.

de Oblatione Debiti à Possessore Pignori facta, Resp. Christoph. Henrico Kauderbach, Cros. Siles. pl. 6.

de Abusu Insignium Principis, Resp. Joach. Frieder. Helche-
ro, Olsn. Siles. pl. 6.

1696. *de Modestia Advocati*, Resp. Samuele Lukio. Fran-
cof. Marchico. pl. 7.

de Passionibus animi in Judice, Resp. Joh. Roth / Sorà-
Lusat. - pl. 9.

1697. *de Concursu Cedentis & Cessionariorum*, Resp. Samue-
le VVillichio, Wratisslav. pl. 7.

de Scientià Delicti punità, Resp. Georgio VVilhelmo Sachs,
Wratisslav. pl. 4.

1698. *de Jure Vespillonum*, Resp. Georg. Frieder. Henschio,
Sonnevvald. Lufato. pl. 5.

1699. *de Supplemento Judicis in causis partium*, Resp.
Joh. Balh. Adami, Lesn. Polon. pl. 6.

1700. *de Vasallo Epicharecaco*, Resp. Theodoro de Scimmerfeld,
Eqvit. Silesio. pl. 10.

*de Jure Personarum Ducatus Oppoliensis & Rattiborien-
sis*, Resp. Georgio Matthiasch, Hungaro. pl. 6.

de Jure Nobilium Ducatus Oppoliensis & Rattiboriensis,
Resp. Carolo Samuele de Jordan, Eqv. Siles. pl. 5.

de Testamentis Conjugum Reciprocis, Resp. Joh. Georg.
Schmesky, Crosn. Siles. pl. 5.

Januario decedente.

Edebatur Catalogus Lctionum (plag. 1.) ex quo facies
Athenæi moderna elucet, in quo videlicet docent

Samuel Schelgvigius, S. Theol. D. ac Prof. Publ. Athenæi
Rector & ad S. S. Trinit. Pastor.

Samuel Friedericus Willenbergius, J. V. D. Ejusdem ac Histor. Prof. P. itemqve Athenæi Inspector.

Johannes Glosmayer, Medic. D. ejusdemqve ac Physicæ Prof. P.

M. Friedericus Bûthnerus, Mathemat. Prof. Publ. atqve ad S. Johannem Rector; Collegii sui Senior.

Christoph. Behrius, Eloquent. & Poet. Prof. P.

M. Gabriel Groddeck, Logicæ, Metaph. & Philos. Pract. Prof. P. Reipubl. Bibliothecar. Collegii B. Mariæ Virginis, in Academia Lipsiensi, Collegiatus.

M. Daniel Gradus, Lingvæ Græcæ & Hebrææ Prof. P.

Collegium Professorium vix per septimanas tres faciem, quam paulò ante delineavimus, integram servavit. Nam *M. Friedericus Bûthnerus*, Mathematicum Prof. Publ. 13. Febr. anno ætatis LXXIX. à Deo placidâ morte evocabatur. Natus est 11. Julii st. n. 1622. Oputschii, quod Circuli Grezenfis in Bohemiâ fortalitium est, Patre *M. Adamo Bûthnero*, Fraustad Silesio, qui post varia exilia, tandem ad ostium maris Balthici Gedanense, Ecclesiastes obiit. Studia Vratulaviæ, Thorunii, Gedaniqve, ac postea in Academiis Regiomontanâ, VVittebergenfi, & Francofurtanâ excoluit. Ab anno 1648. qvo VVitteberga cum Philosophiæ Magistrum renuntiaverat, in prædictis Academiis singulis Juventutem cum laude docuit. *Gedani* vero, ex Belgio redux, ab anno 1653. Scholæ Johannitanæ Rector, & à 1663. Mathematicæ in Æthenæo Professioni præfectus est. Conjux, quam an. 1656. sibi jungebat, etiamnum est superstes. Pluribus vitam illius exponit *Programma Funebre*, quod nomine Rectoris & Professorum, studiosam juventutem ad exequias 25. Febr. celebratas, invitabat, stylo *M. Danielis Gradii*, Græcæ & Hebræicæ Lingvæ Prof. Publ. confectum. De scriptis Viri, non in Theologiâ minùs & Historiâ, quam in Mathesi perquam eruditus, hætenus editis, itemqve longè pluribus, quæ Bibliopolæ alicujus manum obstetricantem expectant, actum est supra in Mense Julii 1698. p. 106.

M. Michael Schreiber, præter programmata supra pag. 39. memorata, sequentia etiam publicavit, nimirum

In funere *Catharinæ, natæ Irvingiæ, Georgii Francisci Cassburgii*, Mercatoris Cneiphof. Conjugis die 16. Novemb. 1700. proposuit: *Die auch im Scheiden selbst ungeschiedene Liebe.* (1. plag.)

In nuptiis *Christiani Vvprecht*, Pastoris in *Hermisdorff & Pellen*, cum Virgine *Anna Barbara, M. Rückeri*, Rectoris Lœbnicensis filiâ, die 24. Novemb. 1700. celebratis, programma quoddam sub hoc titulo evulgavit: *Die heilige und wohlgeitoffene Pfister-Ehe.* (1. plag.)

In festivitate nuptiali *Zacharia Hessen*, J. V. D. & P. P. cum virgine *Annâ Dorotheâ, M. Georgii Thegen*, Philosoph. Pract. P. P. filiâ, die 25. Novemb. anni præteriti aliud ejusdem Auctoris hac inscriptione comparuit: *Der süsse Traum.* (1. plag.)

Cum exuviâ *Georgii à Benckendorff*, Mercatoris Cneiphof. die 12. Decembris superiori anno terræ mandarentur, programma publicum, quod ostendebat *den löblichen Kauffmann/pofuit.* (2. pl.)

Die 1. Februarii *Carolus Ludovicus*, Comes de Waldburg, S. R. J. Truchsesius Hered. per publicationem gratiæ, facinorosis die 18. Jan. Coronatione felicissimâ Regis Prussiæ insigni, exhibitæ, mortuus, sub Præsidio *David Stavinski*, J. V. L. & P. P. Extra Ord. Disputationem habuit *de Criminis abolitione ob diem insignem*, occasione L. 8. ff. ad Sc. Turpil. ubi potissimum ostendit: *quâ ratione facinorosis ob diem Coronatione insignem, gaudiumque publicum venia delictorum indulgeri possit.*

De qua materia Respondens Illustr. vix annum quintum & decimum egressus, præsentibus, Serenissimo Principe FRIDERICO WILHELMO, Regni Prussiæ Herede, omnibus Regiis virtutibus supra atatem exornato, Ejusque Ephoro Illustrissimo, *Comite à Domau,*

& aliis Consiliariis Regiis per-Illustr. ut & Professoribus aliisque Auditoribus innumeris, adeo eruditè & facundè disseruit, ut omnium admirationem & applausum meruerit. Disputatio ipsa ab-solvitur 3. pl. in 4.

HOLMIAE

Festi, ob reportatam à Moscu Victoriâ, instituti solennis, die 5. Februarii pompâ haud vulgari sunt celebrata. Inscriptiones & Emblemata conspiciantur numero sat multa, quorum haud exigua pars Nicolao Keder inventionem debet suam. Illis recensendis nos hac vice supersedebimus, cum forsân eadem peculiari tractatu propediem typis sint exscribenda, cujus verò operâ & studio nondum liquet. Hoc interim pro certo affirmare possumus, modo dictum Nicolaum Keder varia hæcenus diversis linguis scripsisse Poëmata elegantiora quoad maximam partem adhuc inedita, specimen eorum erit Carmen quoddam Gallicum, quò admirandas Clarissimæ Septentrionis Musæ, plus vice simplici in N. L. memoratæ, Sophie Elisabethæ Brenner scil. ingenii dotes nuper veneratus est, quod bona Lectoris gratiâ hic afferre juvat, & ita habet :

E sprit noble & poly, dont la seconde Muse
A faire de bons Vers heureusement s' amuse,
Dame, dont le sçavoir & la pudicité
Te font briller par-tout d' une rare beauté.

Depuis que tout surpris j'ay vû tes doctes veilles,
Et ce charmant éclat de tes autres merveilles,
Un curieux dessein m' est venu dans l' esprit,
D' encenser ton Renom par un devot écrit,
Et de faire aux Beutez des Vertus le modèle,
En traçant ton portrait d' un pinceau tres fidelle.
Même durant les nuits ce soin ambitieux
A banny bien-souvent le sommeil de mes yeux,

Vingt fois je me suis vu par une folle audace
 Prêt à vouloir monter au sommet du Parnasse,
 Vingt fois à te louer j'ay voulu commencer;
 Mais j'ay senty vingt fois ma veine se glacer,
 Et vingt fois Apollon fâché de mon courage
 En ces mots à peu près m'a refusé passage?

Arrête temeraire. A quelle extremité
 Te pousse aveuglément ta sotte vanité?
 Hardy, ne vente pas cette vaste carrière,
 A ta capacité mesure la matière.
 Quoy? Sans connoître bien les charmes de mes Sœurs,
 Et sans l'heureux appuy de mes douces faveurs,
 Tu t'embardis, contens de ta Muse debile,
 A chanter cette Dame en Vertus si fertile?
 Un tel sujet requiert ces fortunés efforts,
 Qui d'une noble Voix font jouer les ressorts.
 Pour chanter les talens de cette Poëtesse,
 Il faut avoir, comme elle, & la force & l'adresse.

Enfin ces vains efforts m'ont decillé les yeux.
 Quittant donc désormais ce dessein glorieux,
 Je cache de mes Vers la penible indigence
 Sous le voile secret d'un tres-humble Silence.
 Mais mon cœur maintenant est en confusion,
 D'avoir lâché la bride à son ambition.
 Madame, excuse moy, qu'en tâchant de te plaire,
 J'ay voulu me servir d'un moyen temeraire,
 Et que mon pauvre Esprit n'a point eu de rougeur,
 De croire, que ses Vers te pussent faire honneur.

HAFNIAE

*Excerpta ex Georgii Franci de Frankenau
Consiliiarii & Archiatri Regii literis.*

Nuper celebris quidam Germaniæ Medicus ex me quæsit, an
elegant: *Virgo nubilus, mutila manus, posset contrahere matrimonium
sine metu mutilos olim pariendi? Cui respondi: Sicut ab integris per
errorem naturæ nascuntur mutili; ita & à mutilis nasci integros;
ceu multiplici constat experientia. Præterea sententiam me-
am confirmavi auctoritate Hippocratis. l. 1. τ. γαυῆς IX. 7. M. VVein-
richii de Monstris cap. XXIV. p. m. 227. & Ambr. Paraci, qui in
præfat. Operis Chirurgici l. XXIII. f. m. 661. ait: Pleriqve mutilis pa-
rentibus integri & omnium partium numeris absoluti eduntur
foetus.*

Ceterum lubet heic addere *curiosum Epigramma*, quod laudato
modò *Georgio Franco de Frankenau* Berolino transmisit Auctor
Ferdinandus Postbius, Verbi Divini Minister. & Conrector Gymna-
sij Joachimici, & hoc est:

In
*Matthiam
Buchingerum*

*manibus truncatum, pedibusque destitutum
feliciter mira peragentem.*

Cui natura pedum manuumque fulcra negavit,

Eximix hunc artes ingeniumque juvant.

Mira fides! Orbus pedibus saltare videtur.

Cuique manus defuat, hunc manus ipsa levat.

Credere rem miram si, Thomas mire, recusas,

Accede, ac oculis singula quæque lege.

Truncatum manibus cubito sic pingere cernes

Grammata, perfecti quæ valet arte manus.

Credere nec si vis, adeo te pinget inertem

Ut possis vultum noscere, Mome, tuum.

Exemplum calami si discēs ritē parandi,

Buchingerus erit doctor in arte levi.

Perque foramen acus mittit tenuissima fila

Ocyus, ac netrix mittere docta potest.

Attrahit & numum cubito, quem deinde sequuntur

Bini, quos primus tangere forte solet.

Ludere seu chartis, seu talis, ludicra res est

Artifici; majus perficit artis opus.

Sparfos nam conos tantā solet arte ferire,

Quanta vix poterit tangere docta manus.

Cymbala, quæ fecit perdulce sonantia, plectro

Tangit, ut artificem dixeris esse bonum.

En majus mirum! Cubitis pūc admovent ori

Crembala, quæ reddunt affabre tacta sonum.

Nunc ferrā scindit, nunc dedolat ipse dolabrā

Lignum, ex quo scite tunc simulacra parat.

Denique compositos novit displodere selopos,

Et barbam eximiam radere sæpe solet.

Omnia sic docilis conando industria vincit;

Quod natura negat, pensat id ingenium.

fecit

F. P.

AARHVSII Cimbrorum

M. Jano Mundelstrup, Scholæ Aarhufiensis Rectori (cujus orbitum supra pag. 54. recensuimus) successit, qui à primis Recto-
ratus auspiciis labores Scholasticos, Con-Rectoris titulo, cum ipso
partitus fuerat, *M. Georgius Rhodius* (*Johannis*, olim Con-Rectoris
Aarhufiensis Filius) moderatus antehac Juventutis studia in quinta
Classe, quam capessivit an. 1688. habitā sub abitum ab Academia
disputatione *de Vocabulis Traductis*, quamque ante abitum elabo-
randam susceperat, exeunte eodem anno sub præsidio Doctoris
Hest. Gothofr. Mafsi de Communione Domestica c. Bossvetum (pag. 7.)

Die 5, Feb. Rectoris autem muneri una cum Con-Rectore Bag-

gone

gōne Junghans, qui hucusque in supremâ proximis Classibus Juvē-
tutis studii per octennium præfuit, inauguratus est per *D. Johan-*
nem Braëm, Episcopum Dioceseos Aarhusiensis, Oratione inau-
gurati de tribus Præceptorum requisitis, *Doctrinâ, Docendi Dexterita-*
te, in Docendo Sedulitate; cui aliâ à creato jam Rectore respon-
sum est de 4. *Docentium Virtutibus, Pietate, Morum Integritate, Docen-*
di Dexteritate & Comitâte, totidemque Discipulorum, substitutâ pro
Docendi Dexteritate, Docilitate, & tandem finitus per Con-Recto-
rem auctus gratiarum actione Metricâ.

Die 9. Febr. reliquarum Classium Præceptores ascendere: *Pet-*
rus Fogb, è quartâ, cui, relicto Decurionatu octavæ mensis in Com-
munitate Regiâ Hafniensî, an. 1696. præfectus fuit, in quintam:
Andreas Wendelbøe, è tertiâ, ad quam itidem an. 1696. vocatus est,
in quartam: *Christiernus Martini Herlov*, è secundâ in tertiam: In
secundam intro ductus *Johannes Claudis*, primam dirigente *Petro*
Nicolai, cui Cantoris simul incumbunt munia: Responsorie par-
tes hoc in actu fuere primi & ultimi ex promotis, & ab illo quidem
post collata Paganæ & Paganizantis etiamnum Romæ Februa
pro mortuis, parentatum ex ratione temporis, Feralibus apud anti-
quos dicati, defuncto nuper Rectori; ab hoc victo sermonis ge-
nerè gratiæ actâ.

SLESVICI

Daniel Hartnaccius, aliquot ingenii foetus parturit, qui
propediem lucem videbunt, & sunt:

1. *De Periodo ejusdemque affectionibus, Varietate scil. Amplificatio-*
ne, Contractione &c. Tractatus, sumptibus *Eckstorffii* imprimen-
dus. (1. Alphab. 6. plag. iii 8.)
2. *Historia Politicâ Micralii Continuatio, cum appendice præcipuo-*
rum cujusvis Regni Historicorum. (in 4.) novâ appendice au-
ctior quotannis comparebit. Sumptibus *Gothofr. Liebezeith.*
3. *Justinus* cum notis *Minellianis.* Impensis *Joh. Wiedemeyeri.*
4. *Sallustius* eodem plane modo, quo *Cornelius Nepos & Terentius,*
adornatus, (α) cum *Interpretatione* (β) *optimis Phrasibus ex-*

- inde collectis & (γ) Imitationibus singulis capitibus adjectis. (2. Alphab. in 8.) sumptibus Gothofr. Liebezeit.
5. Curtius eodem modo. (4. Alphab.) impensis Steberntschel.
6. Epistolæ Ciceronis minores supra dictâ methodo. ($1\frac{1}{2}$. Alphab.) ejusdem sumptibus.

Relationes quædam, bellicos Livoniæ motus dilucidantes, sub hoc titulo prodierunt: *Livonica*, Oder, einiger zu mehrer Erläuterung der mit Anfang des 1700. Jahrs in Lieffland entstandenen Unruhe dienlicher Stücke und Actorum publicorum fasciculus primus. (11. plag. in 4.)

KILONII

Præfide *Günthere Christoph. Schelhammero*, Medicinæ D. & in Academiâ Kiloniensi Professore Primario, Ser. Ducis Cimbr. Gottorpiens. Archiatro, Societat. N. C. Leopoldinæ Adjuncto, & in Italia Recuperatorum Socio, *Christianus Vrlicus Schreiber*, *Theses Medicas selectas*, numero LXXVIII. sive *Exercitationum Medicarum sextam*, quæ est de *Animali Motu*, ejusque *Organis prima*, die 12. Martij publicè defendit. ($1\frac{1}{2}$. plag. in 4.)

Georgius Pasch, Artis rationis, Philos. Primæ ac Moral. Prof. Ordin. publicavit nuper *Programma*, quo dignitatem & decus, quod sustinet *Philosophia*, contra *oltręzatores* defendit, ac ad frequentandas Scholas Logicas & Metaphysicas, auctoritate Serenissimi Principis propediem publice aperiendas, Acroasibusque Moralibus adjungendas, Cives Academicos officiose & peramenter invitavit. (1. plag. in 4.) In eo se conjectura vix assequi posse ait, quid causæ sit, quam obrem decus atque ornamentum hominis, illa recte vivendi magistra, parens virtutum, ac expultrix vitiorum, illud clarissimum mentis nostræ lumen, manus Theologiæ, fons Jurisprudentiæ, ac caput Medicinæ *Philosophia*, de pristino fastigio dejecta, a plurimis non modo tenere negligatur hodie; sed & insuper pro nihilo ducatur, prorsus omnino despiciatur & contemnatur? Cujus tamen dogmata ita comparata esse docet, ut omnium

omnium ordinum cultoribus lumen accendant, quod undique sparsum caliginem discutit, erroresque & dubitationem admittit, id quod per singulos Facultates declarat. Deinde respondet ad voces suffurrantium, contemplationes Philosophicas non esse *de pane*, ut loquuntur, *lucranda*, concluditque nihil prodesse ædificiorum fastigia, si deest fundamentum; ac quemadmodum sine Grammatica nemo recte, sine Rhetorica nemo eleganter, ita sine Philosophia de rebus perplexis neminem accurate & exquisitè loqui ac judicare posse. Cumque partes tradendi Philosophiam in Academia Christian-Albertina ipsi crederentur, ad pristinumque munus, quod per XI, & quod excurrit, annos sustinuit, accinctus studio sapientie, quo Mores conformantur, Serenissimus Princeps *Logicam & Metaphysicam Professionem* clementissime adjunxerit, eo jam incumbendum esse monet, ut & voluntati honorique Imperantis serviat, & susceptam provinciam, amplam sane ac multa svaivitate refertam, ritè administret.

Serenissimi Cimbrorum Ducis FRIDERICI Clementissimum Rescriptum, die 17. Februarii 1701. ad Universitatem Kiloniensem datum, typis Gotfr. Liebezeith impressum extat. (1½. plag. in 4.) Cum illud nil nisi benevolam Illustrissimi Principis erga Academiam hanc suam affectum, & planè singularem curam, quò liberalia studia excitentur promoveanturque, spiret, in gratiam quorumvis artium liberalium fautorum atque æstimatorum non tantum, sed & illorum, qui musis in Academià Christian-Albertinà, Deo ita volente, operam olim sunt daturi, hic subnectere placet, & ita habet.

Von Gottes Gnaden FRIEDERICH,

Erbe zu Norwegen/ Herzog zu Schleswig/ Holstein/ Stormarn und der Dittmarschen/ Graff zu Oldenburg und Delmenhorst.

Unsere gnädigsten Gruss zuvor! Ehrwürdige/ Ehrenveste und
Hochgelährte/ Andächtige liebe Getreue.

Es ist zur Gnüge bekandt wie Unsers in Gott ruhenden hochseel.
Herrn Groß-Vaters und Herrn Vaters Gnaden Gnaden/zum
Lobe

Lobe und Preis Gottes zu Unterhaltung und Ausbreitung der wahren/seeligmachenden Evangelischen Religion/zur Beförderung des gemeinen Wesens/ guter Wissenschaft und Künste/ Unsere Universität zum Kiel gestiftet und aufgerichtet; Wir auch Zu Unserer Regierung alles/ was solche heilsame Intention zu erreichen dienlich gewesen/ unermüdet angewendet/und durch die Hülffe Gottes ferner anwenden wollen.

Dun gereicher Uns euer unterthänigster dahin zielender Gehorsam/ als auch angewendete treue Dienste und Fleiß zu sonderen Gnaden/sindn Uns aber genöthiget durch diese Special-Berordnung euch die Hand zu bieten/umb desto nachdrücklicher den fürgestellten Zweck zu erlangen/und den Flor Unserer Universität zu besodern.

Und nachdem bey diesen letzten Zeiten unsere wahre Evangelische Kirche von allen Orten angefochten wird/ auch der Eiffer zu der Göttlichen Warheit fast ganz erlöschen wil/ als wollen Wir Unsere verordnete Professores Theologos in ihren heiligen Eiffer/ welchen sie durch ihre öffentliche Schriften bezeuget/ hieniestärcken/ darinnen fortzufahren/ gnädigst anmahnen/ auch allen ihren Successoribus ernstlich anbefehlen/ nicht das geringste/ so unser wahren Religion könne schädlich seyn/ auff Unserer Universität zu dulden/ und weder in der Sache noch auch in denen Redens-Arten von Heiliger Schrift und unseren Libris Symbolicis ein Haarbreit zu weichen.

Dahero Wir denn der Theologischen Facultät Decanis ernstlich anbefehlen die Theologischen Schriften/welche zum öffentlichen Druck sollen besodert werden/genau zu censiren, darinnen nichts verhängliches stehen zu lassen/ in Enstehuna dessen aber sie dafür gehalten seyn sollen.

Solte auch Unsere Theologische Facultät etwas der Evangelischen Kirchen präjudicirliches an denen Membris Universitatis, oder an wem es auch in unserm Lande wäre/ vermercken/wollen Wir/ daß sie Uns zeitlich davon gründliche/ bescheldene/ unterthänigste Nachricht geben/ damit solchem Ubel zeitig gesteuert werde/ weil Wir der Göttlichen Warheit nicht den geringsten Abbruch thun zu lassen/durch Gott ernstlich gemeinet sind.

Damit aber auch die studirende Jugend gleichermassen dahin ohne

ohne Weislaufftigkeit erzoget werde / ist Unser ernster Wille / daß hinfüro in Facultate Theologica man die Arbeit also eintheile / daß alle halbe Jahr die Repetitio Chemnitiana Mentzeri (weil allerdings noch / daß auff dieses theuren Theologi Chemnitii gründliche Schrifften die Jugend / nach den Schrifften Lutheri, angeführet werde) welche unsere Facultet mit etlichen nöthigen Theibus, was in dem Systemate mangelhaft / vermehren soll / ein Biblisches Buch / eine Keuerey / die nöthigsten Stücke der Theologiae Practicae, wie sich ein Prediger in seinem Ampt gewissenhaft solle verhalten / zu Ende gebracht werde.

So sol auch der Professor Historiae Ecclesiasticae mit der Theologischen Facultet Rath pflegen / was sie Zeit und Gelegenheit nach nöthig befinden / daß er der studirenden Jugend in jedem Jahre fürlese.

Alle halbe Jahr begehren Wir auch von unserer Theologischen Facultet, daß bey Antritt eines neuen Decani sie alle Studiosos Theologiae durch ein Programmata ad locum Consistorii lasse zusammen ruffen / und öffentlich examinire, wie weit sie in ihren Studiis zugenommen / darauff Uns ein Verzeichnis einfende derer ausgebliebenen / derer unwissenden / und derer rechtschaffigen und geschickten. Worauff wir bey Ersetzung der vacirenden Stellen hinfüro eine gnädigste Reflexion allerdings machen werden / und gelehren / steifigen / geschickten Leuten / sie seynd frembd oder einheimisch / gnädigste Befoderung für allen andern werden wiederfahren lassen.

Von der Juristen Facultet wollen und beschlen Wir / daß die Institutiones Juris alle halbe Jahr / die Pandecten aber alle Jahre publice so wohl im Lesen als disputiren zu Ende gebracht werden. Der Codicis Professor sol gleichfals alle Jahr ad ductum oder methodum Cujacii paratitorum oder sonsten eines andern berühmten Scribenten / die darin enthaltene 7. Bücher absolviren.

Wey der Medicinischen Facultet beschlen wir gleicher Gestalt / daß ohne grosse Weislaufftigkeit und mit hindansetzung derer unnöthigen Subtilitaten ein jeder Professor sein Pensum in einem halben Jahre zu Ende bringe.

In Facultate Philosophica wollen Wir/ daß die alte Scholastische Art nicht überhand nehme/ doch aber auch dabey/ damit die Terminos die Jugend verstehe/ behalten werde. Daher Wir unserm Phycico die Physicam Experimentalem, dem Professori Philos. Pract. des Baconis de Verulamio Sitten-Lehre gnädigst anbefehlen. Dem Professori Logices & Metaphys. nebst denen kurzen Præceptis die Application und usum in superioribus facultatibus, und so ferner/ und sollen alle Professores Philos. Facultatis gleicher gestalt gehalten seyn/ sammt den Prof. Lingvarum Orientalium, alle halbe Jahr ihren Cursum zu absolviren. Solte aber derjenige/ so zwey Professiones auff sich genommen/ in einer saumselig seyn/ und Unsern Befehl nicht nachleben/ sol ihm die eine Profession, sammt der Auführung des Salarii, alsobald entzogen werden.

Wobey denn zugleich in denen Privat Collegiis die Collegia examinatoria aller Facultatum Professoribus ernstes recommendiret werden.

Damit aber dieser Fleiß durch öffentliche Specimina jederman kund werde/ befehlen Wir/ daß man den Sonnabend denen exercitiis publicis widme/ an welchen aus allen Facultatibus öffentliche actus sollen sürgenommen werden.

Dahero dann Facultas Theologica sol allemal in der Kloster-Kirche Vormittags durch einen geschickten Studiosum predigen lassen/ dessen Predigt zuvor ein Professor Theologia übersehen und censiret.

Facultas Juridica sol nach der Ordnung der Professorum jederzeit einen Gerichts-Terminum ansetzen/ und junge Leute/ wie im Berichte zu verfahren gründlich anweisen.

Facultas Medica sol entweder einen Chimischen Proceß öffentlich zeigen/ oder eine Section, oder demonstrationem plantarum &c. nach Gelegenheit der Zeit darlegen.

Facultas Philosophica sol Nachmittage ein experimentum Phycicum oder demonstrationem mathematicam anstellen/ oder eine schöne Oration, oder ein gut Carmen öffentlich recitiren lassen.

So begehren Wir auch/ damit an der Information nichts gehinz

hindert werde/ daß allen Doctoribus, Licentiatis und Magistris extra facultatem, ob sie gleich nicht auff unserer Universitat promoviret haben/ wenn sie sich habilitiret (so ihnen nicht mehr als ihre gedruckte Disputation und 6. Rthl. so sie dem Fisco Academiae erlegen/ kosten sol) das Jus docendi & publicè præsidendi gegeben werde / doch daß sie von der materia mit dem Decano Facultatis zuvor sprechen/ und gewöhnlichen Censur ihre Disputationes wie alle andere Membra Universitatis allemahl unterwerffen.

Und weil Wir die Zahl der publicarum Disputationum wollen vermehret wissen/ haben Wir verordnet und begehren gnädigst / daß alle Wochen auff unsern Kosten eine Disputatio publica von 2. Wochen sol gedrucker und ohne einiges Entgelt weder dem Præsidi noch Drucker noch sonst jemand / von denen Studiosis Mittwochs von 9. bis 11. nach Ordnung der Facultaten / daß eine jede Facultæt in einem Monat einmahl disputire, gehalten werde: So sollen auch in der Zahl der Præsidium die Professores Extraordinarii mit gerechnet werden/ und den Mangel in Facultate Medica die Philosophica ersetzen/ würden sich keine Respondenten dazu finden/ sol der Rector unsere Alumnos in convictorio bey Verlust ihres beneficii dahin anhalten.

Dabey verordnen Wir auch gnädigst/ daß alle unnöthige Unkosten auch bey denen andern disputationibus (als mit Läuten / ausschmückung des auditorii) hiemit gänzlich sollen aufgehoben seyn/ damit durch nichts die studirende Jugend an ihren exercitiis publicis werde aufgehalten.

Weil auch an Wissenschaft und Räumlich guter Bücher viel gelegen/ soll unsere Academische Bibliothec (deren Vermehrung/ reparatur samt denen andern nöthigen Academischen Gebäuden auff die erste man fürnehmen sol) wochentlich Mittwochs von 2. bis 5. geöffnet seyn.

Und befehlen Wir/ wie Mittwochs des Morgens früh eine disputation publica zu halten/ Nachmittage man eine Bücher-conference anstellen sol/ da denn der Theologus anfänger / und entweder von neuen herausgegebenen Schrifften oder von dem Leben und guten Schrifften eines alten wohlverdienten Theologi die anwesenden un-

erwählet / die andere Woche der Jurist, und so ferner die andern fortfahren.

Nachdem auch die unnöthigen Kosten von denen Promotionibus viel abgeschreckt / als befehlen Wir hiemit gnädigst / daß eine Licentiatur und Doctorat beydes zusammen gerechnet nicht höher als 160. Rthl. sich belausen solle / und ein Magisterium 50. Rthl. doch werden dabey alle die öffentlichen Solemnitäten in der Kirchen und auch sonst sürgenommen / und sollen sich alle Unsere Universitäts-Berwandte dabey / bey vermeldung Unser Ungnade allerdings befinden. Nur das weisläufftze prandium wollen Wir gänzlich abgeschaffet wissen / und sol / wenn einer promoviret, niemand mehr als seine Facultät sampt dem Rectore, wo aber ihrer mehr / niemand als das Corpus der Professorum, Ministerium und Academiz Secretarius dazu invitiret werden. Diebey aber legen wir hiemit Unsern Professoribus in allen Facultäten auff ihr Gewissen / werden es auch wie drtgenfalls hart an ihnen zu ahnden wissen / daß sie keinen unwürdigen solche Ehren conferiren, und die Welt mit solcher Ignoranten erhebung schändlich betriegen. Hergegen haben Wir aus Gnaden zu denen rühmlichen studiis derer / so bey Unsere Keichliche Universität die gradus annehmen / entschlossen / daß ein jeder Doctor Theologiae alsobald in Unsere Theologische Facultät recipiret werde / und Collega Facultatis auch abwesend sey / dessen Rath in geistlichen Sätzen / wenn es noth / Wir als auch die Facultät gebrauchen werden. Und so wollen Wir es auch mit denen Doctoribus in Facultate Juridica & Medica allerdings gehalten haben. Ein Magister aber / wenn er durch rühmlich abgelegte Specimina ein Jahr nach Verfließung der promotion sich berühmt gemacht / sol eben dieses Beneficii in der Philosophischen Facultät unweigerlich genießen.

Welcher Unserer Fürstl. Gnade Wir auch alle diejenigen / so in allen Facultäten auff Unserer Universität albereit promoviret / und sich durch keine Unrichtigkeit unwürdig gemacht / hiemit theilhaftig machen.

Schließlich / nachdem durch das rohe üppige Leben der jungen Leute / durch ihr Pressen und Sauffen / Schlagen / Spielen auff den Universitäten

taten Gott zum Zorn gereizet/ Fluch auf die hohen Schulen/ so darwider nicht ernstlich gezeuget/ gebracht wird/ und unsere teutsche Univerſitäten bey den auswärtigen in der Schmach/ ob wären es nur Bier/ oder Wein/ Krüge und Jechts/ Schulen/ gezeuget werden/ so befehlen Wir euch ernstlich / ihr wolle nicht das geringste Uppige übersehen/ sondern zur Gottesfurcht/ einem frommen/ stillen/ Christlichen Leben die Studiosos anhalten/ im übrigen aber/ so ihr einen so wilden wüſten Menschen unter der Zahl solcher antreffen/ denselbigen als einen Aufſägigen/ nach einmahliger Väterlicher Verwarnung/ die ihr/ nach Befindung/ auch wohl öffentlich in praesentia anderer Studiosorum und collegialiter thun könnet/ mit Schimpff und Schande austossen/ oder auch Uns/ da wir denn schon schärffere Verordnung werden ergehen lassen/ nach Befindung des Verbrechens unterthänigst berichten/ wie denn ein von Unserer Univerſität relegirter keine Beförderung in Unseren Landen/ zu keiner Charge, genießen soll.

Denn ob Wir zwar die Zahl der Studiosorum auff Unserer Univerſität gerne vermehret sehen (dahero Wir auch hiemit nochmals wiederholen Unsers höchstsel. Herrn Vaters gnädigste Verordnung/ selbiger festiglich inharziren, daß alle Unsere studierende Landes-Kinder/ bey Verlust aller Beförderung in Unsern Landen/ 2. Jahr zum Ziel denen Studiis fleißig sollen obliegen) so ist doch Unser ernster Wille/ Meinung und Befehl keine Bosheit einigem zu übersehen/ und lieber 50. fromme tugendhafte Studiosos, derer sich die Kirche und das ganze Land freuen und trösten kan/ als 1000. Schandflecken dieses Ordens auff Untere hohe Schule zu haben.

Dieses haben Wir euch/ zur Ehre Gottes/ Aufnahme der Kirchen und Unserer Univerſität, in Gnaden befehlen wollen.

Gleich wie Wir uns nun zu euch alles unterthänigsten / bereitwilligsten/ eifrigsten Gehorsams versehen / also bleiben Wir auch euch mit besonderer Fürstl. Gnade besonders wol zugerhan. Solte aber wieder alles Verhoffen (worauff ihr der Pro-Cancellarius Kräfte eures von Uns aufgetragenen Ampts genau acht haben werdet/ und euren gewissenhaftigen unterthänigsten Bericht dessenwegen allemahl erfassen werdet) diesem Unsern gnädigsten Befehl in einem oder dem

andern Stück nicht nachgelebet werden / so versichern Wir euch hie-
mit, daß unsere Landes Väterliche Verordnung und Willen zu hand-
haben / Wir zulängliche Mittel ergreifen werden / die Widerspenstige
zum Gehorsam zu bringen / womit Wir doch einem jeden gerne ver-
schonet sehen.

FRIEDERICH,

(L. S.)

*D. Jo. Ludovici Hannemanni Methodus conficiendi
Spiritus Roris Majalis.*

Incidi hisce diebus in *Observationem* CCXVI. p. 498. An. V. & VI.
Ephemeridum Curios. Dec. III. quam Excellentiss. Dn. D. Joh. Ægid.
Euth, Medicus Hagensis consultissimus, de conficiendo Spiritu ex
Rore Majali, cum erudito orbe communicavit, pro qua commu-
nicatione Respublica Medica ipsi ingentes gratias debet. Verùm
multò efficacior sublimiorisqve operationis reddi potest, si hoc ritu,
quo nos componimus, componatur. *β.* Roris Majalis, mundis
linteis, nunquam ad usum corporis humani adhibitis, ita ut exper-
tia sint sudoris, aliarumqve sordium humani corporis, L. XIII.
per lintea rarissima colati. Exponatur Soli per tantum temporis
spatium vitris accuratè clausis, ne quid evaporare possit. Tunc
levissimo igne destilletur, ac corpori mortuo, nam semper aliquid
terræ remanet in cucurbitâ, rursum affundatur. Illa affusio tam
diu continuanda, donec illa terra, quæ rubicunda est, prorsus se
cum Spiritu uniat, ac in liqorem transmutetur, quod septimâ, vel
octavâ, vel nonâ conturbatione fit. Tunc obtines Spiritum rubicun-
disimam fragrantissimum. Sed hæc in præparatione hujus divini
Spiritus observanda sunt: (1) Illa terra, quæ ut caput mortuum in
destillatione remanet, leni igne exsiccanda. (2) Quando jam ter sic
calore exsiccata est, quartâ vice vehementiori igne urenda, & hoc
5.6. vel 7ties faciendum, donec fiat instar Rubini rubri, quod septimâ
tustione fit, & tunc prorsus fit volatilis illa terra, & sic se
unit.

unit. Quo plus terræ istius habes, tanto præstantior sit Spiritus. Eo sine talis terra ex aquâ pluviali colata & evaporata in magnâ quantitatè colligitur, (sed aqua illa etiam fermentanda) supra quam colabatur Spiritus rosis Majalis. Melius autem, si tantum Rosis colligas, ut & sufficientem terræ copiam ex rore Majali habeas. Quidnam ex illâ terrâ præterea parari possit, nunc fileo, alibi forsitan propalandum. Usus hujus Spiritus Medicum multiplicem experieris, quibusnam autem morbis medeatur, non dicam, scrutetur hoc Medicus. Hic Spiritus modo in quantitate trium guttarum datur in Vino generoso, quod reddit fragrantissimum. Si *M* infilletur in 4, libras Vini, fit illud fragrantissimum, in ultimâ conturbatione. Si in tenebris affundas fornaci, quælibet gutta in vitrum recipiens cadens instar fulminis fulgurat. Habet usum mysticum, de quo nil fari volo. Si cum Spiritu sanguinis humani destilletur, habes lampadem vitæ, nullo pretio æstimabilem. Nullum usum habet ad Elixir Arabum conficiendum, sed ad ejus Magisterium requiritur Ros, quem gignit cœlum Hermeticum, & quem defluere facit Sol Hermeticus. Sed hæc Margaritæ pertinent ad filios doctrinæ, non spurios artis.

Job. Jac. Stolterfothi Scholion.

Congruam satis methodum colligendi Rorem Majalem tradit oculatissimus Naturæ Curiosorum *Neslor Hudson*: at nec spernendus est modus excipiendi illum vitreis patinis plana capacitate præditis, cœlo præsertim sereno tenè pestatumque injuriis libero, & quidem ante solis exortum, ne radiorum vis attractiva invidiosum Filii sui exerceat spoliū, summa cura deplendis. Hinc radiosæ requiruntur Curiosorum excubiæ, quo gutturæ in vitro plano deciduæ sæpius decantari & mox in vase optime clauso servari queant. Commodius is forsitan scopum suum assequeretur, qui in Museo suo, recipiente commodo præclaras hasce Cœli lachrymas colligere posset. Cum legerem hanc Viri Excellensissimi Observationem, de tali quadam methodo cogitare cœpi, unde Idea instrumenti vitrei Tab. III. descripti, orta: (a) notat infundibulum inversum excipiens

Tab. III.

EXTRA

extra fenestras locatum, cui continuus sit canalis (b) fenestras perreptans, (c) sit adaptatus recipienti, (d) quod optime clausum fulcro, pro conditione loci firmando, innitatur; ita stillicidium observare, & pro lubitu liquorem, remoto receptaculo, asservare poteris. Sit vero Musei locus exceptioni commodus, & quo eventus operæ pretio respondeat, plura hujus farinae instrumenta sibi comparet per ignem Philosophus. Rorem Majalem pro usu medico colligendum in montibus optime quærendum esse censet *Fr. Baco de Verulam. Hist. Natural. Cent. VIII. f. m. 917.* cum multum dissipari contingat, antequam ad valles perveniat. Mense imprimis Majo vel Junii principio collectus asseritur fertilissimus. vid. *B. Dn. D. Mich. Ettmüller. Colleg. Pharmaceutic. in Schröder. f. m. 782.* ante solis ortum. quando pluvia per aliquot dies non decidit, non linteis, sed instrumentis vitreis. *Joh. Schröder. Pharm. Med. Chym. L. III. c. III. p. m. 314.* conf. *Hoffmann. Clav. p. 142. sqq.* ubi in Festo Ascensionis Christi collectus multis mederi morbis dicitur, Anatomiam ejus Spagyricam suggerunt *Dau. Ludovici Pharmac. Dissert. I. p. m. 53. idem in Ephem. Nat. Curi f. Dec. I. A. III. Obs. CCXLIX. p. 452. Rhumel. in Antidotar. Chemic. p. 145. Frider. Hoffmann. Clav. p. 142. sqq. Ettmüll. l. c. f. 782. 439. 985. 1125. Excell. Dn. D. Fr. Hoffmann. Annot. in Petri Poterii Pharmacop. Spagyric. p. m. 433. Act. Philosophic. Anglic. Mens. Maj. A. 1665. p. m. 25. sq. Beccher. Physic. Subterranean. L. I. p. 182. sq. & alii passim Chimici.* De Rore Indico omnia metalla solvente vid. *D. Hermann. Nicol. Grimm. M. N. C. Dec. II. A. IV. Obs. LVI. p. 130.* Quomodo Aurum solvat, docet *Ettmüller. Oper. T. I. f. m. 439. 782.* conf. *Morhof. Tr. de Metallor. Transmutat. p. 31. sqq.* De Rore Insulæ Corsicæ vid. *Sylv. Bocconis in Curiosæ Anmerkungen p. m. 26.* Quod, & quomodo Ros splendorem carnibus mactatorum animalium conciliet. vid. *Thom. Bartholin. Cent. I. Ep. XII. p. 42. & Ep. XIII. p. 47.* quod radicem Chinesium *Genjing* luce australi splendente in faciat, ex *Literis Dn. D. Rumphii* tradit *D. Christian. Menzelius M. N. C. Dec. II. A. V. Obs. XXXIX. p. 75.* Mirum dictu in Belgio Roris beneficio Angvillas arte produci posse; methodum tradit ex *Abrabami Mylii Tr. de Origine Animalium &*

*migratione populorum p. 10. Morhof. de Metallor. Transmut. p. 39. qvini-
mo, qvod & Rori soli in acceptis ferenda sit illa Plantarum è cineribus
resuscitatio, censet idem l. c. p. 40. qvamvis ex incineratis plantis talẽ
perfectam ideam impetrari posse dubitet David van der Beeck Expe-
rim. circa rer. natural. princip. L. II. p. m. 321. Qvomodo vero ex lemine
conqvassato ope Roris possit produci & Curiosorum oculis sisti in-
tegra planta, docet idem l. c. p. 319. sqq. An detur vera talis palinge-
nesia aut feminis vegetatio pro convincendo Atheorum Grege ex
Resurrectionis mortuorum articulo, apodictice demonstrandi occa-
sionem Bono cum Deo arripiemus proxime in peculiari schediasma-
te de Vita in Morte, ad nutum sumptus facturi parato.*

*Christiani Kortholti, S. Theol. D. Pro-Cancellarii & Profes-
soris Acad. Kilon. dum viveret, Primarii, De Tribus Impostoribus
Magnis Liber denuo editus cura Sebastiani Kortholti. Hamburgi,
1701. (t. Alphab. in 4.)*

Hunc librum modo dictus *Sebastianus Kortholt, P. P. Perillustri-
bus Dominis Magno AlWedderkop ac Joh. Ludov. de Pincier, Baroni
a Königstein, consecravit. Idem in præfatione qvam novam ad
Lectorem præfixit, in hoc libro Herberti, Hobbii & Spinosæ tectas
insidias inimicitiasqve clare ob oculos poni affirmat. Itaqve nemi-
nem eum improbasse publice præter Clariss. Adrianum Baillet, qvi no-
lit tam detestabilem titulum in memoriam revocari. Eundem tamen
etiam adhibuisse ait Jo. Evelynum, Equitem, qvi de Tribus Impostor.
P. Ottomanno, Mahomed Bei, s. Jo. Michaele Cigala & Sabatui Sevi
an. 1666. librum publicavit, & Morinum qvi de Tribus Impost.
Gassendo, Nerreo & Berniero librum edidit 1654. Morinum hujus libri
auctorem esse e Menagio probat Kortholtus filius, ex eodemqve ob-
servat Bailletum falli cum Patris sui librum an. 1680. publicatum an-
te Morini factum prodiisse primum asseveret. Porro disquirat
editor utrum Liber famosissimus de Tribus Impost. unqvam extite-
rit, ex Clariss. Polyhistoris Petri Bayle Literis Roterodami 7. Id. Apr.
A. 1699. ad se datis hæc verba profert: Falsissimum est extare in Bi-
bliotheca Baldeana hic Roterodami librum de Tribus impostoribus, vi-
denturqve mihi omnes suspecti esse debere vel nomine fidei vel nomine di-*

ligentia, quicumque jactant se tale opus manibus trivisse. Si vero etiam extaret detestabilis liber nec titulus in memoriam esset revocandus, neque *Bailletus* Polyhistori illum suo inferere debuerat, ut *Kortholse* filio videtur, neque nominare ipsum oportebat in famam librum cui de *laudibus Sodomiae* titulum indidit ejusdemque auctorem falso fecit *Casam* Archiepiscopum, nec solum nomen tartarei foetus indicavit & ejus parentis, sed etiam obstetricis, nec patriae atque aetatis oblitus est, cum memoriae prodidit, *J. Case* librum de *laudibus Sodomiae* seu *Pederastiae* typis Trajani Navi Venetiis 1550. in lucem esse editum. Sed & *Bailletus* B. *Christ. Kortholti* *Duquisitionum Anti-Baronianarum* Titulum vellicavit, eumque *Anti-Baronium de Pane Eucharistico* scripsisse asseruit, de qua materia plane non agit in *duqvif. Anti Bar.* Scripsit autem *Exercitationem Anti-Salmasianam de pane eucharistico*, non *Anti-Salmasium*, ut purat *Bailletus*. Plures *Bailleti* errores se perstrinxisse editor affirmat in dissertat. de *poëtris puellis* ab *Adr. Baillete* in libro de pueris doctis omisissis, cujus excerpta dedimus An. 1700. mens. Febr. p. 53. seq. His quamprimum adjunget *centuriam Puerorum doctorum* quorum nullam mentionem fecit *Bailletus* in dicto libro, & quomodo *Bailletus* hallucinatus sit exponet. Praeterea poëtas non parum multos eosque praestantissimos quorum non meminit *Polyhistor Gallus* in quinque iis sacratissimis voluminibus ab oblivione se vindicaturum pollicetur. Ceterum Editor nomina eorum indicat qui de *Trium Impostorum Herberti, Hobbi & Spinosa* vita egerunt. Et quoniam operum Athei posthumorum editor & celeberr. *Petrus Bayle* in opere Historico-Critico parcius illam attingunt, quaedam literis nondum prodita subjungit, quae cum ipse Hagae Comitum egit a viris doctis & fide dignissimo hospite *Spinosa* accepit. His testibus *Spinosa* patre mercatore Judaeo natus Amstelodami, & *Baruch* appellatus, ductu virginis latinum sermonem arripuit. Mortuo patre omnem cognatis hereditatem reliquit & *Rhenoburgum Voburgum* & demum *Hagam* se recepit, ibique solitariam vitam egit, & integros menses domi sedit literisque vacavit. Interdum tamen vel *Reformator*. & *Lutheranorum* templa frequentavit & *Christianum* ore professus est. Nec unquam de

de Deo petulans dictum pronunciauit, nec largo usus est vino, sed duriter vixit. Tandem nocturnis laboribus enervatus d. 21. Februarii 1677. præfente solo *Doctore Med.* Amstelodamensi impuram animam placide efflavit. Qvalis mors an Atheo possit competere a doctis haud ita pridem in controversiam vocatum est. Quo defuncto librorum ejus hereditatem docti adire maxime expetiverunt, sed vix 40. reliquerat. Inter hos non offendeatur de *Iride Tractatus* quem forte alicubi delitescere putat editor operum *Spinosa* posthuminum. Sed *Kortholtus filius* pro certo habet, auctorem anno sibi emortuali flammis librum consecrasse eodem die quo Hagenses viæ festivis ignibus lucebant. Quæ jocularia fulgura se imitari jocatus est. Inchoaverat etiam latine vertere codicem sacrum sed huic labori ultimam manum non imposuit.

In fine præfationis editor novam hanc editionem patrii libri Clarissimis viris *Petro Bayle & Thoma Burnetio* nos debere affirmat, Nam literis suis illam poposcerunt. Alios *B. Kortholti* libros alii desideraverunt, proinde editor curavit ut Lipsiæ sub prelo sudent omnes quorum in tabernis librariis copia amplius non est. Appendicis loco libro huic de Tribus Impostor. addita est dissertatio quondam Jenæ habita, quæ *Hieronymi Cardani & Edoardi Herberti de Animalitate hominis opiniones* examinantur.

Typis Reuterianis descripta extat Oratio, quam CAROLO XII. Regi Svecorum invictissimo, ob liberatam ab Obsidione *Narvam* & reportatam à *Moscis* Victoriâ dixit *Jostas Henricus Opitius*, Henrici Filius, die 28. Januarii ipso CAROLI Nomine in fastis sacro, & Dei *Victoris, Christi liberatoris auxilium celebravit atque Regem tanta rei Auctorem Actoremque oratione hac prædicavit, Joh. Burchardo Majo*, Eloqv. & Hist. Prof. P. ad hunc actum oratorij publico Programmate invitante. (9. plag. in fol.)

HAMBURGI

Godofebalvus à Buchwald, Augustissimis olim Regibus, FRIDERICO III. & CHRISTIANO V. à Consiliis intimis, & Ducatus *Holsatiæ* Consiliarius provincialis, Ordinis Elephantis E-

qvæ, &c. elapso anno 1700, die 27. Novembris, senio confectus obiit: Varia Ejusdem scripta, Germanico, Gallico Hollandico-que idiomate concepta, publicè extant, quæ antehac fœderati Belgii Statibus, anno 1660. Legatione extraordinariâ fungens, exhibuit.

Porro etiam *M. Petrus Scheele*, ad D. Mar. Magd. Presbyter die 4. Decembris, anno Christi 1700. ætatis verò supra septuagesimum octavo è vitâ discessit. *Rendsburgi* ille primùm Diaconatum atque Archi-Diaconatum obtinuit: deinde Ecclesiæ *Gykoviensis* Pastor præficièbatur, ac tandem an. 1681. Ecclesiastes ad D. Mar. Magd. fuit vocatus. Scriptorum ejus hæc sunt potissima:

Psychoſcopia s. Tractatus de Anima immortalitate & Statu a separatione. 1679.

Der Buſileuchter in II. Theil. 1677. und 1679.

Adams Fallſtrick und Heyl. II. Theil 1700.

Typis excusa *Passionis Dominica Historia* ex 4. Evangelistis operâ *D. Joh. Bugenhagen* olim collecta, & in Evangelicis hætenus Ecclesiis passionali tempore explicari solita, quæ & præsentî anno in Templis Hamburgi primariis à Pastoribus, Deo ita volente, publicè explicanda, titulus ita habet: *Die Heilige Passions-Historie, wie dieselbe aus allen vier Evangelisten von dem seel. Hn. D. Joh. Bugenhagen zuerst zusammen getragen/ und hernach in der Evangelischen Kirchen zur Passions-Zeit vorgelesen und geprediget wird/ welche auch durch Gottes Gnade in diesem 1701. Jahr allhie in Hamburg in den Haupt-Kirchen von den Pastoribus nach der gemachten und mit Zahlen bezeichnerten Abtheilung/ soll erklärer werden.* Hamburg gedruckt und zu bekommen bey *Conrad Neuman.*

Præside *Joh. Frid. Mayero*, S. Theol. D. & Prof. Ord. *Jacobus Hinzelmann*, Hamburgensis, quæstionem hanc, *Virum Christus legerit Platonem vel Terentium?* in Collegio Disputatorio ventilavit. (2. plag. in 4.)

Tractatus quidam modò dicti *D. Joh. Frid. Mayeri* Germanico idiomate prodiit, cui titulus: *Heilige Marter-Woche/wie selbige dem gcreuzigten JESU zu widmen; nach allen Tagen der Wochen beschrie-*

schrieben von Joh. Fried. Mayern / D. P. P. und Pastore an
S. Jacobi Kirche. Hamburg bey Conrad Neuman. (4. plag. in 12.)

Christianus Krumbholz / S. Theol. Licentiandus, ad D. Petri
& Pauli Pastor, binas edidit *Homilias*, alteram *Valedictoriam*, Dresdæ
superiori anno 1700. die 26. Septemb. Dominicâ XVI. p. Trin. ex
Luc. VII. 11. 17. in Templo S. Sophiæ; alteram verò *accessoriam*,
Hamburgi in Ede Paulo & Petro sacrâ eod. an. die 16. Novemb.
qvi erat Dies Martis Dominicam XXIII. p. Trin. excipiens, ex 2. Ti-
moth. IV. 1. 2. habitam. Hamburgi, apud Joh. Jacob. Winckler/
Bibliopolam, 1700. (9. plag. in 4.)

Sumptibus *Benjaminis Schilleri*, Bibliopolæ, prodiit nova, eaqve
tertia, editio libri, qvi vocatur *die Durchläuchtige Welt/ & qvi*
primâ vice lucem adspexit anno 1697. Integer titulus ita habet:
Die Durchläuchtige Welt/ oder kurzgefaßte Genealogische/ Histo-
fische und Politische Beschreibung/ meißt aller jetztlebenden Durch-
läuchtigen hohen Personen/ sonderlich in Europa, als Käyler/ Könige/
Chur- und Fürsten/ Erz-Bischöfe/ Bischöfe/ Aebte und Aeb-
tissinnen / wie auch Grafen des H. Röm. Reichs / nebst den vor-
nehmsten und bekandtesten Regenten in den übrigen Theilen der Welt:
In Vorstellung Dero Nahmen/ Geburts-Zeit/ Regierung/ Bedie-
nung / nechsten Vorfahren/ Vermählung/ Kinder/ Geschw-
ster und Anverwandten/ Länder und Herrschafften/ Prætenhonen/
Wapen und deren Ursprung/ Titul/ Religion, Residencen, Acade-
mien und deren Foundation, Münzen/ &c. mit beylügung der be-
rühmtesten und bewehrtesten alten und neuen Scribenten eines jeden
Staats/ und denn im Anhang einer kurzen Beschreibung der für-
nehmsten Ritter-Orden in Europa, samt den Collegiis Curiosis von
jeder Nation. Der Politischen Jugend zu Nutzen/ und denen Rei-
senden zur Bequemlichkeit abgefasset von einem / der solche Wissen-
schafften Sehr Hoch Schätzet. (3. Alph. 5. pl. in 12.) *Tribus* hactenus
partibus constat nova hæc editio, quarum I. coronata *Christiani*
Orbis capita, *Imperatores & Reges*, *Electores etiam & Principes*
Imperii, tam *Sæculares* quam *Ecclesiasticos*, recenset. *Pars II.*
Comites Imperii; & III. Principes exteros, Respublicas illustres,

cæterosqve Orbis moderatores enumerat. Accedet verò brevi
IV. pars, Introductionem Artu Heraldicæ, & Chronologiam vernaculam exhibitura.

Hamburgum Literatum, cui Cellenses, Crempenses, Itzehoenses, Plœnenses, Sverinenses, Verdenses Literati inserti, ante triennium in lucem primùm emissum, jam Disputationibus inauguralibus eorum, qui summos in Theologiâ, utroqve Jure & Medicinâ honores, vel eos impetrandi licentiam obtinuerunt, auctius, denuò typis descriptum. (4. plag. in 8.)

LVBECÆ

Die 9. Februarii *Henricus Lipstorff*, Med. D. viventium numero ereptus est. Natus est is Rostochii an. 1666. die 24. Maji, Patre *Danielo Lipstorffio*, Jcto ac P. P. in Academiâ Regiâ Vpsaliensi, Legationum deindè Referendario Amstelodamensi, Humaniori Lubecæ imbutus literaturâ an. 1688. die 11. Januarii patriam suam repetiit, atqve Medicinæ operam dedit. Hinc an. 1689. Jenam profectus adultiorem ex institutione D. *Vvedelii* sibi comparaturus cognitionem Medicam; hæc etiam fuit causa profectiois ad D. *Dietericum Hoffadium*, Practicum Hanoviensem an. 1691. susceptæ, Inde Lugdunum Batavorum perrexit, ac Ultrajecti an. 1693. die 24. Julii, Doctoris titulò, habitâ prius Inaugurali de *Vena sectionis usu & abusu* Disputatione, condecoratus. Belgio relicto per potiores Germaniæ superioris regiones Italos adiit, ac Patavio, Româ, Neapoli, Venetiis alijsqve locis lustratis Viennam se contulit, unde per Bojohemiam an. 1694. Lubecam redux, praxin hic Medicam exercuit. Sed æstuosæ febris violentiâ oppressus, trigesimo quinto ætatis anno obiit. Hunc præmaturum è vitâ discessum, omnes boni rerum aestimatores non tantùm, sed Vidua præsertim & tres liberi, duo nimirum filii & unica filia seriò lugent.

Die 22. Febr. *Adolphus Matthæus Rodde*, J. V. L. & Proto-notarius, nec non *Henricus Dieter. Kirchring*, *Otto Brockß* & *Gerhardus Nitter* / solenniter in Ordinem Senatorium cooptati sunt,

*D. Jo. Jac. Stolterfothi Observatio de Muliere
alvum per pudenda exonerante.*

Mulier LI. annorum ex casu ab alto, qui ante septimestre spatium de scala contigit, dolorem statim sentit in regione pubis, quem negligenter tractavit, usque dum excrementa alvi cum materia purulenta per pudenda egredi experitur. Varia postquam empirico sed irritato adhibuerat consilio, ad nos tandem querulas mittit voces, quibus non sine prognostico obsequentes, ordinavimus clystima abstergens domesticum, quod per vulvam itidem effectum suum monstrasse narrat. Hinc præscripsimus decoctum lignorum cum aliis vulnerariis balsamicis, unde detumuisse muliebria & melius sibi constare affirmat. Svasi ut perseveraret in usu decocti, & alternatim sumeret Mixturam quandam balsamicam simulque Diaphoreticam, ex nostra præscriptione, cui adjungebam injectionem consolidantem, unde haud mediocre levamen hæcenus sentit, nisi quod Urinam parcius reddat, indeque Abdomen pedesque intumescant: cui malo Diuretica & Aperientia oppono, quo vero successu, tempus docebit.

Credimus ex rupto vase quodam sanguinem stagnantem tantam contraxisse acredinem, ut parietes intestini Recti, ac (quæ tam arcte eidem nectitur, ut sine cultro separari nequeat,) vaginæ uteri, mora sua diuturniore perforaverit, & causa diluvii stercorei per Muliebria extiterit. Ex unitatis quippe læsione corrugatio fibrarum orta, ut reliqua intestini Recti portio motum suum peristalticum ad sphincterem usque continuare minus potuerit, unde fœces quæ data porta egredi coactæ. Quemadmodum vero nulla calamitas sola & juxta illud tritum, semper aliquid mali propter vicinum malum, ita collum vesicæ intermedium suos patitur manes cum musculo suo sphinctere, ad reddendam urinam inerte, aut quasi corrugato; unde habet cur metuat ægra, si non ipsius Vesicæ rupturam, tamen Hydropem cum suffocatione, quæ ipsi quoque ex regurgitatione materiæ putridæ ad vasa, hinc penitus obstruenda, imminet, ausamque aliquando præbebit dicendi suis ultimum illud Vale!

Scholion.

Conferre huc poterit B. L. Excell. Dn. D. *Georg. VVolfsg. VVede-
kii Diff. de Casu ab alto cap. VII. p. 19.* & quæ notavimus A. M. DC.
XCIX. *Mens. Januar. p. 17. sq. & Mens. Decembr. p. 382.* Fœces
alvi per vulvam excretas observarunt quoque D. *Zachar. Fürst. M.
N. C. Dec. II. A. III. obs. CXII. p. 225.* D. *Mart. Job. Haerbart. D. II.
A. X. Obs. LXXV. p. 132.* D. *Phil. Jac. Hartmann. l. c. Obs. CLIX. p. 249.*
D. *Job. Schmid. D. II. A. IV. & V. Obs. CLVII. p. 189. sq. Thom. Bartholin.
Cent. II. Hist. Anat. LXIII. p. 285.* qui & alvi excrementa per scrotum
rejecta vidit. *Cent. I. Ep. Med. V. p. 18. sq. De excrementis alvi per
penem ejectis vid. D. Henr. Vollgrad. M. N. C. Dec. I. A. I. obs. XI. p. 29.
D. Job. Jac. VVagner. l. c. D. II. A. IV. obs. LXXV. p. 159.* conf. quæ in
Scholio ad b. l. habet D. *Eman. König.* de excrementis per abscessum
abdominis p. 160. Alvi fœces per inguina excretas notat *Cornel.
Stalp. van der VViel Cent. I. Obs. LX. p. 260.* conf. Excell. Dn. D. *Job.
Ludov. Hannemann. M. N. C. Dec. II. A. III. Obs. LV. p. 142.* D. *Chri-
stian. Ludov. Göckel. l. c. A. IV. obs. CXII. p. 219.* D. *Joseph. Lanzani
l. c. A. III. Obj. CXXIV. p. 218.* qui quoque excrementa alvi per um-
bilicum emissa observavit l. c. D. III. A. I. *Obs. XLVI. p. 63.* conf. *Cornel.
Stalp. van der VViel. Cent. I. Obs. LVIII.* qui & purgamenta
alvi ex intestino Colo per lumbos ejecta refert l. c. *Obs. LIX.* Ne
dicam de Urina circa es sacrum effluente, de qua *Olaus Borri-
chius Act. Med. Hafniens. Vol. II. Obs. LI. p. 154.* aut de eadem ex
ingvine destillante, juxta *Thom. Bartholin. Cent. I. Hist. Anat. XLIX.
p. 74.* aut aliis excretis præternaturalibus, de quibus forsan alia
occasione.

*Henrici Lubberti, Ecclesiæ Bähendorffensis in ditione Lu-
becensi Pastoris, Scriptum vernaculum sub prelo sudat, cujus titu-
lus: Der von den ehrbaren Heyden verdamme Luthेरische Schein-
Christ/ in denen Tugenden/die die ander Tassa des Beseses im
gememen Leben erfordert/ &c. Raxenburg/ bey Sigis-
mund Hoffmann/ 1701. (in 8.)*

Sebastiani Backmeisteri, Pastoris Ecclesiz ad Trava Ostium filius, Orationem in Auditor. maj. habuit, quâ memoriam Avunculi sui magni, B. Mag. *Bernhardi Krectingii*, ædis Marianæ apud Lübecenses nuper Pastoris totiusque Rev. Ministr. ibid. Senioris & Confist. Assess. anno superiori 1700. ætatis octuagesimo placidè extincti (cujus in N. L. dicto jam anno p. 346. mentionem fecimus) pie recoluit, prævio programme *D. Henr. Christ. Tielkii*, Orat. Professoris.

Die 12. Martii *Johannes Fechtius*, S. Th. D. ejusdemque P. P. Consistorii Ducal. Assessor, & Distr. Rostoch. Superint. Disputationem de Sacrificio Missæ propitiatorio pro vivis mortuisque, Jesuitæ *Dezio* oppositam, proposuit, Respondente *Joachimo Priusungio*, Warenâ - Meckelb. (pl. 5. in 4.)

Die 15. Martii *Conradus Steinius*, Rostoch. J. V. Candidat. Disputationem Juridicam inauguralem, quæ exhibet *Dissensum Actorum circa forum patriæ*, sub præsidio Fratris sui *D. Matthie Steinii*, Codic. Justin. P. P. horis antè & pomeridianis defendit, qui Candidatus Rostochii natus est, Patre *B. Valthero Stein* Mercatore ibi & Xenodochii Præfeco: anno 1694. locò dictò Studio sis adscriptus ad Juris studium applicuit animum, in quo & specimen sub præsidio laudati jam fratris edidit; postea *Regiomonti* non tantùm præside altero Fratre suo *D. Joh. Steinio*, Juris ibid. Prof. Ord. unam, sed & sub Præsidio Lic. *Joach. Hessen*, jam D. & Prof. Extraord. duas propugnavit Disputationes. (plag. 4. cum programme, in 4.)

Die 16. Martii sub præsidio *M. Franc. Alb. Epini*, S. Th. Baccalaureandi, cujus supra in N. L. an. 1698. p. 176. 223. & alibi meminimus, Disputationem Philol. moralem de *Societatis nuptialis in statu integritatis necessitate*, ventilationi publicæ subjecit, Auctor & Respondens *Georg. Henricus Haberfort* Erfordiâ - Thuring. *D. Joh. Balthaf. Habercornii*, Superint. Gistroviensis & Concion. aulici primarii, filius. (5. pl. in 4.)

Die 17. Martii *Ernestus Henricus Fechtius*, Durlaco-Baden-
sis, Medicinæ Cand. sub præsidio *D. Joh. Ernesti Schaperi*, Med.
Prof. Ducalis & Fctis suæ h. t. Decani, Disputationem in aug. de
Obesitate nimia, horis antè & pom. ventilandam proposuit.
(6½. plag. in 4.) Cui Disputationi Præses jam dictus Epistolam
loco programmatæ præmisit, quâ non tantùm Candidati hujus
Parentis, *D. Joh. Fechtii*, S. Theol. P. P. paulo antè laudati, lau-
des fulsissimè decantat, ipsiqve de felici filiorum quadrigâ, inpri-
mis de filio hoc natu tertio, impensissimè gratulatur, simulqve Can-
didatij hujus, Durlaci an. 1678. d. 28. Febr. Matre *Mariâ Magdalena*
Obrechtia nati, curriculum vitæ studiorumqve *Rostochii* præeunte
laudato jam *D. Schapero* inceptorum, & partim eo loco per quin-
quennium, partim *Lugduni Batavorum* per annum & quod excurrit,
partim *Altorfii Noricorum* itidem per annum, tandemqve *Lipsiæ* a-
liquantisper continuatorum, enarrat, sed & Academiam ad Dispu-
tationem invitavit. (3. plag. in 4.)

Die 19. Martii *Isaacus Laurbecchius*, Holmiâ Svecus, S.
Th. Lic. quem superiori anno p. 353. laudavimus, *D. Petri Laur-
becchii*, antehac Theol. Prof. Prim. Aboënsis, jam Episcopi Wi-
burgensis in *Careliâ*, filius, Theses quasdam selectas, *de tempore
quo Christus Pascha comedit, de benedictione sacerdotali, de
stylo N. T.* &c. proposuit, Respondente *Helmuth Leopoldi*, Ro-
terdam. Meckelb. (1½. plag. in 4.)

Die 27. Martii, ipsoqve adeo Paschatis festo, laudatus paulo
ante Acad. Rector *D. Joh. Nicol. Qvistorpius* programme publico
Verum Agnum Paschalem Civibus Academicis pie meditandum
& celebrandum stitit. (1. plag. in 4.)

GRYPHISWALDIAE

Die 8. Martii *Daniel Ernestus Krasow*, Nobilis Rugianus,
in laudem & memoriam *Eccardæ ab Vsedom*, Præfecti quondam
Principatus Rugiæ & Consiliarii Provincialis, Hereditarii in Car-
titz

titz & Liddovv &c. publicè *Orationem latinam* habuit. Ad illam audiendam programma invitatorium Facultatis Philosophicæ Deceanus, *M. Christianus Saalbach*, Poëtic. ac Orator. Prof. Ord. præmisit. (1. plag. in fol.)

Supra laudatus *Eccardus ab Vsedom*, primum supremi Imperii Tribunalis, quod *Spiræ* quondam erat, & nunc *Vvetzlarie* est, Assessor; dein Serenissimi Pomeranorum Principis *BOGISLAI XIV.* Consiliarius intimus, in *Dicafterio Vvolgastano* Prætes, & Arcis ibidem Ducalis *Capitanews* extitit. Demum post beatum *Hujus Pomeranorum Ducis* obitum Præfectus & Consiliarius Provincialis *Rugie* constituebatur. Anno 1646. d. 8. Martii vitam finiens, *Academia Gryphuswaldensi* tria florenorum millia, trium Studiosorum pecuniam vestigalem annuam, & insuper Bibliothecam suam instructissimam testamento legavit: quæ tamen, paucissimis libris exceptis, ante mortem Testatoris in exorto d. 21. Augusti 1628. *Vvolgastanorum incendio bellico*, combusta est.

Die 10. Martii Præfide *Henn. Christoph. Gerdesio*, Juris Prof. Publ. Ord. *assertiones Juris publici*, Auctor *Georg. Adolph. Caroc* Jurispr. Studiosus ventilandas proposuit. (1. pl. in 4.)

GEDANI

Johannes Falckius, ad Div. Cath. Verbi Divini Minister, edidit scriptum Antipontificium, Anonymo oppositum sub titulo: *Auffrichtig-Lutherische Antwort/ auff eine für Lutherisch mit Unwarheit angegebene Schrifft/ betreut: Inhalt des Brieffes eines Lutheraners an seinen Pastor: womit der Brieff-Steller kürzlich doch gründlich abgefertiget werden sollen/ von einem Bekenner der Evangelischen Wahrheit/ dessen Wahl-Spruch aus 1. Joh. V. 4. 3. dieser ist: In Fide ac Doctrina Christi Victoria Denique Mea!* 4to pl. 6. Servatur in Scriniis Auctoris libellus alius ejusdem commatis, sub titulo: *Schlecht-gegründete/ so genondte Grundfesse der Catholischen Wahrheit/ &c. Tenebrioni inter Pontificios larvam detrahens, Causasque examinans à Plagiatorum impudensissimò A. C. 1697. denuò in lucem protractas, Cur Serenissimus Prin-*

Princeps - Romano-Catholicam religionem acceptasse perhibetur. Suppresit verò Auctor laborem suum hactenus, tum propter causas maximè prægnantes alias, tum quod absoluto jam opere præter expectationem inciderat in Demolitionem Murorum Babylonis à D. Balthasare Meinero Wittebergæ 1615. institutam, quæ conficta Religionis Pontificiæ Fundamenta XII. evertuntur, quibus insitens *Serenus. Princeps Wolffg. Wilhelmus, Comes Palatinus Rheni*, &c. in Ecclesiam Catholicam pedem intulisse fertur, à *Jacobo Reibingio*, tum Jesuità A. C. 1615. Colon. Agripp. sub tit. *Murorum Civitatis Sanctæ* edita; & deinceps ab ipsomet *Reibingio*, ad fidem Evangelicam Dei gratiâ converso, Professore Theologo apud Tubingenses celeberrimo, *eversa*. Ut adco, qui toties confutata, de Verbo ad verbum exscripta, typis denuò vulgare, & pro novis venditare, famamque hoc ipso atque gloriam *Potentissimi Herois* turpissimo conatu prostituere publicè non est veritus, perfrictæ frontis Homo, Explosionem potius, quàm Responzionem aut Refutationem uberiorem mereatur. &c. &c.

Idem *Falckius* antehac publicavit: Dissertationem Theologicam *de Spirituali Fidelium unctiõne super 1. Job. II, 20.* Programmatibus imprimis Pentecostalibus *Syucretistarum* tum temporis *Regiomontanorum* oppositam, quæ typis posthac aliquoties exscripta est. Prima editio prodiit Gedan. 1672. 4to, pl. 6.

Dissertationem Philologico-Theologicam *de Verim & Illumin.* Wittebergæ, 1675. 4to, pl. 6.

Concionem *die exæquali* desideratissimi Fratris sui, *D. Nath. Falckii*, super *Hiobi II. 21.* habitam, Gedan. fol. pl. 6.

Ejusdem curâ lucem viderunt Parentis, *M. Michael Falckii*, Pastoris ad D. Catharinæ, scripta posthuma ut:

Conciones Penitentiales LIII. quibus annexa est *conciõ funebris*, *Auctori habita*, cum Personalibus. Francof. ad Mœnum, 4to, Alphab. 6. 1681.

Conciones XX. de *Victoria Mundi* super *Job. XVI, 33.* 8vo, Ib. 1686.

Quæ in vivis existente *M. Falckio* lucem quondam viderunt, exhiben-

hibentur apud Henningium Witten in Diario Biographico, 1676.
19. Septembr.

Similiter operam impendit ut Fratris sui *D. Nathanaelis Falckii*, post præmaturum ejus obitum, lucubrationes quædam vulgarentur, nempe:

Septenarius Sacer Concionum singularium. 4to, Alphab. r. Lipsi. 1694.

Conciones Miscellaneæ, sub tit. *Gottgeheiligte Früh- und Vesper-Stunden.* Siftuntur autem Conciones Matutinæ XVI. Funebres. XVII. Pœnitentiales. III. Quibus Editor præmisit præfationem, maximâ ex parte contra famolorum Libellorum Auctores nequissimos directam: additurque in fine Libri, *Concio Funeris* in Auctorem, Sedini, itemque alia die exsequiali ab Editore Gedani habita, cum *Personalibus, Programmatibus, Epicediis, &c.* 4to, Alphab. 5. Sedini, A. C. 1697.

Si Bibliopola aliquis sumtus impenderit, suo tempore communicabit, quæ laudatus *D. Nath. Falckius*, in ipso ætatis & meritum flore denatus, olim edidit *Scripta*, quorum consignatio in Personalibus defuncti p. 759. 762. & 771. reperitur, quæque collecta in fasciculos & conjunctim edita, volumen constituerent oculis eruditibus haud ingratum, imprimis si accederent *Varia* hæctenus *Inedita* atque à manu Auctoris indefessè relicta, quæ inter *Oratio* ejusdem *Inauguralis* est, quam Sedini A. C. 1694. d. 24. April. cum munia Theolog. Prof. P. Primarii susciperet, declamavit *de Hereticismo Novantiquo*, sive *de Licentiâ nostri temporis in absurdissimas veterum Hæreses proclivi.* &c. &c.

Mense Februario recusus est curiosus libellus 2 $\frac{1}{2}$. pl. in 12mo sequentis tituli: *Valentini Franck Breviculus Originum nationum & præcipuè Saxonica in Transylvania, cum nonnullis aliis Observationibus ad ejusdem Jura spectantibus, è ruderijs Privilegiorum & Historicorum desumptus, ad exemplar Cibiniense Transylvanorum anno 1696. nunc recusum Gedani A. 1701. Auctor ad calcem præfationis describitur Saxonica Nationis Comes & Civitatis Cibiniensis Judex Regius.*

Argumentum Opusculi ita se habet: *Transylvaniam*, ut *Dacia* partem, primi inhabitaverunt *Gotti* sive *Getæ*, quorum Regem *Decebalum* Trajanus vicit. p. 4. *Gotti* verò, postquam CC. annos Romanis paruisissent, hos rursus expulerunt, donec ab Hunnis superati, peculiaris natio esse desierunt. p. 5. Hodie *Transylvania* à tribus præcipue nationibus habitatur, *Hungarorum*, *Siculicorum* & *Saxonum*, p. 6. *Saxones* ibi locorum non trahunt ortum à *Gottis*. p. 9. Neque eò à *Carolo M.* misi sunt. p. 12. sed primos à *Germaniâ* evocavit *Rex Geyfa I.* p. 13. & plures longè *Rex Geyfa II.* p. 15. Privilegium à *Rege* hoc *Saxonibus* concessum, p. 17. *Epocha* ingressus *Saxonici* ducitur ab *A. C.* 1142. p. 19. *Principes*, *Sigismundus* & *Gabriel Bathorei*, *Archivis* *Saxonum* cladem intulerunt. p. 21. *Militaris* opera, quam *Saxones* *Regi* *Hungariæ* præstant, exponitur p. 24. Præter dictas nationes *Transylvaniam* incolunt *Valachi*, *Romanorum* coloni p. 26. quo in loco *Ovidius* obierit. p. 28. *Valachi* religionem *Ruthenicam* amplectuntur. p. 31. *Armenorum* in *Transylvaniam* adventus. p. 32. *Anabaptistarum* reliquiæ, inter quos pristina bonorum communio cessavit. p. 34. *Bulgari* duplices, veteres & novi, itemque *Cingari*. p. 35. Inter *Hungaros* & *Siculicos* religiones tres obtinent, *Romana*, *Reformata* & *Unitaria*. p. 35. *Saxones* universi *Lutherum* sequuntur & *Syncretistas* ac *Pietistas* averfantur. p. 36. *Omnes* pendunt ab uno *Episcopo*. p. 37. *Natio* *Saxonica* dividitur in *Civitates* quatuor & *Sedes* septem. p. 38. *Modus* regiminis inter *Saxones* est *Aristocratico-Democraticus*. p. 40. *Saxones* experti sunt tres periodos, *primam* sub antiquis *Hungariæ* *Regibus*. p. 41. *Alteram* cum *Transylvaniam* ab *Hungariâ* avelleretur. p. 43. In quâ *libertas* *Saxonum* haud parum imminuta est. p. 44. *Saxones* sunt *votorum* in *regni* *comitiis* participes. p. 47. quorundam *Cibinii* congregationem publicam habent: *Alia* eorum *jura*. p. 48. *Tertia* periodus, *Transylvaniam* in potestatem *Imperatoris* redactâ coepit. p. 51. *Modus* regiminis modernus. p. 52. *Fabula* *Hamelensium*, à quibus *Saxones* in *Transylvaniam* orti esse perhibentur rejicitur. p. 53.

Die 15. Febr. decessit *Michael Englat*, anno ætatis CXVII. Cum XIIII. annorum juvenis matrimonium contraxisset, filius ejusdem primo-

primogenitus Polſchini, in pago ad Carthufianos Monachos ſpe-
ctante, adhuc degens, jam annum XCIIX. ſoſpes & in columis agit.
Ceterum noſter ille, de quo verba facimus, poſtquam antehac vitris
parandis non procul à patriò oppidulo *Marienſee* operam locaſſet,
tandem viribus deſtitutus, ultimum quadrienniũ Gedani exegit, e-
leemoſynis, quas ad fores templi à S. S. Trinitate denominati, colli-
gebat, ſuſtentatus.

d. 3. Mart. ſub Præſidio *Samuelis Friderici Willenbergii*,
J. V. D. Ejusque ac Hiſtoriar. Prof. Publ. & Athenæi Inſpect. genui-
nus Auſtor, *Johannes VVahl*, Gedan. diſputavit de *Jure Convivio-
rum*. pl. 8. Argumentum ſingulis capitibus præſigitur, inter quæ
Cap. I. exhibet explanationem Rubri. Cap. II. agit de Requiſitis
ad Convivia Permiſſa. Cap. III. de Conviviis Prohibitis. Cap.
IV. de Conviviis Principum. Cap. V. de Jure Conviviorum circa
ſtatum Perſonarum. Cap. VI. de Jure Conviviorum circa contra-
ctus. Cap. VII. de Jure Conviviorum circa Delicta. Cap. VIII.
de Jure conviviorum circa Judicia.

D. *Samuel Schelgviſius* continuavit Pugillos ſuos diſpu-
tando itaque excuſi ſunt :

Pugillus XXX. Reſp. *Martino Böttgero*, *Mævâ Boruſſo*. d. 12.
Jan. An Formulæ illi, aut alii huic ſimili, quòd bona Opera neceſſa-
ria ſint ad ſalutem, ſenſus veritati conveniens quæri debeat; aut
ſi quærat, reperiri queat? *Neg.* An in Eccleſiâ Evangelicâ de falſitate
dogmatis, quòd bona opera ſint neceſſaria ad ſalutem, antehac in-
formatus, ſi poſteà aliud ſentientibus ſe applicet, & contrarium ap-
probet, imò & propugnet, pro infirmo fratre reputandus, feren-
dus, aut excuſandus ſit? *Neg.* An bona opera ſe, ut pars ſalutis
ſeu beatitudinis gratioſæ, habeant? *Neg.* An bona opera ſe in hac vi-
tâ jam, ut pars ſalutis ſeu beatitudinis glorioſæ, habeant?

Pugillus XXXI. Reſp. *Georgio Suiſlicki*, *Soldino-Pruſſo*. d. 19.
Jan. An cuiquam homini in hac vitâ poſſibile ſit in Sanctificatio-
ne eò pervenire, ut amplius proficere nequeat? *Neg.* An Renatus
in Renovatione ad gradum ſanctitatis, ſummo proximum, durante
hac vitâ pervenire queat? *Neg.* An major ſanctitatis gradus in N. T.
quam

quàm in V. requiratur? *Neg.* An qui vivà fide pollet, in renovationis negotio, sine causâ de infirmitate conqueratur? *Neg.* An tres Pœnitentiæ partes sint, Cognitio peccati, Contritio & Fides? *Neg.* An Pœnitentia duplex sit, alia Legalis, quæ ex metu pœnæ resultet, amore peccati adhuc in fundò animæ remanente; alia Evangelica, quæ ex dilectione Dei oriatur, atque serio peccati odio stipetur? *Neg.*

Pugillus XXXII. Resp. *Gabriele Benters, Gedan.* d. 26. Jan. An ratio, id est, quidditas & veritas contritionis in se ac formaliter spectata mutetur virtute Evangelii in Contritionem veniente? *Neg.* An qui per considerationem passionis & mortis Christi ad Contritionem non movetur, ei Lex hac in parte nihil prodest? *Neg.* An propositum fugiendi peccatum, & propositum faciendi bonum, quâ principium proximum distinguantur, ita ut illud ex Contritione, hoc ex Fide resultet? *Neg.* An impossibile sit, veram seriamque fuisse Pœnitentiam ejus, qui, præsertim brevi postquam Pœnitentiam egisse visus est, denuò peccat? *Neg.* An formæ sanorum verborum consonet, cum docetur I. quòd spiritualis mutatio, non solum à parte hominis (quod concedi potest); sed etiam à Dei, peccatis nimium irritati & gratiam subtrahentis, valdè difficilis sit. II. quòd paucis in fine vitæ contingat. III. quòd frequenter reiterari nequeat. IV. quòd alterâ vice difficiliùs peragatur, quam prima? *Neg.*

Pugillus XXXIII. Resp. *Salomone Theophilo Pomian Pesaravio, Ged.* d. 31. Jan. An sæpiùs e. gr. etiam ultra tertiam vicem relapsus, ad Pœnitentiam, Deo acceptam sibi que salutarem, redire queat? *Affirm.* An si spiritualiter adustus deficiat, impossibile sit eum ad pœnitentiam redire? *Neg.* An Confessio peccatorum privata, & quæ hanc sequitur, Absolutio sacerdotalis, prouti in Ecclesiis Evangelicis à temporibus Lutheri constanter obtinuit, meritò retineatur. *Aff.*

Pugillus XXXIV. Resp. *Georgio Andrea Messerschmidt, Gedan.* d. 23. Febr. An mos ille, nummum, quem vocant, confessionalem (*Den Beichtpfennig*) dandi & accipiendi, abolendus sit? *Neg.*

Neg. An ante novellos Ecclesiz Reformatores, in quò vera Pœnitentia consistat, ignoratum, aut saltem negligenter tractatum fuerit? *Neg.* An per solam Legis prædicationem homines verè pii reddantur? *Neg.* An non solùm in Lege, sed etiam in Evangelio requiratur sancta vita, scilicet talis, quæ ex communione cum Christo fluat? *Neg.* An Evangelium paucioribus operibus, ut fidei fructibus, contentum sit, quàm Lex? *Neg.*

Pugillus XXXV. Resp. *Daniele Mannio, Elbingensi* d. 2. Mart. An Lex Christum monstret, ad eum quasi manuducat, nihilque magis velit, quàm ut miseriam nostram cognitam Christum Mediatorem quæramus, in ejusque communione salutem consequamur? *Neg.* An Lex Evangelio opposita per regenerationem ita cordi inscribatur, ut non amplius nuda litera sit, exigens quid fieri debeat, qualis antehac fuit; sed jam spiritus fiat, vires etiam præstandi quod exigitur, conferens, imò hominem vivificans? *Neg.* An Lex in regenito spiritus facta, sit ipsa virtus benè operandi, & nova hominis natura? *Neg.* An Evangelium peccatoribus, etiam contumacibus & induratis, ut per oblationem gratiæ emolliantur & convertantur, prædicandum sit? *Aff.* An non solùm Lex per Evangelium sed etiam Evangelium per Legem illustretur. *Neg.* An Deus Evangelicum fœdus sub conditione (tanquam parte fœderis) ut in sanctitate & justitiâ Christo, quamdiu præsens vita durat, ab omni immunditie puri serviamus, nobiscum pepigerit? *Neg.*

Pugillus XXXVI. Resp. *Gottlieb Schelvigio, Ged.* d. 9. Mart. An formæ sanorum verborum conveniat, si Lex statuatur esse necessaria ad salutem? *Neg.* An ex mente Spiritus S. in Scriptura & per Scripturam in Libris Symbolicis expressa, aliud sit servare, & aliud implere Legem: quorum prius Regenito in hac vita competat, tametsi dein ille posterius assequi nequeat? *Neg.* An ad aliquam perfectionem Legalem, isthoc nomine propriè accepto dignam, in hac vita perveniamus? *Neg.*

Pugillus XXXVII. Resp. *Johanne Ephraim Gnospio, Gedan.* d. 16. Mart. An inter perfectionem Legalem & Evangelicam, quarum illa nihil ex Evangelio, hæc nihil ex Lege habere traditur, detur perfectio.

fectio media, quæ ex Lege habeat, quòd circa opera versatur; ex Evangelio autem, partim quòd opera, ut fructus fidei, Evangelicum beneficium sint; partim & quidem præcipuè, quòd opera eadem, ex gratiâ Evangelii, pro bonis & in superiori eorum gradu pro perfectis reputentur? *Neg.* An Lex à Regenito juxta *επιστάσεις* Evangelicam servari, Regenitusque eâ de causâ legaliter, aut ad minimum evangelico-legaliter perfectus censi queat? *Neg.* An Pædobaptismus ex Scripturâ sufficienter demonstrari possit, adeoque in Ecclesiâ nostrâ jure meritoque retineatur? *Aff.* An dubia de veritate Baptismi per asperisionem, immersioni oppositam, peracti, firmo aliquo fundamento nitantur? *Neg.*

BERGIS

D. Nicolaus Randulffius, Dioeceseos Bergensis Episcopus, suam in funere Augustissimi ac Potentissimi Regis, CHRISTIANI V. gloriose memoriæ habitam *concionem parentalem vernaculam* prælo submittere decrevit.

M. Severinus Lintrupius, Des. Prof. Hafn. & Cathedr. Scholæ Bergensis Rector, suum quoque eodem in funere Augusto habitum publicè *Panegyricum parentalem* (de quo anno superiori 1700. p. 45.) editioni paratum habet.

È DIOECESI BERGENSI

Pœtiam nuper novam, *Ingeburgam Grytten*, *Andreae* Patris quondam Holmedallensis filiam, *Neomarchia* dedit *Sundfordensis*, non in bicipiti *Parnasso*, aut amœno Musarum contubernio, sed severiori crucis *Gymnasio*, solâ afflictione Magistrâ, jugi patientiæ Christianæ exercitio formatam; Cujus etiam disciplinæ sanctioris radicem unicè sapiunt, quos, typis Hafniensibus, publico propediem offeret *Crucis fructus*, id est, *Carmina vernacula, hymni sc. matutini, vespertini, penitentiales, metaphrasis item parabole de Pharisæo & Publicano metrica* prolixior, suam ubique ingenii & venæ pœticæ felicitatem & devotionis ardorem haud obscure proditura.

*Amici cujusdam Bergensis
Scholion.*

Dicta modò *Ingeburga Grytten, Syllabo Mulierum Daniae & Norvegiae eruditae Schachtiano*, N. L. an. 1700. inserto, meretur inseri, novo posthac numero numerosam satis eruditi Gynecæi *Bibliothecam* auctura: Qualem præter Auctores Viro docto l. c. p. 210. seq. memoratos (ut hoc ob ejus supplementum adjiciam) olim instruxerunt *J. Beverovicus* ap. Voss. ep. 366. & 398. *J. B. Fregosus* de foem. quæ doctrinâ excelluerunt, teste *Ghilino* theatr. P. I. p. 96. ap. Morhof. p. 229. *J. Fronto* diss. de Virginit. eruditâ, Par. 1651. *S. Grosserus* diss. de foemin. meritis in Rempubl. earumque prærogat. in Rep. concessis Lips. 1689. & 90. *Handelius* diss. de German. foem. erud. claris, Altorff. 1688. *J. Herbinus* disp. de foemin. illustrium eruditione, Witteb. 1657. *C. Junckerus* in Centuria foeminarum erud. & scriptis illustr. Schediasm. de Diariis Eruditorum adj. 1692. 12. *Laur. Legatus* in primitiis Musci Poëtriarum, atque ipso deinde integro earum Muséo apud Juncker p. 13. *Foa. Matthæus Lunensis* opere de mulier. claris, Paris. 1520. *Æg. Menagius* in hist. mulier. Philosopharum veterum. *Foa. Peresius Moya* de claris Hispaniæ Mulier. Madrit. 1503. *Ernest. Neumeister* in specim. diss. hist. de Poëtis German. Lips. 1695. ap. Thurman. l. c. M. D. *Omeisus* diss. de Germ. foem. erud. claris, ib. *J. Paschius* in Gynecæo docto Witt. 1686. 4to quod editione altera auctius ante hoc jam septennium promisit *C. F. Paullini* in zettf. erobaut. Just P. 2. n. 193. p. 1097. s. de mulier. German. eruditis. *P. Paulus de Ribera* in lib. Ital. Donne illustri dotate di condition, & science segnalate. Venet. 1608. in 8. ap. Teisser. Catal. p. 268. *Foa. Sabbatinus*, Av. lib. de foem. illustr. ap. eund. p. 247. *Fr. Sardonatus* Ital. de illust. mulier. ap. eund. p. 92. *J. Sauerbrey* de foem. eruditione disp. 2. quarum altera sub præsidio *J. Thomasi* hab. Lips. 1671. occasione *Morhosi* aliisque dedit utramque *Thomasi* adscribendi. *Jac. de Vitriaco* de foem. *Leodiansibus* illustribus, ib. p. 151. aliique apud *Zimmermann.* de Presbyteriss. §. 4. p. 5. *Salden.* de libris p. 14. 15. *Thurmann.* Bibl. Acad. p. 84. seq. Promissam verò ac paratam habuerunt, servantq; plures, utpote *Anonymus Romanus* ap. *Juncker.* p. 14. *la Barre* ib.

Com. à Beughem, à quo promittitur *r' los der dorrlugtigen Vroeven*,
finde een historisch verhael aller gelarden Vroeven, en deffvelven schriff-
ten in catal. libr. suorum antè Biblioth. Jurid. & Polit. Ludov. Jac.
 à S. Carolo in Biblioth. fœm. scriptis illustr. cum aliis pluribus ap.
 Teiffier. p. 224. *ἀνέκδοτῳ Bernardin. Corius* Mediol. qui vitas Poëta-
 rum ac illustr. mul. promisit ap. eund. p. 42. *Er. Francisci*, à quo pro-
 mittitur *das tayffere und gelehrte Franzenjummer in design. libr. suo-*
rum p. 34. *Guyonnetus*, cujus discursus, *dans le quel il prouve l'Ex-*
cellence du beau sexe, par les exemples des Vertus, par la prati-
que des sciences & des beaux Arts, è *Mercurio Polito* meminit
Juncker p. l. c. *P. Lambecius*, qui spec. virorum ac fœm. illust. e-
 narrat. promisit in prodr. hist. liter. sed non absolvit. *Vinc. Placcius*,
 cujus promissi de scriptor. juvenil. & muliebr. libri mentio ap. *Mor-*
hof. p. 229. atqve omnium procul dubio labores vidurus *Cel. Ottho-*
Sperlingius, integrum, jam olim *Morhofio* l. c. laudatum, opus in gra-
 tiam mulierum doctarum diu molitus, à primis temporibus ad no-
 stra usqve productum. Ut *ἀνέκδοτῳ* simile Ill. *Leonora Christ.*
Vlffeldiæ opus de vitis Herdinarum in N. L. an. 98. p. 81. memora-
 tum prætermittam. Adeò nec unquam in seqviori sexu defue-
 runt, qvæ colos in calamòs, lina in lineas, filum in stylum mutant,
 & Musas, utpote fœminini generis à fœminis haud quaquam abhor-
 rere, universà plaudente cavèà erudità ostenderent; nec eruditè
 è nobiliori sexu Panegyristæ, qui manu nec parcà sane nec invidià
 suas illi laudes admittentur insignes, ut nulla amplius *Schurman-*
niæ suæ indigeant Apologià. Atqve his etiam tot tantorumq; En-
 comiastarum elogiis, fœminei sexus honori, ineptiis Anonymi Em-
 pacæ misogyni *ἀπ' ἀντρῶν ἀφ' ἀρσένων ἀναίσχυοτάτῃ* *Affelmanno*
 Part. I. Synt. p. 438. haud parum læso abundè satisfactum existima-
 veris, ut in his merito debeant acquiescere æqvi bonæ causæ Ad-
 vocati, neqve immodicarum adeo laudum poppysmis, vel æqua-
 litatem, cum *Auct. tr. de l'egalite des deux sexes, Marie Garfia de*
Gournay ab *Herbinio* adscripti ap. *Juncker.* l. c. vel *ἐξ ὀχθῆν* aut præ-
 rogativam supra masculinum cum *H. C. Agrippà* in declam. de nob.
 & præcell. fœmini: sexus. p. 2. Op. p. 518. *Helmontio* item *VV. Ignat.*

Schutzio in scripto cui tit. *Ehrenpreiſſ des hochlöbl. Frauenzimmt.* Franc. 1663. de quo *Thomas.* præf. 71. p. 430. aliisque temerè ac yanè promittentibus, incauto lexui turpiter imponere.

De Selectioribus Eruditorum opusculis & Dissertationibus Academicis, argumenti amantioris Theologici, aut Historico-Critici sacratorum, ab interitu vindicandis & in sua syntagmata constipandis, Pium Desiderium Severini Lintrupii, autoschediasmate epistolico, ad Novorum Literariorum Collectores, expofitum.

Bibliothecas ævi veteris ac moderni deperditas, latentes ac promissas, quarum laceras, e tristi, quo perierunt, naufragio, tabulas, utcunqve collectas servarunt post *Neandrum*, *Jul. Pflugium*, & qui deperditorum catalogum novo ipse titulo auxit, *J. B. Ferretium*, *Almeloveenium* & *Meelführerum*, tristi subinde memoria revolventi, supinam fatorumqve & posteritatis securam nimis seculi nostratis incuriam, in conservandis ad nepotum memoriam præstantium ingeniorum monumentis, qvalia vel superior reliquit, vel præsens peperit ætas, sapiusculè incidit demirari. Qvippe cum semesa scriptorum veterum rudera, maxima, minima, sive integra ad le delata, sive mutila & per partes accepta, fragmenta etiam & frustilla sæpe minutissima, sollicite adeò corradere ac novæ luci asserere, omnium ubiqve gentium eruditi toto die certent, vix particulam aut schedam vel minimi sæpe carminis, epistolæ aut orationis, modò vetustæ, atqve ex *Vestæ* penetralibus erutæ, industriam suam subterfugere passuri: Oppidò certè paucos se offerre videas modernæ rei literariæ Statores, qui pari studio retractis ab interitu recentioris memoriæ scriptis, quæ cum blattis ac tineis jam tum luctari incipiunt, haud minorem forte, quàm vetustiora illa, a posteritate venerationem sibi vindicatura, Reipublicæ literatæ velint gratificari: Ut dolendum adeo sit, minori pietate ab iis, quos defæciora hodie sacra juvant, aurea summorum ingeniorum lipsana asservari, quàm frivola illa ac dubia corporum *ἀπειρία* a *Papicolis* olim hodieqve adorari. Quotocuiqve enim

tot inter πολυγραΦωτάτους Ecclesiæ repurgatæ Antistites, quot jam a redonato inde Evangelio numeravit innumeros, ea contigit felicitas, quæ Megalandro olim *Luthero, Melancthoni, Georgio Principi Anhaltino, Brentio, U. Regio, Chytræo, Selneccero, G. Majeri, Ægid. Hunnio, Philippo Nicolai, & Redivivo* nuper *H. VVellero*, aliisque forte paucioribus, meritissimo sane, sed raro posteritatis beneficio obtigit, ut enthea scripta, diversis olim temporibus sparsa, cedro tamen digna, vel suismet ipsi, vel posteriorum manibus in Tomos constipata, ævique adeò & fati edacis dentibus erepta, perennaturæ orbis Evangelici memoriæ atque usui transmitterent? Cum illine tamen hamaxia *Cajetani, Hosii, Salmeronis, Bellarmini, Vasquezii, Valentiani, Stapletoni, Becani, Serarii, Malvendæ, Sanctii, Lorini, Corn. a Lapide, Estii, Raynaudi, Sirmondii, N. Alexandri, Petavii*, quosque referre mora est, aliorum Volumina, iteratis subinde splendidissimis editionibus, perennitati temporum dedicari gaudeant *Romanenses*; Isthinc suos quoque *Zyvinglios, Calvinos, Bullingeros, Bezas, Sadeeles, Danæos, Zanchios, Vrsinos, Piscatores, Sohnius, Junios, Patæos, Tosfanos, VValæos, Gomaros, Rivetos, Camerones, Altingios, Capellos, Coccejos, Claudios, Bochartos, &c.* & post alios demum *Vossios, Spanhemios*, aliosque longè plurimos, *Reformati, & suos cum primis Buceros, Frithos, Ivellos, VVittakeros, Perkinsios, Hookeros, Barones, Reynoldos, Hallos, Davenantios, VVardos, Medos, Moros, Hammondos, Lightfootes &c.* (ut Homiletas taceam sine numero) non vivere modò post fata, sed elegantiori etiam habitu, ac reddita quasi juventute reviviscere videant *Angli, VVeemsios* quoque & *Pockios, Seb. Petzoldi* opera, novo habitu Latiali conspicuos (spondente *Sikio Bibl. Nov. libr. A. 99. p. 809.*) propediem visuri: Hinc suam denique *Anti-Trinitarii* Voluminosam satis *Fratrum Unitariorum Bibliothecam* novis identidem Auctariis non cessent locupletare. Nec ista tamen nunc queror inveterascere grandiuscula eruditorum volumina, quippe & mole sua ætatem latura faciliùs, & notiora dudum literatis, quàm ut latere omninò queant, catalogorum certè pleniorum indicio & indaganda promptiùs, & pro re nata e claustris suis protrahenda. Id potiùs doleo, tot indie opti-
mi

ami commatis libellos, tot lectissimæ argumenti opuscula, tot exquisitissimas *Dissertationes Academicas*, quæ molis exiguæ, cum schedis hinc inde sparsis, foliorum instar Sibylinorum volitare, perpetua ventorum ludibria, & vel oblivionis æternæ tenebris sepulta interire, vel unius forte aut alterius bibliotaphii clathris detenta latitare, rarò illustrium Bibliothecarum forulis, rarissimè autem catalogis inserta, adeoque eruditorum non usui modò & conspectui, sed & notitiæ insuper omni subducta.

Certè in plerisque extantibus eruditorum *Biographiis*, *Historiis*, *Theatris*, *Elogiis*, *Memoriis*, in plerisque cetera licet locupletissimis *Bibliothecarum catalogis*, *Pandectis*, *Nomenclatoribus*, *Bibliothecariis* (*Hottingerum excipio Bibliothec. l. 3 c. 2. p. 354. seq. non spernendum Disputatorium Theolog. catalogum inserere dignatum*) *Mercuriis* item & *catalogis nundinarum atque officinarum* annuis, tot denique luculentissimis gentium fere omnium, *Ephemeridibus literariis*, vel parcissimè attingi *Dissertationes*, vel omnino negligi a Scriptoribus, nimiam eorum frequentiam & laborem supervacuum, cum *Schessero præf. ad Spec. liter. causantibus*, notorium est, & diligentissimo quondam *Hottingero* *Bibl. p. 5. novum hunc in plerisque catalogis conspicuum*, post *Naudæum*, notanti, & τῶ πᾶν *Morhosis Polyh. l. 1. c. 19. p. 2. 6.* justam in *Biographiis μικρολογίαν* desideranti, observatum.

Ut non alia re magis, quàm ipsa instituti novitate proum literati orbis favorem meruerit, quo paucos abhinc annos *doctæ per ora Virum* sua cum *Bibliotheca volante*, ex variis fere nudis opusculorum, poematum, orationum, epistolarum ac disputationum titulis instructa, volitavit *3. Cinellus*, breviori licet alarum instructus remigio, quàm ut vastum illud quod hic patet, cæli literarii spatium posset emetiri. Vobis autem, vestrisque *Novi Literariis*, varia, quibus delectamur, *Diaria*, ceteris quidem fere æquantibus, hoc autem aliisque multum superantibus, cum primam navatæ tam utilis publicæ operæ gloriam debeat orbis eruditus, in spem quoque erectus plenam, fore ut vestro tam laudabili exemplo, ad pulcherrimi instituti æmulationem excitati aliarum quoque gentium,

um, Academiarum atque urbium Polyhistoros, parum hactenus exultam historiarum literarum Provinciam junctis operis exornare, vobis quoque adeo *Morhofianum* l.c. p. 215. *relationibus* & *Mercurius* plenioribus contendant adimplere. Proinde, non iniquo feretis animo, Pii hujus ab aliis jam repetiti sapientius *Desiderii literarii* summam, ad Vos denuo, innocua repetitione, à me referri, erudite caveat per vos impensius commendandam; utique cum rei olim agitatae in animo meo, jam promendae, opportuna nuper oblata fuerit occasio. Nimirum Dissertationum ac meletematum Academicorum delicias, ab ipsis studiorum qualiumcunque primordiis inescatus, ac proinde de notitia earum pleniori, quam obvii suggerebant libelli, aliunde paranda sollicitus, coeperam olim, Bibliothecarum, quae mihi forte patebant, in primis Lassenianae, his thesauris instructissimae, catalogorum item adminiculis adjutus, catalogum selectiorum in Theologia positivo-polemica, Exegetica, Historia &c. Disputationum, in privatos saltem usus adornare. Jamque ille subsecivis annorum aliquot operis subinde auctior, in eam excreverat molem, ut justum minari volumen videretur, publico forte aliquando, vel *Notitiae* vel *Bibliothecae Disputationum*, vel *Bibliothecae* item *Theologicae contractae* titulo in quaecumque *Bibliorum Dorschei numeratarum*, *Bibliothecae* item *Lippenii Theologicae supplementum*, destinandum: Cum ecce! submissum eidem catalogum nundinarum Lipsiens. 1700. vernalem evolvens, inter *libros futuris*, quod dicitur, *nundinus prodituros*, *Bibliothecam* promitti video *Exegetico-Theologicam*, sive *notitiam representantem Dupp. in loca & dicta Biblica ab Excellentiss. Theologo* &c. Hamb. ap. G. Liebezeit. Quo viso, e quidem impensè gaudebam, esse qui voto & conamine pari ad eundem juxta mecum collimaret scopum, imo cunctantem praeverteret, dolebam tamen suppresso nomine, post tabellam delitescere Auctorem voluisse, ut communicari adeo cum ipso consilia nequirent, paratissimus aliàs, lampada ipsi, cum mediocri qualiumcunque collectaneorum apparatu, si juvari iis propositum posset, lubenti animo transmittere. Itaque ne Auctorem quantumvis ἀδελος, qualiscumque omnino lateret paralleli conatus ratio, visum est, data ut

cunqve occasione uso, in Vestrae humanitatis sinum destinata effundere, totamqve simul Pii hujus desiderii materiam paulo expressius repetitam exponere, ut securo deinceps expectare liceat, utbe-
 amne Symbolam *Bibliotheca* jam edendae, an supplementum editae demum parare.

Namqve ita demum, collatis plurium symbolis (in istiusmodi sane minutis, quas perspicere omnes ne ipse quidem Argus possit) oppidò necessariis, pleniorum aliquando, quasi universalem Disput. sacrarum catalogum contexi posse speraverim, nullo deinceps negotio pertexendum, modò & Vos erudititas nobiliorum in Septentrione Scriptorum lucubrationes, eadem posthac *ἀρχαία* haud gravemini recensere, quae *Bircherodii*, *Brunsmanni*, *Dassovii*, *Fechtii*, *Franckenii*, *Habichhorstii*, *Kortholtii*, *Kleinii*, *Molleri*, *Morbosii*, *Pseifferei*, *Qvistorpii*, *Schelvigii*, *Vvegnerei*, *VVörgeri* aliorumqve plurimorum recensuistis; Et nuper coeptum publicari *Catalogum Disputat. universalem*, singulis ceu promittit *nundini* pertexere Auctor pergat; Atque ipsi deniqve Auctores luculentos scriptorum ac Dissertationum suarum syllabos non pigrentur exhibere, quales existant v. g. *Th. Bartholini*, *Calixti* utriusqve, *Dürrii*, *H. Ernstii*, *Frischmuthii*, *Kirchmajeri*, *Kortholtii*, *Lynckeri*, *P. Mulleri*, *C. Sagittarii*, *A. Sennerti*, *Thomasii* utriusqve & aliorum ap. *Teisser. Indic. 7. ad cat. Catal.* Quo substrato primum fundamento, pronius fuerit ad *Bibliothecam universalem Theologicam*, *Thurmanni Juridicæ*, a *Morbosio* olim p. 211. & Ill. nuper *Styckio*, in praefat. *Bibliothecæ Academicæ*, speciminis ejus primi, merito commendatae, gemellam, pergere formandam; insigni forte adminiculo futuram, vel Ill. *Gerh. van Mastricht*, *Bibliothecam universalem* (teste *P. Mastrichti* Fratris, in dedic. P. 2. *Theolog. theoret. pract.*) molienti, vel cuicumqve eam, tantis eruditorum votis hactenus efflagitatam, post affectos *Gesneri*, *Simleri*, *Neandri*, *Ficheti*, *Blanchoti*, *Verderii*, *Spizelii*, *Königii*, *Hendreichii* aliorum, conatus molituro. Enimvero quoniam nil juvat aspectus, si non conceditur usus, neqve multum refert, nudis & castis meletematum vel speciosissimorum titulis oculos pascere, quibus vanum in animis nostris desiderium frustra accendatur, quando

do nullibi eorum haberi copia poterit; posterior restat sed potior
pri hujus desiderii particula, maturior nempe consultatio, de colli-
 gendi justo ordine, & certis identidem voluminibus comprehea-
 dendis argumenti sacri non proletarii Disputationibus, seriò su-
 scipienda: Necessaria utiqve illa, si eximiam tot elaboratissima-
 rum gemino jam seculo undiqve effularum lucubrationum, minus
 hucusqve curatarum, pro numero & copia raritatem cogites; seã
 difficilis eadem, si tot eam in rem frustra hæctenus suscepta erudi-
 torum vota respicias, haud ineluctabilis tamen sed utilissima cer-
 te, ac luculentum operæ pretium habitura, si multiplicem metiaris
 fructum, in omnes rei sacræ partes inde redundaturum. Scilicet
 cum ea Disputationum fere omnium vulgò sint fata, quæ *Salmurien-*
sium fuisse queritur Typographus Editor in præf. P. I; ut pauca ea-
 rum exemplaria, distributa in eos, qui vel argumentis, vel præsentia
 sua istiusmodi exercitia cobonestare dignantur, atqve adeo etiam, quos
 dignitas, auctoritas & amplitudo muneris prætermitti minimè patitur,
 dissipata jaceant, haud sine periculo ne penitus intercidant; Atqve
 hinc dolente Schertzero in præf. progr. oblivioni protinus tradantur,
 quamprimum vel valvas, quibus affiguntur, vel cathedras cum Auctoribus
 reliquerunt, præsentium memoriæ, ceterorum notitiæ, non levi adver-
 sus posteritatem injuria, sese subducant, instarqve ephemeri (ap. *Arist.*
l. 5. c. 15. hist. An.) ipso ortus sui die intermoriuntur. Quis miretur,
 amabo, (eodem in præf. Diss. querente) tot & tam nobiles in omni
 materia gravissimorum Theologorum quaestiones jam frustra, insignè
 Ecclesia damno requiri, tantoqve & tam pretioso thesauro carere no-
 bis necessum esse? Adeoque non vetustiores duntaxat, Atavorum
 memoria editas, qualis illa disputatio Tigari in *Papatu de Prædestina-*
tione habita difficulter vel quolibet pretio redimenda ap. *Hottinger. p. 95.*
 sed recentissimas quoque γῆς ἢ πρῶην excusas, atqve ab offi-
 cina & suscitabulo disputantium adhuc calentes, ita prorsus, intra
 paucorum manus disparere, ut nullam sui nanciscendi copiam
 deinceps faciant.

(Sequenti Mense de hoc pio *M. Severini Lintrupii*

Desiderio plura.)

NOVA LITERARIA
MALMOGIAE

Festum ob Victoriam Narvensem Eucharisticum, die 5. Febr. R. v. fuit celebratum. Textus sacri, qui pro concione explicabantur, deprompti erant ex 1. Sam. XIV. 6. Psalm. XXI. 8 14. Exod. XV. 1-8. Ad illorum ductum, *Canticum* quoddam *sacrum* conscripsit *Salomon Rummel* / Ecclesiae Teutonicae Malmogiensis Pastor, cujus titulus hic est: *Danc. Danc. Steg. und Segens. Lied* / welches über die erhaltene Bundervolle Victorie des Aberdurchläuchtigsten Grestmächtigsten Königs CAROLI des XII der Schweden, Gothen und Wenden Königs; in der Helden-mäßigen Entsetzung der heftig-belägerten Stadt Narva, so geschehen den 20. Novembr. 1700. als einem solennen Steg- und Danc. Fest; vorgeschriebenen Text &c. aufgesetzt *Salomon Rummel* / Teusch. Past. in Malmö. 1701. (½ plag. in 8.)

Eodem festo *D. Job. Jacob. Döbelius*, in Ducatu Scaniae Medicus Regius, suam, ob victoriam ante dictam, *Carmine Heroico* testatus est latitiam, atque in illo tria exhibet anagrammata è Regio Nomine (CAROLVS DVODECIMVS) adornata, quorum I. *Cor Specum ludos adi* II. *Rusia cude*; locum de. III. *Cedimus duos* *Lucro*. (1. plag. in fol.)

HAFNIAE

Die 4. Martii turulo illatus est in Templo Nicolaitano *M. Michael*, *Henrici filius*, de cujus obitu supra pag. 53. mentionem fecimus. In lucem hanc ille editus Othoniae d. 13. Decembr. an. 1628. Patre *Henrico. Michaelis filio*, Ecclesiae S. Johannis, quae eò loco est, primum Pastore; postmodum verò Pastore & Praeposito Haderslebiansi. Cum in variis Germanorum Scholis, videlicet *Vratislaviae. Hamburgi & Lubeca*, literis diligenter incubuisset, patriam repetiit, ac an. 1648. in Univerſitate *Hafniensi* in numerum Studiosorum receptus est. Quam strenuè ibi rem egerit suam, vel inde elareſcit, quod, egregie ejus eruditionis pariter ac facundiae singularis famà ad aulam Regiam volante, S. R. *Majestas* per-mota

mota sit, eundem an. 1652. primitus Concionatorem Aulicum clementissimè vocare. Deindè ab aula dimissus ad Pastoratum Templi, *Divo* olim *Nicolao*, consecrati, an. 1660. promovebatur. Tandem morbo correptus, anno officii quadragesimo nono, ætatis vetò septuagesimo tertio mortem oppetiit, quinque liberis, duobus nempe filiis & tribus filiabus superstitibus. In locum ejus *M. Christianus Vvormius, VVilhelmi filius*, designatus Profess. Hafniensis surrogatus est. Ad exeqvias ejus frequenter eundas *D. H. G. Masius*, Vniversitatis Rector publico programme iavitavit.

Die 22. Martii *Johannes Bartholini, Thom. F. S. S. Theol.*, D. & Prof. Publ. Respondente *Nicol. Laurentio Fosio*, Philos. Baccal. Thesum Theologicarum Disputationem quintam, *de Officio Christi*, proposuit. ($3\frac{1}{2}$ -plag. in 4.)

Ottho Sperlingius, Jctus & Consiliarius Regius, præter scripta hæcenus evulgata, aliud *de Nummis non cæsis*, antehac in N. L. promissum, & nunc *Amstelodami* impressum, publicæ luci exposuit. Idem superiori anno 1700. d. 30. Novembris in Collegium Illustrissimæ Anglicanæ Societatis fuit receptus. Augustissimus etiam Daniæ Norvegiæque Monarcha ad publicam Historiarum & Eloquentiæ Professionem in Academiâ Equestri illum haud ita pridem, videlicet die 14. Febr. iterum vocavit.

*D. Reinholdi Wagneri Observationes
Anatomica.*

Cum à S. R. Majestate FRIDERICO IV. Augustissimo Daniæ ac Norvegiæ Monarchâ Medici Regiæ Classis sparta annò proximè elapso Clementissimè mihi demandaretur, eo annitebar, ut, morbificarum causarum farragines in defunctis cultro examinando anatomico, tantò felicius per Dei gratiam distinctis Causis distincta & debita Remedia subministr-

strarem. Sic simulac Classem ascenderam jussu Summi Præfecti, Illustrissimi & Generosissimi Herois Domini *Vlrici Christiani de Gùldenlew*, (qui non tam Imperiò quàm Clementia inter Pullos Martios dignitate erat Regià) d. 30. Maji in Navi bellica, *Charlotta Amalia* dictà, presente Generoso Viro Dno. *V. Scheel* aliisque, duos quartò die, & quidem ex relatione Chirurgorum febrì Maligna extinctos secui Milites. Sed hos ex Norvegià conductos Milites longè antiquiorem ex mutatione Diætæ, causam febribus longè aliis putridis suppeditasse, conjecturà minimè fallaci cognovi; partim quod promptò corpore aëris per ventos, per tempestates, per contagia mutationes exceperint, partim quod antea fame, jam ingluvie, mox siti, mox crapula peccaverint, partim quod laborum & vigiliarum consuetas horas quiete corporis & somno commutaverint, jam sudore de diu diffuentes, jam nocturno tempore impeditò, mox strictiorem, mox laxiorem alvum curare, & sanari turbare opus habuerint.

Ex tot enim erroribus diætæ non pauciores causas internas per Anatomen detexi. Utur enim fluxus hepaticus sive Dysenteria Hepatica rarissimus affectus & à paucis visus, ex tali diætæ tamen errore in plurimis tales dejectiones biliosas dilute rubecas cum lassitudine, febrì, absque tamen dolore ventris, sine torminibus intestinorum observavi: Et quamvis malum sæpius inducias daret, Medicamenta tamen adstringentia, vulgò specifica Dysenterica parum vel nihil levaminis dabant, quin potius à Chirurgis hæcenus Venæsectione & Remediis theriacalibus aliisque inconsiderate administratis, alii in Cachexiam, alii in hydropem, alii in Atrophiam & Icterusum atque ipsam denique mortem inciderant. Non aliter in defunctis nostris sese habuit: Reservatis enim ex causis ante dictis, vel ex carnis recentis, æstivo tempore mox putrescentis, esu largiori quisquiliis putridis & malignis, usque in substantiam partium conversis, contigit, ut febribus dictis malignis (vulgò hystæcti rectius *ispigen Steber*) atque recensitis antea Ventris profluviis afflicti

Et fuerint. Per Anatomen enim detexi illam fuisse febris malignæ speciem, quâ Empyrici nonnunquam decernunt, sicut Galeno de L. aff. c. 7. dum in fluxu hepatico progressu, de quo raro experientia habere potuerunt, expurgante se ita Viscere, gravis morbi periculum subesse arbitrati, morbum minime attigerunt.

Est cum in Anatome nostrâ Hepar potissimum scirrhosum & à viscositate bilis pustulis malè affectum, intestina verò cæterasque partes integras & salvas deprehenderim, svasi, ut in Curatione alia incederent via Chirurgi, loco Specificorum Antidyfentericorum, adstringentium, vel remediorum Corroborantium Vomitoria vel amara abstergantia propinandò: Sicque per solius Dei gratiam effeci, ut sublata à viscositate bilis lernâ malorum & febris suffocaretur, multiqve à Cachexiâ, Ictero, & hydropè, præterea ex Ventriculi intestinorumque cruditate, partim à constipatione, partim ab alvi profluviò vindicaretur; Sicque ex tot millibus hominum, Deo sit sempiterna Laus & gloria, vix unus Dyfenteriâ in Classe perierit.

Quæ verò ratio subsit, cur hepar potissimum, non Ventriculus, nec Intestina, nec cor ceteraque viscera malignæ putredinis labem conceperint, Ephemerid. Germ. Nat. Curios. Dec. I. A. VI. obs. 188. prolixius demonstrant, quibuscum conferatur Dissertatio de Bile Sanguinis Ultimi Alimenti Excremento Dn. D. Philippâ Jacobi Hartmanni P. P. Regiomontani Celeberrimi, item D. Bonetii Sepulcretum L. 4. S. 1.

KILONII

*D. Joh. Ludovici Hannemanni de quodam Archimedis
postulato breve meletema.*

Notum, quod Archimedi celeberrimo Mathematico ex priscais (qui juxta Bucholtzeri Chronologiam vixit A. M. 3760. sub Hebdomade XXXVI. Danielus) hoc tribuant dictum, *da posse figere pedem, & terram movebo.* Quod autem hoc Archimedi ac toti Mathematicorum Scholæ sit impossibile, & qui hoc ipsum asserant (1) in Scripturæ Codicem. (2) sanam rationem injurii sint, hoc brevi meletemate demonstraturi sumus. I. opponimus illud Jobi cap. 38. vers.

vers. 4. 5. 6. juxta versionem *Sebastiani Schmidii*: *Ubi fuisti, quam fundavim terram? inquit, si nosti intelligentiam. Qvis posuit mensuras ejus? si scis. Aut quis extendit super eam lineam? super quid Bases ejus demersæ sunt? aut quis jecit lapidem anguli? etc.* II. Psalm. 104. vers. 5. juxta *Tremellii* Versionem: *Fundavit Terram super Bases ejus, ne dimoveretur in seculum & perpetuum.* III. 1. Chronic. cap. 17. vers. 30. *Ipse enim fundavit orbem immobilem.* IV. Deus sibi eam potestatem terram commovendi vindicat *Job. 9. vers. 6. Qvis commoveret terram, ut columna ejus contremiscant.*

Quum ergo telluris Systema sic firmum sic immobile suis Basibus & columnis ac lapide anguli innitatur, ac Deus sibi eam vim terram dimovendi tribuat, quam absurdum ergo Archimedis postulatum sit, claret. Quod si autem quaestio sit, quidnam (1) terræ fundamentum? (2) Quidnam terræ mensura vel linea. (3) Quidnam ejus Bases demersæ? (4) Quid denique lapis anguli sit? Resp. (α) Rerum omnium totius Systematis harmonia. (β) Concinnus inter res omnes ordo. (γ) Intrinsecus & concatenatus inter res omnes nexus, quo res sibi invicem sunt fulcro, auxilio, commercio & ornamento (δ) Exquisitus & extrinsecus fatalis consensus inter res totius universi, quo in totius universi perfectionem & complementum conspirant. Siqve alia fundamenta nominanda sint, arbitramur. Substantias liquidissimas, liquidiore, & liquidas fungi munere columnarum, mensuræ, lineæ, & lapidis anguli. Quas substantias si Deus tolleret, cuncta in chaos informe ruerent. Deus etiam in creatione omnium primò condidit liquidissima postea liquidiora, & denique liquida. Sicque decreto Scripturæ Sacræ hoc Archimedis effectum falsitatis arguitur.

Quod si hoc Archimedis effectum juxta telluris constitutionem & fabricam examinemus, etiam ejus vanitas innotescit: Telluris globus quemadmodum scribit *Valentinus Veigelius* (cujus Theologiæ non subscribo) *Von dem Ort der Welt c. 8. p. 25. Aber eigentlich ist die Erde rund mit dem Meer / und hat in ihrem Umkreis 5400. Teutsche Meilen / und an ihre Dicke 1718½. Teutsche Meilen / wie die Rechenkunst aus des Himmels gradibus zu erkennen giebet, Eratosthenes,*

qvi 200 annis vixit ante Christum, prodidit, *perimetrum* seu ambitum telluris esse ducentorum quinquaginta mill. stadiorum (250000) alii (252000.) quæ *Plinius* scribit efficere passuum Romanorum trecenties quindicies centena millia, h. e. 31500. milliaria Romana, quæ singula censentur mille passuum. *Hipparchus* 25000. stadia addidit *Eratosthenis* perimetro, verum hac de re non nimum erimus solliciti. *Veigelii* sententiam, quam & plurimi Mathematici amplectuntur, amplectemur. Quoniam Vecte, quibusnam organis, tam vastæ molis corpus movebitur. (2) Posito, dari posse organa, quibus tam vastæ extensionis corpus dimoveri posset suo loco: quo autem tellurem movebit Archimedes? sursumne vel deorsum? dextrorsumne vel sinistrorsum? antrorsumne vel retrorsum? Omnes has situs differentias totius universi systema ignorat, nec in eo agnosci possunt, nisi duntaxat humano more loquendo. Vide sis caput 9. *Weigelii* a. l. c. 10. sic loquitur: Diese sichtbar Welt stehet in ihr selbst und nach ihrer Auswendigkeit stehet sie in der Tiefe/ in abysslo infinitudinis, welche Tiefe ist nach der Höhe ohne Ende / und nach der Breit ohne Ende / und nach der Länge ohne Endes und nach der Tieff ohne Ende/ in einem solchem Nichts stehet die Welt/ da nitemand in Ewigkeit das selbige erfahren / ergründen / begreifen noch bedencken kan/ es sey in die Höhe/Tieff/Breite/ oder Länge/ so findet man allzeit kein Ende. (3) Si tellus paulisper moveretur (quæ sita est inter spheram ☿ & ♀ nisi quod paululum ad Veneris orbitam reclinet) totus astrorum exercitus situ suo dimoveretur, cum sit substantia liquidissima, fluidissima, in quâ natat; moto autem uno corpore omnia corpora, quæ in hoc liquido sunt simul moverentur. Quod motiones in aquâ demonstrant. Verum hoc liquidum, in quo sunt astra cum terraqueo globo, multò liquidius & fluidius est aquâ. Et hoc ut analogicè demonstramus. Si quis vitellum in ovo vi aliquâ suo dimoveret loco, albuminis vitellum circumdantis figura violaretur. (4) Si tellus loco suo dimoveretur ad unguis crassitie distantiam, fatum ponderis, mensuræ & numeri, quo Deus cuncta limitavit & creavit, vim & violentiam pateretur; à qua *Natura*, quæ vis Dei creata immutabilis &c. abhorret. Frustrà ergo & absurdum est

Magni *Archimedis* postulatam. Et Viri docti qui *Archimedis* postulato subscribunt, in Scripturæ Sacræ effata injuriæ sunt, & in Dei institutum ordinem immutabilem, veræ Matheseos ac Physices ignari. Tantum de hoc effato *Archimedis* commentari placuit. Et pertinet hoc ipsum, nostro arbitrato, ad *Pseudodoxiam Epidemicam* priscorum *Mathematicorum* & *Philosophorum*, de quâ Commentarium meditamus, & damus hoc *meletema* in *prodromi* vicem.

HAMBURGI

Caspar Bûsdingius, S. S. Theol. Lector, & Pastor Cathedralis, publico Programmate omnes bonarum literarum Fautores & Estimatores, cum universâ nobili ac studiosâ Juventute, tam Academicâ, quàm Gymnasticâ & Scholasticâ, in Lectorium Cathedrale ad geminum lectionum suarum publicarum proemium, quorum primum fuit, de *Lectoribus, Lectionibus, Lectoriisque tum antiquæ, tum modernæ Ecclesiæ in genere*, ipsis Idibus Martiis, seu die 15. Mensis Martii; alterum de *Hamburgensis Ecclesiæ Cathedralis Mariana Lectorio, Lectoribus & Lectionibus in specie*, die 11. ante Kalend. Aprilis, seu 22. Martii Mensis faciendum: Indeque ad ipsas Lectiones publicas, *Chronotaxin Biblicam* tradituras, invitavit.

Tractatus quidam B. D. *Andrea Musculi*, iteratâ editione prodit, cum præfatione *Joachimi Morgenweck* / *Hamburgensis Orphanotrophii Pastoris*, titulus hic est: *D. Martini Lutheri hochnützlicher theurer Schatz und gülden Kleinod für alle fromme Gottes Kinder, aus dessen Schrifften zusammen getragen durch D. Andream Musculum, nebst einer Vorrede / darin die gottseel. Verfasser der Concordien-Bücher von entsgen unziemlichen Anschwärkungen Hn. Gottsfried Arnolds in seiner Kezer-Historie gerettet werden / &c. Hamb. 1701. (in 4.)*

Johannis Gröningii, Jcti, *Bibliotheca Vniversalis*, seu, *Cedex Operum Variorum* in publicum exiit. Opera hæc sunt I. Diff.

Diss. de Nevīs Juru Romani. II. *Bibliotheca Juru Gentium.* III. *Historia Juru Principum &c.* IV. *Historia Expeditionis Britannicæ et Numismate Brandenburgico.* (de qua supra pag. 27.) VI. *Historia Cycloidis, contra Paschaliū, Mathematicum Gallum.* Hamburgi sum-tibus Gotfr. Liebezeith, 1701. (1½. Alphab. in 8.)

Hunc librum Augustæ memoriæ Sereniss. Elect. & Principum Brunsvico-Lunenburgens. consecravit auctor, ac in præfatione illi præfixa, *Dissertationem de Nevīs Corporis Juru Romani* prodromum & quasi nuncium & præcursorem majoris operis esse scribit, quò *Jurisprudentiæ Romanæ Criticam & Anti-Criticam* latius persequetur. *Bibliotheca* porò *Juru Gentium*, reliquos de *Jure Naturæ & Gentium* juxta disciplinam Europæorum, *Gentilium & Christianorum* libros, qui propediem Deo propitio lucem videbunt, accessuros dicit. *De Jure Principum* verò, quæ sua sit sententia, ne tetigit hic quidem, sed eam alio libro explicatam Principis cujusdam Archivo destinavit. *Bibliotheca* tandem *huic universali* aliqua ex suis in *Mechanicis*, in *Architecturâ Civili, Militari & Navali*, vel subsidio *Microscopiorum*, vel ope *Anticæ Pneumaticæ*, inventis, in promissis vicem inferere se in animo habuisse profitetur; sed instituto & temporis angustâ interclusus, eadem cum alijs huc spectantibus rebus, sc. *Juridico-Historicis, Philosophico-Nummariis, Physico-Mathematicis*, aliquando, Deo volente, in *Continuatione Bibliothecæ*, publicæ luci se expositurum instituit.

Johannēi Hamburgens. in primâ Classe, superioris coetus discipuli, die 31. Martii *Tragediam Annæ Senecæ, Oedipus* dictam, prout eam quisque in suo habuit Codice expressam, in majori Scholæ Auditorio, & quidem in theatro recitarunt, prævia invitatione *Johannis Schulgen* / Scholæ ejusdem Rectoris, in programme quodam. (1. plag. in 4.)

Idem *Johannes Schulge* / Cap. XV. prioris ad Corinthios explicuit, 94. quæstionibus exindè formatis, illamque explicacionem in publicum emisit hoc titulò: *S. Pauli Primæ ad Corinthios Epistole, Caput XV.* (3½. plag. in 4.)

Ex Typographiâ Neumannianâ prodit *M. Christiani Hentzi* Andersens/ militis Goutorpiensis præfidiarii Concionatoris, Darch. Predigt wegen des zu Travendahl den 19. Augusti 1700. wieder hergestellten edlen Friedens/ gehalten zu Schleswig am 19. Sonntage nach Trinitatis, 1700. (5. pl. in 4.)

• *Observationum Historicarum pars secunda* in annum superiore 1700. unâ cum Indice Rerum & Personarum in publicum exit, titulus hic est: *Der Historischen Remarques über die neuesten Sachen in Europâ anderer Theil auff das 1700 Jahr mit allen Fleiß zusammen getragen/ und aus der Geographie, Genealogie, Historie, &c. erläutert; dabey iederzeit/ die so wohl in Frankreich/ Engelland/ Italien/ Holland als Deutschland/ in Druck getommene Bücher angeführet worden.* Hamburg/ gedruckt und verlegt durch Joachim Neumann.

Opus quoddam musicum *Reinhardi Kaiser* sumibus *Zacharia Herrel*/ Bibliopolæ, sub hoc titulo prodit: *Die auserlesenste Arien der Opera, genant: La forza della Virtù, oder die Macht der Tugend/ wie solche auff dem Hamburgischen Schauplatz vorgestellt/ und in die Music gebracht von Reinhard Kaiser.* Hamburg/ gedruckt bey Nic. Spiering/ 1701. (in fol.)

Idem Auctor edidit etiam *Gemüths- Ergehung/ bestehend in einigen Sing- Gedichten/ mit einer Stimme und unterschiedlichen Instrumenten.* Hamburg/ gedruckt und verlegt bey Nic. Spiering/ 1698. (in fol.)

LVBECÆ

Die 14. Martii mortuus, & 21. ejusdem mensis terræ mandatus est honorifico funere *J. V. L. Andreas Bilderbeck*, cum lucem aspexit an. 1643. d. 23. Octobris. Tyrocinia posuit Lubecæ sub Præceptoribus, *Juho Tribbechorio* atqve *Bargerto*. Postea variorum institutio accessit, *Johannis* nempe *FridERICI Arcularii*, qui ad ephoriam Waldeccensem Lubecæ vocatus, & Doctoris *Hermannii Grube*/ quocum Jenam Thuringorum, ac deinceps Leidam Batavorum profectus. Varias deinde Academias ac regiones alias peragravit in Belgio, Alsatiâ, Galliis, Misniâ, usque dum inauguralem pro Licentiâ

centiâ Dissertationem habuit Heidelbergæ. Sic ævum ille in literis exegit, avidè imò calidè nullas non in ipso vitæ flore studiorum partes sectans, ut inter libros assiduus, accubuus verè dici possit decessisse, ab universis aliis deliciis longè remotus. Non diu nimis vixit, sed tamen abundè gustavit, quicquid fellis aut mellis est in rebus humanis, & illud in omni rerum abundantia superavit. Scripsit an. 1672. opusculum quoddam per omnes leges atque juris regulas excurrans, cui titulus: *Juris Lubecensis Patriæ à communi Romano-Germanico differentia, novâ eaque luculentâ serie digesta.* (in 4.)

Die 16. Martii *Joachim Rangow* Rev. Capituli Decanus, Officialis & Scholasticus, Splendidissimâ exequiarum pompâ sepulchro suo in templo Cathedrali traditus est. In lucem hanc ille editus an. 1627. d. 10. Februarii in nobili domo, *Salgow* dicta, Patre, Virò Generosissimo *Daniele Rangow* Serenissimi & Goriosiss. memoriæ Ducis Slesvicensis Cubiculario. Privatâ primùm in domo Saltzoviensi, ac publicâ postmodum apud Lubecenses eruditus est doctrinâ. Exteras abhinc adiit regiones, celeberrimos locos, celeberrimas item Academias Germaniæ, Hollandiæ, Angliæ, Galliæ atque Daniæ lustraturus. Anno 1668. Rev. Capituli Decanus eligebatur, cui dignitati 74. annos natus immortalis, ac septem liberos, ex binis tori conjugalis focis; ex priori quidem filiam unicam, ex posteriori verò quatuor filios, & duas filias reliquit.

Die 1. Apr. vivis excessit, & 7. ejusdem terræ creditus est *Matthæus Dietericus Backmeisterus*, Med. D. & Practicus Lubecensis. In lucem hanc editus est ille Rostochii an. 1668. d. 19. Octobr. Patre *Johanne Backmeistero*, Med. D. & per 34. annos Academiæ Rostochiensis Professore. Postquam in patriâ, uti & Travemündæ, à patruæ suo, *Sebastiano Backmeistero*, Ecclesiæ ejus loci Ministro, literis excultus erat, in Academiâ Tübingensi Medicinæ operam dedit; irruptione Gallorum autem in VVürtembergensium Ducatum an. 1688. factâ, Jenam se contulit, ibique Celeberrimi *WVolfangi VVedelii* usus est institutione. Academiâ hac relicta

Augustam Vindelicorum cum fratribus suis profectus, ut Coronationi *Josephi* 1690. peractæ, interesset. Inde per Saxoniam inferiorem Hafniam petens, ibi aliquantisper substitit. In Germaniam redux Ephoriam Generosæ Juventutis Comitissæ *de Brockdorff* in Holfatiâ obtinuit. Quum hoc munere per anni spatium functus esset, an. 1693. primâ, an. 1694. verò secundâ vice in Belgium se contulit, atque Lugdunensem salutavit Academiam, ubi etiam an. 1695. præviâ Disputatione pro Licentiâ, *de Fistulis*, Medicinæ Doctör creabatur. Hinc Brabantia & Flandriâ perlustratâ in patriam se recepit, ac tandem Lubecz sedem figens, praxin hic exercuit Medicam. Ast in ipso ætatis flore, anno videlicet trigesimo tertio, feбри malignâ extinctus est, ex viduâ superstitē nulla prole relicta.

Die 14. Aprilis *M. Balthasar Gerbardus Hannekenius*, ad S. Mar. hæctenus per 34. fermè annos Ecclesiastes, in locum *B. M. Bernhardi Krecktingii*, (de cujus obitu in N. L. an. 1700. p. 346. mentionem fecimus) Pastor dictæ Ecclesiæ vocatus, & 17. ejusdem, sive Dominicâ Jubilate, à *M. Thomâ Honstede*, Pastore Cathedr. nec non Rev. Ministerii Seniore, fuit introductus.

Prediiit tractatus quidam posthumus *Danielis Georgi Morhofi*, sequenti titulo notatus: *Delitiæ Oratoriæ Intimioris*, sive, *de Dilatatione & Amplificatione Rhetorica liber*, studiosæ juventuti ut lissimus, & à multis hæctenus desideratus. Lubecz, sumptibus *Petri Böckmanni*, Bibliopolæ, 701. (16½. plag. in 8.) Tribus Tractatus hic absolvitur Partibus diversis iterum Capitibus distinctis. *Partis primæ* Cap. 1. agit de Dilatatione Orationis, & quemadmodum differat ab Amplificatione & Exaggeratione. Cap. 2. de Dilatatione per Synonyma. Cap. 3. de Dilatatione per Epitheta. Cap. 4. de Dilatatione per Antitheta. Cap. 5. de Dilatatione per figuras Grammaticas amplificantes. Cap. 6. de Dilatatione Sententiarum Grammaticâ. Cap. 7. de Dilatatione Sententiarum sententiosâ. Cap. 8. de Dilatatione Periodicâ. Cap. 9. de Dilatatione Enthymematum. Cap. 10. de Paraphrasi soluti & ligati sermonis. Cap. 11. de Contractione Orationis circumductæ. Postquam prima parte de

de fontibus dilatationis, quatenus illa à *Verbis* oritur, egit, in *secundâ loco* quosdam *Dialecticos*, unde illa dilatatio instituitur, horumque locorum uberiorem applicationem ad dilatandam orationem, tractat; hinc Cap. 1. agit de Amplificationum & Dilatationum locis communibus *Dialecticis*. Cap. 2. de Argumentis singulorum locorum. Cap. 3. de Multiplicatione locorum. Cap. 4. de Exemplis amplificationum è locis *Dialecticis*. Cap. 5. de Prædicamentorum usu in amplificando. Cap. 6. de Inartificialibus orationem amplificandi modis. Cap. 7. de Amplificatione per figuras *Rhetoricas*. Cap. 8. de Locis communibus formularum amplificantium. In *tertiâ parte* proponit Amplificationem in specie ita dictam, à priori illa dilatatione distinctam, & ad enthymemata *Rhetorica*, quibus ostenditur, aliud alio esse majus meliusque, respicit, tum etiam ad figuras ex hoc fonte profluentes; agit igitur Cap. 1. de Amplificatione seu Exaggeratione in specie ita dictâ. Cap. 2. de Amplificatione reali, ejusque locis communibus & periculis. Cap. 3. Exempla aliquot ob oculos ponit, quibus ostenditur realis amplificatio. Cap. 4. de Argumentis amplificantibus in Oratione sacrâ. Cap. 5. de Locis *Dialecticis*, unde oriuntur figuræ amplificantes, Cap. 6. de Figuris *patheticis*.

*Problema curiosum,
Cujus explicatio à Dno. Mathematicis
amicè petitur.*

Sempronius Testamentum fecit, in quo legavit novem Scholaribus pauperibus, quorum anni harmonicâ proportionem sese sequuntur & in summam collecti dant 68. annos, 18. septimanas, 5. dies. 12. horas. (365. diebus in annum computatis) eximiam summam, harmonicâ proportionem ita distribuendam, ut minimus natus, qui plura requirit educandus, maximam accipiat summam, maximus natus minimam. Medius accipit 504. Thaleros, cujus Ducati dant numerum septimanarum ætatis ejusdem. Quot annos nati? Quid singuli accipiunt? Quanta legati summa?

* * *

Secetur linea data in quocunqve (v. g. 7. 8. 9. 10. vel si lubet, plures) partes harmonicè proportionales.

In gratiam eorum, qui non callent linguà latinà, Curiosè tamen Arithmeticè student, Germanicam versionem hic lubèctere placuit.

Eine Curiose Frage/

umb deren Erklärung die Hnn. Mathematici freundlich ersüchet werden.

Sempronius hat ein Testament auffgerichtet/ und in selbigen 9. armen Schülern eine grosse Summa Geldes vermacher. Die Jahre so die Schüler haben/ folgen in einer gleichen proportion auff einander/ und wenn sie in eine Summa gebracht / so machen sie 68. Jahr/ 18. Wochen / 5. Tage und 12. Stunden (in dem man nemlich auff ein ganzes Jahr 365. Tage rechnet). Das vermachte Geld soll nach gleicher proportion also ausgetheilet werden/ daß der jüngste/ als welcher zu seiner Ausserziehung mehr benöthigt/ die größte; Der älteste aber die kleineste Summa bekomme. Der mittelste kriegt 504. Rthl. welche zu Ducaten gemacht / die Zahl der Wochen von seinem Alter geben. Nun ist die Frage/ wie alt sie gewesen? Wieviel ein Jeder bekommen? und wie hoch die Summa des vermachten Geldes?

* * *

Man theile eine auffgegebene linie in so viel gleich proportionirte Theile/ als beliebet / zum exempel in 7. 8. 9. 10. oder auch so es beliebet in mehr.

In præterito Mense Martio hæc sphalmata typographica corrigantur, p. 86. legitur Conturbatione; legi debet Cohobatione. p. 87. pro ultimâ Conturbatione, lege, ultimâ Cohobatione. ead. pag. pro Si in tenebris affundas fornaci, legatur, Si in tenebris asfiduas fornaci.

NOVA LITERARIA
 MARIS BALTHICI ET SEPTENTRIONIS;
 Edita Mense Majo MDCCI.

WISMARIAE.

Die 7. Aprilis de mirabili & omnibus posthac Sæculis prædicandâ CAROLI XII, Regis Svecorum, adversus Russos Victoriâ, a. d. 20. Novembris anni superioris ad Narvam reportata, publicè in Auditorio novo, sub moderamine, M. *Johannis Kindleri*, Rectoris perorarunt *Henricus Christianus Schulemann*, Dobberanensis, *Josua Statim* Dobberanensis, & *Johannes Christophorus Frese*, Hamburgensis, Scholæ Wismariensis Cives, ad Academiâs abituri, & primus quidem CAROLVM XII. R. S. adversus Russos venientem, secundus CAROLVM XII, R. S. Russos videntem, & tertius CAROLVM XII. R. S. Russos vincentem celebrare conatus est.

Hic etiam Concio quædam typis expressa est, cujus titulus: *Fata Mecklenburgica Faustâ*, i. e. Gutes Glück/welches/als nach wohl und genauer Uutersuchung der Büstrowischen Successions-Sache/sohanes Herzogthum und dessen Genuß von Ihro Röm. Käyserl. Maytt. LEOPOLDO Imo dem Durchläuchtigsten Fürsten und Herrn / Herrn FRIEDRICH WILHELMEN / Herzogen zu Mecklenburg/u. s. w. cum omni causa in possessorio allergnädigst avertant / und darauff auß Käyserl. Immission Ihro Hochfürstl. Durchl. die Possession ergriffen / und die Regierung im Nahmen Gottes übernommen/und desfalls einen allgemeinen Dank und Bericht auß den 10ten Tag Februarii des 1697sten Jahrs/im ganzen wieder vereinigten Lande Mecklenburg angeschrieben / nach Anleitung derer Texte Hesek. XXXVII. 22. und Luc. I. 49. 50. Mecklenburg gefaget Helmuth Joachim Siggelkovv, Pastor zu Biechel und Ribow. Wismar / gedruckt bey Matthias Martini / 1701. (in fol. 9. plag.)

Die 6. Aprilis, Præfide *Job. Fechtio*, S. S. Theol. D. ejusdem-
que P. P. Consistor. Ducal. Mecklenb. Assell. & District. Rostoch.
Superintendente, Dissertationem Theologicam *de imperfectâ via
perfectiōne*, Pelagianâ, Pontificiâ, VVeigelianis, Syncretistâ,
Böhmistâ & Quietistâ in specie oppositam, Auctor & Respondens
M. Christophorus Conradus Goeritzius, Regiomontanus Prussus, publi-
cæ disquisitioni submitit. Disputatio hæc quatuor constat Sectio-
nibus, quarum I. Statum controversiæ exhibet. II. Ἀντιθεσις va-
riorum sistit. III. ὁμοιωσις ἑσκαίωσις subjungit. IV. denique
ἀγνοήματα Adversariorum discussa proponit, & quidem Sectione
hac in sex sub Sectiones divisâ, 1. Pelagianorum. 2. Pontificiorum. 3.
VVeigelianorum. 4. Syncretistarum. 6. Quietistarum ἀγνοήματα
discussa exhibentur. (3. pl. in 4.)

Die 15. Apr. sub præsidio *Casp. Matth. Mülleri*, I. V. D. & Institut.
Prof. Publ. Ducalis Ordinarii Dissertationem Juridicam *de Virgine
Nobili Mecklenburgicâ, ejusque jure circa feudum*, h. e. Von den
Noblen Mecklenburgischen Erbs Jungfrauen und dero an den Lehns
Gütern habenden Recht/Eruditorum examini subjecit *Elhard. Dest-
de Lantzovv*, Eqves Mecklenb. LL. Stud. Materiam hanc ita tracta-
vit, ut, postquam in *Cap. primo* generalia, quæ ad explicandum Ru-
brum faciunt, præmisit, in *Cap. secundo* proponat Jus Virginis Nobi-
lis Mecklenb. quoad ipsum feudum; in *Cap. tertio* agit de dote, ali-
mentis & aliis ex feudo Virgini Nobili Mecklenb. præstandis. (8½.
plag. in 4.)

Die 16. Aprilis *D. Andreas Daniel Habichhorst*, F. C. tis The-
ol. & Collegii Proff. Ducalium totiusque nunc Academiæ Senior, ho-
dieque F. C. tis suæ undecimum Decanus, Dissertationem XIV. Partis
II. Illustriorum *Isaiæ* locorum, *de Altari in medio Egypti, Sta-
tuâque in termino ejus Domino Exercituum erigendis*, ex Isa.
19. v. 19. sententiarum collationi Academicæ stitit, Respondente *Chri-
stian-*

Observatio Eclipses Lunar. A. 1701.

TAB. IV.

Die XXII^{da} Rostochii. Mens. Febr. Elev. Poli 54.10.

Initium
Hor. 10. 59.
circa 158.

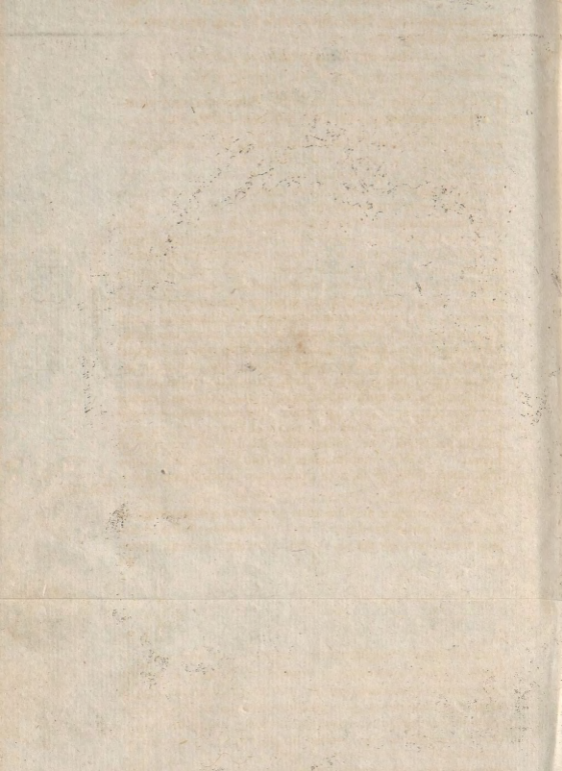
Finis
Hor. 1. 24.
circa 250.

Phases Eclipses Crescentes 7. Phases Eclipses Decrescentes 5.

Hor. 11. 7. Dig. 1. Hor. 11. 10. Dig. 1 1/2. Hor. 11. 20. Dig. 2 1/2. Hor. 11. 35. Dig. 3 1/2. Hor. 11. 45. Dig. 4 1/2. Hor. 11. 56. Dig. 5.

stiano Hübnero, Brega-Silesio, supra jam in N. L. an. 1700. p. 353. memorato. ($2\frac{1}{4}$ plag. in 4.)

Eclipsis Lunaribus observata

à M. Petro Beckero; Mathes. P. P.

Postquam Eclipsos lunaribus, in diem 22. Febr. hujus anni 1701. incidentis calculum, juxta Tab. Keplerianas institutum & Hori-

zonti *Rostochiensis*, cujus Elevatio Polaris est $54.10.$ accommodatum abolveramus, in eodemque deprehenderamus circa Horam 11-7 nocturnam nobis Eclipsos istius futurum initium; non destitimus, omnia quæ ad observationem quam commodissime instituendam videbantur necessaria, sua ratione disponere. At v. cælum, quod non præcedentibus saltem 20. & 21. diebus, sed & ipso obscuracionis futuræ die 22. usque ad horam quintam, Sole jam occidente, densissimis obductum erat nubibus, omnem ferme observationis feliciter instituendæ spem plane nobis eripuit. Unde etiam inventum, quod meditati antea fueramus, *de nova methodo* (beneficio forficis pictoriæ, vulgò: *Eine Kettscheyt*, in acumen ex utroque Rhombi desinentis, & intra tubum intromittendæ, ad delineandas altero amplioris quidem Rhombi apice in Tabula non discum tantum lunarem, ejusque ita Diametrum, d. & phases obscuracionis singulas) *Eclipsin observandi*, spe omni plane abjecta, applicare nolimus. Sed vero cum, præter spem omnem, sereniorum sensum sensimque Hemisphærium nostrum faciem induerat, nec tamen temporis satis superesset, conficiendi ut par erat, quæ novæ methodo necessaria judicaveramus, usitatâ hæctenus viâ, ab Hevelio in Selenographia sua præscriptâ, nec difficultatibus suis destituta, rem aggressi fuimus. Observationem ipsam sequenti Schematismo inclusimus, adjecta simul tabulâ, circa quam tamen unum alterumve momentum duximus.

Tab. IV.

(1) Horologium ambulatorium quare non adhibuerimus, in causa fuit: partim quod exquisitum aliquod forte non esset ad manus, partim quod nec per alia licuerit, ea quæ forte aderant, mino-

ris momenti & minuta ægre indicantia ad stellarum altitudines corrigere; præsertim cum facile ex Procyonis altitudine colligeremus, ea quam maxime a vero temporis momento abesse.

(2) *Perpendicularum*, quo fuimus usi, ejus erat quantitatis, ut, quod aliquoties antea tentaveramus, 50. ejus vibrationes simplices uni exacte minuto primo responderent.

(3) Altitudinibus plurium stellarum, quam solius Procyonis s. Canis minoris, intentis esse nobis non licuit, partim ob Instrumentorum, quibus tuto fides sit adhibenda, partim ob coadjutorum defectum. E frequentiore enim circumstantium numero, ob intensissimum frigus vix unum alterumve ab igne revocare potuimus, qui coadjutrices cum industria nobis offerret manus. Sua tamen cum laude merito nominamus Viros duos Cellis-Lunenburgicorum oriundos, *Valenkampff* dictos, germanos fratres, ad optimas quasque scientias plane natos, quorum, uti perspecta nobis ex aliquot annis solidissima Experientia mathematica, ita in Observatione, tam Eclipses Solaris An. 1699. d. 13. Sept. quam præsentis lunaris, suam nobis industriam & indefessam operam egregie commendarunt.

(4) Ex omnibus autem Stellis unicum *Procyonem* elegimus, ut ex ejus altitudinibus tempus postea investigarem, quod & situs ipsius nobis perquam commodus (nec enim puncto verticali, nec Horizonti, nec Lunæ nimis erat propinquus) & luce sua reliquas superans, oculum observatoris fugere facile non poterat.

(5) Ejus Altitudines Quadrante Orichalceo, graduum minuta prima quidem tantum, d. accurate & distincte satis exhibente, cepimus; Unde & in eruendo postmodum tempore minutorum secundorum *ἀκριβέστερον* studio quidem omisi; nolui enim, cui exquisita & non sine sumptibus elaborata instrumenta hæcenus desunt, in solo calculo adeo esse secundorum minutorum tenax, qui in minutis primis Instrumentorum facile poteram hallucinari, id quod profiteri lubentius, quam cum aliis, sorte in pari mecum fortunâ constitutis, lectori imponere malui.

(6) *Penumbra* adnotare, ipsi immersionis momento rite animadvertendo intentus, & coobservatoribus aliis destitutus,

intermissi; satius fore arbitratus, alterum, illudque primum debita cum industria notasse, quam in utroque a vero aberrasse.

(7) *Phases* quod attinet, nolui prolixè enumerare, per quamnam disci lunaris quælibet transferit loca, montes, maria &c. perluasus fore, ut intelligenti ipsa ocularis inspectio corporis lunaris, in schemate adumbrati, sit satisfactura; ignorantibus isthæc nec prolixior nominum catalogus sufficiens sit. Ceterum plures, quas habere tamen poteram, data opera prætermisi, nolui enim phasium frequentia, & festinatione nimia, observationi vel moram vel incertitudinem conciliare.

(8) *Lineam disci perpendicularem* singulis adscribere phasibus, nec potui, cum vix oculus sine erroris metu discernat, nec si potuisset volui, cum ista animadversio calculum potius mihi, quam observationem sapere nonnunquam videatur. Quare, cum idem alii mecum senserint & fecerint, satis credidi fore, si notarem quid in linea perpendiculari fuisse judicaverim circa ingressum, circa phasium mihi maximam, & circa finem.

(9) *Immerisionis & Emerisionis punctum gradibus* (quod facere omnes vidi) certis adjudicavi, non quod infallibiliter ipsis punctis adhæserit prima umbra, nec ad minutum ullum declinaverit (id quod prætereundum nonnullum, præsertim in Eclipsi Solari An. 1699. animadverti) ita quippe accurate disci lunaris in cælo gradus & minuta Telescopio vel etiam micrometro isti immisso, discernere hætenus mihi non licuit, quicquid etiam dixerint alii; Sed quod ibi circumciter mihi prima umbra visa fuerit.

(10) Adjeci tandem disco lunari *Semidiametrum* ejus in digitos & digitorum semisses divisam, ut de phasium quantitate ipse lector judicare exactius queat.

Ceterum ut observatione hac nostra quælibet, pro loci & instrumentorum ratione instituta, lector benevolus feliciter utatur, & inexhaustum divinæ sapientiæ thesaurum, ex operibus hisce plane mirabilem, sedulo mecum deprædicet, est quod opto.

Observatio Eclipses Lunaris instituta Rostochii

sub Elev. Poli 54-10. d. 22. Febr. A. 1701.

Ordo Pha- Quant- Altis, Pro- Tipsox Alt. Vibrations. In linea perpendiculari erant,
suum. tat. Genu. ber. m. Perpendiculari,

	Initium.	circæ	158.	36.	20.	10.	59.	Init. vibr.	Mons ferrarum & I. Bericatus adeq. sub nonag. 23 grad. disci.
CRESCENTES	I.	Dig. 1.	35.	21.	11.	7.	400.		
	II.	Dig. 1 $\frac{2}{5}$	35.	13.	11.	10.	500.		
	III.	Dig. 2 $\frac{1}{3}$	34	- 0	11.	20.	1050.		
	IV.	Dig. 3 $\frac{3}{4}$	32	- 26.	11.	35.	1800.		
	V.	Dig. 4 $\frac{1}{2}$	31.	22.	11.	45.	2300.		
	VI.	Dig. 5.	30.	5.	11.	56.	2850.		
DECRESCENTES.	VII.	Dig. 5 $\frac{1}{4}$	28.	53.	12.	6.	3350.	Lac. Nig. maj. & Insula Rhodus adeq. sub Nonag. 30. grad. disci	
	VIII.	Dig. 5.	25.	45.	12.	31.	4650.		
	IX.	Dig. 4 $\frac{1}{2}$	24.	6.	12.	44.	5250.		
	X.	Dig. 3 $\frac{3}{4}$	22.	46.	12.	53.	5700.		
	XI.	Dig. 3.	21.	32.	1	3.	6200.		
	XII.	Dig. 1 $\frac{1}{2}$	20.	58.	1	15.	6800.		
Finis.	circæ	250	20.	0	1.	28.	7550.	Lac. Nig. maj. m. Sipsus m. Thaber adeq. sub nonag. 32 grad. disci	

GRYPHISWALDIAE

Die 3. Febr. Præside M. Brandano Henrico Gebhardi, S. Linguae & Theologiae Professore, *Judeus* in Capite I. *Zephania* Ἰεργ-
 ρεις, ac in Textu quidem prætor ceteros R. Isaac Abarbenel,
 in usu verò cujusvis versus R. Isaac Ben Abraham, contra quem
 asseritur ex vers. 1. & 2. *Jesum esse verum Mesiam*, quod in Capite I. ex
 vers. 3. *Judeos propter consensum Jesu esse abjectos*, quod ipse in Cap. II.
 Mu

Munimis fidei negat; Eruditorum examini submissus à *Friderico Virov*, Gnöjens. Meckl. (3½ plag. in 4.) Dissertationi huic monitum quoddam ad Lectorem præmisit *Præses*, quo significat, se posteriorem *Munimimis fidei* partem *R. Isaac Ben Abraham*, diversis hæctenus Disputationibus expugnatam exhibuisse, infringendæ verò nunc prioris parti Textum Propheticum præmittere; idque ideò merito se facere ait, ut ostendat *Auctori Munimimis*, qui *Christianos* ex Novo Testamento refellere instituerat, idque, quæ genti est intolerantia, magnificè sese efferrer, sibi eò usque non desisse occasionem *Judeos* ex V.T. refutandi, ut vel singula Prophetarum commata sibi argumenta contra Judaicam *ματαιολογίαν* suppedirent.

Die 8. Febr. sub *Ejusdem* Præsidio, à *Christiano Alvert*, *Gryphivv. Judeus* in Capite I. *Zephaniae* *ἰεροχθεις*, ac in Textu quidem præter ceteros *R. Isaac Abarbenel*, in usu verò cujusvis versus *R. Isaac Ben Abraham*, contra quem asseritur *ex vers. 4. Judeos ob eadem D.n. Jesu exulare*, quod ipse in Cap. III. *ex vers. 5. Doctrinam Christi esse cælestem veritatem*, quod in Cap. IV. *ex vers. 6. Judeos esse Apostatas*, quod in Cap. V. *ex vers. 7. Judeos finaliter esse excisos*, quod in Cap. VI. *ex vers. 8. Nec ullam spem habere politicæ restitutionis*, quod in Cap. VII. *ex vers. 9. Idque propter æternam tribuum confusionem*, quod ipse in Cap. VIII. Partis prioris *Munimimis fidei* negat, ulteriori Eruditorum examini submissus. (4½ plag. in 4.)

Die 14. Martii modò laudato *M. Brandano Henrico Gebhardi* Præsidis munus sustinente, à *Ludovico Jacobo Dishniaro*, Regiomontano-Prusso, *Judeus* in Capite I. *Zephaniae* *ἰεροχθεις*, ac in Textu quidem præter ceteros *R. Isaac Abarbenel*, in usu vero cujusvis versus *R. Isaac Ben Abraham*, contra quem asseritur *ex vers. 10. & 11. Mysterium ss. Trinitatis insinuat* Gen. I. 1. & 26. *Ex vers. 12. Etiam Sanctos Prophetas per verbum Genes. II. 17. sub peccatum concludi*. *Ex vers. 13. Coram Judicio Dei in solâ promissione de Jesu Mediatore* Gen. III. 15. *nitendum esse*: quibus assertis *Rabbi* Cap. 9. 10. 11. 12. Partis prioris *Munimimis fidei* contradicit, ulteriori Doctorum examini exhibitus est. (3½ plag. in 4.)

Die 17. Martii ab *Immanuele Rangone* Stargardia-Pomerano, O-
ratio, de *Memorabilibus nuper elapsi Seculi post Christum na-
tum decimi septimi*, publicè recitata est, ad quam audien-
dam Decanus Fctis Philosophicæ, *M. Christianus Saalbach*/
Poëticæ ac Oratoricæ Prof. Ordinarius, & Acad. Bibliothecarius, pu-
blico Programme Magnificum Rectorem, & omnes humanio-
rum literarum Fautores, præsertim verò Professores & Studiosos,
officiose, humaniter, & amicè invitavit. (t. plag. in fol.)

SEDINI

Mensis Februarii dies decimus quintus, uti ab omnibus Pomer-
niæ Citerioris Incolis festus fuit habitus, ita & in maximo apud *Sedi-
nenses* honore ob *Narvensem* erat victoriam. Non divinis enim
solum vacabant rebus, sed haud obscura lætitiæ suæ allaborabant e-
dere signa, unde etiam plurimæ per totam Civitatem sub noctem In-
scriptiones & Emblemata conspiciebantur, quæ omnia & singula
typis exscripta extant sub hoc titulo: *Relation*, wie das algetme-
ne solenne *Danck* / Fests / wegen des / beyhm Entsat der Stadt Nar-
wa, am 20. Novemh. alten styli, An. 1700. von Jh. Kön. Maj.
zu Schweden wieder die Moscomiter erhaltenen herrlichen Sieges / in
der Pommerischen Stadt Alten Stettin / am 15. Febr. 1711 / auffenden
1701. Jahrs mit schuldigster Devotion hochfeyerlich begangen wor-
den. Alten Stettin / gedruckt und zu finden beyhm Königl. Duchdr.
G. Dahlen. (8. plag. in 4.)

GEDANI

D. 7. Martii quinqvagesimo nono ætatis suæ anno rebus huma-
nis eximebatur *Andreas Barthius*, Ecclesiæ ad D. Catharinæ Pastor,
natus Gedani 1642. d. 16. Julii, qui cum Gymnasio patrio valedixit
1662. Rostochii, atque hinc Argentorati studiis operam impendit:
Belgium quoque & Daniam lustravit. Ex peregrinatione redux,
Ecclesiæ anno 1670. Kobelgrubensis in Næhringia, hinc anno 1674.
in urbe ipsa ad D. Bartholomæi; denique 1676. Catharinæ præfi-
ciebatur.

In Gymnasio Latinè peroravit de *Pericula & Adminiculu vicæ aulicæ*, sub *Petro Titio*, Eloqv. & Poëſeos in Athenæo Gedanenſi Prof. Publico: Græcè autem de *commodis Pacis* sub *Wolffgango Roszeuſchero*, Lingvæ hujusdem Professore.

Sub *Johanne Maukiſchio*, D. Prof. Rectore & Pastore, diſputavit ex *Specimine Philologico-Theologico*.

Conciones funebres, typis excuſas, habuit

1682. *Joh. Henrici Schmidæ*, Scabino Palæopolitano, ex Pl. CIII. 15. 16. 17. fol.

Annæ Berckmanniæ, ex Pl. LXIIX. 20. 21. fol.

1685. *Annæ Regine VVeisſiæ*, D. *Sam. Schelvgvigii* Uxori, ex Rom. HX. 31. 32. 4to.

1687. *Joh. Hevelio*, Conſuli Palæopolitano, Mathematico celeberrimo, ex Pl. LX. 20. fol.

Bibliotheca ejus, libris egregiis inſtructa, à die 6. Junij per auctionem diſtrahetur. Catalogus implet pl. 17. in 4.

Die 9. Aprilis diem obiit *Eilhardus Czirenbergius*, ad D. Bartholomæi Paſtor, natus Gedani 1639. die 3. Octobris, qui ex Gymnaſio dimiſſus *VVittebergæ* ab anno 1660. atqve hinc *Fenæ* ab anno 1663. ſtudiis incebit. In patriam reverſus, primum 1670. *Guthlandienſibus* in Inſulâ Gedanenſi, poſteà 1672. intra urbem Eccleſiæ ad D. Barbaræ, tandemqve 1685. Bartholomæitanis Paſtor datus eſt. Muneri hoc ſuo quam potuit fidem & dexteritatem impendit.

REGIOMONTI

Die 7. Apr. *Johann. Henr. Heyer* / I. V. L. à Regia Majeſtate Profefſor Juris Extraordinarius designatus, more ſolito pro loco Profeſſionis, Reſpondente *Joh. Chriſtoph. Ronger* / B. *Achazii Ronger* / Jcti famigeratiſſimi, filio, Diſputationem habuit de *pœna perduellionis*, in quâ Juſtitiam poenarum, in Ls. C. ad L. Jul. Maj. perduellibus eorumqve filiis dictatarum, expendit. (3. plag. in 4.)

Die 8. Aprilis, *Chriſtoph. Cunrad*, Med. D. & Prof. Publ. Extraord.

traord. (cujus antehac an. 1698. in N. L. mentio est facta) pro loco Professionis Extraordinariæ obtinendo, habuit de *Hydrope Uteri* Dissertationem solennem, Respondente *Joh. Frid. Starcke*, Regiom. Prussio, quæ quatuor, continet *Capita*, quorum *Imum* Hydropis in genere Onomatologiam, Materiam, Definitionem, Differentias & varia Subjecta declarat, & tandem notabilem admodum hydropis uteri, interni hujus orificii coalitionem comitem habentis, & ab Auctore ipso Lugduni Batav. sub Celeberr. Prax. Profess. *Dekkeri* direct. one observati, sistit hystoriam; adimplebat enim extravasatus inter uteri muliebris angustias latex septem urnas majores aqvarum (7. grosse Wasser-Eymer) paracenthese post obitum ægræ educus. In *Illo Capite* Cause tum proximæ, tum remotæ hydropis uteri examinantur, & rejectis aliorum circa proximam opinionibus, probabilius ea, & quidem immediata, à rupture Vasorum lymphaticorum in utero existentium (non obstante, quòd in humano utero nondum, quantum constet, dicta vascula observata) deducitur, cui immediatæ adjuncta alia causa proxima mediata, estque obstructio vasculorum lymphaticorum, undè prima causa derivatur. *Illius Caput* investigat signa hydropis uterini diagnostica, quæquam hæcce admodum obscura sint, quibus associata signa distinctiva hujus ab aliis hydropis speciebus; quæ occasione etiam quæstio illa, per quem locum purpureus latex menstrua periodo prodeat, insimul ventilatur. *IVtium Caput*, curam hydropis dicti, à tribus nonnunquam Medicis, *Naturâ* scil. *Fortunâ* atque *Medico* propriè sic dicto petagi, & ab hoc potissimum remediis è triplici fonte, *Pharmaceutico*, *Chirurgico* & *Dietetico* de promptis absolvi exhibet. (5. plag. in 4.)

THORVNII

Dirigente, omniumque Ordinum Auditores Programmate invitante *Johanne Rezik*, Gymnasii Thoruniensis Prof. P. & Visitatore, Actus Oratorius fuit institutus, quo *Splendor & Gloria: prima, maxima, optima Domus Austriaca*, ex triplo Sidere, LEO--

LEOPOLDO I. Augustissimi Imperii Romano-Germanici æternò immortalique statore; ex Serenissimo & Clementissimo IOSEPHO I. Rege Romanorum felicissimo, Rege Hungariæ Apostolico; ex LEOPOLDO Infante Domino, Iosephi & Dianæ Hænnoveranæ filio gemmeo, quindecim Imperatorum nepote, in pignus & comoda Aurei Sæculi, anno 1700. Octob. 28. terris donato, resultans, dictione panegyrica explicata, votisque & auguriis coronata fuit. Scilicet pro Gloriâ LEOPOLDI peroravit *Sigmundus Berzevitz*, de *Darocz*; Pro Gloriâ IOSEPHI dixit *Paulus Ostlik*, de *Ozor & Kochanocz*; Carmen Epicum de *Segete Gloriarum*, hoc est, de Obsessâ & Liberatâ Viennâ, recitavit *Stephanus Keczer*, de *Lypocz*; Et tandem de LEOPOLDO Infante Archiduce, ex Pollione Maronis Carmine benè ominatus est *Nicolaus Gosztoni*, de *Kreues*; omnes & singuli Nobiles Hungari.

Pari modo ingenui aliquot Gymnasii Thorunienfis Alumni *Oracula septem* in laborum & dolorum metâ, sanguinè Crucis lignò, à Dominò & Liberatore nostrò J. C. inter injustos moriente prolata, item *postulatum optimi Latronis, & Apollinis Christiani quædam additamenta*, publicè expenderunt, recitârunt. Oraculum I. Luc. 23, 34. quidem expendere debuit N. N. sed avocatus à suis, non potuit. Postulatum Latronis, Luc. 23. 42. consideravit *Christophorus Eißwagen* / Thorunienfis. Oraculum II. Luc. 23, 43. explanavit *Vldaricus Trols*, Sedin. Pomeranus. Oraculum III. Joh. 19, 26. interpretatus est *Michael Zabelius*, Sedin. Pomeranus. Oraculum IV. Matth. 27. 46. declaravit *Joh. Antonius Rachlitz*, Thorunienfis. Oraculum V. Joh. 19, 28. propiùs inplexit *Gabriel Holst*, Mariæburgensis. Oraculum VI. Joh. 19, 30. excusit *Gottfriedus Eitner*, Ravicenis Polonus. Oraculum VII. Luc. 23, 46. exposuit *Tobias Beckelmannus*, Schmiglà Polonus. Accesserunt Additamenta nonnulla Poëtica, & quidem Ecloga I. (secundam Maronis imitans) qua *Maria* personam sustinuit *Michael Wachschlager* / Thorunienfis: Ecloga II. (ad quintam Maronis respiciens) qua *Nicodemum* expressit *Antonius Aufchyritz*, Thorunienfis. Hinc partem

Tragediæ Passionis Dominicæ, à S. Marcò Evangelistâ cap. 14. descriptæ, Carmine repetierunt *Petrus Dzikovski*, & *Antonius Giering*, Thorunienses. Tandem *Andreas Katzer*, de Lypocz, Nobilis Hungarus, miratus, quod multorum illustrium mortis & sepulturæ memoria interciderit, mortis & sepulcri Jesu autem per tot sæcula non perierit, gratias Auditoribus nomine publico egit, & operi toronidem imposuit.

Moderante *Jacobo Herden* J. P. P. Extr. & Pr. Ord. ab Alumnis Gymnasii Thoruniensis *Fides conjugalis Ansberta*, *Principi Bertulfo, marito suo, probata*, Actu Scenicò, sive Dramate Tragi-Comicò, fuit exhibita.

NARVAE

In locum B. M. *Hermannii Herbers* / Templi Germanicè quondam Pastoris primarii, suffectus est *M. Job. Andreas Hestberg* / huicque alius succedens, nomine N. *Brünning* Compastoratium obtinuit.

VPSALIAE

Sub Præsidio *Johannis Uymarck* / Eloq. & Pol. Prof. Reg. ac Skyttiani, Disputationem Academicam de *Bonitate Malorum*, *Jacobus Wahlund* / Vermel, pro Gradu ad publicum examen detulit. (2 $\frac{3}{8}$ plag. in 8.)

Sub moderamine *M. Haraldii Vallerii*, Mathes. Prof. Reg. & Ord. *Jonas Spångenberg* / Smolandus, Disputationem Mathematico-Physicam, de *Polis Terræ, eorumque proprietatibus*, publicæ censuræ submisit. (2 $\frac{3}{8}$ plag. in 8.)

Præside *M. Petro Elvio*, Mathem. Prof. Ord. Dissertationem quandam Mathematicam de *Telluris Axe, ejusque Inclinatione*, in Audit. Gust. Maiori proposuit *Sveno Laurelius*, O-Gothus. (3 $\frac{3}{8}$ plag. in 8.)

Paulò ante laudato *M. Haraldio Vallerio*, Math. Prof. Reg. Ord. moderatore, filius ejus *Haraldus*, Dissertationem Physico-Mathe-

thematicam de Camera obscura publicæ ventilationi exhibuit. Disputatio illa constat quatuor Capitibus, quorum 1. de Lumine. 2. de Camera obscurâ naturali, vel Oculo. 3. de Camera obscurâ artificiali. 4. de Megalographicâ, vel inversa Camera obscurâ agit. (4 $\frac{3}{4}$ pl. in 4.)

Johanne Upmarck/ Eloqv. & Polit. Prof. Regio & Skyttiano, Præsidis munus sustinente, Johannes H. Vallerius, Dissertationem Philosophicam de Aurora, pro Gradu ventilavit; ubi eorum, quæ ex Poëtis mutuatus, brevem primo delineationem, postea physicas rationes, ac ultimò nonnulla ex Mathesi depromta in medium profert. (5 $\frac{1}{2}$ plag. in 4.)

Sub Præsidio Jacobi Arrhenii, Histor. Profess. Regii (supra pag. 17. laudati) Carolus Enhörning/ Eloqv. & Poët. Lect. in Gymn. Streg. de Congiariis & Donativis Dissertationem Graduaalem publico examini submitit, (2. plag. in 8.)

Moderatore Johanne Upmarck/ Eloq. & Pol. Prof. Reg. & Skytt. aliquoties paulò antè memorato, Svenco Flodman, Helsingus, Rationis excultæ usum, Exercitio Academico breviter comprehensum, publicè disputando tractavit. (2 $\frac{3}{8}$ plag. in 8.)

HOLMIAE

Prodiit hïc ex Officinâ Olai Anæi, Reg. Arch. Antiqv. Typogr. Carmen Seculare, Academiæ Sveonum Upsaliensi, incunte Sæculo Christianorum octavo decimo, dicatum à S. R. M. in Facultate Jurid. Alumno, Gabriele Brinck. Holmienf. (9. plag. in fol.)

Item ex ejusdem Officinâ: Detail de la Victoire remportée par le Très-puissant & Serenissime Prince CHARLES, Roy de Suede, de Gothie & de Vandalie &c. &c. sur l'armée des Moscovites, qu'il a batus & obligés à lever le siege de Narva, forçant avec huit milles Svedois pres de cent milles Moscovites dans leurs retranchemens, fait par F. A. R. D. F. (2 $\frac{1}{2}$ plag. in fol.)

Eberhard Christianu Spöring, Con-Rector, Lycæi German. Holm. nomine, triumphalia gaudia ob victoriam Narvensem, Carmine coluit.

Continuatio Pii Desiderii M. Severini Lintrupii, Des. Prof. Hafn. & Cathedr. Scholæ Bergensis Rectoris, de Selectioribus Eruditorum Opusculis & Dissertationibus Academicis ab interitu vindicandis &c.

(vid. Mens. præced. p. 115.)

Equidem hand unquam defuere Viri literarum atque artium Principes, qui egregio publico & posteritati, melius hac parte prospectum, & damnofo factorum temporumque diluvio, tot pulcherrimos summorum ingeniorum foetus identidem absorbenti, validum aliquando aggerem cuperent objectum. Extant patheticæ eruditorum super illo meliorum literarum fato querelæ, ad Senarum literatorum sæpius relatæ, qualis illa Naudæi, de inst. Biblioth. p. 76. 99. minutiora hæc doctorum opuscula, magno Reipublicæ literariæ dispendio in Bibliothecis vulgò negligi, prolixè & graviter dolentis, ab Hottingero p. 5. VVittenio in præf. Diar. Biograph. aliisque postmodum iterata. Extat grave laudatæ Hottingeri iudicium p. 95. modicum quem possidebat, *disputationum per universam Europam habitatum thesaurum, non unam sc. Chiliadem 34 & amplius Tomis comprehensam* (34. verò Chiliades mendosè habet, e Creenio Celeb. Colloqv. menstr. Auctor 92. p. 162.) *ed majori habentis loco, quò semel amissus potest incommodius reparari.* Extat solenne iudicis Schertzeri votum in præf. progr. ut tandem aliquando publica vel lege, vel consuetudine, singularum Academicarum programmata, orationes omniumque facultatum disputationes, quolibet saltem lustro, diversis in publicum prodirent fasciculis! Extat luculentum Morhofii, peritissimi sane, si quis alius, harum amœnitatum censoris, cum exemplum, *minutioribus libris coemendis & in Bibliotheca locandis præcipuè intenti, eamque interferentis causam, quòd parvi libri & facilius & ita sæpe divendantur, ut nullo deinceps pretio sint redimendi, cum majores haud facile Bibliopolarum forulos plane deserant, ceu in Vita ejus p. 42. legas, tum consilium Pol. p. 23. minutiores libros rariores singularis argumenti, qui se oculi emptorum facile subducunt, præceteris comparare svadentis; tum denique monitum l. c. p. 245. Disputat. & Dissertationes in universum diligenter collectas, locorum*

Com-

Communium vicem præstare posse. Atque eapropter accuratius notari volentis, exemplo Cinelli. Extant crebra Cl. Creenii & Consilia, laboranti hac parte rei literariæ data in præf. fasc. I. & nuperi The-sauri libror. Philolog. & histor. de ab interitu retrahendi eruditorum scripta studio &c. & auxilia, tot fasciculorum, fascium, Syntagma-tum, Analektorum, Musæi, Theauri, Methodorum &c. publicatione la-ta: Extat iusta Archi-Theologi Saxoniz S. B. Carpzovii *Σύμωσις* in erudita ad Fratris J. B. Carpzovii Dup. Academicas præfatione, in-dignantis, cum vides quandoque quasdam non maximi momenti scripti-unculas sub incudem aut prelum potius revocari, quæ ut argumento se probent forte, nil in se continent, quod legere operæ pretium sit, sum-mo autem studio ac eruditione elaboratas commentationes, quæ dispositi-onum nomine veniunt, negligi & oblivione sepeliri: Extat vouva in eundem sensum famigeratiss. Hamburgensium Theologi F. F. Maye-ri paratenfis, peculiari exposita Programmate Hamb. 1697. Thur-manno l. c. læpius laudato: Extant innumera his parallela vel En-comia disputationum, vel eruditorum desideria, Finvvetteri in Bibliid. p. 46. G. Vvegeri in præf. spec. quæst. Exeg. de specim. Acad. Vogleri & Meibonii in Notit. Auct. c. 4. Eruditorum Lipsiensium pas-sim, Auctoris item præf. ad fasc. Diss. S. Schmidii M. S. H. (nisi mea fallat conjectura M. Sigfr. Hofemanni) aliorumque plura, quàm ut his angustiis tempestivè queant repræsentari. Verùm intra vota ferè res hucusque stetit, paucis adeo repertis hodie Æsculapiis, qui disjecta Hippolyti membra manu medica colligere voluerint, novoque spiritu animata in corpus solidum compingere, puta qui palantes disputationum Academ. sporades, nec ad unum corpus homogeneum spectantes, e fuga revocaras in iusta volumina re-degerint. Ut pauca illa quæ extant collecta hierogymnasma-tum selectorum volumina, desiderium orbis eruditi excitasse magis-centeri debeant, quam implevisse; velut e gemino, qui subjicitur, *Disputationum* in præcipuis Europæ Evangelicæ Academicis vel edita-rum hæctenus vel desideratarum *Catalogo*, *Thurmannia* juridico p. 34. parallelo facile dispallescet. Nimirum habemus ex *Academia Noric. Altorffina* Chr. Crinesii Exerc. Ebraic. 5. Norib. 1625. & *Gymnasmatæ Theol.* 5. ib. 1626. 4. J. Fabritii F. Amœnitates Theol. Helmst.

Helmst. 699. 4. Theod. *Hacksyannii* Syllogem Disp. Theol. Philolog. Altorf. 1663. 4. Ex *Argentoratensi* J. H. Bœcleri Diff. Acad. 8. Arg. 658. sed aliis auctas 2. Vol. in 4. prodituras, si catalogo nundinali fides. J. C. *Danharveri* homilias Academicas, 2. Vol. 8. *Duqvifition. sacrarum fascic.* Lips. 4. 1699. ed. sed minus accurate, ac proinde nova in catalogo autumnali Lips. 1700. promissa 2. Vol. editione corrigendum, J. G. *Dorschei Pentadecada* Diff. Theol. cum prælim. & auctario ib. 654. *Septenarium singularium Angelicorum*, 12. ib. 642. *Septen. admirandorum Christi*, 12. ib. 642. *Miscellanea historico-Theologica*, Rost. 659. 4. at quàm pauca ex plurimis Theologi diligentissimi Lipsanis! H. *Fröreisenii Hierogymnasmat* Acad. Arg. 4. 1623. S. *Schmidii fascic. disp. Philol. Theol.* 4. ib. 665. alium *fascic. Diff. Philol. Theol.* 8. ib. 676. rursus alium cum præf. M. S. H. Franc. 696. 4. *Orationes item & programmata, primo Mysterii gratiæ*, mox. Diff. *Academ. titulo Hamb. 695. 4. ed. Senarium Angelicum* (potius qvinarium) 12. Helmst. 695. *Decada Disp. Selectior. Repetitioni* F. C. a Cel. *Zentgrafio* adjectam, ib. 696. 4. *fascic. Disp. Analytico-paraphrasticarum*, ib. 685. 4. &c. digna certè omnia, quæ aliis Theologi summi operibus comitata & in volumina justo ordine composita in seculum irent; Ex *Basileensi*, (*Basil. Theologorum Disp. tripertita* Basil. 1618. 8. ed. citat. *Lippen. Bibl. Theol. T. I. p. 132*) J. *Buxtorfii* F. *Exerc. S. Basil. 659. 4. & Disp. Philol. Theol.* ib. 4. 662. J. J. *Grynæi theorematum & problem. Theolog.* P. 3. ib. 1588. &c. Arn. *Polañi Syllogem thes. theol.* P. 3. ib. 8. 603. &c. Theod. *Zvvingeri* Syntagma *Exerc. Theol.* 4. ib. 657. &c. Ex *Dienfi* A. *Creguti* Biurim, seu elucidat. de apicibus Theol. Diz 4. 1660. Et *Dorpatensi* J. *Gezelii* P. *σύλλογον Θεολογικὸν* Dorp. 644. 4. ap. Schæffer. p. 170. Geo. *Mancellii* fascic. disp. Theol. in *Academ. Gustaviana* habit. ap. *Witten.* T. 2. *Diar. A. 1654. A. Virginii Manipulum* Disp. Theol. Dorp. 635. 8. sed non nisi 19. cum ultra 180. ediderit ap. *Witten* memor. Theol. dec. II. p. 1525. & primo officii triennio 45. vulgatas ipse scribat in dedic. manip. ap. *Moller. hypomn. ad Schæffer. p. 453.* Ex *Duisburgensi* J. *Claubergii* & M. *Hundii* Disp. selectas Duisb. 4. 665. Ex *Franco-*

furtensē ad Viadrum J. C. Beccmanni Diss. Acad. histor. & polit. Theol. Vol. 2. Francof. 684. & 699. 4. J. Bergii decad. Disp. ib. 4. 621. &c. Chr. Pelargi Disp. Theol. Decades 8. ib. 595. & Disp. quæ in Decadibus non continentur 603. 4. ap. Lippenium T. 1. p. 529. J. Simonis Disp. Theol. ib. 4. 666. G. VVegneri Diss. S. ib. 4. 695. & Lips. 696. Ασκήματα Philosophica ib. 4. 697. Ex Franckerana J. Cloppenburgii Syntagma Exerc. select. 4. Franek. 655. & opera Theol. 2. Vol. 4. a Joh. Markio ed. Amst. 684. S. Lubberti Exerc. Theol. 8. ib. 621. J. Mucovii thes. Theol. ib. 649. it. disp. miscell. quæst. 8. 643. J. Markii exerc. juv. Grön. 8. 686. J. Valckenier quæst. philol. theol. 654. N. Vedolii opuscula theol. Fran. 12. 641. C. Vitringæ observationum seu ut ipse in præf. l. 3. vocat Dissert. S. lib. 3. Franek. 689. & 691. 4. quibus quartum se promisit additurum; J. van der Wagen varia S. ib. 693. 4. sed in quibus nonnullæ desiderantur. &c. Ex Genevensi præter opuscula Calvinii ipsius f. Gen. 575. Th. Bezae ib. f. 566. Danië f. 578. A. Sadeelis 4. Tom. &c. Bezae & Fayi thes. Theol. ib. 4. 591. Dav. & Steph. Clericorum quæst. S. cum not J. Clerici 8. Amst. 685. Fr. Spanhemii P. Syntagma Disp. 2. Part. Gen. 4. 652. F. Turretini Disp. Miscel. Decad. tr. de necess. ab Eccl. Rom. secessione adj. ib. 4. 687. & opera 3. Vol. 4. Ultraj. 698. Ex Giffensī Disp. Theol. VVinckelmanni Mentzeri utriusque, H. Eckhardi, C. Helvici, Finckii, J. Gisenii Fevrbornii, Haberkornii, Muleri, Siricii tomos 9. Giff. ab A. 607. ad 671. 8. Fevrbornii falcic. 6. & Syntagm. 2. postea operam nomine recusa, ib. 671. 4. C. Finckii schediasmata philof. theol. ib. 8. 607 &c. P. Haberkornii syntagmata diss. de Trinit. 8. ib. 650. 52. & 59. aliaque contra Walenburchios, Keddium, Forer, &c. J. H. Maji Diss. S. 8. Franc. 690. B. Menzeri P. op. 2. Vol. 4. ib. 669. J. N. Muleri disp. 14. Giff. 4. 675. M. Siricii Decada disp. ib. 4. 669. & disp. theol. ib. 4. 667. Ex Gröningana velperas Gröninganas, seu colloquia privata de rebus S. Amst. 698. J. Altingii Diss. Acad. heptades 7. & oration. hept. 2. 4. Grön. 671. & opera Vol. 5. fol. Amst. 687. Braunii Selecta S. 4. Amst. 700. quibus Diss. de Pharisaismo Eccl. Rom. Benthomb Stat Eccl. Belg. p. 2. p. 279. memoratam mireris

reris exclusam. Fr. Gomari Synt. Disp. theol. 8. Roterod. 675. & oper^{is} Vol. 3. fol. Amst. 674. S. Maresii syllogem Disp. select. 2. Part. 4. Grön. 660. & 63. tertia parte in præf. 1. promissa ex aliis ejus Diss. facile augendam. H. Ravenspergeri florilegium theol. de subtilior. theol. quæstion. *in* cada quæstion. globum sacrum &c. M. Scoockii Exerc. S. 8. Grön. 657. & Miscellan. Ultraj. 663. 4. sed 688. recuso saltem titulo Amst. sub Mart. Themidis nomine venditatas. Ex Gryphisvvaldensi, si Lippenio credas p. 528. b. B. Krakovizii Disp. theol. de præcip. doctr. Christ. cap. Hamb. 612. 4. sed nec Vvittenio, nec ulli quod sciam alii memoratas, Alb. Vogtii Miscell. Bibl. 4. Gryph. 670. &c. Ex Halensi nova J. J. Breitthauptii thes. theol. & programm. 8. Halæ 697. &c. Ex Heidelbergensi (Heidelb. Academiæ Disp. Theol. sine Auctor. aut Præsid. nomine Heidelb. 4. 1585. allegat. Lippenius T. 2. p. 19.) H. Altingii tom. 3. Script. Heidelb. 4. J. L. Fabritii op. Theolog. 4. Tiguri 698. & opusc. Heidelb. 693. J. H. Hottingeri primitias Heidelb. 4. ib. 679. Smegma orientis ib. 657. 4. centur. quæstion. phil. theol. 2. ib. 659. fascic. Disp. philol. theol. 4. ib. 660. enneaða Disp. Theol. Phil. Tiguri 4. 662. D. Parei Disp. Theol. vol. 4. Franc. 610. 18. &c. 8. & oper. fol. Genev. 642. &c. G. Sohnii thes. theol. 8. 591. & oper. tom. 3. Dan. Tossani Disp. Heidelb. 590. Z. Vrsini Exerc. Scholast. l. 2. Neost. 591. 8. & tract. Theol. Vol. 2. f. ib. 581. H. Zauchi Miscell. l. 3. f. ib. 582. Ex Helmstedtensi G. Calixti Disp. 15. Helmst. 658. 4. fascic. Diss. de persona Christi. ib. 4. 663. fasc. diss. de peccato. ib. 662. Orat. selectas. ib. 659. 4. quæ ut aliis ejusdem selectioribus scriptis, Anglis jamdiu desideratis, teste Cl. Benthomb præf. ad Stat. Eccl. Anglic. stipata & in tomos, serie in catalago Filii præscripta, congesta prodirent, vel ob Ecclesiasticæ antiquitatis peritiam optandum, H. van der Hardi Ephemerides philolog. 8. ib. 693. easdemque illustratas 4. 696. C. Horneji Disp. Theol. P. 2. ib. 4. 632. & 646. disp. & tract. de necessit. studii pietatis Franc. 4. 648. J. Olearii disp. theol. p. 2. 8. Erf. 584. & Mülhus. 587. J. Sauberti palæstram Theol. Philol. Norrib. 4. 678. &c. Ex Herbornensi J. Melchioris op. Theolog. p. 2. Herb.

Herb. 4. 693. J. *Piscatoris* thes. Theolog. Vol. 2. ib. 8. 607. B. *Tex-*
sorus thes. theol. vol. 2. ib. 8. 597.

(ulteriore[m] pii hujus Desiderii Continuationem B. L.)
 futuro Mense habebit.)

HAFNIAE

Die 7. Aprilis, Præses *Johannes Steenbuch*, continuavit
Examen Versionis vernacula ad Stateram Ebrai Codicis, &
 illius Dissertationem tertiam, Respondente *Matthiâ Ansgario*, venti-
 lavit. (6. plag. in 4.) De prima hujus argumenti Dissertatione vid. N.
 L. 1699. p. 148; de secundâ verò, 1700. p. 175.

Die 14. Aprilis, Præsides *Henrico Weghorst*; Respondente au-
 tem *Joh. Thomâ Fischero*, Dissertatio prima de *Differentiis Juris*
Danici & Romani ventilata fuit. (2½. plag. in 4.) Cui Corollarîi
 locò de *Cautione Mutui Scævola* Dissertatio adjuncta (1½. pl. in 4.)

Die 17. Aprilis, Dominicâ sc. Jubilate, *Sigismundus Wilhelmus*
Toppius, (de quo supra p. 27.) *Mindensis* antehac Ecclesiastes, &
Felix Christophorus Mentzer, ad Diaconatum Templi Germanici vo-
 cati, introducebantur.

KILONII

Die 30. Aprilis Præsides *Güntbero Christoph. Schelhammero*,
 Medicinæ D. & in Academiâ Kiloniensi Prof. Primario, Ser. Ducis
 Cimbr. Gottorpiens. Archiatro, Societatis N. C. Leopoldinæ Ad-
 juncto, & in Italia Recuperatorum Socio, *Christoph. Martinus*
Burchardus, *Exercitationum Medicarum septimam, de Motu*
Animali verò secundam, publicè defendit.

Die 25. Maji *Christianus Krumboltz*, S. S. Theol. Licentia-
 tus, ad D. Petri Ecclesiæ Hamburgensis Pastor & Scholarcha, su-
 premos honores Theologicos, atqve simul dignitatem Assessoris
 Facultatis Theologicæ consecutus est. Actum hunc Doctorem,
 Decanus Collegii Theologici in Academiâ Kiloniensi, *Joh. Fride-*
ricus Mayer, Doctör & Professor Theologus, S. R. M. Svec.

per Germaniam Svecicam, Sereniss. Ducis Slesvici. & Holsat. Re-
verendiss. Abbatissæ Quedl. Consiliarius in Sacris Primarius, Eccle-
siæ Hamburgensis ad D. Jacobi Pastor & Scholarcha, publico pro-
grammate significavit. (3. plag. in fol.)

Agit in illo de *Pontifice Romano Confessionario*, & post-
quam sententiam ipsorum *Pontificum, Pontificiorumque Scriptorum*, cu-
ca quæstionem hanc: *Num à Petro*, quem primum sibi Roma fingit
Episcopum, *quæquam ex Pontificibus Romanis baculus usus fuerit pa-
storali*, tam Negativam, quàm Affirmativam memoravit, & taluber-
ritum baculi illius *usum atque signum demonstravit*; Romam præ-
senti tempore Episcopo *Albano* gaudere: Ecclesiam quoque Or-
thodoxam latari affirmat, quod neglectis putidis Antecessorum
vestigiiis ad animarum curam hic Pontifex applicare animum, par-
tesque Pastoris implere occipiat. Argumenta hujus Pastoralis
Albani sollicitudinis esse dicit, quod ipse *Confessiones* audiat, *suaque
manu Cardinalibus sacra dispensarit*. Porro non præsentem *Alba-
num* solum, sed alios etiam Pontifices, videlicet *Urbanum VIII. Cle-
mentem VIII.* Confessionibus audiendis, & Eucharistiæ distribuendæ
faciles se præbuisse, *Christinam* etiam Sveciæ quondam Regi-
nam, cum Romam venisset, ab ipso Pontifice *absolutionem*, auscul-
tationemque Confessionis suæ postulasse addit. Occasione hujus
Reginæ se non posse non facere ait, quin detestetur insanam calami
procacitatem animique impotentiam *Michaëlis Capellarii* Abbatis,
qui in Poëmate Venetiis superiori anno edito, quod *Christinam
Lustratam* inscripsit, impudentissimæ mendaciæ, horrendasque ca-
lumnias turpiter effuderit, quo & illud pertineat, dum Gloriosiss.
memoriæ Heroæ *Gustavum Adolphum, Christina* Parentem,
sub *Plutonis* personâ inducat, cumque à *Saga de belli exitu certiozem
fieri voluisse, & consilium petiisse* scribat. Ad *Albanum* Pontificem
reversus, discrimen quod est inter illum & supra memoratos Ponti-
fices, uti & causas recenset, ob quas fieri non possit, ut è Pontifi-
cum numero vel unus officio Confessiones audiendi se subducat, il-
ludque negligat; cur verò plerique Pontifices hoc munus non ex-
equantur postea docet. Tandem occasionem, quâ hæc com-
men-

mentari motus sit, subjungit, scilicet *promotionem Doctoralem* supra laudati *Christiani Krumbholz*, S. S. Th. Licentiatum, cujus commendationi reliquum chartæ impendit curriculum vitæ ejus exponendo. Natus est ille *Neostadii* in *Misnia* an. 1665. Tyrocinium in humaniori literaturâ in *Patria*, nec non in Schola *Portæ* propè *Naumburgam* sub dexterrimis Præceptoribus positus, an. 1682. *Lipsiam* adiit. Triennio ibi exacto *Philosophiæ Baccalaureus* & Magister creatus fuit, atque eruditionem suam variis probavit specimenibus, quæ inter Disputatio publica, pro loco inter Magistros obtinendo, quæ adversus *Reformatos* & *Thomistas* ostendit: *Quod voluntas humana non determinetur ab ultimo judicio intellectus practici*, Respondente *M. VVilckjo*, jam *Theol. D. & Superint. Misnensi*. Aliam porro habuit Disputationem pro loco in Facultate *Philosophicâ* obtinendo, de hac Thesi: *quod præscientia Dei actiones nostras liberas non necessitet*. An. 1688. *Theologiæ Baccalaureus* renunciatus est, & præside *D. Oleario* hanc Dissertationem specimenis loco defendit: *Quod neque decreta, neque Concursus Dei necessitent actiones nostras liberas, tum in sphaera naturæ, tum gratiæ*. Ex eo tempore juxta *Philosophicam* etiam *Theologicam* & *Homileticam* discensibus aperuit Collegia, at per breve temporis spatium. Non enim solum *Conciones Sabbatinæ in Templo Nicolaitano* apud *Lipsienses* quothæbdomadis habendæ illi commissæ; sed & brevi post *Pofonium* vocatus est. Ante eò quam abiret, examini pro *Licentiâ* se submitit, atque præstanda præstitit. Cum ibi per quinque annos animarum curam gessisset, sexto ab adventu ejus anno inde discedere coactus. Ejectum *Dresdæ* sibi ad templum *D. Sophiæ* Ecclesiasten expetivit obtinuitque. Triennio hic absoluto *Hamburgum* ad Pastoratam primarium ædis *D. Petri* superiori anno 1700. vocatus est.

Scripta ab eo in lucem emissa sunt sequentia.

- (1) Volumen concionum annuarum *Dresdæ* habitarum, quibus ex singulis Evangelii ostendit fidem veram *Apostolicam* non apud Pontificios, sed in *Evangelicâ nostrâ Ecclesiâ* reperiri; titulus Operis est *Catholicismus*.
- (2) *Quæstiones octo Theologicæ Practicæ.*

(3) *Compendium Homileticum.*

(4) Copciones binæ; altera *Valedictoria*, altera *Inauguralis*, supra pag. 94. memoratæ.

Sub prelo sudat aliud *Paracleticarum* ejus *Concionum Volumen*, & *Pædeycticas*, *Epanorthoticas*, ac *Didascalicas* similiter publico pollicetur.

Quum modò laudatus *Christianus Krumholtz* axiomate Doctorali ornaretur, *Sebastianus Kortholt*, Poët. Prof. Publ. Carmine Votivo, vitæ Doctorandi & studiorum historiam recentente, ipsi applaudebat. (1. plag. in sol.)

*Excerpta ex Literis Jo. Ludov. Hannemanni. D. & P. P.
Picam & Malaciam concernentia.*

Hæc claudenti literas mirum quid de *Picâ* gravida mulieris narratur. Mulier quædam gravida miro ducitur desiderio comedendi angvillas, Maritus ejus, ut appetitui suæ uxoris saveat, vadit piscatum. Ipso absente angvillæ venales afferuntur, has emit foemina, emtas non coctas sed crudas devorat, magno cum appetitu. Et quas maritus domum reversus ceperat, quoque crudas comedit.

Ecce aliud exemplum *Malacie*. Cujusdam Mariti uxor non gravida, ast hoc depravato appetitu laborans, videt rabiosum bovem, accenditur desiderio comedendi de hujus bovis rabie infecti carne. Trucida:ur, & terræ tumulo demandatur. Antequam hoc fieret, mandat suis domesticis, frustum de bove afferant, coquant. Vix tam diu expectare potest, cocta sit, edit de hac carne, & rabie inficitur, qua & exstincta.

Alia foemina est gravida, aliquot haleces crudos *picâ* laborans comedit.

Vt hæc dicam, salvo aliorum judicio, vitium non est in ventriculo, sed phantasiâ oberrante.

Scholion Jo. Jac. Stolterfothi. D.

Infinita hujus farinae exempla præter tot jam literis consignatas
cu-

curiosorum observationes, (quas inter haud vulgaris quoque est quam habet Excell. Nestor Hdm de Pica Picis M. N. C. Dec. II. A. II. obs. XLVII. p. 77. quotidiana depromit experientia. Ipse Victor Trincavellius de sua confitetur Matre, quod tempore Graviditatis crudos Gammaros fluviatiles devorare consueverit, juxta Joh. Schenckium L. IV. obs. Med. CXXXV. mirumque dictu, quod pragnans foemina 1400. Haleces contumferit, apud Nicol. Tulpium L. II. Obs. Med. XXIV. ubi plura de Halecum natura et quae illarum salubri addit. De Muliere XLV. annorum & XXIV. liberorum Matre Pica hereditaria laborante vid. Rosin. Lentil. Ep. ad Dn. D. M. Pb. St. quae praefixa est *Miscellaneis Medico Practicis*. Pica ab Infantia laborantis puellae anatonem instituit Dn. D. Sylv. Sam. Anborn, M. N. C. Dec. II. A. I. Obs. XXXIX. p. 110. conf. Fonseca L. II. Consil. XXIX. Rosin. Lentil. M. N. C. Dec. II. A. II. obs. CL. p. 317. Plura Malaciae & Picae exempla habent Bartholom. de Moor. cogitat. de Instaurat. Medicin. L. III. p. 396. Langius in Valetudinario Gravidarum c. II. §. V. sqq. Dn. D. Joh. Jac. Cnopff. in Dissert. inaugural. de Pica cap. IV. p. 11. sqq. Dn. D. Tob. Dehne Diss. inaugural. de Appetitu ventriculi depravato in Pica & Malacia. cap. V. D. Sam. Ledel. Dup. inaugural. de Pica Artic. III. D. Frider. Schrader. Dup. de Idiosyncrasia §. 8. Donatus ab Altomari de med. Human. corp. mal. cap. LXII. Joh. le Bon. Therap. Puerperar. c. 7. part. VI. p. 391. Roderic. à Castro de Morb. Mulier. L. III. Sect. II. c. IX. Jul. Caesar. Claudin. Empyric. rational. L. IV. Tract. II. P. II. c. 3. Ludov. Bonnaciol. Ennead. Muliebr. c. V. Martin. Kerger. Tr. de Fermentat. Sect. III. c. III. Levin. Lemnius de occult. nat. miracul. L. I. c. V. Ludov. Mercatus Tom. 3. de Steril. & Pragnant. Affect. E. III. c. X. Joh. Langius L. II. Ep. Med. 12. Zacut. Lustan. Tom. II. Prax. Hist. L. III. c. XVI. Dominic. Panarol. Fatrol. f. obs. med. Pentec. II. obs. 50. Joh. Dan. Mylius Basil. Chemic. L. 2. c. 8. Gothofred. VVelsch. in Hebammen Buch P. I. c. 22. Joh. Varandus Tr. de Affect. Ventric. c. IV. Joh. VValdens Medic. Pract. L. II. c. XVI. Christoph. à Vega de Arte Med. E. III. Sect. VII. c. IV. Dan. Sennert. L. III. Pract. P. I. Sect. II. c. 5. Hercul. Saxonia Pract. Medicin. L. III. c. VII. Nicol. Pifo de cognoscend. & curand. morb. L. III. c. 4. Lazar. Riverius Prax. Med. L. IX. c. 3. Bernhard. Sypalve quere-

ves. ventric. p. 291. Nicol. Rochæus de Morb. Mulier. curand. c. XXIV. Felix Platerus Tract. de Functionib. las. L. II. c. 13. Nicol. Tulpius L. IV. obs. Med. XXIII. Cass. Theoph. Bierling. Theaur. Theoretico-Practic. p. m. 606. M. N. C. Dec. I. A. II. obs. CCIX. p. 311. sqq. Phil. Salmuth. Cent. I. Obs. Med. XLI. Cent. II. obs. LXIII. Dav. Græbner. Medicin. vet. restit. p. 580. Joh. Dolæus Encyclop. Med. Dogmatic. L. V. c. VI. p. 283. sq. Joh. Helvigi. Observ. Physico-Medic. CXXXVII. p. 374. D. Joh. Mich. Febr. M. N. C. Dec. I. A. I. obs. LXXXIII. p. 184. D. Phil. Jac. Sachs in Schol. ad l. c. D. Georg. Seger. D. I. A. IV. & V. Obs. CXLIII. p. 140 Rosin. Lentil. in Paralysm. ad b. l. D. III. A. III. App. p. 106. D. Joh. de Muraltò Dec. II. A. VII. obs. CCXXIII. p. 420. B. Christian. Francisc. Paullin. in App. ad Dec. II. A. V. obs. XX. p. 16. conf. l. c. observ. V. p. 8. Dn. D. Michael. Bernhard Valentin. D. II. A. III. obs. LXXXVI. p. 187. D. Salom. Reifel. D. I. A. II. obs. CCXVI. p. 316. Excell. Dn. D. Georg. Franc. de Frankenau D. II. A. IX. Obs. CCI. p. 361. Dn. D. Joh. Jac. VVepfer. D. II. A. IX. obs. LXVIII. p. 171. D. Joseph. Lanzoni D. III. A. III. obs. XXVIII. p. 31. sqq. D. Petr. Rommel. D. III. A. IV. obs. XV. p. 35. conf. Obs. XVII. p. 37. Vir. Ridlin. D. III. A. V. & VI. p. 258. &c. Quænam exinde Fœtui, Gravidis quando contingit, immincant Fata, exemplis aliquot demonstravimus in Dissertatione nostra de Idea errante in Monstrarum generatione §. 28. quid itidem periculi ipsi misericulis tali appetitu inordinato raptis metuendum, funesto satis exemplo testatur mulier tam insatiabili desiderio comedendi carnem bovis rabie infecti, ardens. Cum enim Idea ista furibunda, spiritibus ex rabioso cadavere nondum dissipatis, vix extingvibilem impresserit characterem, non potuit non peregrinum inducere fermentum sibi analogum in massam mulierculæ sanguineam, in eaque hospitanti Archo eandem communicare ideam; id quod infinita Hydrophoborum, quibus vel per salivam animalis rabidi character furoris imprimitur, exempla evincunt. Talem quoque idealem transmigrationem confirmat Puella ista Uratislaviensis, cujus ex VVeinrichio mentionem facit Beckherus in Microc. Medic. L. I. c. XIV. p. m. 129. Huic pro exstirpanda Epilepsia ex consilio cujusdam Felum sanguinem propinaverant, unde factum, quod

felum naturam ac mores voce, saltu ac gestu imitaretur, mures venaretur, angustissimisqve foraminibus muriu n adstraret. Ratio hinc itidem reddi posset probabilis, quare *Faustina M. Antonii* Philosophi uxor *Filium* enixa sit in omnem terociam ac crudelitatem proclivem. Cum enim Gladiatoris cujusdam admodum crudelis, quem deperibat, sanguine calido hausto statim cum Marito rem haberet, *Commodum* peperit, crudelis ac Gladiatorii animi hominem, qui cruentis pugnis Romanam fere attrivit Rempubl. Plura huc facientia habent *Langius L. I. Ep. p. 385. Dav. Beckher. l. c. Dav. von der Beck Experiment. & Meditat. circa naturalium rerum principia L. 3. p. m. 258. sqq. Th. Bartholin. Cent. II. Hist. Anat. LXXXIX. p. 332. D. Joh. Schmid. M. N. C. Dec. I. A. IX. & X. Obs. XLIII. p. 116. sq. & quotquot præter Excell. Dnn. DD. Vvedelium, Gerdesium, Limmerium, Lossium, Albinum, Tappium, Lentilium &c. materiam hanc specialius in Cathedra Academica exposuerunt. De comestione noxia carnis animalium ægrotantium vid. *Rosin. Lentilium Miscell. Medic. Practic. P. 2. p. 509. sqq. Joh. Mich. Febr. M. N. C. Dec. I. A. VI. & VII. obs. CXCI. p. 266. Joh. Christian. Frommann. l. c. obs. CLXXXIX. p. 252. sqq.**

Caulam depravati hujus appetitus phantasticam esse Kiloniensium *Æsculapius* non sine sale credit, cruditisimis argumentis sententiam suam roborando *M. N. C. Dec. II. A. II. Obs. XLVII. p. 77.* quamvis enim peregrinum fermentum nervos ventriculi afficiendo huic malo ansam dare possit, adeo ut vel ex scabie retropulsa originem duxerit *Pica*, notante *Febr. Tr. de Absynth. p. 98. conf. M. N. C. Dec. I. A. I. Obs. LXXXIII. item ex ulcere faucium, juxta Hildan. Cent. I. Obs. XXXVII. quoniam & cum scorbuto interdum Pica & Malacia complicari soleant, docente Horstio L. VII. Obs. XXXV. occasionaliter tamen his in casibus fermentum stomachi ut plurimum venit accusandum & instrumentaliter, negotium dirigente Archeo, Idearum Fabro. Si enim ad fecula apposita, vel menti saltem objecta, spiritus animales secretionem lymphæ accelerant, & adustus salivales propellunt, adeoque das Mund-Wässern causantur, vel in robustis quoque juvenibus, quid mirum, quod appetitus*

monstra generentur in seqviori sexu, praesertim utero quando gerit? Harum quippe imaginationem impressione caeli esse potentio- rem, evincere conatur *Marc. Marci à Kronlund Philos. vet. restit. Part. 2. Sect. IV. p. m. 130.* causam addere videtur *Excell. Dn. D. Dolau Encyclop. Med. Dogmat. L. V. c. VI. §. 22. p. 287.* quia à spiritu ,seminis virilis multum alterantur sanguinis fermentationes, atque ,fermentum acidum peregrinum ventriculo committitur, atque ,sic fit, ut illae fermentationes multum immutent ipsas cogitationes, ,dum putant mulierculae, sibi illo tempore, quo gravidae sunt, ni- ,hil non licere. Spirituum quoque, ad formationem foetus non exigua alias copia concurrentium, inopiam, hic quoque symbolam suam conferre, erudite sentit *Excell. Dn. Nestor Illus: Si quo enim ullibi omnes suas conferunt vires, certe in negotio formationis id agunt, unde defectu laborantes extinctioni Idearum pere- ,grinarum eos esse impares certum est. Notandum vero huic ,malo illas potissimum expositas esse mulieres, quae caeteroquin ,impotentis sunt animi, quaeque delicatiores & otio deditae im- ,praeagnatae persuasum habent, se totius rei oeconomicae, & ipsius ,etiam patrisfamilias caput esse, ita ut omnia ab ipsarum depen- ,deant nutu atque imperio, quarum insuper memoriae semper ob- ,versatur illud tyrannicum: quod libet, licet. Cum itaque suas ,locent horas in eo, ut ad unius cujuslibet fermentum cum aliis ,componentis, impulsus & vellicationes attendant, earundem- ,que motus distincte percipiant, hinc & à primo etiam earun- ,dem impetu, ob animi imbecillitatem, in absurda saepius abripi- ,untur: ut scite loquitur *B. Dn. D. Joh. Jac. VValdschmid. Dissert. de Ventriculi ac intestinorum Morbis Artic. IV. §. 2. conf. Theodor. Craan. Tr. Physico-Medic. de Homine cap. CXXII. p. 651.* Quis vero inde non animi quandam imbecillitatem, errorem vel delirium arguit, svavitatem aliquam in rebus insvavisimis sibi imaginantis? cum *Excell. Dn. D. Luc. Schröck in Schol. ad Joh. Helmvig. observ. CXXXVII. p. 375.* Non absque ratione igitur *B. Dn. D. Michael. Ettmullerus in Colleg. ,Pract. f. m. 50.* Picam & Malaciam Melancholiae Hypochondriacae species esse credit, quin ejusmodi homines alia ut plurimum ,Me-*

„Melancholiz signa præ se ferunt, in qua ad certum quoddam
 „phantasma, occasione fermenti stomachalis p. n. alterati, di-
 „rigitur imaginatio; unde & tam delirus appetitus & desiderium
 „ad certum quoddam edulium, vel hujus loco aliud quid inusita-
 „tum assumendi, supervenit. Uti enim Melancholici tales ferun-
 „tur in certum objectum, si putant se esse v. g. Cucurbitam, ita
 „Picantes habent phantasma depravatum, quod velint habere a-
 „tramentum, corium cum lana &c. hinc & cura eadem, phan-
 „tasia nempe saltem demulcendo, ac in Melancholicis nonnun-
 „quam fieri solet, in hoc malo facile instituitur. Modum cor-
 „rigendi ejusmodi fermentum depravatum, suppeditant juxta artis
 regulas passim Præfici, pro varietate circumstantiarum consu-
 lendi. Id malum Belgiæ nationis Matronas magna ex parte
 corripere, vult *Levin. Lemnius de occultis Nat. Miracul. L. I. c. V. p.*
m. 33. cur Fœminæ frequentius Pica laborent? vid. *Sam. Ledel.*
Disp. inaugural. Artic. 3. Non solum vero Mulieribus id accidit, sed
 & Viris. Mariti enim pro uxore gravida Pica laborantis memi-
 nit *D. Salom. Reiselius M. N. C. Dec. I. A. II. Obs. CCXVI. conf. Mar-*
cell. Donatus in Hist. Med. L. V. c. 1. Schenkius L. III. Observ. I. Th. Bar-
tholin. Cent. 5. Hist. Anat. LXXIX. Pueri quoque Picantes subinde
 observantur, inprimis ex Matre Chlorosi laborante, quod testatur
Riverius in Praxi, nec non *Petrus Job. Faber* de proprio filio 3. anno-
 rum. conf. *Forestus L. XVIII. Obs. VII. Fenseca L. VII. obs. XCI. in*
Schol. Dn. D. Sim. Schulz. M. N. C. Dec. I. A. VI. & VII. obs. CXXXIX.
p. 199. Quod & Bruta animantia laborent Pica, de Felibus confir-
 mat *Lazarus Riverius Cent. IV. obs. XLIII. conf. Græbner. Medicin.*
vet. restit. p. 580. De Pica Canum, Porcorumve vid. *Act. Anglic. Vol.*
I. p. 742. Picam morbum ideo ab ave denominatam esse, quod
 hæc simili Affectu laborare deprehensa fuerit, credidit jam olim
Paul. Aegineta L. I. c. 1. quamvis ei se opponat *Dan. Sennert. L. III.*
Prax. P. I. S. 2. c. 5. conf. Christian. Franc. Paullin. observ. Medico-
Physic. select. V. in App. M. N. C. Dec. II. A. V. p. 8. Pica & Malacia
 quomodo à se invicem differant, vel ex compendiis Institutionum
 Medicarum notum est.

*D. Jo. Jac. Spolterfobti Observatio de Piro immaturo
Anorexia & Vomitus medela.*

Quod nulla Diæta interdum quoque sit Diæta quotidiana docet Praxis, ut verum esse fatearis tritum illud: *quod sapit, conducit & nutrit.* Cum Iustrarem *Excellentiss. Dni. D. Joh. Lud. Hanne-
manni Observaciones rariiores, Picam & Malaciam concernentes*, quid ipse viderim initio æstatis præteritæ in mentem recurrebat. Puer undecim annorum Cachecticus laborabat *Anorexia* cum crebriori vomitu, adeo ut nec ipsa Medicamenta, quæ aliàs non solebat averfari, retinere posset; ex odoratu enim ciborum vel nitidissimorum, quos inter delicias antea numeraverat, oriebatur vomitus, ita ut jam quarto die inediam pateretur. Svasi, ut quicquid posceret, quamvis etiam valdè noxium ipsi videretur, porrigerent. Et ecce videt alium puerum comedentem pira immatura, quæ ipsi salivam movebant, & ut unum ex his sibi comedendum traderent, petit. Parentes consilii nostri memores petito lubentes assurgunt, comedit pirus puer optimo cum appetitu, & retinet summa cum *ἰσφορία*. Cessarunt inde vomitus, rediitque pedetentim appetitus antea plane prostratus. Frustra inde præscribi sæpius regulas Diæteticas docemur; quis credidisset non accumulari potuisse exinde cruditates in stomacho pueri, quod medicamen ipsi fuit? En veritatem dicti, *medicè vivere est pessimè vivere.* At absurda inde consequentia resultaret, pirus hoc individuum ab *Anorexiâ* liberavit, ergo est optimum stomachicum. Duo cum faciunt idem, non est idem. Fermentum stomachale habet in se illud animalitatis, ut feratur in similia, & determinet sæpius assumenda, ut quod sapit non noceat; at cave ne pecces in dosi; quemadmodum enim optima alimenta inordinatius ac copiosius ingesta incommodorum myriades conciliant ventriculo, multò magis id metuendum ex noxiis ac cruditatibus plenis, ut ipse habeas quod fatearis; *Ich esse was mir schmecket/und leyde was dasür gehöret.* quædrant huc, quæ pro more suo erudite disserit *Excellentiss. Dn. D. G. VV. VVedel. in propemptic. inaugural. de usu cucumerum innoxio p. 4. seq.* Quod absurda non noceant Pica laborantibus, ex supra dictis patet, ut vei araneas aut bufones optimè digerant. Stupendum.

dum sanè est exemplum, quod habet *Felix Platerus L. 1. Observation. p. m. 223.* Ad maturationem bubonis pestiferi cum cepam sub cineribus assam, Theriaca infarctam, illi imponeret Chirurgus, indiesque novam apponeret, priore abjecta, puellula unam casu inveniens, quam Chirurgus à bubone modò amoverat, clam eam devoravit, nec quicquam mali inde passa est. Mirarifane hic licet, *qui homines cum tanti victus erroribus vivere possint inco-*
lnnes? Respondet *Henric. Bezo Diss. Med. inaugural. de Pica,* videtur sane Appetitus vincere ac omnem naturalem potentiam transcendere. Vnde facultas rationalis res illas vehementer desideratas, etsi deterrima sint, diligentius coëquit, earundemque vitia corrigir. Notum est aliàs, omnes cibos, qui cum appetitu assumuntur, facilius digeri, & in laudabilius fermentum transmutari. Cum itaque in-
 explebilis ibi sit appetitus, etiam, quod possibile est, bona sit coëctio, bona inutilium secretio, bona pravitatum correctio. Si verò quædam relin-
 quantur noxa, natura, quæ ex re potita insignem percipit voluptatem, at-
 que hoc pacto subinde recreatur roboraturque, eas quasi sopit, ac paulatim emendat, &c. conf. *Casp. Theoph. Bierling. Thesaur. Theoretico-Præcti-
 cæ. p. m. 605. Theodor. Craan Tr. Physico-Medic. de Homine cap. CXXII. p. 652. Dav. Græbner. Medicin. Vet. restit. p. 581. An in Appeti-
 titu depravato similia an dissimilia appetantur, scienter decidit B. Dn. D. Joh. Jac. VValdschmid Dissert. XX. Artic. de Ventricali & intestino-
 rum morbu. Joh. VVierus in Observat. Medic. de Quartana p. 46. cu-
 jusdam meminuit, qui viginti uno halecibus semitostis simul ante
 quartanæ accessionem in universali declinatione voratis, interce-
 dente gravissimi paroxismi insultu liberatus fuit. Soror D. Joh. Hellyvigii ex esu halecum tempore æstivo febrem sibi causavit ter-
 tianam, sed cum per dies aliquot febricitans aliquando fratrem vi-
 disse halecem esitantem, appetitu insigni infestabatur, cui te ad-
 versantem simulans clandestine famulis concessit, particulas quas-
 dam halecis esui ei porrigere. Quo facto febris omnino deces-
 sit, & sanitatem ægra pristinam recepit, *Observ. Physico-Medic. CLV. p. m. 410. Quadrat huc illud Divi Senis Aphor. 2. XXXVIII. Τὸ συμ-
 κτῶν χεῖρῶν ἐκ πομα καὶ σιτίων, ἤδιον ἂν, τῶν βελτιῶνων μεῖζ.**

ἀνδραγέρων δε, μᾶλλον αἰρετέον. Paulo deterior & potius & cibus, verum jucundior, melioribus quidem, sed injucundioribus preferendus est. Quænam sit imaginationis virtus in curandis morbis eruditè docet Excell. Dn. D. Luc. Schröck in Schol. ad Hellvrig. Obs. Physico-Med. LXXXVI. p. 264. In hisce casibus sæpè quoque experieris veritatem dicti Celsiani, sæpè quos ratio non restituit, adjuvat temeritas, sed quo sæpius successu idem tentare conentur alii quod non est idem, tot loquuntur sinistra eventus exempla, quæ numerare superfedemus. Patet ex dictis, quod nulla Diæta interdum quoque sit optima Diæta, sed cum salis grano accipienda, valet hic quoque Vallesii judicium non contemnendum, quando Meth. medendi L. 4. c. 2. ita loquitur: multa sunt in arte medicâ, in quibus urgentiæ causa ab arte recedere ars est. Nam cum sint in ea multa præcepta legitima & regularia, perpetua tamen nulla sunt, & qui ulla habet perpetuis & inviolabilibus, methodicus dici potest, rationalis autem minimè. Nam rationalis non curat ex libello aut commentario, sed ut in re gravi exercitata ratio dicat, & nullis se legibus, tanquam pragmaticis, obligat. Notandum præterea, quod & Idiosyncrasia valdè modificet Praxin. vid. B. Dn. D. Mich. Ettmüll. Opp. T. II. f. m. 259. & Frieder. Schrader. D. de Idiosyncrasia Hinc B. Dn. D. Paul. Annannus in Parænesi ad Discipulos Libro 4to. Part. I. de Methodo tuende sanitatis nihil addit, quàm illud Juvenalis:

Ne cupias Mullum, cum sit tibi Gobio tantùm

In loculis - - -

Metire, pergite, tuam crumenam, consule tuam naturam & consuetudinem, vita fruges horarias, & in omnibus, quæ adsumis, nullum committe excessum, sic neque caseus suâ nequitiâ, nec vitium, nec hæc nocebit, multò minus formidabis Melancholiam à carne leporinâ, aut Podagram à Caponibus. Ego spondebo.

HAMBURGI

Gymnasii Hamburgensis Professores typis Neumannianis imprimi curarunt *Catalogum Praelectionum & Exercitiorum*,

quæ in Gymnasio hoc indè à Verno Initio An. Chr. 1700. usque ad Veris Initium 1701. publicè & privatim sunt habita, quæque deinceps annuo spatio, usque ad idem Initium proximè sequentis anni 1702. habebuntur. (1½. plag. in 4.) Dicitur modò Catalogus faciem Gymnasii modernam exhibet, seriemque Docentium sistit, qui sunt:

Sebastianus Edzardus, Logicæ & Metaphysicæ Prof. Publ. & h. a. Rector.

Eberhardus Anckelmann, Lingv. Hebr. P. P.

Georgius Eliezer Edzardus, Græc. Lingv. & Histor. Prof. Publ.

M. Balthasar Mentzerus, Prof. Math. Publ.

Johannes Müllerus, Phil. & Med. D. Phys. & Poëtic. Prof. Publ.

Job. Albertus Fabricius, S. S. Theol. D. & Philosophiæ Moralis atque Eloquentiæ Prof. Publ.

Cum Examen publicum & solenne *Johannèi Hamburgensis*, diebus 19. & 20. Mensis Aprilis, consuetis ante & post meridiem horis, habendum esset, *Catalogus Læctionum & Exercitiorum*, quæ in isto literarum domicilio per proximè elapsam hyemem habitæ sunt, prodit; Ubi omnes & singuli hujus scholæ Præceptores laborum suorum scholasticorum rationem reddiderunt. (2. plag. in 4.) Ejusmodi Catalogi, jam antehac editi, mentionem fecimus in N. L. anni 1700. p. 184. Postridie dicti Examinis, die nimirum 21. Aprilis, cum *Johannes Winckler*, Rev. Ministr. Senior, ad S. Michaelis Pastor, & Scholæ, quæ ad D. Johannis est, Ephorus, Oratione in secundam, de Senioratu Hamburgensi habuisset, *Johannes Schultz* Rector, de Ceberis Philosophiæ Morali egit, & quorà ex parte illa sit Scriptura Sacra consentanea, offendit. Hac oratione finita, Brabæisque per Ampliss. Reip. Hamb. Secretarium distributis, *Laurentius Dietericus Richertz*, superiori anno 1700. p. 185. nobis laudatus, Latino Carmine hexametro *Laudes Veru* decantavit; in ejusque locum & exemplum succedens *Petrus Offe*, Æstati primas partes Latina Oratione vendicavit, Germanicoque Carmine gratiarum actionem subjunxit.

LVBECÆ

Die 23. Apr. vitam cum morte commutavit, & die 29. ejusdem Mensis sepultus est *Joachimus Fridericus Carstens* / I. V. L. Senator & Camerarius Junior Lubecensis. Natus est is Lubecæ an. 1632. d. 20. Martii, Patre *Joachimo Carstens* / J. V. D. & Senensiss. Ducis Lauenburgo-Saxonis primùm Pro-Cancellario: Reip. Lubecensis postmodum Syndico. Quum *Christiani Vossii*, *Johannis Conradi*, & *M. Pfütznerei* operâ artium linguarumque scientiâ instructus esset, Academiâ adiit, & *Helmstadii* per integrum annum; *Argentorati* verò per biennium juris studium excoluit, quod ipsum & in *Almâ Basileensi* non continuavit solùm, sed & felicissimè absolvit. Hinc, *Genevâ* visâ, *Galliam* petiit, ac amplissimas Regni illius urbes curiosis illustravit oculis, præcipuè autem in *Academia Aurelianaensi* & in *Monte Pessulano* per aliquot tempus substitit. Peragrata deinde *Italiâ*, *Româ*, *Genuâ*, *Patavio*, aliisque locis visis, per superiorem *Germaniam* in *Belgium* se contulit. Indè an. 1654. in patriam redijt. Postquam ductu paterno, & *D. Joh. Sibrandi*, apud *Rostochienses* quondam P. P. uti & *D. Christiani Cochii*, *Dicastrerii Regii* in *Academia Gryphuvvaldensi* olim *Assessoris* (apud quos per vices commorabatur) ea cognoverat, quæ perorandis forensibus causis inservire possunt, an. 1657. *Rostochii*, habitâ priùs *Dispensatione Inaugurali*, de *Decretis in Contractibus Minorum*; utriusque *Juris Licentiatum* renunciabatur. Postea an. 1662. *Equestrîs ordinis illustris provinciæ inferioris Saxonix* causarum *patronus* constitutus est. An. 1669. verò in urbe patriâ *Secretarii*, & an. 1687. *Senatoris dignitatem* obtinuit, cui dignitati septuagesimo ætatis suæ anno immortuus est, & tres filios reliquit, quos inter maximè conspicui, *Joachimus Lüder Carstens* / Reip. Lubecensis *Protonotarius*, & *Thomas Fridericus*, *Illustrium Comitum de Bielken* adhucdum in *Galliâ* moderator.

NOVA LITERARIA

MARIS BALTHICI ET SEPTENTRIONIS,

Edita Mense Junio M DCCLI.

WISMARIAE

Die 8. Aprilis in vivis esse desit *Christianus Adamus* Schleusing/ Summi R. M. Svec. quod Wismariae est, Tribunalis Assessor, pridie Apoplexiâ correptus. Natus est ille Dobrilucæ Lusatorum an. 1648. Mense Septembri, Patre *Adamo Schleusing*/ Toparchiæ Dobrilucensis Præfecto. Hôc præmaturâ morte extincto, curam illius suscepit maximam, ac verè paternam *Georgius am Ende*/ Ecclesiæ Torgaviensis in Misniâ Diaconus. Positis in Lycéo Torgaviensi, in Scholâ Electorali, quæ Grimtæ est, ac in Gymnasio Coburgensi literarum fundamentis, quæ & posteriori loco Disputatione quadam, Præside *D. Henrico Baumanno*, de *Politica in genere, & de Societatibus simplicibus & compositis*, sub abitum habitâ, probavit, Wittebergensem petiit Academiam, ibique per longum satis tempus substitit. Et ne malè tempus collocasse videretur, publicâ interdum in Cathedrâ disputavit. Sic an. 1673. sub Præsidio *D. VVilhelmi Leiseri*, ex Jure Feudali de *Expectativâ in casum mortis concessâ*, Disputationem proposuit, & deindè Præside *D. VVernero Theodoro Martini*, Jus, quod ratione Feudâ Domino & Vasallo competit, asseruit, habitâ postmodùm an. 1676. Disputatione Inaugurali sub Præsidio *D. Leiseri* de *Excusatione Tutorum propriâ & impropriâ*, paulò post *J. V. Licentiatu*s creabatur. Cum an. 1677. *D. Georgii Maremannii*, primarii apud Hexapolitanos Syndici & scripto non uno in orbe erudito celeberris, filiam matrimonio sibi junxisset, eodem anno inter ordinarios Dicasterii superioris, quod Budissæ est Advocatos nomen dedit. An. 1680. in Ducatum Bremaensem concedens, causis forensibus apud Stadenses

patrocinio suo præesse cœpit. An. 1683. Syndicus Buxtehudenſis, & an. 1684. Judici Provincialis & Aulici, quod Stadæ eſt, Aſſeſſor conſtitutus eſt. Tandem an. 1691. Menſe Januario inter Summi R. M. Svec. in Germania Tribunalis Wiſmarienſis Aſſeſſores cœoptatus eſt; Cui muneri uſque ad diem emortualem præfuit.

Die 30. Maji ſub moderamine *M. Johannis Kindleri*, Rectoris, *Facies Eccleſiæ Moſcoviticæ*, in Auditorio novo, tribus Orationibus exhibitæ eſt, quarum primam, *de Vigilantia Moſcovitarum circa ſacra*, *Michaël Conradus Ludvig*, Wiſmarienſis (qui ſimul Scholæ valedixit) ſecundam, *de Erroribus Moſcovitarum circa doctrinam ſacram*, *Johannes Caſpar Claſen*, Wiſmarienſ. & tertiam, *de Ritibus & Ceremoniis Moſcovitarum ſacris*, *Jochimius Neüendorff*, Lychenſis Marchicus, habuit.

ROSTOCHII

Die 17. Apr. diem obiit ſuum *D. Joh. Sibrandus*, Decretalium Prof. Publ. Ducalis & Facultatis Juridicæ totiſque Academix huc uſque Senior, & ſeq. d. 26. Apr. præviis programmatibus, quæ Rector Acad. *D. Joh. Nicol. Qviſtorpius*, S. Th. P. P. ad *D. Nicol. Paſtor*, & Rev. Miniſterii Director, uti & *Joh. Joachimus Schöpffer* / J. V. D. Prof. P. Comes Palat. Cæſar. Conſiſt. Ducal. Conſil. nec non FCtis Juridicæ hodiè Pro-Decanus, propoſuerunt, terræ mandatus eſt, qui an. 1637. die 13. Martii *Rostochoii* natus, Patre *Henrico Sibrando*, J. V. D. Statuumque Provincialium Mecklenb. Syndico, Avoc; *Johanne Sibrando*, J. V. D. & Codicis in Almä Rostochienſi Prof. Publ. Optimarum ſcientiarum fundamentis imbutus anno 1657. *Gryphicus* ſalutavit Muſas, ac duce inprimis *D. Pomereſchio* in Jure addiſcendo initium fecit. In patriam reverſus, inceptum ſtudiorum curſum, præeunte *Henrico Rudolpho Redekero*, continuavit. Anno 1658. *Lipſiam* inviſit, & inde in *Argentoratensium* migravit Academiam, ubi inprimis fatigeratiſſimum *D. Johannem Rebhanium*, & celeberrimum *Bæclerum* Doctores habuit, ſub hujus præſidio etiã anno 1660. Diſputationem *de Quietè*

in turbis publicè defendit. Bienniò hîc transactò Helvetiam, Galliam, & Belgium perlustravit. Experegrinatione hac in patriam an. 1661. redux factus, illustris Dominus *Gyllenstierna*, Regni Sveciæ Senator, curæ ac gubernationi illius agnatum suum generosum tradidit, cum quo, postquam in Academiis, *Francofurtensî* & *Regiomontanâ*, per aliquot temporis spatium substitisset, in Sveciam an. 1664. se contulit. Hinc visâ Vpsaliâ ad suos reversus est, & præviâ Disputatione Inaugurali *de Electione Episcopi* ad l. 31. C. de Episc. & Cler. an. 1669. utriusque Juris Doctor in Acad. patria creabatur, ubi & eodem anno professionem moralium Senatoriam obtinuit. Postea defunctò D. *Christiano Voldenbergio*, Decretalium Professionem Ducalem tunc Gustrovientem an. 1674. adiit, & D. *Radovio* ad Lubecenses abeunte, Senioratus dignitatem in Facultate Juridica an. 1686. consecutus est; sed his omnibus honorum titulis mors illum nuper sexagesimo quinto ætatis anno exiit, tribus filiabus & duobus filiis relictis. Ex his natu maximus, sc. *Jochimus Henricus*, J. V. Ddus, moralium Professor Senatorius vocatus est.

Die 28. Aprilis, hætenus Academiæ Rector D. *Job. Nicolaus Quistorpius*, S. Th. P. P. & Pastor Nicolaitanus, nec non R. Ministerii Director, paulò antè memoratus, præviâ legum Acad. recitatione & Oratione *de Academiæ Contemptoribus & Turbatoribus*, Sceptra Academiæ deposuit, & successori D. *Job. Joach. Schröpper* / Codicis Prof. Publ. Ducali, cujus jamjam mentionem fecimus, tradidit, qui simul orationem habuit *de Jure Rectoris Acad. electi, sed nondum introducti*.

Die 10. Maji Serenissimi Principis ac Domini ADOLPHI FRIDERICI II. Ducis Mecklenb. *Strelizii* hætenus residentis, (cui his ipsis diebus Dynastia *Stargardiensis* & Principatus *Razeburgensis* cum annexis ex avità hereditate, compositâ successionis lite, cesit) Conjugi desideratissimæ, Serenissimæ Principi *Mariae*, nativitate & nuptiis Megapolitanæ die 6. Jan. h. a. extinctæ, & 20. April. intumulum Principalem, qui *Gustrovii* in Templo Cathedrali est, illa-

tz, parentavit *M. Franciscus Albertus Apinus*, Theol. Candidatus, supra mente Apr. p. 98. laudatus, prævio programme ab *Henr. Christ. Zitelken* / D. P. P. *de bene vivendi & pie moriendi studio*, conscripto. (1. plag. in fol.)

Die 11. Maji Præside *Joh. Petro Grünberg* / SS. Theol. D. ac P. P. Confil. Duc. Consist. & per Distr. Mecklenb. Superintendente, *Joach. Priisfing*, Warenâ-Mecklenb. SS. Theol. Stud. S. *Matthæi Fidem Genealogicam in Media Tesseradecade*, ad Matth. I, 6-11. placidè Disquisitioni subjecit (4. plag. in 4.) Ex versibus 8. & 11. dicti capituli sequentia tractat problemata. I. *An omnia sint quædam genealogiæ membra à Matthæo genealogiam Josephi exponente, nec ne?* II. *Quomodo Foram Ozie pater?* sive *An Foram Ozie pater Matthæo dicatur per generationem mediatam, nec ne?* III. *An Forakim sit omnisus à Matthæo nec ne?* IV. *Quare v. 11. fiat mentio τῶν ἀδελφῶν ἰσραὴλ;* sive, *An Fratrum Zechoniæ falsò ac temerè v. 11. fiat mentio, nec ne?* V. *Quare fiat mentio τῆς ἰστορικῆς βαβυλῶν?* sive, *An Matthæu sapienter hæc verba apposuerit, nec ne?*

Die 12. Maji Academia Rostochiensis, prævio programme à Rectore *D. Joh. Joachimo Schöpffer* / J. V. D. & Prof. Com. Palat. Cæsar. ac Consistor. Ducal. Megap. Assessore conscripto (quod 2. plag. in fol. constat) Serenissimo Principi ac Domino FRIDERICO WILHELMO, Duci Megapolensi Regenti, &c. &c. *de recuperata, ex Avitâ hereditate, Vandalia, & concrecente, felicibus auspiciis, Regimine Megapolitano*, Oratione solenni, interprete paulò antè dicto Eloquentiæ Professore, nimirum *D. Henr. Christiano Zitelken* / inter applausus musicos solenniores in Auditorio maximo, præsentibus utriusque Reip. Primoribus Civibusque gratulari voluit.

Die 13. Maji sub Præsidio *M. Adami Wildii*, Duilaco-Marchici, Exercitium Academicum *de Rationalium cognoscendi Principiorum Natura, Usu & Fatis*, quæ hodierno imprimis tempore subire

subire oportuit, *Joh. Bartholomæus Bluhme, Tonderâ-Holsatus* in Aud. maj. defendit. (4. plag. in 4.)

Die 15. Maji paulò antè memoratus *Academix Rector, D. Joh. Joach. Schöpffer*, programmate *Pentecostali omnes Academix Cives ad Ritus, quibus ad Magnalia Dei celebranda inaugurati in primo Pentecostes N.T. festo fuerunt Apostoli, piè & religiose considerandos invitavit.* (1. plag. in 4.)

Die 28. Maji, qui *Wilhelmo* in fastis sacer est, *M. Johann. Ehrenfried Pfeifferus*, supra sæpiusculè memoratus, prælaudato Principi Serenissimo, Domino **FRIDERICO WILHELMO**, Duci Regenti *Megapolitano, de Sociatis Terris Megapolensibus, & exim provente Regimine adaucto*, Carmine Germanico, in Auditorio maximo recitato, gratulatus est, prævio programmate *Eloquentiæ Professoris* semel iterumque jam dicti. (1. plag. in fol.) Carmen ipsum typis excusum est, constatque 4. plag. in fol.

Typis *Wepplingianis* exscripta est *M. Johannis Ehrenfried Pfeifferi Dissertatio Epistolica, Observationes suas ad libellum noviter editum; Untersuchung est. Derter des neuen Testaments/derin übele Uebersetzung bissher die Wahrheit auffschalten/* anno superiori Mense Novembri propositas, ab *Epistola Ludovici Burgatis ad Theophil. Strombergium*, quæ ipsa in gratiam legentium præmissa est, adserens & vindicans. Cum consensu ac Censura *Venerandi Ordinis Theologici Rostochiensis. Dissertationi etiam huic præmittitur Epistola quædam D. Jo. Fechtii, P. P. Consist. Ducal, Assessoris & Distr. Rostoch. Superint. ad Henricum Jonath. Wehrenbergium*, S. S. Theol. Lic. & *Ecclesiarum Luneburgensium Superintendentem.* (6. plag. in 4.)

STRALESVNDÆ

Typis evulgata est *Oratio* quædam, quam *Suchorzewsky*, à *Polonia* majoris *Palatinatibus* ablegatus, ad *Polonorum Regem* die 20. Martii an. 1701. habuit. (2. plag. in 4.)

Die 20. Maji vitam cum morte commutavit *M. Petrus Vebrius*

ad S. Jacobi Pastor. Natus est ille Berolini an. 1644. die 30. Septembris Patre ejusdem nominis, Consiliario Consist. & Ecclesiarum Lutheranarum, quæ ibi sunt, Præposito. Studiorum fundamentis in Gymnasio patrio probè jactis, Academiam Jenensem adiit, ibidemque an. 1667. dignitate Magisteriali ornatus; sequenti autem anno in numerum Adjunctorum receptus est, Disputatione *de Signo*, pro loco in Facultate Philosophicâ obtinendo, præcedente. Non multo post Gymnasio, primùm Berolinensi, deinde Stralsundensi Con- Rector; *Laurentio Binsorio* autem vivis erepto, huic posteriori etiam Rector præficiebatur. Tandem an. 1693. ad Pastoratum Jacobæum vocatus, simulque Consistorii Assessor constitutus est. Cum huic muneri per quinque annos, & quod excurrit præfuisset, omni memoriâ & loquendi facultate abhinc triennium unâ nocte privatus, anno ætatis quinquagesimo septimo vitam deseruit.

M. Lucas Schröder / Güstrovii hæctenus Templi Parochialis Pastor, in locum *B. D. Baudevvien*, (cujus obitum in his N. L. Anno superiori memoravimus) ad *Superintendentis* munus in hac Civitate obeundum vocatus est.

GRYPHISWALDIAE

Die 31. Martii *Judeus* in Capite I. *Zephania* ἐλεγχθεῖς, ac in Textu quidem præter ceteros *R. Isaac Abarbenel*, in usu verò cujusvis versus *R. Isaac Ben Abraham*, contra quem asseritur ex vers. 14. In Judicio Dei abnegandas esse vires proprias, & per veram fidem ad *Jesusum* confugiendum, promissum Gen. XXII. 18. Ex vers. 15. *Messiam* jam esse exhibitum, quia sceptrum de *Juda* jamdudum est ablatum Gen. XLIX. 10. Ex vers. 16. Sublata politia *Judaica* etiam ciborum discrimen cessare, Deut. XIV. 3. olim injunctum. Ex vers. 17. Vel unum præceptum violantem æternam manere poenam, Deut. XXVII. 26. Ex vers. 18. Quia finale politia *Jud.* excidium jam est immisum, nullam *Judæis* sperandam esse restitutionem politicam, quibus assertis *Rabbi* Cap. 13. 14. 15. 16. 17. Partis prioris *Muniminis* contradicit; sub Præsidio sæpiuscule præterito *Mense* *Majo*, p. 134. 14. memoratis. Lingvæ & The-

Theol. Professoris *M. Brandani Henrici Gebhardi*, à *Philippo Christiano Crazio*, Balthenagâ-Pomerano, ulteriori Eruditorum disquisitioni submissus fuit. (3½ plag. in 4.)

Fratrem modo nominatus *M. Gebhardi* ante menses nonnullos amisit natu maximum, *Vitum Christianum*, Pastorem Honlagii & *Vventhusæ* propè *Brunsvicum*, cujus hic meminisse æquum censuimus, cum ob navatam utilem Ecclesiæ edendis scriptis operam; tum ob admirandum memoriæ donum. Felicitissimam *Petri Comestoris* memoriâ deprædicant Historici, illum inde cognomen tum sortitum esse autumantes, quod Dicta Biblica ita memoriter proferreret, quasi ea in ventrem memoriæ elu condidisset, uti ex *Trithemio Micraelius in Syntag. Eccl. L. III. Sect. I. qv. 8.* citat. At *B. Gebhardi* non quævis Dicta Biblica tantum, cum illorum sedibus ad nutum reddere valebat, sed & omnes libros Biblicos in lingvâ Originali, cum omnium stupore memoriâ comprehensus est. Testem hujus rei adducimus beatè defuncti Fratrem, suprà sæpius nobis laudatum, cui quodam tempore integrum *Prophetam Esaiam* in lingua Hebraica, intra trium horarum spatium, à septima scilicet ad undecimam, è memoriâ recitavit.

Libros edidit sequentes

1. De propinquitate diei extrema.
2. Vberioreni hujus materiæ deductionem.
3. Responsonem ad dubia quæ huius materiæ objiciuntur.
4. De Chiliasmo.
5. De Bello hodiernorum temporum.

à *Venedotæ.*

1. De tributis sub regimine *Ezechie & Jozachimi Libri II.*

Libri I. cap. I. ostendit, quod pœna præcedentis peccati sit, quando nec Magistratus tributa necessaria a subditis accipere, neque hi eidem illa largiri possint. In specie autem exponitur qualenam istiusmodi peccatum hoc tempore inter Judæos extiterit. Simul etiam in antiquissima Regibus Judaicis debita tributa & alios corundem reditus hoc capite ingruitur.

Cap. II. Quod tributa sæpe oriantur ex defectu fiduciæ in

Deum Reipublicæ nec necessaria nec utilia. In specie autem exponitur quod & qualia tributa his temporibus exacta sint.

Cap. III. Quod tributa male cæpta male tandem terminentur. Specialiter verò quod & quales effectus tributa horum temporum secuti sint.

Cap. IV. Quod tributa inconsulta imo ipso effectu irrita aut noxia deprehensa Deus nihilominus aorit in bonum finem dirigere, & quinam fines illi hoc tempore fuerint.

Libri II. Cap. I. Ostendit quod ad tributorum multiplicationem plurimum sæpe confèrat summi Magistratus iudicium varie variis occasionibus corruptum. In specie autem exponitur qualiter ex istiusmodi principio sub Jojachimo tributa multiplicata sint.

Cap. II. Quod tributa multum alleventur frugalitate ad exemplum Majorum instituta frustra quidem hoc tempore Jojachimo ut observanda proposita.

Cap. III. Quod tributa male cæpta male tandem terminentur. In specie autem iterum ostenditur quod & quales effectus tributa horum temporum comitati sint.

2. Interpretatio per multorum locorum, qui in Prophetis occurrunt.

Ut Benevolo Lectori plenius paulò de Auctore memoratorum scriptorum constet, subjicimus ejus epitaphium:

D. O. M. S.

Situs hic est

Vitus Christianus Gebhardi,
natus anno 1646. d. 9. Aug.

Patre Ardreâ Gebhardi, Pastore
Martiniano Bruntvicenâ,

Matre Rosinâ Margaretâ Trostliâ.

Vir

Antiqua virtute ac fide,
Doctus, candidus ac pius,

Et verus Israelita, in quo nullus dolus erat:
 ad promovendum unumquemque propensissimus:

Divini honoris studiosissimus:

Ac vere Bibliotheca ambulans:

qui

post comparatam rerum omnigenarum eruditionem

& locupletatam incredibiliter memoriâ

comprehensivosque memoriter Hebræos

Græcosque S. Scripturæ libros omnes,

post educatos atque fratres Germanos

publicatosque utilissimos libros

exactis officii annis XXVIII, vitæ LIV.

nec pecuniæ nec honorum appetens

in occursum diei extremi

quem jugiter prædicabat

properavit

vitamque coelibem & integerrime actam

beato exitu finivit

3. Jan. 1701. hora 4. mat.

Optimo Fratri vel Parenti potius suo

Mon. pos.

fratres superstites.

GEDANI

In Atheno *D. Samuel Schelgvigius* disputando continuavit *Quæstionum Theologicarum*

Pugillum XXXIX. Resp. *Jacobo Matthæi*, Gedanensi d. 6. April. An Baptismus, ut medium regenerationis visibile, a deoque Sacramentum propriè sic dictum, jam in V. T. apud Judæos in usu fuerit? *Neg.* An in Eucharistiâ Spiritus S. nobis porrigatur bibendus? *Neg.* An cuilibet Christiano, citra vocationem ab Ecclesiâ obtentam, fas sit aliis porrigere Eucharistiâ? *Neg.* An sola illa Ecclesia, præ Apostolicâ, & quâ doctrinam vitamque Christianâ, haberi mereatur, quæ in omnibus partibus, regulæ Christi conformis est: in quâ omnes Ministri officio suo rectè & ex impulsu Spiritus S. defun-

guntur: & Auditorum ad minimum pars major adeò Christianè se gerat, ut Christianismus eorum videri aliisque de eo quærentibus, ostendi queat? *Neg.*

Pugillum XXXIX. Resp. *Balthasare Joachime Subrio*, Renà Megapolit. d. 13. Apr. An quemadmodum sub Papatu fuerunt tenebræ, ita in Ecclesiâ nostrâ, propter plenæ lucis defectum, neq; dies, neq; nox sit, sed crepusculum? *Neg.* An Coetus Evangelico Lutheranus, respectu ipsius etiam doctrinæ, vel ad minimum respectu solius vitæ, sit Babel Mystica, cujus Apoc. XIV. & XIII. mentio sit? *Neg.* An communionem intimiorem cum Babele, in sensu mystico, quem Scriptura, maxime in Apocalypsi, suggerit, sic di&ta habeamus? Imò an ipsum cor AntiChristianismi Babelici, nempe Spiritus Papalis in nimia Doctrinæ præsertim quâ controversias fidei definiendas, autoritate, apud nos reperiat? *Neg.*

Pugillum XL. Resp. *Paulo Holfio*, Haderslebiâ Cimbro d. 20. April. An omnes Ecclesiæ nostræ statûs extremè pessum iverint? an Ecclesiâ nostrâ horrendum in modum, imò funditus (ut Grunde) corrupta sit? an eadem extremum agonem agat (in letzter Zügen liege)? an nullum amplius signum veræ Ecclesiæ apud nos super sit? *Neg.* An coetus noster, ratione status moderni consideratus, rectè comparetur Ecclesiæ (saltem quoad vitam doctrinæ oppositam) plantandæ? *Neg.* An qui ex prætensâ conscientie tenetudine, ne communionem impiorum contaminentur, se ab externâ Ecclesiæ nostræ societate separant, pro tentatis habendi & ut infirmi fratres tolerandi sint? *Neg.* An ipsa Ecclesiâ nostrâ indigeat Reformatione & quidem magnâ ac quamprimum expectanda? *Neg.* An Lutherus Antichristianismum solummodò ex mediâ parte, nempe quâ doctrinam, reformavit, ita, ut quâ vitam, novâ Reformatione opus sit? *Neg.* An cuivis Christiano, etiam Laico, specialiter non vocato, fas sit, media reformandæ Ecclesiæ conducentia proponere & confratres ad reformandum excitare, imò actu ipso reformare? *Neg.*

Pugillum XLI. Resp. *Leonardo Gebavyero*, Steinâ Silesiô d. 27. April. An Reformatio Ecclesiæ plena & universalis, statuique paradisiaco conformis ante diem extremum expectanda sit? *Neg.* An omnes Sacerdotes Spirituales, quales Christiani quicunque, sine di-

discrimine ætatis, sexus & status sunt, etiam extra casum necessitatis, actus sacerdotio Ecclesiastico competentes v. g. publicè prædicando, Sacramenta administrando, confessionem poenitentium audiendo, & confitentes absolvendo, &c. exsequi possint? *Neg.* An interna, quæ jactatur, vocatio, cuiquam, extrinsecus non vocato, jus det, extra necessitatis casum, aliis, sibi à Deo haud quaquam subordinatis, prædicandi? *Neg.* An Christiani indifferenter omnes, ne foeminis quidem exceptis, ex Jure Sacerdotii spiritualis, internæque vocationis, facultatem habeant, absque præscitu, consensu & censurâ ordinarii Ministerii, libros de rebus spiritualibus, ipsisque fidei articulis, scribendi & edendi? *Neg.*

Pogillum XLII. Respond. *Carolo Ernesto Ketnero*, Gedan. d. 25° Maji, An distinctio Christianorum in Clericos & Laicos inter Evangelicos ferenda sit? *Aff.* An Ministri Ecclesiæ, in oppositione ad alios, qui Ministri non sunt, jure meritoque vocentur spirituales (die Geistliche vel die Geistslichkeit?) *Aff.* An Ministris Ecclesiæ in N. T. à Germanis rectè Titulus Sacerdotum (der Priester) tribuatur? *Aff.* An Novatoribus, si vel maxime pietatis, aut spiritualitatis quantæcumque sibi conscii forent, fas sit, Ministros Ecclesiæ indifferenter omnes, quotquot illorum partes averfantur, pro carnalibus, naturalibus irrogenitis, ne quid gravius dicam, habere atque apud alios, in ipsis etiam scriptis publicis, venditare? *Neg.*

Ex Typographia prodiit.

Chronicon Textuale Biblicum, in quo omnes Textus, qui in ordinariis ac extraordinariis festivitatis poenitentialibus aut Euchariisticis, *Gedani* à 3. Junii 1650. usque ad 3. Maji 1701. in concionibus explicati sunt, continentur. Germanice: *Biblische Text-Chronica*, worinn alle und jede Schriftstellen/ welche in denen Evangelischen Kirchen der Stadt Danzig vom 3. Jun. 1650. bis den 3. Maji 1701. auff veranlassung derer gewöhnlichen oder auffser ordentlichen angesetzten Ver-Buß und Dancel-Tage/ in öffentlicher Gemeine erkläret sind/ nacheinander dargestellet werden. Danzig drucktes und verlegtes Johann Zacharias Stolle. (8vo pl. 13.)

Die 7. Maji *M. Arnoldus Henricus Söhme* Regiomontano-Prussus, Respondente *Johanne Arnoldo Pauli*, disputavit de *Veterum Christianorum Agapis*, vulgò den Liebes-Mahlen.

Die 9. Maji Præside *Friderico Deutsch* S. Theol. D. & Prof. Ord. Pastore Löbnicensi. & Consistor. Assessore, Respondens *Simon Christoph. Bohlius*, Rastenburg. Exercitationem Theologicam de *Adoptione fidelium in Liberos Dei* publicè proposuit. (6. plag.)

Die 10. Maji *Balthasar Tilesius*, Goldb. Prussus, superatis antea examiniibus, Tentamine scilicet & Examine rigorofo, ut & habitis lectionibus cursoriis, Disputationem inauguralem de *Sorte*, pro Licentia summos in utroque jure honores capessendi, absque Præside, horis ante & pomeridianis habuit. In qua *Sortem* distribuit in *divinatoriam*, *Consultoriam* & *divisoriã*, & refutatã *divinatoria*, *consultatoriã* verò temperatã & ad Theologiam relatã, solam adstruit *divisoriã*. Finita Disputatione, à *Carolo Henrico Charisio*, J. V. D. & P. P. F. C. Tis Juridicæ ad hunc promotionis actum Decano, publicè in V. J. Licentiatum promotus & renunciatus est. Disp. constat 2½ plag. in 4.

Die 24. Maji sub Præsidio *Bernhardi von Sanden*, Sen. S. Theol. D. & Prof. Ord. Concion. Aul. & Consist. Assessoris Primar. Facultatis Theologicæ Senioris, *Johann. Godofredus Hass*, Regiomont. Pentadem illustrium quaestionum Theol. de *Passione & morte* J. C. publico examini exposuit. Qv. I. est, *An Sudor Domini in monte Olivarum profusus verè sanguineus fuerit, & an excretio ejus naturaliter vel miraculosè contigerit?* II. *An Christus in passione sua senserit dolores inferni?* III. *An Christus in triduo mortis verè homo permanserit?* IV. *An Christus suã obedientiã sibi aliqvid promeruerit?* V. *An Christus pro peccatis nostris satisfecerit?* (3. plag.)

Paulò antè laudatus *D. Fridericus Deutsch*, *Programma Pentecostale* ex Joh. XIV. 16. 17. proposuit. (1½. plag.)

THORVNII

Præside *Martino Wöhm* / Prof. P. Auctor & Respondens *Johannes Hing* / Tempelburgensis Pomeranus, duabus vicibus Dissertationem ex Historiâ Prussicâ defendit, quâ ostendere conatus est, *Borussos ad generalem Expeditionem extra fines suos non esse adstrictos*, (4. pl. in 4.)

M. Martinus Bertleffius, Prof. P. & Visitator Gymnasii Thorunienſis, Respondente *Georgio Biselio*, Thorun. Borusso, *Dubium Chronologicum, de Saculi XVIII. exordio*, disputavit, & Questionem: *An Saculum XVII. cum scribebatur M. DCC. sit finitum, tempusque à Calendis Januarii præteriti ad Calendas Januarii secuturi fluens in Saculum XVII. finiendum, vel in Saculum XVIII. inchoandum suat* & sequenti Thesi decidit: *Saculam decimum septimum dum scribebatur M. DCC. Annus, completum ac finitum est, tempusque à Cal. Jan. præteriti ad Calend. Jan. sequentis fluens, non in Saculum XVII. finiendum, sed XVIII. jam inchoatum, fuit.* (1½. pl. in 4.)

Præside *M. Georgio Wendio*, Gymnasii Thorun. Rectore & Prof. P. *Observationes Historico-Politicæ*, circa Locum *Joh. Conſalv. Mendozæ*, Hisp. (Part. 1. de Regno Chinæ, Lib. 3. c. 13. p. 202. sq.) de *Sinensium Ludis Litterariis*, ad placidum colloquium proposuit *Christophorus Eistwagen* / Thorunienſis, Opponentibus: *Isaaco Hoffmanno*, Colbergensi Pomerano; *Paulo Dubermanno*, Polono; & *Godofredo Eitnero*, Ravvic. Polono. (1. plag. in 4.)

Sab *Ejusdem* Præsidio *Georgius Fischerus*, Mariæburgensis Prussus, Auctor & Respondens, Disputatione Theologico-Philosophicâ, die 2. Martii præsentis Anni habitâ, evicit, *M. Tullium Ciceronem* à *D. Erasmo Roterodamo* perperam Cælo adscribi. Occasionem uberius colloquendi porrigentibus: *Levino Friderico de Hahn* / Equite Curlando; *Gabriele Holst* / Mariæburgensi Prusso; & *Henningio Francico de Möncho*, Equite Pomerano. (1½. pl. in 4.)

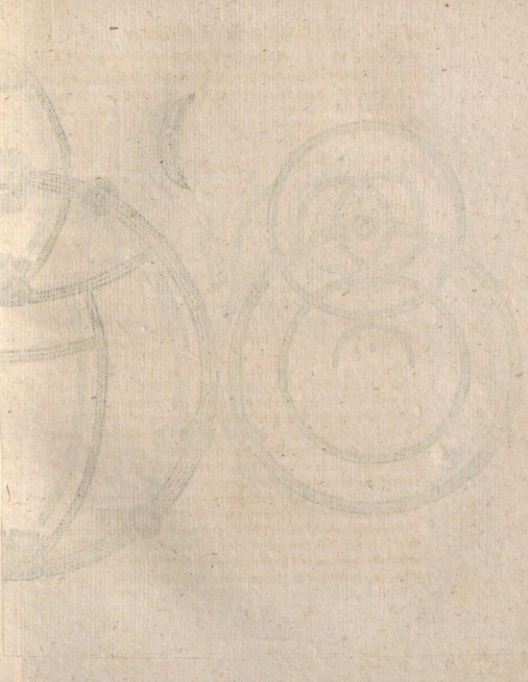
Idem *M. Georgius Wendius*, Exercitationem Historico-Politicam, disquirentem *an Cæsares aliqui Romani, per discordiam*

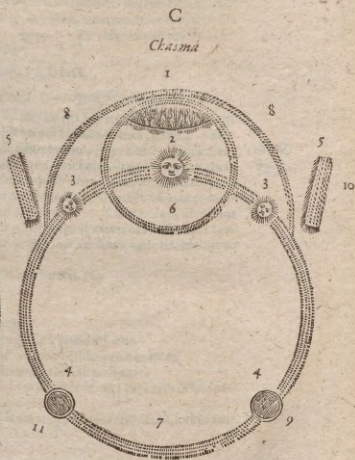
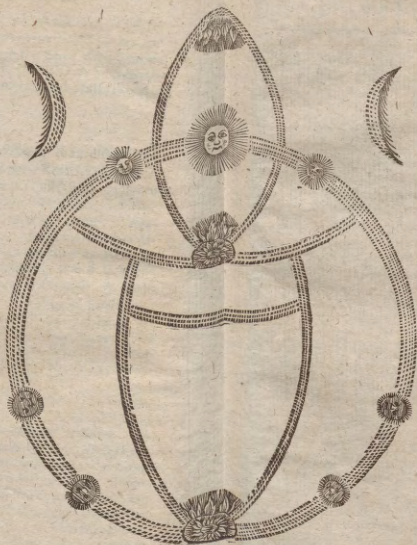
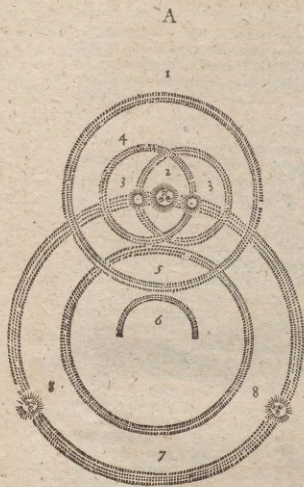
diam forte in S. R. Imperio electi, Francofurti olim se sistere, armisque adeo Anti-Cæsarem repellere soliti fuerint, nec ne? An. 1683. d. 15. Septembr. Olsnæ, præsentè t. r. Serenissimo Principe VVirtembergico-Olsnensi SYLVIO FRIDERICO, & frequentissima Eruditorum Coronâ, publicè habitam, certas ob causas denuò in lucem edidit. (z. plag. in 4.)

RIGAE

Die 13. Aprilis viventium numero ereptus, & 24. dicti Mensis tumulo illatus est *M. Adrianus Prensimmann* Regii Lycæi Rector, cum Rigæ an. 1670. d. 7. Augusti lucis usurâ cæpisset frui, in Lycæo memorato in primis sub *M. Vppendorffio*, t. r. Rectore, postea in Academia *Dorpatensi* Profess. vñ sv arjois, tyrocinia posuit. Academiâs abhinc adiit, & primùm *Kilonii* per triennium, deinde in *Alma Giessensi* ultra annum literis incubuit, ubi etiam an. 1696. supremos honores Philosophicòs consecutus est, præviâ Oratione de promotionibus apud Hebræos Veteres Academicis, & publicâ Disputatione de *Clave Cognitionis*. Reditum in patriam parans, varias in itinere Academiâs, *Lipsiensem*, *VVittebergensem*, & *Jenensensem* salutavit. Domum autem reversus, Regio Lycæo, quod Rigæ est anno 1698. loco *M. Vppendorffii* Rector dabatur. Non diu vixit in illa functione, sed in ipso ætatis & meritorum flore denatus est, cum annum trigésimum primùm ageret.

Die 24. Aprilis in vivis esse desit *Christophorus Zeigenerus*, Eloqv. & Histor. nec non Græc. Lingv. P. P. Natus est ille in Vrbe Riga an. 1655. die 4. Januarii Patre *Johanne Zeigenero*. Literis probe imbutus an. 1677. primùm in Academia *Kiloniensi* per biennium, in *Jenensi* postea per integrum ferme annum, in *Helmstadiensi* denique per septennium studio Mathematico, Philosophico, Historico, Poërico, Politico & Juridico operam dedit. Hinc *VVolfferbytum* ad Oratoriz & Matheos Professionem vocatus est; an. 1691. autem dimissione impetratâ in patriam revertebatur, atque an. 1697. in Eloqv. & Histor. nec non Græc. Lingv. Professione,

one, habita prius Oratione de *Fatis Gymnasii Rigenfis*, B. VVirtio successit. Huic muneri præfuit ad diem emortualem, qui obtigit illâ anno ætatis quadragesimo septimo. Ex vidua superflite duos filios & unicam filiam reliquit.

RE VALIAE

Phænomena Anno 1700. & 1701. in Esthonia observata.

Ann. præterito 1700. die 20. Junii, circa horam septimâ matutinam in toto *Felinienfi Districtu*, ejusmodi Phænomenon cœleste, quale sub lit. C in Tabulâ adjecâ adumbratur, fuit visum. Horâ octâ vâ *Circulus major* in Septentrione aperiebatur, simulqve *Corpus lunare*, quod ibidem erat, & brevi post *altera ignita statua* in regione Euri evanescebant. Horâ nonâ *duo Parhelii*, nti & *Chasma* cum *alterâ ignitâ statuâ* oculis subducebantur. Circa horam decimam *duo illi Circuli*, major & minor, maximam partem abscesserant; *Corpus Lunare* autem Circium versus ad medianam undecimam usque videbatur.

Tab. V.
fig. 3.

Ad hanc figuram C.

N. 1. Chasma.

N. 2. Sol.

N. 3. Parhelii sole minores.

N. 4. Duo Corpora ad figuram pallidæ Lunæ.

N. 5. Binæ statuz ignitæ figuram Iridis adumbrantes.

N. 6. Circulus candidus minor solem ambiens.

N. 7. Circulus candidus major Solem cum Parheliis & Corporibus Lunaribus transiens.

N. 8. Duo Circuli ex Chasmate provenientes, & in Circulo majori desinentes.

N. 9. Septentrio.

N. 10. Eurus.

N. 11. Circius.

Præfenti hoc anno 1701. die 15. Martii, qui diem illum, ob Victoriâ Narvensem solennem, præcedebat, Phænomena alia notatu dignissima, quorum figuræ sub lit. A & B in Tabulâ additâ exhibentur,

fuerunt Tab. V.
fig. 1. 2.

fuerunt observata : Illa figura sub lit. A. *Revalia* à duodecimâ ad mediam quartam ; hæc sub lit. B. autem *Pernavia* circa horam duodecimam conspiciebatur.

Ad figuram A.

N. 1. Circulus verticalis.	N. 5. Circulus Horizontalis.
N. 2. Sol.	N. 6. Semicirculus Verticalis.
N. 3. Parhelii.	N. 7. Circulus Horizontalis.
N. 4. Circulus Verticalis.	N. 8. Parhelii.

Die 3. Martii vivis excessit D. *Joachimus Salemann*, Episcopus *Esthoniensis* & *Revaliensis*, Præses Consistorii & Gymnasiarcha ; die 20. ejusdem Mens. autem sepeliebatur, ubi Concio Funebri (sub prelo unâ cum Epicediis jam sudans) à M. *Blanchenhagen* fuit habita. Natus est *Revaliæ* an. 1629. d. 9. Febr. Patre *Georgio Salemann*, ad Spir. S. Pastore, & cum in Gymnasio patrio studiis ita auctus esset, ut publicis superiorum artium & disciplinarum lectionibus cum stru-ctu interesse posset, ad Academiam primam *Giessensem* an. 1651. concessit, & postea an. 1653. *Argentoratum* se contulit. Seqventi anno *Tubingensem*, *Fenensem*, *Lipsiensem* & *VVittebergensem* invisens, in hac posteriori sub Præsidio D. *Abrab. Calorii* contra *Arminianos* disputavit, Dissertationem etiam Philologico-Theologicam super 1. Tim. IV. 3. Præside *Joh. Erico Ostermanno* defendit, atqve an. 1655. supremis in Philolophia honoribus ornatus est. Tandem, postquam *Rostochienses* Musas an. 1656. salutasset, & Ephori munus apud *Generosum Ottonem à VVackerhaff*, in Ducatu *Megapolitano* gessisset an. 1658. die 9. Augusti ad Diaconatum templi S. Olai in patria sua vocabatur ; anno 1662. verò Compastoris, & 1673. Superintendentis sparta ipsi fuit commissa. Accessit an. 1693. Doctoralis & Episcopalis dignitas : illa die 3. Martii ; hæc verò d. 1. Septembr. dicti anni ipsi fuit collata. Sed omnibus his officiis ac dignitatibus mors illum privavit, quam sepruagesimo tertio ætatis ; quadragesimo tertio Ministerii & octavo Episcopatus anno obiit. Sex Liberos reliquit & XXII. nepotes ; illorum duos filios, ad munus Ecclesiasticum à se ordinatos, Collegas habuit. Varias præterea edidit Conciones Funebres, variaqve & numero sat multa scripsit

Poe-

Poëmata Latina adhuc inedita, quorum publicatio suo tempore non deægabitur.

BERGIS

Die 14. Aprilis anniversaria Disputationum Progymnasmatum, à se primum in hanc Scholam, in gratiam Candidatorum Academix olim introducta, denuò auspicabatur *M. Severinus Lintrupius*, designatus Professor Havniensis & Scholæ Bergensis Rector, ventilatis de *Gratiâ universali & Prædestinatione* thesibus, Respondente *Johanne Dan. Ramo*, Nidrosiensi; quibus Orationem de *usu ac necessitate* Duputationum Theologicarum contra Fanaticos, præmisit.

Die 20. Aprilis Idem exercitiis pariter Oratoriis prælusit solenni, de *Infelicitate sæculi nuper elapsi literariâ*, Oratione, quæ præcipuos rei literatæ nævos atque abusus modernos in genere, tres tamen inprimis perstrinxit, utpote (1.) profanam Pseudo-Philosophorum, *Hobbesii, Spinozæ, Cherbury*, anonymi auctoris Exercit. paradoxæ de *Philosophiâ Scripturæ interprete*, *Bekkeri, Tb. Burnetii, Naturalistarum* item ac *Mechanicorum*, &c. in philosophando licentiam; (2.) superciliosam Criticorum quorundam, v. g. *Capelli, Morini, Jf. Vosii, R. Simonis, J. Clerici, M. Meihomii*, &c. audaciam, ipsis etiam *θεοπνεύσεως* Scripturarum oraculis verè critico figentium; 3. Scepticismum Historicum *Chr. Sandii, Pallavicini, Varillasti, Maimburgi*, & novissimè *Gothofr. Arnoldi*, sacram Ecclesiæ veteris & modernæ historiam, perpetuis dubiorum ac fabularum tricis ubique obscurantium. Quæ uti appendix quædam fuit *Orationis auspicalis*, jam an. 1696. d. 3. Aug. cum fascēs Scholasticos capesseret, habitæ, quæ *felicitatem ac prærogativam sæculi ejusdem literariam*, variæque melioris *literaturæ incrementa* fusè enarraverat. Sic gemina claudebatur Oratione metricâ, à duobus recitata Phrontisterii hujus Alumnis, Academix candidatis, alterâ quidem ab *Eranno Schielderupio*, Nordlando, de *Pasfione & morte Christi*; alterâ

à Nicolao Fuhrmanno, Sundfiordensi, de Resurrectione & Ascensione Christi, utraqve ad imitationem Æneidis Virgilianæ.

*Ultior Pii Desiderii M. Severini Lintrupii
Continuatio.*

Ex *Jenensi* J. G. Bajerii Part. seu Decades Disp. 2. Jen. 4. 696. & 698. quos utinam & reliquæ propediem sequantur! J. M. Dilberri Disp. Phil. Theol. tom. 2. Notib. 4. 652. J. Gerhardi Disp. theol. P. 3. Jen. 655. 4. Disp. Ilagógicas ib. 663. 4. J. E. Gerhardi fascic. disp. ib. 4. 658. & Decad. disp. 2. ib. 664. Alb. Graverii polemica S. ib. 4. 656. disp. Anti-Jesuitic. tomum ib. 8. 614. quæstiones theolog. ib. 4. 635. J. P. Hebenstreitii *πάρτα* disp. 8. 694. J. Himmellii syntagma disp. 4. J. Musæi disp. theol. P. I. Jen. 8. 648. G. Mylii Vol. 2. disp. ib. 597. & 598. 4. J. Christf. Sagittarii otium Jenense ib. 4. 671. J. A. Schmidii otium Jenense & variorum Philosoph. decad. ib. 4. 691. dissert. S. trigam 8. 692. diss. pentada 4. 695. P. Slevogti disp. Acad. a Velthemio ed. ib. 679. 4. quibus G. W. Vedellii Exerc. philolog. Medic. decades 8. vel sacra adpersa licebit addere &c. E *Kiloniensi* J. F. Mayeri diss. select. Kilon. & Hamb. 8. Franc. 693. alias haud dubiè post se tractura plures. *Morhesii* orat. & programm. 8. 698. & diss. Acad. 4. Hamb. 699. P. Musæi disp. theol. Kilon. 4. 667. &c. E *Lipsiensi* (A. Alefii disp. theol. cit. Lippenius T. 1. p. 526.) J. B. Carpzovii Jun. disp. Acad. cum præf. S. B. Carpzovii Lips. 4. 669. quibus alias Celeb. Auctoris in *Lib. Ruth. de vaccâ rufa* 2. *Anti-Jesuit.* 2. ad N. Arnoldi *lucem in tenebris* 3. orat. *inaug.* de R. Simonis *Hist. Crit.* V. T. &c. additas mecum forte optassent plures. M. Gejeri opuscula, ut vocantur, philologica Lips. 8. 691. in quibus tamen disqv. de superstitione & ratione cœnandi Ebræa &c. omitti videas. B. M. Hartarti & Z. Schiltheri disp. junctim ed. ib. 4. H. Höpfneri disp. cum præf. Rappolti 4. ib. 672. G. Nabii disp. select. 4. 604. ib. Fr. Rappolti op. Tom. 2. a Carpzov. ed. ib. 4. 693. quibus *Philosophica* itidem in volumen collecta & prælo parata addi jam A. 692. optarunt Celeb. Collect. Lips. p. 285. A. Rechenbergii diss. hist. polit. vol. 8. ib. 698. cui aliud *de rebus Philolog. & Ecclesiast.* Vol. submissurum se promisit in præf. J.

A. Schertzeri Program. & Orat. 8. 679. & fascic. dissert. 4. ib. 683. J. Thomasi orat. ib. 8. 683. præfation. disp. ib. 8. 683. dissert. seu program. Halæ 8. 693. diss. de Stoica mundi exust. 4. & c. quibus disputationes viri πολυμαθ. 86. quarum catalogum origin. Philosophicis nuper attexuit Fil. C. Thomasi adjuungi, jam A. 682. p. 52. reiliterariæ consultum judicarunt Collectores Lipsienses. & c. Ex *Lugdunensi* Batav. disp. Leydens. Gomari, Arminii, Trelocatii Syntagma Leovv. 8. 615. Synopsis purioris theolog. Leydens. Polyandri, VValai, Riveti, Thyssi 8. Leyd. 658. J. Arminii disp. Amst. 8. 609. & oper. 4. Franc. 635. J. Cocceji opera nuper recusa 8. vol. f. C. L'Empereur disp. theol. Lugd. 8. 648. S. Episcopii disp. theol. tripertit. 8. Amst. 646. & oper. f. ib. 2. vol. 650. 665. J. Hornbeckii Miscell. S. 4. Ultraj. 677. F. Junii op. fol. 2. Vol. J. Kuecklini disp. theol. Lugd. 4. 611. J. Marckii Exerc. textuales 50. Amst. 4. 694. & Exegeticas 50. ib. 4. 697. J. Polyandri Syntagma Exerc. Theol. 8. 621. A. Riveti oper. f. 3. Vol. F. Spanhemii Fil. quaternion diss. 8. & oper. Vol. 2. f. A. Thyssi Exerc. miscell. in fasc. Greenii 3. G. J. Vosii thes. theologicas 4. Hagæ 658. opera f. vol. 5. A. VValai opera fol. Chr. Wittichii Exerc. theol. 4. 682. & c. Ex *Marburgensi* disp. Marburgens. Eg. Hunnii, Arcularii, VVinckelmanni, Moltheri, Menzeri, Fevrbornii, Steuberi, Schöllii, tomos 5. cum append. 8. Giss. 668. R. Goclenii miscell. theol. & philosoph. P. 3. Marb. 8. 607. & c. J. Heini Exerc. philos. theol. vol. 8. 666. (an alterum ibi promissum Vol. prodierit ignoro) J. Moltheri disp. theol. 21. Franc. 604. G. Schönfeldii thes. theol. centur. 4. G. Stammii fascic. disp. cont. libertinos, Præadam. Nestorium orthod. & Independentes Cass. 12. 665. J. Steuberi disp. theol. Marb. 646. & c. Ex *Montalbanensi* disput. Theol. Acad. Montalban. & c. E. Regiomontana J. Behmii disp. theol. Regiom. 4. 620. it. de promiss. Evangel. & voluntate Dei & c. Chr. Drejeri disp. Anti-Papist. 34. ib. 4. 688. J. Chr. Iffingii Exerc. Philos. Geograph. hist. in Pentat. & Jolu. Franc. 4. 683. G. VVegeveri primitias Regiomont. Franc. 4. 697. & c. E. Rintbeliensis J. Kahleri disp. in Aug. Conf. & diss. *ælvv.* de imputatione peccati, Rinthel. 4. 696. & c. E. Rostochiensis J. Affelmanni

Syntagma Exerc. Acad. P. 2. a G. Mæbio ed. Lipsi. 4. 674. cum Append. ib. 677. *Calovii* disp. Rostoch. 4. Witt. 637. D. *Chytræi* opera vol. 2. f. 599. Nic. *Petræi* disp. theol. &c. Chr. *Sledani* disp. 4. 607. J. *Tarnovii* Exercit. Biblic. l. 4. Lipsi. 640. 8. &c. quibus tamen multæ ejus haud comprehensæ; (in iis quas P. *Tarnovio* tribuit *Lippenius* p. 530. credo mendum esse) E *Salmuriensi* disput. *Salmuriens. L. Capelli, Amyraldi, Josu. Placæi, P. 4. Salmur. 4. 664. J. Cameronii τὰ σωζόμενα* sua op. fol. *Capellorum* opera posthuma f. Amst. 689. St. *Gaußeni* diss. theol. 12. Ultraj. 677. & nuper 8. Josu. *Placæi* opera Franck. 3. Tom. publicari cœpta 4. &c. E. *Sedanensi* thesaurum disput. *Sedanens. P. Molinæi, J. Capelli, A. Ramburii, S. Mareßi A. Colvini, Josu. le Vasseur, Jac. Alpæi* Tom. 2. Gen. 4. 661. Lud. le Blanc theses Theol. f. Lond. 683. D. *Tileni* Syntagma disp. 8. Hardervv. 656. &c. Ex *Tigurina* J. H. *Heideggeri* diss. selectarum tom. 4. τριάκοντα 673. ἑξήκοντα 680. ἑκατὸν 690. δωδεκάκοντα cum prosographiis & oration. 697. 4. Tiguri, in quibus tamen non paucas ejus desiderabis, *Hottingero* in *Bibliothec. memoratas* J. H. *Hottingeri* *Analecta* diss. histor. theol. 8. ib. 653. & πέντακοντα diss. miscell. 8. 654. Ex *Tubingesi* J. *Andree* disp. theol. ab Heerbrando edit. J. *Heerbrandi* disp. Witteb. 4. 589. St. *Gerlachii* disp. tom. 2. Tub. 8. 588. M. *Mulleri* tesseradecad. evolutionum sacr. & triada disput. ib. 4. J. A. *Osiandri* vol. disp. Tubingens. 4. Tub. 691. sed paucarum oppido pro insigni diss. a Theol. πολυγῶνα Φωτατῶ editarum numero, Ejusd. Syntagma Exercit. Thummianarum ib. 4. 664. J. G. *Sigvardi* disp. de Artic. fidei omnibus &c. Ex *Ultrajectina* F. *Burmanni* Exerc. Acad. P. 2. Roter. 4. 608 & orat. 4. 700. J. *Leusdenii* *Philologos* Ebræum, Græcum, & Mixtum Vol. 3. &c. Car. de Maets *Sylvam* quæst. theol. 4. 650. G. *Voetii* disp. select. P. 5. Ultraj. 4. 648. 655. 659. 667. &c. G. *Vries* Exerc. *Rationales* 4. 685. & 95. H. *VVitsii* *Miscell. S. Vol. 1. Lugd. 695. & 2. Amst. 700. 4. Ex Vpsaliensi* J. *Rudbeckii* lectiones, declamat. disput. & exercitia alia &c. consignata & Gustavo Adolpho dedicata Upsal. 4. 610. ap. Scheffer. p. 79. E. *Wittebergensi* disp. Witt. Æg. *Hunnii, G. Mylii, Gesneri, Rungii, Hutleri, Balduini,*

duini, Franzii, Forsteri, Meüneri &c. tomos 3. Witteb. 8. 623. 625. (4. perperam addidit Lippenius l. c. quas a variis ibid. in 8. voluminibus A. 1560. editas ait, hæcenus non vidi.) A. Buchneri diss. & orat. 4. Franc. 677. & Dresæ 682. A. Calevii scripta Anti-Sociniana f. Ulm. 684. Forsteri Exerc. Theol. 4. 618. &c. Gesneri disp. Witt. 611. Æg. Hunii disp. 8. ib. 610. & Vol. 5. oper. f. Lutheri & Melancthonis disp. graduales 13. cum Hartmanni de elencho morali Giff. 4. 679. W. Lyseri disp. catechetico-Postillar. dec. Witt. 4. 629. J. Martini partit. theol. 4. ib. &c. B. Meijneri Scholas Academicas 8. Franc. 625. J. Meüneri fascic. disp. Witt. 4. 661. J. G. Neumanni primitias diss. A. eadem. 8. 700. (fide catalogi nundin. nuperi refero) A. Pfeifferi fascic. philol. ib. 4. 665. Exercit. Biblicas ib. 670. Dubiis etiam vexatis adjectas. J. A. Qvenstedii Exerc. theol. de Theol. ejusque principio 4. ib. 66. D. Rungii disp. 4. ib. 606. C. S. Schurtzslajschii disp. histor. cum additam. 4. Lips. 699. orationes Witt. 679. & dissertation. ib. 699. 4. quibus disp. Philol. Philologicas propediem in adjectum spectatur, A. Sennerti Exerc. theol. fascic. tit. Christiani ib. 688. Exercit. Crit. Philolog. heptades 3. ib. 678. 685. 4. 2. Exercit. trigas ib. 4. B. Stolbergii Exercit. 12. tract. de Soloecismis & Babarismis N. T. addit. ib. 4. 685. M. Vvaltheri F. programmata ap. Thurman. p. 251. &c. quasque enumeranti forte plures vel paupertinæ supellectilis angustia vel ipsa earum non tam copia quam raritas subduxerit. Quibus in quæcunqve supplementum alias complures Exercitationum nomine saltem extra Academias hinc inde vulgatas per me liceat addas, utpote A. Albizii Exerc. theol. P. 3. Aug. 4. 617. J. Bachmanni Exerc. theol. centur. 3. VVitt. 8. 597. J. Basnegii trigam diss. 8. 687. & 694. C. Bocmani Exerc. theol. f. Amst. 643. S. Bocharti diss. Geographiæ S. additas Lugd. f. 692. A. Bulæi operas horar. succisivarum seu discursuum miscellan. decad. Bremæ 4. 639. Creenii fasciculos, fascis &c. H. J. Elebrechtii Exerc. theol. 4. Franc. 699. J. Fechtii noctes Christianas & Schediasmata S. Durlaci 8. 688. Erh. Lauterbachii syllogism. Synodal. Lips. 629. Casp. a. Lilien diss. S. Baruthi 4. 684. L. Lomejeri dierum genial. P. 2. Davent. 94. & Zutph. 96. 8. St. Morini diss. 8. Genev. 683. & Dordr. 700. Nisselii Exerc. Miscell. Brem. 12. 667. Gv. Saldeni otia theolog. 4. Amst. 684. J. Schröderi,

deri pugillum Asceticum, seu libellum them. theol. Giss. 8. 6II. VV. Ern. Tenzelii Exerc. selectas 4. Lips. 692. (quibus ceteras in præf. memoratas eruditi optassent additas) R. Vogelsangii Exerc. theol. Silvæ-Ducis 4. 664. J. Vorstii syntagm. Exercit. in fasc. Creenii & Disfert. S. lib. 4. M. VValtheri P. Exerc. Biblicas 4. Rost. 638. centuriam & quadragenam Miscell. tholog. Ulmæ 4. 646. 648. Par. diss. & trigam. orat. 4. VVitt. 688. alias cum tractatu de manna 4. Jen. 667. quaternionem diss. theol. Rinth. dissertationes etiam & programmata Bohemi, Cellarii, Hüberi, Liebens, Mitternachtii, Rabneri &c. Scholastica. Veruntamen, quid ista, amabo, omnia, nisi sterilia ac jejuna sunt spicilegia, si ad uberrimam comparentur *ισογονυμασμάτων* segetem, qualem fecundissimo sæculi jam gemini proventus, tot florentissimæ dederunt per Europam Evangelicam Academix? Quantus, fidem vestram, viri Celeberr. dissertationum elaboratissimarum jucundi non minus quàm utilis argumenti, thesaurus, in istis vel periit dudum, vel latet hodie dum, quibus tutò parum asservandus creditur, schedis sparsim vulgatis, eruditorum paucioribus, vel notis hodie vel conspectis! Quàm copiosa ex istis utut minutissimis eruditorum opusculis, comportari posset Bibliotheca; si & memoratas paucorum collectiones, justis earum quæ desiderantur inibi omnium accessionibus locupletarent, & suas deinceps singula orbis Reformati Athenæa gazas & symbolas, suorum singulas Antistitum & Doctorum selectas argumenti *συμμετρῶν* diatribas conferrent? Si suorum nempe (liceat illustri nonnullorum saltem mentione salivam publico movere, salvo eorum tamen, qui tacentur, honore) *Academia Aboensis* suppeditaret G. L. Alani, P. Bangii, J. Gezelii utriusque, Aelch. Petrai, H. Rothovii, E. Srenonii, J. E. Terferi, N. Tunandri &c. opuscula; Suorum *Altorfssina* Althoferi, J. C. Durrii, Fabricii, P. Felvringeri, Hænicii utriusque, J. M. Langii, C. Matthia, D. G. Molleri, Omeïssi, Piccarti, Reinharti, G. Ritteri, Ruperri, Schopperi, Schvventeri, Snellii, Sonntagii, Vindungi, VVagensilii, VVegleiteri, VVeinmanni &c. Suorum *Argentoratensis* Artopai, Bebelii, Berneggeri, Bacleri, Schalleri, (trium posteriorum editiones vel parasse vel optasse saltem Cl. Hartnaccium e Biblioth. polit. p.

78. colligas) *Fauftii* utriusq; *Hardschmidii*, *Hühni*, *Marbachiorum*, *Pappi*, *Scheidii* *J. Schmidii* (cujus disp. nuper denuo Cl. *Salzmanno* in præf. cit. serid commendavit S. B. *Carpzovius*) *Zentgrafii*, &c. Suorum *Basileensis* *S. Boekii*, *Buxtorffiorum*, *L. Gernleri*, *Hoffmanni*, *W. Mayeri*, *V. Verenseffiorum*, *V. Esteniorum*, *V. Vollebii*, *Zvingerorum*, &c. Suorum *Dorpatensis* jam *Pernaviensis Dani*, *Elverlingii*, *Hermelini*, *Fernfeldii*, *Z. Klingii*, *Sjöbergii*, *J. L. Staloni*, &c. Suorum *Duisburgensis* *Dießii*, *Gantsvillersii*, *Henninii*, *Huguenii*, *Hulßii*, *Masfrichtii*, &c. Suorum *Francofurtensis* *Ch. Albini*, *Fr. Becmanni*, *Bergii* utriusque *Bucchii*, *G. Franci*, *Grebenizii*, *Heidenreichii*, *G. Pelargi*, *C. Ravii*, *Reichelii*, *Stampelii*, *Strimesii*, *Valandi*, &c. Suorum *Franckerana* *Amesii*, *N. Arnoldi*, *H. P. Hautecourti*. *H. Ant. Lindenii*, *Perizonii* utriusque, *J. Rhenferdii* (cujus disp. junctim proditura jam dudum sperare nos jusfit Cl. *Benthomb. St. Ecl. Holl.* p. 2. p. 321.) *H. A. Realli*, *J. M. Steinbergii*, *Vedelii*, &c. Suorum *Genevensis* *Fayii*, *Legeri*, *Mestrezatii*, *Mori*, *Pilleti*, *Fronchbini* &c. Suorum *Giffensis* *Bilefeldii*, *Clodii*, *Christiani*, *Dieterici*, *H. Eckhardi*, *Hannekeniorum*, *Helviciorum*, *Maji*, *Rudrauffii*, *V. Winkelmanni* &c. Suorum *Gröningana* *Gousseti*, *Paforis*, *V. Vidmarii* &c. Suorum *Gryphiswaldensis* *A. Balhafarii*, *Battorum*, *Beringii*, *Colbergiorum*, *Dassovii*, *Gebbarai*, *Henningii*, *Hornii*, *Lagi*, *Maschovii*, *C. T. Rangonis*, *M. Tabberti*, *Mæv. Volschovii* &c. Suorum *Halensis* *P. Antonii*, *Budaii*, *Cellarii*, *Ludovici* &c. Suorum *Harderwicena* *Colonii*, *Dießii*, *Flockenii*, *J. Meyeri*, *V. Wilhelmi*, *V. Volfferdi*, &c. Suorum *Havniensis* *Asiaci*, *Bangii*, *Bartholinorum*, *Bircherodii*, (cujus disp. jam tum in *Nov. vestr. Liter. An.* 98. p. 97. promisit *Fil. Joh. Bircherodius*) *Bottfacci*, *Brochmannorum*, *Dybindii*, *Hemmingii*, *Lassenii*, *A. Laurentii* (cujus disput. inter collectas perperam retulit *Lippenius*, abbreviata disputat. mentione apud *Barthol. de Script. Dan.* deceptus) *H. G. Maffii*, (cujus disp. *Acad. Jam An.* 92. in catal. *Franc.* promissas, confidimus aliquando junctim prodituras) *J. Matthia* utriusque, *A.*

Nicolai, Noldii, Palladii, Petrai, Reseniorum, Schandorpii, L. Scavenii, Slangdorffii, Svaningii, Steenbuchii utriusque, *Stobai, VVandalini* utriusque, *VVindingiorum, VVizlebi, VVormiorum &c.* Suorum *Heidelbergenfis* B. *Baumbachii, Culamini, Coppenii, Hackenbergii, Miegii, Pitsci, Reuteri &c.* Suorum *Helmsladiensis* *Berckelmanni, Boethii, Busmanni, Calixti, Cellarii, Conringii, Fabriciorum, Hederici, Heigelii, Heshusii, Hoffmanni, Homborgii, Maderi, Martini, G. T. Mejeri, Niemajeri, Pfaffradii, Rixners, Satteri, Scheurlii, J. A. Schmidii, Strubii, Titii, Vogleri, VVideburgiorum, VVeisii, &c.* Suorum *Herbornensis* *Alstedii, Bisterfeldii, Guthberlethii, Horchii, Lentii, Neikeni, Poßbii, Zepperi, &c.* Suorum *Jemensis* *Bechmanni, Eosii, Chemnitii, Cundisii, Danzii, Debellii, Frischmuthii* (cujus disp. 6. Decades ab ipso jam A. 686. epist. ad *Carpzov.* promissas & plerasq; in 2. Vol. supplem. ad Critic. Angl. Francof. editas, ut junctas ederent, Hæredes denuò monuit laudatus *Carpzovius* præf. cit.) *Glassii, Gualtheri, Majoris* utriusque, P. *Mulleri, Niemanni, P. Piscatoris, E. Sagittarii,* (cujus disp. volumen jam A. 694. in catalogo Introduct. in hist. Eccl. addito promissum legitur) *Velthemii, VViganai, Zeschi &c.* Suorum *Kiloniensis* *Franckii, Kortbolli,* (cujus disp. uno volumine junctas jam A. 694. sub prælo sudare Celeberr. credebant Collect. Act. Erud. p. 288.) *Mublii, Opitii, Tribbechovii, VVasmuthii &c.* Suorum *Leydenfis* *Erpenii, Heidani, Hommii, Hulsi, Rycki, Friglandii* utriusque *Yolderi &c.* Suorum *Lipsiensis* V. *Alberti, Baueri, Beckeri, Burcbardi, Carpzovii, Sen. Cypriani, Ernesti, Felleri, Frankensteini, Friederici, Hewrici, J. Hopneri, Hulfemanni, Ittigii, Kromajeri, Langiorum, Lehmanni, P. Lyseri, Mulmanni, J. Olcarii, Reinharti, Schmuckii, VVeberi, VVeinrichii, &c.* Suorum *Londinensis* *Scanizæ* P. *Holmii, Paphii, J. Schouarizii, Stobai, Stridzbergii, VVinstrupii &c.* Suorum *Marpurgensis* S. *Andrea, Angelocratoris, Combachii, Crociorum, J. Curtii, Dufsingii, Egbini, Heinii, G. Oltonis, R. Pauli, P. J. Tilemanni Schenck &c.* Suorum *Regiamontana* *Bebmiorum, Colbii, Deuschii, Drejeri, H. Ernesti, S. Grabe*

Grabe, Hartmanni, Latermanni, Milenta, Mylii, Pesarovichii, J. P. Pfeifferi (adhuc nostri) Pouchenii, Rabii, Sandii utriusque, VVegevi, Zoidleri &c. Suorum Rinthelienfis Bodini, H. M. Eckhardi, Gissenii, Henckelii, Henichii, Kakeri, Menzeri, Molani, Stegmanni, &c. Suorum Rostochienfis Bacmeisterorum, Bindrimii, Bohlii, St. Clotzii, Cobabi, Cothmanni, Pechtii, Frederi, Grapiorum, Habichborstii, Kleinii, Königii, Legdai, Lindemannorum, Lohschii, Lubini, Lückemanni, C. Mauritiü, D. Michaelis, H. Mulleri, J. C. Ottonis, Paschii Quistorpiorum, Schachtii, Schomeri, Schuckmanni, Schvvanterii, Sledani, Taddelii, Tarnovii, Varenii, VVeisii, VVolfßii &c. Suorum Tegurina Beumleri, Breitingeri, H. Erniü, Hoffmeisteri, Hospiniano-vum, Huldricorum, Lavateri, Mulleri, Sviceri, Tomanni, C. VVaseri, J. VVirzii, Jac. VVolfßii &c. Suorum Tubingenfis Binderi, Fartschii, Grassii, Häberlini, Haffenrefferi, Hilleri, Jägeri, Kellerei, Mel. Nicolai, (cujus diss. etiam MSS. plures dignas judicavit VVagnerus ap. VVitten mem. Theol. p. 1323. quæ in volumina collecta prodirent) Osiandrorum, Pregizeri, B. Raithii, H. Schmidii, E. Sneyßii, VVagneri, VVolfßini, Zelleri. &c. Suorum Ultrajectana Essenii, H. van Halen, Leydekkeri, Mastrichtii, M. Schotani, &c. Suorum VVpsaliensis Aurivillii, Benzeliü, Brunneri, Columbi, J. Eanii, Emporagii, Kenicii, O. Laurelii, Lenzi, B. P. Leuchovii, C. Lithmanni, L. P. Nericii, Normanni, Odbelii, Palmrothii, L. Paulini, G. Peringeri, Rudbeckiorum, Schunckii, Stalenii, Stitzgelii, Terserü, L. O. Vallii, Jon. M. Vexionensis, &c. Suorum VVittebergenfis Balduini, Calorii, Dafforii, Deutschmanni, Franzii, Greenii, Hannekenii, Hilligeri, Læscheri, W. Lyseri (cujus disp. utinam a Cel. Neumanno liceret expectare, juxta cum commercio Lyseri ap. Tenzel. Exerc. Sel. P. I. p. 410. & ἀνακτότως aliis in præf. Theologia Lyseri nuper promissis) Kirchmajeri, Kunadi, Liebetanzii, Mayeri, Meinhardi, Nigrini, Ostermanni, Pomarii, P. Röbberii, Röbrensee, Scharßii, Æg. Strauchii, VValtheri, VVelleri, VVendleri, VVillemeri, Ziegleri, Ziegleræ, &c.

(Pii hujus Desiderii Continuationem, volente Deo, futuro Mense dabimus.)

Die 2. Maji terræ creditus est *Petrus Brandt*, S. R. M. Dani. Consiliarius intimus, Eques auratus Ordinis Danebrogici, ad rem militarem, tam campestris exercitus, quàm apparatus navalis curandam Deputatus. Natus est ille an. 1644. die 11. Julii, *Sunderburgi*. In Norvegia primùm sub auspiciis *Gaarmanni*, cujus curæ res provinciarum publicum commodum spectantes erant commissæ, firmam jecit solidioris scientiæ basin. Deindè ab arcanis fuit summo Legionis Danorum Tribuno, *Ab Ahlefeld*, quàm provinciam & postea apud *Habnen*, *Christ. V.* à Venationibus summum, obtinuit. Ab an. 1676. Regi à summis rationibus fuit ad an. 1681, ubi, cum an. 1680. factus esset Consiliarius Cameræ, sparta Soceri sui, *Henrici von Stöcken*, *Coldingæ* ornatus est, Regique fuit à rebus Regiis, & in Generali Commissariatu Deputatus. An. 1684. Reditibus Regis summis præesse cœpit. An. 1688. in Equestribus collocatus, ac tandem an. 1692. Consiliarius intimus constitutus est. Decesit die 2. Januarii c. a. quinqvagesimo septimo ætatis suæ anno, tres filios unamque filiam ex Coniuge superstitè relinqvens.

Die 2. Maji, Auctore *Joh. Bircherodio*, Prof. Histor. habita fuit Disputatio I. circa *Disquisitiones Antiquitatum patrie Daniæ gentilis*, Respondentibus Candidatu Philof. nunc Baccalaureis, centum & quatuordecim. (6. pl. in 4.)

Die 19. Maji, Præside *Jessenio Jessen*, Respondens *Florentius Bloomgreen* Disputationem Philologico-Criticam, *de Onomatologia Pauli*, seu *de duobus Pauli nominibus, Saulo & Paulo*, publicè ventilavit. (2½. pl. in 4.)

Die 24. Maji sub Præsidio *Christ. Reizer*, Prof. Juris, *Joh. Must* *de Consanguinitatis & Affinitatis proprietatibus, graduumque computatione* disputavit. Disputatio constat 4½. pl. in 4.

Henrico Hierild munus Præsidis sustinente, *Christianus Henricus* Dissertationem Historico-Criticam *de Vite aurea in*

Templo Hierosolymitano publicæ disquisitioni submitit in Collegio Medicæ. (pl. 2. in 4.)

M. Severinus Glud, Scholæ Hafniensis Rector, Logicam Erotematicam publicæ luci exposuit. (18. plag. in 8.)

KILONII

D. Job. Ludovici Hannemanni Meletema, explicans & corrigens illud Experimentum de spiritu ex Rore Majali destillando.

Hoc, quod cum Novis Literariis Maris Balthici communicavi Experimentum, quædam in se complectitur, quæ explicatione, & quæ emendatione indigent. (1) Dixi, quod tandem illa terra volatilis fiat, sequæ cum aliquoties à terrâ abstracto menstruo uniat, ad eò ut tota aqua rubicunda instar rubini fiat. Quod mirum phænomenon; siquidem experientiæ fide constet. Quod omnia etiam Natura colore aliquo tincta in Destillatione sui coloris jacturam patiantur. Exemplis hoc probem, non opus. Non locus se res habet cum rebus, quæ artis beneficio, colore vel tinguntur, vel etiam coloratum, quod medullitus in se recondunt, foras evocatur, tamen vel ignis beneficio, vel liqore aliquo affuso, suo privatur colore. Sicque minium rubicundissimum, quod ignis ex Saturno educit, affuso acido perit, ut probat Saccharum Saturni. Verùm in hoc nostro Experimento color rubicundus, quo aqua tingitur, humanâ industriâ citra affusionem alterius liqoris mutari nequit. Ad eò ut hic liqor rubicundus sit sanguis naturæ. Duos enim colores Naturæ Archæus rubrum videlicet & album habet, quos sibi vendicat & sub quorum caractere maxima Naturæ mysteria latent. Quorum cognitionem mundus non adipiscetur. Sicque rubrum & intimus rerum omnium color, quem res omnes in suâ medullâ habent, quem conspectui hominum sistere, hoc opus, hic labor. Sicque rubicundus color est signum, jam perfecte elaborati Elixiris Arabum. Illud autem abhinc ad primam albedinem deducere, paucissimis datum. Et tunc est efficaciam tam mysticæ, ut hominis in-

dustria ad eum solis splendorem cœcutiat; de quo mysterio plura
 farinon sunt artis reverentia. Emendanda sunt in hoc Experimento,
 quæ sunt sphalmata typographica. (1) legitur Conturbationes
 legi debet Cohobatione, quæ est reiterata destillatio. p. 87. legi-
 tur conturbatione, legetur. ultima Cohobatione. p. 86. legitur as-
 fundas; sic sensus est: in ultima Cohobatione, si in tenebris as-
 deas fornaci, quælibet gutta in recipiens cadens fulgurat. Hæc
 ut corrigantur, animitus peto. Hæc enim Vitia sensum vitiant.
 Dixi, quod junctum hoc menstruum, vel hic naturæ sanguis cum
 sanguine microcosmi vitæ lampadem det nullo pretio æstimabilem.
 Sed nota! liquor, qui ex sanguine destillatur, toties etiam suo ca-
 piti mortuo reddi debet, ut etiam in rubicundum liquorem trans-
 mutetur, quod & fit octavâ vel nonâ cohobatione. Tunc hi duo
 sanguines macro- & microcosmi per blandissimam destillationem
 jungendi sunt; hoc facto obtines arcanum maximum ad omnia ea
 cognoscenda, & excernenda quæ de Biolithio Auctores tradunt,
 & forsitan eo quid sublimius & divinius. Sed quid multis, Dii
 vendunt dona sua laboribus & precibus. Quod mundus hæc my-
 steria cachinnis excipiat, tolerandum est, nos ei suas nugas non in-
 videmus. Nemo autem sibi persuadeat hunc sanguinem naturæ
 esse menstruum Philosophorum, hoc alterius est profapiz; quod in
 se spectatum nullius coloris, est tamen in suo viscerum condosum-
 mam rubedinem habet reconditam, quæ si cum suo pari in unâ ea-
 demque periodo se exserat, Elixiris Arabum primigenia lux est,
 quam rectè gloriam mundi, artiumque Triumphum appellaveris.
 Si autem ante sui juncti maris solum rubescat, Vulcani intempe-
 stiva violentia est, & nisi recrudescere facias, abortivus partus futurus est.
 Sed hic figo pedem. Hoc Meletema peperit sphalmatum acer-
 vus, quo meum experimentum deformatum est. Meditabar alia,
 & quidem quædam curiosa de primo frigido contra *Plutarchum*, sed
 hæc postea.

NEOMONASTERII in HOLSATIA

M. Conradus Oporinus, Pastor Neomonasteriensis Pri-
 ma-

marium, Scholarum Inspector & Ministerii Senior, Concionem Funebrem edidit, in funere *Annae Mariae*, natae *Gundelachs/ Hans Brehmers/ Mercatoris* ibidem, Uxoris, ex Psalm. LXI. 1-5. habitam, cui Titulus: Die von denen Gerechten erberene Hüfte / aus dem vielen Seyden/ Hamburgi, typis Reumannianis (9. plag. in 4to.)

Idem Auctor, ante biennium edidit Concionem Funebrem, quam in funere *Johannis Ellermann/ Mercatoris Novomonasteriensis* habuerat, ex Rom. VIII, v. 18. hoc Titulo: Die süßiröffende Herrlichkeit der Kinder Gottes. Kilonii, ex typographico Reumanniano, (12. plag. in 4to.) Hanc an. 1682. præcessit alia Concio Funebri, Kilonii typis ante dictis exscripta, & ab ipso habita, in funere *Annae Zoden/ Nicolai Zoden/ Mercatoris* quondam Novomonasteriensis, relictae Viduae, ex 2. Cor. 5. v. 1. & 2. cujus Titulus: Der Tod in herglichs und Christsehnliches Todes. Verlangen. (9. pl. in 4to.)

Autor hic (præter Scholam patriam, quam in Femaria, celebri Maris Balthici Insula, frequentavit, nec non Lubecense Gymnasium, cujus Alumnus, ab Anno ætatis 13. ad 16. exstitit, in Academia Rostochiensis, Wittebergenis, Lipsiensis, Helmstadiensis, Kiloniensis, aliisque, Literis imbutus, ac per bines, & quod excurrit annos, Novomonasterii primum Archi-Diaconus, jam verò per 22. annos Pastor ibidem Primarius.) Rostochii, Anno 1668. sub præsidio *M. Matthæi Laurentii* Disputationem Ethicam *De Principiis Actionum humanarum*, Marte proprio elaboratam habuit. (4. plag. in 4to.) Wittebergæ dein, Anno 1669. sub præsidio *Balthasar. Stolbergii*, Prof. Publ. Disputationem Philologico-Criticam, ad Evang. Matthæi c. 2. comma 23. publicè defendit (2½ plag. in 4to) In Kiloniensem verò Academiam revocatus, Cathedram Theologicam aliquoties conscendit, ne tantum super Theses Theologicas *D. Petri Musei*, sub ejusdem præsidio publicè disputando, plus decies, se exercuit sed & sub umbone *Dn. D. Christiani Kortholti*, S. Theol. Prof. P. tum de *Lectione Scripturae sacrae, in lingua vulgò cognita* Anno 1670. (7½ plag. in 4to) tum Anno 1673. contra *Christianum Fabrum*, Gallum, pro *Valeriano Confessore D. Kortholti*, solenniter di-

sputavit (3½. plag. in 4to) ac eo ipse anno, Præfide *M. Georgio Ernesto Heldberg*. Moralium Prof. Publ. pro capelsendis supremis in Philosophiâ honoribus, *Theses ex universâ Philosophiâ, à se depromptas*, publicæ ventilationi exposuit. (2½. plag. in 4to.)

HAMBURGI

Die 1. Maji *Franciscus Henricus Schönemann*, Hamburgensis, Diaconus hæctenus *Grodensis* in præfecturâ *Ritzebuttelensi*, electus fuit Pastor ad D. Pauli in Monte Hamburgensi (auff dem Dambürger Berge) in locum defuncti *Magni Desclere*.

Die 31. Maji diem obiit *Hermannus Langenbeck*, J. V. L. qui lucem aspexit Hamburgi an. 1637. & studio Juris dicatus, hic in Academiis Altorfinâ & Argentoratensi incubuit, & Basileæ absolvit, Disputatione prius de Citatione, pro Licentia, an. 1658. habitâ. Exteros postea adiit, atque *Galliam, Hispaniam, Italiam, Germaniam, Belgium, Angliam, & Septentrionem* denique invisit. In patriam reversus, per 34. ferme annos in conjugio cum Vidua relicta vixit, & ex illa duos filios, totidemque filias adhuc dum superstites suscepit. Filii sunt, *Hermannus*, J. V. D. nec non Reip. Hamburg. Secretarius, & *Georgius*, J. V. L. Ille Disputationem inauguralem *Altorffii*, an. 1692. de *Castigatione moderata*, occasione art. 48. part. IV. Stat. Hamb. hic verò an. 1694. *Gießæ*, de *Transactione Calumniosâ* habuit.

Sub prælo typographico sudat *Historia Versionis Bibliorum Germanicæ Lutheri*, descripta à *Joh. Frid. Mayero*, S. S. Theol. Doctore, & Prof. P. Ecclesiæ Hamburgensis ad D. Jacobi Pastore atque Scholarcha, apud *Gothofred. Liebeck*. (in 4.)

Editione tertiâ prodiit *Johannis & Chulgen/ Johannéi Hamburgensis Rectoris*, libellus, cui titulus: *M. T. Ciceronis Librorum de Officiis Hominum Anatome Philosophica*, sive *Diquisitiones Ethicæ*, in *Johannéo Hamburgensi scholasticis congressibus instituta*, ut juvenus, in vitæ ac morum uti scientiâ & studio, ita decorò etiam usu, publicè exerceretur. (1. Alph. ½ plag. in 12.)

Impensis *Gothofred. Liebezeit*, Bibliopolæ *Hamburgenfis*, in publicum prodit Tractatus quidam, cujus titulus ita legitur: *Afferio amplissimæ Divinæ Gratiæ, ad amicam Responfionem celeberrimi Genevensis Theologi, Benedicti Piſteti, ex amore veritatis & pacis amicè repetita à Daniele Severino Sculteto.* Anneſtitur *Epistolis* ad ejuſd. Viri celeberr. novissimum, de consensu *Lutheri & Calvinii*, scriptum, cum observationibus ad *D. Strimeſii* Criticam Concionatoriam *Irenicis*. 1701. (1. Alphab. 2. plag. in 8.) XVII. Tractatus hujus sunt Capita, in 1. probatur, Doctores, particularismi patronos, vexare annonam celestem. In 2. Suffragia assertionis henoticæ primæ ab exceptionibus liberantur. Cap. 3. agit de *Apostasia Sanctorum*. Cap. 4. de sacro *Christi Epulo*. Cap. 5. de *Fide Temporiorum*. Cap. 6. de *Electio*ne. Cap. 7. *Nova* assertionis primæ henoticæ suffragia, ex amicâ responſione petita ſiſtit, Cap. 8. *Præſidia* Particularismi dejecta exhibet. Cap. 9. de pace *Proteſtantium* agit.

His Capitibus ſequentia ad novissimum *Piſteti* ſcriptum de *Lutheri & Calvinii* consensu ſubjiciuntur, & quidem Cap. 10. *Genuinam* tetricam particularismi faciem, ejuſque *Cenſuram* generalem ob oculos ponit. In Cap. 11. De ſententia *B. Lutheri* probatur, eum non fuiſſe *Particulariſtam*. In Cap. 12. de ſententia *B. Melancthonis* probatur, illum quoque à *Particulariſmo* fuiſſe quam alieniſſimum. In Cap. 13. de ſententia *Calvini* agitur. Cap. 14. Suffragia assertionis primæ henoticæ recentiora, ex novissimo *Piſteti* ſcripto petita recenſet. Cap. 15. *Præſidia & effugia* Particularismi, quæ in novissimo illo ſcripto offenduntur, everſa enumerat. Cap. 16. de *Symmixi* *Proteſtantium* agit. Cap. 17. *Observationes* ad *D. Strimeſii* Criticam Concionatoriam *Irenicas* exhibet.

Diſputationum, ut vocant, *Catalogi Continuatio ſecunda* anni præſentis 1701. typis excuſa habetur apud *Joach. Reumannum*, qui etiam novissimas, easque optimas omnium *Facultatum* *Diſputationes* divendit.

Henricus Weiffner / *Scholæ* ad *S. Jacobi* *Arithmeticus &c.* *Problema* iſtud *curioſum*, mense *Aprili* p. 127. 128. memoratum, ſolvit,

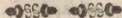
vit, atque (a) summam, quot singuli Scholarium accipiant? ab Auctore Observationum Historicarum d. 21. Junii 1701. communicari voluit; nimirum à natu minimo incipiendo, juxta harmonicam proportionem, A. 2520. B. 1260. C. 840. D. 630. E. 504. F. 420. G. 360. H. 315. & I. 280. Imperiales accipit. (β) Legati summa dat 7129. Thaleros. (γ) Septimanis 52. & diem unum, in annum computatis, ætas Scholarium fuit hæc; A. annos 2. septimanas 35. dies 5. B. annos 3. septimanam 1. & dimidiam diei partem. C. ann. 3. septimanas 23. dies 4. D. ann. 4. septim. 1. dies 3. E. ann. 4. septim. 43. dies 3. F. ann. 6. septiman. 2. diem 1. G. ann. 8. septim. 2. dies 6. H. ann. 12. septim. 4. dies 2. I. ann. 24. septim. 8. dies 4. natus fuit; Hebdomadibus 52. autem soldm in annum computatis, ætas illorum ita constituitur, A. annos 2. septimanas 36. B. ann. 3. septim. 1. dies 3½. C. ann. 3. septim. 24. D. ann. 4. septim. 2. E. ann. 4. septim. 44. (sive 252. septimanas) F. ann. 6. septim. 3. G. ann. 8. septim. 4. H. ann. 12. septim. 6. I. ann. 24. septim. 12.

Plenaria problematis supra dicti solutio ad nutum benevolorum Arithmeticæ æstimatorum atque fautorum non denegabitur.

Laudatus modò *Henricus Methner* suis sumptibus edidit etiam *Arithmeticam Tyronicam*, sive, Ein neu und ganz leichtes Rechenbüchlein/darinn die Rechenkunst (so viel nemlich der täglich-gewein/ auch Kaufmannische Gebrauch anfänglich erfordert) ganz gründlich und mit solchen Exemplis vorgetragen wird / daß auch Knaben und Wädgeln/welche tardioris ingenii sind/ selbstge leichtlich und balde daraus erlernen oder begreifen mögen/ &c. &c. Hamburg/ 1701. bey dem Auctore. (11. plag. in 8.)

LVBECAE

Die 12. Mæsi *Gothofredus Beisner*, Ecclesiastes ad D. Mariz fuit vocatus, & d. 22. ejusdem ad officium Ecclesiasticum ordinabatur.

NOVA LITERARIA

MARIS BALTHICI ET SEPTENTRIONIS,

Edita Mense Julio M DCCI.

ROSTOCHII

Die 4. Junii *Nicolaus Lütken*, Hamburgensis, Dissertationem Philologicam habuit, quâ ex Talmudicis & Rabbinis ostendit, quod solus *Davidis Filius sit Messias*, Respondente *Dieterico Hermanno Kemmerich*, Palæo-Marchico. (4. plag. in 4.)

Circa finem Mensis hujus *M. Christophorus Conradus Goerzius*, S. Theol. Candidatus, quippe qui sub initium Mensis hujus Decano *D. Andrea Daniele Habichhorstio*, FCtatis Theol. & Collegii Ducalis totiusque Academiz Seniore, examina non tantum pro Baccalaureatu, sed & Doctoratu in Theol. cum laude sustinuit, & anno superiori 1700. *Discussionem Theologicam rationum irrationalium Christiani Hellvichii*, Med. D. ad Papatum transfugæ, edidit, (de quâ vide N. L. superioris anni 1700. p. 11.) cujusque non solum præterito anno in N. L. p. 141. & 239; sed & hoc anno p. 66. & 130. meminimus, publicavit *brevem Sciagraphiam*, quæ continet *Syllabum Responsonum & Rerum pertractandarum in proditura Consutatione editæ Dissertationis dicti modo D. Christiani Hellvichii personati ad Papatum Transfugæ.* (1. plag. in 4.)

STRALESVNDÆ

Ex Typographiâ Mederianâ prodierunt *Quæstiones*, numero 30. in Confirmationis actu adhibendæ, vel: *Einseitige Confirmations-oder Einsegnungs-Fragen zum nöthigen Unterrichts für Christliche Kinder / die auß vorher befragte und siemlich dargezeigte Wissenschaft des H. Catechismi / nach Pommerscher Kirchen Ordnung /*

öffentlich eingeseget werden wollen; Wie auch zur guten Erinnerung und Nachricht für gottseelige Eltern / daß sie wegen der Handlung des Einsegnens mit den noch allzujungen und unverständigen Kindern nicht zu sehr eilen mögen; aus guten Wohlmeinungen entworfen von einem Gottsfürchtenden Catechismus-Liebhaber. Stralsund/ zu finden in der Buchdruckerey / 1701. (2. plag. in 8.)

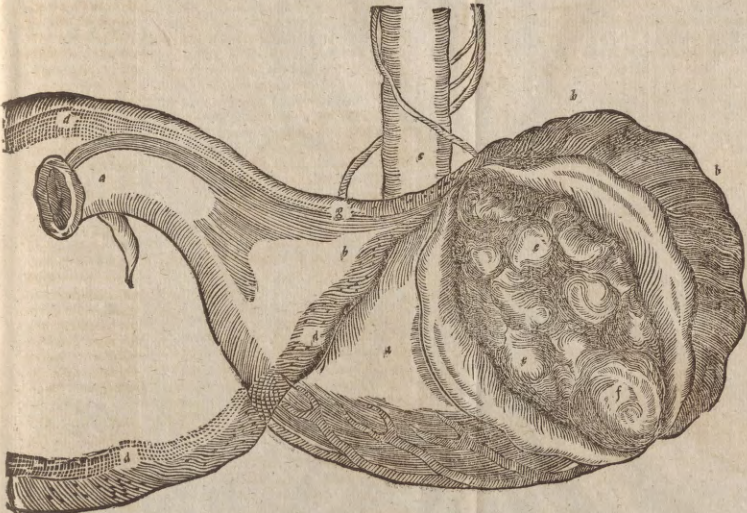
GEDANI

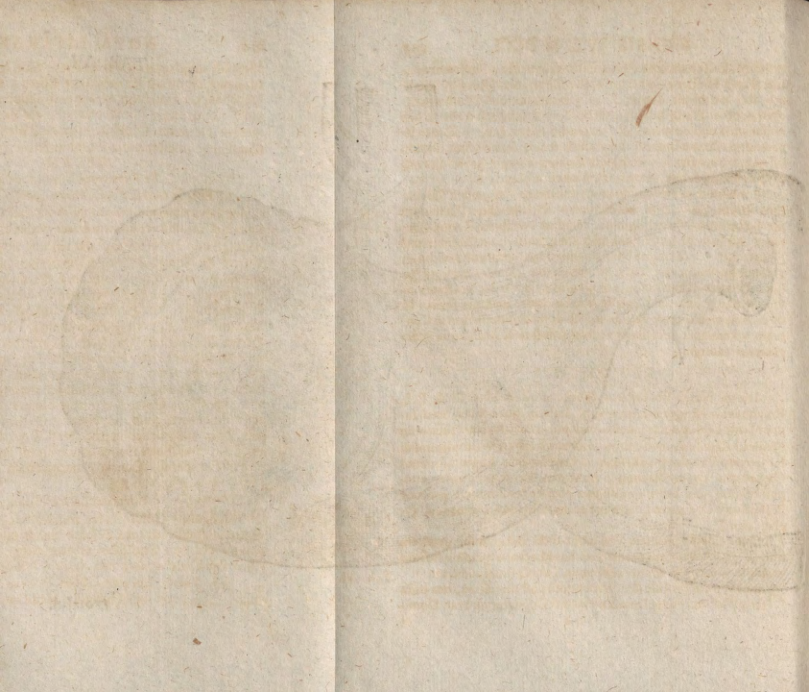
Ex Typographiis prodierunt.

M. Ernesti Gottlieb Lüschneri, Gedanensis, Verbi divini in vico Ranzovianum Imperiali Elmshorn Ministri, concio, anno 1700. Dom. I. p. Trinit. habita, Germanicus titulus est: Christlich-weise Anmerckung der eigentlichen wahren und nechsten Ursachen des in letzter Holsteinischer Krieges-Unruhe hin und wieder verwüsteren Landes/ Anno 1700. den 3. Junii am 1. Sonntage nach Trinitatis aus dem darauff von Alters her verlegten Evangelio Luc. XVI, 19. 31. in Gegenwart Jhr. Jhr. Hochfürstl. Hochfürstl. Durchl. Durchl. von Württemberg/ des Herrn Feldmarschalls/ dero Herren Brüdern/ Herren Vettern/ und Jhr. Hochf. Durchl. des Prinzen von Hessen/ wie auch anderer hohen Generals Personen / und vornehmen Krieges Officirer / seiner lieben Elmshornischen Kirchspiels-Gemeine/ welche diesen Landtschaden hauptsächlich mit empfunden/ zum Hertz-beweglichen Fuß-Spiegel in einer einfältigen Rede fürgestellt/ und auff vieler dadurch gerührten frommen Seelen inständiges Begehren zum Druck ausgefertiget von M. Ernst. Gottlieb Lüschner/ unwürdigen Diener am Worte Gottes in dem Gräffl. Ranzowischen Reichs-Flecken Elmshorn. Danzig / nachgedruckt durch Simon Nünigern. (8vo plag. 6.)

Thoma Gouge Patersfamilias Christianus, Germanice: Der Christl. Haus-Vater / oder wolgemeinte Ermahnung an alle gottseelige Hausväter/ wie sie sollen täglich mit ihrem Hause Gott dienen / aus dem Englischen verdeutschet / und auff etlicher Begehren zum Druck gegeben von Antonius Brunsen. (12vo pl. 5½.)

*Joh. Jacobi Woyten / Med. D. Lexicon Medicum sequentis tituli: Dutsches vollständiges Medicinisches Lexicon, in
wels*

welchem alle Anatomische/Chirurgische/Chymische/ Pharmaceutische Kunst-Wörter; item der Thiere/Winerothen/Metallen/Pflanzen/ &c. welche zur Arzney-Kunst gebraucht werden/Wachsthum/Herkommen/Eigenschaft und Güte/ deutlich erkläret werden/ so das es stat eines vollkommenen Kräuterbuchs dienen kan. Denen Apothekern/Wund-Ärzten/ Laboranten &c. zu sonderlichen Nutzen zusammen getragen. Leipzig und Dantsig/ verlegt Johan Hinrich Fischer/Buchhändler. 1701. (1. Alphab. 7. plag. in 8.)

Prodierunt etiam Eröffnere Heimlichkeiten des ganzen Weiblichen Geschlechts / oder Medicinischer Bericht aller Weiblichen Krankheiten/mit ihren dawider befindlichen bewährten Arzney-Mitteln / der so wohl im Ehstand lebenden Frauen / als Wittwen und Jungfrauen. Alles mit Fleiß zusammen getragen/ und in richtiger Ordnung gebracht von D. J. J. W. Leipzig und Dantsig/ verlegt Johann Heinrich Fischer/ 1701. (12. plag. in 8.) in tres hic Tractatus dividitur Partes, quarum I. agit de morbis totius foeminei sexus. II. de morbis viduarum & virginum. III. de morbis mulierum in Conjugio viventium. IV. denique Pars Affectus & Accidentia Puerperarum enarrat.

REGIOMONTI

Die 19. Maji à *Gothofredo Sand* / Phil. & Med. D. & P. P. Respondente *Georgio Alberto Stolze* / Insturb. Prussia, Med. Stud. supra Mense Febr. p. 39. seq. nobis laudato, in Aud. majori Dissertatio Medica habita fuit, quæ *rarus Ventriculi Abscessus* in plurimum Reverendo Viro *Georgio Koschey* / Ecclesie apud Regiomontanos Cathedralis Archi-Diacono, Anno 1695. Mense Julio observatus, post beatum verò Viri hujus obitum, Medicè consideratus, pro loco Professionis Ordinariæ quartæ in Facultate Medicâ obtinendo. (7. plag. in 4.)

Quomodo Exenteratio Viri modò dicti instituta sit, quæ item notatu digna circa eam occurrerint, bonæ Lectoris gratiâ ipsissimis verbis *D. Gothofredi Sand* / referemus, Tabulâ simul adjectâ:

Tab. VI.

Anno 1695. die 20. Julii st. n. horâ primâ post meridianâ, nos infra scripti Medici petitu Domini viduæ & Cognatorum beati Domi-

ni Roscheyi, hæcenus Archi-Diaconi Ecclesiæ nostræ cathedralis, in ædibus ejus comparuimus, ut Exenterationi in piè defuncto Domino, à Domino *Christiano Hammel*, Reip. Knaphosiauz Chirurgo Ordinario perficiendæ interessemus, & si quid circa eam notandum occurreret, in id curatius inquireremus. Quoad speciem itaque corporis externam, purum id & intaminatum invenimus, quamvis valdè collapsum & emaciatum; facie, manibus pedibusque exceptis, quæ partes magnam partem tumentes fuerunt & turgidæ, ac ita quidam, ut ubi digito premerentur, serobiculi seu vestigia impressa remanerent. Deinceps, postquam cutis cum subjacente paucâ, eaque flavescente pinguedine, in eisione, à claviculis sub Collo super Sternum & Abdomen (ventrem infimum) per Peritonæum ad Inguina usque per crucem factâ, separata esset, Sternum unâ cum costis spuris, à costis veris, defectione cartilaginearum Productionum solum atque sursum reclinatum fuit, ubi Situm, Figuram & Colorem Viscerum contentorum, sive partium internarum, tam medii, quam infimi ventris consideravimus, cunctaque perfecte bona, præter Ventriculum, in quo inania sinistra (sinistrum Hypochondrium) versus, ingens, tuberosus atque cerebro non absimilis gibber Abscessus, seu potius Apostemâ; & Hepar, quod colore ex rubro flavescente, crepidine suâ sive parte tenui, concavâ anticâ (quâ, latus sinister versus Ventriculo incumbit) vix pennam communem scriptoriam crassum, ipsâ etiam eâ parte Ventriculo adnatum, inventa fuerunt. Quò autem commodius cuncta, quæ de re esse videbantur, investigare possemus, Diaphragma à Costis & Dorso Spinâ circum circa solum, tum & Oesophagus unâ cum Tracheâ (quâ Pharyngem & Laryngem supra, Intestinum rectum (Longanum) verò infra, duabus his extremitatibus duplici ligaturâ injectâ, abscissa, sicque viscera, seu partes internæ, Cor scilicet, Pulmones, Ventriculus, Hepar, Intestina, cum vasibus & ligamentis suis exempta fuerunt. Postea partem unamquamque singulatim examinavimus perquisivimusque; à Ventriculo (a) quæ via hic omnium vitiosissimus apparebat, initio facto. Hæc, quæ Colorem, Consistentiam, Figuram & Magnitudinem aliâs inculpabilis fuit, præterquam quod

ad & super eum admodum rarus Abscessus seu Apostema (b) adfuerit, qui ad finem Oesophagi (c), id est Orificii Ventriculi sinistri, vulgò superioris seu majoris ducti, latus dextrum, ab interiore parte incipiendo, lævorsum, per totam partem gibbam ad fundum usque, in orbem expositus erat; Hepar, quâ partem suam simam (d) seu tenuem & concavam quâ Ventriculo incumbit, apostemati adnatum erat, quapropter Apostema hoc quibusdam ex Hepate enatum videbatur, aut Hepar unâ cum tunicâ, sive membranulâ suâ, illæsum se separari, & digitis quidem tantum, citra sectionem, patiebatur, circa quæm divulsionem aliqualis stridor, acsi conglutinatæ dropæ aut vesicæ divelleretur percensiebatur; Cùm Apostema hoc desuper incidere, incisio ad cavitatem ventriculi (e) penetrabat, quâ aliâs nihil, nisi materiam atram, terræ vel tincturæ aquâ dilutæ nigre, non absimilè, quantitate minimum duas mensuras nostrates, (vulgò Stoff, dictas) libras medicinales octo plus minus adimplentem, in se continebat: materiâ hac in paropsidem peculiarem immisâ, sectio per Apostema & sanam Ventriculi partem perficiebatur, ubi in interiore Ventriculi parte, Apostema quâ substantiam suam persimile veteri sevo aut lardo rancido (qualiter in Apostemanibus ad purulentiam seu maturitatem tendentibus plerumque comparatum esse solet) colore verò, tam extrinsecus quàm intrinsecus, penitusque subflavum reperiebatur, Palmum circiter latum, tresque transversos digitos plus minus crassum, in conspectum Apostema hoc veniebat, notandum etiam hic est, quòd per totum hoc apostema nihil de ventriculi Tunicis, hoc est, membranâ suis naturalibus, seu substantiâ deprehendi potuerit: unde non ad ventriculum id adnatum, sed totam Ventriculi substantiam in apostema hoc conversam fuisse, perspicue elucet; Intus, & infra quidem ad fundum Ventriculi, in fine apostematis ad perfectam jam illud pervenerat maturitatem, ruptumque erat, quare perfectum conceptumque digito diversis vicibus exemptum fuit: erat apertum (f) rotunda, duos præter propter transversos digitos longa, totidemque lata. Præter hæc tam in Rugis seu plicis, quàm ambobus Ventriculi Orificiis, nihil vitiosum inventum fuit.

In Hepatis examinatione similiter intra extraque nec Induratio seu Scirrhus, nec tumor, aut Pus, aut aliud quicquam reperiri potuit, præter colorem, qui aliquanto pallidior naturali qui in sanis corporibus esse solet, apparuit; præterea sima seu angusta Hepatis pars (g), quæ Ventriculo hoc viscus incumbit, vix penne vulgaris scriptoriæ crassitudine, ipsa porrò hæc pars, nihil tamen ultra Sterni cuspidem, Mucronata Cartilago dictam, expsecta, Ventriculo adnata fuit inventa, prout supra jam relatam fuit. In Poro bilario & Fellis Vesicula, nulla etiam obstructio, nec aliud quid observatum fuit. Ipsa bilis in Vesica biliaria, in modicâ quantitate & colore prasina, cæterum verò consistentiâ tenuis reperta fuit. Ductus item Cholidochus seu meatus communis & Ductus, in & per quem bilis, tam ex vesicâ biliaria, quàm Poro bilario ad Intestina (Intestinum Duodenum) fluit, sine omni mendâ inventus, ipsa etiam bilis, compressâ felleâ vesicâ non impedita, ad tenue intestinum delata fuit.

Intestinum totum, tam tenue, quàm magnum (crassum) plene sanum atque sine minimâ etiam mendâ, ut & interiùs omni materiâ vacuum & purum, ac quasi elutum fuit repertum: nisi quòd ex humore quodam nigro intrinsecus hinc inde, levisimè tamen, affixo rem talem nigricantem illud permeasse, colligi potuerit.

In ventre medio similiter cuncta benè constituta atque integra fuerunt: In Pulmone & circa eundem quoque minimè quicquam notari potuit, sed colore suo, Lobis item atque interiori suâ spongiosâ substantiâ &c. adeò bonus, uti vel ullo modo desiderari potuisset, fuit repertus. Pariter quòd ad Cor attinet, nihil singulare observari potuit; aperto nempe Pericardio, Involucro isto membranoso, quo Cor cingitur, humor in eo contentus, seu liquor ejus naturalis, quantitate mediocri, subalbidus deprehensus fuit; Corde deinde extracto, dexter prius seu major, ac postmodum sinister seu minor ejus Ventriculus, unâ cum Auriculis appositis, dissecti fuerunt, ubi proba cuncta venè in conspectum. In ipsis Ventriculis cordis, seu Cordis sinibus, speciatim verò sinistro, cum Venâ Pulmonariâ & Ateriâ Aortâ, penitus atque penitus rubra aderat materia, ut intuiçu ipso

ipso, polyphi præfentes crederentur, nullâ tamen materia ista prædita erat duritie, sed mollis, perquam facile digitis conteri poterat, quæ propter eam, sanguinem grumosum, qualis demortuorum corporum communiter esse solet, nos esse existimavimus.

Hoc insuper notandum, quod per totum apertum corpus, licet vasa sanguifera majora fuerint dissecta, sanguis perpaucus, vix quartarium, vel libram medicinalem faciens, contentus fuerit.

Pariter, simulac Corpus aperiebatur, & partes (viscera) tractabantur, odor acerrimus acerrimum obolens fuit perceptus.

Gothofredus Sand/ Ph. & Med. D. P. P. (L. S.)

Johannes Gottsched, Med. Lic. & P. P. (L. S.)

Christian Hammel, Chirurg.

Die 2. Junii sub Præsidio *Johannis Amseln* / V. J. D. Prof. Publ. Judicii Aulici Criminal. Assessoris & Supremorum Judicior. in Prussia Advocati, *Daniel Conradi*, Elbing. Pruss. Auditor & Respondens Disputationem Juridicam, *Con- & Disconvenientias Juris Civilis ac Lubecensis circa hereditatem quæ ab intestato defertur*, exhibentem, placidæ Eruditorum disquisitioni submittit.

Quatuor Disputationis hujus sunt capita I. Preliminaria quædam ad totam materiam ab intestato spectantia tradit. II. Conventientiam & differentiam Juris Civilis & Juris Lubecensis in successione ab intestato, & quidem Lineæ descendentiæ exhibet. III. Conventientias & differentias Juris Civilis & Juris Lubecensis circa successione Ascendentium monstrat. In IV. Capite Conventientie & Disconventientie Juris Civilis & Juris Lubecensis circa successione Collateralium ab intestato proponuntur. (7½. pl. in 4.)

Die 16. Junii Præsede *David Stawinski*, J. V. L. & P. P. Extraord. Dissertationem Academicam *de justa retentione rei alienæ* publicæ ventilationi exposuit *Christophorus Fridericus Hübner* / Ballet. Prussias. Tribus Disputatio hæc constat Capitibus, quorum 1. de justa retentione rei alienæ; 2. de justa retentione rei alienæ ex jure in re; & 3. de justa retentione rei alienæ ex jure ad rem agit, singulis etiam capitibus summaria sunt præfixa. (3½. pl. in 4.)

Die

Die 18. Jun. Dissertationem Politicam de Chrematistica, quæ est præter & contra naturam, quintam & ultimam, Præses M. Johannes Engelbrecht / Schifffenburgensis, & Respondens Daniel Henricus Krumbholz / Angerb. Prussus, publico Eruditorum Politicorum examini submiserunt. (3. pl. in 4.)

Phil. Jac. Hartmann, Phil. & Med. D. ab Historiarum Professione ad tertiam Medicinæ ordinariam vocatus, solennis Disputationis loco *Synopsin Primæ Partis Artis Medicæ, de Sanitate*, exhibuit, contra vulgatum institutionum morem Artæ Medicæ in 4. partes dividens; *Finem, Inventionem, Inventorum Dispositionem, & Dispositorum mediæ applicationem.* Rejectâ quoque *Physiologiæ, Pathologiæ & Semeiotices* malè divulsâ doctrinâ, genuinam methodum causales Definitiones Sanitatis & Morborum inveniendi hac ipsâ Synopsi exponit: Posito enim quod Sanitas sit viventium proptet functiones, Motus, Sensus, Generationis sanitatem ex Nutritionis Sanitate dependere; *Nutritionis* verò ambiguitatem esse; quum aliter de alimento externo; aliter de interno; aliter de ipso habitu & auctione Corporis dicatur.

Causas Sanitatis non in Nutritione quæri uti est habitus seu auctione, sed uti est alimentorum, quorum ista etiam est effectus.

Alimentum verò internum esse vel *Novum Chymi & Chyli* nomine; vel *Vltimum* sanguinei arteriosi & vaporosi nervei; vel *Residuum* ab *Vltimo*, sanguinei Venosi & Chyloso-Lymphatici discrimine.

In Alimento externo remote, in interno novo & residuo propius, in *Vltimo* proximè *Causas Sanitatis & Morborum* residere, adeoque omnes ad *Vltimum* esse reducendas. Postquam *Vltimi* hujus temperiem secundum naturam indicavit, universim causas Sanitatis in *Originarias & Accessorias* dividit: ostensoque quantum momentum sit in *Originariis*, à materno intra Vterum alimento, ad habitum & temperamentum corporis per omnem ætatem; *Causas Accessorias* ab interno alimento per se; per accidens verò etiam à reliquis *Hominis* functionibus, motu, sensu, intellectu ac generatione, atque ab externis quibuscunque obvenire, quatenus

per

per hujuscemodi adjumentum aut aocumentum isti internæ præparationi & transportationi inferri poterit. Sed ut Methodi hujus illustrior esset ratio, quomodo ultimum Alimentum proxima plurimum functionum partibus morbi causa sit, differit; Excessu igneatum particularum febris; pituitosarum ac aquearum Cachexia & Hydropis; acrimia & acidarum, Scorbuti nomine. Vti verò pluribus simul, ita etiam singulis functionibus seorsim idem morbi proximam esse causam; primum quid Nutritioni, seu habitui auotionive; hinc motui & sensui, adeoque intellectui; tandem & generationi. Sed & ipsas functiones has sibi aliquando mutuo esse impedimento. Caput ultimum Synopses agit de necessariâ partium Corporis humani per anatomem cognitione ad Sanitatem rectè intelligendam: per anatomem, non tam curiosam, quam fructuosam, quæ de actionibus partium pro singulis functionibus Nutritionis, Motus, Sensus & Generationis est sollicita, ostendendo, quomodo secundum naturam se habeant; magis, quomodo se præter naturam, in morbidis præcipuè Cadaveribus, habeant.

REVALIAE

Die 16. Junii *Michaël Sigismundi*, Gymnasii Reg. Reval. Rect. & Inspector, Programmate publico invitavit ad audiendam Orationem, quam in ipso die natali Augustissimi Orbis Arctoi Monarchæ, CAROLI XII. qui decimus septimus hujus Mensis Junii erat dies, manu ductore *Joh. Rud. Brehmio*, Eloqv. & Histor. Prof. *Christianus Bernhardus de Drenteln* habuit de quatuor Regiis, Regi hujc, inter alias maximè propriis Virtutibus, nempe in Subditos benevolentia, vigilantia, Regni defensione, & paternarum Virtutum imitatione, sub quatuor hieroglyphicis sc. pellicani, gruis, galline & phœnicis præfiguratis. Programma ipsum constat. plag. in fol.

BERGIS

Continuatio Pii Desiderii M. Severini Lintrupii de Selectioribus Eruditorum Opusculis & Dissertationibus Academicis ab interitu vindicandis.

(vid. Menf. præced. 185.)

Si suorum quoque Doctorum lucubrationes illustriora his sociarent *Gymnasia*, *Bremense* e. g. suorum *Crocii*, *Gurtleri*, *C. Hafii*, *Lampadii*, *Marrinii*, *Mejeri*, *Schvvelingii*, &c. *Coburgense* *Eckhardi*, *Finckii*, *Kesleri*, *Sekii*, &c. *Gedanense* *Botsacci*, *Maukischii*, *Mochingeri*, *Molleri*, *H Nicolai*, *Rosteuscheri*, *Schelvigii*, *Strauchii*, *Tizii*, *VVolfii*, &c. *Hamburgense* suorum *Anckelmanni*, *Edzardorum*, *Fabritii*, *Fogelii*, *Jungii*, *Mayeri*, *Mejeri*, *Vagetii*, &c. *Noribergense*, *Arnoldi*, *Dilherri*, *Heldii*, *Schröderi*, *VVülfferi*, &c. *Rigense* *Breveri*, *Dolmanni*, *Samsonii*, &c. *Stetinense* suorum *Crameri*, *Fabricii*, *Falkii*, *Grosii*, *Micralii*, *Scharii*, &c. Suorum denique & alia, quæ longum foret recensere omnia eruditorum meleremata e pluteis aut tenebris eruta, publicæ luci redonarent. Quæ quidem illustria certè omnia, sed hodie pro inania fere summorum mortalium nomina sollicito subinde oculo percurrens mirari facile desino, perspicacissimum *Höttingerum*, in *signe Bibliotheca καμψλιον* existimasse *Collegium disputationum* inde à reformatione ad nostra usque tempora deductum; quod ego certè si obtineri unquam posset, vel ipsa quantumvis *Maxima Patrum Bibliotheca*, nollem permutare. Tantò magis verò mirari illud vicissim subit, quòd cum suos omnes universim disciplinæ repererint *Curatores* qui in colligendis & conservandis publico bono minutis aliorum laboribus nec operam nec sumptum detrectarint; *Suos* *Historia civilis* *Freberos*, *Galæos*, *Goldastos*, *Lambecios*, *Leibnitios*, *Lindenbrogios*, *Loniceros*, *Maderos*, *Matthæos*, *Meibomios*, *Nesselios*, *Paullinos*, *Pistorios*, *Pithwos*, *Qwertanos*, *Reineccios*, *Reubios*, *Schardios*, *Schandios*, *Schefferos*, *Spelmanos*, *Stephanios*, *Inudenios*, *Vrsisios*, &c. qui varia prisca ac mediæ ævi monumenta e pulvere eruta & suis illigata voluminibus publicarint; *Suos* *Historia Ecclesiastica* *Baluzios* *Beveregios*, *Bollandos*, *Canisios*, *Cotelarios*, *Dacherios*, *Grabios*, *Henschenios*, *Janingos*, *Mabillonios*, *Moynios*, *Muralios*, *Oudinios*, *Papebrochios*, *Zacagnios*, &c. qui post tot laboriosos *Bibliotheca Patrum Magnæ & Maximæ* compilatores, ceu messorios perindustrios, diligentius reliquiarum Ecclesiæ veteris spicilegium instituerent; *Suos* *literatura humanior* *Critica* *Gruterios*,

qui splendidam ex emortuis Criticorum cineribus facem accenderent, habitura etiam (si sua promisso Cl. Auctoris diar. Berol. novi 697. p. 483. fides constiterit) qui in plenissimo 9. aut 10. voluminum thesauro Critico propediem laborabunt, suos quoque trans Alpes Gaudentios, Robertos, qui Tomos *Mucellaneorum Eruditorum Italic.* non unos constiparint; suos Grammatica *Putschios*, qui *Grammaticorum veterum Syntagma*; suos *Græca Poesis R. Bentlejos*, qui ejus reliquias congererent; Suos *Archæologia Romana & Græca Thesaurios Gravios & Gronovios*, qui pretiosissima ex *Antiquitatibus* utriusque gentis instruerent *Gazophilacia*; Suos quoque *Themis* consultos, qui cultoribus suis *oceanis juris* ex pluribus rivulis collecto, & *Tractatu tractatum* confulerent; Suos etiam *Medicina Bonetos, Clericos, Mangetos &c.* qui locupletes in Philiatorum gratiam *Bibliothecas Medicas, Anatomicas, Chymicas &c.* instruerent, nec defuerit denique qui ex ludicris etiam Scriptoribus integrum adornarit *Sapientie Socraticæ Amphitheatrum*: Sola tamen sacratior *Theologia* pauciores (si a sumptuosis *Criticorum Anglicanorum Voluminibus* ad pompam verius quam ulum, judicio *M. Meibonii ap. Bentomb Stat. Eccl. Holl. P. 2. p. 378. Leydekkeri ib. p. 461. M. Kempii Bibl. Th. Angl. p. 19. Tenzelii A. 94. p. 679.* comparatis quidem discedas) hactenus repererit *Pisistratos*, qui sacra operarum *Theologicarum* fragmenta utiliori longè *rhapsodiâ*, quam iste apud *Helianum*, disjectas carminum *Heroicorum reliquias*, in corpus redigerent, aut similem ex aureis *Theosophorum* *lipsanis* *Thesaurum* comportarent.

Nec temere mireris *Theologorum* paucissimos adeo repertos *Φιλοσοφους*, ut vel ipsi de proroganda his foetibus suis vita consilium inirent *superstites*, vel *Amicorum* curæ saltem serio commendarent *orphanos*; pauciores vero *pios Aeneas*, qui decrepitos *Anchisas* ac *femiustulata Patrum Avorumque membra* ferali incendio ereptum eant & conservatum, aut *orborum foetuum curam* sponte sua suscipere velint, *posthumisque partibus* manus adhibere *obstetricantes*. Enimverò si quid *Φιλοτιμία* valet, precipuus alioquin scribaci sæculo scribendi stimulus, non video, cur operam hanc, scripta majorum ab interitu retrahendi, ceu *ingloriam*, generosæ ac bene de publico meritorum mentes debeant asper-

nari; cum universi tamen senatus eruditi suffragio, non minor eos gloria & laus maneat, qui foetibus aliorum eruditus obstetricantur, quàm qui proprio Marte utiles ingenii felicitis partus enitantur; Imo si Vaticano standum Alexandri VII. e cathedra pronunciantis oraculo, si quod aliud, sane veridico, Card. Bona interprete ep. ad L. Dacherium ap. Colomes ad calcem ep. Clem. p. 229. *utiliorem praesent operam Reip. liter. qui eruendis e situ Bibliothecarum veterum lucubrationibus incumbunt, quàm qui novos cudunt libros, quòd librini sibi quid boni contineant, ab antiquis mutuari solent;* Ut nec πολυμαθ. Morhesium piguerit teste ejus vita p. 30. *Volumen orationum Panegyricarum a Viris eruditus sparsim antebac editarum colligere, aut simile, selectiorum dedicationum corpus ex variis Auctoribus collectum conficiendi aliis consilium subministrare Pol. l. 1. c. 24. p. 297. Complures verò majorem scripti unius alieni quàm suorummet plurium editione gratiam atque applausum a publico reportarint, ó πολυμάθητ* sane Bekkerus gratiorem Ecclesiae operam sua operum *Altingianorum*, quàm proprii *de mundo fascinato ad fascinandum orbem unice comparati publicatione praestiterit.* Adde, quòd immensa tot voluminum mole saburratus sub onere suo fere ἀβασιάντω dudum ingemiscat orbis eruditus, ut metuendum videatur, si ita scripturire pergat, *εὐδὲ ταυτὸν τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γράφομενα βιβλία* Joh. 21. v. 25. nihilque adeo reliquum, nisi ut in spem futurae oblivionis posthac scriptitent eruditi; Nisi de conservandis quae extant, prius quàm accumulandis hisce aliis solliciti, eam a bonis literis fatorum violentiam averruncaverint, spemque adeo & exemplum secuturis fecerint, sperandae vagis etiam chartis vitae ac memoriae; Quam nullibi sanè faciliori sumptuum laborumve compendio, quàm in his ipsis fecerint opusculis ac diatribis eruditorum Academicis, quippe & voracis aevi injuriae obnoxiiis maximè, & grata sui amoenitate faciles sibi emptorum lectorumque animos conciliaturis. Quantumvis enim erudita haec pie litteratorum excitamina, ut omnes Theologorum ἐρετάσεις tam γυμνασιακὰς quàm serias, campano, quod ajunt supercilio despiciant & crispante

te naso fastidiant morosi e lymphaticorum grege Catones, vel ad nudum disputationum nomen, eeu caput Medusæum obrigentes, serio jam olim elencho, hujus vel ἀπαιδευσίας vel ἀειπρίας nomine castigati a L. Bacmeistero, & M. Hæc pec. de disp. theol. tract. Theol. VVitt. in præf. T. I. dup. G. Stampelio in præf. ὕπερον. Theol. & pridem a Cel. Carpzovio in præf. cit. Heideggero in vit. Fabric. p. 40. aliisque ap. Thurm annum Bibl. Acad. p. 27. 1. Quantumvis etiam delicatulis e superciliosa Criticorum natione, (quam describit Cel. VVitsius Misc. S. T. 2. p. 946.) nescio qua suæ πρῶτος φίας opinione suffarcinatis, ac solis sibi sapientibus, illæ minus sapiant Academicarum delicæ, sagacioribus tamen doctarum lucubrationum ruspatoribus atque incorruptis eruditæ pietatis æstimatoribus, ita se probarunt semper, ut multorum erûditorum, quorum Bibliothecæ vix tot codices, quot disp. selectissimarum volumina exhibent, cum Scherzero l. c. exempla nunquam non liceat allegare; Spesque proinde sit indubia, collectas utique iis arrisuras, à quibus frustillatim jam antea ac membratim editæ, pronis passim amplexibus exceptæ feruntur: Utique qui multiplicem æstimare didicerint utilitatem, quam ex ista collectione publicum sibi possit polliceri. Nam ut illam sileri patiar gratam atque amœnam materiarum elegantium varietatem, quâ ita oculos animosque curiosi Lectoris effascinant, ut avidius ferè evolvi gaudeant, quam quæ continuo unius ejusdemque argumenti stamine deducatur; Ut non alii proinde rectius quam istiusmodi Miscellarum Exercitat. Volumini scitum accommodetur *Daresii* emblemata symbolicum, volumini suo mensam præfigentis, dapibus variis gravidam, cum epigraphe: *Et variè tale placet*, additâ ratione, quod scripta diversis eruditionibus & peregrinis materiis, veluti totidem cibus, intellectus humani orexin mirificè provocent, apud *Picinellum mund. symbol. l. 15. c. 16.* Quis non fateatur cum Scherzero præf. cit. *Multam & exquisitam in ejusmodi lucubrationibus præ ceteris scriptis latere eruditionem, cocta, matura, digesta, & putaminibus rejectis, selecta in iis omnia, diligentiam summam, sive quod, dicente M. S. H. præf. ad fasc. S. Schmidii, illarum Auctores fusos aliorum conceptus compendiosè & velut*

συμπερην ἀρετῶν, atque in nuce Iliada exhibeant; sive quod summo cum studio in ista quasi peculiari palastrâ & arenâ decertarint, & materiam quam tractant, solidè explicarint, conquiritis undique iis quæ ad ornandam istam Helenam facere possint, atque isti proinde libelli hæc rariò omnibus numeris absolutam Pasticompsen Lectoribus suis sistant; Atque argumentum, quod occuparunt penitus exhauriant, Matinæ instar apes colligentes, quicquid ullatenus eò creditur pertinere, quæque adeò vel dicta alibi sunt, vel dici fuscè possunt, αἰς συλλήθῃ repræsentent universa; Vnde Höttingero iudice l. c. p. 5. una sæpè illorum pagella plus succi & bonæ frugis habeat, quam spiritum chartarum volumen, ac proinde Voetio centente *Bibl. Stud. Theol.* l. 2. S. 2. c. 2. p. 630. accuratiores meditationes & conceptus quorumvis Theologorum tanquam in tabella in iis intueri sacratoris doctrinæ candidatus possit. Ad hæc, cum ea ferè in Theologis vel consummatissimis *Χαρισματικῶν* sit *διαίρεσις*, quam in Theologis olim Leydensibus vita *VValei* in *Bat. vit. sel. vir.* p. 636. in aliis verò plurimis *Höttinger.* l. c. p. 370. observavit, fieri sanè hand poterit, quin quod de Theologis disp. Salmurienfium Auctoribus notat *Gausseus* *diff. de Stud. Theol. rat.* p. 56. scilicet, quod cum in universâ *theologia* essent subaltissimi, una tamen pars esset, in quâ singuli excellere, factum sit, ut ea, cui quisque maxime idoneus esset, tractandis thesibus eligeretur, aliis etiam quotidiè videas usu venire, atque adeò accuratorem argumenti cujuslibet tractationem ab istiusmodi lubricationibus, iudicio liberrimo, pleno ferè apparatu, magnoque studio (*H. Höpfnerum* *Theol. Lipsiensis præstantiss.* integrum sæpè anni quadrantem in una disputatione elaboranda consumsisse refert *Neumann.* *def. lect.* p. 10.) elaboratis, quam aliis quibuscumque voluminibus, per atq̃ pliora rerum spatia, sed inæquali plerumque apparatu diffusis, tibi possis promittere.

(Proximo, si Deus voluerit, Mense, ultimam *Pij hujus Desiderij* Continuationem dabimus.)

HAFNIAE

Die 16. Junii sub Præsidio *Jacobi Friderici Borckmanni*, Re-
 spectu

spondens *Johannes Schanch* Dissertationem Historico-Criticam de *Liberis Expositionibus* publicè in Collegio Medicò ventilavit. (3. plag. in 4.)

Die 17. Junii Præsidi *Torchillo Erasmi Grenovio*, de *Rhapsodiâ Sciagraphico-Apologeticâ ad Dormitationem Homeri*, *Georg. Christ. Fleischeri* in Collegio Medicò disputavit. (4. pl. in 4.)

Die 20. Junii Dissertationem primam de *Odio Aegyptiorum in Pastores*, Præsides *Philippus Julius Bornemann*, Respondente *Andreas Henrico Krabbechio*, in Collegio modò dicto habuit. (2. plag. in 4.)

Die 21. Jun. *D. Bartholdus Botsaccus*, Disputationem Theologicam, & de *Formulâ Liturgicâ: Sursum Corda*, quartam & ultimam, Respondente *Olaso Stetting*, proposuit. (8. plag. in 4.)

Die 22. Jun. *Georgio Wellejo Laurentii* Filio Præsidis munus sustinente, Respondens *Nicolai Spenstrupini de Supplicio submersi-onis* ex *Matth. XVIII. 6.* disseruit. Dissertatio constat $3\frac{1}{2}$. pl. in 4.

Die 27. Jun. à *Martino Braem*, Respondente *Erasmio Johannis Eilers*, Disputatio quarta & ultima de *Libertinis* in Collegio Medicò ventilata fuit. ($2\frac{1}{2}$. plag. in 4.)

Cie 28. Jun. Præsidi *Erico à Moinichen*, Respondens *Dionysius Letb*, de *Vomitu & Vomitoriis* disputavit. (2. plag. in 4.)

AALBVRGI

Nicolaus Grimbergius Med. D. & Practicus Aalburgensis (cujus supra p. 51. mentionem fecimus) sub manibus habet varios Tractatus tum Medicos tum alios, publico olim, Deo volente, destinatos. Hos inter

Encyclopædia Orbis s. *Circulus omnium Doctrinarum*, 9. vel 10. plagas adimplens.

Antehac edidit:

1. *Observationes Curiosas Medicas*, Amstelodami,

2. *Coſ-*

2. *Collectanea Balsamica contra putrefactiones ex Arbore Pini ac Abietis.*

3. *Observationes Medicæ Anatom. Præcticas, Descriptionibus quorundam partium humanarum resertas, in quibus omnia tam Dogmaticorum quam Hermeticorum juxta certam methodum vel viam compendiosam, cum magnâ sedulitate per aliquot annos describuntur, cum Diætâ verâ, ac modicâ in alimento ac potu, ac de firmâ Sanitate. Hafniæ, 1695.*

4. *Kurze Beschreibung des Nieren- und Blasen-Steins/ das ist/ gründliches Bedencken von beyder Natur und Eigenschaften/ de materiali & efficiente, tam Diagnosticis, quàm Pathognomicis, nicht minder auch von dem Utero Dulech, und der Cura Prophylacticâ & Therapeuticâ gestellet durch Nicolaum Grimbergium, Med. D. Hafniæ, 1695.*

Titulum Tractatus illius, quem superiori anno 1700. evulgavit vide supra pag. 51.

KILONII

Ad diem 3. Junii, *Wilhelmus Huldéricus Waldschmidt, Med. D. & Prof. Ord. ad herbas ac plantas lætè virentes, oculis animisque perlustrandas, omnes Botanophilos & Phytologiæ Fautores ac Studiosos publico Programmate invitavit. (1. plag. in 4.)*

Die 22. Junii Præside *Guntbero Christophoro Schelhammero, Med. D. & in Academiâ Kiloniensi Prof. Primario, Ser. Ducis Cimbr. Gottorpiens. Archiatro, Societat. N. C. Leopoldinæ Adjuncto, & in Italiâ Recuperatorum Socio, Christianus Vricus Schreiber Exercitationum Medicarum Octavam, de Alimentorum Digestione publicè ventilavit. (1. plag. in 4.)*

Die 25. Junii Divina favente gratia, clementissimis Auspiciis Fridericianis, Præside *Christoph. Franckio, S. Theol. D. & Prof. Primario, Serenissimi Ducis Slesvici & Holsatiæ &c. Pro-Cancelario in Acad. Kilon. & Consiliario in Sacris primario, Disputationem Theologicam de Numero Sacramentorum N. T. & de Natura Sacramenti, M. Balth. Gerhardus Hannekenius, Lubecensis, publicè defendit. (3½. plag. in 4.)*

Die

Die 6. Julii Clementissimis Serenissimi Principis Auspiciis, Præfide Nicolao Martini, JC. & Antecessore primario, Ser. Ducis Slesvici & Holfatiz Consiliario Justitiæ, Pand. & Philosophiæ Civil. Profess. Publico, Disputationem Juridicam, de in jus Vocatione, publicè defendendam suscepit Joel Johannes Kortbolt, Kilonienfis Holfatus. (2. plag. in 4.)

Excerptum ex Literis Dn. Joh. Ludov. Hannemannii
Med. D. & P. P. concernens Saccharum
Salmasianum.

Occasionem ad te scribendi dedit quædam Epistola Num. XXXVIII. Claudii Salmasii ad Johannem Crojum in Epistolarum Miscellanearum Appendice, quæ juncta est Hotomanni Epistolis. Saccharum Veterum diversum ab hodierno, sicut Gummi in ipsa arundine sponte concrefcens reperiebatur, & dentibus erat friabile sicut Sal, & candidum &c. Saccharum nostrum quo utimur hodie, factitium est, ex succo fit arundinis modicæ ac contusæ expresso, cocto & in eam formam qua videmus, coagulato. Facultates porro utriusque longe dispares. Saccharum illud veterum refrigerabat, ventrem solvebat, hoc contra siticulosum est &c. Manuæ genus esse, ac de Cælo super arundinem delabi de suo Saccharo crediderunt, ac tradiderunt plerique antiquorum, hodieque id genus Sacchari apud Indos & Persas multo in usu esse. Indi vocant Saccharum Mambu, quia arundo in qua concretum invenitur, sic appellatur. Persæ Tabatin appellant cum Arabibus. Interpres Avicennæ & Serapionis Spodium. Evolyi Hyles jatrice Salmasii cap. LXXIX. p. 108. 109. ubi prolixius mentem suam probat. Ast, quod pace tauti Viri dixerim, non credo id genus Saccharum adhuc dum extare, vel unquam extitisse. Quod si adhuc extaret, ex Persia & India, ut nostro Saccharo factitio nobilius & præstantius, ditiores ad se perferri curarent. Ast hoc de Saccharo apud Mercatores rerum Indicarum inagnum silentium.

Scholion Jo. Jac. Stolterfohri. D.

Inter præclara illa Eruditi orbis Lumina *Salmasium* & *Vossium* literariam fuisse ortam digladiationem, an *Saccharum* nostrum idem sit quod antiquorum, notum est. Horum ille toto à se invicem Cælo differre asserit in *Exercit. Plinian. ad Caj. Jul. Polyhistor. f. 716. sqq. & 916. sqq.* ubi *Saccharum* Priscis celebratum ex arundine credit fuisse arboreæ magnitudinis, & *Mambu* ab Indis vocari; diversos itidem notat utriusque effectus, & præparandi modos. conf. ejusd. *Commentar. de Saccharo* p. 255. Mellis potius aut Mannæ fuisse speciem credit juxta *Plin. H. N. Lib. XII. c. VIII.* ubi *Saccharum*, inquit, & *Arabia fert. sed laudatius India.* Est autem mel in *harundinibus* collectum gummium modo candidum, dentibus fragile, amplissimum nucis *avellane* magnitudine ad Medicinæ tantum usum. *Tabaxir* vocatur *Perfis*, *Arabibus* & *Turcis*, qui id mercimonii causa in suas regiones exportant, teste *Garcia ab Horto Aromat. Histor. L. I. c. XII. f. m. 165.* Pollicem Viro *πελυμαβέταω* premit *B. Dn. D. Mich. Ettmüller. Colleg. Pharmaceutic. in Schröder. opp. T. 1. f. m. 718.* dum à se invicem differre scribit 1. *Materia.* 2. *forma.* 3. *modo præparandi* 4. *proprietatibus*, argumentis sane pondere suo non carentibus. At si Anseri licitum strepere inter Olores, pace tantorum syderum assentirer equidem, *Saccharum* nostrum omnino fuisse incognitum Veteribus & inusitatum, quia parandi artificium ipsos latuit, quod ambabus forsitan amplexi fuissent ulnis, crumenæ pariter augendæ & quantitatis gratia. Quod *Saccharum* de *Mambu* sponte procreverit, in canna arborecente populo ingenti non absimili, facile largimur *Garcia ab Horto* l. c. ita ut singula internodia fissa lembunculum trium hominum capacem facile efficiât. Sit itidem quod ejusmodi *Cannarum* adhuc hodie sint fertiles *Fortunatæ*, ut vult *Salmasius* l. c. f. 916. Vidisse se arundines ex *Medera* in *Hispaniam* allatas quibus *saccharum* parum accreverat, testatur *Joh. Langius* L. I. Ep. LXIV. p. m. 320. Duo cannæ *sacchariferæ* frustra inter rariora sua numeravit *B. D. Olavus Vvormius*, uti asserit in *Histor. rer. rarior. f. m. 141.* ubi addit, quod *Indi* ex ejusmodi arundine domos suas ædificent in *Terenate.* it. quod in civitate *Bansam* cuncta ædium sublicia ex hisce cannis as-

su-

sulatim disse&is consent. Annon vero Cannæ pro Cœli terræ-
 que varietate etiam magnitudine variare possunt? Si parvis magna
 componere licet. Malva nostra humilis est, Indica vero quam
 in hortis videmus, major & arboreæ proceritatis; nescio tamen an
 ea propter viribus differant? ingeniose pro more scribit *Dn. D.*
Thom. Bartholin. Cent. 1. Ep. 2. p. m. 6. conf. Frid. Hoff-
mann. clav. Pharmac. Schröderian. L. IV. Sect. II. p. 597. ma-
gis quippe & minus, juxta illud Scholasticorum, non variat rem.
 Crederemus proinde *Saccharum* istud veterum quoad essentiam mi-
 nimè à nostro, sed præparatione tantum differre. Sententiam
 hanc erudite probat *Dn. D. Georg. Christoph. Mællerus* in e-
 leganti *Dissert. Physico-Medic. de Saccharo. c. 1. §. 6. ex Discoride L. II.*
c. LXXIV. (conf. Matthiol. comment. ad l. c. f. m. 313.) Plinio H. N. Lib.
XII. c. 8. Galen. L. VII. Simplic. cap. de Melle. Dum nostrum
 usuale *Saccharum* ex ipsis cannis laborioso magis artificio exprimi-
 tur, inspissatur, inspissatum denuo solvitur, & tandem in metas for-
 matur. Antiquorum vero præstantior fuit medullæ arundinum
 sacchariferarum pars, quæ per cannarum rimas instar gummi con-
 crescens, aut salis modo candida, dentibus friabilis, arundinibus
 subtili ejus humiditate virtute solis consumta, lentis, fabæ, aut ad
 summum Nucis avellanæ magnitudine & minori copia accrescens,
 sicca & coagulata reperiebatur. conf. *Joh. Lang. L. 1. Ep. LXIV. & L.*
II. Ep. XXXII. p. 637. Claud. Salmaf. de Homonym. Hyf. Fatic. cap.
LXXIX. & Fragm. de Saccharo p. 255, 199. ubi imprimis p. 257. conce-
 dit quod & Arabes *Sacchari* factitii genus cognoverint ante octingen-
 tos & plus annos jam conficij solitum, atque sic sine ullo discrimine
 utrumque, quasi nihil differant, in eadem lance composuerint.
 Ante Salvatorem natum morem hunc exprimendi succum ex cannis
 sacchariferis jam viguisse, patet ex his *P. Terentii Varronis Atacini*
 versibus

Indica non magna nimis arbore crescit arundo,

Illius ex lentis premitur radicibus humor,

Dulcia cui nequeunt succo contendere mella.

Conf. *Salmuth. ad Panciroll. L. II. Tit. V. p. 126. quævis illud Saacha-*

rum à Veterum *Tabaxir* ratione molis differre contendat *Salmafius l. c.* Saccharum Veterum nondum plane interiiffe, sed adhuc in India Orientali nomine *Mambu*, ex succo circa genicula transfudare & sponte concrefcere, credit & *B. Ettmullerus l. c.* at cur non Diti-ores id ad fe perferri curent: miror haud immerito cum *Excell. Nestore 2do*, nisi forfan videant, quod plus lutri redundet ex Cannæ tortura quam nuda collectione succiut ajunt, transludantis, aut Mannæ de Cœlo supra arundinem delabentis. Hinc Saccharum commode dividi poffe credimus cum *Dn. Mællero l. c. cap. IV. p. 15.* in *nativum* & *factitium*: illud Veteribus fuit ufitatum; hoc iterum eft duplex, *Antiquorum* & *Recentiorum*; illud fiebat mera expref- fione, ut fupra indigitatum, quod potui eos deftinaffe fcribit *Salmafius de Saccharo f. 257.* hoc artificiale magis eft & laboriofum, dum ex in- ceifis primum tufisq; arundinibus faccharinus fuccus exprimitur, qui deinde coctus, depumatus, clarificatus, dealbatus, & in pyramides fufus *Sacchari* apud nos nomen meretur. *Conf. Menard. L. II. Ep. XXII. Joh. Schröder. Pharmacop. Medico-Chimic. L. IV. Class. II. p. 748. fq. Frider. Hoffmann. Clav. Pharmac. Schröderian. L. IV. Sect. II. p. m. 597. Caspar. Hoffmann. de Medicament. officinal. L. II. c. XXIV. Thom. Bartholin. Cent. I. Ep. LIV. p. 228. fq. Salmuth. ad Panciroll. L. II. Tit. V. p. 127. Dav. Spleiff. annot. ad Joh. Bapt. Zapat. Secret. Medico-Chirurgic. p. 34. Mus. VVormian. f. 142. Klockius de arario L. I. c. 14. n. 138. Furer, in Itiner. p. 43. Petr. Andr. Matthiol. Comment. in L. II. Dioscorid. f. m. 313. Megifer. in delic. Neapolit. p. 127. sqq. Christoph. Bielheuern Befchreibung frembder materialien p. 147. &c. &c. Ratione ufus nativum faccharum præferendum effe factitio, cum aerimoniam quandam, illud præfertim quod refinatum vocamus, ex lixivio calcis vivæ ac- quirat, credit *Mæller. l. c. cap. IV. §. 15.* at aliter fentit *J. D. Thom. Saccharolog. P. I. cap. IV.* dum maximam ejus partem iterum cum fpu- ma aut ipfo fyrupo, à dura & concreta *Sacchari* parte separari docet. De ufu & abufu *Sacchari* & *Saccharatorum* vid. *B. Dn. D. Mich. Ettmüll. l. c. f. 719. Georg. Christoph. Mæller. l. c. cap. V. & VI. J. D. Thom. l. c. cap. VI. Joh. Bernhard. Gladbach. Prax. Med. p. 207. & 475. Jo. Jac. VValdschmid, Ep. V. ad Dol. p. m. 175. Joh. Bapt. Zapat. Secret.**

Medico-Chirurgic. p. 7. Dav. Spleiff. ad d. l. p. 34. Excell. Dn. D. Vvedel. de Facult. Medic. L. I. S. I. c. III. p. 13. sq. Amanit. Mat. Med. L. I. S. I. c. VI. p. 25. S. II. c. III. p. 75. S. III. c. X. p. 200. Pharmac. Acroam. L. II. S. II. c. I. p. 271. c. II. p. 278. conf. & Dup. ejusd. de Dulcium natura usu ac abusu habit. Jen. 1694. Seb. VViridig. Medicin. Spirit. L. II. c. XX. Hagendorn. Cent. III. Hist. Physic. Medic. XXIII. p. 310. Dn. D. Frider. Hoffmann. annotat. in Poter. p. 205. D. Dan. Crüger. M. N. C. Dec. II. A. IV. Obs. IX. p. 26. 28. &c. &c. de Cannâ Saccharina in Elephantis ventriculo germinante vid. Kircher. Sin. Illustr. P. III. c. V. conf. Job. Matth. Fabri Pila marinæ Anatom. Botanologic. in App. M. N. C. Dec. II. A. X. p. m. 206. sq. de Alga Saccharifera vid. Act. Med. Hassn. Vol. III. obs. LXXXVIII. p. 165. sqq. Obs. XCIV. p. 172. Vol. IV. Obs. LVI. p. 159.

HAMBURGI

Die 4. Junii primâ vice prodit schedula, recens natorum, mortuorum, matrimonioque junctorum Syllabum exhibens, quæ singulis hebdomadibus continuatur, eo propemodum modo, ut Londini & Gedani fieri refertur.

Die 23. Junii in locum Julii Enoch Rolffen (de cujus vocatione ad D. Michaëlis supra mense Febr. p. 58. mentionem fecimus) Pastor Leprosorii (des Pesthoses) electus fuit Christianus Hinische/Hamburgensis, S. Theol. Stud. qui severiori Ergastulo (dem Zuchthause) per quadriennium ferè concionando præfuit. Concionem Valdictoriam Dom. VI. p. Trin. hic habuit ex Psalm. CXVIII. 18. & die 5. Julii à D. Job. Friderico Mayo, propter Johannis Winckleris absentiam ad Pastoratum ordinatus est.

Prælo Typographico liberatus est Tractatus ille D. Jo. Frid. Mayeri, cujus superiori mense Junio p. 190. meminimus, integer Titulus ita habet: D. Jo. Frid. Mayeri, S. Reg. Maj. Svec. Sereniss. Ducis Holsatiæ, & Reverendiss. Abbat. Quedlinburg. Consiliarii in Sacris Primarii, S. S. Theol. Profess. & Facult. Theol. in Alma Kiloniensi h. t. Decani *Historia Versionis Germanicæ Bibliorum D.*

Martini Lutheri. Accedit Mantissa de Translationibus Bibliorum Germanicis, ante Lutherum, sive editis, sive ineditis; & Dissertationes de Notis Veterum Bibliis. Hamburgi impensis Gothofredi Liebezeit, typis Nicolai Springii. (1. Alphab. 7. plag. in 4.) Hujus libri *Cap.* 1. agit, de initiis, progressu, & primâ Editione Versionis Lutheri, item de duplici translatione Psalterii à Beato Viro facta; *Cap.* 2. ostendit, quantâ accurate, fide & industriâ in Bibliis transferendis versatus sit; quorum ope adutus sit; quibus Codicibus usus fuerit Lutherus; *Cap.* 3. De secundâ Editione sive Recognitione Versionis à Lutero accuratâ. Retractiones sive correctiones, quibus se ipse subinde emendavit. *Cap.* 4. De Distinctionibus Capitulum, versuumque & glossis marginalibus, ad quaedam Versionis loca appositis, & de illatis post mortem Lutheri in ejus translationem mutationibus tractat; *Cap.* 5. Editiones præcipuas Versionis Lutheri, post ejus mortem vulgatas, additis vel notis vel commentariis, vel aliis versionibus, vel ipsis denique fontibus Græcis & Hebræis recenset; *Cap.* 6. Versionem Lutheri in complures alias linguas transfusam esse, docet; *Cap.* 7. De iis, qui Lutheri Versionem laudibus extulere; *Cap.* 8. De iis, quorum reprehensionem Lutheri versio incurrit, agit; *Cap.* 9. disquirat, utrum Lutherani, & quousque nefas existiment à Lutheri versione unquam recedere? & num nova Versione indigeamus? item de fide Laicorum in nostris Ecclesiis, utrum solo nitatur Lutero? *Cap.* 10. De iis, qui Lutheri Versionis defensionem in se susceperunt, unâ cum Generalibus ad defendendum, vel excusandum B. Virum observationibus quaedam habet. His absolutis *M. Joh. Reiskii* Epistola, de antiquis Bibliorum Versionibus Germanicis ad Auctorem scripta, nec non Dissertationes aliquot subjunguntur, harum 1. est de antiquissimâ Germanicâ Scripturâ S. Versione. 2. De Versionibus Germanicis Librorum sacrorum ante Lutherum ineditis, sive Manuscriptis, in Bibliothecis adhuc delitescentibus. 3. De Codice Biblico Germanico Anno 1458. manu exarato. 4. De Versionibus Scripturâ S. ante Lutheri translationem impressis. 5. De Notis Bibliis Ecclesiæ-Patrum, Obeliscis, Asteriscis aliisque. 6. De Notis Bibliis Veterum sensum Scripturæ indicantibus.

Porro etiam D. Josua Schwarz Superintendens Generalis Regi-
 gius per Ducatus Slesvicensem & Hollaticum, edidit Tractatum Ger-
 manicum sub hoc titulo: *Wahrer Bericht vom Sabbath*
wieder D. Francisci Burmanni, Prof. Theol. in Utrecht,
 verkehrtesten Falschen / welchen ein Prediger in Holstein mit ei-
 ner Borrede und Laconismis Marginalibus, zu böser Consequenze im-
 Lande, approbiret, und durch den Druck kund gemacht hat. *Altona ge-*
druckt und verlegt durch Christian Keymers, 1701. (1. Alph. 3. plag. in 8.)
Tres in hoc libro tractantur Theses, quarum I. est: Vi tertii Præcepti
omnes homines, omni etiam tempore, ad sanctificationem septimæ
post sex dies profestos obligantur. Hæc Thesis 10. argumentis è Scri-
 ptura S. item auctoritate Patrū & Orthodoxorum Ecclesiæ Doctorum
 probatur, ab Exceptionibus Barmannianis & Compromissoris etiam
 vindicatur. *Thesis II. Septimus dies sive Dies Dominica, ob sanctis-*
simas causas, ab omnibus hominibus est sanctificandus. *Thesis III.*
Dies septimus, sive Dies Dominica, cultus divini exercitio tam
in, quàm extra cætum sacrum sanctificetur.

LVBECÆ

Sebastianus Bacmeister, Ecclesiæ Travemündensis Presby-
 ter anno superiori, mense sc. Novembri, in novis literariis indica-
 vit, se cum DEO velle edere *Historiam Academiae Rostoch.* ejus *Fun-*
datorum, Ampliatorum &c. atque petiit quam officiosissimè à Viris
 literatis, ut quorundam Professorum, quos tunc annotavit, *Βι-*
γγραφίαν secum communicare velint, pro quâ benevolâ communi-
 catione à quibusdam factâ, gratias agit quàm humanissimas, at-
 que preces & promptum inserviendi studium omnibus offert. Jam
 iterum summis precibus à rei literariæ amantibus Viris contendit, ut
 priori gratiæ hanc addere, atque sequentium virorum, in Acade-
 miâ Rostoch. creatorum Doctorum *Βιογγραφίαν*, cum sufficienti
 deservatur, secum communicare non graventur, faciunt ipsi tam
 gra-

gratum, quam quod gratisimum, & quovis officiorum genere hoc demereri studebit.

Creati in Theologia Doctores & Licentiati.

- Nicolaus Baringius, apud Hannoveranos Pastor, Licent. 1645.
 Nicolaus Philippus Beutherus, Argentinenf. Licent. 1587.
 Balthasar Bleccius, Gedanenf. apud Sedinenf. Pastor, D. 1696.
 Johan. Corfinius, Rost. Pastor Hamburg. D. 1651.
 Henricus Clingius, Rost. S. Theol. Prof. designat. Licent. 1648.
 Esdras Ezhardi, Hamburg. Licent. 1656.
 Johannes Faber, Argentinenf. in patriâ Prof. & Pastor, Lic. 1591.
 Joachimus Fabricius, Lindoa-Marchiacus, apud Sedinenf. Pastor
 Cathed. D. 1651.
 Matthæus Flegius, Rost. Prof. & Pastor Gryphisvvald. D. 1594.
 Phil. Henr. Friedlibius, Osnabrug. apud Strallund. Pastor. D. 1637.
 Andreas Fromme, Wulsterhusa-Marchicus, Ecclesiæ Sveco-Coloni-
 enf. ad D. Petri Pastor, Licent. 1651. factus Apostata.
 Mento Gogrenius, Argentinenf. Licent. 1573.
 Jacobus Helvigijs, Berolini ad D. Mariæ Ecclesiastes, Licent. 1663.
 Henricus Heshusius, Superintend. Hildesiens. D. 1594.
 Samuel Hofman, Misnicus, Ecclesiæ. Berolinenf. Præpositus. D. 1644
 Johan. Georg. Hofman, Custrinenf. Pastor ædis primar. D. 1696.
 Valerius Jaschius, Colberga-Pomeranus, Consistorii Elect. in Po-
 meraniâ orientali & Principatu Camminensi Adessor. Lic. 1667.
 Johan. Laterman, Coburgo-Francus, in Acad. Regiomont. Prof.
 D. 1647.
 Jacobus Henr. Lochner, Noribergens. Superintend. Bremensis,
 D. 1686.
 Stephanus Mafius, VVismariens. Licent. 1667.
 Balthasar Masqvedelius, Sereniss. Danorum Regina Concion. D. 1595.
 Erasmus Marbachius, Argentin. Licent. 1573.
 Andreas Morichius, Duderstad. Licent. 1575.
 Gerhardus Mohrmann, Hamb. Licent. 1663.
 VVolfgangus Peristerus, Boruff. D. 1564.
 Nicolaus Peträi, Hufenfis, Dioceseos Ratzeburg. Superint. D. 1600.

- Johan. Reinboth, Ducis Holfatiz Concion. & Superint. D. 1645.
 Elias Sigismundus Reinhard, Hala-Saxo, tum Ecclesiastes Berolin.
 Lic. 1650.
 Fridericus Rungius, Past. Ecclesie & Prof. illust. Pædagogii Ste-
 tin. D. 1594.
 Cyriacus Simonis, Luneburg. Superintend. Hamburg. D. 1575.
 Justus Valentinus Steman, Hamburg. Arcis Coronoburg. Pastor.
 Lic. 1667.
 David Tancke, VVismariens. Licent. 1619.
 Jacobus VVinnimer, Stetinenf. ad D. Jacob. in Patriâ Past. D. 1690.
 Gothofred. VVeisius, Superintend. Luneburg. D. 1695.

Creati in Jure Doctores & Licentiati.

- Henr. Albrechtus, Lubec. Licent. 1590.
 Fridericus Amsel, Rost. Licent. 1681.
 Thomas Amsel & Johan. Amsel, Fratres germani, Rost. D. D. 1694
 Georgius Amsel, Rost. D. 1697.
 Levinus Battus, Rost. D. 1630.
 Joach. Georg. Balcke, Parchimenf. Mecklenb. D. 1653.
 Johan Adolph. Barekhausen, Hervord. VVestph. D. 1650.
 Christophorus Balcke, Parchimenf. D. 1687.
 Henricus von Bergg/ Livonus, Ducis Ulrici Megapol. Consiliari-
 us, D. 1590.
 Johan Beselin, Rost. D. 1662.
 Joh. Christian de Behr. Holfat. Lic. 1677.
 Henric. Bergman, Hervord. VVestph. D. 1611.
 Johan. Bergman. VViteberg. D. 1611.
 Eberhardus von Berg/ Rost. D. 1681.
 Johan von der Berge/ Minda-VVestph. D. 1679.
 Frider. Berlichius, Lipsienfis, Misnicus, D. 1630.
 Petrus Brone, Büzoviensis, D. 1586.
 Ulric. Bötticher, Chilon. Holfarus. D. 1611.
 Johan. Gothard. Böckelius, Lub. Lic. 1671.
 Henric. Bullius, Syndicus Mindens. D. 1574.

- Johan Bünsavv, D. 1586.
 Joach. Carstens, Quedlenburg. D. 1630.
 Joach. Frider. Carstens, Lub. Lic. 1662.
 Martin. Chemnitius, D. 1623.
 Hieronymus Coch. Rost. D. 1655.
 Daniel Conradi, Ultza Luneburg. D. 1653.
 VVilhelm. Clericus, Sundenf. Pomeran. D. 1596.
 Casp. Coccius, Bilefeldenf. Syndic. civitat. Hamelenf. D. 1580.
 Henricus Corsei, Lemgovio-VVestphal. D. 1606.
 Franciscus à Cornick, Hagienf. D. 1579.
 VVolscher. Coornhart, Batavus. Lic. 1574.
 Johan. Crusius, Islebief. Lic. 1574.
 Fridericus Cothman, Rost. D. 1633.
 Johan. Daleman, Sundenf. D. 1594.
 Reinhöldus Detlof, D. 1623.
 Eberhardus Deichman. D. anno eodem.
 Henricus Engenhagen/ Lubec. Lic. 1681. & D. 1689.
 Caspar Ellerhus, Rost. D. 1685.
 Augustin. Henricus ab Essen, Hamb. Lic. 1687.
 Bernhardus Faul, Licent. 1650. & D. 1653. Rost.
 Daniel Filcher, Lubec. D. 1671. postmodum Cof. Rost.
 Johan. Gerseus, Mindensis, D. 1609.
 Reinhold von Gehren/ Borussus-Regiomont. D. anno eod.
 Henningus Georgu, Hamburg. D. 1636.
 Franciscus Marquardus Gerdes, Rost. D. 1671.
 Balthasar Gloxin, Femaria-Holsatus. D. 1633.
 Johan Grube, Lubecensis, D. anno eodem.
 Joachim. Henricus Gröning. VVismar. D. 1697.
 Johan. Henriens Göttel, Zittoviensis, Licent. 1687.
 Johan. Georg. Gutzmer. } Rostoch. Fratres D. 1673,
 Caspar Henr. Cutzmer. } D. 1681.
 Johan. Grym, Pomeranus, & Ducis Pomeraniæ Consiliarius. D. 1589.
 Johan. Albertus Gryphius, Sverinent. Megapolitanus. D. 1594.
 VVolfgangus à Hane, Hallenf. Licent. 1584.

- Christophorus ab Hagen, Butzovienf. D. 1596.
 Michael Hagemeister, Gultrovienf. D. 1633.
 Melchior Hansen, Slefvicenf. D. 1664.
 Caspar Haberman, Jeverà-Frisus, D. 1668. postmodum jur. Profess.
 Henricus Hassert. Licent. 1667. hodiè Synd. & Cos. Anclam.
 Michael Hausman, Pasfvaldensis. D. 1586.
 Jacobus Hein, Rost. Lic. 1590. & D. 1594.
 Albertus Hein, Rastoch. D. 1596.
 Fridericus Hein, D. 1623.
 Albertus Hein, Junior, D. 1630.
 Balthasar Heldt, Ditmarsus. D. 1689.
 Johan. Henningius, Holsatus, Synd. civit. Chilonienf. D. 1655.
 Johan. Christophorus von Hillen/Gultrovienf. D. 1650.
 Johan. Hing/Regiomont. D. 1614.
 Eberhard Hüberinus, Verdenf. D. 1617.
 Johan. Henricus Hübisch/ Budiss. Lusat. D. 1667.
 Johan. Christoph. Hufvedelius. D. 1650.
 Arnoldus Kemener, Stadthagenf. Lic. 1574.
 Bartholdus Kichler, Brunsvvicenf. 1587.
 Fridericus Klatte, Cellenf. D. 1643.
 Balthasar Klatte, Cellenf. D. 1653.
 Christianus Klein, Rost. D. 1657.
 Johan. Knegendorf, Rost. 1681.
 Lucas Koch, Secretar. tum Ducis Gultrov. D. 1662.
 Joach. Köckertus, VVismar. D. 1695.
 Henricus Konavv, Rost. Lic. 1682. & D. 1689.
 Nicol. VVilhelmus Kruggert Megapolitan. Licent. 1682.
 Jacobus Sebastianus Laurenberg, Rost. D. 1697.
 Hermannus Lembke, Rost. D. 1653.
 Jacobus Lembke, Rost. D. 1674.
 Christophorus von der Sippe/Rost. D. 1610.
 Gerhardus Ligarius, Frisus. D. 1633.
 Eberhardus Lotmannus, Licent. 1563.
 Bernhardus Ludeking, VVestphalus. D. 1650.

- Joachimus Luffovius, Rost. D. 1636.
 Nicolaus Balduinus, Mancofert. Osnabrug. Rev. Capit. Osnabrug.
 Syndicus. D. 1653.
 Theodorus Mejer, VVestphalus, D. 1590.
 Augustus Mejer, Saxo, Canonicus Lub. D. 1657.
 VVilhelmus Marstaller, Cellensis, Consiliar. Principis Stetia. Ulda-
 rici. D. 1611.
 Laurentius Arnoldus Meinhard, Gustrov. D. 1667.
 Johan. Mitzel, Stralsundensis. D. anno eodem.
 Johan. Möllerus, Rostoch. Juris in regia Hafniensi Academia Pro-
 fess. D. 1650.
 Johan. Möller, Flensb. Holfatus. D. 1674.
 Hajo à Nessa, Frisius. D. 1590.
 Fridericus von Meffen/ Rost. Syndicus Colberg. D. 1655.
 Johan. Neubaur, Buzov. Megapolit. D. 1641.
 Joachimus Neoclejus, Rost. D. 1601.
 Martinus Nigrinus, VVoldenburg. Francus. D. 1596.
 Martinus Nordanus, Lubec. D. 1590. postea Syndicus Lub.
 Johan. Ortqiff/ VVestphalus. D. 1594.
 Christian Ohm, Rost. D. 1609.
 Theodorus ab Ofeden, D. 1623.
 Georgius Plate, Rost. Lic. 1574. & D. 1586. Syndic. VVism.
 Nicolaus Papke, Rost. D. 1602.
 Theodorus Plönnies, Lubec. D. anno eodem.
 Elias Perottus. Lemgoviens. D. 1596.
 Christian. Henr. Postelius-Freiburgo-Bremenfis. Lic. 1683.
 Bernhard. Qverus, Biemens. D. 1596.
 Joachimus Reimarus Lic. 1563.
 Joach. Reimarus, Rost. D. 1596.
 Otto Nicolaus Reppenhausen/ Sverinens. Mecklenb. D. 1662.
 VVulbrand Adolph. Robbigius, VVestphalus, Fiscal. Luneburg. D.
 anno eodem.
 Lucas Conrad. Schaffshausen/ VVitebergà-Saxo. D. 1651.
 Nicolaus Scharffenberg/ Rost. D. 1614.

- Casparus Schwargkopff/VVismar. D. anno eodem.
 Henricus Sibrand, Rost. D. 1630.
 Hermannus Sibrand, Rost. D. 1674.
 Gerhardus Schepeler, Nesburgo-Lüneburg. D. 1649.
 Joh. Henr. Stephani, Sonneberg. March. D. 1674.
 Simon Andr. Stemvvede, Sverino-Megapol. D. 1681.
 Joachimus Gothofredus Stemvvede, Sverinens. D. 1689.
 Eberhardus Schnal, Norda-Frisius Orientalis. D. 1630.
 Albertus Schönlay v, Paderbornensis, D. 1613.
 Bernhardus Solovius, D. 1623.
 Henricus Sültman, Rost. D. 1633.
 Conradus Schuckmannus, Rost. D. 1650.
 Henricus Schnitler, Rostoch. D. anno eodem.
 Johannes Schülge/ Gustroviens. D. 1655.
 Thomas Schmidt/ Rost. D. 1657.
 David Mattheus Schülge/ Gustrov. D. 1692.
 Matthias Schröder/ Rost. Lic. 1664.
 Johan. Christianus Susterman/ Hildesienf. D. 1667.
 Nicolaus Theophilus, Holsatus Flensburg. D. 1569.
 Martinus Tancke, VVismariens. D. 1596.
 Daniel Telsius, Regiomont. Borussus, D. 1641.
 Andreas Thurovius, Gedanensis, D. 1653.
 Theodorus Varmejer, Osnabruggenfis. D. 1617.
 Johan. VVe gener, Rost. D. 1641.
 Eberhardus VVeidenkopff, Spirensis. D. anno eodem.
 Johan. Georgius VVeidekopff, Rost. Lic. 1688.
 Nicolaus VVeßelius, Pomeranus Sundensis. D. 1600.
 Augustus VVigand, Islebiens. Lic. 1687.
 Hermannus VVilmsen, Rost. D. 1594.
 Fridericus VVillebrand, Rost. D. 1630.
 Christophorus VViegers, Hamburg. Lic. 1679.
 Simon VVolderus, Pomeranus, Consil. Duc. Henrici Luneb. D. 1594.
 Antonius VVolderich, D. 1623.
 Reinholdus VVulraven, Hamb. Lic. 1574.

- Johan. Bernhardus Zinzerling, Sternberg. D. 1662. postmodum Humanior. Prof.
- Joachinus Zinck, VVismar. D. 1689.
Creatus in Medicinâ Doctores & Licentiatus.
- Petrus Arlenius, Geldrus. D. 1587.
- Henricus Anhalt, Perlebergensis March. D. 1695.
- Joh. Belovius, Rostoch. D. 1628.
- Henricus Campherbachius, Lubecenf. D. 1606.
- Nicolaus Dosius, Rostoch. D. 1587.
- Jacobus Adolphus Fabricius, Stadensis. D. 1620.
- Salomon Fischer, Lüpsia-Megapolitanus. D. 1635.
- Johan. Joachimus Friccus, Brunsvicensis, D. 1658.
- Petrus Götzius, Graboviensis Megapol. D. 1647.
- Christophorus Heinichius, Rost. Lic. 1579. & D. 1587.
- Henricus Haselbergius, Rost. D. 1625.
- Antonius Hertzberg, Wismaricnfis. D. 1632.
- Johannes Heling, Lüneburga-Saxo. D. 1635.
- Friedericus Helvigijs, Coloniensis Marchicus. D. 1667.
- Albertus Kirchovius, Osnabruggenfis. D. 1623.
- Christophorus Knovenagel, Rostoch. D. 1628.
- Georgius Krugius, Ifennaco-Thuringus. D. 1635.
- Wilhelmus Laurembergius, Bergenfis. D. 1587.
- Wilhelmus Laurembergius, Rostoch. D. 1628.
- Christianus à Lengercke, Osnabruggenfis. D. 1623.
- Valentinus Löber, Erforta-Thuringus. D. 1658.
- Georgius Loffhagen, Lectinensis Marchicus. D. 1698.
- Johan Mollingerus, Illustr. Princip. Lüneburg. Medicus. D. 1579.
- Michael Neuerantz, Rostoch. D. 1606.
- Johan. Neuerantz, Rostoch. D. 1627.
- Bernhardus Olderman, Rostoch 1606.
- Adamus Orthmannus, Parchimensis, D. 1632.
- Petrus Pauvv, Amstelodam. D. 1587.
- David Randovius, Rostoch. D. 1589.
- Georgius Frider. Rallius, Damma-Pomeranus. D. 1658.

- Gerhardus Matthias Röhr, Hamb. D. 1698.
 Henricus Saelius, Amersfort. D. 1589.
 Henricus Starcke, Hervordiensis. D. 1635.
 Joachimus Schelen, Rostoch. D. 1625.
 Stephanus à Schönfeld, Hamburgensis. D. 1589.
 Christianus Smilovius, Rostoch. D. 1625.
 Wilhelmus Schmidt/ Lüneburg. D. 1627.
 Sigismundus Stuben, Wola-Silesius. D. 1625.
 Fridericus Tieffenbach, Neorupinens. March. D. 1671.
 Martinus Trost, Gubena-Lufatus. D. 1625.
 Joachimus Ursinus, Stolpensis, D. 1606.
 Georg. Wende, Stargard-Borussus. D. 1658.
 Georg. Wolfius, Sedin. D. 1632.

Vellet & Bacmeisterus addere nomina quorundam clarorum Virorum, qui in Academia Rostoch. gradu Magisterii ornati, ut illorum *Βιογραφίας* ipsi quoque impertirentur; verum cum istorum Virorum nomina adhuc ipsi ignota, differre institutum cogitur, obnixè petens à Viris eruditis, quoniam in historia sua Academiae Rostoch. peculiare caput constituit *de Viris claris natione Rostochiensibus, qui variis in locis Ecclesiarum, aulis Regum ac Principum, & Rebus publicis magnà cum laude inservierunt, & adhuc serviunt, ut illorum nomina cum brevi Βιογραφία ipsi indicare non graventur, quorundam nomina jam superius inter creatos in Theologia, jurisprudentia & Medicina Doctores annotata, & sequentium nomina ipsi occurrunt*
 Samuel Bansovius, Rostoch. J. U. D. & supremi Consistorii in Ducatu Württembergensi Adessor.

Joachimus Bansovius, Rostoch.

Henricus Bacmeister, Rostoch. J. U. D. & Syndicus Lüneburg.

Johan nobilis de Bacmeister, Rostoch. S. Casareæ Maj. & illustriss.

Ducis Württembergici Consiliarius, nec non Svevici Circuli Syndicus.

Matthæus Diedericus Bacmeister, Rostoch. Med. D. & Practicus Lub.
 M. Conrad. von Berg/ Rostoch.

Bartholom. Copennius, Rostoch. Theol. Heidelberg. Calvin.

Michael Cordes, Rost. Pastor Parchimensis.

Johannes Corfinius, Rost.

Fridericus Corfinius, J. U. D.

Bernhard. Corfinius, J. U. D. Rostochiensis.

M. Johan. Corfinius, Rostoch. Cos.

Joachimus Hausmannus, Rostoch.

M. Petrus Hinckelman, Rostoch. ad D. Jacobi Ecclesiast

Nicol. Dobbin, Rost. J. U. D.

Albert. Dobbin, Rost. J. U. D.

Johannes Kellerman, Rostoch. Cos.

Christianus Kellerman, Rostoch.

Petrus Lindebergius, Rostoch.

Henricus Lipstorpianus Rostoch. Med. D. & Practicus Lub.

Nicolaus Möllerus, Rostoch.

Paulus Neucrantz, Rost. Med. D.

Michael Neucrantz, Rost. Med. D. & Phys. Lubec.

M. Jonas Nicolai, Rostoch. Past. Eccl. Cathedr. Lubecæ.

Fridericus Pauli, Rostoch.

David Reutzius, Rostoch. Concion. aul. Stetin.

Daniel Spalchaverus, Rostoch. Superint. Stendaliens.

Hermannus Schlorfius, Rostoch.

Franciscus Parcovius, Rost. Med. D. & Prof. Helmstad.

Joachimus VVendt, Rost. Past. Eccl. Cathedr. Lub.

Henricus VVendt, Med. D. & Phys. Lub.

Johan. VVichman, Rost. Pastor Bützov.

Nicolaus VVinichius, Rostoch.

Bernhardus VVolderus, Rostoch.

Adolphus nobilis de VVolfrath, Rostoch. S. Cæsareæ Maj.

& Sereniss. Electoris Colonienf. Consiliarius.

Ut igitur plurimum natione Rostochiensium clarorum Virorum nomina cum *βιογραφία* significantur, anxie desideratur & submissè rogatur.

NOVA LITERARIA

MARIS BALTHICI ET SEPTENTRIONIS,

Edita Mense Augusto M DCCl.

WISMARIAE

Die 6. Jun. vale hule vitz dixit *Antonius Scheffel* S. R. M. Sveciæ Summi, quod ibidem est, Tribunalis Affector. & Consistorii Regii Director. Natus is est VVismariæ A. 1635. d. 9. Jun. Patre *Adamo Scheffel* Reip. illius Senatore. Sub disciplina primum privata *Gerhardi Alphusii*, deinde publica in Lyceo patrio literis excultus, *Stetinense* petiit *Pædagogium*, in quo & Musas humaniores cum cura tractavit, &, degustata medendi arte, in studium Jurisprudentiæ toto pectore incubuit, & eos in hoc fecit progressus, ut disputationem de *Emtione & Venditione* proprio Marte elaboratam, sub Præsidio *D Siebmanni* publicè defendere. Inde in Academiam se contulit *Helmsstadiensem*, & ab ore *Conringii* imprimis & *Eichelii* sedulo pependit, hisque, ut reliquis Doctoribus, ingenii sui elegantiam & ubertatem, pariter & industriam mirum in modum probavit. Hanc mutavit cum *Altdorffina*, ibique *Felvyingerum*, *Ludvyellum*, *Rittershusium*, *Cregelium* aliosque assidue audivit, simul & in sui amorem pertraxit. Mechanicarum vero artium studio incensus, *Norimbergam* salutavit, ac insignem prorsus earum notitiam sibi comparavit. A. 1659. factò ante per Bavariam, Comitatum Tyrolensem & Sveciam itinere, inibi solenni disputatione, Præside *D Ludvyello*, *Jurii Communis & Lubecensis* circa materiam *Successionum Collationem* proposuit. A. 1661. Mense Junio, sine Præside Inauguralem de *Jure Aetatis* habuit hac ipsa in sede literarum disputationem pro Gradu Doctoris in utroque Jure obtinendo, quem sequenti Mense Octobri, post peregrinationem Germanico-Bellicam in patriam redux, adeptus est. Ex eo tempore non una dignitate in illa sua patria fulsit. Nam A. 1662. inter Procuratores & Advocatos Summi Regii Tribunalis

lis fuit cooptatus, A. 1663. spartam Consulis nactus, A. 1667. Consistorii Regii, tunc primùm erecti, & A. 1672. prælaudati Summi Tribunalis Assessor constitutus. Occupata A. 1675. a Danis urbe, indulgentia Potentissimi Svecorum Regis, & mansit illic loci, & ab A. 1677. iterùm *Consulis Senioris* munere functus est, donec, Wismaria A. 1680. Svecis reddita, ad pristinum Assessoris officium rediit, cui, ut ante aliis, usque ad diem fatalem multa cum laude prudentiæ, iustitiæ, dexteritatis & sceleritiæ præfuit. Ex Coniuge A. 1697. d. 25. Jun. defuncta suscepit tres filios, *Johannem Adamum*, J. U. L. Iudicii Aulici, quod Stadæ est, Assessorem & Syndicum Buxtehudensem, A. 1692. pia morte extinctum; *Antonium*, Regii Consistorii Wismarientis Secretarium, & Reip. Senatorem, & *Henricum Gustavum*, Consiliarium Mecklenburgensem, & duas filias, *Catharinam Magdalenam*, *Christophoro Grönungio*, J. U. D. & Regii Tribunalis Wismar. Procuratori & Advocato, & *Margaretam*, *Hermanno Christophoro Schtaffen* ejusdem Tribunalis Protonotariæ, in matrimonium collocatas.

ROSTOCHII

Jo. Fecht, S. Theol. D. ejusdemque P. P. Consistor. Ducalis Assessor, uti & Districtus Rostoch. Superintendens, edidit Mense Julio B. D. *Christoph. Schomeri Exegetin in Epistolas S. Pauli ad Hebraeos, Jacobi, & Partem prioris Petri*, cui præmisit præfationem suam de Academicorum Doctorum circa interpretandas S. Literas & instillandum inde tum sacrorum notitiam, tum animi pietatem officio, simulque Programma quoddam de particulari defunctorum pro vivis intercessione adjecit. Typis & sumptibus Joh. Weplingii, Acad. Typogr. 1701. (1. Alfab. 4. pl. in 4.)

Die 26. Julii idem D. *Jo. Fecht*, constitutus Pro-Rector Programma publicavit in exequias filiz natu minimæ Rectoris nunc Academicæ D. *Joh. Jacobi Schöpfers* Codicis P. P. Consistorii-que Adlefforis & Comitum Pal. Cæs. uti & FCris Jurid. Pro-Decani (1. plag. in 4.)

M. Georg. Fridericus Mithenel / Rostochiensis, S. Theol. Baccalaureus, supra sæpè laudatus, Typis Wepplingianis subjecit Germanicum scriptum, sub titulo: *Terminista Convitiator*, quo M. Zachariæ Grapii, Phys. ac Metaph. Prof. Publ. & Archidiaconi Jacobæi Concionem Pœnitentialem Von der versäumten Gottes Gnade. ex Rom. II. 1-11. habitam (de qua supra p. 4.) defendit contra M. Joh. Sigismundi Besserizii convitia, in gratiam D. Rechenbergii in M. Grapium fusa, sub titulo: *Schriftmäßige Prüfung Hn. M. Grapii Buß: Predigt.*

STRALESVNDÆ

Typis Mederianis exscriptum est *Antidotum Chiliasmi*, sive, *nova, sed genuina & solida Resurrectionis primæ & Millenarii Cap. XX. Apoc. explicatio*, quam omnibus S. Scripturam legitime scrutantibus dijudicandam sistit Joh. Franck, Mecklenburgensis, P. Baggend. in Pom. occid. 1701. (4. plag. in 4.) Postquam Auctor Apocalypsin Johannis præter Exordium duas partes, *Epanorthoticam & Propheticam* continere, atque hanc, quæ & *in tempore*, & *in æternitate* exspectanda sint, explicare, & illa *prolixè Cap. IV. 19. Synoprice* verò & *Καθαλωδοῦς Cap. XX.* doceri ostendit; modò dictum *Cap. 20.* duo membra habere asserit, quorum alterum *de Ecclesiæ statu usque ad extremum diem*; alteram verò *de Judicio extremo* agat. Missò posteriori prius considerat, & quidem ita, ut I. *De Periodis temporis, quibus molimina Draconis grassantis, ligati & soluti* includuntur. II. *De Rebus simul currentibus quæ v. 4. 5. 6. habentur, agat*, & III. *Specialem explicationem addat*, ubi non solum exponit, quomodo singula intelligenda, & quomodo Prophetiæ eventus respondeat; sed etiam Tabulam, statum Ecclesiæ sub Periodis Draconis ligati & soluti *αἱ ἐν συνόψει* exhibentem, Paraphrasi adjunctâ, proponit.

Porro Tractatus quidam brevissimam tam veteris quàm modernæ Historiæ Livoniæ delineationem, ut & Regiminis mutationes, nec non verissimam descriptionem novissimæ Poloniæ atque Moscoviicæ irruptionis continens, in publicum prodit sub hoc titulo: *Neu-*

eröffnetes tieffländisches Theatrum, vorstellend eine kurtgefaßte Erklärung der tieffländischen alten und neuen Geschichte und Regiments-Veränderungen; Allermeist aber die warhafftige und ausführliche Beschreibung des letzten Polnischen und Moskowitzischen Einfalles/ und der herrlichen Schwedischen Victorie bey Narva, wie auch dessen/ was bißhero darauff erfolgt/ mit vorangesetzter Geographischer Entwerffung des gesammten tiefflandes/ und eingemischten denckwürdigen alten und neuen Begebnissen/ neugprägten Denck- Pfenningen/ u. d. m. Insonderheit aber einer kurtzen Moskowitzischen Zeit-Einheilung. Im Jahr 1701. (12. pl. in 4.)

Item Relatio quædam, Victoriæ Svecorum à Saxonicis haud procul ab Vrbe Rigâ obtentam enarrans, lucem vidit, Germanicè: Die erste Triumphirende Sieges-Zeitung abermahliger Glorieuſen Actionen/ womit der groſſe Gott die Königl. Schwediſche Waffen unweit Riga wieder die Sachsen beglücken wollen. Beſtehende in unterschiedlichen Extract-Briefſen/ ſo von Königsbergs/ Mittau &c. eingekommen. (I. pl. in 4.)

GRYPHISWALDIAE

Die 4. Julii *M. Joachimus Rosenovius*, Mathematicum Prof. Ord. F. C. tis Philoſoph. ac totius hujus Academiæ Senior tumulabatur, qui cum an. 1618. d. 5. Novembr. Anclamiæ natus, & ex Scholâ patriâ dimiſſus eſſet, Gryphiswaldiæ per novennium, per triennium autem Regiomonti ſtudiis incubuit. Ad muſas Gryphicas re- verſus Magiſterii Philoſophici dignitate an. 1653. ornabatur, cui & Profeſſorium munus docendæ ſcientiæ Mathematicæ accedebat. Huic officio præſuit uſque ad diem emortualem, qui illi die 27. præteriti Menſis Junii, anno ætatis octuageſimo tertio, obtigit. Diſſertationes varias de Præcipuis mundi Corporibus, de Sole atque Lunâ, LXX. Septimani Danielis, & fortè ejus generis alias in lucem publi- cam emiſit. Prælo typographico etiam paratam reliquit Chrono- logiam Sacram, quâ quicquid ab O. C. ad tempus uſque Hieroſoly- mitani excidii memorabile accidit, ad ordinati temporis ſeriem eſt adſtrictum, inter alia *Joh. Chriſtoph. Artopæi*, Prof. Argentoratenſ. opi-

opinio eundem cum Nabuchodonosare Xerxem facientis, sub examen revocatur.

Die 29. Julii Præside *M. Jeremiâ Papken*, Gryphisvaldensis, Dissertationem Astronomicam de *Phænomenis quibusdam Calestibus*, *Joach. Christian. Balthasar*, Gryphisvaldensis, proposuit. (3. plag. in 4.)

Sub Prædicio *M. Brandani Henrici Gebhardi*, Sanctæ Lingvæ & Theol. Prof. *Joach. Palenus*, Julinenſis, Auctor & Respondens, brevem Dissertationem de *Essentiali Nomine Dei Jehova*, quæ simul Fabulæ de *Schem Hamphorasch* origo aperitur, Eruditum examini submitit. (2. pl. in 4.)

SEDINI

Typis exscripta extat Oratio illa Panegyrica, quam CAROLO XII. Augustissimo Orbis Arctoi Monarchæ, ob reportatam a Moſcis Victoriâ, die 17. Martii in Gymnasio Carolino dixit *Bernh. Christ. Fäger* (Illustris Senatoris Regii filius). Constat 5. pl. in fol.

Die 20. Julii *N. A. Pompejus*, J. V. D. ejusdemque & Eloq. P. P. ad celebrandas exequias *Johannis Caroli de Lanken*, Augustissimi Regis Sveciæ Senatoris Concilii publici in Pomeraniâ, & Comitum sacri Patrimonii, publico Programmate invitavit. Hic editus in lucem est Sedini an. 1656. d. 29. Febr. Patre *Philippo Christophoro de Lanken*, sacri Palatii in Pomeraniâ Svecicâ Quæstore & rei publicæ Consultatore. Postquam per triennium *Gryphisvaldiæ* literis incubuisset, atque per aliquot temporis spatium domi commoratus esset, Curiæ equestris, quæ in Pomeraniâ est, mandataris ordinarius eligebatur. Postea *Belgium, Galliam, Angliam & Italiam*, peragravit. Ex peregrinatione redux vacuam Ruſiæ Sarrapiam & Senatoris provincialis honores obtinuit. Tandem an. 1697. Comes sacri patrimonii & Senator Regius creatus est. Cum 45. annos & quod excurrit, vixisset, die 23. Aprilis a. c. maximo viduæ filique relicte desiderio vitam finivit.

Die 21. Aprilis *Christianus Schröderus*, Præconſul Senior, Protoſcholarcha, Rerum bellicarum Præſes & Stublavienſis Inſulæ Adminiſtrator, apoplexiâ in ipſâ Curiâ tactus, die ejusdem Menſis 27. animam Deo reddidit. Natus eſt Gedani 1626. 18. Mart. Patre *Egidio Schrödero*, in Centumirali Collegio Quætarum Magiſtro. Ex Athenæo patrio dimiſſus primum in Academiis *Regiomontanâ*, *Lugdunenſi* & *Franeckeranâ* ſtudiis incubuit. Hinc *Sveciam*, *Daniam*, *Germaniam*, *Galliam*, *Italiam*, &c. Mercurii non minùs quàm Palladis amore ac veneracione, perluſtravit. Patriæ negotia ad exteros ablegatus, in aulis, *Svecicâ*, *Danicâ*, *Brandenburgicâ*, & *Belgicâ* nec non in conventu *Hanſæaticarum* civitatum *Lubecenſi*, (ut Comitia Prusiæ ſileamus) ſoleter & cum laude tractavit. Anno 1653. ex Centumviro Subſtydicatum obtinuit. Abhinc 1659. in Scabinatum, atque 1661. in Senatam allectus eſt. Præconſulatum ab anno 1677. Burggraviatum verò binis vicibus geſit. In conjugio cum *Annâ Benignâ*, *M. Friderici Scheningii*, Eccleſiæ ad D. Mariæ Miniſtri filiâ, ab anno 1653. uſque ad 1664. vixit; reliquum vitæ viduus tranſegit. Ex quinque liberis duo ſuperſunt, filius *Nathanael Friedericus Schröderus*, Scabinus Palæopolitanus, & filia, *Chriſtina Benigna*, *Joh. Gerhardi Bartschii à Demuth*, Scabinorum in Primariâ civitate, dum viveret, Conſenioris vidua. Obiit anno ætatis 75. De Virtutibus ejus pauca quædam (cum Viri modestia ne hæc quidem æquo animo admitteret) procul ab aſſentatione ſcriptis *D. Samuel Schelgwigius*, in primâ *Quæckeriſmi* Conſuetati parte, Viro, omni laude majori, inſcriptâ, cui idem ille & concionæ funebri ſuper Pf. XCI. 14, 15, 16. in Æde Marianâ d. 19. Maji, ut Curator animæ ex aliâ parochiâ jam ante quinquenniū ultrò adſcitus, parentabatur.

In Athenæo a *D. Samuele Schelgwigio* per ordinarias Diſputationes continuabantur Quæſtionum Theologicarum.

Pogillus XLIII. Reſp. *Gabrielo Bentero*, Gedani. d. 1. Jun. An impius Miniſter, quamvis verbum Dei rectè proponat, tamen alios cum fructu docere nequeat, ſed quemadmodum cognitio doctrinæ ab eo

profecit, mortua esse perhibetur, ita Auditores in spirituali morte relinqvat? *Neg.* An impius Minister, literam verbi divinitus intellectus atque recte proponens, non modò instrumentum, sed etiam officina Spiritus S. sit? *Aff.* An ex pii Ministri animà, fidei & charitatis plenà, per verba, quæ ille ad populum facit, sensibilis virtus egrediatur, ac in corda Auditorum penetret? *Neg.* An pietas vel impietas Ministri, illa orthodoxiæ, hæc autem heterodoxiæ certum signum sit? *Neg.* An Minister Ecclesiæ, per deductionem verbi in aures, quid credendum sit ostendat; in cor verò ipsum per fidei accensionem & spiritualium operationum productionem, haud quaquam penetret? *Neg.*

Pugillus XLIV. Resp. Davide Gebauro, Gedan. d. 8. Jun. An obortus in Ecclesiâ controversiis, Theologi Verbo Dei in symbolis receptis expresso, inhærentes, Novatorum iudices esse queant? *Affirm.* An Magistratui potestas architectonica, per Ministros agendi & operandi, in sacris æquè ac in secularibus competat? *Neg.* An jus controversias Theologicas, publico Ecclesiæ nomine, decidendi, excluso Ministerio, à solo Magistratu legitime exerceatur? *Neg.*

Pugillus XLV. Resp. Michaele Schilbergio, Gedan. d. 15. Jun. An Christianus, ab alio lætus, salvâ pietate, Magistratum vindictæ sumendæ gratia imploret? *Affirm.* An Bellum (in se spectatum), bestialis naturæ sit, nec pacificæ N. T. indoli conveniat, à quo proinde omnes, quotquot conscientiæ curam gerunt, dehortari conveniat? *Neg.* An Ministris Ecclesiæ, propter corruptum Ecclesiæ statum, coelibatus svadendus sit? imò an pro malo signo habendum, quòd pauci adeò apud nos coelibatum amplectuntur? *Neg.* An Gradus propinquitatis, lege divinâ in matrimonialibus non interdicti, à Magistratu perperam prohibiti fuerint? *Neg.* An fidelibus in N. T. divitiis aliquam curam impendere liceat? Item an Verbum DEL, apud eum, cui terrena quocunqve modo curæ sunt, fructificare queat? *Aff.* An sub respectu ad pauperes, necessaria sit aliqua bonorum communio, ita ut facultates divitum, de jure divino, communes esse pauperibus censei debeant? *Neg.*

Pugillus XLVI. Resp. Salomone Theophilo Pomian Pesarovio,

Ge-

Gedan. d. 22. Jun. An quærelæ de Juribus Ecclesiasticis statim Oeconomico iniquè ablatis, aut diminutis justè sint idoneoque fundamento nitantur? *Neg.* An Scholæ Evangelicorum à Novatoribus modernis abhorrentium sine exceptione omnes, cum inferiores, tum superiores, ipsæque cum primis Academiæ, usque ad eò corruptæ sint, us corruptis Judæorum Scholis comparari, imò pro speluncis latronum haberi mereantur? *Neg.* An Philosophia, qualis Evangelicorum Scholas hucusque personuit, atque ex disciplinis ejus, etiam Logica & Metaphysica, eo sine, eaque ratione ut Theologiæ inserviant, cum fructu doceatur, ac discatur? *Aff.* An in Theologia Philosophicos terminos modosque loquendi, rem brevius & accuratius, quam citra eos fieret, exprimentes, ad evitandas heterodoxorum cavillationes & strophas, adhibere liceat? *Aff.*

Pugillus XLVII. Resp. *Joh. Samuele Hoppis.* Gedan. d. 27. Junii An eruditionis oblivio, decrementum, atque (ut Germanicam vocem accuratè exprimamus) exsudatio, ad corruptionem veteris hominis pertineat, ut quò magis eruditio decrescit, eò magis novus homo augeatur? Item, an qui in Christianâ Theologiâ cum fructu versari vult, eum, Philosophiæ ac eruditioni seculari emori oporteat? *Neg.* An disputationes, præsertim Theologiæ, quales in Scholis instituuntur, se habeant ut inutiles, imò ut perniciosè rixæ, per quas fides & conscientia lædatur, tandemque prorsus amittatur? *Neg.* An gentiliùm Auctorum libros, in Scholis Christianis tractare, aut eorum dicta, si occasio ferat, atque hoc ipsum moderatè fiat, in disputationibus Theologicis, & concionibus adhibere liceat? *Aff.* An in Scholis idonei Ecclesiæ Ministri præparentur, eademque, hanc ob causam, pro fontibus, ex quibus Doctores populi scaturiunt, haberi queant? *Aff.* An, si quæ Philosophia juventuti Scholasticæ commendanda sit, Aristotelica Platonica, præsertim in doctrinis ad Theologiam spectantibus, jure meritoque præferatur? *Aff.* An Collegia, quæ vocantur, Pietatis, i. e. Conventus hominum ex diversis familiis, statò tempore, extra solennem Ecclesiæ congregationem, in privatis ædibus, aut etiam campis, sylvis &c. eo (quod perhibent) fine, ut per collationem sententiarum in studio Biblico doctrinæque adi-

Christianæ ædificentur cœuentium, instituere & celebrare, ex re sit Ecclesiæ Christianæ? *Neg.*

Pugillus XLVIII. Resp. *Gottlieb Schelgwigio*, Gedan. d. 13. Julii: An ex Collegiis talibus major fructus ad colloquentes, quam ex concionibus ad auditores perveniat? *Neg.* An Collegia hujusmodi, aut ex necessitate præcepti divini, aut ex necessitate medii, quo Ecclesia carere nequeat, inter Christianos requirantur? *Neg.* An in conventu Christianorum publico, Dei colendi gratiâ instituto, abolitis, in quibus uni tantum loqui licet, concionibus, aut iisdem finitis, cuicumque qui voluerit, seque donis sufficientibus instructum censuerit, facultas ad Ecclesiam loquendi, eamque docendi, concedi debeat? *Neg.*

Pugillus XLIX. Resp. *Jacobo Böhler* Palzo Sedit- Pomer. d. 20. Julii. An concionibus habendis præmittenda sit meditatio? *Aff.* An Pericopæ Evangelicæ & Epistolice, jam olim constitutz & in usum toti Occidenti communem deductæ, concionibus dominicalibus textuum loco, pro Ecclesiâ in fide & vitâ ædificandâ cum fructu substernantur? *Aff.* An formulæ precum, quibus à teneris assuevimus, vel quæ ex libellis precatoriis petuntur, postquam in Christianismo adolevimus, abjiciendæ, vel precibus, quas notitia propriæ indigentiz ex corde promit, postponendæ sint? *Neg.* An Christiano, pro temporalibus bonis orare conveniat? item, an pro temporalibus bonis, in quartâ orationis dominicæ petitione Deus invocetur? *Aff.* An nulla alia Musica à Deo probetur, nisi cantus ille internus, qui exunctione provenit, ac citra membrorum exteriorum motum, in animâ perficitur? *Neg.*

Pugillus L. Resp. *Daniele Mannio*, Elbingensi d. 27. Jul. An pro summâ devotione haberi mereatur, si postquam anima extra se posita & in Deum retracta est, homo aliquamdiu quid agat, aut secum agatur ignarus, sine omni devotione, sine intellectuali perceptione, ac sine cogitatione est? *Neg.* An Christiano jurare liceat, & quidem etiam in rebus temporalibus, propriumque jurantis commodum unice concernentibus? *Aff.* An optanda sint inter nos Monasteria, in quibus homines quietam vitam amantes, à tumultu & strepitu remoti, conjunctim vivere, laborare, Deoque & proximo

servire queant? & an ejusmodi vita pro egregio medio constantem animæ pacem consequendi, habendum? *Neg.* An omne gaudium super mundana & temporalia, Christiano simpliciter prohibeatur? *Neg.* An Christiano, cæteris paribus, convivia instituire, iisdem interesse & ad satietatem usque, imò etiam ad delectationem, cibo & potu frui liceat? *Aff.*

Samuel Fridericus Willenbergius, J. U. D. d. 7. Julii solenniter disputavit de *Vitalitio*, Germanis & Italicis. Respondente *Davidæ Georgio Eberto*, Belgardensi Pomerano. (pl. 4½ in 4to) Argumentum ita se habet. n. 1. Studium se conservandi à natura homini congenitum. n. 2. Ac homo ad se conservandum obligatur. n. 3. Dux sunt partes hominis, anima & corpus, quarum illa imprimis curanda. n. 4. Post corporis cura suscipitur. n. 5. & cura sanitatis. n. 6. Conservatio sui dicitur Ratio status. n. 7. An conservatio hæc S. Scripturæ repugnet. n. 8. Progressus ad propositum Thema, ubi definitur vitalitium. n. 9. Origo vitalitii. n. 10. Quomodo latius accipi possit vitalitium. n. 11. divisio Vitalitii. n. 12. differentia inter annuos reditus & vitalitium. n. 13. Ostenditur Vitalitii justitia. n. 14. Etiam licitum, si ad certum tempus emptum. n. 15. Resolvuntur dubia obstantia. n. 16. Quæ Personæ ad vitalitium se obligare possint. n. 17. An possit Medicus cum ægroto de Vitalitio contrahere. n. 18. Quinam emere possint vitalitium & an debeatur Uxori & Liberis emptoris, si horum in contractu nullam fecerit mentionem? n. 19. Objectum hujus contractus ab una parte est pretium: Quantum verò esse debeat docetur. n. 20. Approbatur sententia quæ à arbitrio judicis dijudicandum dicitur. n. 21. eaq; porro confirmatur. n. 22. Paraphrasis L. Hereditarium 68. ff. ad L. Falcid. n. 23. Spicilegium dictæ Paraphrasis. n. 24. Ex d. L. ad nostrum casum producitur argumentum. n. 25. differentia quædam inter Computationem Falcidicæ & nostrum casum. n. 26. Species quantitatis per statum taxatæ? n. 27. Reditus præstandi, quanti sint. Quid præter eos sæpè præstetur? An usuris respondere debeant? n. 28. Præstatur vitalitium vel immediatè à persona venditor. vel ex certo fundo. An debeatur, si fundus in aliquo anno fue-

foerit sterilis? n. 29. An debeatur, si casu perierit? Qvot si hypotheca vitalitii perierit? n. 30. Die solvendi & cautione emptor vitalitii securus redditur. n. 31. Privilegia vitalitii. n. 32. Potest de vitalitio transigere emptor. n. 33. Qvenam competat actio ad consequendum vitalitium. n. 34. Extingvitur illud cum morte emptoris: declaratio hujus: Limitatio qvædam: n. 35. Qvando inter emptoris heredes & venditorem Vital. dividatur. n. 36. An cedi possit vitalitium. n. 37. Post mortem emptoris ad funeris ejus impensas non tenetur venditor. n. 38. Cujus sit quantitas data post mortem emptoris. An obligatio hujus contractus ad venditoris heredes tendat? n. 39. Contractus vitalitii semel initus rescindi non potest: nisi metu initus n. 40. Quid si metus reverentialis sit? n. 41. Dolus obstat huic contractui. n. 42. Non verò minorennitas. n. 43. An ob enormem læsionem rescindi possit hic contractus? n. 44. An tunc si emptor vitalitii violenta morte præreptus? n. 45. Possunt ad similitudinem vitalitii alimenta qvoqve emi. n. 46. Affine quid habet dotalicium cum vitalitio. n. 47. Causa dotalitii. n. 48. qvæ quantitas sit dotalitii. n. 49. Precaria quid & ejus qvalitas. n. 50. Feudum Soldatæ de Camera & de Cavena.

Ortis inter *Ernestum Langium*, Consulem Palæopolis Gedanensis ab unâ, & *D. Samuelem Schelgvigium* ac *M. Fridericum Christianum Bücherum* ab alterâ parte disfidis, cum res scriptis publicis jam agi cœpisset, Magnificus Magistratus autoritate suâ intercedens, qvicquid sive calamo, coram Notario aut Judicio, sive stanno Typographi editum fuit, ut verba Senatus Consulti, typis vulgati habent, cum omni effectu sustulit, annullavit, casavit, mortificavit & abolivit, nec cujusqvam ex ipsis famæ aut existimationi præjudicium adferre, amnestiâ sancitâ, voluit: qvin & de Schelgvigii & Bücheri purâ doctrinâ eisdemqve conformi vitâ amplissimè testatus est. Actum in curiâ xi. Junii An. 1701.

Pastoratui Catharinxo d. 20. Julii, per legitimam vocationem præficiebatur *Joh. Falckius*, hæctenus Ecclesiæ illius Diaconus. Concionem inauguralem habebat X. p. Trinit. qvi 31. hujusdem mensis erat.

REGIOMONTI

Die 4. Julii Præfide *Bernhardo von Sanden* / Jun. S. Theol. D. & Prof. Ord. *Decas Thesium Controversarum*, ex *Loco de Angelis*, à *Christiano Flotwell* proposita est. (3. plag.)

Die 11. Julii natalis Serenissimi Regis *FRIDERICI* celebratus est, publico nomine Panegyricum habente *M. Michaële Schreiber* / Eloqv. P. P. nec non Histor. Ordinat. nuper designato, & Bibliothecario *Wallenrod*. qui *felicitatem Borussiae* sub Rege *FRIDERICO* exposuit. Eum statim excepit *Gustavus Ernestus Liber Baro à Kitlitz*, imaginem *Salomonis Borussiae* in coronâ spectati adumbrans, cujus oratio typis expressa. (4. pl. in fol.)

Die insequenti continuatio hujus solennitatis fuit, prolatione ab eodem Eloqv. Professore brevi facta, qua Illustrēs Patriæ Proceres aliosque hospites excepit. Hinc quatuor Orationes recitatae à *Quadrigâ Fratrum Boltziourum*, quorum primus, *Johannes*, Antecedentia nupta Inaugurationis Regiæ: secundus, *Theodorus*, Inaugurationem ipsam: tertius, *Christophorus*, ejusdem Consequentia exposuit: quartus, *Fridericus* votum Carmine Elegiaco addidit. Ad hunc Colophonem impoluit Professor Eloqv. in Auditorio, sed extra illud in areâ Collegii, Magnificus Pro-Rector, *Fridericus Deutsch*, S. Theol. D. P. P. Ord. Past. Læbnic. & Consist. Samb. Adfess. Cui respondit *Alexander Christophorus à Rauscke*, Supremus in Borussiae Regimine Consiliarius, & Supremus Burgravius, Tribunalis Præses, & Ordinis Generositatis Eques, qui S. Regiæ Majestatis nomine solennia hæc Academica sibi placuisse testatus, & dilaudatissimam illis, qui in hoc actu ad dicendum surrexerant, quàm Professoribus ipsi, singulare idque publicum testimonium de eorum diligentia perhibuit, studiosam Juventutem ad sedulitatem patheticâ Oratione adhortatus. Præmissum fuit à Professore Eloqv. Programma (1. plag. in fol.) de *Sacrificio שלמים apud Hebraeos usitato*.

Die 14. Julii *Justus Conradus Rehtmeier*, Brunsvic. Saxo,
cum

eum eruditionē suam in exentlatis Examinibus & per Lēctiones Cur-
 forias probasset, Disputationem inauguralem de *Strepitu Ossium*
 in Auditorio majori, horis ante & pomeridianis sine Præside, juxta
 Statuta habuit, in cujus §. 1. inter plurimos, solidas corporis huma-
 ni partes, divexantes affectus, etiam eum, qui *Strepitus Ossium* dicitur,
 occurrere ostendit: atque Auctores qui de hoc malo aliquid literis
 prodiderunt, nominatim profert. §. 2. *Ossium Etymologiam* examinat
 §. 3. *Naturam Ossium* (α) in duritie, cum pinguedine quadam mixtā
 (β) in Insensibilitate, & (γ) in vita consistere asserit. §. 4. reiectis
 falsis de *materia Ossium* opinionibus §. 5. quæ genuina sit, exponit.
 §. 6. de *Ossium numero & Connexione*, quodque in Infantibus pue-
 risque plura, quam in hominibus provecioris ætatis soleant esse,
 agit. §. 7. de *Ossium usu* tam generali, quam speciali habet. §. 8.
 Ad Affectum ipsum explanandum se confert. §. 9. Partem affectam
 indagat, ubi, ipsam Ossis substantiam eam propriè dici non posse,
 probato, potius ligamenta accusanda venire, aliàs ultrò largiens ex
 collisione capitum ossium talem Crepaturam nasci, neq; periostium
 ab hac labe eximendum esse cum *Cleptone de Havers* consentit. §. 10.
 Mali hujus Definitionem format, quod *Strepitus Ossium* sit morbus vel
 imbecillitas, quæ ossa à naturali robore vel rigore deficientia, ob mate-
 ria seu balsami unctiōsi medullaris defectum strepitum ob collisionem ca-
 pitum, nunc cum, nunc sine dolore edunt. §. 11. *Causarum* tractationem
 aggressus, hunc Affectum vel solum, vel cum alio morbo com-
 plicatum esse supponit, quod assertum Auctorum Observationi-
 bus adductis confirmat. §. 12. quænam in *Subjellis* morbidis *Stre-
 pitus Ossium* causa immediata seu proxima sit, docet. §. 13. etiam
 laxitatem præternaturalem ligamentorum, causam strepitus ossium
 esse posse concedit. §. 14. In *Subjellis* sanis stridoris articulorum Cau-
 sa statuitur esse, si alimentarius succus in reliquarum corporis partium nu-
 tritionem fuerit absortus, & inde mucosum defecerit oblinimentum. §.
 15. *Causas remotas* constituere dicuntur ex rebus naturalibus, ætas
 decrepescens, & temperamentum cholericum: sex res non naturales
 quatenus modum excedunt, ita ut corpus exsiccent, & de eo depræ-
 dentur pingues & oleosæ: ex præternaturalibus, Scorbutus, Lues

Veneræ, &c. adducuntur. §. 16. *Signa*, quando vel cum, vel sine alio morbo est; & quando *universali* omnium ossium, aut *particulari* observatur; quomodo etiam ab Ossium mollitie & fracturâ, strepitu item mollium partium differat hic morbus, absolvit; ubi quoad *Prognosin* quoque si cum morbis conjunctus sit, periculosus, imò pertinacissimus sæpius ex *VVililisi de Scorbuto Cap. 9. p. 138.* probatur. Quatuor *thesibus* ultimis *Terapeja* traditur tribus innitens Indicationibus; *Curatoriâ*, *Præservatoriâ* & *Vitali*, quarum Remedia ex *Cbirurgico*, *Pharmacæutico* & *Dietetico* fonte desumuntur, quæ eò tendunt, ut (1) defectus partium oleosarum & gelatinosarum, seu medullare oleum suppleatur (2) *Materia* fortè limosa & tartarea poros obstruens ossium & transitum *materiæ balsamicæ* pinguis præpediens eliminetur forâs (3) *ligamenta arida* emolliantur, & *justo plus laxata* paulò adstringantur. (4) Denique principales affectus, quorum hic non rarò symptoma est, curentur.

Die 15. Julii sub Præsidio paulo ante dicti *Bernhardi von Sanden/ Martinus Grun*, Heiligenb. Prussus, *Decadem Thesium contraversarum*, ex *Loco de Homine* selectarum, ventilavit. (2½. plag.)

Die 18. Julii supra laudatus *Professor Eloqv.* in honorem diei *Nominalis Regis FRIDERICI*, Actum *Panegyricum* instituit, prævio *Programmate*, quo exponebantur *Causæ, cur non Natalis tantum, sed & Onomasticus hic S. R. Majeft. dies esset celebrandus?* *Orationes* habuere, *Georgius Dietericus*, & *Johannes Melchior à Tettau*, *Frates, Nobiles Borussi*, quorum primus, æt *laudibus nominis FRIDERICI* egit, *Serenissimo Regi nomen & omen inesse demonstrans. Secundus, Insignes FRIDERICOS in Augustâ Domo Brandenburgicâ* recensuit. *Actui* huic, ut moris est, *Professor Eloqvæ* initium dedit, idem & conclusit eundem, allusione ad ritum *Romanorum factâ*, qui *Plinio L. 15. c. 4.* teste *Idibus Julii* turmas equitum coronarunt oleâ, *oleagineam coronam Augustissimo Capiti Regis sui imposuit*, & *Auditoribus pro præstitâ attentione gratias egit.*

Die 21. Julii *Job. Gottsched*, Med. D. & Prof. Publ. Extraord. *Phyl. Ordinar.* designatus (supra pag 199. nobis laudatus) pro *Lo-*
co

co Professionis Physicæ Ordinariæ, de *Luce & Coloribus*, horis ante- & pomerid. disputavit, Respondente *Job. Friderico Starcke*, Regiomont. Pruss.

Die 22. Julii aliquoties memoratus *Professor Elogv. in funere M. Christophori VVeisii*, Archipresbyteri Schackenſis, *Programma Germanicum* edidit, cujus titulus: *Der weysfacher Ehren würdige Elteste.* (2. pl. in fol.) Habuit verò & *Parentationem Germanicam*, qua inscriptionem *Manucii* sepulchralem ap. *Fournier in Geograph. L. 6. c. 10.* extantem; *Bonus in juventute, melior in medio, optimus in fine*, ad beatum hunc Virum applicavit.

Die 24. Julii *Idem* *Programma Latinum* publico *Academix* nomine in funere *M. Johannis Burchardi Griesinger*, ad *D. Georgii* in *Xenodochio*, quod *Regiomonti* est, *Concionatoris*, publicæ luci dedit, in quo hunc Virum cum *B. Schanbergero*, claro quondam inter *Regiomontanos* *Magistro*, sed homine *cæco* comparavit; siquidem & hic tertio ætatis anno ad studia literarum applicitus, in hisdem ita profecit, ut an. 1667. in *Academia Jenensi*, *Laureâ* *Magisteriali* condecoraretur. Collegia habuit quæ plurima, *Gallica, Italica, Ebraica, Græca, Metaphysica, Logica, Ethica*; memoriæ stupendæ, & eruditionis in tanto miserix statu haud vulgaris exemplum. Ad *Concionatoris* munus an. 1693. vocatus. Natus *Wormatiæ* an. 1638. d. 17. Decembr. Denatus *Regiom. a. c. d. 15. Julii.*

RIGAE

Sumtibus *Georgii Matth. Nölleri*, in lucem prodiit *Politica, s. Philosophia* *Civilis*, ad mentem methodumque *Aristotelis* digesta, & ante hos novendecim annos in *Gymnasio Rigensi* octodecim *Compendiariis Disputationibus* proposita, nunc recentioribus etiam *Controversiis* aucta, & singulis ferè partibus illustrata, operâ & studio *M. Davidis Cassari*, t. t. *Phil. nunc S. Theol. Prof. Publici*. *Disputationum* modo dictarum in *Politicam*, I. de *Natura & Constitutione Politicæ*; II. de *Societate in genere*; III. de *Societatibus simplicibus*; IV. de *Societatibus Compositis Mediocribus*; V. de

de Societate Compositâ Maximâ; VI. de Cive; VII. de Republicâ in Genere; VIII. de Regno & Tyrannide; IX. de Aristocratiâ & Oligarchiâ; X. de Politiâ & Democratiâ; XI. de Republicâ Mixtâ; XII. de Majestate; XIII. de Juribus Majestatis circa Sacra; XIV. de Juribus Majestatis circa Profana prior; XV. de Juribus Majestatis circa Profana posterior; XVI. de Instrumentis Majestatis; XVII. de Subditis; XVIII. de Mutationibus & Eversionibus Rerumpublicarum agit. Ad calcem libri Indices sunt additi, quorum *Immu eorum*, qui in his Disputationibus Respondentium munus sustinuerunt. *Idus Anterum*, qui in hoc libro partim citantur, partim notantur. *Illius est Rerum & Verborum*, (t. Alph. 20. plag. in 8.)

VPSALIAE

Præside *M. Haraldo Vallerio*, Geom. Prof. Ord. (cujus Mense Majò pag. 140. mentionem fecimus) *Sveno Laurelius*, Ostro-Gothus, Disputationem Gradualementem de *Logarithmis*, publicæ ventilationi exhibuit. (2 $\frac{3}{4}$ plag. in 8.)

Johanne Esbergio, S. S. Theol. D. & Gr. Lit. Prof. Ord. Præside, Exercitationem Academicam, de *Libris Veterum*, *Nicolaus Byrelius*, H. F. habuit. (6 $\frac{1}{2}$ plag. in 4.)

Sub moderamine *D. Laurentii Roberg*, Med. Theor. & Pract. Prof. Ord. Dissertationem Medicam, *selectiora Recentiorum Inventa Anatomica, eorundemque in Medicina usum*, exhibentem proposuit *Laurentius Micander*, *Job. Fil. Roslagius*. (3 $\frac{3}{4}$ plag. in 4.)

Moderatore *M. Haraldo Vallerio*, Math. Prof. Reg. & Ord. paulò antè nobis laudato, ab *Andrà B. Rudberg*, Westro-Gotho, Dissertatio Philosophica de *Imaginatione* ventilata fuit. (2 $\frac{1}{2}$ plag. in 8.)

Sub Eiusdem *M. Haraldi Vallerii* Præsidio *Perrus Schyllberg* per Dissertationem Philosophicam *Anima inanimata omnino publico examini* submitit. Tribus Disputatio hæc absolvitur *Sectionibus*,

bus, aliquot iterum Capitibus distinctis. *Cap. 1. Sectionis prima* est Proemiale; *Cap. 2. agit de Anima; Cap. 3. de Corpore; Cap. 4. de Animæ unione cum corpore. Sectionis secundæ Cap. 1. de affectibus in genere nonnulla tradit; Cap. 2. de admiratione; Cap. 3. de Amore & Odio; Cap. 4. de Cupiditate, Lætitia & Tristitia agit. Sectio tertia Caput unicum, de passionum remedijs in gen. sistit.* (4 $\frac{1}{2}$. pl. in 4.)

Johanne Uymarck/ Eloqv. & Pol. Prof. Reg. & Skyttiano, supra Mense Majo p. 140. seq. etiam memorato, Præsidis munus sustinente, Dissertationem Gradualement, *Imperii Mediocritatem* brevibus commendantem, ad publicum examen *Johannes H. Fegraus, Westro-Gothus,* detulit. (2 $\frac{1}{8}$. plag. in 8.)

Johanne Rettelio, Philos. Moral. & Civil. Prof. Reg. & Ord. Moderatore, *Johannes F. Vallerius, Ostro-Gothus, Legem Oppiano Romanorum,* Dissertatione Graduali leviter adumbratam, publico examini submitit (2 $\frac{3}{4}$. plag. in 8.)

Præside *M. Johanne Arant Bellman,* Eloq. Prof. Reg. & Ord. Dissertationem Gradualement *de Apophoreis* habuit *Brynolph Tegman/Stockholmiensis.* (3 $\frac{3}{4}$. plag. in 8.)

Sub Præsidio *Johannis Esbergii,* S. S. Theol. D. Græc. Litr. Prof. Reg. & Ord. *Christiernus Georgius Notman,* Riga-Livonus, *Auspicia Christianorum in Livonia,* Schediasmate Historico-Philosophico breviter descripta, pro Gradu omnium disquisitioni exhibuit. Duo Schediasmatis hujus sunt membra; prius Christianorum Livonicorum initia atque progressus historicè persequitur, resque eorum gestas æquè ac modum fideliter enarrat; posterius diversam Christianismi propagandi methodum examinat: Papalem reformandi rationem cum Lutheranâ contendit: hodiernasque Pontificiæ Cathedræ tricas damnat & execratur. (4. pl. in 4.)

HOLMIAE

Typis excusa est *Oratio* quædam in Victoriam Narvensem Hyperborei Monarchæ, CAROLI XII. verè Magni, à *Moscu* die 20.

Novemb. 1700. gloriosissimè obtentam, à *Magno Rounorio* habita.
(5. plag. in fol.)

Porro prodiit *Cornelii à Meyden*, in *Moscov*, aliàs *Rusos*, à potentissimo invictissimoque Rege, CAROLO XII. occisione caesos, & *Narvam* obsidione liberatam, *Chronosticon*. *Holmiæ* typis Wankivianis, 1701. (1. plag. in fol.)

Item ejusdem Auctoris *Hieroglyphicum Pœticum*, VICTOR TRIVMPHATOR; alterum lingua Belgicâ, alterum lingua Germanicâ.

Lucem publicam etiam vidit *Holmia Literata*, in V. Partes distincta. Constat 13. plag. in 4.

STRENGNESII

Typis *Rönbergii* impressa extat Disputatio illa Theologica in Augustanæ Confessionis Articulos, septimum & octavum de *Ecclesiâ*, quam mandato Episcopi *Erici Benzeli*, S. S. Theol. D. publicæ disquisitioni in Synodo exhibuit *Josephus Ibun*, in Gymnastregn. S. S. Theol. Lector; unâ defendentibus *Andreas Biers*, Equestris Legionis per Nericiam Pastore, *Andreas P. Ackrelis*, Communiistro in *Dya & Wåstermo*, & *Johanne Nezelio*, Communiistro in *Aster*. Disputationis hujus Cap. I. προοιουσιος futura Tractationis sistit. Cap. II. Scopum & Analytin Articulorum, præcipue VII. cum subjecta partitione præsentis lucubrationis tradit. quæ in tria membra instituitur, quorum primum de Definitione Ecclesiæ nominali & reali; secundum, de Adjunctis, tum ὑπαρκτικῶς, qualia *Unitas*, *Sanctitas*, *Catholicismus*, tum γνωριστικῶς five notis ejusdem; tertium de Oppositis agit, ubi Articulus VIII. qui non nisi appendix septimi censi potest, breviter perstringitur.. (15. plag. in 4.)

Typis iisdem exscriptæ *Meditationes Homileticæ in Textus sacros diei Rogationum solennium primi*, ad mandatum piissimum Serenissimæ R. Majestatis per univèrsam Sveciæ Regnum,
nec:

nec non adjunctas eidem provincias, 12. Aprilis 1701. explicatas,
Auctore C. Rabm. (1 $\frac{3}{4}$ pl. in 8.)

BERGIS

Pii Desiderii Severini Lintrupii Continuatio.

(vid. mens. præced. p. 206.)

Jam verò cum in ipso sæculi utat florentissimi & ab omni literaturæ politioris suppellectile instructissimi meridie, plurima nihilominus, eruditorum omnium Confessione, supersint, vel obscura profusus vel uberiori saltem illustratione digna, plurima vel intacta omninò, vel levi duntaxat brachio tacta, perpetua desideriorum literariorum materia (alibi cum Deo, nisi institutum occupaverit Cl. *Junkerum* distinctè recensenda). Atqui in tanto Disquisitionum Academicarum, ubi vis gentium quotidie prodeuntium numero, sexcenta etiamdum desiderentur themata non minus speciosa quàm necessaria (quo de defectu conquerentes citat *Thurmannus* l. c. p. 30.) tritis interim ac tralatiis è trivio, omnium & cathedras & calamos unice fatigantibus: Id verò utrumque haud aliunde magis esse liquet, quàm quod disputatorum plurimi, quoties (cum *Voetio* loquar è *præf. Bibl.*) in volaticum quod *εὐρησια* aut diobolare dictatum aliquando per dilucida ignorantie aut ignavie intervalla incidant, quia ab illa destituti apparatus necessari ac disputationum, quibus idem quod meditantur, argumentum plenius jam olim legitur pertractatum, notitia, illicò videantur sibi reperisse non quod pueri in taba, & nescio qua novitatis gratià aut glorià incitæ suæ blandiantur, etiam cum maximè vulgaria hylatoriant; vel elaboratas aliorum dissertationes modò rariores & in paucorum manibus hærentes, patientissimo sapè calamo excerptant, præcipuaque eorum argumenta in chartam audacem, nova ipsique Pythagoræ inaudita metempsychosi transfundant: Planum est, validissimum vitio utriusque obicem opponi posse, si prædicatoribus *βιβλιοτάκτων* manibus excussæ, ac sedulo collectæ publicæ luci ac notitiæ exponerentur, ut *δευησισοφοί* hac nube testium, hac turba Auctorum circum-

cum fusi cogantur velint nolint, præcoces deponere ex arrogata temerè novitatis palma triumphos, missoque extemporalis suo ac proletario aliud minus exhaustum circumspicere argumentum, atque apes potius imitari, mella proprio Marte constipantes, quam vespas aliena deglutientes: Verbo: omnes ad istiusmodi genus scribendi animum adjecturi, excusis diligentissimè omnium catalogorum ac Bibliothecarum loculis, alterutram curarent, ut vel novo rem literariam munusculo ornarent, atque aliquam vel minimam rei literariæ lacunam utcumque implerent, vel ex diversis alibi uberrimè dictis, breve atque amœnum conficerent florilegium, aut docta lecturibus collectanea ad satietatem offerrent, quo VVegeveri vota & consilia tendunt in præf. citat. de specim. Academicis. Nec taceri poterò insigne debet hinc sperandum belli sacri compendium, si modernis orthodoxiæ Promachis præstò semper & ad manus forent edematæ celebriorum ævi recentioris Theologorum meditationes, quas emergentibus novis subindè phantasmatum monstris, ac malefanis novaturientium opinionibus, protritisque etiam, sed novo quotidie condimento recoctis τῶν ἕξω sophismatis, ex piis N. Hunnii, Danhaueri, Seldii, Niemannii consiliis, manifesto operæ temporis chartæque petituræ lucro, opponerent; Ostensaque simul παραλήλων pulcherrima ætatis utriusque harmonia, novos Ecclesiæ perduelles à vinculo fidei resiliences, tam numerosâ illustrium auctoritatum grandine, quam valido rationum exquisitissimarum fulmine obruerent: Atque ita vel solis Theologorum omni exceptione majorum urbris & cineribus supersticiosos profligarent Schismaticos, mutorumque & mortuorum, sed in scriptis suis adhuc spirantium ac loquentium Magistrorum monumentis, irreparabilem Ecclesiæ ex fatali tot Præstitum suorum obitu, jaçturam vel compensarent, vel certè solarentur. Adde, quod, cum monente rursus Höttingero p. 5. multos, eosque doctissimos viros, qui nulli alio scribendi genere voluerint inclarescere, passim reperias, themata verò etiam ac problemata, in omni literarum diviniorem studio, palmaris, argutasque eruditiorum hominum cogitationes, nullibi curatè aut dedità operà, nisi his ipsis theorematibus doctorum Academicis discussas aut explanatas. rei publicæ ac historiæ profectò literariæ cum primis intersit, vaga hu-

jusmo-

fusmodi gymnasmata, in quibus unicè vivit ac spirat tantorum ingeniorum memoria, à vetustate ac oblivione asserta, ad perennem posteritatis notitiam transmitti, ut vel ex his quantumlibet exiguis, velut ex fimbria de Veste, ex ungue de leone, de præclaris virorum dotibus judicent eruditi. Quæ omnia & plura sexcenta alia, sanè optatissima, rei literariæ atque Ecclesiasticæ promittenda ex istâ collectione emolumenta, utinam aliquando tandem seriò ad animum revocarent Musarchæ (nam Diadematos inter Reipublicæ Monarchas, paucissimos ferreo hoc & Martio sæculo reperias *Joh. Fridericos Sax. El. de Scriptis Lutheri, Augustos de H. VVelleri, Ordines Frisia de Cloppenburgii opusculis in volumina redigendis sollicitos*) ut si minus solenni *confederatione Academica*, qualem inter omnes universè Academiæ *Verulamius* de augm. scient. c. 41. inter *nostros*, cum *Dorscheo* præf. septen. admir. Christi ad *Latron. Theol. &c.* cordatus quisque; inter suos autem *Reformatos* cum *Maresio* præf. Belgii *Orthod. Hoornbeckius Or. de commun. Eccles.* jam diu optarunt, ut mutuà saltem animorum conspiratione, sociata in commune consilia & auxilia conferrent, quibus præcocia ac funesta ab eruditis chartis amoliri fata possint, rei que Theologicæ & ætate doctriinæ ita impostero prospicere, ut in publica sæculi luce perennent, nullâ oblivionis caligine obruendæ illustres clarissimorum hominum lucubrationes. Atque utinam post tot eruditæ in omni re literariâ Societates (quarum omnium plenam à clarissimæ eruditionis Viro Chr. *Junker*, post *Vockerodtii, Morhosii, Maji* compendia, historiam expectamus) Societatem sperare liceret *Theosophicam* felicibus auspiciis coalituram, *Collegium* puto *publicæ pietatis*, quod, si non de *Controversiis fidei*, ad mentem *Verulamii* aut *N. Hunnii Consultat. P. 2. c. 4. seq. aut propaganda fide*, ad modum *congregationis Romanæ*, at saltem de *propaganda Defensorum fidei memoriâ*, & conservandis Theologorum scriptis tedulo laboraret. Quod si istud verò conclamatum forte speratuque arduum nimis videri queat, nihil tamen obstare arbitror, quo minus *flecti* subindè adducique eò *Bibliopolæ unius item & alterius Φιλαργυγία* possit, ut lucellum, quod ex quibuscunque imi etiam com-

matīs & nihili scriptiunculis, etiam tinceis ac blattis illicò præbituris, quæritant, ex istis potiùs eruditīs captarent meletematis, modò non defuerint ex prima literatorum caveà Ergodioctæ, qui salutaris consilii stimulis excitarent oscitantes, & præla Typographicum vel otiosa ferè, vel in quisquiliis aut Indicris ineptè operosa, ad meliores operas, auctoritate, rationibus ac symbolis provocarent. Enimverò aut insigniter nos fallunt omina, aut nunquam prior admoda fuit optatissimi desiderii spes, quam quæ sub ipsam novi renascentis sæculi auroam, nuper admodum auspiciò cœpit affulgere, cum plures ubiqve gentium, indicto quasi certamine, uno ad eundem scopum animo, diversis licet itineribus contendere, atqve alium quidem Catalogum *universalem* duputat. in qualibet Facultate, quæ in *Academiis, Gymnasiis aliisque locis celebrioribus, tam intra quam extra Germaniam* prædeunt, quotannis *Lipsiæ* pertexere, alium *Hamburgi integram* diff. *Exegeticarum Bibliothecam* instruere, alium rursus *instruè* ibidem noviter *Disputationum officinà*, istas amœnitatum literariarum merces, in foro hæcenus librario perraras, publicè venales comportare, laudabili publicoqve pergrato sanè institutio, si & novis, quod speramus, ex remotioribus eruditi *Septentrionis Danici & Svecici*, aliisque orbis literati emporiis, accessionibus eas locupletare, & alia ejusmodi generis antehac emissa, jam dudum autem *distracta*, quod promittit Catalogi præfatio, *per typos denuò erulgarè* meminerit; Alium porrò *Dresdæ* novos *Deliciarum Exegeticarum* tomos parare, alios novum in *Batavis Thesaurum Theolog. Philolog. Disput. Celebrerr. Theolog. juxta ordinem libr. Bibl. V. T.* (quod has fortè exarantem amici literæ monent) jam tum emisisse, alium similem in *N. T.* proximà æstate emissuros, alium similem alibi disput. notitiam minari, alios deniqve aliud ejusdem aut paralleli institui pensum sibi furnere elaborandum, festivà cum secundi successus gratulatione intellexerimus. Ceterum cum diversa, *quadruplici* præprimis *methodo*, in istis dissertationum *miscellarum Syllogis* hucusqve adornandis, quasi fuerint diversi; sic ut *alii* quidem ex variis istiusmodi meletematis etiam heterogeneis, modò amœnioribus, nullo argumenti *συμμικτῶ* Auctorumqve discrimine, arbitrario & fortui-

fortuito ordine congestis, volumina eleganter tessellata, opere veluti musico conficerent; *Alii* ordine paulò quidem restrictiori, liberè tamen, selectiores singularum Vniversitatum Exercitationes certis fascibus illigarent; *Alii* porrò omnia singulorum duntaxat Auctorum opuscula, argumento licet diversa, velut disiecta ad unum corpus membra compingerent; *Alii* denique varias plurium & Academicarum & Auctorum de uno eodemque argumento lucubrations undecunq; collectas ad unum corpus homogeneum redigerent: *Æque* forsan arduum fuerit, rationem inire ita attemperatam, ut multiplici lectorum omnium iudicio possit approbare, quam cibos ita conditos, ut convivarum omnium satisfaciant palato. Nam *prima* quidem vel ipsa libertate & gratà varietate commendabilis, nescio, quid latentis fascino habere videtur, quo delicatulis lectorum animis fastidium detergat, & tacitum sui amorem inspiret. Sed & *alteri* suum decus atque auctoritatem tot conciliarunt ante laudata Academicarum *Basileensis, Diensis, Duaburgensis, Genevensis, Giffensis, Leydensis, Marpurgensis, Montalbanensis, Salmuriensis, Sedanensis, Wittebergensis* exempla, dignissima profectò, quæ pari diligentia & aliæ hodieum æmulerentur: Cum vel singularum specimina iusto studio collecta atque ordine disposita (quod de *Tigurinis* suis ait *Höttinger. l. c. p. 369.*) *Syntagma nobis Theologicum* dare possent absolutissimum. Quibus ipsis, quod præfiscine dixerim, exemplis stimulatus, Imperum jam olim concepi, haud absimile ex electis *Theologorum Havniensium* disputationibus, vel *Syntagma* plenius ad modum *Thesauri Sedanensis aut Salmuriensis* vel *Compendium* certè, exemplo *Leydensium* congerendi; paratus vel *συναγραφαίαι* voluminis, vel editionem prolegomenis atque Indicibus instructam, ad quemvis Bibliopolæ eam curaturi nutum, publico exhibere. *Tertia* autem plerisque frequentata hæctenus videtur, nec contemnenda quidem illa, modò eadem semper in colligendis omnibus etiam posthumis Auctorum fragmentis, maximis, minimis cura adhiberetur, quam in *Asselmanni, Cloppenburgii, J. L. Fabricii, J. Melchioris, Morbosii, Rappolti* aliorumque paucorum adhibitam gaudemus. Non distator tamen, salvo me-

meliora svadentium iudicio, *ultimam* paucissimis licet familia-
 rem, præ ceteris unice mihi probatam, eximia scientiæ ac rei
 Theologicæ augmenta certò pollicenti, si constipatæ in unum qua-
 si myrothecium omnes homogenei argumenti meditationes, ple-
 nam ejus tractationem, grato temporis laborisque compendio,
 avidis lectoribus susterent, ex tot vagis variorum descriptionibus,
 haud facile obviis, nunquam vel ægettimè comparandam. Il-
 lustre collectionis pulcherrimæ exemplum nuperrimè post alios
 fecerunt Celeberr. Reipubl. literatæ in Batavis Duumviri *Grevius &*
Gronovius; Neque vidèò proindè quicquam quod obstat quo mi-
 nus idem in sacratori foro & alii imitentur Polyhistorès, similemve
Antiquitatum, vel Judaicarum vel Ecclesiasticarum Thesaurum ex ra-
 rioribus opusculis, eruditorum manibus pridem elapsis, comportent.
 Quis enim dubitet non publico egregio proficuum oppido gra-
 tamque præstiturum, quisquis collectis in hunc modum extanti-
 oribus nobiliorum Antiquitatis Ecclesiasticæ Scrutatorum opuscu-
 lis & tractationibus, certam *Historiæ Sacræ* provinciam, sive
 Hæresiologiam, sive rituum Historiam excolere tentaret, atque
 istis veterum fragmentis literati orbis desideria tantisper levaret,
 dum aliquis ea vel *Ittigius* vel *Schmidius* vel alius in isthac arte
 Roscius luculentò opere impleret, aut singularum fortè Sectarum
 historiam eodem modo aliorum illustraret dissertationibus, quo
 testimonium Josephi epistolis evolvit *C. Arnoldus*, ex voto & men-
 te *Cel. Tenzelii* 698. p. 370. quoque *Historiæ Samaritana collecta-
 nea* jamdiu parat Ill. *Ludolfus* apud eundem 692. p. 89, 90. Certè
 vel solo hoc nomine saculo curioso non displicuisse visus fascicu-
 lus variorum & curiosorum scriptorum theol. de *anima post mor-
 tem statu, loco, cultu, immortalitate, bis mortuis &c.* Tom. 2. Franc.
 8. 1692. editus, quod aliquam materiârum difficilium *σύνταξι*
 polliceri viderentur, placiturus haud dubiè impensus, si delectu,
 iudicio atque ordine meliori constipatus, aliisque ejusdem com-
 matis longè plurimis stipatus prodisset. Nec ingrata Filiis Pro-
 phetarum illa fuit dissert. de *Termino vitæ humanæ* collectio, quam
Dan. Henrici tr. addidit *H. Dicelius* 1691. licet pluribus illam paral-
 lelis

lelis Frid. Bechmanni, Deutschmanni, G. Königii, Menzeri F. Nic. Rudbeckii, Jac. Schalleri, J. Vinckelmanni, è, tom. 5. Gisl. W. Zeschii & fortè aliis optassent auctiorem, ut cum *adversario* J. Beverovicii &c. *syntagmate epistolico* ejusdem argumenti collata, totum hoc difficile ac salebrosum thema penitus exhaustisse, unumq; adeò instar omnium censi potuisset. Et quis in sitetur plurimum diligentissimi Creeonii curæ publicum debere, vel ob solos tres *Consiliorum ac Methodorum vsi literariæ* tomos post *Strobandii*, *Mollnari* aliorumque apud *Morphosium* l. 2. c. 7. p. 398. collectiones, editos, plus tamen ei utique debiturum, si pro tot eruditissane quidem, sed heterogeneis, & nihil præter elegantiam commune habentibus, homogeneas ubique vicini ac paralleli argumenti diatribas jungere pensi habuisset; vel nunc saltem publico nomine rogandus, ut suis in elegantiorum literaturam meritis novum hoc addat, & *Syntagmatis sui*, de rebus *acriticis*, maxime *Ecclesiasticis*, publicari nuper cæptis, argumenti affinis opuscula conjungat, ad unum aliquod Antiquitatis istius caput luculentius illustrandum factura. De cetero, licet ad istam homogeneorum classem referri fortè nequeat asimile *Fr. Chr. Meelführeri*, *Past. & Decani Svobac.* institutum, qui non modò *varias diss. Theol. pro gradu Doctorat. inaugurales Svobaci curavit recudi*, sed ipse etiam *ultra duo & triginta earundem volumina* satis crassa (en apparatus *Höttingeriano* locupletiore) collegit, teste *J. G. Mollero in disp. inaug. de Theolog. unic. defin. &c.* p. 3. gloriosum tamen utique & niveos eruditæ cavæ calculos suo sibi merito vindicaturum, si thesaurus iste vel totus typorum beneficio, usui publico, vel catalogi saltem accuratioris ope, eruditorum notitiæ exponeretur; plurimum sane momenti, & ad *Historiæ Theolog. Evangel. universalis*, tamdiu ab Helelio aliisque & promissæ & desideratæ complementum, & omnis Theologiæ polemicæ illustrationem, conducturus; Cum ex istis publicis fidei atque eruditionis Theologiæ speciminibus, major ferè meditationum *æxplicata*, major studii, temporis & lectionis apparatus, quam ex vulgo disputationum expectetur. Quod ad me verò denique attinet, cum nihil in signe publico de tenuitate meâ audeâ polliceri, iniquissimam inter loci his consiliis & consiliis

omnium minimè opportuni conditionem & propensissimam communi bono pro modulo utcunqve serviendi voluntatem destitutus, quod potui unum, volui

fungi vice cotis, acutum

Reddere quæ ferrum valet, exors ipsa secandi.

Si quid interim in mea qualicunqve suppelleçtile, paupertina sane illa, unam tamen forte & alteram non Chiliadum Decadem complexa, reperiri contigerit, pulcherrimo interviturum proposito, non committam, ut ἀνούβολος videar, aut qualicunqve quæ à me proficisci possunt officia petentibus denegasse. Vos autem, Viri Amplissimi & Celeberrimi, si tanti vobis videatur ingenua desiderii hujus literarii pietas, ut Senatui erudito, vestra commendatione tradi mereatur, atqve aliquem forte non Auctoris sui sed argumenti nomine, ei in Novis Vest. Literariis locum dare dignemini, dabitur & mihi, Spero, patientiæ vestræ abuso, veniam, quæqve necessitate magis quam voluptate quadam festinanti effluerunt minus exasciata, pro candore vestro, haud gravatè condonabitis. Ita valete, & quod facitis, præclarissimè de publico, orbe cum primis Arctoo, æternum debendi reo, pergite mereri. Dab. Bergis Norvvegorum prid. Cal. Martii. A. 1701.

KILONII

Die 20. Julii Præside *Georgio Paschio*, Artis rationis Philoſophiæ Primæ ac Moralis Professore Ordinario, de pronunciato illo: *Vulgus regitur Opinionibus*, publice disputavit *Jofias Henricus Opitius*, Kileniensis Hofatus, S. S. Theol. Cultor. Cui argumento eligendo occasionem præbuit *Joh. Balth. Schuppii* habita quondam *Marpurgi de Opinione* Oratio, in qua in omnes vitæ humanæ status sermonem diffudit, adductisque plurimis documentis declaravit *mundum falli opinione*. Quod ipsum Thema, quæ admodum *Schuppium* per exempla tractavit, ita præsentis Dissertationis Auctor more Philosophorum hic versatur, ac pronunciatum illud: *Vulgus regitur opinionibus* curatius excutit, & argumentis confirmat. Hinc proponit & ostendit, ut in corporibus magnæ dissimilitudines sunt, sic

sic in animis existere majores etiam varietates, circa eandem rem observandas, Doctorumque non eadem de aliorum cogitatis iudicia esse solere. Vulgus præsertim perperam iudicandi vitio esse obnoxium, cujus errores in omnibus Facultatibus & scientiis viri eruditi collegerunt. In Theologia quidem ex mente Reformatorum *Joh. Despagne* in tractatu de erroribus popularibus, ex lingua gallica in germanicam verso, nec non *Carolus Drelincourtius* in scripto, *des faux visages*. In Jure *Antonius Faber*, in opere, *de erroribus pragmaticorum & interpretum Juris Civilis*. In Medicina *Nicolaus Leoniceus de Plinii & aliorum Medicorum erroribus*. *Laurentius Foubertus de Vulgi erroribus*, *Medicina Medicorumque dignitatem deformantibus*, & *Jacobus Primerosius de Vulgi erroribus in Medicina*. In Philosophia & Historia *Thomas Brovyn* in *Pseudodoxia Epidemica*, Denique in communi vita *Joh. Prætorius* in libello: *Philosophie der Wtiber*. Dehinc postquam propositi Axiomatis sensum indicavit, ac ostendit Opinio quid sit, & in quo consistat, Scientia & Opinio quomodo inter se differant, Opinio quomodo distingvatur a fide? Sapientis non esse opinari, &c. &c. concludit tandem & demonstrat, venustatem ac pulchritudinem corporis consistere in opinione.

HAMBURGI

Sumtibus *Gothofredi Liebezeit* in lucem publicam prodiit Tractatus Germanicus sequentis tituli: *D. Johann Friederich Mayers/P.P. Ihrer Königl. Mayt in Schweden/ Ihrer Hoch. Fürstl. Durchl. des regierenden Herzogs von Holstein-Schleswig/ als auch Ihres Hoch. Fürstl. Durchl. der Frau Wtbitzin von Quedlinburg Ober. Kirchen-Raths/ und der Zeit der Theologischen Fac. in Kiel Decani, der Kirchen zu St. Jacobi in Hamburg Pastoris Primarii, Bedencken über die Frage: Ob ein Prediger/ wenn er von Gott zu einer andern Gemeine beruffen wird/ die erste aber wil ihn durchaus nicht lassen/ verbleiben/ oder auch ohne ertheilten Abscheid solle davon ziehen/ eröffnet in einer gehaltenen Oration, als er dem berühmten Theologo und hochverordneten Pastori Primario an St. Petri Kirchen/ auch Scholarchæ in Hamburg/ Seiner*

I i 2

Hoch.

Hoch Ehrwürden Hn. Christiano Krumbholzen / S. Th. Lic. die Doctor-Würde und Ehre eines Assessoris der Theologischen Fac. zu Kiel den 25. Maji in Sr. Nicolai Kirchen allda ertheilte. Aus dem Lateinischen ins Teutsche übersezet. Vorher geher ein Schreiben an die Gemeine zu Sr. Jacobi in Hamburg / wegen seines in Pommern fürstehenden Abzugs. (7. plag. in 4.)

Prodiit etiam aliud aliis Auctoris de Sagis & Spectris scriptum in duas partes divisum, quarum prior, quod existere possint posterior autem, quod verè existant, docet. Probationes, quibus veram Sagaram atque Spectrorum existentiam evincit, partim è Scripturà Sacrà, partim ex historià profanà sunt desumptæ. Titulus libri hic est: *Josephi Glanvil*, weil. Königl. Englischen Hof-Predigers und vornehmen Mitgliedes der Societät gelehrter Leute / *Saducismus Triumphatus*, oder Vollkommener und klarer Beweis von Hexen und Gespenstern / oder Geister-Erscheinungen / in zween Theilen verfasst / deren erster die Nöthigkeit vorstellet / daß sie seyn können; das andere beweiset / daß sie würcklich seyn. Und solches erstlich aus H. Schrifft / ferner mit auserlesenen Geschichten neulicher Zeiten / zum erstenmahl aus dem Englischen ins Teutsche übersezet. Hamburg verlegt Gottfried Liebernickel / druckts Nicolaus Spiering / 1701. (1. Alphab. 6. pl. in 8.)

Prælo Typographico liberatus est liber quidam Geographicus sequentis tituli: *Abbildung der Erdbeschreibung* / daraus die Geographie vermittelst einer kurzen und leichten Lehr-Art in wenig Zeit zu erlernen. Zum Gebrauch der Land-Karten verfertiget von G. Marcel. Hamburg bey Benjamin Schillern im Dohm. 1701. (8 $\frac{1}{2}$. plag. in 8.)

Item: der Kirchen-Bann in der Hamburgischen Kirchen-Ordnung beschrieben mit Worten des Hoch Ehrwürdigen und Hochgelahrten Herrn *Friderici Balduini*, S. S. Theol. D. P. P. Pastoris und General-Superintendenten in Wittenberg und ganzem Churfürstenthum Sachsen / erkläret von M. *Johanne Vakes*, Archi-

chi-Diacono und Prediger der Gemeine zu St. St. Petri Pauli, deren Verächtern des Heil. Abendmahls/ die sich seiner Seelen-Sorge haben anvertrauet/ zur Warnung/ sammt einem Anhang vom Knecht/ Ehrenblaser. Hamburg/ 1701. (4. plag. in 4.)

Porro nova, eaqve septima editio duorum librorum *Samuelis* L. B. de *Puffendorff*, qui agunt *de Officio Hominis & Civis juxta Legem Naturalem*, lucem adspexit, & quidem Lemmatibus, Remissionibus & Indice auctior & correctior. Præmittitur *Joh. Gröningii*, J.Cti, *Historia Juris Naturæ & Gentium*, 1701. (21. pl. in 12.)

LVBECÆ

Georgii Conradi ab Horn,

Med. D. & Physici Provincialis districtus Luneburgici, ad Relationem de Nummis in Silice repertis,

N. L. an. 1700. Mens. Augusto p. 243. seqq. insertam.

cogitata.

Historiam ex *Futia Septentrionali* allatam, quam *de nummis in silice repertis* in *Novis Literariis Maris Balthici* lectu dignam reperi, orbi erudito non minima dubia creare, adeoque rem esse, quæ *Naturæ Mystis* occasionem inquirendæ veritatis præbeat, nemo facile inficiabitur. In eo autem, me judice, cardo vertitur negotii; an *Naturæ* variè ludenti; vel *Accidenti* aliquando intentionem mutanti; vel etiam arti opus hoc sit adscribendum.

Video quidem à *Viris* perquam *Eruditis* & maximè à *Viro Celeberrimo*, *Domino Ottone Sperlingio*, *Regis Daniæ Consiliario*, &c. eruditissimum de causa hujus rei efficiente judicium esse allatum; Ubi omnia ad solum *Naturæ* negotium, quæ lapidem ex materia limosa ab initio molli, fortuito crumenæ, quæ nummos includebat, sese circumligante ac successu temporis indurescente fecerit, exquiritè refert.

Pace Viri Nobilissimi profetam, quid mihi hic subnascatur dubii: *Silex* hic, durissimum in suo genere corpus, per multorum annorum seriem pro malleo in usu fuit; exempla verò ad probandam

illam sententiam allata non nisi de meliori lapidum genere intelligi posse, atque etiam inter picturas & corpus probe discernendum esse censeo. Accedit porro, quod ad *Λιθογενεσιαν* præter locum proportionatum, seu matricem, & materiam aptè ad coagulationem dispositam, Spiritus aliquis lapidificus, seu calor semen naturale lapidificum excitans requiratur, eaque omnia de natura salis vel vitriolici, vel nitrosi, vel aluminosi participant. Vide *Kircher. Mundj Subterr. Lib. 8. Cap. 1. & 3.*

Quoposito simul statuendum, Spiritum illum, suam vim naturalem exerendo, non solum sacculum (quem vel putredo, ut bene relatum est, poterat consumere) sed & ipsos nummos primum æruginè attentasse, mox & figuris excisis corrosos & deformes reddidisse. Facilius enim talis de salina qualitate participans spiritus superficiem metalli politam insicit, quam aliud corpus ex alio regno defumptum.

Hæc autem corrosio, aut per tantum temporis spatium expectanda annihilatio in repertis hoc insilice nummis non observata est; aliàs enim literæ ipsis impressæ non ita accuratè potuissent legi ac distingui; sed potius æruginè incrustante superficiem deturpata repræsentassent, quam tamen incorruptam, nummosque, ac si ab initio fuissent, intactos fuisse, narratur.

Dubia hæc menti meæ objecta afferre lubuit; Interim non mihi tantos sumo spiritus, ut *Nobilissimi Viri* super hanc rem doctissimos conceptus rejiciam, liceat saltem mea insimul afferre argumenta, eaque aliorum quoque submittere iudicio. Fatgor, me exemplo, quod sequitur, inductum, ut credam, hoc, de quo quaritur, quoddam ab arte factum fuisse opus, adeoque inter *Pancirolli* deperdita fortè numerandum.

Fide digna habetur, ex ore aliorum, relatio, *Helmstadii* annis abhinc non ita multis famulum publicum vixisse, pedellum quem appellat, qui artificium hoc liqore sibi soli noto, emolliendi filices durissimos, ut figuras varias, velut in cera quadam, posset imprimere, perfectè novit: quin & ipse sapissimè nummos vel curiositatibus, vel securitatis gratia, grassante tunc temporis bello, tali emolli-

emollito silicii inclusit, ac postea pristinam illi duritiem reddidit; prout hoc factum seniores in illa Academia attestari possunt, tanquam rem sibi satis notam, vel ipsis presentibus demonstratam. Hoc verò secretum ab ipso pedello neque pecuniâ oblatâ, neque precibus quisquam impetrare potuit. Auctoritatem huic historiæ quoque addidit *Nobil. Dnus Professor Stisserus, in specimine secundo Artium Laboratorii Chemici in Academia Julia. Cap. VI.* Vbi simul adjungit illa, quæ *D. van der Wecke in Experim. circa rerum naturalium principia Lib. I.* assert, quando describit Experimentum, quo silix mediante menstruo quodam iterum separabili, ita solutus fuerit, ut in Aqua, citrà heterogenearum partium secessionem totus solvi potuerit, tanquam in primam originis suæ materiam; cujus rei oculares quoque testes adducit. Deinde nemini non notum judico, silices accedente ignis torturâ à quovis mediocriter curioso in fluorem posse resolvi. Quin etiam analogicè argumentari liceat de mollificatione vitri, tanquam materiei, quæ ex silicibus conficitur, ad silices ipsos. Et vitra non solum liquefieri, sed, in quo cardo rei vertitur, etiam instar ceræ emolliri posse, varia testantur exempla, quæ reperiuntur inter alia in *Miscell. Acad. Naturæ Cur. Dec. 2. Ann. 3. pag. 508. seqq.* Et noti sunt passim modi & descriptiones emolliendi saxa, vel artificium ipsum in Libris vulgaribus, denique *Kunst- Wûrtern.*

De quorum omnium successu quamvis valde dubitem, non tamen planè pro nihilo accipio cum vel umbram, vel famam artis hujus secum ferant; Et fortassis, si à Curioso quodam Chimico, quem nec sumtus inutiliter forsan in principio impensu pœniteret, periculum fieret, methodus hæc vitra, silicesque emolliendi iterum inveniri posset.

Possibile ergo est, quod talis quidam artifex hos 126. numeros silicii emollito ceræ tanquam capsulæ, incluserit, eiqve postea duritiem reddiderit.

Quem silicem deinde vel ex casu fortuitò in itinere perdidit, vel ex prozresi in agrum projecit, ut invenirent posteri, quod
vel

vel mirarentur, vel, si sequentibus seculis artificium innotesce-
ret, artem hanc inter *Inventa Nov-antiqua* numerandam esse
discerent. Tales enim artifices, qui secretiora norunt facere
phœnomena, tam parvam pecuniæ summam voluntariè perdere,
vel rejicere pro lusu habent, sese satis divites credentes.

Obiter hic annectam, supra nominatum *Pedellum Helmsta-
diansem* etiam clavem ferream satis ponderosam, vel aliud
corpus Aquâ gravius, in patellam certæ compositionis aqua
repletam projecisse, quod aquæ innatavit, hoc est, ferrum in
aquâ natâre docuit. Dolendum interim, quosdam artifices
mundo, aut proximo talia invidere plerumque, cum eadem
satis utiliter aut ad alia applicari, aut delectare potuissent.
Interim certum hujus artificii exemplum an non certum nobis de
incerto hoc subjecto præbeat judicium, alii judicent.

Scriptum quoddam monitorium Ministerii Lubecensis, ut hujus
Vrbis Cives & incolæ à *Reformatorum* concionibus sibi caveant,
publicæ luci expositum est, sub hoc titulo: *Treuherzige Wars-
nung an die Christliche Gemeinen in Lübeck / sich für der Re-
formirten Predigten wohl zu hüten / aus Veranlassung einer von
Johann Melchior Fueslin gehaltenen / und darauff zum Druck
besoderten Predigt / genante; Pauli herzhlicher Wunsch für
seine geliebte Epheser / gestellt von dem ordentlichen Prä-
digt-Amte in Lübeck. Rudolstadt / in Verlegung Johann
Wiedemeyers / Buchhändlers in Lübeck / 1701.*

(8 $\frac{1}{2}$. plag. in 8.)

NOVA LITERARIA

MARIS BALTHICI ET SEPTENTRIONIS,

Edita Mense Septembri M DCCI.

WISMARIAE

Die 9. Julii *David Georgius Gerdes*, Wismariensis, ha-
 Aenus Regius Iustitiæ Consiliarius per Ducatum *Bremen-
 sem & Verdenssem*, inter Assesores Summi R. M. Svec. Tri-
 bunalis receptus est, atque in locum *B. Christiani Adami
 Schleusingii*, d. 8. April. defuncti, & nobis Mense Junio p. 161. seq.
 laudati, successit.

D. 14. Julii exspiravit *M. Joachimus Christophorus Bode-
 nius*, ad D. Mariæ Diaconus. Natus is est Wismariæ An.
 1663. d. 19. Novembris, Patre *M. Adriano Christophoro Bode-
 denio*, ad D. Mariæ Diacono. Literis in Schola patria & Lube-
 centi tinctus, A. 1682. *Rostochiensem* petiit Academiam, in qua A. 1684.
 Mens. Sept. de *differentia unionis Personalis & Mystica*, sub
 Præsidio *D. Justi Christophori Schomeri* publice disputavit.
 Hanc A. 1685. cum *Wittebergensi* commutavit, ubi, post impetra-
 tos summos in Philosophia honores, Præside *D. Johanne Fri-
 derico Mayero*, Disputationem quendam *Theologiae Moralis D.
 Dorschei*, ex MS. editæ, proposuit. Reversus eodem Anno
Rostochium, A. 1686. Mense Martio de *Passione Jesu Christi*,
 Præside iterum *D. Schomero*, & Mense Majo, Præsides de *Idololatria
 Gentilium*, disputationes publicas habuit. A. 1688. in patria
 conjugium inivit cum *Dorothea, Joachimi Parisii*, Consulis Wis-
 mariensis, filia. Post ad sacrum vocatus officium, ab A. 1694. *Pa-
 storis ad Sp. S.* & ab A. 1696. *Diaconi* ad D. Mariæ munere fun-
 ctus est.

ROSTOCHII

Die 17. Aug. Vniversitatis Pro-Rector, *Job. Petrus Grün-
 berg,*

Berg/ Ph. ac Th. D. hujusque P. P. Duc. Consiliar. Consist. Provinc.
 & Distr. Mecklenburg. Superintendens, in funus *Caroli Augusti*
 à *Wülau*/ ad ædem Petrinam Pastoris primarii, Programma lugub-
 re publicavit, quod constat 2. plag. in 4. Natus est hic B. à *Wü-*
Jau Gustrovii an. 1668. d. 20. Septemb. ex Generosissimo stemmate,
 & quidem Patre *Adamo Henningio* à *Wülau*/ Hereditario in *Gla-*
sau, Gramsau & Bristau, olim Cameræ Ducalis *Gustrovienfis* Præside,
 post supremo ditionis *Boizenburgensis* Præfecto, & Consiliario de-
 niqve per terras *Mecklenburgicas* provinciali; licet generi huic *Bü-*
loviano consqve benedixerit Deus, ut è *Büloviis* etiam per lineam
 maternam Reges procreari voluerit, uti Programma publicatum fu-
 siss docet, tamen hac nobilitate & nitore familiæ gloriatus non est,
 quia credidit magis se nobilitari Theologiæ Studio, & S. S. Ministe-
 rio. Cum ex voluntate Parentis an. 1684. *Rostochii* Studioſis
 connumeratus esset, & per trienne spatium Studio Juris vacasset,
 post Parentis obitum, qui obtigit an. 1692. vocationem internam a-
 gnoscens, animum profus ad Studium Theologicum applicuit,
 & mirificâ cum industriâ Theologis & Philosophis adhæsit, specimi-
 na etiam industriæ nonnulla edidit. Iter in *Hollandiam* atqve *Ang-*
liam parans, Conjugio & officio retractus est: siquidem an. 1696.
 ad *Diaconatum* Ecclesiæ *Petrinæ* & an. 1699. ad *Pastoratum* ejus-
 dem Ecclesiæ vocabatur. Cum in eo esset totus ut honores am-
 biret Doctores, ex improvise à variis animi commotionibus in-
 tantum fuit exacerbatus, ut phtisica corporis ejus constitutio in
 consummatam degeneraret phtisin. Vnde & d. 7. Aug. ex hac
 vitâ discescit, filium unicum, duasqve filias ex viduâ superſtite re-
 linquens.

Die 28. Aug. D. *Job. Ernestus Schaperus*, Med. Prof. Duca-
 lis, & FCtis suæ Pro-Decanus, Programma quoddam proposuit, quo
 Dissertationem Medicam Inauguralem Candidati *Johannis Brandtii*,
Lubecensis, de *Variolis*, die 6. Septembr. horis ante- & pomerid.
 pro consequendis in Medicinâ honoribus ventilandam indixit. Pro-
 grammatis titulus est, *Propempticon Inaugurale de ratione Phæ-*

nomeni, qui fiat, quod duo fratres uterini locorum intercapedine disiti, simul variolis affici queant. (1½. plag. in 4.)

Typis Wepplingianis exscriptæ sunt *Demonstrationes Physicæ Curiosa*, hætenus institutæ & in gratiam Auditorum suorum descriptæ à laudato modò *Job. Ernesto Schapero*, Med. D. & Prof. Duc. Publico. (7. plag. in 4.)

STRALESVNDÆ

Præter Relationem illam primam, Victoriæ Svecorum à Saxonibus obtentam enarrantem (cujus præterito Mense Augusto pag. 228. mentionem fecimus) etiam sequentes ad numerum octonarum usque prodierunt sub hoc titulo: *Triumphirende Sieges-Zeitung*. Univerſè constant 3½. plag. in 4.

Prodiit etiam Catalogus Librorum partim *Theologicorum*, *Exegeticorum*, *Homileticorum*, partim *Philologicorum*, *Philosophicorum*, aliorumque varii generis B. M. *Chr. Lokervitzi*, Ecclesiæ Stralsundensis ad D. Nicolai quondam Diaconi, qui die 10. Octobr. & seqq. horis 9. antè, & 2. pomerid. publico auctoris ritu distraherentur. His miscellaneorum N. N. appendix accessit. Catalogus implet 5. plag. in 8.

GEDANI

In Athenæo D. *Samuel Schelgwigius* disputando contigit Quæstionum Theologicarum

Pugillum LI. Resp. *Job. Ephraim Gnoffio*, Gedan. d. 1. Augusti, An joci sine exceptione omnes dedeçant Christianum? *Neg.* An super eo, quod formaliter divinum non est, ridere liceat Christiano? *Neg.* An spectacula scenica adornare, eademve spectare, aut quoquo modo adjuvare, dedeçant Christianum? *Neg.* An moderatus & solius oblectationis gratia institutus chartæ aleæve lusus, simpliciter dedeçant Christianum? An chœreæ hominum diversi sexus, manus mutuò connectentium, modulisque Musicis motum

corporis accommodantium, quales hodie in Germaniâ, Poloniâ, vicinisq; regionibus duci solent, per se spectatæ, peccatum sunt? *Neg.*

Pugillum LII. Resp. *Johanne Korzinsky*, Ged. d. 2. Aug. An Christiano, pro qualitate status & conditionis suæ pretiosis vestibus uti liceat? An verba gestusque civilitatis aut reverentiæ (Complementen) quibus erga alios uti mos est, de decore Christiano? *Neg.* An recreationis gratiâ exspatiari & deambulare liceat Christiano? *Aff.* An novellas legere iisque se delectare Christiano liceat? *Aff.* An modis honestis divinæque gloriæ nil derogantibus famam honoremque apud homines quærere, aut si obtingant, acceptare Christiano liceat? *Aff.* An Christiano per Musicam vocalem, aut instrumentalem convivii similibusve conventibus honestis adhibitam alios oblectare, vel ut à Musicâ tali ipse oblectetur, permittere liceat? *Aff.* An iis, qui Adiphora, sub opinione necessitatis urgent, resistendum? *Aff.*

Fridericus Christianus Bücherus, libello D. *Joh. VVilb. Zieroldi*, Pastoris & Professoris Stargardienfis, quo disputationem suam inauguralem. *de Nexu communionis nostræ cum Deo*, in Platone Mystico Platonismi notatam acerbè vindicaverat, duo scripta opponere constituit, quorum primum nunc prodit, sub titulo: *Pietista ἀσύνετο* oder Symbolisches Urtheil von der Fanatischen Lehre der Pietisten / insonderheit des Hn. D. Johan Wilhelm Zierolds / Prof. Theol. und Past. zu S. Johan und Augustin in Stargard / setner d'Äster-Schrift, in Ehrstlicher Bescheidenheit entgegen gesetzt, von Friedrich Christian Büchern / Dienern Christi an der Äkstädtischen Pfarrkirchen in Dantsig. Dantsig, drucktes Simon Reintger / 1701. (pl. 10. in 4.) Agitur in illo de Enthusiasmo, Perfectismo, Syncretismo & Scepticismo Pietistarum in Articulis de Scripturâ S. de S. S. Trinitate, de Imagine Dei & Libero Arbitrio, de Christo & ejus redemptione, de illuminatione, regeneratione, justificatione, poenitentia & renovatione, de adiphoris, denique & de novissimis, &c.

Per auctionem publicam distrahebantur Bibliothecæ:

1. à d. 20. Julii *Christiani Bilgrini*, Civis Gedonenfis, Catalogus implet pl. 3. 4to.

2. à die 1. Aug. *Eilhardi Czirenbergii*, Pastoris ad D. Bartholomæi. Catalogus constat pl. 14. 4to.

3. à d. 15. Aug. *Joh. Kolckau*, Consulis primariæ Civitatis, qui ad Comitata Prussiæ Grudentum ablegatus, in reditu quinque ab urbe miliaribus 21. Februarii diem obiverat & 9. Martii, ritu solenni, sepultus fuerat, Catalogus explet. pl. 13½. 4to.

Edita est etiam Gedani, *Henr. Saffrenii*, Pastoris in Seligenfeld, *Pedagogia Catechetica* sub titulo: *Die Seligenfeldsche Kinderlehre/ das ist/ einführige/ kurze und deutsche Erklärung des Catechismi &c.* typis Joh. Zach. Stollii. pl. 6½. 12.

Item: *Gottlieb Schelgwigii* *Submissum Salve*, ad Virum Magnificum & Generosum *Dn. Gabrielem ab Bæmeln*, Civitatis Gedanensis Consulem, è Deputatione Gallicâ 30. Junii feliciter rediit, typis ejusdem Stollii. l. pl. 4to.

Christophori Behrii, *Eloquentiæ & Poës. Prof. Publici*,

Epistola ad D. Samuelem Schelgwigium,

de Modii Romani,

ad Mensuras hodiernas,

Dantisci, & in Belgio, multisque in Germaniâ locis usitatas,

Applicatione.

Cum his diebus mentionem tibi injicere luberet Viri Clariss. sed jam beat. memor. *Joh. Petri Titii*, (ut ejus libenter meminisse soles) Collegæ olim Tui in munere Professorio apud nos, sed mihi quoque titulis innumeris & commendati & desiderati; atque ego in Schedis Viri hujus Doctissimi, quarum aliquas jam pridem, sed nunc post obitum Viri p. m. Pl. Reverendi *Andree Barthii*, Pastoris hic ad D. Catharinæ hæctenus meritisissimi, olim mecum Generi *Titiani*, Amicique mihi carissimi, plerasque omnes obtinui, plurima, è quibus multum proficere possem, invenire me testarer, simulque de *Modio Romano* cogitantem me per Schedas istas in multis admoneri atque erudiri profiterer, quâ erga literas, illas quoque quas Humaniores vocant, animi propensione es, provoca-

fiti me, ut de his Tecum aliquid communicarem. Pareo. Sed si minus tibi satisfacio, & si per inopiam doctrinæ, non satis impleo Modium Romanum, Tua id erga vel modicos etiam in rebus ejusmodi conatus, benigne interpretando, excusabit, spero & quasi supplebit facilitas. Res sic habet.

Modius videtur fuisse mensura respondens uni parti quartæ ejus mensuræ, quam vulgò Dantisci & in Germaniâ vocant Scheffel, Belgicè *Schepel*. Nos hic, quia à *Schauffel* sive à palâ nomen habet, Palarium cum veniâ dicemus: LX, talia Palaria efficiunt *Dantisci*. *Lastam*, sive *Sexagenam Palariam*. Romani non sunt usi nomine Palarii, quia ad implendum Modium palâ non utebantur. Nec erat necessum, cum tam modius esset Modicus, ut eo ipso haurire posset frumentum manus unius hominis, vel fortè duo homines, sed citra usum palæ, eratque ut opinor angustiore formâ, ut non opus esset adhibere radium æquatorium. (*Streichholz*) Cum verò mensura frumenti nostra, sine palis impleri commodè nequeat, mensuram eam à palâ vocemus *Palarium*, nempè Palarium metiendi instrumentum.

Diximus Modium æqualem esse uni quartæ *Palarii*, quod prius calculo, è mensuris modio affinibus petito; deinde etiam ex historiâ probabimus.

Calculus.

Joh. Mariana libro de Mensuris & Ponderibus cap. 16. Congius, inquit, continet 6. Sextarios. Hæc ille. Sextarius autem (dictus quod esset $\frac{1}{6}$ Congii) pendebat libr. Roman. 1 $\frac{1}{2}$ seu uncias Romanas 20. Unde Q. Rhemnius Fannius:

Nam libra, ut memorant, bessem Sextarius addit.

Jam verò V. Cl. *Joh. Petro Tizio* docente, quem & publicè, ceu virum, Doctrinæ, dum viveret, magnæ & elegantis, & privatim quoque ceu Præceptorem & Socerum, denique etiam in munere, quod gero, Decessorè meum colo, illo, inquam, in *Commentariis MSS* docente, æquant uncia Rom. 20, uncias Dantiscanas 23, sive dimidium *Stofi* *Gedanensis* *Vinarij*, quem *Stofum* liceat appellare *Holostofum* *Vinarium*, voce Hybridâ, ut aliàs Latini *Carrucam* *Carrochium*; & mille

mille talia alia, dixere. Hujus *Holostofos* dimidium vulgò dicitur *Ein Halben* nos *Hemistofum* vocabimus, eiqve, ut jam diximus, tribuimus 23. uncias *Gedanenses*, eundemqve respondere dicimus uni *Sextario Romano*.

Jam.

Si 6. *Sextarii* dant *Gedani* 6. *Hemistofos* vinarios : 16. *Sextarii* dabunt 16 *Hemistofos*, seu 8. *Hemistofos* *Gedanenses*. Sunt autem 16. *Sextarii* æquales uni *Modio Romano*, teste *Fannio*, scriptore temporibus *Tiberii* & *Claudii Cæsaris* æquali, uno in his optimo auctore, (quod de illo, cum unus in hoc argumento semper sibi constet, fert iudicium *Joh. Baptist. Villalpandus Cordubensis* è *S. I. ad Ezechiel. de Hebraeorum Mensuris Lib. 3. cap. 7. p. 448.*) Ergo *modius Romanus* æquat 8. vini *Holostofos* *Gedanenses* *Vinarios*. Sed putà pondere, non mensurà. Sunt autem 16. *Sextarii* æquales *libris Rom.* 26 $\frac{2}{3}$. Quot *Libras Plinius* etiam tribuit uni *modio tritici Italici*, ut paulo post, adducto ejus loco, ostendemus. Et tantum est etiam pondus in $\frac{3}{4}$ parte mensuræ *frumenti Palarie* (*Schæffel*). *Dantisci* quidem in *Constitutionibus Panarii* uni mensuræ *Palarie* *frumenti Secalis* (*Stoggen*) quod nescio quid aliud sit, quàm *far adoren* *Plinii* *H. N.* 18, 8.) ibi, inquam, uni mensuræ tribuuntur *libræ Dantiscanæ* 98. Nam licet pro panibus unam mensuram *Palariam* numerari tantum soleant *libræ* 92, tamen si illis addatur $\frac{6}{x}$ nempe *emolumentum molendinarium*, & insuper *palearum* illud *intertimentum*, quod inter molendum decedit, implebuntur *libræ* 98. Cujus pars quarta efficit *libras Dantisc.* 24 $\frac{3}{4}$. Ergo *modius* æquat $\frac{3}{4}$ mensuræ *Palarie* *Dantiscanæ*. At inquis, *Villebrodes Snellius* in *Exatstbene Batavo*, lib 2. c. 5. demonstravit, *Unciam Romanam veterem* æqualem esse *Troificæ*, seu *Belgicæ*, aut *Antverpiensi hodiernæ*. Unde sequitur, *libras etiam utrobique æquales esse*. Est autem *Troifica* *libra* ad *Dantiscanam*, ut 7680. ad 5913. *Asas*. (Nam 184. *Englissæ* cum 25. *Asis* æquant 1. *lb. Dantisc.* Sed una *Englissa* habet 32. *Asas*). Ergo 98. *libr. Dantisc.* dant *libras Rom.* 75 $\frac{2}{3}$ $\frac{37}{40}$ i. e. penè 75 $\frac{2}{3}$. Unde sequitur $\frac{3}{4}$ de 75. *libr. Rom.* esse tantum 18 $\frac{3}{4}$ *libr.* Sed nihil hoc nobis obest, immò potius pro nobis facit. Nam sic apparet, *frumen-*

tum fecale (*Seigle*) esse medio pondere inter hordeum & triticum. Quod omnino ita est. Tribuit autem Plinius H. N. 18. 7, modio Romano hordei 15. libr. & modio tritici 20, usque ad 26. libras. Quæ inter pondera locum medium obtinent Secalis libræ 18 $\frac{3}{4}$ Equibus hoc etiam sequitur, si $\frac{1}{4}$ mensuræ Palaricæ Dantisçi in frumento fecali dat 18 $\frac{3}{4}$ libras Rom. omnino ibidem mensuram æqualem in tritico (quod gravius est) daturam esse libras 20. vel 24. Romanar. Ut adeo ratio Ponderum frumenti, Romæ & Dantisçi parum discrepet. Apparet hinc perspicuè Modium Romanum congruere Dantisçi cum $\frac{1}{4}$ mensuræ Palaricæ (*Scheffel*) sive mavis (*Schepel*) Hactenus calculum nostrum adhibuimus: nunc & historias ad Modium pertinentes spectemus.

Historicâ.

Donatus ad Phormionem Terentii, I, 1. 9. voce *Demenso*: *Quaternos* inquit *servi modios in mensem accipiebant.* Vid. *Barth. ad Claudiani Bellum Gildon vers. 71.* Isti 4. Modii efficiunt Gedani ruditer (nam minutias Calculi in aliud tempus differimus) unum Palatium (*Scheffel*). Palarium verò dat panes Gedani 6 $\frac{1}{2}$ librarum in farina crassa 14. Est autem farina ista satis crassa, quia illi palearum exiguum tantum aliqvid decedit. Ergo servi in farre accipere solebant in menses singulos, 14. panes 6 $\frac{1}{2}$ librarum, cum parvulo quodam excessu in panes singulos. Sed non solebant servis panes dari tantâ singuli mole; sed tantum panes librales. Unde *Cato cap. 56. de Re Rusticâ, de servis loquens: Compeditis per hyemem pondo 4: Vbi viream fodere cœperint, panis pondo quinque, usque ad eum sicis esse cœperint. Tum ad Panes 4. redito.* Ad quæ verba supra laudatus *Vitalpandus ad Ezech. de Hebræorum Mensur. lib. 3. c. 7. Panes* inquit, *4. pro 4. libris accipit Cato, librariorum fuisse panes indicans, quorum quaterni aut quini è Chanice sunt, quæ diurnum homini cibum præstat.* Hæc ille. Jam cum Romæ Menses lunares, adeoque dierum 8. & viginti essent, accipere servi solebant in dies singulos ferè panem librarum 3 $\frac{1}{2}$ cum parvulo quodam, ut diximus, excessu. Poterantque hoc cibi modo acquirere. Nam constat experimentis, duobus

bus hominibus operariis, si istis ciborum etiam aliud quid addatur, sufficere solere in dies singulos panis libras 3. Ergo libræ panis $3\frac{3}{4}$, si nihil cibi adderetur aliud, sufficere poterant uni homini servo: Nisi quod iniqui quondam; seu iusto minores adhiberentur modii. Unde illud Juvenalis, Satyr. 14. 136.

Ventres servorum modio castigat iniquo.

Lipsius Elector lib. 1. c. 8. p. 514. è Polybio docet, menstruum militis 4. Modios fuisse. Civibus autem ibidem in menses singulos 6. modios dari consuevisse conjectat. Ergo & milites in dies singulos accipiebant panis libras $3\frac{3}{4}$. At, inquis, tu servis in diem assignas $3\frac{3}{4}$ panis libras Dantiscanas. At Cato eis tribuit libras totas 4. Romanas. Hic breviter dico, fateri me, esse discriminis aliquid inter calculum meum & Catonis: Sed cum in Modii totius calculo inter nos & Plinium bene convenire pateat, de Calculo Catonis, in modii partibus, non usque adeo minutias spectare necesse est. Imo quis vetet credere, Catonem in panibus ponderandis uti voluisse numero rotundo, ut nominet libras 4, licet aliquid deesset. Quid quòd non semper servi quotidie panes acciperent, sed illis, ut supra vidimus, modii farris quaterni in mensem darentur, idque crudi farris, nondum moliti, nedum in panes jam redacti, ut mox explicabimus.

Plinius H. N. lib. 18. c. 7. uni modio tritici Clusini in Italia tribuit 26. libras Rom. Quem locum hic libenter adducimus, quia in isto Plinii numero redit noster numerus, cum modio, sive 16. Sextariis supra tribuimus libras Rom. 26 $\frac{2}{3}$. Licet Plinius eod. loco fateatur, tritici Gallici solas libras 20. in unum modium sufficere.

Hic nobis occurrat quis hoc modo. Quid istud? 4. libræ panis uni homini dabantur in dies? Quis homo tantæ gulæ est, ut hoc absumat? Respondeo, Romanos veteres maluisse in assignando cibo diurno erga servos humanitatis, quàm avaritiæ habere rationem: Maluisse in diem aliquid servis superesse, quàm deesse. Quò illud Pythagoræ quoque pertinebat, qui vetabat homines insidere Chœnici, quæ erat mensura Græcorum, capiens quaternas circiter aut quinas libras frumenti, in cibum hominis diurnum. Ve-

rabat homines Chœnici insidere, h. e. jubebat semper in Chœnice aliquid in crastinum usum relinqui, nec totum diurnum demensum absumi. Si quid ergo in Chœnice repositum maneret, non poterant eam homines invertere eiqve insidere. Vid. Plutarch. Symposiac. 7. probl. 4. Porro sciebant Romani, quamvis multum cibi servis assignaretur, tamen non de futuras fraudes hominum, per quas de demensò, vel de assignato aliquid decerperetur. Quò suprà respeximus adducto versu Junenalis, quo de modio erga servos iniquo agebatur.

Opus ergo erat, ut servis in dies quaterni darentur panes, qui cum librales esse deberent, tamen à pondere suo sæpè aberrabant, ut servi pro 4. libris in cibum acciperent fortè ternas tantum libras, immo minus. Solebant autem Modios accipere frumenti, ut ex eo vel tosto, vel in farinam redactò, pro lubitu sibi vel panes vel alia ferculorum genera, in cibi usum effingerent.

Ad Modii explicationem istud quoque pertinet. Varro, lib. 1. de Re Rust. c. 44. *Seruntur inquit, saba modii in jugero quatuor tritici quinque, hordei sex, farris decem. Sed nonnullis locis paulo amplius, aut minus.*

Columella lib. 2. c. 9. *Jugerum agri pinguis plerumque modios tritici 4, mediocri 5. postulare observat. Idem Ibid. c. 11. extrem. Modius tribus inquit, interdum duobus ac semodio jugerum occupatur.*

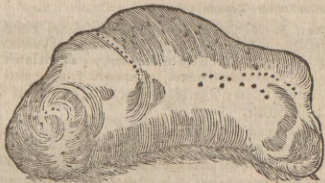
Qui accuratius ponderum in Modio Romano examen, & simul eorundem accuratorem cum ponderibus & mensuris in Anglià comparationem expetit, consulere potest Everhardi Bernhardi commentarium de Mensuris & Ponderibus antiquorum accuratissimum, lib. 1. §. 31.

Hæc paucis in chartam conjicere, & omnia ponderum meorum momenta, mensurarumque inter se vel æqualitates vel discrimina judicio Tuo submittere lubuit. Tu æqui boniq: ista consulas. Extremo loco prosperrima quæque & Tibi & toti Domui Tuæ Honoratiss. simulque Eidem amissò nuper Magno Civitatis Nostre Præcos. ipsiqve propinquâ necessitudine conjuncto, non mediocriter afflictæ solatia Divina precor, &c.

Calculus vesicae cum hujus exulceratione.

Anno 1701. die 11. Maji Erdman Völser / adolescens undecimum annum ætatis suæ agens, postquam ab incunabilis quasi atrocissimis doloribus circa vesicæ regionem ac dolorifica urinæ excretionem mirum quantum excruciatum ac enervatum fuisset, nec remedia tam interna quam externa quicquam auxilii ac solatii attulissent, moritur. Recluso itaque hujus abdomine cultello, remotisque intestinis statim ad ipsum locum accessimus affectum, ubi primum exterior ac superior vesicæ pars exulcerata, interior autem materiâ purulenta sanguinolentaque repleta erat, inde accessimus calculum ipsum vesicæ jam depictum, grandem, in medio filicem, in summitatibus autem arenaceum ac ʒiij ponderantem.

Johannes Glosmeyer,
M. D. ejusdemq; ac Physices Profess. Publ.

REGIOMONTI

Die 4. Augusti *M. Michael Schreiber*, Eloqv. P. P. Programma funebre edidit in funere *Sophiæ Golziæ*, ex cujus vitâ aliquot memorabilia septenarij numeri proposuit. Titulus est: Die merckwürdige Sieben. Constat 2. pl. in fol.

Die 12. Augusti intra 5. & 6. vespertinam subito ortus est Turbo,

ventus è depressâ nube contortus, *Aristor. λαλαψ* dictus, qui, licet valde angustos intra limites grassatus, aliquot momenta tantùm duraverit, damna tamen intulit gravissima, totas domus subvertit, arbores conqvasavit, funditùs evulsit, in alias partes transportavit, tecta perforavit ac retexit plurima, ac vint miram ac robustam perumpendo, deprimendo, elevando, transportando res intra & extra domus, exseruit, ut si aliquot horas durasset, urbis ruinam edidisset maximam. Quidam concursum ventorum observasse perhibentur.

Die 14. Augusti, Serenissimi atqve Excelsissimi Principis ac Domini, Domini *FridERICI WILHELMI*, Regni in Prussia & Electoratus Brandenb. Heredis &c. &c. Natalem, Programme publico celebrandum intimavit supra dictus *Professor Eloqvenciæ*, in illo præsens hic annus tanquam *Borussorum Jubilæus* ab eodem fuit propositus. Orationem, eodem *Professore* directore, die insequenti habuit *Fridericus Kupner*, Regiom. Prussus.

Die 15. Augusti *Idem* in funere *Annæ Biemannæ*, *Christophori Zeidleri*, Diaconi Rosgartenensis apud Regiomontanos Vxoris, vitam ejus 40. annorum, cum itinere Israelitarum, per desertum in Canaan, quod totidem duravit annos, comparavit Programme Germanico, cujus titulus: *Vierzig-jährige Walsarthy in der Wüsten dieser Welt.*

Die eodem *Gothofredus Sand* / Ph. & Med. D. ac P. P. Ord. Respondente *Georgio Alberto Stolze* / Med. Stud. Inherb. Boruss. semel atqve iterum supra nobis laudato, de *Effetarum lactatione* Disputationem habuit, in quâ Casum, qui in pago Pammitten/duobus milliariibus Regiomonto distante, sedecim ante annos contigit, pertractat, ex quo unum & sexaginta annos natam Vetulam, *Annam Petschym*/quæ viginti & quod excedit annorum spatio nec pepererat nec lactaverat, ex filia nepoti, sex septimanarum pusioni, matris orbo, exsuccas mammas præbuisset, easque ex lactu isto, lacte ita tursisse, ut infanti sufficiens, imò abundans alimentum fuerit suppeditatum, liqvet. Adducuntur variaz Auctorum de materiâ lactis

lactis opiniones, quorum *alii* vapores lacteos pro materia ejus sufficere opinantur, *alii* Chylum, *alii* Chylum simul cum sanguine, *alii* succum aliquem arteriosum & nervosum, *alii* sanguinis serum, *alii* sanguinem menstruum, *alii* alimentarem optimum, *alii* minus bonum, *alii* venosum, *alii* arteriosum lactis materiam præbere volunt; quarum opinionum rationibus, quibus quælibet suffulcitur, singulatim examinatis, quantum quælibet valeat, explicatur, atque vera de lactis materia ejusque causâ & generationis modo, sententia traditur: tandemque vetulæ huic non *secundum*, nec *contra*, neque *supra*, sed *præter naturam* (non Medicæ tamen, quibus præter naturam & contra naturam synonymicè dicuntur, voce acceptâ) lactationem evenisse, docetur. (4. pl. in 4.)

Die 17. Augusti *M. Christianus Sabmius*, Reginorum hæcenus Alumnorum & Communis Convictorii Inspector secundarius, nunc Athenæi *Gedanensis* Mathem. Prof. Publ. & Rector Johannitanus designatus, disputavit de *Qv. Vtrum singularium Scientia detur* Respondente *Joh. Christophoro Teuber*, Regiomont. Prusso.

Eodem die Disputatio *D. Gotthofredi Wegneri*, Respondente *Nicolas Tolckemitt*, Elbingensi, de *Emendatione Calendarii* habita, & quæstionibus aucta, Deo volente lucem videbit.

Die 18. Augusti *Antixenium* Disputatione Theologicâ ad XXIV. Dubia, pro *Xenio* novi anni 1700. Pastoribus Aug. & Helvet. Confess. oblatum respondendo cuidam inquirenti, *quam inter tot diversas Religiones in Hungariâ toleratas, capeffere & eligere debeat?* sub Præsidio *Pauli Pomian Pesarovii*, S. Theol. D. P. P. ExtraOrd. ab *Andræ Hagymaschio*, Pannonio. (4 $\frac{1}{2}$. pl.)

Die 23. Augusti Præside *Bernhardo von Sanden*/Jun. S. Theol. D. & Prof. Ord. Decas Thesium controversarum ex *Loco de Providentiâ* selectarum, ab *Andræ Henrico Rausch*, Gerdav. Pruss. proposita fuit. (3. plag.)

Die 22. Augusti prælaudatus *M. Christianus Sabmius*, Respondente *Georgio Sigismundo Rast*, Reg. Pruss. de *Cathedris Apostolorum* disputavit.

Die 29. Augusti aliquoties jam laudatus *M. Michael Schreiber*, Eloqv. P. P. in funere *Jacobi Hoffmanni*, S. Reg. Majest. in Prussia supremi Tribunalis Consiliarii, & Reipubl. Lœbnicensis Confu-
lis, nomine Academiae publico evulgavit Programma, in quo *Qv. Metelli Macedonici* Verba super obitu *Scipionis Africani*; *Concurrite Cives, moenia nostrae urbis everfa sunt*; ad Lœbnicenses applicavit.

Die 30. Augusti praememorato *Bernhardo von Sanden* Prae-
fide, *Sigmundus Schlessiger*, Regiomont. Prussus Decadem Thesum
controversarum, *de Persona Christi* publicae ventilationi exhi-
buit. (2½. plag.)

Die 31. Augusti ante dictus *Sabmius*, *Vladulao Henrico Gens-
chen* Respondente, Dissertationem publicam *de Occultatione Steel-
larum Fixarum per Lunam*, habuit.

VPSALIAE

Die 14. Febr. sub Praesidio *Joh. Esbergii* Disputationem de
Bethesda Hebraeor. publico examini submitit *Sveno Carlmarck*,
Wermelandus. (plag. 1. in 8.)

Die 30. Mart. *Daniele Diurbergio* Praeside, *Daniel Trautzel*
Gymn. Stregn. Lector *de Libro vitae aeternae* Dissertationem pu-
blice proposuit. (plag. 2½ in 8.)

Die 16. Apr. *Joh. Restelio* praeside, *Sveno Gram* Disputationem
de Apibus publice examinandam stitit. (3. plag. in 8.)

Die 18. Maji sub praesidio *Joh. Palmroot*, ventilavit *Caro-
lus Sculteen Westmannus* *Commentarium R. Isaci Abarbanelis in
Jone 3. & 4. Capp.* (plag. 5. in 8.)

Die 22. Maji ante dicto *Joh. Restelio* praeside, *Jacobus Bartho-
lin* Calmariens. *de existentia juris naturae* disputavit. (pl. 13. in 8.)

Die 25. Maji *Jacobo Arrhenio* praeside, *Jacobus Arrhenius* filius
de Sardanapalo Disputationem habuit. (pl. 3. in 4.)

Die 31. Maji *Joh. Restelio*, paule ante nominato, praeside, *Hagvi-
nus*

nuu Kylander Ostrogoth. de idoneo polis. Arist. auditore. Dissertationem proposuit. (pl. 2. in 8.)

HOLMIAE

Augustissimi Svecor. Monarchæ CAROLI XII. Natalem nonâ & decimâ vice refulgentem d. 17. Jun. Oratione panegyricâ in Lycéo Germ. celebravit Magnus von der Ziedt/Holmiens.

Typis excusa est *Ad DEVM ter opt. max. solemnus gratiar. actio simulqve ad Regem Augustissimum CAROLVM. XII. lata adclamatio ob Victoriâ omnium memoris gloriosissimam prope Narram d. XII. Cal. Dec. M DCC. de Moscovitâ reportatam, ex decreto Senatûs Acad. Vpsal. d. VIII. Idus Febr. M DCCI. in ædis Gustavianæ Audit. Majore publica panegyri facta à Johanne Arndio Bellmanno, Eloq. Prof. Reg. (pl. 3. in 4.)*

Typis etiam excipita est *Concio Svetica super obitum Generosissimi & Excellentiss. Comitûs Dni Caroli Bonde, Saeræ Reg. Maj. Sv. Senatoris, Præsîd. Dicast. Dorpatensis in Livoniâ, primar. Legatû extraord. & plenipot. Mediatoris Tractatûs pacis Rysvicensis &c. in templo Ridderholmensi d. 17. Jun. a. 1700. à Petro Malmberg, ad ædem S. Catharinæ Pastore & Consistorii Assessore habita; cui accedunt dicti Dni Comitûs Vita Sveticè & Latinè, ejusdemqve effigies æri incisa, item Carmina quædam funebria variorum Auctorum, variarumqve lingvar. (Alph. 1. & plag. 11. in fol.)*

Venustum Numisma, cui Emblema suppeditavit *Nicolaus Keder* Regii Antiq. Collegii Assessor, à *Carolo Gustavo Hartmanno* hisce diebus sculptum est, quod continet unâ parte epigraphen *GVSTAVVS. I. D. G. REX. SVECIAE.* & effigiem optimi hujus Principis thoracetenus expressam, alterâ epigraphen *NVNC. FORTVNATA. RESVRGES.* & Principem frantem apposito ad pedes (secundum solitum quibusdam imaginibus ejus morem) signo gentilitio discretum & hastâ factum, qui Sveciam erigit muliebri representatam figurâ gerente Labarum tribus coronis ac intermediâ sacro-sanctâ Norâ nominis *CHRISTI* Servatoris insignitam.

Præter hoc & ea, quæ anno superiore, mente Julio, paginâ 203. (ubi versu 31. loco vs̄ *ORBEM.* legatur *ORBIS.*) sunt recensita Emble-

blemata & Symbola, non pauca etiam alia laudati *Kederi* ingenio accepta referuntur, suntque hæc:

In Numismate LVDOVICI. XIV. R. Christianiss.

PAR. SIBI. SOLI. Sol.

In alio ejusdem Num.

QVANTOS. MINIMOQVE. LABORE. LABORES. Hercules clavæ innixus.

In Numismate CAROLI. XI. Regis Sveciæ:

Verba superiora: LVCTVS. NON. IVSTIOR. VLLVS. Inferiora: DENATO. PATRE. PATRIAE. D. 5. APRIL. A. 1697. Svecia, habitu Fœminæ, inœsta in campo cupressifero sedens, dextero cubito basi loculi regii innixio caput sustentans, lævaque manu demissâ clypeum tribus conspicuum coronis tenens; nec non Gothiæ typus Lco, qui adjacens capite reclinato fœminam in lugubrem modum adspicit.

In Num. alio ejusdem:

Suprà: TOTO. MIRABILIS. ORBE. Infrà: ORT. D. 24. NOV. A. 1655. OCCID. D. 5. APRIL. A. 1697. Radii nonnulli Solis occasi. Detur locus voci obsoletæ quidem, at judice A. Gellio, *non insuavis tamen venustatis, si quis autem habeat non sordidam nec proculentam.*

In Numismate VLRICAE. ELEONORAE. paciferæ,
Reginæ Svec.

ADVENTV. SVO. QUIETEM. Luna.

In Num. ejusdem Reginæ alio:

RARO. MIRANDA. NITORE. Margarita.

In Numismate CAROLI. XII. Regis Svec.

Superiùs: TANTIS. IAM. SVFFICIT. AVSIS. Inferiùs: VNCTVS. HOLMIAE. D. 14. DEC. A. 1697. Signa regalia altari imposita.

In Num. aliò ejusd. titulo ibidem CAROLVS.

REDIVIVVS insignis:

Suprà: SIBIMET. SVPERSTES. Infrà: SVÆCIS. REDDITVS. D. 14. DEC. A. 1697. Phœnix capite radiato (ut in Numismatis quibus-

busdam CONSTANTINI. M. aliorumque) stans in Terræ quasi hemisphærio tribus conspicuo coronis.

In calculo ejusdem:

SERENVVS. VT. FOECVNDEM. Sol agrum segetibus & arboribus florentibus lætum irradians ac vegetans.

In Numismate ERN. AVGVSTI. Ducis Br. &

Lun. S. R. I. Electoris:

EST. GLORIA. FVNERIS. EXORS. Sepulchrum formâ pyramidali.

In Numismate FABIANI. WREDE. L. Baronis,

Sacræ Reg. Maj. Sv. Senatoris & Archithesaurarii.

NON. SIBI. SED. PVBLICO. Puteus.

In alio Num. ejusd. jam Comititis:

DECORI. DECOR. ADDITVS. AVITO. Virtus coronam, quali insignia Comitum decorari solent, insignibus imponens Wredicis.

In Numismate IOHANNIS. HEVELII. Consulis

Dantiscani & Astronomi summi:

IN. SVMMIS. CERNIT. ACVTE. Aquila alis altius sublata solem radiantem defixis intuens oculis.

In parietibus Templi interioris Ridderholmensis

cum piæ defuncti CAROLI. XI. Sveciæ Regis

desideratissimi ossa inibi sepulchro conde-

rentur, die nempe 24. Nov. anno 1697.

quatuordecim conspecta cum toti-

dem Basibus literatis sen-

sum componentibus

talem:

CAROLO. MAGNO. SVECOR. GOTH. VAND. Q. REGI.
PATERNAR. VIRTVTVM. HEREDI. GENITRICIS. OCELO.
PATRI. PATRIAE. HOSTIVM. TERRORI. CIVIVM.
AMORI. SACROR. ASSERTORI. PRINCIPI. PIO. IVSTO.
SEMPER. FORTI. SED. MORTE. FORTISSIMO. SVECIA.
MERITO. LVGENS. IVSTA. SOLVIT.

Ecce singula cum singulis Basibus:

1. *Magnis inexhaustis virtutibus.*

Sol.

CAROLO. MAGNO.

2. *Vigilando tuetur.*

Leo Gothicus ad custodiam trium coronar. Svec. advigilans.

SVECOR. GOTH. VAND. Q. REGI.

3. *Est proles digna parente,*

Aquila altè volans oculis in Solem defixis.

PATERNAR. VIRTUTVM. HEREDI.

4. *Quæ tulit hanc decorat.*

Flos, qualem Coronam Imperialem vocant, exornans matrem terram.

GENITRICIS. OCELLO.

5. *Publica procreat commoda.*

Sol agrum segetibus exuberantem fovens.

PATRI. PATRIAE.

6. *Quis impunè obstat ?*

Fulmen.

HOSTIVM. TERRORI.

7. *Stipant & observant.*

Aliquot apes Regem suum aliquantò majorem & coruscum (quemadmodum pictura à cæteris apibus distingvi solet) coronâ circumtegentes.

CIVIVM. AMORI.

8. *Æterni est heic custodia sacri.*

Ara cum igne Vestali.

SACRORUM. ASSETORI.

9. *Cælo adhaeret.*

Pyxis nautica.

PRINCIPI. PIO.

10. *Quas condidit servas leges.*

Sol cum horologio, quod Sciathericon appellant.

IUSTO,

11. *Et vires & animos.*

Leo.

SEMPER. FORTI.

12. *Validissimus dum dissolvitur.*

Globus igneus (*unc bombe Gallicè*) in sublime jactus crepans
medius.

SED. MORTE. FORTISSIMO.

13. *Lugubris rerum facies.*

Globi terrestris pars tribus distincta coronis & nocturnis atra
umbris.

SVECIA. MERITO. LVGENS.

14. *Æterna memoriæ.*

Sepulchrum in modum Pyramidis Ægyptiacæ.

IVSTA. SOLVIT.

In pyramidibus Throni regii subdialis, in quo CAROLVS.

XII. Sveciæ Monarcha à quatuor Ordinibus d.

13. Dec. anni 1697. jure jurando firmatam
sedens suscepit fidem, octo exhibitam
cum Basib. suis hunc confici-
entibus sensum :

CAROLO. REDIVIVO. REVERTENTI. PATRI. PATRIAE.
ARCTOI. ORBIS. GLORIAE. SPÆI. PVBLICAE. HEROI.
MAGNANIMO. ET. CLEMENTI. SVECIA. NVPER. LVGENS.
NVNC. LAETA. SANCTE. SVAM. ADSTRINGIT. FIDEM.

En singula cum singulis basibus ;

1. *Sibimet superstes.*

Phœnix capite radiato.

CAROLO. REDIVIVO.

2. *Redit publici parens commodi.*

Sol oriens.

REVERTENTI. PATRI. PATRIAE.

3. *Sui axis ingens decus.*

Sidus arctoum suis distinctum stellis.

ARCTOI. ORBIS. GLORIAE.

4. *Tot sperantur gaudia.*

Vitis uberrimis floribus lactificos fructus largissimè promittens.
SPEI. PVBLICAE.

5. *Ingentes excelsosque animos.*

Leo.

HEROI. MAGNANIMO.

6. *Mella, non aculeum.*

Apum Rex fulgore insignis prope alveare volitans.

ET. CLEMENTI.

7. *Concedunt tristitia lætis.*

Pars Sphæræ terrestris coronatribus conspicua, orientis Solis
ominosæ noctis aves fugantibus illustrata.

SVECIA. NVPER. LVGENS. NVNC. LAETA.

8. *En dextra fidesque.*

Manus dextera.

SANCTE. SVAM. ADSTRINGIT. FIDEM.

In splendidissimo templo arcis regis Holmiens. antequam
incendio læderetur, quatuor Virtutum, *Fidei*, pu-
tà, *Spei*, *Charitatis* & *Patientiæ* clypeos
exornantia :

1. *Clypeum Fidei:*

MEI. CORONANTVR. FRVCTVS. Malus Punica cum fructibus

2. *Clypeum Fidei:*

NVBILA. MOX. FVGIENT. Sol nube opertus paucos exerens
radios.

3. *Clypeum Charitatis:*

ACCEDE. OPIS. INDIGE. NOSTRAE. Fons.

4. *Clypeum Patientiæ.*

PLACIDE. ET. TOLERANTER. Ovicula.

Tectio cubiculi dormitorii Regis CAROLI. XI. per-
quam venustè appicta, ver & castos Regis amo-
res repræsentantia :

1. NVNC. FORMOSISSIMVS. ANNVS. Area floribus non
unius generis variis hortensibus varia.

2. VER.

2. VER. SVADET. AMOREM. Duæ aviculæ confociatæ in summo arboris frondescens, solo aliquot inter gramin *Primulis* *veris* condecorato.

3. CALORE. LIQVESCUNT. Duo Alpium juga testâ nivibus, quæ paulatim colliquescentes decurrunt in vallem gramine & flosculis vestitam.

4. PRIMVS. GRATISSIMVS. ARDOR. Sol jam orsus super pratum floriferum.

Duabus Laternis magnis per noctem, quæ diem 5. mensis Febr. anni 1701. Svecis nempe, ob Narvam d. 20. Nov. anno superiore

AVXILIANTE. DEO. (quæ voces Svecano exercitui tessera erant) à CAROLO. XII. mirandum in modum liberatam, eucharisticum proximè exc-

cepit, publicè illuminatis elegantè appicita:

Vni:

DESUPER. AVXILIVM. Andromeda scopulo ferreâ catenâ alligata Cetoque exposita, cui Perseus è sublimi se demittens Servator adest.

Alius quidam Vir eruditus ad miram istam Narvæ liberationem designandam iisdem figuris à se quoque adinventis hæc ipsius Persei ex Ovidio commodè adaptavit verba: FAVEANT. MODO. NVMINA. TENTO.

Alteri:

OB. ME. SERVATAM. Narva, specie muliebri, capite turrito, altero sulca genû, sinistra manu clypeum erectum insignibus Narvensibus conspicuum tenens & dexterâ coronam civicam seu quernam porrigens CAROLO. XII. Sv. R. stanti, pone quem Leo Gothicus. Suprà Tessera sive Symbolum *Ned Buds Stely* i. e. *Dei auxilio*, lumine radians.

In Nuptias FRIDERICI. III. Hered. Norvv. Duc. Slesvv.

Holf. &c. & HEDEWIGAE. SOPHIAE.

Svec. Princ. hered.

FLEXIT. ET. CONIVNXIT. Cupido amorum Deus Ducis

ejusque Conjugis nominum initialibus literis F. H. S. ingeniosè flexis & connexis appensum Palmæ (Victoriæ nimirum & connubiâ Symbolum) cum Victor insigniens.

in CLAVM. RVDBECKIVM. Seniore, multar.
artium & scientiarum Virum :

TOT. FVLGENT. LVMINA. IN. VNO. Sidus arcuolum suis micans stellis.

Numismatis destinata :

1. Numismati CAROLI. GVST. Sv. R.

NEC. NVMERVM. HORRESCIT. VIRTVS. Hercules pugnans cum Hydrâ Lernæâ capita habente sex.

2. Numismati CAROLI. XI. Sv. R.

FORTITVDINE. ET. VIGILANTIA. SERVAVIT. Leo stans, qui clypeum erectum tres præferentem coronas uno tenet pectore anteriore.

3. Numismati CAROLI. XII. Svec. R. in Pacem
hoc Proxenetâ Rysvici Christianis redditam :

Superiùs : TANTO. MVNERE. LAETA. TVO. Inferiùs :
PACE. ORBI. CHRISTIANO. RYSVICI. ANNO. M DCIIIC.
PARTA. Europa, figurâ muliebri, stans, capite turrato, à cujus vertice crux exurgit, lævâ adjacentis tauri capiti impositâ, & accipiens dexterâ ramum Olivæ (Pacis signum) à CAROLO. XII. stante, in cujus pectore stella micat polaris.

4. Numismati ejusdem in Victoriâ Narvensem,
ad Regis vultum sic inscribendo: CA-
ROLVS. DEI. AVXILIO. RVS-
SOR. VICTOR.

Suprà ex Martiale: VNVM. PRO. CVNCTIS. FAMA. LO-
QVATVR, Infra: PARTVM. AD. NARVAM. D. 20. NOV. A.
1700. Tropæum ex spoliis de hoste relatis.

5. Ejusdem Numismati inque eandem Victoriâ:

In Summo: SVPERANT. SVPERATA. FIDEM. In imo: D.
20. NOV. A. 1700. Rex CAROLVS in campo, ad Narvam unâ
cum

enm Castello Ivvanogorodensi è longinqvo conspicuam, multâ
strage oppleto obeqvitan.

6. Numismati FRIDERICI III. Hered. Norrv.

Duc. Slesv. Holf. &c.

CONSTANTER. ACVMINE. SVRSVM. Obeliscus, seu La-
pis quadratus è lato paulatim in gracilitatem exurgens inqve acutum
tendens.

Ex Typographiis prodierunt.

Pacifici Verini Öförgripeligt Betänckande / Om och huru
then i vår tid sökte Föreningen Emellan them som emottagit
then öferandrade Augspurgiska Betännelsen / med the öfsta / tiena
kunde til then Christeliga Sörsamlingens wälstånd. Sörsvenskat och til
trycket besordrat / af Nicolao Bergio, Sup. Narv. Stockholm / Tryckt
vith sal. Henrich Keyfers Tryckerij. (2½. plag. in 12.)

Item alius libellus sequentis tituli: *Then dyra Gudz Mannes*
Doct. Martini Lesivernes Bestrifning / såsom den af *Philippo*
Melancktone varit författat; Nu på Swenska af sarr / och på egen
Bekäntnad til Trycket besordrat af Nicolao Bergio, Sup. Narv.
Tryckt i Stockholm / af Michaela Laurelio, Anno 1701. (3.
plag. in 12.)

Ante dictus *Nicolaus Keder*, Auctor est subjectæ Inscriptionis qua-
dripartitæ, quâ insignem lætitiâ suam, ob incomparabilem à Deo ter
opt. max. Augustissimo Sveonum Regi CAROLO XII. contra
Moscovitas in campis Narvensium die 20. Novembris anno 1700.
largè effusèqve concessam Victoriâ, inclutus Magistratus Civita-
tis Holmienis per noctem, quæ diem mensis Februarii anni 1701.
Svecis tunc eucharisticum proximè excepit, publicè testatus est, id-
qve literis Lampadum 2500. beneficio pellucidis in Laternâ longè
maximâ ad hunc finem scalarum instar quater geminarum gradibus
undiqve undeviginti, quot nempe Regi ferè erant anni, in monte con-
structâ Brunconis.

1.	2.
ECCE	ECCE
VENIT	VIDIT
COELI	CZARIS
ARCTOI	TETRA
DECOR	ET. ATRA
AMOR. ET	PERFIDIAE
OCELLVS	SVAE. NOTA
INOCCIDVVS	OMNIBVS
CAROLVS. XII.	SATIS. NOTI
SVECOR: GOTH:	COPIOSAS
VVANDALORVMQ:	ILLAS. COPIAS
MONARCHA. PIVS	ET. PROTERVAS
FELIX. AVGVSTVS	PROH. CATERVAS
PATRIAE. PARENS	QVAE. FIDAM. NARVAM
SVORVM. DEFENSOR	CVIVS. SPES. IN. DEO
LIBERTATISQ: VINDEX	ET. ARMIS. CAROLI
SOLA. ET. FIRMISSIMA	VICTRICIBVS. SITA
OMNIPOTENTIS. FIDV CIA	ARTISSIME. OBSESSAM
MIRANDVM. IN. MODVM. NIXVS.	ALIQV. ANDIV. PRESSERE.

Præter supra memorata Scripta etiam Holmiæ Svecorum literis Wankifvianis impressum *Johannis Conradi Dürrii*, P. P. *Enchiridion Theologiæ Moralis*, in quo Virtutes & Officia Hominis Christiani, tum *in genere* tum *in certis Vita Statibus* considerati, explicantur; in Usum studiosæ juventutis autem curâ ac impensis *Jesperii Sörvedbergii*, S. Theol. Prof. Prim. & Pastoris Vpsal. editum: Cujus *Consilium*, nec non *Theol. Moralis necessitatem usumque insignem Oratio*, ab ipso Vpsaliæ d. 24. Octobr. 1699. publicè habita, operique præfixa, ingenuè exhibet. (1. Alphab. 10 $\frac{1}{4}$ plag. in 8.)

EX INSVLA THORSINGIA

Petrus Jani Lucoppidanus Pastor Ecclesiæ Landensis ibidem, explicationem hanc dedit *Problematis Curiosi*, in *Novis Literariis Mens.*

3.	4.
ECCE	ECCE
VICIT	IVRE
PARVA	OPTIMO
QVIDEM	NVNC. DE
AT. PER. DEI.	TARTAROR:
DEXTERAM	ET. TVRCAR:
DEXTERRIMA	VICTORE
HAC. MANV. SVA.	TRIVMPHAT
VT POTE. QVA	VICTOR. ILLE
VELVT. MVSCAE	A. DEO. DATVS
MOSCHI. NECATI	QVI. ANNO. VIX
CAPTI. ET. PVLSI	VNDE VIGESIMO
RELINQVENTES	SVAE. AETATIS
NON. SINE. MAGNO	SVMVM. GLORIAE
CZARIS. TORMENTO	SUPERAVIT. GRADVM
OMNIA. TORMENTA	LAETATVR. PROINDE
INQ. SIGNVM. CLADIS	MAGISTRATVS. C. HOLM:
ET. STRAGIS. INSIGNIS	AGENS. DEO. IMMORTALI
SIGNA. LONGE. PLVRIMA.	IMMORTALES. GRATIAS.

Menf. April. 1701. p. 127. ad folvendum propofiti.

Problema hoc eft.

Sempronius Testamentum fecit, in quo legavit novem Scholaribus pauperibus, quorum anni harmonica proportione sefe fequuntur & in summam collecti dant 68. annos, 18. septimanas, 5. dies, 12. horas (365. diebus in annum computatis) eximiam summam harmonica proportione ita distribuendam, ut minimus natus, qui plura requirit educandus, maximam accipiat summam, maximus natus minimam, Medius accipit 504. Thaleros, cujus Ducati dant numerum septimanarum aetatis ejusdem. Quot annos nati? Quid singuli accipiunt? Quanta legati summa? Haecenus illud.

Explicatio.

Ita accipio: Ducatum unum aequivalere duobus Thaleris, at-

Nn

qvc

que hac ratione ætatem Medii, qui 504. Thaleros accepit, fuisse 252. septimanarum, & eadem ratione ex summa annorum omnium, sc. 68. an. 18. septim. 5. dies 12. horas. quæ constituit septimanas $3,64\frac{1}{2}$ colligit totam legati summam 7129. Thalerorum.

Datâ igitur totâ legati summâ cum portione Medii, item totâ ætatis omnium summâ, cum ætate Medii, reliquum est, ut dati numeri septimanarum & Thalerorum proportione harmonicâ in 9. portiones ita distribuatur, ut datorum Mediorum ratio habeatur.

Proportio autem Harmonica, cum diversa sit à proportione Arithmetica & Geometrica, hanc analogiam requirit inter tres numeros, siue tres illi proximi fuerint, siue in continuata progressionem, duo remotiores cum medio aliquo, à quo utrinque æqui distant.

Sicut se habet maximus ad minimum, ita se habet differentia maximi & medii, ad differentiam medii & minimi.

Hac itaque Harmonicâ proportione dispositi sunt novem hi Numeri septimanarum, & eorum dupli sc. Thalerorum.

Numeri septimanarum.		Numeri Thalerorum.
1	140	280
2	$157\frac{1}{2}$	315
3	180	360
4	210	420
5	252	504
6	315	630
7	420	840
8	630	1260
9	1260	2520
	<hr/>	<hr/>
	$3564\frac{1}{2}$	7120

Methodus autem quam pro invenienda hac numerorum proportione adhibui, hæc est:

Pro primo & nono Numero posui simpliciter 1 & 9 inter quos

quos medium harmonicè proportionalem quæsi pro numero quinto. Deinde medium inter primum & quintum pro tertio. Hinc inter quintum & nonum pro septimo, inter primum & tertium pro secundo, & sic intermedios ceteros omnes.

Facile autem est inter quoslibet duos numeros invenire medium Harmonicè proportionalem, ope hujus Regulæ:

Ex summa extremorum in medium ducta procreatur numerus duplus producti ex primo in tertium.

Ex fundamento hujus Regulæ duco primum in tertium & ejus producti duplum divido per Summam primi & tertii, & quotus erit medius quæsitus. E. g. Inter 1. & 9. volo medium: duco 1. in 9, & manent 9, cujus duplum 18 divisum per 10, id est summam 1. & 9, relinquit quotum $1\frac{8}{10}$ pro quæsito medio inter 1. & 9.

Atque ita procedendo nati mihi sunt novem hi numeri Harmonicè proportionales

1. $1\frac{1}{2}$. $1\frac{2}{3}$. $1\frac{1}{2}$. $1\frac{8}{10}$. $2\frac{1}{3}$. 3. $4\frac{1}{2}$. 9. qui additi summam faciunt $25\frac{72}{80}$

His autem numeris ita inventis, cum non æquè mihi constare potuerit, an veram proportionem inter primum & ultimum numerum initio assumpserim, cum hæc alia atque alia esse posset, nisi ratio habenda esset medi dati, tentavi an hac proportione datum Authoris numerum medium consequi liceret, quod si enim hæc non successisset, alia inter primum & ultimum investiganda fuisset proportio. Ideoque per vulgarem proportionis Regulam Arithmeticam ita calculum institui

$$25\frac{72}{80} - \quad - \quad 7129 \quad - \quad - \quad 1\frac{8}{10} ? \text{ facit } 504.$$

quod cum ex voto successerit, & ipsum numerum Authoris producerit, dubitare porro non potui, quin cætera omnia ad Authoris postulatam rectè sese habeant. Facili itaque negotio cæteri omnes quæsi numeri per eandem rationem ex supra inventis procedunt.

Inventà jam hoc Numerorum proportione, Septimana in Dies, Dies in annos redigantur, habita ratione Anni exactè 365. dierum, & ex Authoris postulato ordo numerorum qui Thaleros continent, invertatur, ut minori ætati major assignetur portio.

Erit itaque

Ætas singulorum:

Portio singulorum
ex legato:

	Ann.	Septim.	Dies	hor.	Thaleri.
Primi -	2	35	5	-	2520
Secundi -	3	1	-	12	1260
Tertii -	3	23	4	-	840
Quarti -	4	1	3	-	630
Quinti -	4	43	3	-	504
Sexti -	6	2	1	-	420
Septimi -	8	2	6	-	360
Octavi -	12	4	2	-	315
Noni -	24	8	4	-	280
	68	18	5	12	7129

KILONII

D. Job. Ludovici Hannemanni

Meletema de Sole.

Memorable dictum est, quod legitur Psalm. XIX, 5. in sole posuit (scil. Deus) Tabernaculum suum. Sic hoc dictum intelligendum ac hunc genuinum ejus sensum esse, est constans nostra sententia. Non obstat; *Deus quidem in cælis, nunquam autem in Sole habitare dicitur.* Resp. Cæli cælorum ipsum non capiunt, siquidem immensam habet omnipræsentiam. Sed locus hic ita accipi debet. Quod Deus talem tantamque vim, potentiam virtutemque Soli dederit, ac si Deus actu tabernaculum suum, habitationem suam, in eo haberet. Itaque Sol quasi Dei vicarius, qui non suspenso Dei concursu Rerum naturalium œconomiam generationis, corruptionis, aliarumque functionum negotia curando, architectando gubernat. Est itaque Sol omnium Creaturarum corporearum nobilissima, præstantissima, & mirabilissima, à qua tanquam ab Archæo aliquo totius Naturæ Œconomia in suo esse, in suo fieri, & in suo operari dependet. Quod autem Solem aliter Mathematici, aliter Philosophi considerent, notum est. Quod & antehac planetis fuerit annumeratos, icimus.

scimus. Verum eum merito ex Planetarum civitate proscribimus, & in digniorem locum evehimus. Quod autem non planeta sit, sequentes rationes demonstrabunt. (I.) Planetæ habent motum vagum & vagabundum. Sol habet quintuplicem constantem uniformemque motum (α) circa suam axem (β) Motum ejaculantem lucem & ignem. (γ) Motum attractivum, quo aquas sursum attrahit, ut ex ea formentur nubes. (δ) Motum Magneticum, quo lucem & ignem rursus attrahit. (ϵ) Motum quendam Mysticum. (II.) Planetæ patiuntur suas phases, vel incrementa & decremента luminis: Sol est nunquam non pleni perpetuique luminis. (III.) Quicquid luminis, quicquid ignis in se habent planetæ, mutuatur à Sole; hic autem à nullo sibi dedit quicquam mutuatur, vel commodato accipit. (IV.) Planetæ sunt corpora opaca, crassa, non secus ac nostræ telluris globus; Sol è contra est substantia fluidissima, liquidissima, perpetuo perenni que motu ebulliens, scaturiens, ac in Centrum suum remeans. (V.) Soli tribuitur, quod Sol & homo generent hominem. Eodem modo Sol & vegetabile generant vegetabile. Sol & minerale generant minerale, ita ut Sol activè & passivè sit paupermion. Hoc nulli planetæ tribuitur.

Nec omittendum: Sol tempore passionis Christi non per Eclipsin, vel interpositionem lunæ obscuratus est, qui hoc sentiunt, Scripturam ignorant. Verum Sol tempore eo non secus ac mare vehementissimo vento agitatam, etiam in se agitatus vehementissime fluctuavit, qui ignei fluctus despumarunt, hi que spumantes fluctus lucem ejus obscurarunt, quemadmodum videmus, quod spumæ copiosæ splendorem aquæ pellucidam obnubilent, & quod maris aqua quando illud venti agitant, solito obscurior & nigrior est, simili ritu se habuit obscuratio Solis tempore passionis Christi, quo tempore ex hac impetuosa & violenta fluctuatione innumeræ maculæ Solis lucidam discum obscurarunt. Maculæ Solis nihil aliud sunt, quam spumæ ignei maris. Frustra itaque hic fingunt Eclipsin (verum hac de re peculiari meletemate D. V. agam) Jam obtinebimus, quod Sol sit mare igneum, nunquam non fluctuans ac ex se ejaculans ignem non tam contumentem quam foecundantem, vivifi-

cantem, ac prolificam vim hypostaticam mineralibus, vegetabilibus animalibusque largiens beneficio sui floris. Quod ignis sit (1) probabimus Scripturæ Sacræ asserto, Syracid. XLIII. 3. *Quis meridianus torret regiones, quis ardorem ejus ferre poterit, v. 4. Ter tanto magis montes exurit, quam qui fornacem sufflat accendendi operibus: Vapores igneos exhalat, atque splendor radiorum oculos præstringit.* Alia Versio reddit: *Radios igneos exsufflans.* (2) Quod Sol sit merus ignis, vitra caustica comprobant, quorum recentius, cum ubique sint obvia, jam superfedemus, vide inter alia *Acta Lipsiensia* anni 1691. p. 518. 519. Quod si (3) robur aliquod insit magnorum virorum suffragiis. Tunc ex antiquis præter complures *Anaxagoras, Anaximander, &c.* ex recentioribus, *Simon Marius, Athanasius Kircherus, Raphael Aversa, Dygbaeus, Denfingius, Stair, Flad, Sebastianus Viridig, Sturmius, Morhofius, St. Romain, Emmartus, &c.* idem asserunt. Neque à vero alienum est, si asseramus: Solem esse Mercurium nitro-sulphureo-salinum perpetuo fluore è Centro suo scaturiens, ebulliens, rebus naturalibus omnibus vegetativam, quibusdam & sensitivam, aliqubus ex utraque mixtam vitam & vim hypostaticam largiens ac in iis perenni influxu renovans. Adeo ut hoc respectu Sol rectè dicatur *Ætærium thesaurorum*, quibus Deus mundum donat, inexhaustum Domini. Duo Experimenta erudito orbi expendenda proponimus, alterum è *Dygbaei*, alterum è *St. Romain* relatione damus *Tract. I. Cap. VII. de Natura corpor. §. 8. p. 62.* Subit animum, ait, hac occasione memoria rari admodum Experimenti, quod nobilis quidam vir fidei sincerissime mihiqve amicitia conjunctus simus vidisse se affirmavit, Vasorum Vitreorum scilicet ope peculiari quodam modo factorum, & artificiosè dispositorum, collectos Solis radios in pulverem fusci coloris, aut purpurei in rubrum vergentis præcipitata fuisse. Fraus nulla huic operationi subesse potuit, nihil enim in vasis antequam disponderentur, continebatur, peragi enim debet in calidiori anni tempestate, ut effectus iste sequeretur. Hac porro operatione aliqubus diebus duæ ferè uncie colligi potuerunt. Natura erat ille mirè subtilis, quæ ipsum etiam aurum corporum omnium, inter quæ versamur, gravissimum, visua ut sic dicam spiritali penetraret, &c. Concludit *Dygbaeus*:

Existimo pulverem istum fuisse corpuscula quaedam radios Solis comitantia, & ab iis collecta, non autem puram sinceramque illorum substantiam. Nos sentimus & hanc substantiam pulveris quoque e sole cum radiis profluxisse. Verum hac de re peculiari meletemate D. V. discurreremus. *Saint Romain c. 9. sue Physicæ p. 175. 176.* Dicebat itaque se in provincia Præfecturam gerentem, hominem injuste morti damnatum eâ liberasse, qui in grati animi rem quendam ei monstrabat admirandam. Hic homo inquebat, Vas sumit, in quod tria injiciebat Simplicia, idque inhumavit in loco radiis solaribus (qui fumi sunt tubilissimi) exposito, & accepto speculo concavo, vel parabolico, eoque loco opposito collocato radii collecti, & concentrati turmatim in vas illud descendebant, in quo tria quæ repetiebatur clara, subflava, & pulverulenta, quæ in matricula cocta in pulverem redigebatur, qui cum borace commixtus vertebatur in aurum, id quod tribus diversis præstitum est vicibus. Ex hoc Experimento colligere est, annon radii solares suppedient aquam & flammam inservientes productioni auri, quod ut dixi Solis filius legitimus, & patris imago in terra est. De his duobus experimentis jam arbitrentur eruditi. Nos mentem nostram D. V. peculiari meletemate aperiemus.

Die 28. Julii Disputationem Juridicam, Sereniss. Princ. ac Dn. Dn. FRIDERICI IV. Clementis. Mandato de *Justitia*, tam commutativa, quam distributive Proportionibus, sub Præsidio *Samuelis Reyberi*, J.C. Cod. & Mathemat. Prof. Publ. h. t. Fctis Juridicæ Decani, *Johannes Seger*, Sandoviâ Marchicus, LL. Studiosus, habuit. (2. pl. in 4.)

Die 3. Augusti Dissertationem *Fridericianam de Temperie Aeris*, & inde ortâ *Athenæi Cimbrici Salubritate*, Præside *D. Wilh. Huld. Waldschmidt*, Med. & Philosophiæ Experimentalis Prof. Ord. Fctis Medicæ Decano, & S. R. I. Academiæ Leopoldinæ N. C. Collegâ, *Balthasar Krysingius*, Med. Candidat. & Practicus Flensburgensis, publicè ventilandam suscepit. (2½. pl. in 4.)

Typis Reutherianis exscripta est *Joachimi Tiedii Cyclus Lunæ*

ne Solaris, eiqve superstructum Calendarium Novum verè Perpetuum ac Perfectum: Subjiciuntur in fine Tabula Dominicales & Festivales huic nostræ non solum, sed aliis etiam Anni formis applicabiles. Item: Tabula Paschalis, in quâ sistuntur omnia Paschata Juliana & Gregoriana, uno intuitu conspicienda, per multa sæcula, cum præfatione Samuelis Reyheri, J.C. Codicis & Mathematicum Prof. Publ. t. r. Facult. Jurid. Decani. Kiliz, 1701. (9½. plag. in 4.)

HAMBURGI

Die 30. Aug. Præfide *Sebastiano Edzardo*, P.P& Gymnas. nunc Rectore, *Joh. Christophorus Krüßite*/ Hamburgensis, de *Enuntiationibus Contradictoriis* adversus *Valentinum VVeigelium* disputavit. (3½. plag. in 4.)

Typis & sumtibus *Thomæ à VViering* in publicum prodiit *Pascasii Grosippi Mercurius Bilinguis, s. Nucleus Linguae Latine*, nunc primùm in *Locos Communes* redactus & auctus Appendice. Hoc est, nova facilisque ratio Latine vel Germanicæ Linguae, intra vertentem annum addiscendæ. In usum eorum, qui alterutram linguarum jam intelligunt. Germanicus titulus ita habet: *Kern der Lateinischen Sprache/ nun zum ersten mahl in kurze Sprüche unter gewisse Titel gebracht/ und mit einem Anhang vermehret. Oder eine ganz neue und leichte Art die Lateinische oder Deutsche Sprache innerhalb Jahres-Frist fertig zu erlernen. Zum Gebrauch derjenigen/ welche eine von diesen beyden Sprachen schon verstehen. Aus dem lateinischen ins Deutsche übersezet von Johanne Jacobo Schürero, R. S. Hamburgi. 1701. (12. plag. in 8.)* Libelli hujus *Vnum Magistri* item ac *Discipuli officium, Gass: Scioppi* præfatio clarè docet.

NOVA LITERARIA
 MARIS BALTHICI ET SEPTENTRIONIS,
 Edita Mense Octobri M DCCI.

ROSTOCHII

Evulgavit nuper Reverenda *Facultas Theologica Rostochiensis* Scriptum vernaculum, quo *Responsum suum, in Causâ Boesianâ, de Terminò salutis humana peremptoriò*, haud ita pridem editum, à variis Adversariorum impugnationibus, imprimis autem *Apologiâ Boesianâ*, vindicare & tueri studuit. Titulus ita habet: Des in Causâ Boesianâ gegebenen Rostockischen Responsi nothwendige und Schrift-gemässe Beschirmung: darinnen das Responsum selbst zu Anfang gesetzt/nachher aber von unterschiedlichen Ansechtungen / und sonderlich von der Apologiâ Boesianâ Christ-glimpfflich vindiciret / auch zugleich incidenter der Tractat M. Boesii, de Terminò Salutis humanæ peremptoriò, nach Nothdurfft perlustriret und refutiret worden. Zur Ehre der hocherhabenen Gnade Gottes/zu beybehaltung der D. Wahrheit/und zum Unterrichte der Geirreen/auff geschenees Ansuchen endlich ans Licht gestellet von *Facultate Theologica Rostochiensi*. Rostock und Leipzig/bey Joachim Widen/ 1701. (3. Alfab. in 4.) Huic scripto præmittitur præfatio necessaria contra D. *Rechenbergium*, quippe, qui, antequam Scriptum hoc plenè typis fuit exscriptum, literas *FCtis Theologicæ Rostoch.* ad vicinas *FCtes Theol. & Ecclesias* impugnare cœpit in dem ersten Anhang setzier siebenden Beylage/ cum fortè exemplar litterarum illarum accepisset, quibus consensus in hac doctrinâ à vicinis Acad. & Ministeriis *Facultas Theol.* requisivit sub titulo: Kurzer Bericht wie der Theologischen Facultät zu Rostock Streitigkeit erwachsen von der von Gott dem Menschen bestimmten Gnaden Zeit. In ipso autem hoc Scripto Germanico sequentia 7. Capita ordine tractantur (1) der aufrichtige Vorbericht / wie die ganze

Wörsliche Sache an die Theol. Facultät zu Rostock gebien/ nebst dem was bey ihrem Responsio zu erinnern. (2) Eine offenbare Vorstellung der in dem Arsovischen (Soravischen) Schreiben an die Leipzische Facultät übel verstellten und verkehrten Wahrheit. (3) Die Beschuldigung Ihrer Lehre vom Chiliasmo wieder das/was gegen dieselbe in dem Leipzischen Responsio der halbbesetzten Facultät dem M. Bösen zu gute gesetzt worden. (4) Die Begeben Vertheidigung des Rostockischen Responsio gegen den verstorbenen Apologeten M. Bösen, mit der Prüfung dessen, was Er für sich vorbringen wollen. (5) Ihre der Facultät nothwendige Verwahrung wieder den Editorem von den absurden Verberichte und Continuacione Relationis. (6) die billige Antwort auff das, was hin und her etwa sonst Ihnen den Rostochiensibus Theologis zum unbilligen präjuditz diversim hierüber geschrieben/ und (7) Eine offenbare Erklärung über das/was Sie von dem Termino gratiæ revocantis & salutis humanæ lehren/ halten und glauben/ und darin so wohl Ihrer löblichen Vorfahren/ als des allergröste Theils der Evangelischen Lehrer Fußstapffen beständig chureten. Eidem Scripto annectitur Schediasma aliud, cui titulus: Uebereinstimmen des Zeugnis der Wahrheit von der Lehre / daß einen jeden Menschen die Thür der Gnaden bis an sein Lebens-Ende offen stehe; Aus der Bekännis unterschiedener / meistens an dem Baltischen See-Strand liegenden Universit.-und Kirchen / zusammen aetragen/ und zu mehrerer Befräftigung der Wahrheit / und Ueberzeugung der Irrenden an den Tag gegeben von der Theologischen Facultet in der Universitet Rostock. (6z. plag. in 4.) Varia hoc Schediasmate diversorum Maris Balthici Collegiorum Theologicorum, ad præmissam Rostochiensium (*de portâ gratiæ ut mini ante vitæ finem clausâ*) quæstionem Responsa continentur, videlicet: Responsum Ministerii Gustroviensis, Lubecensis, Lunenburgensis, Stralsundensis, Dantiscani, Wumariensis, Facultatis Theologicæ Gryphwaldensis, Ministerii Stetinensis, Rostochiensis, & Sverinensis. Ubi ad Responsum Ministerii Lubecensis notandum, Typographi culpâ in id nonnulla irreplisse *napopduata*. Nam p. 3. lin. 9. post vocem daß/ omissa sunt verba: vorausgesetzt/ daß. p. 4. lin. 5. legendum: daß Gott

Sott nach seinem vorhergehenden Richterlichen Willen. p. 7. lin. 32. pro redet/substituendum: lehyref. (Occasione hâc monendum duximus, in Scripto quoque Ministerii Lubecensis, mensc Augustô p. 256. recensito, cui titulus: *Truhergige Warnung/ &c. Sphalmaia nonnulla typographica occurrere, quæ B. L. sequentem in modum emendabit: Pag. 5. lin. 18. vox also delenda. P. 29. lin. 8. pro Sternius, legendum Steinius. P. 55. lin. 10. pro verlesen/ legendum vels leiden. P. 71. lin. 6. omiffa sunt verba: zum Mose sagt. P. 100. lin. 19. pro in diesem Articul/ leg. in diesen Articul. Si quid præterea occurrerit, B. L. se corriger.*

Die 4. Sept. D. *Andreas Daniel Habichhorst*, F&is Theol. & Collegii Ducalis totiusque Vniversitatis Senior hodieque Decanus, Programma publicavit, quo *Disputationem Inauguralem M. Christophori Conradi Gœrizii* Regiom. Borussi, Prof. Theol. Extraord. in patriâ abs Regimine Regio Regiomontano nominati (cujus jam supra meminimus an. 1700. p. 11. 141. 239. & an. 1701. p. 66. 130. & 139.) seq. d. 13. habendam indicxit, simulque *Ortum, Studia & Vitam* Candidati hujus commemoravit. (2. plag. in 4.)

Die 6. Sept. Præfide D. *Johanne Schapero*, Med. Prof. Publ. Ducali & F&ctis suæ Pro-Decano, *Disputationem Inauguralem de Variolis*, superiori Mense Augusto p. 258. seq. indictam, habuit *Johannes Brand*, qui an. 1677. Lubecæ natus, literisque in Scholâ patriâ innutritus, simulque Duce Lubecensi Medico *Tiedemann* Medicinæ fundamentis instructus, an. 1698. *Lipsiensem* adiit Academiam, & ante annum *Rostochiensem*, in quâ Præceptore usus dicto Præfide suo D. *Schapero*, quartâ vice Medicinam inchoavit tantoque successu absolvit, ut antequam exteras visurus terras hinc abiret examina pro obtinendis honoribus & privilegiis Doctoralibus subiret. *Disputatio* constat 6. plag. in 4o.

Die 7. Sept. sub Præsidio M. *Zacharia Grapii*, S. Theol. Ddi, & Phys. ac Metaphyf. Prof. uti & Archi-Diaconi Jacobæi, *Spicilegium Historico-Philologicum*, quo historia Literaria Alcorani sistitur, respondendo proposuit *Jochimus Mansel*. RoA. (5. pl. in 4.)

Die 11. Sept. Inaugurale Programma publicavit D. *Job. Petrus Grünenberg*/S.Theol.Prof.& Consist.Ducal.nec non Dist.Mecklenb. Superintendens, inq; hoc actu Decanus, quo *vitam M. Job. Heinrici Zengen*/Pastoris Fehrbellinensis, S.Theol.Candidati, describit, simulq; ad illius Disputationem Inauguralem seq.d.15.habendam invitat.(2.pl.in 4.)

Eodem die *Jo. Joach. Schöpffer*/ J. V. D. & Prof. Comes Palat. Cæl. Consist. Duc. Assessor, Academiae hodie Rector, atqve FCtis suae Pro-Decanus duo Programmata publicavit, quibus Disputationes Inaugurales Juridicas, *Job. Friderici Oerthlingii*, Brunna-Mecklenb. Consist. Ducalis Advocati & Procuratoris Ord. & *Conradi Bernhardi Schwaben*/ Sternbergâ Mecklenb. suo sub Præsidio uno eodemqve die 19. Septembr. ventilandas indixit, vitasqve ipsorum descripsit. (pl. 1 $\frac{1}{2}$. & 1. in 4.)

Die 13. Sept. sub Præsidio dicti antea D. *Habichborstii*, FCtis Theol. Senioris & h. r. Decani, paulò ante memoratus M. *Christoph. Conradus Gærizius*, Regiomontanus Borussiae, Disputationem suam Inauguralem, in qua, *Jesaias S. S. Trinitatis Proæo*, ex eisdem Cap. XLVIII, 16. demonstratur, horis antè & pomerid. defendit. Locum illum Jesaianum, ut attentiore animi lance enoderet, tres instituit Sectiones. *Prima verum Loci sensum*, & quicquid pro eodem confirmando facit, exponit. *Secunda* variorum *Psephermenias*, & pro iis allatas inanes ratiunculas explodit. *Tertia* ad praxin salutarem explicata dirigit. (7. plag. in 4.) Candidatus hic natus est an. 1677. Patre *Conrado Gærizio*, Archidiacono quondam Templi Cathedralis apud Regiomontanos, Scriptis quibusdam Anti-Syncretisticis inlyto, cumqve in Scholâ patriâ Cathedrali, Rectore M. *Job. Deuschio* in literis eousqve profecisset, ut lucem ferre Academicam posset, an. 1694. Studiosis Academiae patriæ annumeratus, & Præceptorem in Philosophiâ nactus est M. *Danielem Hoynovium*, in Theologicis vero *Gothofredum VVegnerum* & D. *Paulum Pomian Pesarovichium*, sub quorum Præsidio aliquot Specimina edidit, præcipuè *Christiano Helvichio*, Med. D. ad Papaturam transfugæ opposuit *Theologicam rationum ejus irrationalium discussionem*, eamqve an. 1699. sub Præsidio D. *Pesarovichii* defendit. Anno superiori

periori Mense Aprili in ead. Academiâ patriâ gradu Magisterii ornatus, & alios in Philos. & Theol. docere cœpit; cumqve faventibus Patronis illustribus Theologiam in Patriâ profiteri intenderet; proindè non tantum in Patriâ, sed & apud externos documenta profectuum Theologicorum edere Gradumqve in Theol. petere decrevit, adeoque superiori anno mense Decembri *Rostochium* ingressus, duas mox Disputationes Mense Febr. & Apr. a. c. sub Præsidio D. *Qvistorpii* t. t. Rectoris Acad. & D. *Fechrii* habuit, iisque viam sibi ad petendos honores paravit: siquidem & Mense Junio sub Decanatu Præsidis sui jam dicti examina pro Baccalaureatu & Doctoratu subit. Cumqve finitis examinibus testimonio Fctis Theologicæ, & commendatione ornaretur, mox à Regimine Regio Regiomontano ad Prof. Theol. Extraord. ritè est nominatus.

Die 15. Sept. Præside *D. Grünenbergio*, ad actum illum Decano, *M. Joh. Henricus Zenge* Pastor *Fehrbellinensis*, supra dictus, Disputationem suam inauguralem, de *Gratiâ præ Mole Peccati superabundante* è Rom. V, 20. horis ante & pom. ventilandam proposuit. Tribus Disputatio hæc absolvitur Capitibus, quorum I. de *Indicio Peccati per Legem*. II. de *Ingenti Mole Peccati*, & III. de *Superabundantiâ Gratiæ Divinæ agit*. (5½. plag. in 4.) In lucem editus hic Candidatus est *Ludersdorffii* in prædio *Marchiæ Brandenb.* an. 1665. Patre *Joh. Christoph. Zenge* Præsfecto quondam militari, præprimis in *Gymnasio Suevo Coloniensi* literis eo successu fuit imbutus, ut an. 1685. *Lipsiam* abiret. Biennio ibi transacto *Vittebergam* abiit, ibiqve Magisterium Philos. accepit. Inde an. 1687. *Potsdamium* ad Conrectoratum, & post biennium a *Sereniss. Marchione Brandenb. PHILIPPO WILHELMO* ad Pastoratum *Chiliadis* vocatus est, quo tempore integrum ferè *Belgium* cum regionibus Germaniæ permeavit. Tandemqve per sexennium jam adeoque factis diu in castris & præsidiis versatum Ecclesiasten laudatus modò *Marchio Electori Brandenburgico*, jam Regi quoqve *Borusiæ* commendavit, à quo etiam *Fehrbellinensibus* an. 1695. Pastor est datus, cum ægrè è castris dimitteretur, in illisqve jam an. 1689. uxorem duxisset, filiam *Martini Guldenbaupii*, *Consulis Potsdamensis* & Ele-

Æoralium ex ubi be illa reditum Præfecti. Et licet diversis exinde literis alio desideraretur & vocaretur, præsertim ad Pastorum Ecclesiæ *Osterburgensis* & vicinarum Inspectionem; posteaque ad Superintendenturam Diocesis *Gardelegensis*; suæ tamen, quam deamat, Ecclesiæ docendo præesse mavult, quosque Deo & Regi placerit. Interim orthodoxias & eruditionis Theol. solennius testimonium petiturus, per vestigia agnati sui *B. Salomonu Lentzii*, S. Th. D. & Superint. quondam *Ratisbonensis* ductus, sub Decanatu superio. i *Grünenbergiano*, Facultati Theol. nomen proficere non dubitavit.

Die 19. Sept. sub Præsidio laudati supra *D. Joh. Joachimi Schöpfferi*, Acad. p. t. Rectoris & FCTis suæ ProDecani Disputationes suas Inaugurales Juridicas habuerunt *Joh. Fridericus Oerthlingius*, *Brunnâ* Mecklenb. Consistorii Meckl. Procurator Ord. & *Conradus Bernh. Schwabe*, *Sternbergâ*-Meckl. cum diversis diebus propter angustiam temporis & instantem seq. die 20. Promotionis actum haberi non potuerint. Et illa quidem *Oerthlingiana* occasione I. *de contrah. emt. probat in Nummis non Substantiam, sed Quantitatem esse attendendam.* (4. plag. in 4.) Hæc verò *Schrvabiana* agit de *Diffessione Instrumentorum*, vulgò von *Verlängnung der Hand und Siegel.* (3. pl. in 4.)

Die 20. Sept. Sollemnisimus Promotionis Doctorum actus in tribus Facultatibus Majorum more in Templo Mariano est celebratus. In primo actu Theologico Decanus & Promoter idemque simul ProCancellarius *D. Andr. Daniel Habichhorst*, Facultatis Theol. & totius Academiæ Senior, trigam Candidatorum, nempe *M. Zachariam Grapium*, *Rostochiensem*, S. Theol. Baccalaureum, jam an. 1697. hic promotum, *Phys. ac Metaph. P. P.* & *ArchiDiaconum* hic *Jacobzum* supra sapius pauloque antè laudatum, & *M. Joh. Heinrichum Lenzem*, *Ludersferfio* Marchicum, Ecclesiæ *Fehrbellnensis* Pastorem, nec non *M. Christoph. Conradum Garizium*, *Regiomontano-Borussum*, ad Professionem Theol. Extraord. in patriâ nominatum (quorum Disputationes Inaugurales paulò antè memoravimus) fu-

supremo in Theol. Doctoratus gradu insignivit. Oratio Decani egit de *Obstaculo Studii Theologici*, quibus id sæpè turbatur & difficile redditur. Quæstionem, & quidem tergemina[m]. *Pietistis*, Juniores Theologos concipientibus, oppositam solvit primus ex Doctoribus novellis, an scilicet 1. *Junioribus Viris*, qui donis sufficientibus sunt *infructi*, *Officia publica* & *Gradus summi in Academiis* sint conferendi? 2. *an Seniorum perperam sententiarum hypothèsibus se opponere juniores Theologi queant?* 3. *Quid in presenti negotio juvenem Theologum debeat illiquæ auctoritatem conciliet?*

In secundo actu Juridico ProDecanus D. *Joh. Joachimus Schöpfferus*, Acad. h. t. Rector, Procancellario D. *Johanne Barnstorffio*, Institut. Prof. P. Doctorem Juris creavit *Henricum Joach. Sibrandum*, Rostoch. Moralium hic Prof. Senatorium designatum, cujus in N. L. an. 1700. p. 193. meminimus; Licentiatos verò Juris reventavit *Joh. Frid. Oerthlingium*, Brunna-Meckl. & *Conradum Bernh. Schvabium*, Sternberga-Mecklenb. quorum Disputationes Inaugurales paulo antè laudavimus. Oratio Pro-Decani ventilavit quæstionem: *an hostem armatâ manu, in amici territorio sine hujus consensu persequi liceat?* Procancellarius autem dixit de *uberri-mâ Studiorum Academicorum messe*. Quæstio Doctori novello *Sibrando* proposita hæc fuit: *quid de titulis Academicis sentiendum sit?*

In tertio actu Medico, ProDecano D. *Ernesto Schapero*, Medicinæ Practicæ & Chymicæ Prof. Ducali, & Procancellario D. *Bernhardo Barnstorffio* F. C. t. Medicæ Seniore, Doctoris Gradu ornati sunt *Henricus Ernestus Fechtius*, Durlaco-Badensis, tertius, D. *Jo. Fechtii*, S. Th. P. P. filius, cujus Disputationem Inauguralem supra pag. 99. recensuimus, & *Joh. Brand*, Lubecensis. Thema Orationis Pro-Decani Promotoris fuit *de felici animæ cura per corporis curationem*: Oratio autem Procancellarii demonstravit proverbium illud: *Optimus Theoreticus pessimus est Practicus*, in veritate nullatenus esse fundatum, sed apertissime fallum. Tandem Quæstio novitio Doctori *Brandio* proposita hæc fuit: *quid de emtione tenendum, quâ grâ à varioloso suarum variolarum certum numerum, ean-*
demque

demque earum qualitatem pretio statim soluto emit? quâ expeditâ Idem simul gratis ritè actis actum clausit.

Die 29. Sept. ipso Michaëlis Festo Programma publicavit D. *Job. Joach. Schöpffer* / Acad. h. t. Rector, quò *Diabolum san- quam Studiorum hostem* Civibus Academicis odio prosequendum s'vadet. (1. plag. in 4.)

STRALESVNDÆ

Quod *M. Lucas Schröderus*, Ecclesiarum Stralesundensium Superintendens vocatus sit, supra Mense Junio p. 166. paucis diximus. Jam autem de ejus Vocatione & Vitâ relatio sequens pleniora suppeditabit:

Mense Decembri superioris anni ab Ampliss. Senatu Stralesundensi ad vacantem ex beato discessu Dn. Doct. *Johannis Baudervini*, p. m. Ephoriam Sundensem & Pastoratum Nicolaitantum, applaudente totâ Ecclesiâ, eligebatur & vocabatur *M. Lucas Schröderus*, t. t. *Gustrovii*, in Patriâ Pastor Parochialis, & Rev. Minist. ibidem Senior. Vocationem, quæ planè præter expectationem & supra votum obtigerat, acceptare is nisi re cum Ecclesiâ suâ, cui ultrâ 25. annos servierat, communicatâ, religioni sibi ducebat. Et illa quidem primùm ægrè sibi Pastore suo carere posse visa, tandem tamen de voluntate & nutu divino ex multis argumentis & Theologorum responsis convictâ cessit, & in ipsius abitum piè consensit. Sub initium mensis Maji demum Sundam intravit, & honorificè exceptus est, ubi porro die 10. ejusd. nomine Superintendentis in citer. Pomeran. Vice-Generalis, D. D. *Jacobi Henningii*, Theologi Gryphisvvaldenfis, ægrè decumbentis à *Matthia Kinastio*,[†] Pastore Mariano, & hætenus R. Minist. Direttore, m'npus Superintendentis & Pastoris Nicolaitani ipsi per solennem institutionem impositum est, quòd & Concione prima auspicali ipsis feriis Pentecostalibus, Spiritui S. sacris, bono omine est aggressus.

Ceterùm is *Gustrovii* A. 1649. Patre *M. Zacharia Schrödero*, Rothochiensis, eodemque illius Ecclesiæ per 36. annos Pastore, & R. Min. Seniore, natus, familiam paternam ducit ex *Joachimo Schrödero*, olim

[†] Potoniensis
Hungaræ.

olim B. M. *Joachimi Slüteri* in reformandâ Ecclesiâ *Rostochicâ* fido Socio, & in Pastoratu Petrino ibid. Successore. Inter majores maternos veneratur utrumque *Backmeisterum*, *Lucam* juniorem, *Gustroviensis* Circuli Superintendentem, & *Lucam*, seniore, Professore & Urbis *Rostoch.* Superint. Theologos clarissimos, illum Proavum, hunc Abavum. Ab anno sæculi decimi septimi sexagesimo octavo usque ad septuagesimum quintum in Academiis *VVittebergensi*, *Jenensi*, & *Rostochiana* ad pedes Doctorum in quocunqve Scientiæ genere celeberrimorum frequens sedit, in hac etiam A. 72. titulo Magisterii ornatus, proficientium studia, Collegiis in Philosophiâ & Philologiâ habitis, pro virili juvare allaboravit, duas etiam interea temporis de *Æternitate Dei* disputationes Præses habuit. Inde verò sub finem anni 75. *Gustroviam* evocatus est ad capeßendum in locum B. Parentis munus Ecclesiasticum, quod ab ineunte anno 76. hucusque sustinuit, cui etiam secundum suum & totius Ecclesiæ vorum esset immortalus, nisi à summo Numine aliò eundi necessitas ipsi fuisset imposita.

GRYPHISWALDIAE

Die 11. Augusti Præside *M. Nicolao Köppen*, Philos. Prof. Disputationem Philologico-Historicam de *Dominî nostri Jesu Christi Apparitionibus post Resurrectionem, earumque ordine*, *Franciscus Fæde*, Ph. & S. S. Theol. Stud. publicè defendendam sibi sumsit. (4½. pl. in 4.)

Die 20. Septemb. *M. Christianus Saalbach* / Prof. Ord. & Fctis Philosophicæ h. t. Decanus in memoriam *Victoriæ CAROLI XII.* Sveonum Monarchæ, propè *Rigam à Saxonibus* obtentam, Orationem habuit.

Die 26. Septembr. *M. Georgius Fredericus Nischen* / S. S. Theol. Baccalaureus Lectiones Curtorias super dicto 1. Joh. IV, 1. publicè habuit, Collegii Theologici Decani, *Nicolai Dassevii*, S. S. Theol. D. Prof. Ord. Regii Consist. Assess. & ad D. Mariæ Pastoris Programmata prævio, in quo hanc quæstionem diu agitatam tractat:

Ansc. in controversiis fidei, maximè cum non cessat Hæresis, Amnestiâ s. Abstinentia ab Elencho sanciri & probari debeat? Negativam sententiam probat (1) illis Scripturæ dictis, in quibus Doctoribus Ecclesiæ non silentium, sed officium elencticum demandatur. ut: Act. 20., 28. seqq. 2. Tim. 2, 24. Tit. I. 11. Ezech. 3, 16. 17. 18. Jerem. 6, 17. (2) Dictis illis, gravissimas Elenchum intermittentibus poenas minantibus. Jerem. 48, 10. Ezech. 3, 8. Apoc. 3, 15. (3) Exemplis tùm *Biblicis*, tùm *Ecclesiasticis* eorum qui se maleculè & strenuè Hæreticis opposuerunt. Exempla Biblica præbent *Elias* 1. Reg. 18. *Jeremias* cap. 23. ipse *Christus* Matth. 23. *Johannes Baptista* Matth. 3, 7. *Paulus* Phil. 3, 2. *Petrus*, in 2. Epist. 2. 1. Exempla Ecclesiastica Tomi Conciliorum, Scripta Ecclesiarum Symbolica, Catalogi Hæreticorum & Disputationes orthodoxorum Theologorum Elencticæ suppeditant. (4) E maximo elenchi intermissi damno, Matth. 13, 38, c. 16, 11. 2. Tim. 2, 17. (5) Verbis B. D. *Vvigandii* Tractatu de *Amnestiâ*, ann. 1568. Jenæ edito, desumptis. His absolutis ad Objectiones Syncretistarum, pro hac Amnestiâ pugnantium, respondet.

REGIOMONTI

Die 1. Septembr. *M. Michael Schreiber*, Eloqv. P. P. pro Loco Professionis Historiarum Ordinario, Disputationem habuit de *Inauguratione Regum*, Respondente *Joh. Christoph. Teuber*, Regiom. Borusslo. (3. plag.)

Die 5. Septembr. Præses *D. Job. Christ. Vels*, Prof. Ord. Respondente filio suo natu majori Disputationem XXXVII. ad Tit. ff. de *Auctoritat. & Conf. Tut. Quando ex factò Tut. vel Cur. de suspect. Tut. & Cur. de Excusat.* proposuit. (4. plag. in 4.)

Die 6. Septembr. *Idem* Præses, altero filio, *Theodoro*, Respondente, Disputationem XXXVIII. ad Tit. ff. ubi pupill. educ. vel mor. deb. & de alim. de Tutel. & Ration. distr. de Contr. Tut. & utili act. de eo qui pro Tut. prove Curat. neg. gess. Quod falsò Tut. Auct. gess. de si de jus. & nom. & hered. Tut. de Magistr. Conv. de Reb. eor. qui su. Tut. vel Curat. sunt non alien. de Curat. furios. & aliis extr. minor. dand. methodò consuetâ continuavit. (4. plag. in 4.)

Die 8. Septembr. paulo ante laudatus *Eloquentia Professor Præses* Disputationem secundam de *Vario Locorum Topicorum in Oratoriâ usu* ventilavit, Respondente *Christophoro Dolij* Regiom. Bor. (3. plag.)

Die 15. Septembr. *M. Georgius Thegen*, Phil. Pract. P. P. Ord. de *Actiõibus hominum in se & suâ naturâ non ob legis prohibitionem malis*, disputavit, Respondente *Georgio Frederico VVernero*, Marib. Pruffo.

Die 22. Septembr. *M. Michael Schreiber*, semel atqve iterum memoratus, in funere *Vrsulæ Peiseriæ*, B. *Alberti Pomian Pesarovii*, Pastoris quondam ad D. Nicolai, Districtus *Reinensis* in Prussia relicte Viduæ, Programma Germanicum hoc titulo scripsit: *Gotts seelige Hanna*. &c. (2. plag.) Nata hæc Matrona an. 1610. d. 19. Octobr. In thalamum ducta an. 1635. d. 7. Maji. Conjugio 61. annos tranquillo usa, exqve eodem 7. liberorum, & 81. Nepotum ac Pronepotum Mater & Avia: an. 1692. oculis orba: an. 1696. Vidua facta. Obit an. 1701. d. 8. Julii, nata 90. annos, 6. Menses & 8. dies.

Die 23. Septembr. sub Præsidio laudati *M. Georgii Thegen*, de *Coronis* Historico-Politicam Disputationem habuit *Michael Gronert*, Regiom. Pruffus, Auctor & Respondens.

Die 26. Septembr. in exequiis *M. Johannis Deutschii*, Scholæ Cneiphosiænæ apud Regiomontanos Rectoris, supra aliquoties nominatus *Eloquentia Professor*, publico Academiae nomine Latinam edidit Intimationem, in qua *Ludimoderatores cum Parentibus comparavit*. (2. plag.) Natus est Regiomonti an. 1632. d. 24. Junii. Ibidem an. 1659. Magister renunciatus. an. 1660. d. ultimo Novembr. Pro-Rector prædictæ Scholæ, an. 1665. Rector ejusdem constitutus. Denatus a. c. d. 17. Mensis Septembris.

REVALIAE

Die 4. Julii Styli vet. à Potentissimo Sveonum Rege in locum

B. Doct. *Joachimi Saleman* Episcopi quondam Esthoniensis & Revaliensis, (cujus obitum supra Menſe Junio p. 176. recensuimus) D. *Jacobus Lange* Episcopus fuit vocatus. Cum primum Eccleſiæ *Neoriensis* ab anno 1683. usque ad annum 1688. præfuiſſet, per 12. annos deinde Superintendentis *Ingrienſis* atque *Narvenſis* munia obiit, intra hoc tempus etiam ann. videlicet 1690. summos in Theologia honores in Vniuersitate Abœnſi, habitâ prius de *Intr oductio- ne Catechumeni in Scripturam Sacram* Disputatione, consecutus est. Tandem anno superiori 1700. in Livoniâ Superintendentens Generalis & Academiæ Pernaviensis Procancellarius constituebatur.

Die 6. Julii ultimum Deo Spiritum reddidit *Paulus Florian Juchius*, Ordinis Equestris in Esthonia Medicus, & Regii Holmiensis Collegii Medici membrum. Is natus est Erfurti ann. 1648 Patre *Herberto Juchio*, Syndico, & postea Consule primario Erfurtensi. Primis pietatis & eruditionis fundamentis in Scholâ patriâ ad D. *Augustini* positus, atque deinde in Gymnasio, quod ibidem est, auctis, animum ad Medicinam adjecit, Patris sui D. *Pau'i Juchii* monitis & exemplo excitatus. Cum jam in Academiâ patriâ Medicinæ & imprimis Anatomix atque Botanices cognitione esset imbutus, ann. 1668. Almam *Jenensem*; postea *VVistobeygensem* adiit; an. 1670. autem Kilonienses Musas salutavit, & sub Præsidio D. *Joh. Danieli Majoris* de *moderamine Conſpirationis* disputavit. Anno 1674. Holmiam concedens praxi Medicæ ibi operam dedit. Postea Rigam & tandem Revaliam profectus est, ubi & sedem fixit. Anno 1679. Equestris in Esthoniâ Ordinis Medicus Ordinarius fuit constitutus, & postmodum in Collegium Medicum Holmiense receptus. Ex duabus Conjugibus, priori videlicet. an. 1680; posteriori autem adhuc superſtite an. 1691. matrimonio sibi junctis septem reliquit liberos, filios nimirum duos, & quinque filias.

A B O A E

Vniuersitatis Abœnſis Professores excudi curarunt *Elenchum Prælectionum Academicarum*, quibus à die 25. Junii anni 1701. ad idem

idem tempus anni seqv. 1702. qva publicè, qva privatim intenti erunt. Ex hoc Lektionum Catalogo facies Academiæ moderna elucet, in quâ videlicet docent:

Theologi

Johannes Flachsenius, SS. Theol. D. & Prof. Primarius.

David Lund, SS. Theol. Prof. Ord.

Simon Räsö, SS. Theol. Prof. Ord.

Jctus

Matthias Schweder.

Medicus

Nicolaus Vallerius.

Philosophi

Petrus Hahn, Prof. Physices.

Torst. Rudeen, Poët. Prof.

Christiern Alander, Eloqv. Rom. Prof.

Johannes Münster, Phil. Pract. & Hist. Prof.

Isaac Pihlman, Sacræ Lingvæ Prof.

Laurent. Tammelin, Math. Prof. Ord.

Jo. Rungius, Log. & Metaph. Prof. Ord.

Cum jam pridem factum sit, postquam nihil literarum ex ultimo hoc Regionis Finnicæ angulo accepimus; nuperrimè autem epistola quædam cum fasciculo Disputationum nonnullarum in inclusa hæc ad Auram Academia non præsentì solùm, sed & superioribus annis habitarum, ad nos pervenerit, B. L. haud ingratum fore confidimus, si illius conspectui harum Disputationum Catalogum subijciamus, & quidem juxta ordinem Professorum modò nobis memoratum.

Johannes Flachsenius

An. 1693. Disputationem Inauguralem habuit de *Verbi Dei Efficacia*, Pro-Decano D. *Petro Laurbecchio*, tunc Professore, nunc Episcopo Wiburgensi, (cujus infra mentionem

nem faciemus) qui in solenni hac Promotione Doctorali de *Doctorum Ecclesie Necessitate, Officio & Dignitate* peroravit.

Sub Praesidio *David Junb/* antehac Ling. Orientalium, jam SS. Theol. Prof. Ord. sequentes Disputationes habuit

Anno 1697, d. 20. Maji, de *Vocis Κερατίων significatu*, Luc. XV. 16. Respondente *Nicolao Gezelio, Johannis, SS. Theol. D. & Diocesis Aboensis Episcopi filio.* (4. pl. in 8.) ; Dissertatio hæc occasione famis gravissimæ, quæ Finlandia an. 1697. affligebatur, conscripta, in 1. *Membro Vocis Κερατίων* communi acceptione, quæ per *legumina* explicatur, rejectâ, illorum sententiam approbat, qui peculiare fructus arboris cujusdam *Ceratonie* siliquis digitalibus inclusos, aut etiam ipsas ejusdem siliquas hic designari autumant, & hanc sententiam quatuor argumentis confirmat (1) Quod leguminum siliquæ non dicantur *Κεράτια*, sed *λοβοί*. (2) Quia antiquissimi Orientis Interpretes *Syrus & Arabs* hunc locum non de leguminum tegumine, sed de fructu earum arborum, quæ propriè siliquiferae dicuntur, intellexerint; Quia etiam (3) huic sententiæ accedant *Theophylactus, Maldonatus, Fansenius in Harm. Evang. Sam. Bochartus, Matthæus Polus, D. Calovius, & alii*; Nec non denique (4) vetustissima Versio *Evang. Gothica, Membrum II.* explicat *quænam hæc arbor, quæ fructus, & quod natale ejus solum*; Hoc dum pertractatur, inquiritur, quomodo hanc arborem Græci & Latini appellârint? Unde Siliqua derivetur? quam variè accipiatur & ubinam hæc arbor *Κερατώια* I. Siliqua nascatur? scilicet non in *Aegypto* neque in *Judæa*, nec in *Græcia*, sed in *Syriâ*, & de hac *Syriacâ Siliquâ Membrum III.* agit, dum diversas ejus species, Varia ejus nomina, rationes appellationum siliquarum naturam exprimentium, fructuum horum ulteriorem descriptionem eorundemque usum enarrat,

Die 13. Novembr. ejusd. anni de *Linguarum Ebraæ & Finnicæ Convenientia*, Respondente *Erico Cajano*, Eric. fil. Ost-Both. (1. pl. in 8.)

Disputationis memoratæ *Membrum prius* expendit Etymologiam nominis Finni; *Membrum posterius* Convenientiam Lingv. Ebrææ & Finnicæ probat (1) ex multis Vocibus Ebræis Finnicis originem præbentibus. (2) Exiâdè, quod in Lingva Finnicâ significatio Conjugationum cum Ebr. quadret. (3) ex æquali Pronominum & affixorum in utrâque linguâ conditione. (4) ex simili Poësi. (5) ex Idionismis quibusdam Syntacticis. (6) ex eo, quod, sicut Ebræis nullæ, ita etiam Finnonibus rarissimæ vel nusquam sunt voces à duplici consonante incipientes.

Anno 1698. d. 12. Febr. de *Agnò Paschali*, Respondente *Zachariâ Frostero*, Ostro-Botha. Vhloens. (5. pl. in 8.)
 Multa Exercitium hoc Philologicum continet *Membra*, quorum 1. *Præparationem* ad futuram Tractationem sistit; 2. *Nominis Agni Paschalis Etymologiam, Homonymiam & Synonymiam* investigat; 3. *Tempus*, quo Agnus Paschalis ex præscripto divino immolari debuit, considerat; 4. *Diem*, quo Pascha quotannis a Judæis celebrari voluit Jehovah, exprimit; 5. Aliquo exemplo sc. Christi, demonstrat, 10. Nisan, Judæos agnum mactasse & postea comedissee Paschalem; excutitur etiam ratio diversitatis Paschatis à Christo & Judæis celebrati. 6. Specialissimam temporis Paschalis circumstantiam notat ex Exodi cap. XII. quod tempus nempe fuit inter duas vespèras. 7. Ad ipsam, *Substantiam* & quidè ad Agnum Paschalem accedit, considerando quomodo ipse Agnus Exod. XII. exprimitur (1) *Nomine Generico*; (2) *Qualitativo*, idque (a) respectu Physicæ perfectionis (β) respectu sexus, (γ) respectu ætatis. 8. *Error* illorum, qui duplicem immolationem statuerunt ex eo, quod Agnus & hædus mactari debuerint, taxat. 9. *Rabbi Mojen filium Amrami*, non tam Agnum sed & *bovem* ad

ad Pascha requisitum fuisse, putantem, refutat. 10. *Locum* in quo immolatio Agni Paschalis peracta indigitat. 11. *Ritus* atque *Ceremonias* Agni Paschalis enumerat, & quidem hujus Agni separationem; 12. Agni hujus macerationem & jugulationem; 13. Superliminarium & postium ædium cum sanguine Agni Paschalis signationem; 14. Totius Agni Paschalis aslationem. 15. assati Agni comestionem & reliquiarum antelucanis ignibus combustionem; 16. Manducantium peculiarem habitum recenter: 17. Ad Judæos hodiernos exules, Agni Paschalis cum suis ceremoniis institutam manducationem amplius non pertinere docet.

Præside Simone Rålpo/antehac Log. & Met. nunc SS. Theol. Prof. Ordinario Dissertationes sequentes ventilatæ fuerunt.

Anno 1700, d. 4. Decembr. *de Geometria Origine*, à Joh. Maur, pro Gradu Magisterii capeffendo. (1. pl. in 8.)

Die 8. Decembr. *de Via perveniendi ex Lumine Natura in notitiam Spiritus*, à Michaele Sadeel, Auf. Finnl. pro Gradu Magisterii. (1½. pl. in 8.)

Sub Moderamine *M. Petri Hahn*, Philos. Naturalis Professoris Publici & Bibliothecarii

Anno 1698, d. 13. Maji *δενδρελογία* bonorum censuræ submitit Andreas Hasselqvist, Jun. (6. pl. in 4.)

Hæc arborum doctrina consideratur secundum tria singularia momenta, *Naturam, Affectiones, & Differentias*. *Naturam* arborum optime cognosci dicitur, *primò* ex *Definitione Nominali*, de qua §. 2. 3. 4. & *Reali*, de qua §. 5. *Secundò* ex *Causis & Ortu*; *Causis* videlicet *externis*, quales *Causa efficiens remota principalissima*, quæ est SS. Trinitas, de qua §. 6; *Causa efficiens remota minus principalis*, quæ est influentia cœlestis; *Causa efficiens principalis propinquior*, quæ est planta univoce generans sibi simile, & *terminalis extrudens principium*; *Causa efficiens prin-*

principalis omnium proxima, quæ est ipsa anima semini inherens; & tandem ultima Causa Efficiens Instrumentalis, quæ est vis formatrix arboris, de quibus §. 7. Per harum Causarum concursum, non verò per sexuum commixtionem arbores produci asseritur. His causis additur etiam finalis, propter quam arbores creatæ; & finem hunc vel simpliciter ultimum, Dei scilicet gloriâ, vel in suo genere ultimum, quod ad perfectionem universi, hominum & brutorum alium, qui ex necessitate æstimatur, arbores sint conditæ, vel proximum esse docetur §. 8. Naturam arborum porro optimè cognosci demonstratur ex Causis internis, vel ex Materia, quæ est vel remotissima, de qua §. 9. vel propinqua, quæ sunt tria Principia Chymica, Sal, Sulphur & Mercurius, vel propinquior, quæ est semen animatum, vel omnium proxima, quæ est Corpus Organizatum ad debitas operationes animæ summè necessarium, de quibus §. 11. Postea §. 12. 13. 14. expenditur Causa formalis arborum, quæ est vel generica vel specifica? His Causis absolutis ad Ortum arborum fit progressus, qui perhibetur esse vel naturalis, vel artificialis; de naturali agitur §. 15. & 16. de artificiali §. 17. Tertiò Naturam arborum optimè cognosci affirmatur ex Partibus, quæ vel principales, vel minus præcipuæ, utraqve similes, vel dissimiles, de quibus §. 18. Affectiones arborum quod attinet, ex accipiuntur (1) ex natali solo. (2) Fœcunditate. (3) Substantiæ proprietate, & (4) ex Proprietatibus Elementaribus, de quibus omnibustractatur §. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Natura & Affectionibus arborum pertractatis, §. 26. Sciographiâ quâdam divisiones earum generales exhibentur, & a §. 27. usque ad finem Differentiæ considerantur secundum arborum Substantiam & Accidentia.

Anno 1699. d. 29. Novembr. de *Quiete Cali* disputavit Johannes Tälpo S. F. (2 $\frac{1}{2}$. pl. in 8.)

Anno 1700. d. 5. Martii Disputationem Physicam de *Voluntate Humana* eruditorum examini submitit Nicolaus L. Bruzelius. (1½. plag. in 8.)

Die 28. Aprilis Exercitium Academicum de *Ingenio Humano* Carol. Laurbecchius, P. F. Disputationi publicæ exposuit. In quo tres comparent *Sectiones*, quarum quælibet totidem constat *Particulis*. *Primam* constituunt *ἠγορεύεα* vel Præliganea ad Ingenium, quæ spectant (1) *Contemplatio τῆ ὀρί* Ingenii; & *Quæstio*: Numquid illud intrus latens signis corporeis prodatur? quæ affirmatur. (2) *Ventilatio Definitionis & æquipollentium* (3) *Problema*; Num in hoc statu *Vita perfectum Ingenium in Humano cætu colligi queat*? *Secundam* Particulam constituit *κατάστασις*, *Habitudo* Ingenii, & hæc spectant (α) *Expositio* Definitionis, ubi quoque de Ingenio, res est, quatenus primum est requisitorum ad habitum. (β) *Evolutio* Divisionis, ubi Ingenii diversæ habitudines, tam ratione sui, quam statuum vitæ delineantur. (γ) *Inquisitio* Causarum diversitatis Ingenii, quæ secreta homini innata. *Tertiam* Particulam absolvunt *ἐπιώμενα*, vel succedanea ad Ingenium, ubi Causæ diversitatis ejus remotæ recensentur (1) *ætates* humanæ & *sexus*, quatenus *Temperamentum* alterant. (2) *Esculenta* & *potus*, in quantum diversorum humorum sunt principia. (3) *Situs* locorum, ubi cæli & soli genius ad diversa ingenii formanda attenditur. (6½. plag. in 8.)

Die 21. Novembr. Specimen Academicum de *Nutritione Corporis Animalis* pro consequendis Magisterii honoribus publicæ censuræ detulit Johannes Wicelgreen. Hujus Speciminis *Membrum Primum*, notatione vocum, quæ Titulus exhibet, paucis perspectâ; Alimentorum, quæ in ore, dentium, linguæ & humoris salivalis operâ peragitur, explicat præparationem. Quod excipit *Secundum*, modum

dum deglutitionis, ut & Ciborum in ventriculo concoctionem, quam primam dicimus, exponens. Cui adjungitur *Tertium*, quod Chyli per intestina, glandulas mesenterii & venas lacteas, percolationem & ductum investigat. Hoc sequitur *Quartum*, in quo sanguinis per ventriculos cordis, nec non arteriarum & venarum vasa circuitu observato; Nutritionis, Augmentationis & Diminutionis modus in compendium mittitur. Illud denique *Quintum*, ubi post Nutritionis expositionem ex more & sententia Veterum, Appetitus famis & sitis expenditur. Et tandem *Sextum* & ultimum subnectitur, quod Nutritimentum hominis secundum sex momenta considerat, quorum (1) *Cibi substantia*. (2) *Cibi quantitas*. (3) *Cibi qualitas*. (4) *Variis cibi modus ratione temporis* (5) *Ordo in cibi capiendis*. (6) *Consuetudo in cibo & potu, quæ haud temerè mutanda*. (3½. plag. in 8.)

Anno 1701. d. 17. Aprilis de *Notitiâ Dei Naturali* Disputationem Philosophicam publicæ disquisitioni submisit *Henricus P. Stösling/ Weck. Wiburg*. Hujus Disputationis §. 1. utilitatem in contemplatione summæ Numini demonstrat. §. 2. Etymologiam Vocis *Notitiæ*, quæ à *Nosse* derivatur, proponit, & per *Notitiam* hanc non *distinctivam*, sed *confusam* intelligendam venire, deinde vocabulum *Notitiæ* vel *ἰστωδῶς*, quatenus aliquam anticipationem ac prænotionem infert, vel *ἐπεγνωδῶς*, prout apud nos prænotionem quandam præsupponat, sumi dicit, tandem addit, quid per *Notitiam Naturalem* hic intelligatur. §. 3. docet, quod vocabulum *Dei* sumatur vel in sensu *abusivo*, vel *tropico*, vel *proprio*. & hic quidem in sensu *proprio*, prout designat Ens aliquod supremum, infinitum, quod non ab alio sit productum, sed à *se ipso negativè* est, &c. Porro de *Nomine Dei* tenendum asserit, quod hic per nomen *Dei* non confidetur *essentia* ejus *relativè*, sed *absolutè*. §. 4. perpendit terminos æquipollentes *Notitiæ Dei Naturalis*. §. 5.

Notitiæ Dei Naturalis Definitionem sistit. §. 6. Hanc Notitiam dividit in *insitam* & *acquistam*, de priori hæc ipsa thesis, de posteriori §. 7. agit. Porro §. 8. Differentiam Notitiæ Dei Naturalis *innate* & *acquistæ* demonstrat. Ut verò meliùs nobis innotescat quæstio τὸ ὄντι, quod revera detur, §. 9. 10. & 11. disquirunt de ejus *Subiecto*, *Objecto*, & *Quidditate*. §. 12. de existentia Notitiæ Dei Naturalis aliquid profert, eamque probat (1) e Rom. I. 18. 19. (2) ex intuitu ordinis naturæ & Pauli suffragio Rom. II. 14. (3) Ex omnium omninò gentium studio ad summi Numinis cultum & observantiam. (4) ex Sceleratorum expavescentiâ, Proverb. XXVIII. 1. (5) ex communi omnium gentium populorumque consensu atque ductu. §. 13. dispicit, num Notitia hæc Dei *Insita* sit *fallax* aut *erronea*? & negat quæsitum (1) ex eo, quia est quasi pars quædam vel scintillula, ex imagine Dei amissa, in nobis hominibus superstes relicta, & Paulus eam disertè appellat ἀληθειαν, item ἀληθειαν τῆ θεῶ, Rom. I. 18. 25. (2) ex Necessitate, omnibus enim necessario inesse debet hæc Notitia, si non semper quoad *χρησιν* & *actum secundum*, tamen quoad *κρησιν*, & *actum primum*. (3) Si hæc Notitia Dei *insita*, falsa atque erronea esset, tum æque aliæ Notitiæ *insitæ* principiaque nobiscum nata & per discursum *acquistæ*, falsa atque erronea forent. Demonstrata hætenus Notitiæ Dei Naturalis veritate §. 14. 15. & 16. Conceptam ejus quidditativum considerant, interrogando: ad quamnam rerum classem ista Dei Notitia *insita* pertineat? ubi testatur eorum opinio, qui statuunt, eam esse ipsum intellectum seu facultatem judicatricem, vel speciem impressam, vel actum aliquem, & asseritur illam ipsum principium actionis esse, adeoque non ad Prædicamentum Actionis, sed ad Qualitatis pertinere. §. 17. Quæstionis hujus veritatem investigat: *An propositio ista, Deus est, sit per se nota?* §. 18. proponit Quæstionem, an

Asheæ

Athei dentur? & distinguit inter Atheos Speculativos & Practicos. §. 19. De Notitiâ Dei Acquisitâ agit, considerando ejus Objectum, Medium, atque Principium. §. 20. De ejus Existentiâ pauca habet. §. 21. Quæstionem sequentem in medium profert: An dari in quoquam homine possit ignorantia Dei invincibilis? Neg. §. 22. De Mediis cognoscendi Deum per triplicem viam, scilicet (1) Negationis (2) Causalitatis & (3) Eminentiæ tractat. (3¼. pl. in 8.)

Torst. Rudeen, Poët. Prof. Præsidis munus sustinente

Anno 1698. d. 31. Maji *Johannes Muur*, Angerm. Svec. de *Crepusculis* Dissertationem Mathematicam Eruditorum examini subjecit. *Membrum I.* continet Evolutionem Nominis; *Membrum II.* Ostendit initium, finem, & causam utriusque Crepusculi; *Membrum III.* observat modum investigandi initium, finem durationemque Crepusculorum; *Membrum IV.* eruit Causam præcipuam variaz durationis Crepusculorum, variis temporibus variisque locis. (2. plag. in 8.)

Anno 1699. d. 21. Junii *Rhabdologiam*, seu *Numerationem per Virgulas* Doctorum censuræ submitit *Gabriel Frondehus*. (2. plag. in 8.)

Die 16. Decembr. Cogitationes Philosophicas de *Predictionibus Astrologicis* ventilandas proposuit *Birgerus Gierdzlin*, Calm. (4. pl. in 8.)

Anno 1700. d. 17. Febr. *Gabriel J. Haerimannus* Austro-Finicus Auctor ac Respondens, *Philosophiam Fabularem, nec non Poëtarum Vindicias* examini commisit. (3¾. plag. in 8.)

Die 17. Martii Specimine Academico enucleatam *γρηγοριασὶ μαχίαν* pro Gradu Magisterii publicè defendit *Daniel Stecksenius*, West-Both. Speciminis hujus *Membrum I.* probat, Gigantes in terris extitisse; eorum etiam proceritatis & membrorum roboris, Loci habitationis, qui *Pale-*

finæ, Sicilia, novus Orbis &c. probabiliter quoque Scandinavia tuit, porro rerum ab istis gestarum meminit; tandem multa Scripturæ loca de gigantibus in medium profert; *Membrum II.* nonnullas Auctorum de Origine Gigantum sententias enarrat; *primò* eorum, qui Gigantes ex seminatæ Draconis dentibus progenitos fuisse fabulati sunt; *Deinde* illorum, qui Gigantes ex Angelorum cum filiabus hominum concubitu genitos asserunt; *Tandem* affirmat Gigantes non minus, quam pumiliones aliosque ab hominibus staturæ nsitatæ productos esse; *Membrum III.* γυγαντομαχίας Etymologiam, Gigantum adversus Deos prælium, & fabulæ hujus expositionem tradit. (6. pl. in 8.)

Die 6. Octobr. Disputationem Magistralem de *Providentiâ Fatali* æqvè consentium judicio detulit *Magnus Alopæus.*

Die 6. Decembr. *Circulus artium, quæ appellantur liberales,* Disputatione Graduali exhibitus est à *Gabriele Frontelio.* (12^æ pl. in 8.)

Anno 1701. d. 25. Maji Dissertationem de *Licentiâ Poëtica* publicæ ventilationi exhibuit *Jacobus J. Daartmann/Aust-Finl. Sæctio* Disputationis *Ima* exhibet Etymologiam, Homonymiam & Synonymiam vocis *Licentiæ.* *Sæctio IIda* progreditur ad argumentum, quatenus scilicet *Licentiæ hæc Poëtis* est familiaris. *Sæctio IIIa* in imitatione Poëtis *Licentiæ* concessam esse docet. *Sæctio IVta* de primordiis imitationis Poëticæ quædam habet, & Auctorem ejus ipsum Deum esse, usum quoque Poëtis Patribus ante diluvianis. Gen. 4. v. 21. & Hebræis post diluvium longè ante Græcorum Poëtis cognitum fuisse, studium Poëticum apud Græcos post Hebræorum Vatum tempora floruisse, apud Latinos autem à Bello Punico secundo initium habere demonstrat. *Sæctio Vta* de præcipuo Poëtis scopo, qui est delectatio & informatio animorum, mentionem facit. *Sæctio VIta* dicit quanta sit concessa Poëtis *Licentiæ*

præ

præ Historicis & Oratoribus. *Scãio VII*ma dispicit, quæ Licentia sit vitiosa & tolerabilis minimè (1) Respectu rerum, in inventione ineptâ & disfidencium juncturâ; (2) Iniquum & illicitum prorsus est longè digredi à proposito, & inducere res à themate alienas; (3) Respectu sermonis in linguæ adulteratione, quæ tolerari nentiquam potest, cum Poësis sit genus doctrinæ verbis ita adstrictum, ut est rebus solutum & licentiosum. *Scãio VIII*ma Licentiam non exiguam in Metaplasmis concedi assertit, cujus species potissimæ sunt (a) ἀφάρεσις (β) Πρόθεσις (γ) Ἐπέθεσις (δ) Συγκοπή (ε) Ἀποκοπή (ς) Παραγωγή (η) Κράσις five συναίρεσις (θ) Διαίρεσις (ι) Συβολή (κ) Διαβολή (λ) Μετάθεσις (μ) Ἀντίτοιχον five Ἀντίθεσις (ν) Συναλοιφή (ξ) Ἐκθλίψις (ο) Τμήσις. (3. plag. in 8.)

Moderatore *Christierno Alandro*, Eloqv. Rom. Prof. Regino & Ordinario.

Anno 1697, d. 18. Maji de *Cognitione Humanâ* Dissertationem Philosophicam publico examini submitit *Claudius T. Austriin*, Oñ-Gothus (2 $\frac{3}{4}$. plag. in 8.)

Anno 1699., d. 23. Septembr. Disputationem Rhetoricam de *bono Hypocritâ* Alexander Alex. Keplerus, B. F. discutendam communicavit. (3. plag. in 8.)

Die 13. Decembr. *Sigfridus Brumeriu*, Helsing. Nyl. benorum censuræ obtulit Disputationem Philosophicam de *Principiis Primis*, cujus Cap. I. de Existentiâ, Æquivocatione & Definitione Principiorum Primorum; Cap. II. de Affectionibus Principiorum Primorum; Cap. III. de enotatione Primorum Principiorum penes naturam distinctivam & divisivam spectatorum agit. (5 $\frac{3}{4}$. pl. in 8.)

Anno 1700, d. 10. Febr. de *Dictione Extemporaneâ* disputavit *Magnus Alopæus*, Wib. Carel. & In Cap. 1mo agit de illo quod in Vocibus, *Dictio Extemporaneâ*, observandum; In Cap.

Ido docetur, quod hæc Dictionis fit necessaria, ob varias utilitates: sed difficilis: & tamen possibilis, ut Specimine aliquo Dictionis Extemporaneæ monstratur. In Cap. III. disquiritur, Vtrum memoriâ an iudicio hæc res magis agatur? In Cap. IV. dicitur, non eligendam esse extemporaneam Dictionem, ne amittatur bene dicendi facultas. In Cap. V. quaritur: an pueris sit commendandus extemporali usus Latinæ lingvæ? (4. pl. in 8.)

Die II. Aprilis Academicam de *Gradibus Academicis* Dissertationem publicæ Censuræ detulit *Gustavus Hacke*. Vocabulis, quæ frontispicium Dissertationis hujus exhibet, in thesibus 2. 3. & 4. expositis, §. 5. Graduum Academicorum fundamentum describit. §. 6. incipit varias variorum circa primam horum Graduum originem enarrare sententias, & primò eorum, qui Graduum dictionum initia ad ipsa humani generis incunabula referunt, & Adamum primum Doctorem à Deo ipso promotum extitisse dicunt. §. 7. In recensione sententiarum Auctorum pergit, quorum alii Judæorum hæc primam laudem esse putant: alii advectas è Sinarum Regno has dignitates sibi, & aliis persuasum eunt: alii Græcorum Philosophis hoc ipsum tribuunt: nonnulli harum dignitatum ad Romanos referunt initia: plerisque, ac magni nominis viris, Lotharius II. Saxo auctor hujus instituti creditur. Ad Gallos hujus inventi laudem pertinere existimant per plurimi. De omnibus his sententiis à §. 8. usque ad 18. inclusivè agitur, & præcipuè thesis 18. Magistratos & Doctores creandi morem ex celeberrimò Parisiensi Musarum domicilio in omnes Europæ partes manasse, demonstrat. §. 19. ostendit quibus competat jus conferendi Gradus Academicos, scilicet omnibus illis, qui summâ potestate in Republicâ gaudent. §. 20. 21. & 22. Modum, quo hanc suam potestatem exercet Magistratus, explicant, qui modus vel *mediatus*, vel *immediatus*. §. 23. 24. & 25. Personas, quibus conferri de-

debent, contemplantur. §. 26. 27. 28. 29. & 30. de quibusdam Graduum Academicorum requisitis dicunt, quæ sunt *Probatio, Ritus item & Insignia, & Testificationes.* §. 31. 32. 33. 34. 35. & 36. delineant ipsos Gradus Academicos, qui hodie sunt, *Baccalaureatus, Magisterium, Licentia & Doctoratus.* §. 37. 38. 39. & 40. de horum Graduum dignitate quædam adjiciunt. §. 41. & sequentes monstrant, *an & quomodo hi Gradus sint expetendi?* (6½. pl. in 8.)

Die 29. Novembr. *Johannes Merrgreen, Wib. Carel.* ventilationi publicæ commisit Disputationem Philologicam Gradualem de *Honoribus Heroicis.* (2. pl. in 8.)

Die 3. Decembr. *Philosophia Symbolica* Disputatione Magistrali detecta est ab *Andrea Muur, Ang. Svec. Cap. I.* Constitutionem Vocum examinat. *Cap. II.* Philosophiæ Symbolicæ partes expendit. *Cap. III.* Docendi modum exhibet. *Cap. IV.* Philosophiæ hujus Principium & finem indicat. (2½. pl. in 8.)

Anno 1701, d. 1. Junii Disputationem super *Humanitatis Studiis* instituit *Sammel Laur. Kiellinus.* Vocum genuina significatione exposita, quinque Canones traquantur, quorum Imus hic est: *Humanitatis Studia sunt quæ maximè naturam attingunt humanam. Idus, Qui novit cogitare, loqui & judicare ut rerum fert natura in studiis humanitatis non parum processit. IIIIus, Progressus nullus sperandus & credendus est, si animus nihil deponit suæ dementiae. IVtus, Qui cum malis ingeniis & amicitis per errorem compositus est, & non vincit, sed cedit, vel se non abstrahit, frustra se in studiis humanitatis exercet. Vtus, Frustra sperat se proficere, qui credit se jam profecisse.* (2½. pl. in 8.)

Sub moderamine *M. Bernh. Münster / Phil. Pract. & Hist.*
Prof. Regio & Ordinarie

Anno 1699, d. 2. Decembr. *Αυτογνωσίαν*, sive Dissertationem Philosophicam *de Vera Notitia Sui*, *Gustavi M. Brodzenius*, Helsingf. Nyl. publicè defendit. Hujus Dissertationis *Cap. 1um* introitum Discursus, nec non auctoritatem sententiæ: *γνώθι σεαυτὸν* proponit. In *Cap. 2do* ad *ὀνοματολογίαν & πραγματολογίαν* fit progressus, quæ per totum deinceps continuatur Discursus; scilicet in *Cap. 3^{io}* exponendo inprimis divisionem Objecti, & Originem nostram tum quoad animam, tum quoad corpus; huic subjungitur *Cap. 4um*, tradens brevissimè animæ nostræ indolem, cum suis facultatibus præcipuis earumque dotibus, nec non *Cap. 5um* corporis pariter nostri qualemcumque exhibens *σκιαγραφίαν*, ut & *Cap. 6um* affectuum & sensuum proponens delineationem. His jam recensitis in *Cap. 7mo* adduntur officia adversus nosmet ipsos præstanda, tam in præcisione ad certum statum, quam determinatione ad statum Politicum; tandem in *Cap. 8vo* explicantur obligationes, quibus adstringimur, & adversus Deum, & proximum, idque non tantum quæ eas, quas ex similitudine naturæ proximo debemus, sed & illas, quæ ex instituto humano, aut certo statu nobis impositæ sunt. (6. plag. in 8.)

Anno 1700, d. 14. Aprilis *de Monarchiâ Papali*, publicè disseruit *Israel F. Steekjenius*, Westro-Bothnicensis. (2 $\frac{3}{4}$ plag. in 8.)

VPSALIAE

Die 3. Junii Præfide *Joh. Esbergio*, præterito mense Septembri p. 270. nobis laudato, *Nicolaus Almgreen*, Rosl. *de Tonfurâ Pontificiis usitatâ* disputavit. (3. pl. in 8.)

Die 5. Junii sub *Ejusdem* Præsidio Dissertationem *de Tribura-*

zione Veterum publicè proposuit *Abraham Samzelius*, Netic. (12. plag. in 8.)

Die 18. Junii Moderatore *Johanne Uymarck*, supra p. 140. sq. memorato, *Jonas Norberg*, Gestricius, *Vsum Philosophia in Theologia*, publicà Disputatione demonstravit. (pl. 3. in 8.)

Die 19. Junii sub moderamine *Andree Gæding* de *natura Divisionis in genere* Disputationem habuit *Petrus Elfsberg*. (1. pl. in 8.)

Eodema die *Hemmingus Forelius* Præses, Respondente *Nicolao Forsman*, Holmiens. de *Coronâ Fiederaccâ* publicè disseruit, (plag. 3. in 8.)

Die 21. Junii *Johanne Palmroot*, cujus superiori Menſe p. 271. meminimus, Præsidis munus sustinente, *Carolus Folger*, Gestricius, Dissertationem publicam de *Laceratione Vestium apud Hebræos*, ventilavit. (12. pl. in 8.)

KILONII

Die 11. Septembris terræ mandabatur *Bernhardus Matthias Franckius*, Med. D. ac Prof. Publ. qui natus erat Kilonii anno 1667. d. 20. Aug. Patre *Christophoro Franckio*, S. Theol. D. & Prof. Primario, Academiæ hujus Procancellario, & in supremo Senatu Ecclesiastico Consiliario. Perceptis literis & necessario linguarum instrumento parato, anno 1685. in numerum Studiosorum receptus est, atque ad Academiam Noricorum *Altdorffinam* concessit, ubi etiam anno 1690. Disputationem de *Catarrho*, pro honoribus in Medicinâ summis habuit. Hinc *Lugdunum Batavorum* profectus est, ibique per sesquiannum subsistit. Anglia atque Italia deinde peragrata anno 1692. ad suos rediit, ubi publica Medicinæ Professio extra ordinem à Serenissimo Principe ipsi fuit demandata. Ast inopinâ morte die 3. Septembr. viventium numero creptus est, postquam 34. annos & dies insuper 14. fecisset vivens. Ex vidua unicum filium reliquit superstitem.

Die 24. Septembr. Præside *Jo. Friderico Mayo*, S. S. Theol. D. S. Reg. Maj. Svoc. Viro fideli, Consiliario in Sacris primario, Celsiss. item Cimbricæ Duci in Supremo Senatu Ecclesiast. à Consiliis, Facult. Theol. in Acad. Kilon. h. t. Decano, ad D. Jacobi Ecclesiæ Hamburgensis Pastore, & vocato Vniuersitatis Gryphicæ Pro-Cancellario, S. Theol. Profess. Primario, Consist. Regii Præside, atque per Pomeraniam Svecicam Rugiamque Superintendente Generali, *M. Gothofredo Coblreiff*, Strelizensis Mecklenb. ad D. Mariæ apud Neo-Brandenburgens in Patriâ vocatus Pastor Primarius, pro Licentia Doctorales in Theologiâ impetrandi honores publicæ disquisitioni submitit, *Vanitatem Romæ Triumphalis*, hoc est, *Probationem luculentam & succinctam*, Serenissimam Principem Palatino-Bipontinam *Argumentis illu quæ nuper Ipsius nomine publicè vendita sunt, ad amplectendam Religionem Pontificiam nullatenus potuisse commoveri.* Duæ Disputationis hujus sunt Sectiones, quarum prior, *vanum Triumphii Apparatum*, posterior, *vanum Triumphii Exitum* breuiter aperit, & Lectorum oculis exhibet contemplandum. (9. pl. in 4.) Candidatus hic natus est Strelizii an. 1676. Patre *M. Marthia Erasmo Coblreiff*, primùm in Scholâ *Primulaviensi & Neobrandenburgensi* Rectore, deindè Ecclesiæ *Strelizensis* Pastore, & nuper à Serenissimo Mecklenburgico Duce Seniore ADOLPHO FRIDERICO II. vocato Concionatore Aulico, Consistoriali & Superintendente. Sub curâ & institutione privatorum Informatorum ut & Genitoris sui ita profecit, ut 15. annos natus *Rostochiensem* peteret Academiam, anno videlicet 1692. Anno 1694. *Halam* proficiscens postridie natalium Academiæ *Fridericianæ* Gradu Magisteriali ibi ornabatur, habitâ prius sub Præsidio *Christophori Cellarii de Johanne Baptistâ* Disputatione. Deindè in *Almas Lipsiensem & VVittebergensem* concessit. Domum reversus an. 1695. *Rostochium* secundâ vice inuisit, atque aliquot menses ibi commoratus est. Anno 1699. *Hamburgum* se recepit, & Collegiis Præsidis supra dicti nec non *Joh. Vinckleri* sedulo interfuit. Ad *Kilonienses* excurrens ibi de *Keschet Jhudah* h. e. *Arcu filiorum Jhudah* ex II. Sam. I. 18. & de

Hebræe lingue divitiis, quas possidet, realibus, disputavit. Postea quoque sub Præside ante laudato duas Dissertationes Theologicas, alteram de λόγῳ πολλαχῶς ἢ ποσυχῶς λεγομένου, alteram τὰ ῥηθὶς Sacra ex Theologia Thetico-Polemicâ potissimum selecta complexam, unadie publico examini subjecit.

*Joh. Ludov. Hannemanni, D. & P. P. Observatio
de Vermiculis ex dentibus deciduis.*

Quod dolorem ut plurimum gignant vermiculi, qui partem eam, quæ dolet, lancinant vellicant & morsicant, compertum est. Quod & non rarò ex eodem fonte odontalgia ortum suum trahat, docet experientia. Cujus in rei ac istius experimenti testimonium & confirmationem sequentem adduco historiam. Rusticus contumacissimo ac invictissimo torquebatur dolore, quo se liberaret, hoc consilium arripuit, & satis feliciter amplexus est. Accipit semen hyoscyami, quod commiscuit ceræ nondum in usum adhibitæ, quam ceram semine isto commixtam prunis commisit, ac per infundibulum fumum ascendentem ore patulo accepit. Quem proësum bis instituit. Prima vice multi vermiculi ex ore elapsi in substratum linteum. Altera vice plures, quo & factum omnis ille dolor evanuerit. Quod non temerè pathologiæ animatæ exemplum, & meritò notandum. Nihil quippe negligendum vel postponendum, quo magis & magis pathologia animata aliquod incrementum capiat. Non ignoro, & antehac vermiculorum ex dentibus deciduorum mentionem esse factam: itaque hanc meam observationem eo fine, ut præcedentem confirmem & illustrem adduco. Sed Jcti dicunt, *quælibet circumstantia variat casum.* Ita & heic occurrit circumstantia, cujus in præcedentibus relationibus ab *aliis Auctoribus* adductis nulla omninò mentio facta est. Quod si *clarissimus Levvensorius* hos vermiculos suo microscopio obiervasset, miram forsan in istorum corporum fabrica figuram animadvertisset. Vnde autem ista insecta in dentibus generentur, si quærat? respondebunt illi, qui æquivocam generationem è mundi proscenio proseribunt, quod vermiculi

sua semina in alimenta, vel frumenta, vel & carnem infererint, quæ
 femina in istis locis in vermiculos fuerint transmutata. Qui au-
 tem æquivocæ generationi subscribunt, nec omne generationis my-
 sterium fato univocæ generationis subijciunt, horum vermiculo-
 rum generis ex putrescente quadam materiâ deducunt. Cui po-
 steriori sententiæ nostrum apponimus calculum. (1) Quod si isti ver-
 miculi originem suam debeant spermati quorundam vermiculorum,
 tum & necesse, id genus vermiculi, quales è dentibus decidunt, ali-
 quando alimentis insidentes animadvertantur, aut hoc non apparet.
 Et si appareret mira insectorum in insecta metamorphosis ipsâ *Ovi-
 dianæ* mirabilior fingenda foret, quod absonum & absurdum. (2)
 Natura non adeo legibus suæ generationis univocæ adstricta, quin
 ei possibile, jubente occasione, à viâ regiâ deflectat, etiam ad ge-
 nerationem æquivocam deflectere potest. (3) Quis ita vim natu-
 ræ generationis sic in numero habet, ut omne id mysterium sic
 perspectum & exploratum, ut eidem æquivocam generationem de-
 negare ausit. (4) Quis cognitum habet omne illud quod Naturæ
 Deus indidit, ut possit tam confidenter asserere, Naturæ à Deo
 non datum esse, ut aliquid per æquivocam generationem gignere
 queat. (5) Si Naturæ possibile, multas res in se invicem transformet,
 quæ pristinæ suæ speciei nullam formam analogam retinent, eodem
 modo naturæ possibile est, æquivocæ generationis beneficio corpus
 producat. Bombycum historia docet, quod successu temporis
 & ali donentur, & tali formâ prorsus à priori distincta videantur.
 Quod si naturæ possibile est ita ludere transformando pristinam for-
 mam in unius insecti specie, quid obstaret, quod & ex materia
 æquivocæ generationis insecta oriri faceret? (6) Vis generandi,
 quam Deus jussu suo Naturæ largitus, dicendo: Crescite & mul-
 tiplicamini & replete terram, non solum ad semina determinata
 determinantia speciem restricta & limitata est. (7) Quod ex quo-
 libet quodlibet fiat, potius asserendum. (8) Citius univoca gene-
 ratio, quam æquivocatio in dubium vocari potest. (9) Quoque con-
 siderandum, quod materia generationi æquivocæ apta longè aliter
 se habet, quam materia univocæ generationis, & quæ ad putidam,

foetida putredinem est redacta quæ & hinc subjectum æquivocæ generationis. Et quamvis in univoca generatione etiam locum habeat corruptio, ut quæ omnem generationem præcedit; hæc tamen corruptio caret foetida putredine. Putredo & corruptio toto cælo differunt. Putredo est cadaverosa, non autem corruptio. Omnis putredo præsupponit corruptionem; Sed omnis corruptio non præsupponit putredinem. Verum hac de re aliâ.

Prodiit *Samuelis Reyheri*, JC. in Academia Christian-Albertinâ Codicis & Mathem. P. P. *Calendariorum Juliani, Gregoriani & Naturalis Comparatio, & Demonstratio*, quare hoc illis præferendum sit, dum pleraque Æquinoctia, & sic Festa immobilia, nec non multa plenilunia Paschalia, ac propterea Festa mobilia à Cælo, cui semper *Naturale* respondet, aberrare ostenduntur. Typis Joach. Reumanni 1701. ($\frac{1}{2}$ plag. in 4.)

PREZAE in HOLSATIA

Superiori mense Augusto exeunte *Johannes Poltzius*, Lubecensis, (hætenus *Luneburgi* in Lycæo, quod ad S. Johannis est, per quinquennium *Correctoris*, deinde verò per septennium *Rectoris* Spartâ functus) ad officium *Pastoris Ecclesiæ Prezensis* solenniter fuit introductus. Quid in utroque munere Scholasticò præfiterit, duplici *Programmate*, paullo ante abitum *Luneburgi* publicatò, docuit, quorum alterum varios *Labores Logicos*, ad formandum ritè juventutis intellectum susceptos, enarrat; alterum verò *Rethorica* studia, eloquentiæ parandæ ergo cum discipulis tractata, nec non quinque & triginta *Orationibus*, subinde habitis, confirmata, recenset. Quibus addi possunt, quæ in his *N. L.* mense *Februario* h. a. p. 63. sq. dicta sunt.

HAMBURGI

Sumptibus *Benj. Schilleri*, sequentes Libri prodierunt: *Neuers öffnete Kunst- und Schatz-Kammer / rarer und neuer Curiositäten / von den allerwunderbarsten Übungen der Natur und Kunst / durch und durch mit allerhand seltsamen ungemeynen Geheimnissen*

fen / Chymischen Experimenten, bewehrten Arzneyen / sinnreichen Inventis, beliebten Wissenschaften / und außerlesenen Kunststücken angefüllt. Bey dieser fünfften Edition mit 3000. auffrichtigen bewehrten Kunststücken vermehret. Hamburg/ 1701. (2. Alphab. 15. pl. in 8.)

Chronologische Tabellen, darinnen die richtige Ordnung der Päbste/ Käyser und Könige/ welche von der Geburt Christi bis 1700 regieret haben / enthalten/ in einem kurzen Entwurff zum Nutz derjenigen/welche die Profan-Historie lesen/ heraus gegeben von G. Marcell. Hamburg/ 1701. (4. pl. in 8.)

Chronologische Tabellen, darinnen die richtige Ordnung der Churfürsten/ Herzogen und Fürsten / welche vom X. Sæculo nach Christi Geburt bis 1700 in Europa gelebet/ enthalten ist/ von Georg. Marcell. Hamburg/ 1701. (3½. pl. in 8.)

Valentinus Heins, Scholz Hamburgensis ad D. Michaëlis Collega iteratam editionem Gazophylacii Arithmetices, multis in locis corectiorem novisque accessionibus auctiorem publicæ luci exposuit, titulus ita habet: Der sogenannten Schatzkammer andere Edition, hie und da verbessert / und mit besondern Zugaben vermehret; welcher beygefüget der so genandte Haupt- / Schlüssel / oder die Solutiones derer in besagter Schatz-Kammer vorkommenden etwas schweren / sowohl auch derer / in die Algebra laufenden Problematum, nicht weniger der Schluss-Zugabe/ so durch eine/ dem Italienischen Buchhalten ähnliche Disposition entschieden.

NOVA LITERARIA

MARIS BALTHICI ET SEPTENTRIONIS,

Edita Mense Novembri M DCCI.

WISMARIAE

M. *Johannis Kindleri*, Lycæi Wismariensis Rectoris, manuductionem secuti *Johannes Joachimus Förcke*, *Johannes Henricus Hüfer*, & *Daniel Henricus Müller*, Wismarienses, in Auditorio novo publicis Orationibus *Victoriam Svecorum*, ad *Dunam Fl. contra Saxones* d. 9. Julii, reportatam exorserunt, & primus quidem *Saxones victos* descripsit, secundus *Svecos Victores* laudavit, & tertius *justitiam, potentiam & bonitatem eminentissimi Numinis in hac Victoriâ satis conspicuam*, Carmine Heroico, coque *Eucharistico*, celebravit.

Typis *Matthiæ Martini* impressa exstat Concio illa in Consecratione Templi *Muchoviensis* Dominicâ XIV. post *Trin:* ex Evangelio *Luc. XVII, 11-19.* habita, sequenti modo inscripta: *Die Muschowische Kirch-Weihe / aus dem ordentlichen Evangelio Luc. 17, v. 11-19. am XIV. Sonntage nach Trinitatis, anno 1701. bey Einweihung der daselbst erbauten neuen Kirche / freudigst vorgestellt von Henrico Helms, Pastore zu Muchovv und Zerlovv. (6. plag. in 4.)*

ROSTOCHII

Die 8. Octobr. Dissertationem Philologicam de *Formulis Juramentorum Judaicorum*, examini publico submitit *M. Christianus Ditericus Haltermann / Rostochiensis*, Respondente *Johanne Hiobo, Nicolai fil. Vvasmuth. Parchum. Mecklenb. (4. pl. in 4.)*

Die 11. Octobr. *Georgius Detharding*, Med. D. & Anatomizæ P. P. Facultat. Medicæ h. t. Decanus ad *Anatomen, in nobilioris Sexus*

Subjctis publicè diebus subsequ. adornandam, & ad Demonstrationes inde instituendas Omnes Omniumque Ordinum Cives Academicos programme invitavit. (1. plag. in fol.)

Die 15. Octobr. Præsidi Jo. Fechtio, S. S. Theol. D. & Prof. Consist. Ducal. Assessore, & Distr. Rostoch. Superintendente, *Pietatem Cornelii Centurionis Casariensis, antequam ad Eum mitteretur Petrus, ex Act. X. 2. delineatam publicæ Eruditorum disquisitioni submisit Jacobus Beetz, Rigà-Livonus. (4. pl. in 4.)*

Die 21. Octobr. sub Præsidio Joh. Joach. Schöpffer/ J. V. D. Prof. Comit. Palat. Cæsar. Consist. Consiliiarii & Academiæ Rectoris, Exercitationem Disputatoriam, quæ continet *Meditationes Juridicas, occasione Inscriptionis Proæmio Institutionum præmissæ elaboratas, ventilandam proposuit Jens Christoph. von Æhsten/ Eques Mecklenburgicus, Auctor & Respondens, de cujus Stirpe supra p. 65. ad finem fratris diximus (2. plag. in 4.) Meditatio prima est (occasione Inscriptionis) An nomen Dei, solennitatis caua, adhiberi possit? *Secunda* (occasione ejusdem Inscriptionis) An privatus uti possit Titulo, *Dei gratia*, Germ. von Gottes Gnaden? *Tertia* (occasione Tituli) An Princeps uti possit Titulo Regionis vel Regni, licet actualem non teneat possessionem? *Quarta* (occasione Tituli) An privati honorum Titulos suo adscribere possint nomini? *Quinta* (occasione verbor. in Tit. Victor ac Triumphator) An Imperatori Romano tribui possit Titulus, *Invidiissimus, unüberwindlichst*? *Sexta* (occasione verb. Semper Augustus) An Imperator vi Juramenti præstiti de augendo Imperio, impugnare possit terras, publicâ pacificatione, alienatas. *Vltima* Meditatio (occasione verb. Cupidæ legum juventuti) hæc est: An virgo Collegia Juridica frequentare, & Matriculæ inseri possit Academicæ?*

Die 22. Octobr. *Albertus Joach. de Krakevitz, S. S. Theol. D. & Hebr. Lingv. ut & Christ. Catech. P. D. P. pro publico exercitio proposuit Disputationum Theologicarum de præcipuis nostri sæculi Quæstionibus Theologicis juxta Articulorum Fidei*

seriem dispositis, primam, Respondente *Henrico Ernesto de Gramm* Eqv. Mecklenb. S. S. Theol. Cultore. (3. plag. in 4.)

Die 27. Octobr. paullo ante laudatus *D. Job. Joach. Schöpffer* Academiae hactenus Rector sceptris Acad. deposuit, eademque electo nuper Rectori novo *D. Johanni Barnstorffo*, Institut. Prof. Publ. tradidit, in quo actu ille de *juribus & privilegiis electi & introducti Rectoris*; hic verò de *moderamine lingvæ peroravit*.

STRALESVNDÆ

M. Lucas Schröderus, Ecclesiarum Stralesundensium Superintendens, cujus præterito Mense Octobri p. 296 mentionem fecimus, *Concionem suam Valedictoriam* Gustrovii habitam, hoc posteriori loco typis exprimi curavit. (7. pl. in 4.)

Job. Christianus Bunsovius, Scholæ Anclamensis hactenus Con-Rector, ad eandem spartam in Gymnasio Stralesundensi obeundam vocatus est.

Johannes Franck, Pastor Saggendorffensis, præter evulgatum illud Scriptum de *Chiliasmo*, supra p. 227. memorato, in quod nonnulla vitia Typographica irreperunt, quæ B. L. tollere velit, adhuc alium Tractatum editioni paratum habet, sequenti modo inscriptum: *Tenebræ Lucidæ s. Diacritica Sacra, in qua Doctrina de Ebræorum Distinctione & Interpunctione plenissimè, planissimè, simulque brevissimè proponitur; tribus Regulis Fundamentalibus illuque brevissimis ad Distinctionem; & duabus Tabulis non adeo prolixis ad Interpunctionem sufficientibus, ut, quæ hactenus, nec immeritò, obscurissima & difficillima fuit, nunc facilissima & paucis horis addiscenda veniat. Accessit Elucidarius, in quo omnia prolixius explicatur & exemplis illustrantur; Regula datæ probantur; aliorum placita modestè examinantur; Usus Doctrinæ hujus indicatur; multa ab aliis prætermissa adduntur; & pleraque si non omnia, quæ his necessaria vel utilia sunt, exponuntur.*

GRYPHISWALDIAE

Die 18. Octobr. Præside *Nicolao Dassvio*, S. Theol. D. &

Prof. Ordinario, ad D. Mariæ ædem Pastore, Regii Consiſt. Aſſeſſore, FCtis Theologicæ h. t. Decano, *M. Georgius Fridericus Miehencf / Rostoch. S. Theol. Baccalaureus*, præterito menſe Octobri p. 297. nobis laudatus, pro Licentia ſummos in Theologiâ Honores capeſſendi, præpoſuit ac defendit *Theſes Theologicas* ex Articulis de *Efficaciâ Verbi Divini*, de *Angelo malo*, de *Peccato in Spiritum S. de Induratione*, de *Benevolentâ Dei univerſali*, de *Satisfactione & Interceſſione Chriſti*, & de *Penitentiâ* deſumptas. (1. pl. in 4.)

D. *Jo. Frid. Mayer*, Lipſienſis, Vniverſitatis Gryphicæ Pro-Cancellarius, S. Reg. Maj. Svec. Sereniſſ. Holſatiæ Ducis, ut & Reverendiſſimæ ac Illuſtriſſimæ Abbatiffæ Quedlinburgenſis Conſiliarius in Sacris Primarius, cum ipſi die 30. Octobr. Generalis *in vocatione* Eccleſiarum per Pomeraniam ac Rugiam demandata eſſet, Regiæ Voluntatis interprete L. *Vittio*, Sedinenſis Synodi Præpoſito, poſtero 31. Octobr. die, præmiſſo Programmate invitatorio, *Memoriam Reformationis Lutheri, cui ille dies initium dedit. publica lectione recoluit*, in ampliffimo Auditorum diverſi Ordinis conſeſſu, præſentibus præter cæterum Studioſorum, Illuſtri Status Pomeranici Conſiliario, Dn. de *Jäger*, qui inaugurationis actum pridie direxerat, Deputatisqve Nobilitatis ac Civitatum, Profeſſoribus item Academiæ, ac Eccleſiarum per Pomeraniam ac Rugiam Præpoſitis, qui omnes peractæ pridie inveſtituræ affuerant. Idem, poſtquam die 1. Novembr. locum Præſidis in Conſiſtorio, die 2. locum Primarii Profeſſoris Theologiæ in Concilio Academico, eodemqve die locum Superintendentis ac Paſtoris urbani in Miniſterio occuparet, traditis ſoleni ritu acceptisqve ad ſingula officia literis vocatoriis, die 4. Rector Academiæ Gryphicæ in futurum annum feliciffimis auſpiciis electus, die 9. primam Concionem in templo Nicolaitano ſuper verſ. 9. 10. Cap. XVI. Act. die 10. *Orationem ſolenem quam vocant introductoriam, de eo quod univerſa Chriſti Eccleſia Pomeraniæ ob Johannem Bugenbadium debet*, habuit, in frequentiffimo Civium Hoſpitiſqve a *Jo. Philippo Palthenio* t. t. Academiæ Rectore ante invitatorum panegyri, plaudente ac exultante

te Gryphisvaldiâ, ac sanctissima quæque sibi de tanto Viro, cujus jam ante complures annos copiam sibi fieri exoptaverat, pollicente, quam suam expectationem sequenti epigrammate testatam fecit:

Parva fui, parvamque alui neglecta cohortem
 Gryphia, nunc vires spesque ego sumo novas.
 MAYERO Duce major ero. Jam tollor in auras,
 Altius ad superas semper itura domos.
 Desine me parvis, Hamburgum, adscribere posthac
 Urbibus, & quam nunc sim spaciola vide,
 MAYERUM capio, quem nec Leucourea cepit,
 Nec capere amplexus quem potuere Tui.

REGIOMONTI

Die 13. Octobr. Præside *Bernhardo von Sanden*, Jun. S. S. Theol. D. & P. P. Ord. Disputatio Theologica de *Rosario, sive modo precandi Ave Maria & Pater Noster*, ad calculos & numerum, Pontificiis proprio, publicè proposita est à *Friderico Trentovio*, Cumilsc. Prusso. (4½. plag.)

Die 20. Octobr. Eodem Præside Decas Thesium Controversarum ex Loco de *Vnione duarum Naturarum & Communicatione Idiomatum in Christo selectarum* exhibita à Respondente *Adamo Friderico Schimmelysenning*, Insterb. Prusso. (2½. pl.)

Die 21. Octobr. *Benjamin Fwald*, Med. D. Respondente *Micheale Kirchner*, Regiom. Prusso, pro Receptione in Facultatem Medicam Disputationem habuit, quæ inscribitur: *Medicus Practicus dubitans de Subtilitatibus curiosis, an in Praxi usum habeant?* cujus tota tractatio eò tendit, ut demonstrat, subtilitates theoreticas, Anatomico-Chirurgicas, parum aut nihil in praxi proficere, adeoque jure à Medico dubitante rejici; cum, ut ex celeb. Ammanni *Parænes. ad discipul. in præfat. adduxit, vanæ dicendæ sint, quæ nullum praxi Medicæ largiantur usum. Atque inde à talibus plerumque divulgantur, qui nimia turgidi curiositate, per Momi vitra in abyta rerum*

inspicere, non ad utilitatem ullam, sed petulantis admodum otii oblectamentum, at irritò satù successu annuntur, vel ceriè gestiunt, vix satù perpendentes, hòc ipsò studium non tantum reddi intricatius; verum plures etiam ad Medicinam euntes perspectù tot difficultatibus, læcertas dudum vel admodum desperabundos planè retrahere (2 $\frac{1}{2}$ pl. in 4.)

A B O A E

Sub Præsidio M. Bernhardsi Münster / præterito mense Octobri p. 313. nobis laudato.

Anno 1700. d. 12. Maji loco speciminis publici *Aboam veterem & novam* descriptam bonorum Censuræ exhibuit Daniel D. Fuslenius, Boreà-Fennus, & in capite primo Topographiam Urbis Aboæ fistit; In Capite secundo Historiam Aboensem contexit; In Capite tertio Statum Politicum & mores Aboensium describit. (7 $\frac{1}{2}$ pl. in 8.)

Die 30. Junii Gabriel G. Rühl, Tavastensis, *Sororium Disciplinarum Vinculum*, Dissertatione Philosophicà breviter adumbravit. (3 $\frac{1}{2}$ plag. in 8.)

Die 22. Septembr. de Martyrio Philosophi pro Gradu Magisteriali capessendo Disputationem habuit Ericus Z. Dahlmann, Wib. Voce Martyrii in Membro I. exposità, Membrum II. de Certitudine naturalis scientiæ agit; Membrum III. de iis aliquid dicit, qui stultè adeò sapuerunt, ut nihil unquam pro certo habuerint in totà suà Philosophià, ut Pyrrhonii; Membrum IV. de Consolatione Philosophicà disserit, quomodo hæc potærit tranquillare animos, ut summi viri hæc utentes tutò & intrepidè mortem adierint, ut, Brutus, Socrates, & alii, simul etiam docet, unde factum sit, quod mortem non formidaverint, scilicet id provenisse à nimia quadam persuasione, stupiditate, & partim Diaboli *vápxoσs*. Membrum V. accuratius dispicit de certitudine scientiæ, quæ procedit à veris causis, *Subiectò, Affectionibus & Principiis*, quibus fulcris suas assertiones Philosopho-

Philosophi solent stabilire, & demonstrat certitudinem esse duplicem, alteram *Objecti*, quæ res dicitur certa, cum actu est extra suas causas; alteram actuum intellectus, quæ est determinatio intellectus ad verum ut verum. Postquam præmissa docuerunt neminem oportere martyrium suscipere propter Philosophiam, *Membrum VI.* refert, Martyrum fortitudinem non à Philosophia l. principio aliquo inuito provenire sed virtutis & consolationis divinæ esse opus. (2 $\frac{3}{4}$. plag. in 8.)

Die 14. Novembr. *Johannes Joh. Thormöser*, Nylandus, *Examen Argumenti Pythagorici* pro Unitate Numinis proposuit. (4 $\frac{1}{2}$. pl. in 4.)

Anno 1701. d. 21. Januarii Discursum Philologo-Moralem, de *Primogeniturâ ejusque Prærogativis*, haustum ex genuinis suis fontibus, occasione verb. Justinii l. 2. c. 10. §. 2. candidis rerum censoribus examinandum exhibuit *Andreas A. Herkepeus*, Tavastensis. In Capite primo hujus Discursus, Etymologia, Homonymia & Synonymia vocabuli Primogenituræ sistitur; *Caput secundum* definitionem Primogenituræ exhibet, & quatenus privilegium primogenituræ juribus quibusdam, seu fundamentis, sive naturali, sive gentium, sive divino, innitatur, ostendit; *Caput tertium* præcipuas primogenituræ prærogativas recenset, & quidem hac vice eas, quæ olim in populo Ebræo obtinebant, examinat, quarum prima, Principatus in Regno & Familiâ, secunda, Munus sacerdotale, tertia, Dupla in paternis bonis hereditas; harum primam & tertiam hodie in multis, si non omnibus Rebus publ. adhuc usurpari, secundam populo Israelitico magis propriam fuisse asserit; *Caput quartum* Objectiones nonnullas, circa hoc negotium afferri solitas, solvit. (2 $\frac{1}{2}$. plag. in 8.)

Die 23. Febr. *Daniel Rosen*, Calmariensis, publicè ventilandum proposuit *Triumphum generosi animi, seu contemptum Invidiæ & Calumniæ.* *Membrum Ium* sequentia comple-

plectitur: Homo, licet naturâ animal sociabile, præter multos alios pravos affectus, quibus est obnoxius, ob quæcumque injuriam sibi illatam, sive quæ bona, sive quæ existimationem, iræ plerumque & vindictæ, ultra decorem, tangitur cupiditate, quam moderatur Triumphus generosi animi cujus describitur Character. *Membrum IIIdum*, Rationes, quarum respectu iram & ultionem refrenare decet, proponit. *Prima* desumpta est à generosità natura; *secunda*, à funestissimis iræ effectis, ejusque pœnis gravissimis, quæ sunt (1) Odium (2) Exitus tragici & horribiles; *tertia* à testimonio *Plutarchi & Senecæ*, qui iram fugiendam esse docuerunt, argumentis præcipue petitis ex passionis hujus (α) Violentia (β) Deformitate (γ) Incommodo (δ) Ignobilitate; *quarta* ratio desumpta est ex *Doctrina & Disciplina Christiana*, multis argumentis vindictæ cupiditatem prohibente, quæ sunt (1) *Mandata divina*, tam *positiva*, i. e. charitatem, dilectionem, patientiam, mansuetudinem suadentia, quàm *negativa*, hoc est, iram, odium, contentionem & vindictæ cupiditatem ventantia Prov. 24. Eccl. 28. Matth. 5. Rom. 12. Hebr. 10. Eph. 4. &c. (2) *Opuscularis* quantum fieri potest, cum Deo sectanda. (3) Ut majori cum fiducia delictorum veniam à supremo Numine impetrare possit, eò frequentius animus generosus offensas proximo condonet. (4) Idem suadent Exempla Christi & Sanctorum. (5) Proprietas electi filii Dei (6) Fructus mansuetudinis, quales sunt (α) gratia Dei (β) recta & cum fructu Deum invocandi ratio (γ) Vita tranquilla (δ) terræ habitatio & possessio (ε) victoria super hostes (ζ) post mortem vita beata. Porro *Membrum* hoc secundum docet iram & vindictam reprimendam esse injuriarum, nec non speciatim calumniæ & invidiæ, quando iis virum generosum peti contingit, contentu aut oblivione. *Illud* demonstrat iram omnem non penitus tollendam esse, & *ἀμνηστίαν* locum habere, nisi

nisi vindicari injurias Reipubl. & eorum, qui injurias inferunt, inter sit, ne lata quibusvis injuriis fenestra aperiatur, & bonæ leges penitus conculcentur. *Membrum IVtum* ad modum in irâ servandum, quatuor potissimum circumstantiarum attendendam esse rationem exponit, nempe causarum, personarum, modi & temporis, & in eo multum valere variam ingeniorum dispositionem & corporum temperaturam, quam tamen multum alterare possit institutio & generositatis affectus. *Membrum Vtum* iræ & calumniæ septem remedia enumerat, quorum (a) *Sola animi bona pro verè boni censenda, cetera contemnenda.* (b) *Sorte suâ quævis contentum esse oportet, cogitando secum, cuique demeritum à Deo distribui.* (c) *Vitiorum illorum deformitas & damna ponderanda.* Si in re lautâ existentem, aliorum invidiâ & obrectatione tangi contigerit, ad faciliorem earundem fugam (1) *cum honoribus & opibus conjungenda erunt modestia, humanitas & beneficentia erga pares & inferiores.* (2) *Specialis emulorum & huius vitii obnoxiorum, humaniter licet amplectendorum, familiaritas & conversatio non ambienda, ut & bona, quæ nobis contigerunt, apud illos nec jactanda, sed fortunæ potius, quam industriæ, aut virtuti tribuenda.* (3) *Sycophantiæ decenter eliminanda apud Principem, testium ingeniosâ refutatione, rationibus, legibus &c. apud populum verò, tum multitudine & potentia amicorum te laudantium, tum vitæ sinceritate & oppositis rationibus &c.* (4) *Invidia obrectationes, duplici præprimis clypeo, innocentie nimirum & patientiæ retundenda.* (3 $\frac{3}{4}$ pl. in 8.)

Sub Vmbone *Isaaci Pflughn* / Lingv. Orientalium Prof. Ord.

Anno 1698. d. 7. Maji Exercitium Academicum de *Metamorphosi Nebucadnezaris* exhibuit Michael South / *Erici* fil. *Off. Bothn.* (3 $\frac{3}{4}$ plag. in 8.) Nomine *Nebucadnezaris* exposito, illius fata propitia, & immitia considerantur; ad posteriora pertinent, illius in brutalem statum dejectio,

expulſio, cum brutis cōhabitatio, alimentum inſuetum, pilorum & unguium augmentum. Deinde pauca adduntur de hujus transformationis duratione & in priſtinum ſtatum reſtitutione. Tandem quid de *Metamorphoſibus* à Poëtis depictis & de *Lycanthropia* cenſendum ſit oſtenditur.

Anno 1700. d. 16. Maji *Tradiſio Manualis* leviter delineata & Eruditorum Cenſuræ ſubmiſſa eſt ab *Erico Chofelio*. (3½. plag. in 8)

Die 7. Decembr. Diſputationem Pneumatico-Philologicam de Angelis Imperiorum, ex Dan. X. 13, 20. pro Gradu Magiſteriſſi habuit *Zacharias Lithovius*, Vhloa-Oſtro Bothn. Diſſertationis hujus *ſectio prior* per gradus Entium ordine ad Angelorum conſiderationem aſcendit, quorum exiſtentiâ ex lumine naturæ & Scripturæ probatâ, de Geniis Ethnicorum pauca ſiſtit; atque ſic per certa eorundem officia, ad ea quæ circa Republicas præcipuè ſunt conſpicua, aditum parat. *ſectio poſterior* curam Angelorum circa Republicas, etiam Gentilibus in Diis ſuis tutelariſſis notam, exponit, ejuſque nonnulla experimenta exhibet; hinc ad conſiderationem Angeli Regni Perſici factâ digreſſione, eum malum, ſeu Diabolum aulicum, fuiſſe probat, cujuſ perverſa ſtudia atque effectus, non in Regno tantum Perſico, ſed & in aliis breviter detegit. (2½. pl. in 8.)

Anno 1701. d. 6. Julii Diſſertationem Philologicam de *Mannâ Cæleſti* examinandam voluit *Petrus Tigerſtedt*, *Erici*, Aſſeſſoris olim in Regio Dicasterio Aboëniſſi, filius.

Præſide *Laurentio Tammelin*, Mathem. Prof. Ord. & Regio.

Anno 1699, d. 15. Decembr. pro Gradu Magiſteriſſi Diſſertationem Philoſophicam de *Erogatione Pænarum* examini Eruditorum ſiſtit *Chriſtophorus Vonſterſt*. (1. plag. in 8.)

Anno 1700, d. 15. Septembr. *Theorema Pythagoricum, de Quadratis Laterum Trianguli Rectanguli*, ſuccinctâ Diſſertatione demonſtratum, pro Gradu Magiſteriſſi capenſendo

fendo, ad publicam censuram detulit *Pet. Petrejus* (2 $\frac{1}{2}$. plag. in 8.)

Die 28. Novembr. *Decades octo Aphorismorum Mathematicorum, de Naturâ Geometriae, ejusque Figurarum Simplicium*, *Andreas Hasselqvist*, Magisterium in Philosophiâ aditurus, ventilationi publicæ commisit. (1 $\frac{1}{2}$. plag. in 8.)

Die 30. Decembr. Disputationem Gradualement de *Anno Solari Astronomico* *Andreas C. Kiemmer*, Ost-Bothn. habuit. (1 $\frac{1}{2}$. pl. in 8.)

Disputationibus hæc juxta seriem Professorum supra pag. 301. memoratam recensitis, porrò alias aliorum Dissertationes, in hac ipsâ Academiâ, paucis abhinc annis habitas, nec non quosdam Tractatus addere placet.

Sub moderamine *Johannis Gezelii*, S. S. Theol. D. Abœnsis Diœcesios Episcopi, Regiæ itidem Academiæ Pro-Cancellarii, an. 1697. Venerando Clero in Synodum convocato, Disputationem Theologicam de *Cruce Piorum, & Dei Invocatione*, discutiendam exhibuit *Henricus Paulinus*, Pastor in Eumo / Respondentibus *Jacobo Zidenio*, Sacell. in Wirmo *Johanne Senqvist* / Pædagogo in Dytstadt. (3 $\frac{1}{2}$. pl. in 4.) Caput prius de *Cruce* agit, §. 1. *Definitionem Nominalem & Realem*; §. 2. *Causas, Efficientem principalem, Instrumentalem, Materiam* in quâ, *Formam & Finem*; §. 3. *Divisionem* nec non varias *Cruce species*; §. 4. denique ejus *Adjuncta* proponendo. Caput posterius eadem Methodo ac prius pertractatur.

D. *Petrus Laurbecchius*, primùm Poësius, deindè S. S. Theol. Prof. primarius, jam verò Episcopus Wib. (cujus pag. 301. seq. meminimus) Respondente *Johanne Agricolâ*, Nyl. publicæ disceptationi submitit Discursum Theologicum de *Desponsatione Fidelium cum Christo*. (1. plag. in 8.)

Idem pro Licentia Doctorali in Theologiâ Anno 1689. die 10. Maji, de *Communione Naturarum in Christo, Predicationibus Personalibus & Communicatione Idiomatum*, disputavit, Respondente *M. Arvido A. Rothvio*, Satag. Finlando, S. S. Theol. Stud.

diolo. Argumenti hujus dignitate & utilitate in Prooemio exposita, Pontificiorum & Calviniseguarum absurditatem hæreticam demonstrat, & quidem in Cap. I. Circa Communionem Naturarum in Christo; In Cap. II, Quæ Prædicationes Personales ex hac Communione ortas; in Cap. III, Quæ Idiomatum Communicationem trium generum, & singulorum Prædicationes Idiomaticas. (5 $\frac{1}{2}$. plag. in 4.)

Aliquoties nobis laudatus D. Laurbecchius antehac etiam Tractatum quendam sequentis tituli evulgavit: *Διακρίσις de Causis Salutis Humane, præsertim Gratia Dei, & Merito Christi Salvatoris*; in Regiâ Academiâ Abœnsi Disputationibus publicis proposita, & coram Studiosa juventute ventilata. Impressa Aboâ à Jo. Laurentii Vallio. (21. plag. in 4.) In hoc libro Doctrina de Gratia Dei in quatuor dispescitur Capita, quorum primi hæc sunt contenta: Gratia unde dicta; quæ Gratia Synonyma, & quot Significata. pag. 2. Significatio vera, paternus sc. divine misericordie favor & immensus amor Dei, pag. 3. Errores Pelagianorum, Socinianorum, item Pontificiorum, horumque refutatio, pag. 4. 5. Causa Gratia, nempe Pater, Filius, Spiritus S. servato ordine & Charactere personarum, ejusque Definitio, pag. 6. 7. Cap. secundi, Gratia distinctiones (a) in Prævenientem, Operantem, Perficientem: quæ definiuntur: Præveniens est actus ille divine benevolentie, quo Spiritus S. ante omnem motum salutarem hominis, sive voluntatis nostræ, mortuum in peccatis invitat, pulsat, resistentiam refrenat. Es. LV. 1. Joh. VII. 37. 1q. Operans Gratia est affectionis universalis dispensatio, quæ in homine externa & liberalis notitia, nec non historica Evangelii generalisque fiducia in Deum, & per Legem contritio cordis producitur, Actor. XIII. 46. seq. Apoc. III. 20. Perficiens Gratia est Operatio Dei in homine talis, quæ ejus intellectum, voluntatem & appetitum actu liberat à servitio Diaboli, fiduciam de remissione peccatorum & adoptione in filios, & promittitudinem Deo serviendi, & peccata vitandi operatur. Phil. I. 6. II. 13. pag. 8. Errores Pontificiorum de Gratia Excitante & Adjuvante, Operante & Cooperante, pag. 9. 10. de Præveniente, concomitante & subsequente

pag.

pag. 11. Graduum Gratiae discrimen ratione *Gratiae Praevenientis, Operantis & Perficientis* pag. 12. Refutantur Errores Pontificiorum p. 13. (β) distinguitur in *Gratiam, mediae salutis ordinantem, eademque applicantem; prior est*, quā Deus genus humanum in miseriā ab aeterno respiciens, Filium suum illis Redemptorem decrevit, & in temporis p'entudine in carne misit, ut ejus satisfactione pro peccatis fide apprehensā, omnes homines salvi fiant Joh. III. 16. Gal. IV. 4. 2. Timoth. I. 9. 1. Timoth. II. 4. *Posterior est*, quā media salutis humano generi benignissimā Dei voluntate destinata, & fraternā Jesu Christi redemptione acquisita, hominibus offert, exhibet, communicat & applicat. Eph. II. 4, 5, 16, 17. Coloss. I. 20. II. 13, 14. pag. 14. Refutantur Errores *Calvinianorum & Calvinizantium*, pag. 15. & 16. etiam *Pontificiorum* eorumque *Sequacium* pag. 17. Observatio circa Gratiae divisiones pag. 18. *Gratia Applicans* modò descripta, est vel *Ordinaria*, vel *Extraordinaria*. *Illā*, quā omnes omninò homines, ordinario Evangelii ministerio ad regnum Dei, vitamque & salutem aeternam vocantur; *hac* verò, quā certī homines singulari Dei potentiā, & miraculis ut plurimum illustribus, è regno tenebrarum in regnum lucis filii Dei vocantur. pag. 18. 19. Annotatio B. D. Scherzeri *Breviat. Hülsemann. enucleat. t. 6. §. 15.* de Conversione Pauli Apostoli, pag. 19. (γ) dividitur *Gratia* in *sufficientem & efficacem*, pag. 20. quā distinctio explicatur contra Calvinianos & Jesuitas, pag. 21. probatur ex Scripturae dictis *sufficiens Gratia* Proverb. I. 24, 25. Luc. VII. 30. Joh. V. 39, 40. Act. XIII. 46. Ef. LV. 5. seqq. Matth. XXIII. 37. Luc. XIII. 34. Ezech. XII. 2. Act. VII. 51. Jerem. VI. 10. Ef. V. 1, seqq. Jerem. II. 21. pag. 22. *Efficax gratia* Luc. VIII. 25. Act. II. 37. XIII. 48. Rom. VI. 17. seq. Joh. VIII. 31. 2. Thess. II. 13. 1. 3. &c. pag. 23. *Gratia* *sufficiens & efficax* describuntur, explicatio & distinctio hujus *Gratiae Pontificiae & Calviniana* refutatur pag. 23. Refutantur Pontificii & Calviniani circa applicationem *Gratiae sufficientis*, pag. 25. Refutantur Pontificii circa applicationem *Gratiae efficaci* vagam & incertam pag. 26. seqq. Diluitur *ισοδυναμία* *Gratiae* divisionis in *ordinariam & extraordinariam*, cum illā in *sufficientem & efficacem*, pag. 28. seq. Calvinianorum di-

finctio Gratiae in internam & externam excutitur & refellitur, pag. 30. seq. *Caput tertium* sequentia complectitur: Gratiae Dei proprietates sunt (a) *gratuitam*, seu *indebitam* esse, pag. 33. Refutantur Pelagiani & Pontificii, Arminiani & Remonstrantes, pag. 34. seqq. (β) *Esse supernaturalem* pag. 36. Rejiciuntur Pelagiani, Wigeliani & Arminiani, Photiniani & Pontificii, pag. 37. seq. (γ) *Est Gratia Dei universalis*, p. 39. Refelluntur Pontificii & Calviniani pag. 40. seq. Gratiae Dei universalitas quā *Objecta* adstruitur, contra Calvinianos, pag. 43. seq. *Estque intra & extra Ecclesiam* pag. 44. seqq. Refelluntur Arminiani & Pontificii, pag. 47. seq. Circa finem Gratiae universalis extra Ecclesiam errant Pontificii, Calviniani, Arminiani, pag. 49. seq. Gratia Dei in se universalis, quā applicationem fit inæqualis (1) *Ex modo vocationis extraordinario per missionem Prophetarum, & edita miracula* (2) *Ex plantata jam vera Ecclesia singulari privilegio, per collatam efficaciam donorum ministerii, interdum peculiarem & extraordinariam.* (3) *Ex prævisa Credulitate προσεχψία, aut incredulitatis perseverantiâ, temporariâ vel perpetuâ*, pag. 51. seq. Rejiciuntur Gratiae inæqualitatis causæ spuriae Pontificiorum, Semipelagianorum etiam Calvinianorum, quā *Affectum Dei diversum, quâ Redemptionem Christi, quâ absolutum Dei decretum* p. 52. seqq. (δ) *Est Gratia Dei Resistibilis* (a) *Vbi Dei verbum spernitur, aut homo in audiendo verbo remissus est & securè negligens* (b) *Cum ad audienda & legenda mysteria divina acceditur cum præjudicio.* (c) *Gratia Dei resistitur Zelo inconsiderato.* (d) *Nimiâ rerum mundanarum curâ.* (e) *Nimio sui amore, ac insatiabili glorie hujus mundi cupiditate* (f) *Perfidia Diaboli.* pag. 57. seqq. Refelluntur Calviniani, objicientes, vel *Hominum impotentiam adversus Deum, vel Dei omnipotentiam in actibus Salvificis, vel actionum humanarum à Deo dependentiam*, pag. 61. seq. Exceptionibus occurrit Adversariorum. pag. 63. seqq. (e) *Gratia Dei est amissibilis, hac in re quatuor observanda* (1) *Gratiae Incrementum, & quibus ex causis*, pag. 66. seq. Refelluntur merita Pontificiorum, pag. 68. seqq. Rejicitur donum perseverantiæ Calvinianorum, pag. 71. seqq. Refutatur Arminianorum connexio *Luminis Naturæ cum Lumine Gratiae*, pag. 74. seqq. (2) *Gratiae Dei decrementum, an & quale sit?* pag. 78. seq.

seq. Calviniani refelluntur pag. 80. seq. (3) Gratia Dei amissibilitas ulterius probatur, pag. 85. De imputatione peccatorum novâ, pag. 86. Errores Pontificiorum & Calvinianorum taxantur pag. 87. Gratia Dei reparabilitas (4) defenditur à parte Dei contra Photinianos, pag. 88. seq. à parte Hominum, contra Pontificiorum merita, pag. 90. seq. Gratia Dei quomodo continuetur; ubi rejicitur sententia Pontificiorum, pag. 92. seq. Cap. quarti hæc sunt contenta: quid tenendum, quâ Gratia Dei dissidentes pag. 94. quâ Gratia Dei amplitudine abutentes, pag. 95. seq. quâ Gratia Dei diversam dispensationem, pag. 97. seq. quâ Crucem & afflictiones temporales, pag. 99. seqq. quâ reparabilitatem Gratia Dei post peccatum in Spiritum Sanctum, pag. 104. seqq. quare irreparabilis sit Gratia Dei post peccatum in Spiritum Sanctum, pag. 109. seqq.

Hactenus Doctrina de Gratia Dei, sequitur de Merito Christi, quæ tribus comprehenditur articulis, primus disquirat, Meritum Christi an sit? secundus, ejus Natura & Ratio quæ sit? tertius, quarum sit partium? Continet hæc Doctrina sequentia: Gratia Dei fundamentum est Meritum Christi, pag. 113. quod impugnant Photiniani pag. 114. Satisfactio Christi an in sacris literis habeat fundamentum? affirmatur. pag. 115. Id negant Photiniani quâ Christi oblationem, pag. 116. quâ peccati expiationem & Nostri Redemptionem, pag. 117. seq. An Satisfactio Christi sacris literis repugnet? affirmant Photiniani, pag. 119. seq. Refelluntur Sociniani, ajentes, Deum velle hominibus remittere peccata citra Satisfactionem, pag. 121. seq. In actibus Christi Exinanitionis & Exaltationis esse vim Meritoriam, contra Photinianos ex Scripturâ adfruitur, pag. 122. seqq. Refutantur Photinianorum Objectiones pag. 124. seqq. Meritum Christi quid significet? pag. 129. quomodo definiatur, sc. Meritum Christi est actio Filii Dei Θεωδοξία, quâ ipse promptissimâ & humillimâ obedientiâ, activâ & passivâ, Legi Dei per peccatum violatæ, vice nostri omnium sufficientissimè solus satisfaciens, & omnipotenti suâ virtute Diabolum, Mortem, atque Infernum devincens ac triumphans, æternam toti generi humano redemptionem invenit & Gratiam Dei ac salutem æternam verè ad finem usque credentibus recuperavit. pag. 130. seq. Meriti Christi proprietatem

tes (1) Efficacia infinita. pag. 132. Errores circa hoc Photiniano-
rum, Calvinianorum, Pontificiorum refutantur, pag. 133. seqq. (2)
Sufficiens universalis, pag. 136. Errores Pontificiorum rejiciuntur,
pag. 137. Meriti Christi partes, obedientia & victoria, pag. 138. Re-
futantur Objectiones de Obedientia Christi, pag. 139. seq. item
de Intercessione Christi, pag. 142. seq. Christi obedientia est *Servi-
lus & Triumphalis*; *Servilis* verò *activa & passiva*, pag. 143. seq. Er-
ror Piscatoris refutatur, pag. 145. Victoria Christi quid sit; ejusque
Fructus & Triumphus quocumplex, pag. 146. seqq. Partes Meriti Chri-
sti alienæ ac insufficientes indicantur. pag. 150. De annunciatione
viæ Salutis pag. 151. seq. de viæ salutis confirmatione pag. 153. de Vi-
tæ Christi Exemplo, pag. 154. de viæ salutis ostensione per Resur-
rectionem Christi, pag. 154. seqq. de Datione vitæ æternæ, pag. 156.
seq. de Christi Mediatione internuncii, pag. 157. seq. de Meriti Chri-
sti applicatione, pag. 159. seq.

M. Andreas B. Hasselqvist/ Calm. S. S. Theol. Prof. Extra-
ordinarius, & Pastor in Pargas/ ante paucos annos publicæ luci ex-
posuit Scriptum quoddam hac Inscriptione: *Lumen de Lumine
sparsum*, Psalm. 36. vers. 10. *leu Vera & ynnōias Christiana
Religio*: quam quoad ejusdem Essentiam, Proprietates, Summam
atque Opposita, sub Decade Disputationum Theologicarum in Re-
gia Acad. Aböensi publicè habitaram, ex Lumine Lucido Verbo
Dei, orthodoxorum Theologorum, ac Patrum Scriptis, quibus, He-
terodoxorum contrariis opinionibus semper observatis, evidētum,
unicè salvificam esse *Lutheranam*; novâ artificiosâ methodo illu-
stravit M. Andreas B. Hasselqvist, Calm. Impr. Aboæ apud Jo. Lau-
rentii Vallium. (15. pl. in 4.)

Hanc materiam ita tractat Auctor, ut primùm ipsam *Religionis
naturam*, quoad ipsum *essentials* constituens, exponat, tradens scilicet
§. 1. Ejus Definitionem; §. 2. & 3. Causas Efficientem principalem,
Instrumentalem & Ministerialem; §. 4. Materialem; §. 5. Forma-
lem, & §. 6. Finalem. Deinde *Religionis extræssentials* consequens,
per 12. affectiones explanatum, considerat. & quidem §. 8. Religio-
nis

nis veræ & ὑψηλῶς Christianæ divinam sublimitatem, unde sequentia fluunt *πρόσωπα* (a) Totius Religionis Christianæ, ob divinam sublimitatem, *μόνον & ἑκείον*, unicum proprium, adequatum & ordinarium cognoscendi principium est divina revelatio Sacris literis comprehensa, Deut. 4. v. 2. Jos. 23. v. 6. (b) Romani Pontificis *ῥηθρησίν* infallibilitas, decreta & definitiones, non sunt Religionis ὑψηλῶς Christianæ principium. (c) Nec ratio humana seu naturalis, Religionis ὑψηλῶς Christianæ principium est. (d) Nec etiam consensus primitivæ Ecclesie, aut Patrum quinque priorum post Christum seculorum, principium Christianæ Religionis est, sive primarium, sive secundarium, nec divinam, sed tantum humanam & probabilem fidem gignit. (e) Nec denique peculiare Enthusiasmi, privata revelationes, visiones, apparitiones, interna alloquia angelica, sunt principium Religionis ὑψηλῶς Christianæ. §. 9. considerationi subjicit Religionis *ῥηθρησίν*, ex quâ *πρόσωπα* sequentia deducit (α) Vna eademque est, in Veteri ac Novo Testamento, quoad substantiam, Religio. (β) Cum una sit Religio, quæritur ad salutem, ergo non quæritur salvari in sua Religione. §. 10. expendit Religionis Veritatem & *πρόσωπα* inde fluentia, quorum (1) Quæritur Lutheri Catechesin, non tunc præconceptu opinionibus, sed sicut cognitioni veritatis, secundum pietatem, Tit. 1. v. 1. Cum in sese pietas virtutes continet omnes. (2) Veritas Religionis ὑψηλῶς Christianæ cum sit indivisibilis, ergo incongruè plures ejus veritates statuuntur. §. 11. Religionis Sanctitatem sistit cum hoc Confectario: Religio Lutherana non est damnanda ob delicta aliquorum, seu non sancta. §. 12. Religionis singularem perfectionem probat, & *πρόσωπα* hoc adit: Deo summè perfectæ nulla adscribi potest, nec debet imperfectio aut defectus. §. 13. Antiquitatem Religionis adstruit, nec non sequens *πρόσωπα*: Religio Lutherana est antiquissima, ergo verissima. §. 14. Religionis necessitatem & hoc *πρόσωπα* proponit: Religionis Christianæ cura maximè est omnibus necessaria. §. 15. Utilitatem Religionis confirmat, addito Confectario: Religio Christiana, ob insignem utilitatem, maximi est aestimanda. §. 16. Religionis invin-

ibilitatem evincit, & πρόσωπα subjungit: Exigente sic veritatis necessitate, religio, quam profitemur, & corde & ore est confitenda. §. 17. expendit Religionis perpetuitatem, cum hoc porismate: Religio Catholica respicit omnium & singulorum hominum informationem ad salutem. §. 18. Spontaneitatem Religionis exponit, unde oritur hoc πρόσωπα: Nemo ad fidem & Religionem Christianam invitatus est cogendum. §. 19. Sortis varietatem Religionis ob oculos ponit, cui sequens πρόσωπα subjicit: augetur Religio, quanto magis premitur, Cant. 2. v. 1. §. 20. Religionis veræ & γυνώσκας Christianæ efficacitatem cum inde orto Confectario considerat, quod ita sonat: Hac intrinseca, divina, sufficiens, indifferensque ad omnes homines, vis & efficacia etiam ante & extra usum legitimum, ex Dei ordinatione, immediate, verè ac propriè competit Religioni. His 13. affectionibus hætenus pertractatis postea subjicit Religionis Summam, quæ continetur in Symbolis Christianam fidem complectentibus, de quibus, tum œcumenicis, tum particularibus, agit §. 21. 22. 23. 24. & 25. Ex illis hæc deducit Confectaria (α) Symbolum Apostolicum, licet contineat Apostolica dogmata, non tamen est compositum nec conscriptum ab Apostolis (β) Symbolum Apostolicum non continet omnes articulos fidei; nec est nota dūcretiva Hæreticorum ab Oribodoxis; ex his Symbolis particularibus autem sequentia, (1) Augustana Confessio maximi pretii ac dignitatis est censenda atque æstimanda. (2) B. Martinus Lutherus, opere Reformationis, ingentia beneficia, sempiternâ memoriâ, gratiâque immortalis digna, exhibuit Ecclesie Dei. (3) Non veremur nec erubescimus à Divo Luthero nominari Lutherani. Tandem progreditur ad Religionis Opposita, quæ sunt ἀσπρωξεία irreligiositas, & falsa Religiones, tum extra, tum intra Ecclesiam.

Ericus Gyllenbring, Holmiensis, in memoriam Victorix, d. 20. Novembr. anni præteriti, in Russos obtentæ, Orationem habuit.

Disputatio Synodalis de Anti-Christo Magno habita est diebus 6. & 7. Septembr. defendente causa M. Elia Wirwalenio, Pizpobto, nec non Pastore in Sæymöti Respondentibus Hemmingio Olo-

Ollano, Past. in Sagalay & Simone Sadeuo, Sacellano Ecclesie Finnicæ Aböensis.

Disputationum nonnullarum sub Præsidio *M. David Lund*, S. S. Theologiz Professoris Ordinarii, & Eccles. Svec. Aböensis, ut & Numensis Pastoris, habitarum supra p. 302. seqq. mentionem injecimus. Jam ipsius hujus Præsidis Dissertationem Theologicam, pro Licentiâ, assumendi in illa Facultate Axioma Doctoris, die 19. Junii c. a. publicæ ventilationi, Respondente *Daniel D. Zulenio*, Bor. Finl. subjectam, & paucis modò abhinc diebus ad nos transmissam, recensere juvat. Agit autem illa de Σωτηριοθελία, seu, *Consilio Dei circa salutem nostram, quod evidens est in Decreto Passionis Jesu*, ut illud patefactum exstat oraculis Act. II, 23. & IV, 28. Disputationis hujus (α) παρασκευη εισαγωγική sūstit breviter Consilium Dei in genere de conservando toto humano genere per mortem Filii. (β) Ἐξέτασις Φιλολογικὴ Verborum sensum genuinum ob oculos ponit. (γ) Ἀνάλυσις τοπικὴ expositionem rerum accuratam & solidam suppeditat. (δ) κρίσις διανοητικὴ ἔ, ελεγχτικὴ proponit Consequencias in textu latentibus, quarum (1) *Oportuit Christum pati ex definito Dei consilio.* (2) *Passio Christi, ut est à Judæis Salvatore innocenti inflicta, non est arcescenda ex definito Dei consilio ac voluntate, sed Dei hominumque adversario, Diabolo, ejusque suggestionem, estque scelestissimum flagitium.* (3) *Placuit optimo maximo Deo, ac cælesti Patri, hoc & non aliò modò, per acerbam nempe Filii Passionem & Mortem liberationis humana promovere & persicere negotium.* (13½. plag. in 4.)

BERGIS.

M. Nicolaus Smed, S. Theol. Lector Bergensis, & Pastor Phanensis, habitam in funere Augustissimi Regis CHRISTIANI V. Glor. mem. concionem vernaculam, prælo paratam habet, propediem excudendam.

Die 10. Octobris Per-Illustrem & Generosissimum Dn. *Christianum Stokfleth*, S. R. M. Dan. & Norvag. Consiliarium Status, Justitiæ & Cancellariæ, Supremum Diececeos Bergensis Præfectum Regium, in Supremo Justitiæ Tribunali Norvagiæ (Ober Hoff, Rerten) Justitiarium; virum de omnibus officiis optimè meritum, solidæ eruditionis literarumque inprimis elegantiorum Fauctorem magnum, cum Scholam Bergensem primùm inviseret, geminâ allocutione gratulatoriâ metricâ exceperunt *M. Severinus Lintrupius*, Def. Prof. Havn. & Sch. Berg. Rector, & *M. Rudolphus Burrensem*, Con-Rector, ille quidem Heroico; hic autem Carmine Elegiaco.

Eodem die in locum *Petri Frider. Kragelundiæ*, Cimbriâ-Dani, Phil. Baccal. (cujus præter disp. P. Poulsonii de *Culon Molochi*, & *Dav. Fogii* de *fluxu & refluxu maris*, respondendo defensas, extant *Heptas thesum* ex *Historiâ Philof. Pythagoricæ*, & *Pentas dubiorum* ex eadem 1696. sub præsidio *M. En. Dalhustii* ventilatæ, disfertat. historico-philologica de *Scytala* apud Corn. Nepotem, 1697. & dissert. historica de defectu Oraculorum Ethnicorum circa adventum *Christi*, 1698. memorata in N. L. 1699. p. 21) qui defuncto pridem *Salomoni Theonimo*, 4. Ordinis Collegæ surrogatus, Spartam hanc vix susceptam sponte deposuit, vitam Academicam Scholasticæ prælaturus, *Claudium Vrsinum*, Nō-dlandum, dicti ordinis 4. Pro-gymnastiam solenniter introduxit Rector, *M. Lintrupius*, præmissâ Oratione, de *Sæculo XVII. nuper elapsò*, *Heresium*, *Schismatum*, *Scctarumque feracissimo*, gravissimis præsertim in *Ecclesiâ Romanensi controversiis*, quæ *Molinistarum & Prædeterminantistarum s. Dominicanorum* de *auxiliis gratiæ*, *Jansenistarum & Jesuitarum* &c. *Arnaldistarum* de *æqualitate Petri & Pauli*, *Jesuitarum de Theologiâ Morali*, &c. *Dominicanorum & Franciscanorum* de *conceptione s. orōis immaculatâ*, *Illuminatorum*, *Quietistarum*, *Archiepiscopi Cameracensis* &c. controversias. Reipublicæ item *Venetæ* cum *Paulo V. Aulæque & Ecclesiæ Gallicanæ* cum curiâ Papali concertatâ.

tationes ex Historiâ Sæculi nuperi Ecclesiasticâ distinctè recensuit. Novellus autem Collega de *Scholis Ebraorum, Græcorum, Romanorum & Christianorum veterum* disseruit.

CHRISTIANSANDIAE

M. Michael Leigh, hactenus Rector Scholæ *Stavangriensis*, jam verò S. Theologiæ Lector *Christiansandensis*, post varia ingenii monumenta hactenus edita (quorum catalogus ad calcem *Commentarii in Obadiam* exhibetur) *Norvagiæ Literatæ* conspectum meditatur, eruditorum, qui publica in Ecclesiis Scholisque Norvagicis officia, inde à reformatione ad nostra usque tempora ornarunt, biographiam, ad eum ferè modum, quò Academiam Havniensem repræsentavit *Ill. Vindingius*, exhibiturum.

HAFNIAE

Die 7. Octobr. Præsides *Olo Thestrupio*, (cujus mense Januario c. a. p. 21. mentionem fecimus) Respondens *Theophilus Ruchardt* in Collegio Medicæo Disputationem primam de *Hædo non coquendo in lacte matris*, ventilavit. (2½. plag. in 4.)

Diem 11. Octobr. qui Augustissimo Daniæ Regi, FRIDERICO IV. ante 30. annos fuit natalis, *D. Caspar Bartholinus*, Vniversitatis Rector, Consiliarius Justitiæ, in Supremo Tribunali, Cancellariâ Consistorio Assessor, Medic. & Physices Professor Regius, Oratione publicè habitâ, celebravit.

Die 21. Octobr. Præsides *M. Laurentius Petrus Lundius* Dissertationem Historicam *Græcorum Imperatorum*, & quidem *Christianorum cum Symbolis*, habuit, in Auditorio inferiori, Respondente *Laurentio Juni Baggeo*. (4. plag. in 4.)

Die 31. Octobr. *Georgius Fridericus Francus de Frankenan*, Med. D. (*Georgii Franci* Consilarii & Archiatri Regii filius),

qui d. g. Aug. c. a. Medicinæ & Philosophiæ Professor fuit constitutus, de *Reformatione Lutheri Orationem Jubilæam* habuit, quâ beneficia per Megalandrum istum Ecclesiæ præstita, seorsum anno primo hujus sæculi decimi & octavi παραλλήλως exhibita in memoriam revocavit, eandem, si nihil impedimenti intervenerit, cum Orbe erudito communicaturus.

Sub finem hujus mensis Octobris *M. Christian Mues*, hactenus Pastor primarius *Christianensis* ad officium *Rypensis* Episcopi ordinabatur.

D. Cassar Bartholinus, paullo antè nobis laudatus edidit *Specimen Historiæ Anatomica partium corporis humani*. Typis Viduæ Bockenhofers, cum fig. æn. (25. pl. in 4.)

Impensis *Joh. Melchior Lieben* editione octavâ prodit *B. D. Joh. Lassenii* *Biblischer Weyrauch*; & editione secundâ *Ejusdem Auctoris* *Heiliger Perlen-Schatz*/ cui novus Index, nec non *Introductio Dominicæ* accesserunt. (in 4.)

Lucem publicam etiam aspexit *Tractatus* quidam lingvâ Gallicâ, cui titulus: *Le parfait Secretaire François, par P. Canel, Maître de langue de son A. S. le Prince Guillaume de Dannemarck.* (14. pl. in 12.)

Petrus Brinch Collegii Medicæ Inspector, *majoris Operis*, jam ante biennium confecti, partem aliquam publicavit, cujus titulus ita habet: *Chronologia & Historiæ Fl. Josephi Examen*, quo *I. Univerſa V. T. Chronologia*, à Creatione Mundi ad usque mortem *Herodis Magni*, quæ in *Scriptis Josephi* impressis hodie existat, proponitur, & factâ numerorum omnium in *Josepho* huc pertinentium, nec non *Versionis Bibliorum S. Græcæ & H. Vossii Chronologiæ* collatione, examinatur, & quid veri, quid falsi habeat, declaratur.

II. Ex Antiquitatibus Judaicis notantur & examinantur ea, quæ *Scriptoribus Sacris V. T.* parum consentanea sunt, aut saltem illis

illis non memorata. Hafnia, Impensis Joh. Justi Erythropili, Bibliopolæ: Typis Joh. Jacobi Bornbeinrich, 1701. (7. plag. in 4.)

Præfatione ad Lectorem de Instituto & utu hujus Scripti præmissâ, Examini *Membrum prim* in *Cap. I.* monstrat (α) Qvalis hodiè existet in *Josepho* Periodi antediluvianæ Chronologia. (β) Quomodo reformetur à *Vossio*, & Versioni Bibliorum Græcæ conformetur. (γ) Versionem Græcam rectè ita à *Vossio* corrigi ut anni conficiantur 2256. à Creatione ad Diluyium numerandi. (δ) Iſtam tamen Chronologiam nunquam in Codice S. Hebræo existiſſe nec pro veriori acceptandam. (ε) A quibus & quare adaucti ſint olim numeri Genef. V. & XI. in Verſione Græcâ (ζ) Cur hæc *Josephus* Verſionem Græcam ſecutus ſit. In *Cap. II.* docet; (a) Annorum à Diluvio ad mortem *Itharæ* tranſactorum qvalis in *Josepho* exiſtat computatio, qvalis in Verſione Græcâ, qvalemqve ex utrâqve conficiat *Vossius* tertiam. (b) Quid de hæc & de illâ & de iſtâ computatione, nec non de Cainane Verſionis Græcæ fictio judicandum ſit. In *Cap. III.* demonſtrat (1) Spatium temporis ab adventu *Abrahami* in Palæſtinam ad egreſſum Iſraelitarum ex *Ægypto* rectè definiſſe *Josephum*. (2) Attamen eraiſſe alibi in ſpatio ſervitutis Iſraelitarum *Ægypti*acæ determinando, nec poſſe ex Genef. XV. 13. aut ex Exod. XII, 40. ſatis excuſari. In *Cap. IV.* oſtendit (1) *Josephum* in ſpatio temporis ab egreſſu Ebræorum ex *Ægypto* ad fundationem Templi *Salomonis* definiendo tam à ſe ipſo, quàm à Scriptoribus ſacris diſcrepare plurimum, annosqve hujus Periodi iplum propter neglectum ſervitutum & Judicium ſyachroniſmum nec ſummatim nec particulatim rectè computaſſe (2) Qvales fuerint Ebræorum Judices, qvalesqve temporibus Judicium ſervitutes, ex libro *Judicum* demonſtrat. (3) Rectam annorum hujus Periodi collectionem & Summam ſubjicit. In *Cap. V.* Spatium temporis (α) à fundatione Templi *Salomonis* ad ejuſdem interitum elapſi ex Codice S. Hebræo definit. (β) Proponit & examinat Chronologiam ejuſdem Periodi in *Josepho*, & inſtitutâ numerorum huc pertinentium collatione pravitate & diſcordiam ingentem oſtendit, ſimulqve hujus Examini conſilium indicat. In *Cap. VI.* (a) Partitionem hujus

Periodi instituit, (b) docet ab excidio Urbis & Templi à *Chaldeis* illato ad *Assamonæorum* Principatus primordia annos 422. numerandos esse. (c) In annis successorum *Nebucadnezari* numerandis turpe notat in *Josepho* erratum, (d) monstrat, ad *Judæorum* ex *Babylonia* in patriam, permissu *Cyri*, reditum, nec ab excidio Urbis, ut fecit *Josephus*, nec à deportatione *Fecbonia*, ut alii, annos 70. numerari oportere. Ex Literis Sacris nec hoc, nec illud probari posse. *Danielem* Cap. I. v. i. non de priori, sed de posteriori *Nebucadnezari* in *Joachimum* expeditione loqui, & illam priorem rectè à *Josepho* ad annum 8. Regis *Joashimi* referri, malè ab aliis ad annum 4. (e) A reditu *Judæorum* ex *Babylonia* sub *Cyro* ad mortem *Menelai* Pontificis annos 374. transiisse, non 414. ut scribit *Josephus*. (f) Principati *Assamonæorum* annos adscribi oportere 130, non 126. tantum, quod fecit *Josephus*. (g) Quà ratione anni isti 130. inter Principes *Assamonæos* distribuendi sunt, & quid hic in *Josepho* veri, quid pravi sit. (h) In tempore regnantis *Herodis* definiendo biennium prætermisisse *Josephum*. Regnasse *Herodem* post acceptam à Romanis Regnum annos integros 39, post captum *Antigonum* 36. exspirasse anno, aut ad summum sesquianno post natalem Christi. Membrum posterius hujus *Examinis*, in *Cap. I.* notat errata quædam *Josephi* de hominum priorum conditione, & lapsu, de *Sacrificiis Caini & Abelis*, nec non de filiis Dei. *Genes. VI. 2. 4.* In *Cap. II.* ex *Josepho* quædam de *Nimrodo*, de *Thara*, de *Abrahamo*, *Mose* non memorata, nec non de *Canaane* aliquid minus verum annotat. In *Cap. III.* notat in *Josepho* nonnulla quæ habet de causa profectiois *Abrahami* in *Ægyptum*, deque morà & doctrinâ ejus ibidem. Porro de *Agara*, Ancilla *Saræ*, de *Sichemitis* à *Simeone* & *Levi* occisis, de nomine Filii posterioris *Rachelis*, de officio *Potipharis*, & ejus uxore; In *Cap. IV.* non pauca de *Mose*, *Josepho* memorata, quæ nec à *Mose* tradita sunt, nec iis, quæ *Moses* de se scribit, consentanea. In *Cap. V.* (a) tepidum *Josephi* de *Miraculis* quibusdam *Divinis* iudicium. (b) Nugas de aquis amaris & de *Mannâ*, (c) Silentium de *Ebræorum* *Idololatriâ* in deserto. (d) In recensu præceptorum *Decalogi* errorem & superstitionem; In *Cap. VI.* in *Josepho* (1) de

de Tabernaculo sacro & rebus eò pertinentibus profanum iudicium, (2) ambitiosam Φιλαυτίαν Mosi adscriptam, (3) Vocabulorum quorundam Ebraicorum ineptam interpretationem, (4) mendacium in Idolorum honorem & Romanorum gratiam, (5) aliquid Sauli, aliquid Davidi perperam adscriptum; In *Cap. VII*, notat in *Josepho* (a) de nomine *Pharaonis* apud *Aegyptios* assertionem parum firmam, (b) impiam de miraculo *Jonæ* dubitationem, (c) fabulosa quædam de Rege *Vsîâ*, (d) in historiâ *Danielis* referendâ erratum Chronologicum; In *Cap. VIII*, animadvertit in *Josepho* (a) Interdictum *Artaxerxis* perperam *Cambysi* adscriptum, (b) de voto *Darii*, de *Sorobabelis* ad Regem *Darium* profectioe & inde secutâ *Judæorum* in patriam reductione fabulas, (c) ad tempora *Darii* relata quædam, quæ *Cyro* regnante facta sunt; In *Cap. IX*, denique annotat in *Josepho* (1) historiam repetitæ sub *Dario* ædificationis Templi malè alicubi ordinatam; (2) consummationem Templi ad annum 9. *Darii* relata; (3) *Efram* & *Nehemiam* a *Xerxe* missos dici; (4) indicat laboris hujus in erratis *Josephi*, mendisque recognoscendis scopum, nec non Auctoris de scriptis *Josephi* iudicium.

D. Bartoldus Botfaccus, publicæ luci Scriptum quoddam exposuit sequenti titulo: *Medulla Theologie Moralis, seu Tractatus Theologicus de Irreprehensibilitate præprimis fidei, per distinctas Theses, earumque ultteriores explicaciones & confirmaciones, cum triplici Indice, Scripturæ Locorum, rerum & thesimum, Opera & Studio Bartoldi Botfacci, SS. Theologiæ Doctoris, ejusdemque Professoris Regii in Univerſitate Hafniensî, & Ecclesiæ Teutonicæ Pastoris. Francofurti & Lipsiæ, Impensis Vidue & Heredum B. Casparis Gruberi, Bibliopolæ Brunlvicensîs, anno 1701. (22. plag. in 8.)*

In præfatione ad Lectorem, Scripti hujus obstetricantem Auctor exponit causam, quam Studiosum quendam, operam suam ad Dissertationem quendam conscribendam, exposcentem, sed dum de hæc materiâ primæ duccentur lineæ, aliorum ad Pastoris mu-

nus obeundum abeuntem fuisse ait. Alium postea, vel plures etiam, qui divisum inter se tractatum publicæ luci darent, se expectasse meminuit. At & hoc fuisse in vanum; plures enim ibi ex Studioforum subsellis numerari posse in Disputationibus Philosophicis & Philologicis Præsides, quàm in Theologicis sub Præsidio Professoris Respondentes. Proinde absque Disputatione lectioni se exposuisse has de Irreprehensibilitate Theses, quas Lectoris oculis, bonâ tamen ipsius gratiâ, hic subjiciemus: §. I. *Dantur pii irreprehensibiles.* §. II. *Imò omnibus, qui piorum nomen tueri volunt, id seriò agendum, ut tales semper reperiantur.* §. III. *Iis præsertim, qui aliis bono exemplo præluce tenentur.* §. IV. *Et quidem eò majori nisu, quo pluribus & fortioribus impedimentis se expositos norunt.* §. V. *Intelligitur autem irreprehensibilitas, non quæ imaginaria, sed, quæ vera.* §. VI. *Non affectata, sed genuina.* §. VII. *Non ab aliis facta & picta, sed rei congrua.* §. VIII. *Non merè civilis, sed Theologica.* §. IX. *Non quæ per essentiam, sed quæ per participationem.* §. X. *Eaque non angelica, sed humana.* §. XI. *Nec, quæ in Deo-homine, sed quæ in vero homine.* §. XII. *Non supra lapsaria, sed infra lapsaria.* §. XIII. *Non, quæ in statu destitutionis, sed restitutionis.* §. XIV. *Non quæ certæ tantum causæ, sed quæ personæ.* §. XV. *Non, quæ comparate, sed quæ simpliciter talis.* §. XVI. *Non, quæ erit alterius vite, sed quæ hujus.* §. XVII. *Non tam illa, quæ coram hominibus, quam quæ coram Deo.* §. XVIII. *Hæc est cum appropriata sive imputata Christi, tum inchoata propria irreprehensibilitas, §. XIX. Væraque quidem conjunctissima, sed & distinctissima.* Cum autem inter hanc & istam discrimen vigeat non unum, id thesibus aliquot distinctius explicatur, unde §. XX. (1) *Altera non inheret nobis, sed tantum imputatur; altera verò inheret.* §. XXI. (2) *Altera eadem est in omnibus fidelibus, altera in singulis est diversa.* §. XXII. (3) *Altera ordine*

dine & naturâ præcedit; altera sequitur. §. XXIII. (4) Altera per se Deo placet, altera non nisi per aliud. §. XXIV. (5) Altera in hac & in futurâ vitâ semper eadem; altera minor in hac, & major in futurâ vitâ. §. XXV. (6) Altera est superior eâ, quam habuimus in Adamo; altera verò inferior. §. XXVI. (7) Altera ne quidem locum habuit in statu ante lapsum; altera habuit, sed plenior. §. XXVII. (8) Altera sibi non solum sufficit, sed & alterius adherentibus infirmitatibus regendis inservit; altera ne sibi quidem sufficit, ne dum aliis. §. XXVIII. (9) Altera ne quidem jus reprehendendi Deo relinquit; altera verò actum tantum tollit. §. XXIX. (10) Altera summa est per nullos gradus intendenda; altera suis gradibus constat jam intensior, jam remissior. §. XXX. Sed isti gradus ab ipsâ essentiâ propriæ irreprehensibilitatis probè sunt discernendi. §. XXXI. Nunquam autem à quoquam mero homine in hac vitâ ille attingitur gradus, qui legis rigori exactè satisfaciat. §. XXXII. (11) Altera legem perfectè implet; altera non. §. XXXIII. Proinde irreprehensibilitas propria non infert absentiam omnis omnino peccati, ut ut repugnet hypocrisis. §. XXXIV. Sibi itaque licet quæpiam, est tamen imperfecta perfectio. §. XXXV. (12) Altera ad justificationem spectat; altera ad sanctificationem sive renovationem. §. XXXVI. Vtriusque origo est supernaturalis. §. XXXVII. Arcessenda ex gratiâ Dei in merito Christi, per operationem Spiritus Sancti. §. XXXVIII. Mediante Verbo & Sacramentis. §. XXXIX. Adminiculante fide hujusque oratione & studio. §. XL. Norma ejus est Verbum Dei. §. XLI. Subjectum est homo renatus. §. XLII. Affectiones ejus sunt ex parte, quæ & justificationis; ex parte, quæ sanctificationis. §. XLIII. Connexa ejus sunt plura, in quibus est (1) Dei beneplacitum, (2) inhabitatio Dei

gratia; (3) bona conscientia. S. XLIV. Consequens est Cæli beatitudo.

KILONIF

Joh. Ludov. Hannemanni, D. & P. V. de Præ-
sagiis mortis Meletema.

Si excipiam Bibliorum Sacrorum lectionem, nulla lectio me magis oblectat, quam illarum historiarum, quæ occupantur circa recessionem præfagiorum mortis, ac ultimarum verborum moribundorum hominum, quibus non rarò quid divinæ providentiæ inest. Illa autem præfagia mortis, vel sunt divina, vel diabolica, vel naturalia, ita & non rarò moribundorum verba ultima vaticinantia vel de futuro Ecclesiæ aut Republicæ statu, in quibus colligendis, ut & præfagiis justo segniores sumus, quorum tamen recensu non abstinuit Scripturæ Codex. Verum ut nunc duntaxat de præfagiis mortis dicamus, quorum etiam aliqua silva à quibusdam Auctoribus, qui omnium manibus teruntur, collecta est, idque genus exempla plura magno pietatis timorisque Dei commodo possent colligi. Præfagia mortis divina vel per intrinsecas suggestiones, vel per somnia, vel etiam apparitiones &c. fiunt. Et hæc præfagia nunquam sunt terrificæ, nec tumultuantia, animum inquietantia, sed exhilarantia, inque his, & quibusdam aliis à Diabolicis differunt. Id genus unum insigne exemplum dabo, quod ex ore Beati nostri *Morbosii* habeo. Quidam Doctor Medicinæ *Vpsalia* in Suediâ letali morbo decumbens, quo & defunctus, paucis diebus antequam debitum naturæ solveret, in fomæ vidit hæc verba aureis characteribus uncialibus in charta Regia descripta: *O portus portuum, recipe me in tuum portum.* Non diu post anima corporis carcere excessit. (2) Diabolica sunt in-
tempistivi clamores, nocturnæ vociferationes, ulularum hortifonæ voces, sanum latratus, aliarumque rerum tumultuosi stridores. Quò & referri debet illa pulsatio, quam *Rabundus* ante obitum Col-
legæ

legæ alienjus Reverendi Capituli, si alias verum est, quod de eo fama fert; an autem ante Obitum *Joachimi Rantzovii*, Reverendi Capituli Decani, nec non *Ignatii à Bertram*, Canonici Senioris suum tumultum non ediderit *Rabundus*, lubenter mecum permulti scire desiderant? hac de re me & alios informare velint, obnixè rogo. Vnam historiam notatu dignam referam. Quidam magni nominis & inclutæ famæ Superintendens habebat filiam gravi & periculoso morbo decumbentem. Quid sit? Diabolus more solito magnum pulsando cit tumultum, quem hic Vir forti animo, fortioriqve mente Theologus sic affatur: *Scio; O tu humani generis perditissime hostis! me mortalem genuisse filiam, quam & Dei providentiæ ac misericordiæ commendo, quæ de ea, ut sibi licet, clementissimè decernat. Tuus tumultus me non terret, nec ex eo prasagium mortis capiam, quamvis tu nunc isto tuo tumultu mihi persuadere velis, filiam meam morituram esse. Certo autem certius scio, Dei auxilio filiam meam pristinam sanitatem recuperaturam esse. Et sic tuo tumultu argueris mendacii.* Quod & factum, siquidem ad sanitatem magno parentum gaudio rediit. Quare id genus tumultus à Christiano, & Deum timente homine attendi non debent. Pio & Christo deditos, hæc signa non terrent, sed eos, ut olim *Ægyptios* impios terruit Diabolus suis terculamentis, *Sapientia Cap. 16.* Interim negari non potest Diabolum interdum instantis mortis præscientiam vel ex cognitione causarum naturalium habere posse; vel quod à Deo Executor sit constitutus, i. *Regum cap. XXII, Job. I. &c.* Si autem tali tumultui quid veri subest, ut interdum subesse solet, ut probant innumera historiarum, tunc ejusmodi tumultus certamen est boni & mali angeli de funere pii hominis, ut legimus olim Diabolum cum Magno Angelo Michaelæ de corpore *Mosis* certasse. *Epist. Judæ, v. 8.* Verum hæc latius deducere non permittit instituti ratio. (3) *Prasagia mortis naturalia* permulta sunt, quæ vel *ordinaria*, & hæc suppeditant prognostica Medicorum; vel *extraordinaria*, quæ vel sunt certa

certa signa in corporibus corporumque partibus, aut indumentis apparentia; vel gestus, corporumque accubitus &c. vel & non rarò somnia. Beatæ memoriæ *D. Hanneus* mihi hanc historiam retulit de quadam Generosissima Matrona, hæc letali morbo, & quidem maligno decumbens, cujus læsi lodices, ut & indusium innumeris atris parvis crucibus fuerint signata & notata. Has cruces videns Matrona in hæc erupit verba: *hec signa mihi presagiunt mortem*, quæ & paulo post subsecuta est. Sed hic figo pedem, obnixè rogans, hanc materiam eruditi viri non insuper habeant, aut sus dequæ æstiment, aliquid enim divini in ea later.

Die 10. Septembris auspicio Dei Principisque, *Imperatorem Fridericum Aenobarbum ab Alexandro III. Pontifice pede non esse conculcatum*, Præfide *Jo. Burchardo Majo*, Eloqv. & Historiarum Prof. Publ. defendit *Andreas Ludovicus Königsmannus*, Slesvicensis. (2. pl. in 4.)

Disputationis hujus *Caput primum* proponit conculcationis *Friderici* historiam, nec non quæstionem: *utrum Imperator Fridericus Barbarossa pede conculcat⁹ Alexandri III. Pontificis notissimū ab eo dictum Davidis (Psalm: 91. v. 13.) audiverit?* notat etiam Controversiæ hujus gravitatem, uti & maledicendæ fervorem *Bodini*, infensissimi illius Imperii Germanici hostis, *Cassani*, Galliæ Regis Consiliarii, & Scriptorum *Italorum ac Venetorum*; hæc historiã, tanquam egregiò quodam ad Germanos invidiã onerandos instrumento utentium. *Caput secundum* affirmativam & negativam sententiam circa quæstionem paulò antememoratam exhibet, & tam illam, quam hanc propugnantes recenset plurimos. *Caput tertium* quæstionem illam decidit, atque ad negantium transit partes. Rationes desumuntur (α) *A fide suspectâ* Italorum, partim ob adulationem in Pontificem, partim ob invidiam odiumque in Germanos. (β) *A dubie narrationis notis*: fertur, dicitur, item addant, tradunt alii. (γ) *A silentio Scriptorum æqualium*. (δ)

A discrepantia adversarum nobis partium, in locis, temporis, aliarumque rerum designatione. (1) Ab ingenio Friderici, Imperatoris magnanimi, suæque dignitatis in utraqve fortunâ tenacissimi, (2) A studio Germanæ Procerum in Imperatorem, qui nec in ipsa Italiâ fuissent permiffuri, tam indignè violari Caput suum. (3) Ab inconvenienti, cum omni lite ac diffensione jam compositâ Imperator magnâ cum pompâ & plausu Venetias ingressus, & per aliquot dierum hebdomades amicè cum Pontifice versatus sit. (4) A multitudine mendaciorum, quibus historiam Friderici contaminatam esse constat.

Die 15. Octobr. Auspicio Serenissimi Principis sub Præsidio *Job. Ludovici Hannemanni, D. & Philosophiæ Naturalis P. P. Ord. Leopoldinæ Societatis Nestoris II. Exercitationem Physicam Fridericianam, Omnium Corporum Naturalium in sextiduo Creationis à Deo conditorum Oeconomiam, in suas partes potiores, sc. in Atalantam & Hippomanen divisam, exhibentem publice defendit Adolphus Wilhelmus von Guren / Lubecensis. Septem Dissertationes exhibet Theses, quarum I. Physicæ Objectum; II. Substantiæ Corporeæ Quiditatem; III. Corporum Distinctionem sistit. IV. Thesis, quænam Substantiæ Fluidissimæ fiat, docet; V. Lucis. VI. Ignis & VII. Cæli definitionem tradit. Singulis Thesisbus Exegesis est addita. Tandem subjungit Decadem questionum, quæ curiosorum Philosophorum & Medicorum industria solvendam offert; addit etiam Curiositatis ergo aliquot Experimenta Chymica. (3^æ plag. in 4.)*

Die 18. Octobr. sub Præsidio *Günth. Christoph. Schelhammeri, Med. D. & in Acad. Kiloniensi Prof. Primarii, Sereniss. Ducis Cimbr. Gottorpiens. Archiatri, Societat. N. C. Leopoldinæ Adjuncti, & in Italiâ Recuperatorum Socii, Dissertationem solennem de Odontalgia Taetui sedandâ, ad capeffendum ritè summos in Medicinâ Honores, ac privilegia Doctoralia publicæ disquisitioni submitit Balthasar Kryffingius, Flensburgo Cumber. in patriâ Medicus, D. Wilhelmus*

Hüb

Hulderici Waldschmiedt / Programmate prævio. Dissertationis hujus argumento generatim in præmio præmisso Caput I. de salubri in morbis tactu in genere; Caput II. de salubri manuum tactu in specie agit; Caput III. de salubri manuum tactu in compescendis doloribus, præsertim in Odontalgia sedandâ tractat; Caput IV. de Discrimine contactuum singularium, eorumque operandi modo generatim quædam habet; Caput V. de Discrimine vulgati manuum usus, earumque operandi modo generatim docet; Caput VI. de partium corporis humani, speciatim Dentium auriumque consensu tractationem instituit; Caput VII. Consensus partium usum in Medicina proponit; Caput VIII. de tactus, hæc methòdo in dolore dentium adhibiti, modo operandi speciatim nonnulla tradit. Constat cum Programmate & adjectis Epistolis gratulatoriis 9½ plag. in 4.

HAMBURGI

Die 18. & 19. Octobr. *Johannæi Hamburgensis* Examen publicum & solenne fuit habitum. Hac occasione iterum omnes omnium hujus Scholæ Classium Præceptores, in *Catalogo quodam Lecti- onum & Exercitationum* per proximè elapsam ætatem habiturum, fidei atque solertiæ suæ rationem reddiderunt. Index ille implet 1½ plag. in 4.

Johannes Schultze / Johannæi Hamburgensis Rector, cujus in his N. L. p. 123. 159. 190. & paulò ante mentionem fecimus, edidit *Exercitium Catecheticum, in quo Discipuli ex Hebræorum Psalmis, tum in Vocabulorum non 'punctatorum* lectiòne, tum in sollicitâ eorum ad analogiam fidei interpretatiòne, distinctè & perspicuè erudiuntur.

(2. plag. in 4.)

NOVA LITERARIA

MARIS BALTHICI ET SEPTENTRIONIS,

Edita Mense Decembri M DCCI.

ROSTOCHII

Die 6. Novembris *M. David Henricus Kœpkenius*, Lüneburgensis, cujus supra sæpiusculè mentio facta (vid. N. L. 1700. p. 289.) *Diatriben Philologicam* in verba Pauli ἀφ' ἑρ-
 τῆ γὰρ ἀνθρώπων πείθω ἢ τὸν Θεὸν, ex Epistolâ ad Ga-
 latas I. v. 10. enucleata sistentem, Respondente *Johanne Eberhardo*
Vdam, Revaliâ Livonæ, examini publico subjecit. (2. pl. in 4.)

Die 26. Novembris sub Præsidio *Casp. Matthæi Mülleri*, V. J. D.
 & Prof. Institut. Publici Ducal. ordinarii Disputationem Juridicam
de Sponsalibus sine Testibus contractis, Von Verlobnissen / so
ohne Zeugen vollzogen / publicæ disquisitioni submisit, Re-
 spondente *Christiano Friderico Tramy / Lind. Pomerano*. (5. pl. in 4.)
 Duo hujus Dissertationis sunt capita, in primo explicatur & an
 & quatenus absentia testium Sponsalia reddat invalida; in secun-
 do autem, quomodo eadem convalidentur, exponitur.

Sub finem mensis Germanicum Scriptum, sub titulo *Termini-
 sta Convitiator*, quod superiori mense Julio (vid. N. L. p. 227.)
 sæpius laudatus *M. Georg. Fridericus Döhencel / S. Theol. Bacc.*
 jam quoque S. Theol. Licentiatum, typis hic subjecit, & quo ipso *M.*
Zacharia Grapii, Phys. ac Metaph. Prof. & Archidiaconi Jaco-
 bæi, jam S. Theol. Doctoris, concionem pœnitentialem von der
 versäumten Gottes Gnade / ex Rom. II. 1-11. habitam, contra
M. Jo. Sigum. Besserizij convitia, in gratiam *D. Adami Rechenber-*
gii in *M. Grapium* falsâ, defendit, prelo Wepplingiano liberatum
 est. (10. pl. in 4.)

Die 13. Novembris *Jo. Frid. Mayer*, D. Consiliarius Regius & Ducalis, S. Theol. Profess. Primarius, Universitatis Gryphicæ Pro-Cancellarius, Regii Consistorii Præses, & Pomeraniæ citerioris ut & Rugiæ Superintendens Generalis publico Programme indicavit *Operas Academicas* in utum Studiosorum in posterum conferendas, quæ erunt sequentes: In *Lectionibus publicis* à 10. ad 11. *Theologiæ Conscientiarie & Practicæ* rationem habebit, & cum hoc pensum quovis semestri absoluturus sit, *Libri cujusdam Bibliici* (α) partes, argumentum & connexionem, (β) hæreticorum confutationes, (γ) usus practicos, & quæ ratione non ad propriam vitam tantum, sed & aliorum emendam, moresque pie formandos, pro concione is adhiberi possit, accuratè ostendet. In *Lectionibus privatis* quolibet semestri *Scherzeri Breviculus*, aut aliud aliquod Theologiæ Compendium explicabit, huicque alternis vicibus ad ductum *Concilii Tridentini* controversias cum Pontificis, ad ductum *Catechismi Heidelbergensis* controversias cum Reformatis, ad ductum *Catechismi Racoviensis* controversias cum Socinianis, ad ductum *Confess. Remonstrantium* controversias cum Remonstrantibus, cum appendice illarum, quæ cum *Anabaptistis, Quakeris* atque hodiernis *Schmaticis* nobis intercedunt, subjiciet. Quolibet die *Jovis* à 9. ad 10. sermonibus sacris studiosam juventutem, & gratis quidem exercebit (1) suppeditando textum (2) quæ in elaboratione ipsaque actione jure poterant desiderari & emendari indicando, (3) dispositiones alias in-textum communicando. Textus autem varii generis & ad varios casus applicandos daturus est. Die *Jovis & Saturni* à 2. ad 4. pomeridianam non solum Bibliotheca illius omnibus patebit, & libri ipsi à Bibliothecario cuilibet petenti communicabuntur; sed ipse etiam præsens, quantum per aliorum officiorum occupationes erit integrum, de Auctoribus disseret. Hanc ob causam Studiosos Gryphisvaldenses ad Bibliothecam suam, diebus & horis supra dictis in illorum usus aperiendam peculiariter invitavit, & cum singulis futuri anni mensibus Auctorum, quos offen-

ostendere & de quibus disserere velit, exhibiturus sit, ejusmodi Catalogum hujus mensis Decembris dedit.

Die 22. Novembris sub Præsidio modò dicti *D. Jo. Frid. Mayeri*, Ecloga Theologica de *Dominicis adventus* defensa à *Christiano Ernesto Krall*, Dömicensi Mecklenburgico. Cui Hymni illius, tempore Adventus proprii, *Nun komm der Heyden Heyland* / explicatio à Præside adornata, annexa est. (3½. pl. in 4.)

Die 24. Novembris *Johannes Seback*, J. V. D. P. P. O. & Confist. Reg. Assessor, publico Programmate exposuit, quomodo singulis septimanis, die Mercurii ab horâ 8, usq; ad 10. super fundamentis Juris Justiniani, ex *Compendio Strykiano*, anno 1698. Halæ Magdeburgicæ impresso, haustis, publice disputaturus sit. Nomina etiam illorum, qui secum in hanc Palæstram condescendere volunt, expresit, scilicet (1) *Carolus Balthasar*, Gryphisvaldâ-Pomeranus. (2) *Georgius Bëlschow* / Gryphisvaldâ-Pomeranus. (3) *Carolus Bonafos*, Castellionensis Gallus. (4) *Jacobus Gabriel Wolff* / Gryphisv. Pomeranus. (5) *Jo. David de Engelcken*, Eques Pomeranus. (6) *David Daary* / Stargardâ-Pomeranus. (6) *Daniel Wenke* / Neo-Sedino-Pomeranus. (8) *Johannes Krüger* / Kenzenfis Pomeranus. (9) *Georgius Christophorus Macke* / Stolpa-Pomeranus. (10) *Johannes Christophorus Bruel* / Gryphisv. Pomeranus. Præterea addidit Regulas, quibus in hoc Exercitio Disputatorio uturi sunt, (α) liberè & seriò disputabitur. (β) Omnis arrogantia in Disputationibus hisce evitabitur. (γ) Hæ Concertationes placido & sedato judicio fient. (δ) Certabitur ex Lege & ratione (t. pl. in 4.)

GEDANI

D. Samuel Schelguigius disputando continuavit quæstionum Theologicarum

Pugillum LIII. Resp. *Michaele Gottlieb Hanschio*, Gedan. 31. Aug. An inter Cælum & Infernum detur *quædam* aliqvod medium, quod animas à corpore separatas usque ad diem extremi judicii recipiat & servet? Neg: An receptacula hominum post mortem quatuor

sint, nempe (1) Cœlum perfectè beatorum. (2) Paradisus eorum, qui resuscitati, cum Christo per mille annos regaturi sunt. (3) Infernus damnatorum. (4) $\pi\bar{\alpha}$ eorum, qui primæ resurrectionis participes non sunt, nec tamen ad Infernum pervenerunt, sed diem Judicii adhuc expectant? Neg. An damnati homines, imò Diaboli ipsi, elapsis sæculorum sæculis, seu æternitatum æternitate, i. e. post annos 50000 purificationi eorum destinatos, pœna eximendi atqve à Deo in gratiam cœlumqve beatorum recipiendi sint? itemqve an dogma hoc rectè situlum æterni Evangelii, de universali ἀποκαταστάσεις i. e. restitutione (der Wiederbringung) Act. III. 21. promissà, gerat? Neg.

Pugillum LIV. Resp. *Joh. Georgio Koch* / Soldinò-Neo-Marchico, d. 6. Sept. An animæ eorum, qui in infidelitate decesserunt, ipsiqve Diaboli, jam in inferno pro damnatis parato sint, ibidemqve torqueantur? Aff. An mos ille, beatos, qui sine evidenti infidelitate notà, nempe finali Verbi & Ministerii contemptu ex vitâ decesserunt, appellandi, probandus sit? Aff.

Pugillum LV. Resp. *Joh. Leonardo Schlichero*, Ged. d. 13. Sept. An futura corporum Resurrectio duplex sit, prima colorum piorum, & secunda, à priore illà longè distinctissima, etià impiorum? Neg. An salus seu beatitudo gratiæ ac gloriæ, quatenus subjectivè formaliterq; considerantur, non essentiâ, sed gradu tantùm differant, adeò ut in hac vitâ jam ipsius salutis gloriolæ, quamvis in minori ac inferiori gradu per fruitionem Dei compotes simus? Neg. An consummatio sæculi non mutationem duntaxat accidentalem, sed propriè sic dictam annihilationem cœli terræqve hujus inferat? Aff. An ante Judicium extremum Christus cum Sanctis, partim à morte resuscitatis, partim superstitibus, per mille annos, oppressis impiis, in mundo pacatè feliciterqve regnurus sit? Neg.

Pugillum LVI. Resp. *Gabriele Bentero*, Gedan. 15. Sept. An mille anni, quorum Apoc. XX. 1-6. mentio fit, jam præterierint? Aff.

Pugillum LVII. Resp. *Salom. Theoph. Pomian Pesarovio*, Gedan. 20. Sept. An meliora tempora, quæ nunc sperantur, à Chiliasmo, præsertim Peterseniano, ita differant, ut propterea sperantes è Chilias-

hæstarum censu eximi mereantur? Neg. An doctrina Chiliastica quicquam faciat ad conversionem Judæorum? Neg. An Chiliasmus Pietisticus in Augustanâ Confessione, aliisque scriptis Symbolicis, rejiciatur? Aff.

Pugillum LIX. Resp. *Joh. Ephraim Gnospio*, Gedan. 21. Sept. An doctrina de Chiliasmo Pietistico Articulos quosdam fidei Christianæ, etiam ex fundamentalibus, pariterque praxin fidei, in usu Orationis Dominicæ, labefactet? Aff. An doctrina Chiliasmi Pietistici Remp. periculo exponat, & seditionis semina spargat? Aff. An doctrina Chiliasmi Pietistici scandalosa sit? Aff. An Chiliasmæ hodierni, præsertim seductores, pro Schismaticis habendi sint? Aff.

Pugillum LIX. Resp. *Joh. VVoltersdorffio*, Iglebiâ Palæo-Marchico, 26. Sept. An de Chiliasmo cuiuslibet libere, quicquid volueris, publicè statuendi facultas sine contradictione & animadversione, relinqui debeat? Neg. An Doctor Ecclesiæ, qui subortis de Weigelli, Bohemii, similiumque Fanaticorum doctrinâ litibus, propterea quod libros illorum non legerit, ipsos atiam librorum Autores rejicere aut damnare recusat, ad legendum posthac obligetur? Aff. An qui Evangelicæ religioni sincerè addictus est, scripta quæ sub nomine Bohemii prostant, in dogmatibus fidei plurimis rejicere & damnare teneatur? Aff.

Pugillum LX. Resp. *Jacobo Matthæi*, Gedan. 27. Sept. An qui Heterodoxis se verbo veritatis opponunt, coerceri, imò puniri mereantur? Neg. An Christianum ex Schismatum odio deceat, inter cœtus eorum, cum in dogmatibus dissentiant, omnes tamen Christum profitentur nulli se addicere, sed delectis ex quacunque sectâ hypothésibus maximè placentibus, rem suam sibi seorsim habere? Neg.

Pugillum LXI. & ultimum. Resp. *Frid. Godofr. VVegnero*, Stolbergâ-Saxone. 4. Octob. An in quacunque hæresi, imò & in Judaismo, Muhametanismo, aut Gentilismo salvari queamus? Neg.

Disputationibus hæc omnibus ad colophonem feliciter per Dei gratiam deductis, totum Opusculum prodiit sub titulo sequenti:

D. Samuelis Schelguigii, Synopsis Controversiarum, sub Pietatis Prætextu motarum, quæ in Pugillos Quæstionum LXI. distributa, oratorii Disputationibus, in Athenis Gedanensi argumentum præbuerunt: Nunc verò conjunctim editæ, judicio Ecclesiæ Evangelico-Lutheranæ submituntur. Accessit triplex Index: I. Quæstionum. II. Testium veritatis, in hoc opusculo allegatorum, & III. Respondentium, qui Pugillos publicè defenderunt. Gedani Typis & Impensu Joh. Zach. Scollis, 1701. 8vo. Alph. 1. pl. 5½.

D. Sam. Frider. Willenberg, d. 15. Sept. disputavit de Jure negato circa territorium suum. Resp. Joh. Georgio Rosenbergio, Gedan. Argumentum disputationis ita se habet: In Cap. I. Præmunimenta Dissertationis exhibente, §. 1. res de quâ agendum describitur. §. 2. Ex Textu 1. Sam. VIII. 11, verum & absolutum Jus Regis adstruitur, §. 3. idemque ex sententiâ Senecæ exponitur. §. 4. Testimonia Scripturæ S. Leges & Principes esse à Deo. §. 5. An immediate à Deo Majestas Principi competat? 6. Quomodo Populi consensus circa Principem constituendum declaretur. 7. Principis potestas est absoluta. Ipse Legibus solutus est. Jus quæsitum auferre potest subditis; etiam ad tempus apud se commorantibus. 8. Causa negati Juris circa Territorium sunt (α) Leges fundamentales. 9. Species quarundam Legum fundamentalium. 10. An Leges fundamentales minuant Majestatem distinguitur. 11. (β) Pacta cum subditis inita. 12. An Principis Successor ex contractu antecessoris teneatur? Aff. 13. (γ) Modus habendi Imperium. Cap. II. de Jure Principi negato circa Territorii sui acquisitionem in §. 1. affert Capitis Prolegomena. Cura Sacrorum ad summam Potestatem pertinet. §. 2. An secularibus Principibus competat? Sententia Negantium, §. 3. Præfertur affirmativa. 4. Non tamen potest Princeps novos fidei Articulos introducere. 5. Quatenus in Germaniâ Statibus Imperii Jus reformandi denegatum. 6. Nec in noviter acquisito territorio id habent. 7. Jus Primariarum precum, quando Imperatori denegatum. 8. Favor acquirendi bona. 9. Imperator R. G. per bellum acquirere quando nequit. 10. Quando Status Imperij non possunt. 11. à subditis Principi præstandum
Ho-

Homagium, qui tamen formam ejus mutare nequit. 12. An princeps ante præstitum homagium subditorum privilegia confirmare debeat? 13. An possit Successor Antecessoris privilegia revocare? Neg. 14. An Principi privilegia à se data revocare possit? distingv. 15. Quando Imperator bona Vasalli perduellis confiscanda non acquirat. Cap. III. de Jure Principi negato circa Territorii sui conservationem in §. 1. continet Distinctionem inter id quod est in & quod est de Territorio. §. 2. Probandum aliquid non esse de Territorio, An Clericorum bona non sint de Territorio? §. 3. Collectis gravari nequit qui non est de Territorio. §. 4. Explicatur prolixius sententia præced. §. 5. Quando, qui non sunt de Territorio, ad onera tenentur. 6. Princeps à Vasallo collectas exigere non potest. Quare in Germaniâ Illustres Vasalli solvant collectas? 7. Fœdera iure licet Principi. 8. Utrum cum Idololatriæ fœdera pangere liceat? Aff. de Jure Nat. 9. Cautius tamen non incedunt nisi sub certâ conditione. 10. Imperator cum extraneis fœdera inire nequit. 11. Status I. R. G. contra Imperatorem non possunt: Nisi fiant ad sui defensionem. 12. Quibus fortalium in suo instruere non permissum. 13. An in genere quis prohiberi possit fortalitia extruere, Primogenituram Princeps introducere quando nequit. In Cap. IV. de Jure Principi negato circa Territorii sui alienationem. §. 1. Exlibetur Significatio verbi Alienare, §. 2. An Princeps Territorium suum alienare possit? §. 3. Resp. ad quæst. per distinctionem. §. 4. Resolvuntur objectiones quædam. §. 5. Resp. ad aliam object. 6. Princeps cedere non potest regnum. 7. Exempla se abdicantium à regno. 8. An liceat regno se abdicare? 9. An Princeps partem territorii sui alienare possit? 10. Exceptio horum. 11. Non bona domania, nec fiscalia alienare potest. 12. Alia exceptio in locis ab hominibus vacuis. 13. Species alienationis est infeudatio & oppignoratio & Testamenti factio. 14. Imperator R. G. de Imperio nihil alienare potest. 15. Quænam Imperii bona Imperator alienare prohibeatur? 16. Neque Status Imperii bona sua alienare possunt. 17. Bona Juræ feudi possessa à nullo Principe alienari possunt. 18. Vasallus alium sub infeudare potest. An & Princeps de suoterritorio-

ritorio. Quid si feudum Regale possideat? 19. An ab alio Princeps suum territorium in subfeudum recognoscere possit? 20. Oppignorationum Imperii jura antiqua & nova. 21. Antiquæ oppignorationes confirmantur à Cæsaribus. 22. An Status Imperii territoria sua possint oppignorare? Sentent. Affirmat. 23. Rationes negativæ lentent. 24. Quomodo Testamentum ad species alienationis pertineat. 25. An Princeps de Territorio suo condere possit Testam.? Aff. de terr. patrim. An extraneum Liberis præferre? Neg. 26. Neg. de Regno Electio. 27. Hodie Imperator de Imperio testari nequit. 28. Neque status Imperii de suo territorio. 29. Quid de Pactis Confraternitatis habendum? 30. Quare Testam. Caroli II. Regis Hispan. non possit videri valere. (4to. pl. 62.)

M. Gabriel Groddeck, Philosoph. Prim. ac Pract. Prof. P. & Bibliothec. d. 22. Sept. *Res Davidis ante Regni Israelitici administrationem gestas*, Dissertatione morali examinavit, ac adversus liberiores censuras Cl. Bazlii defendit Respondente Michaeli Schilberg. Gedan. Alumno Vægedingiano. (4to pl. 3.)

Δ Frider. Christiano Bûchero editus est *Lutherus Anti-Pietista*, das ist: D. Martin Luthers Schrifftmäßiges Urtheil von dem *Pietismo*, aus seinen Schrifften/ und denen von den *Fanaticis* selbst angeführten Zeugnissen/treulich colligirt: Witztenberg zu finden bey Gottfried Zimmermann: Druckts Joh. Michael Goderitsch/ 1701. 4to Alph. 1. pl. 6. Tractantur in hoc libro Articuli sequentes. (1) de Theologia in genere. (2) de Scripturâ S. (3) de Revelationibus divinis. (4) de Deo. (5) de Creatione & Imagine divinâ. (6) de Lapsu Adami & Peccato. (7) de Libero Arbitrio & naturalibus viribus. (8) de Christo. (9) de Electione & Illuminatione. (10) de Regeneratione & Pœnitentiâ. (11) de Justificatione & Fide. (12) de Unionone mysticâ. (13) de Renovatione & bonis Operibus. (14) de Perfectione. (15) de Mediis Salutis, Verbo & Sacramentis. (16)

(16) de Ministerio & Spirituali Sacerdotio. (17) de Confessione Ecclesiasticâ. (18) de Ecclesiâ. (19) de Adiaphoris & Libertate Christianâ. (20) de Novissimis.

Dom. XIX. p. Trinit. à *Samuele Schelgwigio*, D. & Athenæi Rectore publicabatur Programma Invitatorium ad solemnem Introductionis Panegyricum, in quâ *M. Christianus Sahmius*, Regiomonte-Borussus, antehac in Academiâ Patriâ Alumnorum & communis Convictorii Inspector; postquam nuper admodum Scholæ Johannitanz apud Gedanenses Rector præfectus fuisset, nunc pariter Mathematicum in Athenæo Professor Publ. ac Ordinarius constitui debebat. Actum in eo est de *Geometriâ reliquis disciplinis præmittendâ*. fol. pl. 1.

Die 6. Octobr. celebrabatur ipsa Introductio. Rector dissebat de *Λογισμολογία*, quæ definiēbatur *Vitium lingvæ* (aut quæ lingvæ vices subit, calami,) *cum quis sibi verbis confectis, aliorum animos, contra jus fasque lucrari conatur*. Exempli loco producebantur (1) *Adulatores*. (2) *Qui ementitis terri- culamentis alios sibi devinciunt*. (3) *Qui, ut admirationi sint, rebus pridem cognitis ignota nomina imponunt, aut vocabulis nihil significantibus ludunt*. (4) *Sophistæ in Scholâ, Foro & Ecclesiâ, inter quos Autor Observationum in Orationem Chytræi & Dissertationis de Ortbodoxiâ Jude Ischariote, præ cæteris notabatur*. Hinc novi Professoris *M. Sahmii* Oratio, quod *Mathesis hominés quodammodo similes Deo reddat*, seqvebatur.

Dom. XXI. post Trinitatis novus Professor programme de *utilitate Matheseos*, Studiosos Athenæi ad frequentandas Lectiones suas invitabat.

Idem *Sahmius* antehac Regiomonti præsidendo defendit sequentes disputationes.

De *Regressu Solis tempore Hiskie*, Regis Judæ, pars prior, Respond. *Georg. Christoph. VVeseginis*. 1689. Mcaf. Jun. pl. 2.

Ejusd. dissert. Pars poster. Resp. *Vladulao Henrico Gensichen.* 1696. Mens. Novemb. pl. 3.

de Eclipsium Causis & Calculo, Resp. & Autore, *Andræ Hedione*, Juniore. 1689. Mens. Novemb.

De Divisione Circuli, Resp. *Joh. VVilhelmo Schuly*, 1691. Mens. Decembr.

de Quæstione: Vtrum ea, quæ sunt Juris Naturalis, mutationi sint obnoxia? Resp. *Dan. Cornelio Sabnis*. 1697. Mens. Octobr. pl. 2½.

De Thesis Philosophicis quibusdam, Resp. *Michaelæ Engel*. 1699. Mens. Aprili. pl. 2.

De Fine Hominis. Resp. *Jacobo Jack*, 1699. Mens. Mart. pl. 1½.

De Virtute morali, Resp. *VVilhelmo Dullo*. 1699. Mens. Majo. pl. 2.

De Invito & Spontaneo, Resp. *Joh. Martina Bythnero*. 1699. Mens. Jun. pl. 1½.

De Proaresi & Voluntate, Resp. *Dan. Lepack*. 1699. Mens. Aug. pl. 2.

De Libero Arbitrio, Resp. *Reinholdo Veigt*. 1700. Mens. Majo. pl. 3.

De Fortitudine & Temperantia, Resp. *Mattbiâ Gregorovio*. 1700. Mens. Jun. pl. 2.

De Quæstione: Vtrum singularium detur scientia? Autore & Resp. *Joh. Georgio Teuber*. 1701. pl. 3.

De Cathedris Apostolorum, Autore & Resp. *Georgio Sigismundo Roff*. pl. 2½. 1701. Mens. Aug.

De Occultatione Stellarum Fixarum per Lunam. Resp. *Vladulao Henrico Gensichen*. 1701. Mens. August. pl. 6.

Autore *Johanne Bahm*, Scholæ Mariæb. Rectore, versibus Elegiacis editum est, *Connubium Scholasticum favente divinâ gratiâ ab ipso initum*, Typis *Joh. Zachar. Stollii*. (pl. 2. in 4.)

Jacobi Barthelmæi, Med. D. (primùm Medici præsidii Boizenburgensis, in Ducatu Mecklenburgico, hinc per tricennium Practici Luneburgensis, postea sub auspiciis Sereniss. Poloniarum Regis Medici Castrensis, nunc Practici Gedanensis)

Observatio de Cancro exulcerato ex scarificatione.

David Beier, annorù 50. circa mediù Decembris anni præterlappi, ex scarificandi consuetudine ad se vocat Balneatorem quendam clanculariù quo accedente, cucurbitulã in scapula sinistra adhibere curat, sed eheu! infelici sanè eventu, vix elapsis aliquot horis miser ille pruritum sentit ferè intolerabilem, quem tertio & quarto die multæ parvæ pustulæ cum insigni ardore insequuntur, quæ intra paucum tempus tantum sumpserè incrementum, ut quasi unum livescentem tumorem magnitudine ovi columbini, constituent: noluit tamen nec Medicorum nec Chirurgorum consilia petere, sed sibi ipsi medicus esse voluit; putans nihil aliud esse nisi Furunculum, quo aperto tam ardorem quam tumorem periturum; hinc per suos digitis exprimere jubet: dictum factum, sed proh dolor! contra spem non levamen, sed auctos dolores, tumoremque non detumescere, sed de die in diem adhuc magis protuberantem sentit. In hoc suo statu circa finem Aprilis iterum adit Balneatorem sed jã ordinarium civitatis nostræ, & de novo circum circa tumorem tres vel quatuor cucurbitulas applicare curat, simulque consiliura petens quid in tali statu sibi faciendum? ad quæ Balneator, malum non vacare periculo, & si à sua operatione ortum, tunc se obligatura quoque ad curandum, respondit, nihilominus tamen ægro nostro & pulveres & Emplastra adhibenda dedit, hisque dimisit. Cum autem nec in his auxilium inveniret, nescio quo fato ad circumforaneum quendam pervenit, qui ut multi tales ignari ac scioli solent, malum parvi faciebat ipsumque brevi citoque sanaturum certissime promisit; miser mali periculus, conditionem lætus accepit. Hinc ille statim nescio quæ non unguenta & Emplastra imposuit, dicens partem protuberantem, eamque jam exulceratam se prius absumpturum, eoque sine varia adhibuit corrosiva, & inter illa

quoque alumenustum. Verum enim vero cum hæc quoque omnia nihil proficere, sed malum hisce magis saltem irritatum, viresque ægri ad extremum dejectæ, sumivendum hunc multis scommatibus dimisit. Tandem meum quoque petiit consilium, & accedenti die 5to Augusti currentis anni dorsum monstrabat, sed ah! Furunculi loco qualem antea esse putabat, horrendum sanè maximeque fætidum cancrum exulceratum inveni cum labiis prætumidis, foris latitudine boni digiti emensis, circuli, cujus medium dissectum lineam tantæ magnitudinis

faciebat, seu potius fungi figuram (wie eine sehr grosse Kugel) præ se ferens. Superficies erat maxime inæqualis & nodosa, hinc inde pus lividum odore fætidum, ac cadaverosum maxima copia cum paucis sanguine eructans: paulò inferiùs, ad latus sinistrum, duo tumores, ex rubro livescentes, & sub ipso brachio, circa venâ subdaviam sinistram, tumor magnitudine nucis juglandis, colore cum cute simili apparebant: dolorem tunc temporis non adeo magnum, nisi pungendo circa noctem exasperantem sentiebat, vires interim prostratæ, respiratio difficilis imprimis circa noctem, quæ inquietæ erant, appetitus prostratus, pulsus debilis ac inæqualis sentiebatur. In tali statu miserum hunc inveni, & licet ex omnibus benè pensitatis ipsum nondum amplius superstitem fore judicaverim, nihilominus tamen ipsius precibus inductus, ne ipsum pro desperato desererem, anceps hæsi, qualem non medicamentum pro abigendo tam gravi malo sufficiens adhibendum esset, interim de generoso medendi genere per internam salivationem Mercurialem cogitare cæpi, hac inductus ratione, extra medicamenta Mercurialia legitime exhibita, tam externe quam interne non dari pro hoc morbi genere convenientiorem medicinam, in corpore quippè Mercurii, omnes Salinæ acres, acidæ ac corrodentis particule obtunduntur ac quasi emoriuntur; hinc varia ac insanabilia ulcera vetusta, quæ nullis aliis medicamentis cedere volunt, Mercurio cedunt; quod sæpè sæpius & mihi observare licuit, imprimis ante triennium, dum à S. R. Majestate Polonorum mihi cum aliis Medicis Nosocomium Castrense, quod tunc temporis Leopoli locatum, quam clementissimè demandatum erat, in illis

lis inprimis qui lue Venerea multisque variis fatidissimis ulceribus in variis corporis partibus, infecti erant, qui tamen serè omnes à me & aliis sola Salivatione Mercuriali felicissimè sanati sunt; Inter omnes tamen tanquam singularissimum & rarò contingens exemplum in medium duco meretricem aliquam, quæ adeò infecta erat, ut præ doloribus nec sedere nec stare nec ambulare magis posset, muscoli enim abdominis, totaque serè substantia pubis insimulque labia pudendæ, cum musculis ex parte podicis ab ulcere cancroso, horribili sanè aspectu erosi erant, nihilominus tamen à sola inunctione Mercuriali, in locis exulceratis salivare cepit, cujus beneficio morbum cum sanitate commutavit. Et quod maxime mirandum, quod hæc meretrix, licet in Nosocomio locum habere non poterit, sed coacta fuit dies noctesque in maxima tempestate Mensis Decembris, saltè ante præfurnium, ubi tamen à vento trahenti immunis non esse poterat, sana evaserit. Hic quoque Gedani honestam curavi Fœminam, quæ jam per quinque vel sex annos insigni dextri pedis exulceratione cum ingenti dolore laboraverat, quæ etiam multa ac varia multorum consilio, incassa tamen adhibuerit, donec meum quæsiverit consilium, & licet internè varia tentaverim, per Mercurialia etiam fixiora quæ non nisi sudorem movent, & externè ab optime perito & rationali quodam civitatis nostræ Chirurgo, exactè etiam medicamentis mercurialibus tractaretur, ad totalem tamen sanationem nullo modo, adhibita licet omni diligentia, pervenire potuimus; promotæ autem salivatione per mercurium internè sumptum intra trium septimanarum spatium cum ipsius ægrotx ac mariti summa admiratione quam perfectissime sanata est. Et supra laudatus Chirurgus ante paucum tempus mulierem labio cancroso laborantem sola quoque salivatione curavit. Hinc non immerito Excellentissimus *Vvedelius* mercurium nostram laudat his verbis: *Mercurius Luis Venereæ hinc & rebellium aliorum* $\rho\iota\zeta\omicron\rho\mu$ vid. in tract. ej. de Medicam. facult. lib. 2. sect. 2. cap. 12. Ex his itaque sole clarius apparet strenuissimum ejusmodi acrium malorum domitorem esse Mercurium, quicquid etiam obganniant alii, quibus nobilissimi hujus medicamenti virtus nunquam

quam innotuit, sed non nisi pessimum & abominabile venenum dicitur, his tamen non nisi propriam ignorantiam publicè profiterentur, carbonibus quippe digitos nunquam adhibuerunt nec solidum præparare sciunt medicamentum. Hinc cum Galeno de simpl. cap. 19. Mercurium à tota substantia contrarium esse humanæ naturæ, sequè illius mineralis usum planè nescire, exclamant. In talibus autem morbis non nisi curam (vadent palliativam, qua autem conscientia judicent alii: dum talia adhibent remedia, de quibus ipsi certissime constat, ad morbum imminuendum, ne dicam curandum, nec quicquam conferre posse: adhibent tamen: si quæris causam? ut aliquid tantum fecisse videantur; audacter respondent. Sed dicta sufficiant & revertamur ad nostrum ægrum, cui medicamenta ad procurandam salivationem propinare constitueram. Cura autem ipsum ad extremum usque viribus jam jam dejectum animadvertentem, mentem meam mutavi & salivationis loco quotidie ipsi de mercurio nostro diaphoretico dosin aliquam propinavi idque ad 14um diem Augusti continuando lenissimumque saltem expectando sudorem, pro cura externa mecum simul vocatus supra laudatus Chirurgus, qui saltem vulnus mundificabat & Emplastrum egregium Mercuriale superimponebat, quibus tumor quidem subaxillaris aliquo modo mollescebat, & ulcus ipsum magis albicans pus dare cepit. Sed quia ob summam debilitatem pro lubitu tractari non potuit, hinc de ulteriori medicina (quam tamen parca manu & semel saltem in die accipiebat) abstinui, ægerque die 17. Augusti totus emaciatus obiit. In præcedentibus mentionem feci de Mercurio nostro Diaphoretico, quo tamen non intellectum volo medicinam præcipitati Diaphoretici, à *Paracelso* traditam,

Rara avis in terris nigroque simillima cygno.

Cujus præparatio quoniam ut verè loquitur *Helmontius* pendet à manu ejus cui debetur omnis honos, non unicuique medicorum facile obvia est, sed inter majora Chemiæ arcana jure suo referri potest. Fateor quidem metanti Thesauri nondum esse possessorem, attamen sedulum indagatorem, spero tamen eum, qui vel ve-

stigi-

stigium nobilissimi hujus medicamenti mihi jam monstravit ad perfectiorem atria perducendum. Sed Mercurium saltem aliquo modo fixum; qui in justa & mihi conversa dosi sumptus, nec vomit, nec purget multo minus salivet, sed saltem per insensibilem transpirationem operetur.

Quo modo autem & qua ratione ex sola scarificatione, quæ tamen quotidie usualis, cancer noster exulceratus originem suam traxerit explicatu sanè difficilis. Cum a. beatus noster sanctissime testetur, se ante scarificationem nec minimum tenuisse sed optime sanum fuisse; statim verò post scarificationem pruritus observasse uti ex superioribus liquet: Sic meo judicio non aliter factum esse puto, quam quod clancularius ille Balneator instrumento forsan cuius a-cies non exactè stricta sed quasi hinc & inde conflexa instructus fuerit, quo incidendo & iterum removendo, minutissima cutis filamenta non saltem incisa, sed lacerata sunt, unde lenis subsecuta inflammatio, quæ in principio pruritum causavit, & quia procul dubio se tricit, humori jam fermentanti calcar addidit, huc quoque facit neglecta in principio cura necessaria & postea mala ac inidonea vitæ circumforanei vulneris, cum suis corrosivis quibus oleum igni addidit, tractatio, unde malum quod in principio adhuc curabile, postea incurabile redditum.

Solutio Jo. Jacobi Stolterfohti, D.

Quod Cancer sit Tumor singularis ac omnino sui generis, haud inepte credit B. Dn. D. Mich. Eismüller, Chirurg. Medic. Artit. IV. f. m. 1238. Describitur alias, quod sit *Apostema ulcerosum cum forti corruptione putredinosa-salsa, magnum, usque putido fœtore squalens, & corruptionem exedentem, collivantem, corrodentem præ se ferens* vid. Excell. Dn. D. Georg. Ernest. Stablii Dup. de cancro cap. 1. p. 3. Dn. D. Joh. Ludov. Neuhahn Dup. de Carcinomatis malignitas & cura p. 5. aliique passim Autores Practici. Foemina maxime accidere, iis præsertim, quæ aut natura aut electione steriles sunt, cujusmodi esse solent Moniales, aut alias continentes Mulieres, quæ calidam vitam agunt, vult Franc. Arcan. de reſta curandorum vulnerum
ratio-

ratione L. II. c. III. p. m. 86. ubi accidere & viris quoque, at rarius, nullo argumentorum pondere in medium prolato, concedit, cum & hos eidem succumbere Fato tot exempla evincant. Non negandum interim firmiorem sibi eligere sedem hocce malum in Mammis, ob glandularum frequentiam, & inter has excurrentium valculorum lymphaticorum pariter ac sangviferorum copiam, in quibus vel ex contusione aliqua aut compressione, vel levi etiam punctura, contenti succi stasis quaedam varicosa & resultans inde acor haud raro contingere solet: unde quod in Glandulis est *Cancer*, in ossibus *caries*, hoc in partibus membranosis & carnosis esse *Gangranam* volunt haud pauci Artis nostrae Antistites, inter quos & B. Dn. D. Joh. Jac. VValdschmid. *Prax. Medicin. rationalis Cas. LXXXIII. p. m. 246.* ubi de *Gangrana ex Vesicatorio in dorso* agit. Talis autem acceptio vocis (quamvis causae identitatem ex lymphae acriori gradualiter differentem admittant) ad illorum non videtur esse palatum, qui Medicorum illum Ciceronem *Celsum* virgula notoria tangunt, quod *Erysipelan, Gangranam & Sphacelum* accensere *Cancro* solent, quique ulcera mali moris, antiqua, cavernosa, fistulosa, venerea, nec non osium cariem, quamvis à Chirurgis interdum minus apte habeantur pro *Cancrosis* Germanice *Krebs Scha-den* cum vero *Cancro* confundi nolunt. Subiectum interim principale hujus mali habentur partes glandulosae; cumque nullus non sit in corpore locus glandulis refectus & vasibus lymphaticis, hinc nec minus ab invasione cancri videtur immunis. Huc quadrat quod more suo ingeniose ac nervose ponit *Excell. Dn. D. Georg. VVolffg. VVedel. Exercit. Semiotico-Pathologic. cap. LXX. p. 191.* Frequentius, oboritur (*Cancer*) in partibus magis glandosis & vasibus lymphaticis praeditis, ut praecipue in Mammis, hinc & uliginosis & mollioribus aliis, ut utero, labiis, Faucibus, naso, apertus fere magis; denique etiam in partibus cutaceis aliis indefinite, sed rarius, & ex degeneratione magis. Asserti veritatem probant *Cancer dentis* de quo *D. Matth. Franc. Heyrod. M. N. C. Dec. I. A. I. Obs. V. p. 18.* Uterinus apud *Riedlin. Cent. III, Obs. LXXXI. p. 431.* *Cancer uteri ex suppresso Fluore*, vid. *Act. Med. Hassn. Vol. V. Obs. 128. p. 324.* *Cancer Uteri*

Uteri Dn. D. Nicol. Pechlin. L. I. *Observ. Physicò Medic.* XXII. p. 50. Fungus canerosus in interiori Matricis colli parte, de quo Cornel. Stalp. van der VViel Cent. 1. *Obs.* LXXXVII. p. 368. Cancer in Urinario Eocminæ meatu l. e. *Obs.* LXXXVIII. p. 372. Labii Cancer l. e. Cent. II. *Obs.* XIII. p. 104. Ex Labiorum fissura D. Balthaf. Timaus à Gùsdentice L. I. *Cas.* XXXVIII. p. m. 71 Carcinoma in naribus, Hagendorp Cent. I. *Hist. Med. Phys.* LIX. p. 92. Cancer Genarum, Th. Bartbolin. Cent. I. H. A. XXVI. p. 42. in Abdomine, l. e. Cent. VI. *Hist.* LXXI. Cancer exulceratus ingentis magnitudinis, quatuor pondera civilia habens, Fœminæ in sinistri femoris parte excisus, Eberhard. Gockelius Gallicin. *Medico-Practic.* Cent. II. *Obs.* LX. p. 513. Cancer Glandis in Pene excisus D. Joh. Jac. VVepfer. M. N. C. Dec. I. A. III. *Obs.* LXVII. p. 322. qvo cum conferri meretur Nobiliss. Dn. D. Joh. Jacobi Döbelii Penis Glandu canerosi ac feliciter Dissecti *Historia*, summo Eruditionis documento adornata, typisque expressa L. p. 1698. Sed qvo rapior? ea raritate pariter ac novitate lese commendans Exemplum *Canceri in Scapula sinistra*, quem Nobiliss. & *Experientiss.* Dn. D. Jacobus Barthelmei, ingenii, qva pollet, sagacitate *exulceratum* judicavit *ex scarificatione*. Nota quippe vel *Artis nostræ Tyroni* est *Distinctio illa Canceri in occultum & ulceratum*. Ille primo quidem vix Ciceris ac Pisi aut Fabæ magnitudinem adæquat, ita tamen, ut in ipso subinde punctio percipiatur ab ægro, successive modo citius modo tardius incrementum capit, & sub ipso parvo initio tuberculum istud durum nigricans, interdum lividum, punctioibus quibusdam molestum esse solet: ubi augmentum accepit, apparet Tumor durus coloris plumbei aut lividi, dolens in principio moderatè, in augmento vehementius &c. ex descriptione B. Dn. Mich. Ettmüll. *Chirurg. Medic. Artic.* IV. f. m. 1238. Quando vero à quacunqve causa irritatus vires acquisivit, ut ad actualem jamjam ulcerationem declinaverit, *Ulceratum* nominatur. Hujus Phœnomena accurate secundum singulas circumstantias sistit Carolus Mustanus in *Trutina Chirurgico-Physica* L. II. c. XXIII. p. m. 96. sq. h. m. Ulceris canerosi signa facile deprehenduntur ex *ulceris forma*, qvæ inæqualis est, cavernosa & obstr-

2, cosa; ex odore, quem foetidum & cadaverosum emittit; ex ex-
 2, cretis, affluit namque materia sordida, foetida, ichorosa &
 2, int erdum flava; ex dolore, qui est fere intolerabilis, & æger non
 2, ali ter dolorem percipit, ac si acicularum myriade pungatur,
 2, au nquam deest, saltem per intervalla, & noctu exasperari solet:
 2, ex colore, qui fuscus est; ex aspectu, qui horridus, teter, & abo-
 2, m inabilis est; ex tactu, qui est durus & obstinatus, aliquando
 2, etiam mollis; ex ulceris labiis, quæ sunt crassa, prætumida, erosa,
 2, & foris inversa. Venæ etiam circumpositæ turgidæ, varicosæ, ac ni-
 2, gricantes apparent, & cancri pedes quodammodo repræsentant,
 2, quia sanguinis motus ab affectæ partis densitate & constipatione
 2, feriat. Interdum venarum & arteriolarum extremitates, ab-
 2, sumuntur & corroduntur, & magna sæpe sanguinis profusio sequi-
 2, tur. Carnes proximæ sæpe ita (in mammarum canero) exe-
 2, duntur, ut absumtis partibus musculosis, in ipsum thoracis specum
 2, inspicere possimus. Febris adest lenta, cibi fastidium, & sæpe
 2, animi deliquia. In aliquibus tandem sequitur Hydrops, quem
 ipsa excipit mors. Causa hujus mali proxima est acidum vola-
 tile insigniter corrosivum, ad naturam quasi arsenicalem vergens,
 ex stasi humorum originem sumens glandulas circumjacentes plus
 ultra depascens, ac dolorem intolerabilem excitans, ex ipso effectu
 dijudicandum, dum vel ipsa ferramenta sanies inde defluens rubigi-
 ne inficit, & absorbentibus affusa effervescentia nonnunquam satis
 manifeste se prodit. Contingere autem potest ejusmodi acredo
 etiam ex contusione, frictione, aut contrectatione dura, unde cal-
 car sero ichorescenti, jam in glandulosis partibus stagnanti, addi-
 tur, ut vasa capillaria jam obstructa impetu quasi factio perumpere
 tentet, obstaculo autem ibi posito magis magisque ad putredinem
 indeque resultans acidum corrosivum declinet, totq; divaricationi-
 bus sensim sensimque sese glandulis vicinis in infinitum fere insinu-
 et, ut vel Chirurgicis aliisque generosissimis mediis extirpari obsti-
 nato quasi consilio recuset. Hoc confirmasse Fato videtur suo
 Fœmina, quæ primum canero occulto, hinc exulcerato correpta, cul-
 tro subjecta anatomico, hoc obtulit notabile, quod tota manus, to-

tum latus dextrum intumuerit, tumefacta etiam tota facies ea parte, ubique profiliante ichore. Hinc ultra millenas glandulas subcutaneas in humero & brachio aspectui se sistentes observavit *Excell. Dn. D. Georg. VVolf. VVedel. in Collegio MSto ad Libr. IV. Cas. Medicinal. Tim. à Guldentlee Cas. XL.* Idem ille foeminam *cancer exulcerato* laborantem vidit minima à punctura acus prima nato, ut refert *l. c. ad Cas. XXXIX.* Ita quippe vel levis occasio stasin & acridinem humorum inducere valet: Quid mirum igitur quod & *David Beier* ex improvida *scarificatione* ab imperito & clanculario Balneatore instituta, instrumento inepto, quale argumento satis probabili describit *celeberrimus* noster *Dn. D. Barthelmæi*, aut etiam rubigine spurcato, vel legis arte minus apte applicato, tanquam causâ remotiori & occasionali hoc sibi contraxerit malum. Intempestivâ autem frictione crabrones, angvemq; in herba latitantem irritavit magis, ut modo supra dicto collectum fuerit tale fermentum malignum, quod sub feri vehiculo una cum acido corrosivo sensim sensimque circa vasa capillaria varices effecit, dum illic stagnavit, ac corrodendo latius procescit, ubi simul dicta vasa capillaria propter vim quasi illatam fuere constricta, adeo ut, dum sic toti massæ sanguineæ transitus fuit præpeditos, *cancer exulceratus* inde fuerit prognatus. *Conf. Estmüller. l. c. f. m. 1239.* Hæc frictio cum sit facta denudatis scapulis sal acre corrosivum ab aere suppeditatum dilaceratis porulis sese insinuare maloque portas simul aperire potuit. Ne dicam de reliquarum *non naturalium rerum* temerario, a parte ægri, abusu, pabulum non minus suggestente; quem ad nauseam usque recentent Autores nostri Practici sub hoc titulo à B. L. evolendi. Tribus hinc dixerim verbis, quod ex *Scarificatione*, indeque *pruritu*, tanquam *causa remotiori*, mox *frictione*, unde partium oclusio & *seri stasis*, ut *mediata*, & *acredine* inde resultant tanquam *proxima*, sit mali in subjecto nostro Lerna. Autor hinc forem Chirurgis & Balneatoribus, ut ante applicationem instrumenta sua probe acuant & mudent, ne quid mali inde metuendum ægro veniat. Hydrophobiæ namque ideam Phlebotomo, quo Balneator antea partem à cane rabido demorsam

scarificaverat, foeminae ejusque lactanti infanti fuisse injectam, tradit D. Petr. Rommelius Tr. de Peste p. 2. De Luis venerea, vel Scabiei malignae, per Scarificationem, ex servi Balneatoris nequitia, propagatione in plus quam LXX. homines, vid. Joh. Hornung. Cist. Med. Ep. 235. Gregor. Horst. Epist. Medicinal. L. II. Sect. VI. ubi de maligna scarificatione fusius agitur. De Lue Gallica post Scarificationem in Balneo publico contractam vid. idem Horst. Observati-
 on. Medicinal. singular. L. 2. P. 2. Obs. VIII. p. m. 136. sqq. Hocce casus tragicos recenset D. Adami à Lebnvvald in Schol. ad M. N. C. Dec. 3, II. A. V. Obs. LI. Ubi de Venæsectione noxia differit h. m. Ad Ma-
 3, jalem Venæsectionem vocatus Chirurgus à Viris quinque, optimi a-
 3, lias corporis habitus, utebatur Phlebotomo, quo prius aperuit ve-
 3, nam Luc Venereâ graviter affecto, nec eo abstereso & purgato &c.
 3, Ecce omnes quinque eadem Lue infecti fuerunt, ut nullum Deco-
 3, ctum Lignorum, nulla inunctio Mercurialis, nullum azoth intrin-
 3, sece propinatum, nulla suffimigatio cinnabarina, quæ omnia a
 3, peritissimis Medicis & Chirurgis ordinata, impressum hunc mali-
 3, gnum characterem tollere & delere potuerint, sed doloribus arti-
 3, culorum nocturnis graviter cruciati, post unum & alterum annum
 3, Tabe omnes perierunt, duobus ex his crura fuerunt ulcerata, qui
 3, non tam graviter afflicti, diutius vixerunt. Nequam Chirurgus
 3, sibi fugâ consuluit, de quo potest dici:

Qui fuerat Chiron, cæperat esse Charon.

Sed ad scopum. De Balneatore quamvis non præsumenda Me-
 dieæ artis peritia (quam tamen non sine tot Mortonæ prædis non-
 nulli prætendunt Thralesones) non tamen inscius esse debet sympto-
 matum operationibus suis supervenire solitorum, & mediocum hi-
 sce occurrentium. Quid si misello Davidi præritu & mox dolo-
 re vexato, statim leniens quoddam oleum ex amygdalis vel Papave-
 re & similibus, applicuisset Mulo-Scarificator, antequam frictionis
 fatale solamen adhibuerat, forsan particulæ tumatæ, ut ita loqur,
 pungentes, fibullasque cutis vellicantes, fuissent obtusæ: aut Dia-
 phoreticum aliquod conveniens, in omni stasi maicium fere præsidi-
 um, propinasset, partis obstructioni consultius obviam ivisset. Conf.

quæ habent. *Etmüller. Opp. T. I. f. m. 292. 326. Resin. Lentil. Mucellan. Med. Pract. P. I. p. 33. sq. & alii ex professo materiam hanc tractantes.* Scarificationis itidem funestæ, inscio Medico a Balneatore institutæ, exempla habet *Hagendor. Cent. 2. Hist. Medico-Physic. XX. p. 181.* Ita peccati pœnas luunt, qui data opera Afinos in Medicorum pascuis quærent. At incidit in *Scyllam* dum vult vitare *Charybdin* miser homuncio; Caco-Medicum quippe petit, ah! miserum mali solamen, consiliis sine consilio hinc inde disfluentem. Quid ille? dulcissima spe lætatur Afflictum, ut solet ista Gens crumenimulgæ, usque dum merces, i. e. fumum vendiderat. Tandem sero sapiens Phryx Æsculapii Templum, pede excymba Charontis tremulo pulsat. At post Festum. Dictator *Coris* decretum ipsi insinuat, quod erat ex *VI. Aph. 38.* qui multo majus periculum *exulcerato* imminere, tacite quasi innuit. Subscribunt, canonemque non sine ingenio interpretantur *Franc. Archaus de reſta curandi vulnerum ratione L. 2. cap. III. p. 86.* Alter post *Corim* Principem Dictator *Galenus ad dictum Aphorism. Gril. Fabric. Hildanus L. III. Obs. LXXXVII. p. m. 491. Heurn. comment. ad Aphorism. Hippocrat. p. 493. Francisc. de Roma Consult. XXI. XXII. Cornel. Celsus L. V. c. 28, Forestus L. IV. Obs. V. Etmüller. Chirurg. Medic. f. m. 1239. Ern. Stahl. Diss. de Cancro cap. II. p. 12. sq. 17. cap. III. p. 19. Excell. Vvedel. Amœnit. Mat. Med. p. 56. Colleg. MSto ad Tim. à Gûldenſtee Cas. Medicinal. XXXIX. Neubahn de Carcinomatu malignitate & cura p. 9. Carol. Musitanus Chirurg. Medico-Pract. L. I. c. IX. p. 41. 44. L. II. cap. XXIII. p. 99. sqq. Matth. Franc. Hertod. M. N. C. Dec. I. A. I. Obs. V. p. 19. Ammann. Medicin. Critic. Cas. XXXVII. XCIV. Gœckel. Gallicin. Med. Practic. Cent. II. Obs. C. p. 613. &c. &c. Difficultatem sanationis mechanicæ & eleganter demonstrat B. Dn. D. Joh. Jac. Vvaldschmid. dissert. de Chirurgo Cartesiano §. 13. p. m. 18. conf. Ejud. annot. in Chirurg. Barbett. opp. p. m. 398. Cum itaque quotidiana, tot celeberrimorum suffragiis confirmata Praxis evincat, quod plus sæpius noceat Medicus religiosa medela, Noli me tangere, appellari consuevit. Ne autem vocatus Dn. D. Bartholmæi similis videretur illi Evangelico sacerdoti & Levitæ Luc.*

X. Horrendum istud animal, felici forsitan eventu, *Mercurialibus* armis, *salivationis* modo glandulas onere suo funesto alias virtuose liberantibus, aggressus fuisset, si vires Marasmo jam consecuti *Ægrotantis*, insultui rationali sustinendo pates judicasset. Nos quoque hoc anno *Cancrum Labii* in Ancilla, omnia spernentem media, eodem hoc telo fugatum vidimus. Operandi modum docent D. *Georg. Triumph. Disp. de salivatione Mercuriali habit. Jen. 1668. Georg. Conr. Albin. Disp. habit. Francof. 1689. Job. Mauric. Hoffmann. Disp. habit. Altorff. 1697. Michaël Pantelius de Mercurio & ejus in usu Medico operandi ratione habit. Regiomont. 1698. Christian. Valer. de Mercurialibus Medicamentis habit. VVittenb. 1695. Ettmüller. opp. T. I. f. m. 387. sq. 467. De usu ejuseximio in Scorbuto inveterato disserunt Rosin. *Lentil. Muscell. Med. Pract. P. I. p. m. 272. conf. quæ habet in Append. M. N. C. Dec. II. A. X. p. 54. D. Job. Burg. M. N. C. Dec. II. A. III. obs. CLXXIII. p. 238. D. Job. Acoluth. l. c. A. IX. obs. CLXV. p. 306. De usu ejus in plica Polonica D. Martin. Bernhard. à Berniz M. N. C. Dec. I. A. II. in Schol. ad observ. L. II. p. 95. Hercul. Saxonia de Plic. Polonic. cap. 57. In Hydrope D. Andr. Erniz Dec. II. A. IV. Obs. XXXVI. p. 91. Vit. Riedlin. *Lin. Medic. A. 1695. Mens. Maj. N. XII. p. 136. Jun. N. XXIII. p. 180. Ne dicam de usu ejus in Lue Venerea, quem ad Astra ferunt nostri Doctores. Primus qui Luis Venereæ curandi methodum per Salivationem instituit, fuit Johannes Carpius Italus, Medicus Bononiensis, qui hac via multa millia scutorum lucratus fuit vid. Ettmüller. *Opp. T. I. f. m. 38. Parili fortuna beatus perhibetur Hieron. Capivacius, qui hujusmodi cura ultra 18000 Coronatorum lucratus est, vid. Triumph. Disp. de Salivat. Mercurial. in Proav. p. 5. Usus ejus proscribit David. Abercrombus in Tract. cui Titulus: Tutum & efficax Luis Venereæ sepe absque Mercurio, & semper absque Salivatione Mercuriali curandæ methodus, Londin. 1684. De abusu ejus erudite scribit Bartholom. de Moor cogit. de Instaurat. Medicin. L. III. p. 399. conf. Triumph. l. c. cap. 2. p. 12. Ettmüller. *Synops. Instit. Med. f. 20. Clauder. Invent. Cinnabarin. c. 2. & passim. Stiffer. Act. Laborator. Chemic. specim. 2. cap. 3. &c. Atabusus non tollit genuinum usum, ad hunc usque diem non sine maxi-*****

mo agrorum solatio vigentem. Confirmato jam eodem longa experientia virorum celeberrimorum, vel eo quoque capite, quod salivæ forma excernatur materia ulcerum, studio & consulto hanc methodum etiam ad alios morbos chronicos & contumaciores, corpus adhuc robustum affligentes, quarum causâ morbificam acido vitioso abscondita judicatur, applicarunt. Hac ratione Epilepticus per 50. annos Lue Venerea infectus, mediante salivatione ab utroque malo curatus fuit; non secus ac Arthritis contumax evanuit, postquam æger Lue Venerea inquinatus salivationem Mercurialém passus est. Vid. *Vvedel. de Facult. Medicamentor. L. 2. Sect. 2. p. 12.* adeoque, inquit *B. Dn. D. Ettmüller. l. c. f. 387.* in genere salivatio Mercurialis non quidem in morbis acutis, in quibus simpliciter nullius usus est, sed potius in quibusdam contumacioribus affectibus chronicis, aliis modis non curabilibus, à fermento acido plus minus corrosivo, in subjecto sed vehiculo plus minus viscido, glutinoso &c. hærente oriundis, solidas præsertim partes & massam sanguineam nimis affligentibus, fermentum acidum saturando, & sub forma liqvaminis salivæ evacuo, vel viscida fortius dissolvendo & evacuando, usum suum obtinebit. Generosa vero talia remedia à Barbitouforibus & Balneatoribus inconsideratè adhibita, sunt quasi arma in manibus furiosi, ut plurima funesta satis docent exempla. vide *Trumph. l. c. cap. 2. p. 12.* De Illustrissimi Hypochondriaci morte miserima ab inunctione Mercuriali vid. *Joh. Jac. Venceslaus Dobrzensky de Nigroponto M. N. C. Dec. I. A. I. Obs. LXXX.* De ulcere faucium lethifero abunguento Mercuriali vid. *D. Joseph. Lanzoni l. c. Dec. III. A. I. Obs. XXXVIII. p. 57.* *Joh. Doléus Ep. III. ad VValdschmid. p. m. 218. sq.* Ex vivo argento carpis applicato mors. *At. Med. Haffn. Vol. V. Obs. LII. p. m. 141.* Mercurium foris artibus illitum intra cranium repertum fuisse à *Petro Castello*, refert *Joh. Jac. VVepfer. in Ep. ad Rosin. Lentil. Mucell. Med. Pract. P. I. p. 74.* Colli distortio ex unguento Mercuriali *Thom. Bartholin. Cent. IV. H. A. XLVIII. p. m. 333.* Temeritatis hinc nota inurendi sunt Chirurgi illi, Balneatores aut Medicastrî, qui propria autoritate absque consensu & præsentia Me-

Medici ordinarii talia adhibent media, conf. *Ammann. Medicin. Critic. Caf. LXXII.* si è contra de legitima eorundem applicatione & usu inde expectando discursum instituere vellemus, Voluminis, non Scholioli materia foret. In Cancro præcipuè Mercurialium usum serio commendat *Carolus Mustanus Trutin. Chirurgico-Physic. L. I. cap. IX. p. 45. sq.* his enim, inquit, præstantiora in hoc morbo non dantur, & eadem ratione, ut de Lue Venerea diximus, Luem Veneream potenter eliminat Mercurius, quia Luis causa est exaltatum & corrosivum nutrimenti sal redditum, quod in Mercurii corpore immutatur, nec corrosivum amplius retinet, in Cancro quam maxime proficua sunt. Conf. *L. II. cap. XXIII. p. 101. 103.* ubi salivationem approbat, verum & absque ea suffumigio ex Cinnabari Antimon. scrupul. uno. & nativ. gran. iij. ulcera cancrosa feliciter se sanasse asserit. Exempla Canceri excisione curati habent *Gril. Fabric. Hildanus L. III. Obs. LXXXVII. p. m. 496. Franc. Arcaus de recta vulnerum curandorum ratione L. II. c. III. p. m. 88. sqq. Eberhard Gückel Callicim. Med. Practic. Cent. II. Obs. LX. p. 513. & alii quàm plurimi.* At cancos excisos iterum revertisse malamque indolem de novo assumisse, exemplis evincere conatur *Seb. Meyerus Ep. ad Gril. Fabric. ad l. c. p. m. 499. conf. Smizius VV. slav. & c. & c. Quomodo Petrus Alliot absque ferro & igne per alcali quoddam feliciter sanaverit Cancrum vid. D. Olav Borrichius Act. Med. Hassn. Vol. I. Obs. LXXII. p. m. 140. conf. Ettmüller. Opp. T. 2. f. m. 1239. 1159. 1276.* Methodum palliative curandi Cancrum non tangimus, quoniam ea tot repleta sunt Medicorum pagina.

REGIOMONTI

Die 3. Novembris sub Præsidio *Jo. Christophori Wolg. J. V. D. & Professoris Ordinarii* jam ante semestri spatium publici juris facta disputatio Pandectarum XXXVI. ad *Tit. ff. de Tutelis, de Testam. Tut. de Confirm. Tut. vel Curat. de Legit. Tutorib. de Tut. & Curat.* Respondente *Georgio Friderico Sperber/Velav. Prussio* habita est. (4. pl. in 4.)

Die 10. Novembris Præside *D. Paul Poyman Pesarovio, S. The-*

Theol. Professore Publico Extraordinario, Pastore Cniphosiano, Assessore Consistorii Samb. Disputationem Theologicam de Conversione proposuit *Jacobus Fach*, Lyccâ Prussus, Scholæ patriæ & provinc. Con-Rector. (4. pl.)

Die 24. Novembris *Georgius Emmerich*, Med. D. & Professor Publicus, & Respondens atqve Auctor *Georgius Vilhelmus Buno*, Luneburgenfis Saxo, Dissertationem conscripserunt de *Frigore Correptis*, atqve in exponendâ Frigoris naturâ præcipuè secuti *Stürmium & Perraultium* cum plurimis recentiorum, quod scilicet frigus sit mera privatio caloris, effectus autem violentiores frigoris, pressioni aëris esse adscribendos, & frigus per accidens & occasionaliter tantum hic concurrere, asseruerunt, hæc quoque occasione doctrinam aëris ejusque duas qualitates: *Elasticitatem & Gravitatem*, uti & Ventorum *ivépyeçav* exposuerunt, interspersis rationibus phaenomenorum ex frigore procedentium, commoda quoque ac incommoda frigoris tam in macrocosmo, quam in microcosmo sese exerentia explicarunt. Tandem Curationem frigore correptorum subjunxerunt, secundum indicationes à Causâ petitas, quam, cum constrictionem pororum ac fibrarum, coagulationem ac stagnationem lymphæ ac sanguinis, inhibitu tandem motum spirituum dixerint, istam relaxandam, illam resolvendam, hunc restituendum esse asseruerunt, ita quidem, ut membra affecta non calidis statim immergantur, sed frigidis atqve nive leniter sint fricanda, è longinquo calori ignis saltem exponenda, sicque sensim sensimque adstricta laxentur ac influxus spirituum invitetur. Si verò partes planè fuerint emortuæ, ferro amputandæ, imo calida tunc juvare, ut citius mortua membra à sanis secedant cum *Bartholino* in tractat. de niv. cap. 31. putarunt. Pernicionum insuper tum inveteratorum tum ulceratorum curam, præservativam denique à frigore methodum tradiderunt.

Die 25. Novembris Decadem Thesium Controversarum, ex Loco de Officio Christi selectarum, Præsîde *Bernhardo von Sanden*, Jun. S. Theol. Doctore & Professore Ordinario, publicè ven-

tilationi exhibuit *Christophorus Gregorovius*, Johannb. Pruffus, Scholæ Gerdavi. Rector. (3. pl.)

Prodiit nuper *Novum Testamentum Lithvanicum*, genio loquendi Lithvanorum, in regno Prusis ac magno Ducatu Lithvanis, accommodatum à purè Lithvanis. Cum præfatione *Latinâ Bernhardi von Sanden*, D. Sen. de Versionibus Scripturæ S. in lingvâs cuique genti vernaculas; & *Lithvanicâ Friderici Sigismundi Schusteri*, Ministerii Cand. nunc Pastoris Eccles. *Eudvytenfis*, d. 18. Novembris ad ministerium ordinati. (2. Alphab. 15. plag. in 4.)

THORUNII

Præside *M. Georgio Wendio*, Gymnasii Thorunienfis Rectore & Prof. *P. Johanne Antonio Nachts*, Thorunienfis, opponendi provinciam sustinentibus *Christophoro Eifwagen* / Thorunienfis, *Godofredo Ettner* / Ravicensi Polono, & *Johanne Wolff* / Corona-Transylvano, *Examen Svecici Lapidis*, qui anno superiori miris *superbire figuris dicebatur*, ad conferendum proposuit. Relatio de prodigioso isto Lapide, è Germanicâ in Latine lingvâ trans-
 ,,lata, ita habet: Paucis abhinc diebus Majestati Regiæ ostensum
 ,,fuit Saxum petrosum, in agro Provalensi repertum, quod supernè
 ,,quidem CAROLI XII. Nomen, Insignia, immò speciem ejus to-
 ,,tam, affabre referebat; ante pedes ejusdem conspicerè licebat
 ,,Leonem, porrò nativitatibus unctioisqve Regiæ annum, insuper &
 ,,numerum Ætæ Christianæ M DCCI. & M DCCX. Infernè autem
 ,,extabat Papa, sceptrum manu tenens; ad pedes ejusdem pro-
 ,,strata Coronæ triplicis, ad latus ipsius Monachi calvasfri, ange-
 ,,li, aquilæ, cygni, canis & felis, tandem iteratè, mirè apparebant fi-
 ,,guræ. Portentosi hujus Lapidis examen laudatè Disputationis
 ,,Auctori Observationibus Mineralogicis, Conjecturisqve Physio-
 ,,logicis & Mythologicis, instituit, cumqve fictum & suppositum
 ,,esse evincit, quod ipsum deniqve Literis è Sveciâ misis confirmat,
 ,,quorum summa hæc est: Accepi ab illis (Holmiæ Eruditis) idem
 ,,ferè, quod egomet de novo hoc Sveciæ miraculo judicabam, fi-
 ,,

1. Et nimirum pleraque esse, nugae & mera commenta. Reper-
 2. tum quidem esse Lapidem quendam à N. homine militari, in Syl-
 3. vâ Smalandiæ Brovalensi, inque eo conspici, valde tamen obcu-
 4. re, signum quoddam, representans formam crucis alicujus, non
 5. negant; Verùm, quæ de nomine Caroli XII. de anno ejusdem
 6. nativitatæ & unctiois, de Insignibus Sveciæ, nec non multis aliis
 7. figuris in dicto Lapide expressis, peregrinantium relationibus latè
 8. circumferuntur, atque jam scriptis in publicum datis disseminata
 9. sunt, his omnibus, cum ne umbram veritatis habeant, fidem mi-
 10. nime tribuendam esse, uno ore asserunt. Testis ejus ipse quo-
 11. que Serenissimus esse potest, qui cupiditate novum hocce opus na-
 12. turæ visendi allectus, cum nihil rari, nihil insoliti, nedum quic-
 13. quam eorum, quæ fama jactanter vulgaverat, præmemorato la-
 14. pidi inesse animadvertisset, cum risu eundem Aulicorum uni
 15. tradidisse dicitur, repertori & figmenti istius auctori restituen-
 16. dum. (2. plag. in 4.)

Sub ejusdem *M. Georgii Wendii* præsidio *D. Johannis Ni-*
colai Misleri, Giss. P. P. *Theologia Thetico-Polemica Disputatio ter-*
tia de Deo uno & trino, denuo ad ventilandum fuit proposita,
 à Respondente *Gabriele Holst / Mariæburgensi*, Opponentibus *Jo-*
hanne Casparo Wetfere / Mariæ-Insulano, *Vilhelmo Strinck / Mi-*
taviâ-Curlando, & *Tobias Beckelmann / Smiglâ-Polonô*. (1. pl. in 4.)

Quod sub moderamine *Jacobi Herden / Jur. P. P. Extr. & Pr.*
Ord. à Gymnasii Thoruniensis Alumnis Actus quidam Scenicus ex-
 hibitus sit, supra p. 41. recensuimus; huic sequentes, qui supe-
 rioribus annis dati, adjungere placuit. Dramate autem Tragi-
 Comico exhibita

Anno 1699, d. 11. Junii *Castitas Victrix* in Serenissimo pa-
 ri, *Banise & Ballazin*.

Anno 1700, d. 22. Febr. *Coronata Constantia* in Serenissimo
 iterum pari *Carimond & Marinette*.

Eodem anno d. 25. Febr. *Liberorum laudata Virtus & pu-*
nitum Vitium.

Idem diversa diversis annis publicè Inci exposuit schediasmata, tum latina, tum vernacula, nimirum:

Ann. 1697. *Epitomen Processus Judiciarii, in foro recepti, methò succinctâ juxta Leges communes adornatam.* Thorunii impresit Joh. Balthasar Bresler. (1 $\frac{1}{2}$ pl. in 12.) Argumentum ita habet: Processus fit in Judicio, vel Ecclesiastico, p. 3. vel Civili, vel ordinario modo, vel extraordinario, sive summario modo, p. 4. seqq. In loco Jurisdictionis propriæ, vel mandatæ, p. 8. Coram Judice, ab Actore & Reo, item interveniente, p. 9. promoventibus Advocatis, p. 10. seq. & Procuratoribus, Syndicis, p. 12. Assessoribus, Consiliariis, Nuntiis, p. 13. Actuariis, citatione primùm obtentâ insinuatâqve, p. 14. Libello ab Actore edito, p. 15. seq. ad quem respondet vel dilatoricè p. 17. declinatoricè aut peremptoricè excipiendò. p. 18. Cautio præstatur p. 19. seqq. dein litis Contestatio, p. 22. quandoqve & Juramentum præstatur malitiæ, item Calumniæ, p. 23. fit & quandoqve Processus simultaneus, p. 24. Replica, Duplica, &c. post conclusionem sequitur interlocutoria sententia ad probationem, p. 25. vel per instrumenta, p. 26. vel per Testes super positionibus producentis, & interrogatorii, ut & per Juramentum, p. 27. seq. tandem sententia definitiva, & post hanc Leuteratio, sive Appellatio, p. 29. ultimò executio, p. 30.

Ann. 1699. *Centuriam Axiomatum* ex ff. & Cod. quæ Auditoribus suis Gymnâsii Thoruniensis recentuit. (1. plag. in 12.)

Ann. 1700. *Den scharffsinnigen Heyden / oder / Verdeutschungen derer ersten acht Verwandlungs-Gedichte Ovidius, von dem Anfang / Sündfluth / und Erneuerung der Welt.* Thorn / gedruckt in eines HochEdl. Raths Druckerey. (3. pl. in 8.)

Eodem anno: *Lob des Frauenzimmers / in wenigen Zeilen*

len eifertig beschrieben/ und dem Edelsten Geschöpf in Eh-
ren/ einem Freunde zum Druck überlassen. Thorunii, iis-
dem typis. (2. pl. in 8.)

Anno 1701. Die Vergnügung bestehend in zehen Kling. Oden/
eifertig verfasst/ und auff Zulass des Verfertigers von et-
nem Freunde zum Druck befördert. Brieg/ gedruckt mit
Jacobischen Schriften. (2. pl. in 4.)

Præterea edidit *Salutationem* ad Serenissimum AVGVSTVM II.
Poloniae Regem &c. &c. nec non Hereditarium Principem Saxo-
niae, & Electorem. (3. pl. in 4.)

Cum hic Princeps anno 1697. Poloniae Rex eligeretur, Carmin
Germanico *Illi* suam testatus est observantiam. (1. pl. in fol.)

Devoissimo quoque novi Prussorum Regis honori Carmen Voti-
vum Germanico idiomate scriptum dicavit. (1. pl. in fol.)

RIGAE

D. *Johannes Brevernus*, Ecclesiarum Rigensium Superinten-
dens, Consistorii Assessor, & ad D. Petri eodem Pastor primarius, qui
d. 11. Maji 1700. mortuus, die 25. Aug. 1701. terræ mandabatur. Na-
tus est *Islebia* an. 1616. d. 11. Martii, Patre ejusdem nominis & Con-
sistorii Secretario. Licet primis annis naturâ tardior esset, adeo
mater vidua ad aliud vitæ genus destinare illum conaretur, post-
ea tamen haud vulgaris elucescere visa est ingenii celeritas; unde
factum, ut tum in Gymnasio patrio, tum Rigensi studiorum fun-
damenta probè jaceret. His instructus an. 1639. *Marpurgum* teten-
dit studiis operam navaturus Academicis. Ibi non solum *Batha-*
sare Schuppio Prologò *M. Varronem, rei literarie Esculapium*, Oratio-
ne publicâ præsentavit, ut & *Cassare Ebelio* Præside, *de veritate*
Philosophie primæ contra *Gvilhelm. Amesium* Disputationem habu-
it; sed & an. 1640. d. 3. Septemb. laureâ Philosophicâ ornatus est.
Anno sequenti *Helmsadiensem* inivit Academicam, & cum *Brunsvi-*
ga ipsum eodem anno ob motus bellicos aliqvamdiu tenuisset, per
Frisiam Orientalem & Occidentalem Batavos adiit. *Lugduno* ali-
isqve locis visis an. 1642. *Lipsum* profectus est, nec non *VVitteber-*

gum, quo posteriori loco, D. *Jacobo Martini* moderante, *Affertionum Theologicarum Decuriam ad locum Propheticum Jeremie Cap. XXXI, 31-34.* publicæ disquisitioni subjecit. An. 1643. d. 6. Julii utriusque *Eloquentiæ Professionem in Collegio Rigenfi*, ad quam d. 21. Sept. an. 1640. ab Amplissimo Senatu, tanquam Beneficiario suo, jamjam vocatus fuerat, auspiciatus est, publicè perorans de nonnullis opibus, quas in superandis feliciter hominum animis *Poëtica Oratoriæ subministrat.* An. 1645. d. 24. Octobr. Professio accessit *Philosophica*, & hanc an. 1650. d. 13. Aug. cum *Historicâ* mutavit. Anno 1655. d. 3. Martii superaddita ipsa *Scholæ Cathedralis inspectio.* An. 1656. d. 23. Maji *Ecclesiæ Cathedralis Diaconus*, & insequenti anno, mense Octobri, *Petrina Pastor Primarius*, uti & *Consistorii Assessor* renunciatus est. An. 1678. restaurato *Gymnasio*, *Professionem Theologicam* suscepit. Tandem an. 1690. d. 28. Aprilis *Ecclesiæ Rigenfium Superintendens* constitutus est, atque summi in *Theologiâ honores*, *Wittebergæ* illi olim destinati, an. 1693. d. 28. Febr. *Vpsaliæ*, Rege clementissimè jubente, sunt collati. Sed his omnibus dignitatibus mors illum exiit dum ægeret annum quintum & octogesimum. Ex posteriori Coniuge filium unicum, filias duas, & nepotes 38. reliquit.

REVALIÆ

Die 18. Octobris in templo D. *Olai* terræ mandabatur *Ernestus Haen.* *Reval.* Consul Senior & Heres in *Distreta* in *Ingrîa.* Natus est nobili genere an. 1620. In coniugio vixit ultra 50. annos, in cuius rei memoriam an. 1699. d. 31. Octobris *Jubilæum Gamicum* celebravit. Denatus a. c. d. 7. Octobris, postquam 80. annos, 7. Menses, 2. septimanas, & 3. dies fecisset vivens.

Prælo Typographico liberata est *Concio illa Funebris*, a *M. Justo Blansenhagen*/ad *D. Olai Pastore Primario* (qui ad hunc *Pastoratium* an. 1693. d. 4. Septembr. olim *Præpositus Habaliensis* an. 1693. d. 8. Febr. *Pastor Cathedralis Teutonicus*, & *Consistorii Regii Assessor ordinarius* 1692. d. 4. Septembr. prius *Pastor Goldenbeccensis* in locum *B. Henrici Gøfekenii* fuit vocatus) habita in funere *B.*

D. Joachimi Salemann/Esthonicæ & Revaliæ Episcopi sexti inde ab anno 1642. cum hic Episcopatus primùm à CHRISTINA, Regni Sveciæ Regina, institueretur. De hac Homilia, ut & B. hujus Episcopi obitu & vita jam supra p. 176. mentionem fecimus. Concionis prædictæ titulus hic est: *Idea boni Episcopi, oder / Der unstråßliche Bischoff.* Nach dem Beyspiel des erleuchteten Heyden-Lehrers Pauli aus der 2. Epist. an die Corinth. am I. Cap. v. 12. An dem weiland Hoch Ehrwürdigem / Hoch Achtbahren und Hochgelahrten Herrn D. Joachimo Salemann / des Herzogthums Esthien und zu Reval hochverdienten Bischoff / des Königl. Consistorii hochschulischen Præside, und Ephoro des hiesigen Gymnasii &c. in einer Christlichen Leichpredigt vorgestellt von M. Justo Planckenhagen / Past. Reval. Primar. Reval gedruckt bey Christoff Brendcken / Königl. Gymn. Buchdr. im Jahr 1701. (Constat eum Episcopatum 15. p[er]ag. in 4.)

KILONII

Auspiciis Fridericianis, Præsides *Nicolaus Möller*, Histor. Eccl[esi]æ & Antiquitatum Profess. Ord. ac Respondens *Joachimus Schryenck*, Flensburgensis, *Venerandum antiquitatis veræ titulum, Gentiles inter Gentibus cultis poliusque, speciaim Græcis ac Romanis, hontumque rebus vel minore, vel nullo jure competere*, in veri Hebræorum Christianorumque Dei, & rerum ab illo revelatarum honorem ostenderunt. Disputatio constat 4. pl. in 4. ejusque Cap. I. tituli antiquitatis abusum; Cap. II. verum hujus tituli significatum; & Cap. III. Veram ejusdem Vlum exhibet.

Die 2. Decembris, ipsis videlicet feriis Natalitii Pro-Rector & Senatus Academiæ Kiloniæ ad *Natalem Jesu Christi, veri Hominis & Dei*, sine errore celebrandum, publico Programme Civis Academicos invitarunt & hortati sunt. In illo, postquam superiori anno errores vulgi communiore exposuerunt. (vid. N. L. an. 1701. mens. Jan. p. 22. seq.) jam doctrinæ errores à falsis doctoribus sparsos propagatosque indicant, atque illorum, qui de Christo falsa quondam docuerunt, res juxta Augustinum faciunt ordines, quorum

alii de divinitate ejus, *alii* de humanitate, *alii* de utrâque falsi sunt. *Primi & secundi* ordinis doctores permultos horumque veras enumerant sententias. Ad *tertii* generis falsos doctores, quorum sententiæ duarum Christi naturarum unioni sunt oppositæ, non descendunt, sed chartæ parcentes reliquorum potius errorum, narrationi Lucæ contrariorum, aliquos percensent. Hos inter illos memorant, qui Christum in urbe Bethlehemiticâ natum non esse statuunt, ut & illos, qui clauso utero peperisse Mariam volunt. Alii priores quidem contradicere ostendunt manifestæ vaticinationi Michæ, & testimoniis Matthæi & Lucæ, præterea etiam favere Judæis, ac si Messias in loco divinitus constituto nondum natus sit; posteriores autem tacentibus, imò contradicentibus, Scriptoribus Sacris, miracula fingere, & frigidam suffundere Valentini Marcionisque discipulis, affirmant, &c. &c. (2. plag. in 4.)

HAMBURGI

Die 14. Novembr. vivis excessit *Dietericus Langermann, J. V. D.* & Capituli Hamburgensis Canonicus. Natus est ille Hamburgi an. 1671. d. 15. Januarii Patre ejusdem nominis, J. V. L. nec non Reip. Hamburgensis Senatore. Ad studia literarum applicitus, in iisdem ita profecit, ut an. 1690. Academiam peteret *Altorfinam*. Anno 1699. *Germaniâ & Hungariâ* peragrata, *Italos* adiit, ac an. 1696, d. 11. Septembr. *Pataviæ* lummos in Jure honores consequutus est. *Domum* reversus Canonici munia ad finem vitæ usque præstitit.

Die 15. Novembr. *M. Nicolaus Krüger* / Hamburgensis, ad Diaconatum Ecclesiæ Grodenensis in Præfectura Ritzbutelensi, postquam d. 16 Septembris ad eundem electus esset, ordinabatur à *Jo. Wincklero*, ad S. Michaëlis Pastore, & Rev. Ministerii Seniore;

Domnica XXVI. post Trin. autem à *D. Christiano*

Krumpholtz / Ecclesiæ Petrinæ Pastore
introducebatur.

INDEX

INDEX
PERSONARUM
ET
RERUM,

Quarum mentio fit

in

NOVIS LITERARIIS
MARIS BALTH. ET SEPTEN.

ANNI M. DCCI.

LUBECÆ,

Apud JOH. WIEDEMEYER.

Rudolphopolis, Typis Urbanianis, 1702.

INDEX

PERSONARUM

R. E. H. M.

NOVI FRATRES
M. G. S. A. T. H. L. S. T. L. N.

APRIL 1841

Amsterdam, 1841

INDEX PERSONARUM.

A Ckern (<i>Jacobus von</i>) pag. 48	Baartz (<i>David</i>)	355	
Ackrelius (<i>Andreas</i>) 242	Bacmeister (<i>Job. Nobilis de</i>)	223	
Adami (<i>Job. Balthasar</i>) 70	- - (<i>Job.</i>)	33. 97. 125	
Æpinus (<i>Francisc. Albertus</i>) 98. 164	- - (<i>Henricus</i>)	223	
Agricola (<i>Job.</i>)	331	- - (<i>Matthaus Dietericus</i>) 125.	
Alander (<i>Christianus</i>)	301. 311	223	
Albrechtus (<i>Henricus</i>)	217	- - (<i>Sebastianus</i>) 98. 125. 215	
Almgreen (<i>Nicolaus</i>)	314	Backmeisterus (<i>Lucas</i>)	227
Alopæus (<i>Magnus</i>)	310. 311	Baggæus (<i>Laurentius</i>)	341
Alphonfus (<i>Gerhardus</i>)	225	Bagger (<i>Rudolphus Moth</i>)	21
Alvert (<i>Christianus</i>)	135	Bakker (<i>Jacobus</i>)	233
Amsel (<i>Fridericus</i>)	217	Balcke (<i>Christophorus</i>)	217
- - (<i>Georgius</i>)	217	- - (<i>Joachimus Georgius</i>)	217
- - (<i>Jobannes</i>)	199. 217	Balduinus (<i>Fridericus</i>)	252
- - (<i>Thomas</i>)	217	Baleman (<i>Albertus</i>)	28
Anckelmann (<i>Eberhardus</i>)	159	Balthasar (<i>Augustus</i>)	25
Anderfen (<i>Christianus Henricus</i>)	124	- - (<i>Carolus</i>)	355
Anhalt (<i>Henricus</i>)	222	- - (<i>Joachimus Christianus</i>)	229
Ansarius (<i>Matthias</i>)	147	Banfovius (<i>Joachimus</i>)	223
Arrhenius (<i>Jacobus</i>)	17. 141. 270	- - (<i>Samuel</i>)	223
Arsenius (<i>Petrus</i>)	222	Barckhausen (<i>Job. Adolphus</i>)	217
Artopæus (<i>Job. Christophorus</i>)	228	Baringius (<i>Nicolaus</i>)	216
Aufchwitz (<i>Antonius</i>)	139	Barnstorffius (<i>Bernhardus</i>)	295
Auftriin (<i>Claudius</i>)	311	- - (<i>Jobannes</i>)	295. 323

INDEX

Barthelmæi (<i>Jacobus</i>)	363	Bilgrinus (<i>Christianus</i>)	260
Barthius (<i>Andreas</i>)	136. 261	Bircherodius (<i>Job.</i>)	186
Bartholini (<i>Job.</i>)	117	- - - (<i>Thomas Broderus</i>)	53
Bartholinus (<i>Caspar</i>)	341. 342	Bisselius (<i>Georgius</i>)	173
- - (<i>Jacobus</i>)	270	Blanckenhagen (<i>Justus</i>)	382
Bartfchius (<i>Job. Gerhardus</i>)	230	Bleccius (<i>Balthasar</i>)	216
Battus (<i>Levinus</i>)	217	Bloomgreen (<i>Florentius</i>)	186
Baudewinus (<i>Jobannes</i>)	296	Bluhme (<i>Job. Bartholomæus</i>)	165
Baumann (<i>Henricus</i>)	161	Böckelius (<i>Job. Gotthard</i>)	217
Beckelmannus (<i>Tobias</i>)	139. 379	Bock (<i>Dietericus Christophorus</i>)	34
Beofe (<i>Job. von der</i>)	217	Bodenius (<i>Adrianus Christophorus</i>)	
Becker (<i>Petrus</i>)	131	- - -	257
Bedau (<i>Job. Georgius</i>)	12	- - (<i>Ioachimus Christophorus</i>)	
Beez (<i>Jacobus</i>)	322	- - -	257
Behrius (<i>Christophorus</i>)	8. 71. 261	Bœmeln (<i>Gabriel</i>)	261
- - (<i>Job. Christianus</i>)	217	Bohlius (<i>Simon Christophorus</i>)	172
Beisner (<i>Gotthofredus</i>)	192	Böhmius (<i>Jobannes</i>)	39. 302
Belmann (<i>Job. Arent</i>)	241	- - (<i>Martinus</i>)	173
Belovius (<i>Job.</i>)	222	Bolte (<i>Henricus</i>)	67
Benckendorff (<i>Georgius à</i>)	72	Boltzius (<i>Christophorus</i>)	236. 299
Benterus (<i>Gabriel</i>)	105. 230. 356	- - (<i>Fridericus</i>)	236
Benzelius (<i>Ericus</i>)	16. 242	- - (<i>Job. Christophorus</i>)	298.
Berg (<i>Conradus von</i>)	233	- - -	376
- - (<i>Eberhardus von</i>)	217	- - (<i>Jobannes</i>)	63. 236
Bergen (<i>Henricus von</i>)	217	- - (<i>Theodorus</i>)	236. 298
Bergius (<i>Nicolaus</i>)	279	Bonafos (<i>Carolus</i>)	355
Bergmann (<i>Henricus</i>)	217	Bonde (<i>Carolus, Comes</i>)	271
- - (<i>Job.</i>)	217	Bonstorff (<i>Christophorus</i>)	330
Berlichius (<i>Fridericus</i>)	217	Borchmannus (<i>Jacobus Fridericus</i>)	206
Bertleffius (<i>Martinus</i>)	173	Bornemannus (<i>Martinus Ioachimus</i>)	
Bertram (<i>Ignatius à</i>)	349	- - -	33
Beselin (<i>Job.</i>)	217	- - - (<i>Philippus Julius</i>)	207
Besserizius (<i>Job. Sigismundus</i>)	227.		
	353	Böfs (<i>Daniel</i>)	40
Beutherus (<i>Nicolaus Philippus</i>)	217	Böttgerus (<i>Martinus</i>)	104
Bilderbeck (<i>Andreas</i>)	124	Böttcherus (<i>Ulricus</i>)	217

PERSONARUM.

Botfaccus (<i>Bartholdus</i>)	207. 345	Burmannus (<i>Franciscus</i>)	215
Braem (<i>Iohann.</i>)	77	Buffingius (<i>Cassparus</i>)	58. 122
- - (<i>Martinus</i>)	207	Büthnerus (<i>Adamus</i>)	71
Brandt (<i>Petrus</i>)	186	- - - (<i>Fridericus</i>)	71
Brandtius (<i>Iohann.</i>)	258. 291. 295	Byrelius (<i>Nicolaus</i>)	240
Brehmius (<i>Iob. Rudolphus</i>)	201	Bythnerus (<i>Iob. Martinus</i>)	362
Bremor (<i>Christianus</i>)	53	Cajanus (<i>Ericus</i>)	303
- - (<i>Hans</i>)	189	Calovius (<i>Abrahamus</i>)	176
Bresler (<i>Iob. Balthasar</i>)	380	Campherbachius (<i>Henricus</i>)	222
Breverus (<i>Iob.</i>)	381	Carlmarck (<i>Sveno</i>)	270
Breuneria (<i>Sophia Elifabetta</i>)	42. 73	Caroc (<i>Georgius Adolphus</i>)	100
Brinch (<i>Petrus</i>)	342	Carstens (<i>Ioachimus</i>)	160. 218
Brinck (<i>Gabriel</i>)	141	- - (<i>Ioachimus Fridericus</i>)	160.
Broks (<i>Otto</i>)	94		218
Brodzenius (<i>Gustavus</i>)	314	- - (<i>Ioachimus Lüder</i>)	160
Brone (<i>Petrus</i>)	217	- - (<i>Thomas Fridericus</i>)	160
Brücke (<i>Ioachimus</i>)	33	Caspar (<i>David</i>)	239
Brumerus (<i>Siegfridus</i>)	311	Casseburgius (<i>Georgius Franciscus</i>)	
Brunius (<i>Erasinus</i>)	50		72
Bruzelius (<i>Nicolaus</i>)	306	Charifius (<i>Carolus Henricus</i>)	172
Buchorus (<i>Fridericus Christianus</i>)		Chemnitius (<i>Martinus</i>)	218
	235. 260. 360	Choselius (<i>Ericus</i>)	330
Buchingerus (<i>Matthias</i>)	75	Cellarius (<i>Christophorus</i>)	316
Buchwald (<i>Godofcalcus à</i>)	91	Clafen (<i>Iob. Casspar</i>)	162
Butkius (<i>Iob.</i>)	97	Claudii (<i>Iohannes</i>)	77
Bugenhagen (<i>Iob.</i>)	92. 324	Clericus (<i>Wilhelmus</i>)	218
Bülau (<i>Adamus Henningius à</i>)	258	Clingius (<i>Henricus</i>)	216
- (<i>Carolus Augustus à</i>)	258	Coccius (<i>Cassparus</i>)	218
Bullius (<i>Iob.</i>)	97	Cochius (<i>Christianus</i>)	160
Buno (<i>Georgius Wilhelmus</i>)	377	- - (<i>Hieronymus</i>)	218
Bünsovius (<i>Laurentius</i>)	166	Cohlreiff (<i>Godofredus</i>)	316
- - (<i>Iob. Christianus</i>)	323	- - (<i>Matthias Erasmus</i>)	316
Bunfaw (<i>Iob.</i>)	218	Conradi (<i>Daniel</i>)	199. 218
Burchardus (<i>Christophorus Martinus</i>)		Conringius (<i>Hermannus</i>)	97
	22. 147	Coornhart (<i>Volfeberus</i>)	218
Burrenæus (<i>Rudolphus</i>)	340	Coppenius (<i>Bartholomæus</i>)	223

INDEX

Cordes (<i>Michaël</i>)	224	Dossius (<i>Nicolaus</i>)	222
Corfei (<i>Henricus</i>)	218	Drenteln (<i>Christianus Bernhardus de</i>)	200
Corfinius (<i>Fridericus</i>)	224	Dubermannus (<i>Paulus</i>)	173
- - (<i>Bernhardus</i>)	224	Dullus (<i>Wilhelmus</i>)	362
- - (<i>Iobann.</i>)	216. 224	Dürrius (<i>Job. Conradus</i>)	280
Cornick (<i>Franciscus à</i>)	218	Dzikowski (<i>Petrus</i>)	140
Cothmann (<i>Fridericus</i>)	218	Ebelius (<i>Casparus</i>)	381
Cramm (<i>Henricus Ernestus de</i>)	323	Ebertus (<i>David Georgius</i>)	5. 234
Crazius (<i>Philippus Christianus</i>)	167	Edzardi (<i>Esdraus</i>)	216
Crellius (<i>Andreas Fridericus</i>)	38	Edzardus (<i>Georgius Eliezer</i>)	159
Crufius (<i>Iob.</i>)	218	- - (<i>Sebastianus</i>)	159. 258
Culemannus (<i>Gregorius</i>)	58	Eeqwist (<i>Iob.</i>)	331
Cunrad (<i>Christophorus</i>)	137	Ehrenstrahl (<i>David Klöcker</i>)	42. 47
Czimmermann (<i>Iob.</i>)	13	Eilers (<i>Erasmus</i>)	207
Czirenbergius (<i>Eilhardus</i>)	137. 261	Eiswagen (<i>Christophorus</i>)	139. 173.
Dahlmann (<i>Ericus</i>)	326		378
Dalemann (<i>Iobann.</i>)	218	Eitner (<i>Gothofredus</i>)	139. 173. 378
Darotz (<i>Sigismundus Berzewitzi de</i>)	139	Eltsberg (<i>Petrus</i>)	315
		Ellerhus (<i>Casparus</i>)	218
Dassius (<i>Petrus</i>)	49	Ellermann (<i>Iob.</i>)	189
Dassovius (<i>Nicolaus</i>)	297. 323	Elvius (<i>Petrus</i>)	140
Deichmann (<i>Eberhardus</i>)	218	Emmerich (<i>Georgius</i>)	377
- - (<i>Petrus</i>)	21	am Ende (<i>Georgius</i>)	161
Dermannus (<i>Adolphus Fridericus</i>)	4. 33	Engel (<i>Michaël</i>)	362
		Engelbrecht (<i>Iob.</i>)	200
Detharding (<i>Georgius</i>)	321	Engelken (<i>Iob. David de</i>)	355
Dethloff (<i>Reinholdus</i>)	218	Englat (<i>Michaël</i>)	103
Deutschius (<i>Fridericus</i>)	172. 236	Engenhagen (<i>Henricus</i>)	218
- - (<i>Iob.</i>)	(292. 299)	Enhörning (<i>Carolus</i>)	141
Dithmarus (<i>Fridericus Iacobus</i>)	135	Esbergius (<i>Iob.</i>)	240. 241. 270. 314
Dithmer (<i>Hermannus</i>)	19	Essen (<i>Augustin Henricus ab</i>)	218
Diurbergius (<i>Daniel</i>)	270	Euth (<i>Iob. Agidius</i>)	86
Diurhuus (<i>Petrus</i>)	52	Evald (<i>Benjamin</i>)	325
Dobbin (<i>Albertus</i>)	224	Faber (<i>Iob.</i>)	216
- - (<i>Nicolaus</i>)	224	Fabricius (<i>Iacobus Adolphus</i>)	222
Döbelius (<i>Iob. Ioachimus</i>)	116		(<i>Ioachi-</i>

PERSONARUM.

- - (Ioachimus)	216	- - (Gerhardus Ernestus à)	21
- - (Iob. Albertus)	159	Franckius (Bernhardus Matthias)	315
Falckius (Iob.)	100. 235	- - (Christophorus)	208. 315
- - (Michaël)	101	Frese (Iob. Christophorus)	129
- - (Nathanaël)	101. 102	Friccius (Iob. Ioachimus)	222
Fanth (Michaël)	329	Friedliebuis (Philippus Henricus)	216
Faul (Bernhardus)	218	Fromme (Andreas)	216
Fechtius (Ernestus Henricus)	99. 295	Frondelius (Gabriel)	309. 310
- - (Iohannes)	98. 99. 130. 165. 226. 295. 322	Frosterus (Zacharias)	303
Fegraus (Iob.)	241	Fueslin (Iob. Melchior)	256
Feuchtwaigen (Siegfridus à)	69	Fuhrmannus (Nicolaus)	178
Finde (Henricus)	52	Gebauer (David)	231
Fischerus (Balthasar)	39	- - (Leonhard)	6. 170
- - (Daniel)	218	Gebhardus (Brandanus Henricus)	37. 134. 135. 167. 229
- - (Georgius)	173	- - - (Andreas)	168
- - (Iob. Thomas)	147	- - - (Vitus Christianus)	167
- - (Salomon)	222		168
Flachsenius (Iob.)	301	Gehren (Reinholdus)	218
Flegius (Matthaus)	216	Genfiken (Uladius Henricus)	270. 362
Fleischerus (Georgius Christianus)	207	Georgi (Henningius)	218
Flensburg (Iacobus)	33	Gerdes (David Georgius)	251
Flodman (Sueno)	141	- (Franciscus Marquardus)	218
Flotwell (Christianus)	236	Gerdesius (Henningus Iob.)	3
Fogh (Petrus)	77	- - (Henningus Christophorus)	100
Folker (Carolus)	315	Gerlach (Iobann)	33
Forelius (Hemmingus)	315	Gerseus (Iob.)	218
Forsman (Nicolaus)	315	Gierdzlin (Birgerus)	309
Forsselius (Laurentius)	48	Gezelius (Iob.)	302. 331
Fossius (Nicolaus Laurentius)	117	Giendrum (Olaus)	52
Franck (Iohannes)	227. 323	Giering (Antonius)	140
Franckenau (Georgius Francus à)	75. 341	Giers (Andreas)	242
- - - (Georgius Fridericus à)	341		

INDEX

Giösling (<i>Henricus</i>)	307	- - (<i>Iob.</i>)	218
Glanvil (<i>Iosephus</i>)	252	Gruel (<i>Iob. Christophorus</i>)	355
Glofemayer (<i>Iob.</i>)	71. 267	Grun (<i>Martinus</i>)	238
Gloxin (<i>Balthasar</i>)	218	Grünenberg (<i>Iob. Petrus</i>)	4. 33. 164. 257. 292
Glück (<i>Ernestus</i>)	41	Grünwald (<i>Gerhardus</i>)	28
Glud (<i>Severinus</i>)	157	- - (<i>Zacharias</i>)	7
Gnospius (<i>Iob. Ephraim</i>)	106. 259. 357	Grym (<i>Iob.</i>)	218
Goëding (<i>Andreas</i>)	315	Gryphius (<i>Iob. Albertus</i>)	218
Goërizius (<i>Conradus</i>)	292	Grytten (<i>Ingeburga</i>)	107. 108
- - (<i>Christophorus Conradus</i>)	66. 130. 193. 291. 292. 294	Guldenhaupt (<i>Martinus</i>)	293
Gogrenius (<i>Mento</i>)	216	Guldenlew (<i>Ulricus Christianus de</i>)	118
Goltz (<i>Iob. Georgius</i>)	40	Guren (<i>Adolphus Wilhelmus von</i>)	351
Gonfior (<i>Iob.</i>)	16	Gutzmer (<i>Casparus Henricus</i>)	218
Gösekenius (<i>Henricus</i>)	382	-) (<i>Iob. Georgius</i>)	218
Gofztoni (<i>Nicolaus</i>)	139	Gyllenbring (<i>Ericus</i>)	338
Göttel (<i>Iob. Henricus</i>)	218	Haartmann (<i>Gabriel</i>)	309
Gottsched (<i>Iob.</i>)	199. 238	- - (<i>Iacobus</i>)	310
Götzius (<i>Petrus</i>)	222	Haberkorn (<i>Georgius Henricus</i>)	98
Gouge (<i>Thomas</i>)	194	- - (<i>Iob. Balthasar</i>)	98
Gradus (<i>Daniel</i>)	37. 71	Habermann (<i>Casparus</i>)	219
Gränovius (<i>Torchillus Erasmi</i>)	207	Habichhorst (<i>Andreas Daniel</i>)	33. 130. 193. 291. 294
Gram (<i>Sveno</i>)	270	Hacks (<i>Gustavus</i>)	312
Gräpius (<i>Zacharias</i>)	4. 227. 291. 294. 353	Haen (<i>Ernestus</i>)	352
Grimbergius (<i>Nicolaus</i>)	51. 207	Hagemeister (<i>Michaël</i>)	219
Grifinger (<i>Iob. Burchardus</i>)	239	Hagemann (<i>Henricus Iulius</i>)	39
Groddeck (<i>Gabriel</i>)	60. 71. 360	Hagen (<i>Christophorus ab</i>)	219
Gronert (<i>Michaël</i>)	299	Hagymaschius (<i>Andreas</i>)	269
Gröningius (<i>Christophorus</i>)	226. 253	Hahn (<i>Levinus Fridericus à</i>)	173
- - - (<i>Ioachimus Henricus</i>)	218	- (<i>Petrus</i>)	301. 304
- - - (<i>Iohann.</i>)	27. 122	Hahnus (<i>Henricus</i>)	97
Gregorovius (<i>Christophorus</i>)	378	Haltermann (<i>Christianus Dietericus</i>)	321
- - - (<i>Matthias</i>)	362		
Grube (<i>Hermannus</i>)	124		

Ham-

PERSONARUM.

Hammel (<i>Christianus</i>)	196. 299	Helwichius (<i>Christianus</i>)	193. 292
Hammericus (<i>Iob. Matthias</i>)	21	Helwigius (<i>Fridericus</i>)	222
Hane (<i>Wolfgangus à</i>)	218	- - - (<i>Iacobus</i>)	216
Hannekenius (<i>Balthasar Gerhardus</i>)	- - -	- - - (<i>Iob. Andreas</i>)	149
	126. 208	- - - (<i>Iob. Ioachimus</i>)	16
Hannemannus (<i>Iob. Ludovicus</i>)	24.	Henningius (<i>Iacobus</i>)	296
55. 57. 86. 119. 150. 187. 209. 284.		- - - (<i>Iob.</i>)	219
	317. 348. 351	Henrici (<i>Michaël</i>)	53. 116
Hanschius (<i>Michaël Gottlieb</i>)	355	Henricus (<i>Christianus</i>)	186
Hansen (<i>Melchior</i>)	219	Henschius (<i>Georgius Fridericus</i>)	70
Harnisch (<i>Martin</i>)	11	Herber (<i>Hermannus</i>)	140
Hartmannus (<i>Carolus Gustavus</i>)	271	Herden (<i>Hermannus</i>)	140
- - - (<i>Philippus Iacobus</i>)	119.	- - - (<i>Iacobus</i>)	140. 379
	200	Herkepæus (<i>Andreas</i>)	327
Hartnaccius (<i>Daniel</i>)	77	Herdov. (<i>Christiernus Martini</i>)	77
Hafelbergius (<i>Henricus</i>)	222	Hertzberg (<i>Antonius</i>)	222
Hafs (<i>Iob. Gotthofredus</i>)	172	Heshufius (<i>Henricus</i>)	216
Hasselquist (<i>Andreas</i>)	319. 304. 331.	Hesse (<i>Ioachimus</i>)	98
	336	- (<i>Zacharias</i>)	72
Hassert (<i>Henricus</i>)	219	Hevelius (<i>Iobann.</i>)	137. 273
Havemannus (<i>Ioachimus</i>)	224	Hierild (<i>Henricus</i>)	186
Hausman (<i>Ioachimus</i>)	224	von Hillen (<i>Iob. Christophorus</i>)	219
- - - (<i>Michaël</i>)	219	Hinckelmann (<i>Petrus</i>)	224
Haynovius (<i>Daniel</i>)	39	Hinsche (<i>Christianus</i>)	213
Hedio (<i>Andreas</i>)	362	Hintz (<i>Iobannes</i>)	173. 219
Hein (<i>Albertus</i>)	219	Hinzelmann (<i>Iacobus</i>)	92
- (<i>Fridericus</i>)	219	Höfer (<i>Iob. Henricus</i>)	321
- (<i>Iacobus</i>)	219	Hoffmannus (<i>Iacobus</i>)	270
Heinichius (<i>Christophorus</i>)	222	- - - (<i>Iob. Georgius</i>)	216
Heins (<i>Valentinus</i>)	320	- - - (<i>Isaacus</i>)	173
Helcher (<i>Ioachimus Fridericus</i>)	70	- - - (<i>Paulus</i>)	13
Heldberg (<i>Georgius Ernestus</i>)	190	- - - (<i>Samuel</i>)	216
Heldt (<i>Balthasar</i>)	219	Hofftadius (<i>Dietericus</i>)	94
Heling (<i>Iob.</i>)	222	Holft (<i>Gabriel</i>)	139. 173. 379
Heller (<i>Iob. Adamus</i>)	39	Holstius (<i>Paulus</i>)	170
Helms (<i>Henricus</i>)	321	Honstede (<i>Thomas</i>)	126

INDEX

Hoppius (<i>Iob. Samuel</i>)	232	Kemener (<i>Arnoldus</i>)	219
Horn (<i>Georgius Conradus ab</i>)	253	Kemmerich (<i>Dietericus Hermannus</i>)	34. 193
Hoyer (<i>Iob. Henricus</i>)	137	Kepplerus (<i>Alexander</i>)	311
Hoynovius (<i>Daniel</i>)	39. 292	Ketnerus (<i>Carolus Ernestus</i>)	171
Huberinus (<i>Eberhardus</i>)	219	Kichler (<i>Bartholdus</i>)	219
Hubnerus (<i>Christianus</i>)	131	Kiellinus (<i>Samuel</i>)	313
- - (<i>Christophorus Fridericus</i>)	199	Kindler (<i>Iob.</i>)	129. 162. 321
- - (<i>Georgius</i>)	13	Kirchdorff (<i>Michaël</i>)	325
Hübisch (<i>Iob. Henricus</i>)	219	Kiemmer (<i>Andraas</i>)	331
Hufwedelius (<i>Iob. Christophorus</i>)	219	Kinaftius (<i>Matthias</i>)	296
Jach (<i>Iacobus</i>)	377	Kirchorius (<i>Albertus</i>)	222
Jack (<i>Iacobus</i>)	362	Kirchring (<i>Henricus Dietericus</i>)	94
Jäde (<i>Franciscus</i>)	297	Kitlitz (<i>Gustavus Ernestus, L. B. d</i>)	236
Jäger (<i>Bernhardus Christf.</i>)	229	Klatte (<i>Balthasar</i>)	219
Jani (<i>Petrus</i>)	280	- (<i>Fridericus</i>)	219
Jaschius (<i>Valerius</i>)	216	Klein (<i>Christianus</i>)	219
Jessäus (<i>Clemens</i>)	20	Klöcker (<i>David Ehrenstrahl</i>)	42. 47
Jessen (<i>Issenius</i>)	186	Knegendorff (<i>Iob.</i>)	219
Jörcke (<i>Iob. Ioachimus</i>)	321	Knovenagel (<i>Christophorus</i>)	222
Jordan (<i>Carolus Samuel de</i>)	70	Koch (<i>Iob. Georgius</i>)	6. 356
Juchius (<i>Herfortus</i>)	300	- (<i>Lucas</i>)	219
- - (<i>Paulus</i>)	300	Köckertus (<i>Ioachimus</i>)	219
- - (<i>Paulus Florian</i>)	300	Königsmannus (<i>Andraas Ludovicus</i>)	350
Juel (<i>Ianus L. B.</i>)	52	Konow (<i>Henricus</i>)	219
Junghans (<i>Bago</i>)	77	Köckenius (<i>David Henricus</i>)	353
Juslenius (<i>Daniel</i>)	326. 339	Köppen (<i>Nicolaus</i>)	297
Kaiser (<i>Winhard</i>)	124	Kortholt (<i>Christianus</i>)	89
Kauderbach (<i>Christophorus Henricus</i>)	70	- - (<i>Ioël Iob.</i>)	209
Keczzer (<i>Andraas</i>)	140	- - (<i>Sebastianus</i>)	54. 89. 150.
- (<i>Stephanus</i>)	139	Kothe (<i>Iob. Victor</i>)	189
Keder (<i>Nicolaus</i>)	18. 73. 271. 279	Korzinsky (<i>Iob.</i>)	260
Kellermann (<i>Christianus</i>)	224	Kragelund (<i>Petrus</i>)	20. 340
- - - (<i>Iob.</i>)	224		

PERSONARUM.

Krakevitz (<i>Albertus Ioachimus de</i>) 3.	Laurelius (<i>Svens</i>) 140. 240
322	Laurenbergius (<i>Iacobus Sebastianus</i>) 219
Krasbechius (<i>Andreas Henricus</i>) 207	- - - (<i>Wilhelmus</i>) 222
Krasfow (<i>Daniel Ernestus</i>) 99	Laurentius (<i>Matthaeus</i>) 189
Krechtingius (<i>Bernhardus</i>) 98. 126	Lautzow (<i>Eilhardus Detlevus de</i>) 130
Krüger (<i>Iob.</i>) 355	Lehten (<i>Georgius Henricus de</i>) 65
- (<i>Nicolaus</i>) 384	- (<i>Iens Christophorus</i>) 322
Kruggert (<i>Nicolaus Wilhelmus</i>) 219	- (<i>Iob. Fridericus</i>) 65
Krugius (<i>Georgius</i>) 222	Leigh (<i>Micbael</i>) 341
Krull (<i>Christianus Ernestus</i>) 355	Leiserus (<i>Wilhelmus</i>) 161
Skumbholtz (<i>Christianus</i>) 93. 147.	Lembke (<i>Hermannus</i>) 219
149. 252	- - (<i>Iacobus</i>) 219
- - (<i>Daniel Henricus</i>) 200	Lengerke (<i>Christianus a</i>) 222
Krüfike (<i>Iob. Christophorus</i>) 288	Leuten (<i>Wilhelmus von</i>) 40
- - (<i>Paulus Georgius</i>) 222	Lentzius (<i>Iob. Henricus</i>) 292. 293.
Kryfingius (<i>Balsafar</i>) 287. 351	294
Kuhl (<i>Gabriel</i>) 326	- - (<i>Iob. Christophorus</i>) 293
Kühn (<i>Immanuel</i>) 8	- - (<i>Salomon</i>) 294
Kupner (<i>Fridericus</i>) 268	Leopoldi (<i>Helmuth</i>) 99
Kylander (<i>Haquinus</i>) 271	Lepack (<i>Daniel</i>) 362
Lancken (<i>Iob. Carolus de</i>) 229	Leth (<i>Dionysius</i>) 207
- - (<i>Philippus Christophorus de</i>) 229	Liebe (<i>Simon Iacobus</i>) 7
Lange (<i>Iacobus</i>) 300	Liedt (<i>Magnus von der</i>) 271
- (<i>Iob.</i>) 58	Ligarius (<i>Gerhardus</i>) 219
Langenbeck (<i>Georgius</i>) 190	Lindebergius (<i>Petrus</i>) 224
- - - (<i>Hermannus</i>) 190	Lindenbergius (<i>Casparus</i>) 28
- - - (<i>Matthaeus</i>) 189	Lindenblatt (<i>Iob.</i>) 9
Langermann (<i>Dietericus</i>) 384	Lippe (<i>Christophorus von der</i>) 219
Langius (<i>Ernestus</i>) 235	Lintropius (<i>Severinus</i>) 50. 107. 110.
Lassenius (<i>Iob.</i>) 342	141. 177. 178. 201. 240. 243
Laterman (<i>Iob.</i>) 216	Lipstorff (<i>Daniel</i>) 94
Laur (<i>Samuel</i>) 313	- - (<i>Henricus</i>) 94. 224
Laurbechius (<i>Carolus</i>) 306	Liskius (<i>Samuel</i>) 70
- - - (<i>Isaacus</i>) 99	Lithovius (<i>Zacharias</i>) 330
- - - (<i>Petrus</i>) 99. 301. 331. 332	Löber (<i>Valentinus</i>) 222

INDEX

Lochner (<i>Jacobus Henricus</i>)	216	Matthiasch (<i>Georgius</i>)	70
Loffhagen (<i>Georgius</i>)	222	Maukifch (<i>Iob.</i>)	39. 137
Lohen (<i>Christophorus à</i>)	40	Mayer (<i>Iob. Fridericus</i>)	58. 92. 147.
Lokervitzius (<i>Christianus</i>)	1259		190. 213. 251. 257. 316. 324. 354.
Lötmanus (<i>Eberhardus</i>)	219		355
Lubbertus (<i>Henricus</i>)	96	Mejer (<i>Augustus</i>)	220
Lüdeking (<i>Bernhardus</i>)	219	- (<i>Theodorus</i>)	220
Ludwig (<i>Michaël Conradus</i>)	162	Meinhard (<i>Laurentius Arnoldus</i>)	220
Lund (<i>David</i>)	301. 302. 339		
Lundius (<i>Laurentius Petrus</i>)	341	Meifner (<i>Henricus</i>)	191. 192
- - (<i>Nicolaus Iob.</i>)	20	Meifnerus (<i>Balthasar</i>)	12. 101
Lundorp (<i>Laurentius</i>)	21	Mellen (<i>Jacobus à</i>)	60
Lüfchnerus (<i>Ernestus Gottlieb</i>)	194	Mentzer (<i>Felix Christophorus</i>)	147
Luffovius (<i>Ioachimus</i>)	220	Mentzerus (<i>Balthasar</i>)	159
Luther (<i>Carolus Fridericus</i>)	57	Messerschmid (<i>Georgius Andreas</i>)	8.
Lützens (<i>Nicolaus</i>)	193		105
Magnus (<i>Arnas</i>)	61	Meyden (<i>Cornelius à</i>)	242
Mahraum (<i>Iob.</i>)	40	Meyerus (<i>Hermannus</i>)	52
Major (<i>Iob. Daniel</i>)	300	- - (<i>Reinboldus</i>)	52
Majus (<i>Iob. Burchardus</i>)	22. 91. 350	Micrande (<i>Laurentius</i>)	240
Make (<i>Georgius Christophorus</i>)	355	Mislerus (<i>Iob. Nicolaus</i>)	379
Malmberg (<i>Petrus</i>)	271	Mitzel (<i>Iob.</i>)	220
Mancofort (<i>Nicolaus Balduinus</i>)	220	Mohrmann (<i>Gerhardus</i>)	216
Mandell (<i>Iob. Christianus</i>)	18	Moinichen (<i>Ericus à</i>)	207
Mannius (<i>Daniel</i>)	106. 432	Möllerus (<i>Iob.</i>)	220
Mantzel (<i>Ioachimus</i>)	291	- - (<i>Nicolaus</i>)	224. 383
Marbachius (<i>Erasmus</i>)	216	Mollingerus (<i>Iob.</i>)	222
Maremannus (<i>Georgius</i>)	161	Möncho (<i>Henningius Franciscus de</i>)	173
Marftaller (<i>Wilhelmus</i>)	220		
Martini (<i>Jacobus</i>)	382	Morgenweck (<i>Ioachimus</i>)	122
- - (<i>Nicolaus</i>)	209	Morhofius (<i>Daniel Georgius</i>)	126
- - (<i>Wernerus Theodorus</i>)	161	Morichius (<i>Andreas</i>)	216
Mafius (<i>Hector Gotthofredus</i>)	76	Mues (<i>Christianus</i>)	342
- (<i>Stephanus</i>)	216	Müllerus (<i>Caspar Matthäus</i>)	34. 130.
Masquedelius (<i>Balthasar</i>)	216		353
Matthæi (<i>Jacobus</i>)	169. 357	- - (<i>Daniel Henricus</i>)	321
			(<i>Iob.</i>)

PERSONARUM.

- - (Iob.)	27. 159	Offe (Petrus)	159
- - (Samuel)	39	Ohm (Christianus)	220
Mundelstrux (Lanus)	54. 76	- (Gottfried)	13
Munster (Bernhardus)	301. 313. 326	Olderman (Bernhardus)	222
Musæus (Petrus)	189	Ollonius (Hemmingius)	339
Musculus (Andreas)	122	Opitius (Iosias Henricus)	91. 250
Must (Iob.)	186	Oporinus (Conradus)	188
Muur (Andreas)	313	Ortgifs (Iob.)	220
- (Iob.)	304. 309	Orthmannus (Adamus)	222
Neoclejus (Ioachimus)	220	Öfeden (Theodorus ab)	220
Nessa (Hajo à)	220	Ostermann (Henricus)	27
Nessen (Fridericus von)	220	- - (Iob. Ericus)	176
Neubaur (Iob.)	220	Oterdal (Olaus)	48
Neucranz (Michaël)	222. 224	Ottlick (Paulus de Ozor)	139
- - (Iob.)	222	Palenus (Ioachimus)	229
- - (Paulus)	224	Palmroot (Iob.)	270. 315
Neüendorff (Ioachimus)	162	Palkhenius (Iob. Philippus)	324
Neümann (Iob.)	3	Papke (Ieremias)	229
- - (Iob. Fridericus)	69	- - (Nicolaus)	220
- - (Iob. Georgius)	37	Parcovius (Franciscus)	224
Nezelius (Iob.)	242	Parifius (Ioachimus)	257
Nicolai (Ionas)	224	Parnovius (Elias)	47
- - (Petrus)	77	Paschius (Georgius)	78. 250
Niehenck (Georgius Fridericus)	4.	Pauli (Fridericus)	224
	227. 297. 324. 353	- (Iob. Arnoldus)	172
Nigrinus (Martinus)	220	Paulinus (Henricus)	331
Nöllerus (Georgius Matthias)	239	Pauw (Petrus)	222
Norberus (Ionas)	315	Peristerus (Wolfgangus)	216
Nordantus (Martinus)	220	Perottus (Elias)	220
Norhölrm (Iob.)	21	Pefarovius (Albertus Pomian)	299
Norgreen (Iob.)	313	- - (Paulus Pomian)	269.
Notmann (Christiernus Georgius)	241		292. 376
Nymannus (Martinus)	19	- - (Salomon Theophilus Po-	
Oelcker (Magnus)	190	mian)	9. 105. 231. 356
Oerthlingius (Iob. Fridericus)	292.	Peterfen (Petrus)	57
	294. 295	Petræi (Nicolaus)	216

INDEX

Petrejus (<i>Petrus</i>)	331	- - (<i>Georgius Sigismundus</i>)	269.
Pfeiffer (<i>Augustus</i>)	51		362
- - (<i>Iob.</i>)	65. 165	Rausch (<i>Andreas Henricus</i>)	269
Pfenningk (<i>Iob. Guilielmus</i>)	24	Rauschke (<i>Alexander Christophorus a</i>)	
Pictetus (<i>Benedictus</i>)	191		236
Pihlmann (<i>Isaac</i>)	301. 329	Rebhanus (<i>Iob.</i>)	162
Pincier (<i>Iob. Ludovicus de</i>) <i>Baro a</i>		Rechenberg (<i>Adamus</i>)	3. 353
<i>Königlein</i>	89	Redekerus (<i>Henricus Adolphus</i>)	162
Plate (<i>Nicolaus</i>)	220	Restelius (<i>Iob.</i>)	270
Plönies (<i>Theodorus</i>)	220	Rezik (<i>Iob.</i>)	138
Pöhle (<i>Martinus</i>)	33	Reihingius (<i>Jacobus</i>)	101
Polifius (<i>Samuel Gottfried</i>)	11	Reimarus (<i>Ioachimus</i>)	220
Poltzius (<i>Iob.</i>)	63. 319	Reinboth (<i>Iob.</i>)	217
Pompejus (<i>N. A.</i>)	229	Reinhard (<i>Elias Sigismundus</i>)	217
Postelius (<i>Christianus Henricus</i>)	220	Reiskius (<i>Iob.</i>)	214
Posthius (<i>Ferdinandus</i>)	75	Reizer (<i>Christophorus</i>)	186
Preuffmann (<i>Adrianus</i>)	174	Reppenhagen (<i>Otto Nicolaus</i>)	220
Prüfingius (<i>Ioachimus</i>)	98. 164	Rettelius (<i>Iob.</i>)	241
Puffendorff (<i>Samuel L. B. de</i>)	253	Reutzius (<i>Daniel</i>)	224
<i>Querus</i> (<i>Bernhardus</i>)	221	Reyherus (<i>Samuel</i>)	287. 288. 319
Quistorpius (<i>Iob. Nicolaus</i>)	4. 65.	Rhodium (<i>Georgius</i>)	76
	66. 97. 99. 162. 163	Richortz (<i>Laurentius Dietericus</i>)	159
<i>Rachlitz</i> (<i>Iob. Antonius</i>)	139.	Ritter (<i>Gerhardus</i>)	94
	378	Robbigius (<i>Wulbrand Adolphus</i>)	220
Ramus (<i>Iob. Daniel</i>)	50. 177	Roberg (<i>Laurentius</i>)	240
Randovius (<i>David</i>)	222	Rodde (<i>Adolphus Mattheus</i>)	94
Randulffus (<i>Nicolaus</i>)	107	- (<i>Iob.</i>)	19
Ranger (<i>Achazius</i>)	137	Röhle (<i>Ioachimus</i>)	33
- (<i>Immanuel</i>)	136	Röhr (<i>Gerhardus Mattheus</i>)	213
- (<i>Iob. Christophorus</i>)	137	Röhrensee (<i>Christianus</i>)	39
Rango (<i>Conradus Tiburtius</i>)	34	Rolffen (<i>Iulius Enoch</i>)	58. 213
- (<i>Ioachimus Iob.</i>)	35	Rofchey (<i>Georgius</i>)	195
Rantzovius (<i>Daniel</i>)	125	Rosenbergius (<i>Iob. Georgius</i>)	358
- - - (<i>Ioachimus</i>)	125. 349	Rosenovius (<i>Ioachimus</i>)	228
Raphelius (<i>Georgius</i>)	34	Rosin (<i>Daniel</i>)	327
Rast (<i>Georgius</i>)	40	Rosteuscher (<i>Iob. Christophorus</i>)	38

(Wolf-

PERSONARUM.

- - (Wolfgangus)	137	Scheele (Petrus)	92
Rorenberg (Iob. Georgius)	7	Scheffel (Adamus)	225
Roth (Iob.)	70	- - (Antonius)	225. 226
Rothovius (Arvidus)	331	- - (Iob. Adamus)	226
Ruchradt (Theophilus)	341	- - (Henricus Gustavus)	226
Rudbeckius (Olaus)	276	Schelen (Ioachimus)	223
Rudberg (Andreas)	240	Schelgvigius (Gottlieb)	106. 233. 261
Rudeen (Torst)	301. 309	- - - (Iob.)	38
Rummel (Samuel)	116	- - - (Samuel)	4. 37. 38. 68.
Rungius (Fridericus)	217		70. 104. 137. 169. 230. 235. 259.
- - (Iohannes)	301		261. 355. 361
Saalbach (Christianus)	68. 100.	Schelhammer (Güntherus Christo-	
	136. 297	phorus)	21. 54. 78. 147. 208. 351
Sachs (Georgius (Wilhelmus))	70	Scheningius (Fridericus)	230
Sadeel (Michaël)	304	Schepeler (Gerhardus)	221
Sadenius (Simon)	339	Schilderupius (Erasmus)	177
Saëlius (Henricus)	223	Schilbergius (Michaël)	231. 360
Safftenius (Henricus)	161	- - - (Petrus)	240
Sahnius (Arnoldus Henricus)	172	Schimmelpfenning (Adamus Fridericus)	325
- - (Christianus)	269. 361	Schickardus (Wilhelmus)	29
- - (Daniel Cornelius)	362	Schlaßius (Hermannus Christophorus)	226
Salemann (Ioachimus)	176. 300. 383	Schlesiger (Sigismundus)	270
- - (Georgius)	176	Schleuling (Adamus)	161
Salmuth (Philippus)	40	- - (Christianus Adamus)	161.
Samzelius (Abraham)	315		257
Sand (Gothofredus)	39. 195. 299. 268	Schlicherus (Iob. Leonhardus)	356
Sanden (Bernhardus à)	Sen. 13. 172.	Schlorsius (Hermannus)	224
	270. 378	Schlüsselburgius (Conradus)	67
- - (Bernhardus à)	Jun. 236.	Schlüter (Matthaus)	27
	238. 269. 325. 377	Schmesky (Iob. Georgius)	70
Schaffshausen (Lucas Conradus)	200	Schmidt (Iob. Henricus)	137
Schack (Iob.)	355	- - (Iob. Hilarius)	53
Schanck (Iob.)	207	- - (Thomas)	221
Schaperus (Iob. Ernestus)	98. 258.	- - (Wilhelmus)	223
	259. 291. 295		
Scharffenberg (Nicolaus)	220		

Schnall

INDEX

Schnall (<i>Eberhardus</i>)	221	Schuppius (<i>Job. Balthasar</i>)	200. 381
Schnitler (<i>Henricus</i>)	221	Schurerus (<i>Job. Jacobus</i>)	288
Schomerus (<i>Justus Christophorus</i>)	226. 257	Schusterus (<i>Friedericus Sigismundus</i>)	378
Schönemann (<i>Franciscus Henricus</i>)	190	Schütze (<i>David Mattheus</i>)	221
Schönfeld (<i>Stephanus à</i>)	223	Schwabe (<i>Conradus Bernhardus</i>)	292.
Schönlaw (<i>Albertus</i>)	221		294. 295
Schöpffer (<i>Job. Joachimus</i>)	162. 163.	Schwartz (<i>Job. Christianus</i>)	35
	164. 165. 226. 292. 294. 295. 296.	- - (<i>Josua</i>)	215
	322. 323	Schwartzkopff (<i>Casparus</i>)	221
Schram (<i>Gottlob Ehrenreich</i>)	69	Schweder (<i>Christianus</i>)	11
Schreiber (<i>Christianus Ulricus</i>)	78.	- - (<i>Matthias</i>)	301
	208	Schwenck (<i>Joachimus</i>)	383
- - (<i>Michaël</i>)	39. 41. 72. 236.	Scultetus (<i>Daniel Severinus</i>)	191
	267. 270. 298. 299	Sculteen (<i>Carolus</i>)	270
Schröderus (<i>Agidius</i>)	230	Seemann (<i>Justus</i>)	58
- - (<i>Christianus</i>)	230	Seerup (<i>Thaggo</i>)	20
- - (<i>Joachimus</i>)	296	Seger (<i>Job.</i>)	287
- - (<i>Lucas</i>)	166. 296. 323	Sibrand (<i>Henricus</i>)	162. 221
- - (<i>Matthias</i>)	221	- - (<i>Hermannus</i>)	221
- - (<i>Nathanaël Friedericus</i>)	230	- - (<i>Joachimus Henricus</i>)	66.
- - (<i>Rudolphus Petrus</i>)	33		163. 295
- - (<i>Zacharias</i>)	296	- - (<i>Job.</i>)	160. 162
Schulemann (<i>Henricus Christianus</i>)	129	Sickius (<i>Henricus</i>)	23
Schülerus (<i>Georgius</i>)	16	Siggelkow (<i>Helmuth Joachim</i>)	129
Schultze (<i>Job.</i>)	123. 159. 190. 221.	Sigismundi (<i>Michaël</i>)	201
	352	Simonis (<i>Cyriacus</i>)	217
- - (<i>Job. Wilhelmus</i>)	362	Sletting (<i>Olaus</i>)	267
- - (<i>Petrus</i>)	69	Slüterus (<i>Joachimus</i>)	297
- - (<i>Samuel</i>)	26	Smed (<i>Nicolaus</i>)	339
- - (<i>Stephanus</i>)	27	Smilovius (<i>Christianus</i>)	223
Schukmann (<i>Conradus</i>)	221	Sommerfeld (<i>Theodorns de</i>)	70
Schunemann (<i>Christophorus</i>)	3	Solovius (<i>Bernhardus</i>)	221
		Spalchaverus (<i>Daniel</i>)	224
		Spangenberg (<i>Jonas</i>)	140
		Spenstrupius (<i>Nicolaus</i>)	207

Sper-

PERSONARUM.

Sperber (<i>Georgius Fridericus</i>)	376	Sültman (<i>Henricus</i>)	221
Sperlingius (<i>Otto</i>)	20. 61. 117. 253	Sufterman (<i>Iob. Christianus</i>)	221
Spöring (<i>Christianus</i>)	141	Swedbergius (<i>Isbornus</i>)	280
Starcke (<i>Henricus</i>)	223	- Tälpo (<i>Simon</i>)	301. 304
- (<i>Iob. Fridericus</i>)	138. 239	- - (<i>Iob.</i>)	305
Stadius (<i>Josua</i>)	129	Tammelín (<i>Laurentius</i>)	301. 330
Stavinski (<i>David</i>)	72. 199	Tancke (<i>David</i>)	217
Stecksenius (<i>Daniel</i>)	309	- - (<i>Martinus</i>)	221
- - (<i>Israel</i>)	312	Tegman (<i>Brynolph</i>)	241
Seeemann (<i>Iustus</i>)	58	Telsius (<i>Daniel</i>)	221
- - (<i>Iustus Valentinus</i>)	217	Tesfin (<i>Bernhardus à</i>)	67
Steenbuch (<i>Iob.</i>)	147	Tettau (<i>Georgius Dictericus à</i>)	208
Steinius (<i>Christianus</i>)	98	- - (<i>Iob. Melchior à</i>)	238
- - (<i>Iob.</i>)	98	Thegen (<i>Georgius</i>)	72. 299
- - (<i>Matthias</i>)	98	Theophilus (<i>Nicolaus</i>)	221
- - (<i>Walterus</i>)	98	Thestrupius (<i>Olaus</i>)	21. 341
Stemwede (<i>Joachimus Gøebfredus</i>)	221	Theony (<i>Salomon</i>)	349
- - (<i>Simon Andreas</i>)	221	Thiel (<i>Iob.</i>)	12
Stephani (<i>Iob.</i>)	38	Thorwöste (<i>Iob.</i>)	327
- - (<i>Iob. Henricus</i>)	221	Thurovius (<i>Andreas</i>)	221
Stöcken (<i>Henricus von</i>)	186	Thun (<i>Iosephus</i>)	242
Stöckfleth (<i>Christianus</i>)	340	Tiedius (<i>Joachimus</i>)	287
Stolbergius (<i>Balthasar</i>)	189	Tieffenbach (<i>Fridericus</i>)	223
Stolterfoht (<i>Iob. Iacobus</i>)	24. 35.	Tielcius (<i>Henricus Christianus</i>)	98.
59. 87. 95. 150. 156. 210.	367	Tielkau (<i>Martinus Christianus</i>)	69
Stolterus (<i>Martinus Andreas</i>)	69	Tigerstedt (<i>Petrus</i>)	330
Stoltz (<i>Georgius Albertus</i>)	40. 195.	Tilefius (<i>Balthasar</i>)	172
268		Titius (<i>Iob. Petrus</i>)	38. 137. 261
Strinck (<i>Wilhelmus</i>)	379	Tode (<i>Nicolaus</i>)	189
Stuben (<i>Sigismundus</i>)	223	Tolckemit (<i>Nicolaus</i>)	269
Sturmius (<i>Leonardus Christophorus</i>)	57	Toppius (<i>Sigismundus Wilhelmus</i>)	27. 147
Svebilius (<i>Olaus</i>)	16. 17	Tramp (<i>Christianus Fridericus</i>)	353
Suhrius (<i>Balthasar Joachimus</i>)	170	Trautzel (<i>Daniel</i>)	270
Svitlicki (<i>Georgius</i>)	104	Trentovius (<i>Fridericus</i>)	325

INDEX

Tribbeohovius (<i>Justus</i>)	124	- - (<i>Gottlieb</i>)	13
Trols (<i>Uldaricus</i>)	139	- (<i>Fridericus Godofredus</i>)	357
Trost (<i>Martinus</i>)	223	Wehrenburgius (<i>Henricus Ionathan</i>)	
Tydaus (<i>Iacobus</i>)	39		165
Vakes (<i>Iob.</i>)	252	Weidekopff (<i>Iob. Georgius</i>)	211
Vallerius (<i>Haraldus</i>)	140. 240	Weidenkopff (<i>Eberhardus</i>)	221
- - (<i>Iob.</i>)	141. 241	Weikert (<i>Iob. Casparus</i>)	379
- - (<i>Nicolaus</i>)	301	Weisfius (<i>Christophorus</i>)	219
Varmejer (<i>Theodorus</i>)	221	- - (<i>Gothofredus</i>)	217
Udam (<i>Iob. Eberhardus</i>)	353	Wellejus (<i>Georgius</i>)	207
Vehrius (<i>Petrus</i>)	165	Wendelboë (<i>Andreas</i>)	77
Virginius (<i>Adrianns</i>)	41	Wende (<i>Georgius</i>)	223
Virov (<i>Fridericus</i>)	135	Wendius (<i>Georgius</i>)	173. 378.
Voigt (<i>Reinholdus</i>)	362		379
Wölcker (<i>Erdmann</i>)	267	Wendt (<i>Henricus</i>)	224
Wölchow (<i>Georgius</i>)	355	- - (<i>Ioachimus</i>)	224
Upmark (<i>Iob.</i>)	140. 141. 241. 315	Wernerus (<i>Georgius Fridericus</i>)	199
Urprecht (<i>Christiannus</i>)	72	Wesselius (<i>Nicolaus</i>)	221
Ursinus (<i>Claudius</i>)	340	Wichmann (<i>Iob.</i>)	224
- - (<i>Ioachimus</i>)	223	Wickelgreen (<i>Iob.</i>)	306
Usedom (<i>Eccardus ab</i>)	99. 100	Wieggers (<i>Christophorus</i>)	221
Wackerbart (<i>Otto à</i>)	176	Wigand (<i>Augustus</i>)	221
Wagnerus (<i>Reinholdus</i>)	117	Wildius (<i>Adamas</i>)	164
Wahl (<i>Iob.</i>)	5. 104	Willebrand (<i>Fridericus</i>)	221
Wahlund (<i>Iacobus</i>)	140	Willenbergius (<i>Samuel Fridericus</i>)	
Wahlschläger (<i>Michael</i>)	139		68. 69. 71. 104. 234. 358
Waldburg (<i>Carolus Ludovicus, Comes de</i>)	41. 72	Willichius (<i>Samuel</i>)	70
Waldschmidt (<i>Wilhelmus Huldericus</i>)	208. 287. 352	Wilmsen (<i>Hermannus</i>)	221
Wasmuth (<i>Iob. Hiobus</i>)	321	Winckler (<i>Iob.</i>)	159. 213. 316.
Wedderkop (<i>Magnus à</i>)	89		384
Wedelius (<i>Wolfgangus</i>)	125	Winichius (<i>Nicolaus</i>)	224
Wegener (<i>Iob.</i>)	221	Winnimer (<i>Jacobus</i>)	217
Weghorst (<i>Henricus</i>)	147	Woiwalenius (<i>Elias</i>)	338
Wegnerus (<i>Gothofredus</i>)	9. 269. 292	Woldenbergius (<i>Christiannus</i>)	162
		Wolderich (<i>Antonius</i>)	221
		Wolderus (<i>Bernhardus</i>)	224
			(<i>Simon</i>)

PERSONARUM.

- - (Simon)	221	Woyte (Iob. Iacobus)	194
Wolff (Iacobus Gabriel)	355	Wrede (Fabianus L. B.)	273
- - (Iob.)	378	Wvulraven (Reinholdus)	221
Wolfius (Franciscus)	58	Zabelius (Michaël)	139
- - (Georgius)	223	Zachert (Christianus)	4
- - (Iacobus)	67	Zeidlerus (Christophorus)	268
Wolfrath (Adolphus, nobilis de)	224	Zeigener (Christophorus)	174
Woltersdorffius (Iob.)	357	- - (Iob.)	174
Wormius (Christianus)	117	Zidenius (Iacobus)	331
Wofegenius (Georgius Christophorus)	361	Zieroldt (Iob. Wilhelmus)	269
Woyke (Daniel)	355	Zinck (Ioachimus)	222
		Zinzerling (Iob. Bernhardus)	222

S. D. G.

INDEX
RERUM
THEOLOGICARUM.

A.		Adams Falsstreck und Heyl	92
A	Barbandis (R. Isaaci) comment. in Jonæ cap. III. & IV.	Adoptio fidelium in liberos Dei	172
	de Academiis & scholis hodiernis quæstiones Theologicae variae	Æternitas Dei	297
	232	circa Adventum Christi defectus oraculorum ethnicorum	340
de Accentuatione Hæbræa diff.	11. 35	de Adventus Dominicis, diff.	355
Adami I. & II. syncretis ex 2. Cor. V.	9	Agapæ veterum Christianorum	172
21,		de Agno paschali diff.	303
		Alcorani historia spicilegio philologico collecta	291
		C:	Altare

INDEX RERUM

Altare statuaque Domino in Aegy- pto erigenda ex Ef. XIX, 19.	130	Avium origo ex Gen. I, 20.	9
Amnestia in controversiis fidei, nondum cessante hæresi, an pro- bati debeat	298	Aurea vitis in templo Hierosoly- mitano.	186. 187
de Angelis dissert.	236	B.	
Angeli imperiorum ex Dan. X, 13.	330	Babylonis murorum demolitio	101
de Animæ immortalitate & statu ac separatione tractat.	92	Baculo pastorali an quisquam ex Pontificibus Romanis usus sit	148
AntiChristus magnus	338	Baptizatorum indumentum ex Gal. III, 27.	9
Antipapisticarum controversiarum syntagma	51	Βαπτισμοσενος υπερ των νεκρων ex 1. Cor. XV, 29.	37
Ängugs-Predigt Jesu Christi	10	Lutherische Kirchen-Beichte	12
de Apostolorum cathedris diff.	269	der Beichtpfennig an sit abolendus	105
	362	de Benedictione Sacerdotali diff.	99
Apparitiones Christi post resurre- ctionem	297	Benè vivendi & piè moriendi stu- dium	164
Aqva Bethlehemi ex 2. Sam.	9	Bethesda Hebrzorum	270
XXXIII.	9	Bethlehemi aqua	9
Arcus filiorum Jhudah ex 2. Sam. I,	316	der Bettler wegen Söttliche Verord- nung	13
18.	316	Biblica chronotaxia	122
in Aereopago habita concio D. Pau- li Actor. XVII.	17	Biblica veterum notæ	214
Ärnds Christenthums kurzer Begrif-	10	Bibliorum epitome	11
Atheorum religio prudentum	33	translationes germanicæ	
Ave Mariæ, & Pater noster precan- di modus Pontificius	325	ante Lutherum	214
Augustanæ Confessionis historia	36	versionis Germanicæ Luthe- ri historia	190. 213
in Augustanam Confessionem		Biblischer Calender	58
Dispp. XXIV.	33	Weyrauch	342
ad Augusti apographen Luc. II, 1.		Biblische Text-Chronica	171
sqq. commentar.	35	der unstråßliche Bischoff ex 2. Cor. I,	
		12.	383
			de

THEOLOGICARUM.

de Bonis operibus diff.	37	Christi apparitiones post resurre-	
qvæstiones variz	8. 104	ctiorem	297
ob Joh. Bugenhagium quid ecclesia		descensus ad inferos	36
Christi Pomeraniz debeat	324	meritum	335
der Buß-Leuchter	92	officium	117
		passio	257
		passio & mors	172
		oracula septem in cruce pro-	
		lata	139
		persona	270
		resurrectio & adscensio	178
Calendarium Biblicum de anno		Christianum quæ temporalia ac	
1701	58	mundana haud dedeçant	233.
Cantica sacra ecclesiz Wismarien-			234. 259. 260
fis	3	Christianus laborans	53
Cantici : Te Deum laudamus &c.		der Christliche Hauß-Vater	194
ortus & usus	16	Christus utrum legerit Platonem	
Evangel Weib-Predigt	36	vel Terentium	92
Catharismus	10	Chronicon textuale biblicum	171
Cathechetica pedagogia	261	Chronologia sacra	228
Catechismus Lutheri Lettica lin-		Chronotaxia biblica	122
gua editus	41	Circumgestatio & adoratio panis	
Dorpatensi-		benedicti	66
Ethonica lingua editus	41	Collegia pietatis an è re sint eccle-	
des Catechismi Ursprung und Be-		fiz Christianaz	232. 233
schaffenheit/ Neuz und Gebrauch	14	Communicatio idiomatum in	
		Christo	325. 331
Catechumeni introductio in scri-		Communis naturarum in Christo	
pturam sacram	300		331
Cathedræ Apostolorum	269. 362	de Communione domestica diff.	
Catholicismus	149		76
der Catholischen Wahrheit schlech-		Communione nostræ cum Deo	
gegründete Grund-Feste	100	nexus	260
de Ceremoniis ecclesiasticis diff.		de Computo ecclesiastico diff.	11
	12	Consilium Dei circa salutem no-	
Chiliasmî antidoton	227	stram	339
de Chiliasmno liber	167		
qvæstiones variz	356. 357		
Chorx, joci &c. an Christianum			
dedeçant	259		

INDEX RERUM

<p>de Contritione quæstiones varia 105</p> <p>de Conversione diff. 377</p> <p>Conversionem quo modo lex ingreditur 66</p> <p>Cornelii Centurionis pietas, antequam ad eum mitteretur Petrus, ex Actor. X, 2. 322</p> <p>de Cruce piorum diff. 331</p> <p style="text-align: center;">D.</p> <p>Dæmoniorum mensa & poculum, ex 1. Cor. X, 21. 21</p> <p>Danicæ versionis biblicæ examen ad stateram Ebræi codicis 147</p> <p>Danielis septimanæ LXX 228</p> <p>Davidis filius quod solus sit Messias 193</p> <p style="padding-left: 2em;">res ante regni Israelitici administrationem gestæ 360</p> <p>Defunctorum pro vivis intercessio particularis 226</p> <p>Dei æternitas 297</p> <p style="padding-left: 2em;">invocatio 331</p> <p style="padding-left: 2em;">nomen tetragrammaton 37. 229</p> <p style="padding-left: 2em;">notitia naturalis 307</p> <p style="padding-left: 2em;">præscientia actiones nostras liberat non necessitat 149</p> <p style="padding-left: 2em;">pax 9</p> <p style="padding-left: 2em;">sequila 9</p> <p>Denck, Kunst des Vergangenen / Gegenwärtigen und Künstigen 11</p> <p>de Deo uno & trino diff. 379</p> <p>Descensus Christi ad inferos 36</p> <p>Desponsatio fidelium cum Christo 331</p>	<p>Diacritica sacra 322</p> <p>Diei extremæ propinquitas 167</p> <p>Disputationum Theologicarum usus ac necessitas 177</p> <p>Divina gratia 332</p> <p>Divinæ gratiæ amplissime assertio 191</p> <p>de Dominicis adventus diff. 335</p> <p style="text-align: center;">E.</p> <p>de Ebræorum distinctione & inter- punctione tract. 322</p> <p>de Ecclesia diff. 242</p> <p>Ecclesiæ doctorum necessitas, officium & dignitas 302</p> <p style="padding-left: 2em;">perpetua duratio 13</p> <p style="padding-left: 2em;">tum antiquæ, tum modernæ lectores, lectiones &c. 122</p> <p>de Ecclesiæ Evangelico-Lutheranæ reformatione quæst. variæ 170</p> <p style="padding-left: 2em;">ministerio qq. variæ 171. 230. 231</p> <p>Ecclesiastica historia seculi XVII. 36</p> <p>Ecclesiasticæ historiæ trium primorum seculorum dubia vexata 51</p> <p>de Ecclesiasticis ceremoniis diff. 12</p> <p>de Ecclesiastico computo diff. 11</p> <p>Efficacia verbi Dei 301</p> <p>Ehespiegel 15</p> <p>Priester-Ehe 72</p> <p>der yvenscher Ehrenwürdiger Elteste 289</p> <p>Elenchi abstinentia in controversiis</p>
---	--

THEOLOGICARUM.

fiis fidei nondum cessante hæresi, an sanciri debeat	298
Episcopi boni idea	383
Æthionica lingua editus Catechismus Lutheri	41
der Evangelien Saft und Krafft	15
Sinn und Nutz	15
aus denen Evangelien tria credenda & tria facienda	15
aus denen Evangelien der Himmel beschauet und gebauet	16
siber die Evangelien Herzens, Andachten	39
F.	
de Fide vera, viva & justificante qq. variæ	6. 7.
in Fidei controversiis, nondum cessante hæresi, an abstinencia ab elencho seu amnestia sanciri debeat	298
Fidei justificantis essentia in quo consistat	6
vita an duplex sit	6
Fidelium adoptio in liberos Dei	172
desponsatio cum Christo	331
irreprehensibilitas	345
unctio Spiritualis ad 1. Joh. II, 20.	101
Fides justificans an sit bonum opus	8
vera & fides, operans an unum idemque notent	6
Formula concordia jubilæum Tor-gaviense	13
obex syncretismi:	36

Freiheit in Christo theuer erworben und erhalten	27
G.	
Geistliche Oden D. Godofr. Wegneri	10
Geistliche parodien Ejusdem	10
Gentilium idololatria	257
theologia purior abstractè considerata	54
Gentilismi etiamnum superstitis specimen	54
die Stuckhenne von Christo ein, und auffgeföhret	15
von der Ebitlichen wiederruffenden Gnaden-Termino schriftmäßige Untersuchung	3
von der versäumten Gnade Gottes Unterricht ex Rom. II, 1-11.	4. 227. 353
daß der GnadenThür jedem Menschen biß an sein Lebens-Ende offen stehe	290
de Gratia Dei doctrina universalis diff.	332
Gratia Dei præveniens, operans, perficiens	332
præ mose peccati superabundans ex Rom. V. 20.	293
Gratiz divinæ amplissimæ assertio	191
Gründonnerstags Predigt	15
H.	
circa Hæreses prudentia ecclesiastica	36
Hædus non coqvendus in lacte matris	341
Hære-	

INDEX RERUM

Hæreticismus novantiquus	102	Intercessio defunctorum particu-	
Hamburgischer Kirchen-Bann	252	laris pro vivis	226
der Ehrliche Haus-Vater	194	de Invocatione Dei diff.	331
Hebdomadale sabbathum ab Ada-		Joci & scenica spectacula an Chri-	
mo in paradiso celebratum	4	stianum dedeçant	259
de Hebræorum accentuatione tr.	35	Johannis Evangelistæ martyrium	21
distinctione & interpunctio-			
ne tr.	323	de Johanne Baptista diff.	316
apud Hebræos vestium laceratio		Irrationalium rationum Helwichii	
	315	apostatæ discussio	193. 292
Heiliger Verleenschas	342	Irreprehensibilitas fidelium	345
Hertzens-Andachten über die Evan-		Jubilæum formulæ concordiæ Tor-	
gella	39	gaviense	13
Hierolexica V. & N. T.	10	Judæ filiorum arcus ex 2. Sam. I.	18
Hiskia R. tempore Solis regressus			316
	361	von der Jüden-Bekehrung discurs	12
Hülffe der Gerechten aus vielen Ley-		Judæorum hodiernorum idolola-	
den / ð Psal. LXL. 1-5.	189	tria	37
Humanæ salutis causæ	322	Judæus alexandris in cap. 1. Zachariæ,	
I.			134. 166
in S. Jacobi epistolam exegetis	226	de Justificatione & bonis operib.	
Idiomatum in Christo communica-		diff.	37
tio	325. 331		
Idololatria gentilium	257	K.	
Jehova, essentielle nomen Dei	229	κεφαλῆ, vocis, significatio apud	
Jesaias, S. S. Trinitatis præco, cap.		Luc. XV, 16.	302
XLVIII, 16.	292	eines Keßers Kennzeichen	36
der gekreuzigte Jesus / in Kinder-		Kinder-Gespräche vom gekreuzigten	
Gesprächen	11	Jesus	11
Jesu Christi vid. Christi.		Gottes Herrlichkeit	189
Jesu Christi natalis locus	9	Lehre	11
triduum mortis	9	Pflicht	10
Illuminatio major an ecclesiæ post-		Postill	11
hac expectanda sit	4	Sorge / Freud und Leid	12
Imperiorum Angeli ex Dan. X.	13-	Zucht	10
20.	330	sür Kinder einfältige Einsegnungs-	
		Fragen	193
			geheime

THEOLOGICARUM.

geheime Lutherische Kirchen-Beichte	12	ad Legalem perfectionem an hac in vita perveniamus	106
Kirchen-Calendar	14	de Lege & Evangelio qq. variaz	106
geistliche Kleider-Predigt	11	Lex quo modo conversionem in- grediatur	66
Kleinodi für fromme Gottes-Kinder/ aus D. M. Lutheri Schriften ge- zogen	22	de Libertinis diss.	207
		Liber vitæ æternæ	270
		Liebes- & Panier rechtschaffener Chri- sten	14
Laceratio vestium apud Hebræos	315	Lingvæ Spiritus S. metadoticz	9
LECTIO SACRÆ SCRIPTURÆ in lingvis vulgo cognitis	189	Lingvarum sacrarum necessitas ac utilitas	11
Lectores, lectiones & lectoriatum antiqvæ tum modernæ ecclesiæ	122	Lithuanicum testamentum novum	378
		Liturgica formula: Sursum corda	207

Loci Scripturæ S. explicati.

	Cap.	Verf.	Pag.		Cap.	Verf.	Pag.
Genes.	I,	20.	9	Pfalm.	CXVIII,	18.	213
Exod.	XV,	1.	116		CXXXIII,		35
1. Sam.	XIV,	6.	116	Prov.	I,	7.	9
2. Sam.	I,	18.	316	Esa.	XIX,	19.	130
	XXIII,		9		XLIII,		11
1. Reg.	IX,	26. 28.	9		XLVIII,	16.	292
1. Chron.	XI,		9	Jerem.	XXXI,	31. 34.	382
Hiob.	II,	21.	101	Hefek.	XXXVII,	22.	129
Pfalm.	III,	ult.	9	Dan.	X,	13.	330
	XIX,	5.	284	Hof.	III,	4. 5.	13
	XXI,	8-10.	136	Matth.	I,	6-11.	164
	LXI,	1-5.	189		II,	23.	189
	LXIX,	20. 21.	137		V,	1-10.	36
	XCI,	14. sq.	230		XVI,	18.	13
	CIII,	35.	137		XVIII,	6.	207
				D			Matth.

INDEX RERUM

	Cap.	Verf.	Pag.		Cap.	Verf.	Pag.
Matth.	XXVII,	46.	139	Rom.	31. 32.	137	
Luc.	I,	49. 50.	129		XI,	25. 26.	13
	II,	1. sqq.	35	1. Cor.	X,	21.	13
	II,	10.	35		XV,	29.	37
	VII,	11-17.	93				113
	XV,	16.	302	2. Cor.	I,	12.	383
	XXXIII,	34.			V,	10.	189
	42. 43.	46.	139			21.	9
Joh.	XIV,	16. 17.	172	Gal.	III,	27.	9
	XVI,	33.	101		I,	10.	353
	XIX,	26. 28. 30.	139		V,	16. 24.	27
Actor.	II,	3.	9	Phil.	IV,	5.	9
	X,	2.	322	2 Tim.	IV,	1 2.	93
	XVI,	9. 10.	324	1. Joh.	II,	20.	101
	XVII,		17		IV,	1.	297
Rom.	II,	1-11.	4		V,	7.	9
	V,	20.	293	Hebr.	XI,	35.	21
	VIII,	18.	189	Apoc.	XX,		217

* * * * *

λογος πολλων και παρων λεγων	Lutheri Lebens- Beschreibung in	
1889	Schwedischer Sprache	279
Lübeckischen Ministerii Warnung	Nahmen-Buch	10
für der Reformirten Predigten	reformationis memoria	314
256. 291		342
eines Lutheraners Brief an seinen	in Lutheri opera manu ductio	58
Pastor	Lutherische Kirchen-Beichte	12
100	der Lutherische von den ehrbaren	
Lutherana ecclesia an sit Babel my-	Heyden verdammte Schein-Christ	
stica, juxta Apoc. XIV. & XLIX		96
170	Lutherus antipietista	360
an horrendum in	M.	
modum corrupta sit	Macarismus seu vera beatitudo ad	
170	Matth. V, 1-10.	36
an nova reforma-		
tione indigeat &c.		de
170		

THEOLOGICARUM.

de Magistratus potestate qq. variaz	231	ham opposita dissertationes	134.
de Manna coelesti diss.	330		166
heilige Marterwoche dem gezeuſig-		Murorum Babylonis demolitio	101
ten Jeſu zu woldmen	92		
Metaologia papistica	39	N.	
S. Matthæi fides genealogica cap.		Natalicia Servatoris carmine descri-	
I. v. 6. 11	164	pta	50
ad Matthæum annotata	12	Natalis locus Jeſu Chriſti	9
Menſa & poculum Dæmoniorum		circa Natavitatis Chriſti histori-	
ex 1. Cor. X, 21.	21	am errores, fabulæ & ſuperſti-	
de Merito Chriſto doctrina	335	ones recentitæ	22. 23. 383
Mefias Solus quod fit Davidis fi-		Naturarum duarum in Chriſto u-	
lius	193	nio	325. 332
Metadotica linguæ Spiritus S.	9	Navigaciones Salomonis	9
de Miniſtris eccleſiæ qq. variaz	171	Nebucadnezaris metamorphoſis	
	230. 231		329
de Miſſæ ſacrificio propitiatorio		Nexus communionis noſtræ cum	
diss.	98	Deo	260
Molochi cultus	340	Nomen Dei tetragrammaton	37
Moralis theologice enchiridion		- - Dei eſſenciale, Jehova	129
	280	Notitia Dei naturalis	307
- - - - - medulla	345	de Novisſimis quatuor qq. variaz	
Mortis præſagia divina	348		356. 357
Moriendi piæ ſtadium	164	Nun komm der Heyden Heyland ic.	
Moscovitarum ceremoniæ & ritus		hymus explicatus	355
ſacri	162	O.	
- - - - - errores circa do-		de Officio Chriſti diſſ.	117. 377
ctrinam ſacram	162	Ὀυλοκρατείας calumnia Chriſtianiſ	
Moscovitiæ eccleſiæ faciès	162	olim objecta	52
Mundana & temporalia quæ Chri-		Opera bona an ad Chriſtianiſmum,	
ſtianum haud dedeçant	233.	etiam formaliter & conſtitutive,	
	234. 259. 260	pertineant	8
Mundi victoria, ad Joh. XVI, 33.		de Operibus bonis qq. variaz	8.
	101		104
Munimini fidei R. Iſaac ben Abra-		Oracula ſeptem Chriſti in cruce	
		prolata	139

INDEX RERUM

Oraculorum ethnicorum defectus circa adventum Christi	340	- - - verba ad Gal. I, 10. ἀπὲρ γὰρ εἰς θρωπῆς πείρω ἢ τῶν θεῶν	diatribe	353
de Ordine salutis diff.	9			
P.				
uncatholisches Vabsthum	36		Peremptorius terminus salutis hu- manæ	289
de Pace Dei diff.	9		Perfectio vitæ imperfecta	130
Panis benedicti circumgestatio & adoratio	66		de Perfectione legali & Evangelica	
Papalis monarchia	314		qq. variæ	106. sq.
Papistica matæologia	35		Perfectissimi historia à mundo con- dito	36
Blick in der Papisstischen Greuel Ab- grund	36		Philosophia an studio Theologico obst	232
de Paradiso tr.	35		Philosophiæ usus in Theologia	315
Particularismus rejectus	191		von dem Pietismo schriftmäßig ge- thel B. D. M. Lutheri	360
Pascha quo tempore Christus co- mederit	99		Pietista αἰσίμωλος	260
de Passione Jesu Christi diff.	172.		à Pietistis pietatis prætextu mota- rum controversiarum synopsis	358
	257			
Passionis Dominicæ historia	92		Pietatis collegia an sint è re eccle- siæ Christianæ	232. 233
Pastorali baculo an quisquam ex Pontificibus Romanis usus sit	148		de Piorum cruce diff.	331
Patriarcharum vitæ	17		Pœnitentia an duplex sit: legalis & evangelica	105
S. Pauli in Areopago habita. Actor. XVII.	17		de Pœnitentia qq. variæ	105
- - herglicher Wunsch für seine Geliebte/ Epheser	256		Pomeraniæ quid debeat Ecclesia ob Joh. Bugenhagen	324
- - - onomatologia, seu de duobus Pauli nomi- nibus, Saul & Paul.	186		Pontifex Romanus confessionarius	148
in S. Pauli epistolas, ad Hebræos, Jacobi, exegesis	226		Pontificiis usitata tonsura	314
- - - primæ ad Corinth. epi- stolæ caput XV. com- mentar.	123		Pontificiorum modus precandi Ave Maria & Pater noster	316
			- - - politica Theologia	51
			de Prædestinatione diff.	177
			Præscientia Dei actiones nostras li- beras non necessitat	149
				ein

THEOLOGICARUM.

ein Prediger/von einer andern Gemei- ne beruffen/ ob er von der ersten/ die ihn nicht lassen will/ auch ohne Ab- schied ziehen könne 251	den Menschen bestimmten Gnaden- Zeit 289
in der Priester Würde schwere Bür- de 39	S. vom Sabbath geistliche Sonntags- Gespräche 10
Prudentia ecclesiastica circa erro- res & hæreses 36	- - - wahrer Bericht 215
de Providentia diss. 269	Sabbathum hebdomadale ab Ada- mo in paradiso celebratum 4
ad Psal. CXXXIII. comment. 35	de Sacerdotio Spirituali qq. variz 170. 171
Pseudo-Theologorum doli detecti Q. 36	ad Sacra publica convocandi ritus, prioribus post Christum seculis 20
Quackerey in der Quietisterey 36	Sacramentorū N. T. numerus 208
R.	in Sacras literas N. & V. Testamen- ti introductio 58
Ratio status in religione Papæ 51	Sacrificium missæ propitiatorium pro vivis mortisque 98
Rationum irrationalium Helwi- chii apostatæ discussio 193. 292	- - - שמע אפוד He- bræos usitatum 236
Reformationis Lutheri memoria 324. 342	Saducismus triumphatus 252
de Regeneratione qq. variz 104. 105	Sæculum XVII. hæresium, schisma- tum &c. feracissimum 340
Reinigung nach dem Gesetz 10	Salomonis navigationes 9
Religio vera & γνησιος Christiana 336	Salutis humanæ causæ 332
de Renovatione qq. variz 104. 105	de Salutis ordine dissert. 9
Ritus convocandi ad publica sacra, prioribus post Christum seculis 20	circa Salutem nostram Dei consili- um. 339
Ritus sacri & ceremoniæ Moscovi- tarum 162	D. Schelvigii Synopsis controversi- arium pietatis prætextu à pie- tistis motarum 358
Romæ triumphalis vanitas 316	de Schem Hamphorasch fabulæ origo 229
Rosarium, seu modus Pontificius precandi Ave Maria & Pater no- ster 325	Sciagraphia confutationis ratio- num irrationalium Helvvichii 193
der Moskoffischen Theologischen Fa- cultät Bericht von der von S. D. t	

INDEX RERUM

Scripturæ sacræ lectio in lingvis vulgo cognitâ	189	russenden Gnade schriftmässige Untersuchung	3
Septimanæ LXX Danielis	228	Terminus salutis humanæ perem- torius	289
Serra martyrii instrumentum ex Hebr. XI, 35.	20	- - vitæ humanæ	3
de Siliquis apud Luc. XV, 16.	302	Theologia conscientiarum & practi- ca	354
Sol tempore passionis Christi quo- modo sit obscuratus	285	- - gentilium purior	54
Solis regressus tempore R. Hiskie	361	in Theologia philosophiæ usus	315
de Spectris & sagis diff.	252	ad Theologiam positivam D. Kö- nigii introductio	12
de Spirituali unctione quæst. variæ	7	Theologiæ moralis enchiridion	280
- - - sacerdotio quæst. variæ	170. 171	- - - - - medulla	345
Spiritus in noticiam ex lumine na- turæ perveniendi via	304	- - - - - theoretico - practica compendium	51
Submersionis supplicium ex Matth. XVIII, 6.	207	Theologicarum disputationum u- sus ac necessitas	177
Svecia orthodoxa	36	Theologici studii obstacula	295
Sursum corda! formula liturgica	207	Theologico studio an Philosophia obstet	232
Syncretismi historia ab orbe condi- to	35. 37	Testimonium trium testium ex 1. Joh. V, 7.	9
- - - obex formulæ concor- diæ	36	Tetragrammaton Dei nomen	37
T.		de Tremulis modernis diff.	37
de Tabor monte cogitationes cœ- lestes	53	de Tributis sub regimine Ezechie & Joachimi tract.	167
Te Deum laudamus &c. hymnus notis illustratis	16	Triduum mortis Christi	9
Temporalia & mundana quæ Chri- stianum haud dedeçant	233. 234. 259. 260	Triumphalis Romæ vanitas	316
Terminista convitiator	227. 353	Tonsura Pontificiis usitata	314
vom Termine der Göttlichen wieder		U.	
		Vater Unser &c. Gebets weise	10
		Versionis Bibliorum Germanicæ Lutheri historia	190. 213
		- - - Scripturæ sacræ in lin- gvas cuique genti ver- naculas	378
		Verbi	

THEOLOGICARUM.

Verbi Dei efficacia	301	de Unio Spirituali qq. variæ	7
Vestium laceratio apud Hebræos	315	Unionis personalis & mystica differentia	257
Vix perfectio imperfecto	130	pro Unitate Numinis Pythagorici argumenti examen	327
Victoria mundi, ad Joh. XVI, 33.	101	die wahre Unsterblichkeit	39
de Vitæ æternæ libro diff.	270	de Urim & thumim diff.	101
Vitis aurea in templo Hierosolymitano	186. 187	W.	
Unctio fidelium Spiritualis, ad 1. Joh. II, 20.	101	Glücklich verrichte Wallfahrt Wisnariensis Ecclesiæ cantica sacra	39
Unio duarum naturarum in Christo	325	Z.	3
		in Zachariæ cap. I. Judæus & Ies	134. 166

INDEX
RERUM
JURIDICARUM.

A.		Alienæ rei justa retentio	199
A	Bolitio criminis ob diem insignem ad 1. 8. ff. ad Sct. Turpillian.	Animi passiones in iudice	70
	Academiæ Rectoris electi, sed nondum introducti, jura	B.	
	electi & introducti jura & privilegia	Beneficium invito datum	69
de Advocati modestia diff.	70	C.	
de Advocatis & clientibus tr.	35	Calumniosa transactio	190
de Etatis jure diff.	225	Castigatio moderata	190
Affinitatis & consanguinitatis computatio	186	Cautio Mutii Scaevolæ	147
		Cedentis & cessionarii concursus	70
		privilegium	69
		de Citatione diff.	190
			Conju-

INDEX RERUM

Conjugum testamenta reciproca	70	G.	
Confanguinitatis & affinitatis computatio	186	Gentium variarum corpora juris	68
de Conviviorum jure diff.	104	H.	
Corpora juris variarum gentium	68	Hostem an armata manu in territorio amici, sine ejus consensu, persequi liceat	295
de Credulitatis jure diff.	69	I.	
Criminis abolitio ob diem insignem ad l. 8. ff. Sc. Turpill.	72	de Incredibilitatis prætextu dissert.	69
D.		de Injus vocatione diff.	209
Danici & Romani juris differentia	147	de Insignium Principis ab usu diff.	70
Debiti oblatio à possessore pignoris facta	70	Instrumentorum diffessio	294
Decreta in contractibus minorum	160	Invito beneficium datum	69
Delicti scientia punita	70	in Judice passiones animi	70
Diffessio instrumentorum	294	Judicarii processus in foro recepti epitome	380
Domino & vasallo competens jus ratione feudi	161	Judicis supplementum in causis partium	70
E.		de Jure negato circa territorium suum diff.	358
De Electione Episcopi diff. ad l. 31. C. d. episc. & Cler.	163	Juris-Consultorum necessitas	69
de Emptione venditione diff.	225	- corpora variarum gentium	68
Epichæ recacus vasallus	70	- Danici & Romani differentia	147
Excusatio tutorum propria & impropria	161	- Lubecensis & Romani differentia	125
Expectativa in casum mortis concessa	161	- prudentiæ Romanæ critica & anticritica	123
de Exposititiis liberis diff.	207	- scientia non prorsus facilis	69
F.		- Romani navi	123
Feude ratione jus Domino & vasallo competens	161	Justitiæ tam commutativæ, quam distributivæ, proportionem	287
circa Forum patriæ dissensus Jctorum	98	L. & l.	

JURIDICARUM.

	L.		Oppolienſis & Rattiborienſis Du-
Leib. Nente	234		catus jus nobilium 70
L. 8. ff. ad Sct. Turpill.	72		- - - jus personarum 70
L. 68. ff. ad L. Falcid. paraphraſis			P.
	134		Patria circa forum diſſenſus JCro-
Lex Oppia Romanorum adum-			rum 98
brata	241		Perduellionis pœna ad l. 5. C. ad L.
de Liberis expoſitis diſſ.	207		Jul. Maj. 137
de Lingvæ moderamine oratio	323		à Pignoris poſſeſſore facta oblatio
Lubecenſis juris à communi Ro-			debiti 70
mano-Germanico differentiæ			Prutenicum jus, ut quisquis ad
	125		fundum poculum exhauſerit,
- - - & civilis con-&			denuò impletum prælibet 69
diſconvenientia circa ſucceſ-			R.
siones ab inteſtato	199		Rattiborienſis & oppolienſis Du-
- - - & communis			catus jus nobilium 70
collatio circa materiam ſuc-			- - - jus personarum 70
ceſſionum	225		de Reconvetione diſſ. 97
	M.		Reſtoris Academici electi, ſed
Mecklenburgica virgo nobilis, e-			nondum introducti, jura 163
jusque jura circa feudum	130		- - - electi & in-
Minorum in contractibus decreta			troducti jura ac privilegia 323
	160		Retentio rei alienæ juſta 199
Mutii Scævola cautio	147		Romani & Danici juris differentiæ
	N.		147
de Nævis juris Romani diſſ.	123		- - & Lubecenſis juris diſſe-
Naturalis juris quæ ſunt, an muta-			rentiæ, v. Lubecenſis
tioni ſint obnoxia	362		S.
de Novatione legali diſſ.	69		Scientia delicti punita 70
in Nummis non ſubſtantiam, ſed			de Sorte diſſ. 172
quantitatem eſſe attendendam			Sponſalia ſine teſtibus contracta
juxta l. 1. ff. d. contrah. emb.	294		353
de Nuptiis theſes controverſæ	34		de Stigmate in facie non ſcribendo
	O.		diſſ. 69
Oblatio debiti à poſſeſſore pigno-			Stupratorem violentum an illaſa
ris facta	70		conſcientia occidere liceat 66
Oppia lex Romanorum adumbra-			
ta	241		E

INDEX RERUM

Supplementum judicis in causis partium 70 T. in Territorio amici, an sine hujus consensu hostem armata manu persequi liceat 295 circa Territorium suum jus negatum 358 Testamenta conjugum reciproca 70 Transactio calumniosa 109 Tutelæ & curæ materiam tranctan-	tes dissert. 298. 376 Tutorum excusatio propria & impropria 161 V. Vafallo & Domino competens jus ratione feudi 161 Vafallus epichazrecacus 70 de Vespillonum jure diff. 70 Violentum stupratorem an illa conscientia occidere liceat 66 de Vitalitio diff. 234 de Vocatione in jus diff. 209
---	--

INDEX RERUM MEDICARUM ET PHYSICARUM.

A. A Bietis & pini medulla balsamica Spirituosa volatilis 52. 208 de Alopecia & ophiassi diff. 40 Aëris actio in machinulam barometricam 57 de Alimentorum digestionem diff. 268 Alvi excrementa per scrotum, penem, umbilicam &c. ejecta 96	Alvum per pudenda exonerans mulier 95 Anatomicae historiae corporis humani specimen 342 Anatomica inventa receptiora 240 Animæ cura felix per corporis curationem 295 Animalis motus principium 22 - - - organa 78 - - - corporis nutritio 306 Anorexiæ medela de piro immatura 156 50
---	--

Barome-

MEDICARUM & PHYSICARUM.

B.		de Diabete diff.	40
Barometricam in machinulam aëris actio	57	Dixta nulla quandoque est optima diata	156
des Blasen- und Nierensteins Beschreibung	208	Diarrhoea triginta annorum in senes	59
C.		E.	
Calculus vesicæ cum exulceratione	267	de Effatarum lactatione diff.	268
Cancer quid sit	367	F.	
- - est vel occultus vel ulceratus	369	de Fistulis dissert.	126
- - exulceratus ex scarificatione	363. 367	de Frigore correptis diff.	377
- - cur in mammis præcipuè sibi sedem eligat	468	Fungus cerebri in viro generoso inventus	40
de Catarcho diff.	315	G.	
Cerebri fungus in viro generoso inventus	40	Gangrana	358
Chyli per umbilicum, thoracis vultus &c. effluxus	24	H.	
de Coloribus & luce diff.	239	de Hydropè dissert.	138
Conceptionis signorum incertitudo	40	L.	
de Conspirationis moderamine dissert.	300	Lactatio effatarum	268
Corporis animalis nutritio	306	Lactis materia quæ sit	269
- - humani partium anatomicae historicae Specimen	342	Lexicon medicum	194
Curiosæ demonstrationes physicae	259	de Luce & coloribus diff.	239
- - subtilitates an in praxi medica usum habeant	315	M.	
D.		Majalis roris spiritum conficiendi methodus	86. 187
ex Dentibus vermiculi decidui	317	Malacia & pica	150
an Dentibus vermiculi unde generentur	317. 318	Medicæ observationes curiosæ	207. 208
		Medicinisches Teusches Lexicon	194
		de Melancholia descriptio compendiosa	51
		de Menocryphia diff.	40
		Menses cui nunquam fluxere femina an concipere possit	40
		Mercurialis salivatio	365. 374
		E 2	
			Merca-

INDEX RERUM

Mercurii usus inconsideratus funestus	375	observationes variaz	24. sq.
Mercurius quid sit	55	Pingvedo per umbilicum fluens	24
- - cur in barometro, nebuloſa ac pluvioſa tempeſtate, depreſſior; Sereno celo ſublিমior appareat	55	Pini ac abietis medulla baſamica volatilis	52. 208
- - diaphoreticus	366	de Præſagiis mortis meletema	348
de Mortis præſagiis meletema	348	in Praxi medica an curioſæ ſubtilitates locum habeant	325
Motus animalis principium	22	per Pudenda alvum exonerans mulier	99
Mutila manus virgo an poſſit contrahere matrimonium, ſine metu mutilos pariendi	75	R.	
N.		Roris majalis Spiritum conſiciendi methodus	86. 187
des Nieren, und Blaſenſteins Beſchreibung	208	S.	
Nutritio corporis animalis	306	Saccharum Saſmaſianum	209. 210
O.		- - veterum an & quomodo differat à moderno	210
de Obefitate nimia diſſ.	99	Salivatio mercurialis	365. 374
Obefitatis nimiaz cura	26	de Sanitate diſſ.	200
- - - - incommoda	26	de Sapore diſſ.	40
Odontalgia tactu ſedanda	351	ex Scarificatione imperita cancer ortus	367. 371
de Ophiali & alopecia diſſ.	40	Scarificationis funeſtæ exempla	372
Optimus theoreticus an peſſimus ſit practicus	295	Signorum conceptionis incertitudo	40
de Oſium ſtrepitu diſſ.	237	Spiritus roris Majalis qua methodo conſiciendus	86. 187
P.		de Strepitu oſium diſſ.	237
de Petechiis diſſ.	40	Subtilitates curioſæ an in praxi Medica locum habeant	325
Phyſicæ demonſtrationes curioſæ	259	T.	
Phyſicarum inſtitutionum Sperlingii nucleus	35	Tactus operatio in odontalgia ſedanda	351
Pica brutorum animantium	155	Theoreticus optimus an peſſimus ſit practicus	295
- mulierum	150. 151		
- - - unde oriatur	153		
de Pingvedine, materia adipoſa			Vario-

MEDICARUM & PHYSICARUM.

U.

Variolarum à varioloso emtio, pretio statim numerato	295	Virgo mutila manus an possit contrahere matrimonium sine metu	
de Variolis diss.	258. 291	mutilos pariendi	75
Venæ sectionis usus & abusus	94	de Vita in morte Schediasma	89
Ventriculi abscessus rarus	195	per Umbilicum fluxus pinguedinis, chyli &c.	24
Vermiculi ex dentibus decidui	317	de Vomitu & vomitoriis dissert.	207
- - in dentibus unde generentur	317. 318	de Uteri hydrope dissert.	138
de Vertigine ac melancholia diss.	51	W.	
Vesicæ calculus cum exulceratione		D. Wagneri (Reinholdi) observatio medica	117
in adolescente	11.	von den Weiblichen Krankheiten	
atnorum	267	Bericht	195

INDEX
RERUM
PHILOSOPHICARUM
ET
PHILOLOGICARUM.

A.

A Beavetus & nova descripta	326	electi & introducti jura	323
Aboënsis Academiæ moderna facies	301	Academiarum contemtores & turbatores	163
Academiæ Gryphicæ epigramma ob D. Mayerum receptum	325	Academica promotiones apud Hebræos veteres	147
Academiæ Rectoris electi, sed nondum introducti, jura	163	de Academicis dissertationibus ab interitu vindicandis pium desiderium Sever. Lintrupii	110

142. 178. 201. 243
de

INDEX RERUM

de Academicis gradibus diff.	312	Arithmetica tyronica	192
- - - titulis quid sentien-		- - - veterum	49
- - - dum sit	295	Arithmetische Schatzkammer	320
Academicorum studiorum mensis	295	Artium liberalium circulus	310
Actiones hominum in se & suâ natura malâ	299	Aspecken Zeiger über das 1701. Jahr	27
Actionum humanarum principia	189	de Astrologicis prædictionibus diff.	309
de Adamante tr.	35	der Astrologie, metoscopie und chiromantie continuirte Verthädigung	57
Aegyptiorum odium in pastores	207	Auditor idoneus politicæ Aristotelicæ,	271
Ætatis laudes	159	Aulicæ vitæ pericula & adminicula	137
Anagramma germanicum purum è nomine & titulo Reginae Daniæ, Louyse	21	de Aurora diff.	141
de Analyfi logica problema	34	Austriacæ domûs gloria actu panegyrico celebrata	138
Animæ <i>πνευμα</i>	240	<i>Αυτογνωσία</i>	314
Animalis corporis nutritio	306	Axis telluris ejusque inclinatio	140
Animi generosi triumphus	327	B.	
Annus Solaris astronomicus	331	Barbarossam Imp. ab Alexandro III. Papa pede non esse conconsultatum	350
Ansbertæ fides conjugalis, Principi Bertulfo, marito suo, probata & actu dramico exhibita	140	de Bello hodiernorum temporum liber	167
Antiquitatis titulum gentilibus Græcis aut Romanis jure non competere	383	Bibliotheca juris gentium	123
de Apibus dissert.	270	- - - universalis	122
de Apophoretis diff.	241	de Bibliothecis per societatem augendis & colligendis	11
Arborum natura, affectiones & differentia	304	de Bonitate malorum diff.	140
de Archimedis postulato quidam meletema	119	Borussæ variæ periodi	41
Arien der Hamburgischen Opera	124	Borussicus Salomo in corona spectatus	236
Aristotelicæ politicæ auditor idoneus	271	Borussi extra fines ad expeditionem non adstricti	173
		Borus-	

PHILOSOPHICARUM & PHILOLOGICARUM.

Borufforum felicitas sub Rege Friederico	236	- - - victoriam dictam numismata	278
in Brenneriz (Sophiz Elifabethz) laudes carmen gallicum	73	- - - victoriam propè Rigam à Saxonibus obtentam	297. 321
Britannica expeditio ex numismate exposita	27. 123	- - - natalem oratio panegyrica	201. 271
in Buchingerum (Matthiam) manibus pedibusque destitutum, feliciter mira peragentem, epigramma	75	in Carolum XI. R. Svec. emblemata	272
C.		- - - XII. R. Svec. emblemata	275
Cæsares Romani, per discordiam fortè electi, an Francofurti armis anti-Cæsarem repellere soliti fuerint	173	- - - oratio de piissimo & clementissimo Carolorum nomine	18
Calendarii emendatio	9. 269	Castitas victrix in Banise & Ballazin, dramate Comico exhibita	379
Calendariorum Juliani, Gregoriani & naturalis comparatio & demonstratio	319	Cebetis philosophiam moralis	159
Calendarium novum verè perpetuum	288	de Chiromantie, Astrologie &c. continuè Bertholdigung	57
- - - Romanum cum annotat.	10	Chrematistica, quæ est præter & contra naturam	200
Calumniæ & invidiæ contemptus	327	Chronologische Tabellen	320
de Camera obscura diff.	141	M. T. Cicero ab Erasmo Roterod. perperam cælo adscriptus	173
de Capillamentis tract.	35. 37	de Circuli divisione diff.	362
Carmen gallicum in laudes Sophiz Elifabethz Brenneriz	73	Civis & hominis officium juxta legem naturalem	253
in Caroli XII. R. Svec. victoriam à Moscis den 20. Novemb. 1700. reportatam, oratio gratulatoria	91. 116. 129. 141. 229. 241. 242. 338. 271	in Cæcum ad magisterii gradum & professionem moralium & historiarum evectum, epigramma	48
- - - victoriam dictam inscriptiones quadripartitæ	279	Cæcus egregiè literatus	239
		Cæli quies	305
		de Cognoscendi principio diff.	38. 164
		de Cognitione humana diff.	311
			de

INDEX RERUM

de Cognitionis clave diff.	174	Danorum antiquæ rei monetariæ Specimen	54
de Congiariis & donatis diff.	141	<i>Δενόρολογία</i>	304
de Contradictoriis enunciationibus differt.	288	Desideria pia B. Balth. Meisneri	12
Constantia coronata in Carimond & Marinette, dramate comico ostensa	379	Desiderium pium Sever. Lintrupii de dissertationibus Academicis ab interitu vindicandis. 110. 142. 187. 201. 243	
Contröversiarum neotericarum theoria	12	Desiderius pius Georg. Finwetteri	11
Copici Christiani IV. Danorum Regis	19	de Diis & mundo ad Salustium Philof. notæ	50
- - (Rufforum moneta) unde nomen trahant	19	Disciplinarium vinculum fororium	326
Cornelii Nepotis nucleus Scholasticus	12	de Divisione circuli diff.	362
Cornu Septentrionale antiquum affabrè cælatum, cum expositione verborum Islandicorum	60	Divisionis natura in genere	315
de Corona hederacea diff.	315	Docentium & discentium requisita & virtutes	77
de Coronis diff.	299	Doctrinalium signorum natura in genere	17
Corporum naturalium in sextiduo à Deo conditorum œconomia	351	de Donativis & congiariis diff.	141
de Crepusculis diff.	309	Dubia vexata historiæ ecclesiasticæ primorum trium Seculorum	51
de Curculionibus, Kornmotten tr.	35	die Durchleuchtige Welt	93
Curiositas philosophi immoderata	38	E.	
Curtii nucleus scholasticus	11	Ebrææ & Finicæ lingvarum convenientia	303
Cycloëidis historia	123	Eclipsin observandi nova methodus	131
Cyclus lunæ Solaris	287	Eclipsis lunaris de 12. Febr. 1701. observata	131
D.		Eclipsium causæ & calculus	362
Daniæ gentilis antiquitates	186	Encyclopædia doctrinarum omnium	207
- & Norvegicæ eruditæ mulierum syllabus	108	- - - facultatum omnium	35
Danici nummi copicis Rusficis similes	19		de

PHILOSOPHICARUM & PHILOLOGICARUM

de Enunciationibus contradic- tionis diff.	288	diem orationes panegyricæ	236
Epistolæ curiosæ	37	- - - - - nominalem	
der Erd-Beschreibung Abbildung	252	diem actus panegyricus	238
Eruditis de mulieribus qui Auto- res scripserint	108	in Friderici IV. Reg. Dan. natalem	
in Esthonia observata phænomena		oratio	341
de anno 1700-1701.		in Friderici Wilhelmi, regni Prus- siæ Principis hæreditarii, nata- lem oratio gratulatoria	268
Esthoniensis & Revaliensis episco- patus à Christina, Regina Sveciæ, anno 1642. institutus	383	in Fridericum Wilhelmum, Ducem Megapol. carmen gratulatorium	165
de Extemporanea dictione dissert.	311	- - oratio gratulatoria	164
Esthonica lingua editus catechi- smus Lutheri	41	Fridericum Ænobartum, Imp. ab Alexandro III. Pontif. pede non esse conculcatum	352
F.		G.	
Fabularis philosophia	309	Gamicum jubilæum Revaliense	382
Facultatum omnium encyclopæ- dia	35	Gedanensis Athenæi facies mo- derna	70
de Fatali providentia diff.	310	Geographiæ mathematicæ sciagra- phia	10
Ferrum in aqua natans	256	Geometria reliquis disciplinis præmittenda	361
Finnicæ & Ebrææ linguarum con- venientia	303	Geometriæ ejusque figurarum simplicium natura	331
Fixarum stellarum occultatio per lunam	270. 362	- - origo	304
Formulae juramentorum judaico- rum	321	Gigantomachia	309
- veterum precandi, salutandi, jurandi	50	Græcarum literarum è cultura uti- litas ecclesiæ imminens	37
de Fortitudine & temperantia diff.	362	in Græcarum literarum studia odium Judæorum nonnullorum	37
des Frauensimmers Lob	380	Gryphicæ academicæ epigramma de D. Joh. Fried. Mayero rece- pto	325
Friderici III. Elect. Brandeb. Regis Prussæ primi, inauguratio	41. 236	F	de
in Friderici III. Reg. Pruss. natalem			

INDEX RERUM

<p>H.</p> <p>de Hamburgensi Senioratu oratio 159</p> <p>Hamburgensis Gymnasii facies moderna 157</p> <p>Hamburgensium Musarum plau- sus in annum primum seculi post C. N. XVIII. 27</p> <p>Der Hamburgischen opera arien 124</p> <p>Hamburgum literatum 94</p> <p>Hebrææ analysi Specimina 11</p> <p>- - lingvæ divitiæ reales 317</p> <p>- - & Finnicæ lingvarum convenientia 303</p> <p>de Hebræorum verbis diff. 39</p> <p>Hebræorum veterum promotiones Academicæ 174</p> <p>- - - - Scholz 341</p> <p>de Hederacea corona diff. 315</p> <p>Der scharffsinnige Heyde 380</p> <p>Historiæ politicæ Micrælii conti- nuatio 77</p> <p>Historische remarques über das 1700te Jahr 124</p> <p>Hominis & civis officium juxta lo- gem naturalem 253</p> <p>de Hominis fine diff. 362</p> <p>Hominum actiones in se & suâ na- turâ mala 299</p> <p>de Hominum officii anatome phi- losophica 190</p> <p>de Honoribus heroicis diff. 313</p> <p>Horologium hebræum 11</p> <p>Humana voluntas non determina- tur ab ultimo judicio intellectus præctici 149</p>	<p>de Humana cognitione diff. 311</p> <p>- - voluntate diff. 306</p> <p>Humanarum actionum principia 189</p> <p>Humanitatis studia 313</p> <p>de Humano ingenio diff. 306</p> <p>Hypocrita bonus 311</p> <p style="text-align: center;">I.</p> <p>de Imaginatione diff. 240</p> <p>Imperii mediocritas commendata 241</p> <p>de Impostoribus tribus magnis li- ber Kortholti vindicatus 89</p> <p>Impudentiam an R. Simeon ben Lakisch genti suæ Judaicæ ipse- met imputet 28</p> <p>de Inauguratione Regum diff. 298</p> <p>de Ingenio humano diff. 306</p> <p>Invidiæ & calumniæ contemptus 327</p> <p>de Invito & Spontaneo diff. 362</p> <p>Johannis III. R. Polon. victoria con- tra Turcas 38</p> <p>Fl. Josephi chronologiæ & historiæ examen 342</p> <p>Ira effectus funestus 328</p> <p>Jubilæum gamicum Revaliensis 382</p> <p>Judæorum nonnullorum odium in Græcarum literarum studia 37</p> <p>Judaicorum juramentorum for- mula 321</p> <p>Julii Cæsaris vita 35</p> <p>Juris naturæ existentia 270</p> <p>Justiniani vita 35</p> <p style="text-align: right;">Der</p>
--	--

PHILOSOPHICARUM & PHILOLOGICARUM.

	K.	Liberorum laudata virtus, & punitum vitium, dramate presentatum	379
der Ebbliche Kauffmann	72	Licentia poetica	310
Kederi (Nicolai) emblemata varia	272. sqq.	der in Vieflland anno 1700. entstanden	78
- - - - - in Carololum XI. Reg. Sveciæ	273	Vieffländisches neu-eröffnetes theatrum	228
- - - - - in Carololum XII. Reg. Sveciæ	275	de Libris veterum diff.	249
ad Kilonienfem Univerfitatem reſcriptum Friderici, Ducis Cimbrorum	79	Lingvæ moderamen	323
von der Kinder Information Buch-achten	12	Lintrupii (Severini) pium deſiderium de diſſertationibus academicis ab interitu vindicandis	110. 142. 178. 201. 243
Kinder Sorge/ Freud und Leid	12	Liqueſeri filix, vitrum &c. an poſſit	255
Kortholti (Chriſtiani) liber de tribus impoſtoribus magnis, à reprehentione Adriani Baillet vindicatus	89	Literaria ſeculi nuper elapſi felicitas & infelicitas	177
neu erfundene Kunſt, und Schatz-Kammer	319	de Literaria inſtitutione diff.	17
	L.	Literata Norvagia	341
Lapidificus Spiritus	254	Literatum Hamburgum	94
Lapidis prodigioſi Svecici, nuper inventi, examen	378	in Livonia Chriſtianorum auſpicio	241
zur Lateiniſchen Sprache Anfang	12	Livonienses nummi ad normam Portugalleniſium percuſſi	18
Latina lingvæ nucleus	288	Locorum topicorum uſus in Oratoria	299
Latinitatis florilegium è Cicerone collectum	11	de Logarithmis diff.	240
Lectores, lectiones, & lectoria cum antiquæ tum modernæ Eccleſiæ	122	de Λογικοποιε diff.	361
Leich-Abdancungen	11. 15	Logica erotematica	187
Leiticâ lingvâ editus catechiſmus Lutheri	41	Logices præceptorum uſus	35
Liberalium artium circulus	310	de Luctu Romanorum tract.	49
de Libero arbitrio diff.	362	Ludi literarii Senenſium	173
		Ludimoderatorum cum parentibus comparatio	299
		Lunaris eclipſis de 21. Februar. anno 1701. obſervata	131
		F 2	de

INDEX RERUM

M.		xonica in Transylvania brevis-	
de Malorum bonitate diff.	140	culus	102
in Manibus truncatum pedibusque		Naturæ è lumine in notitiam Spiritus	
defuturum, feliciter mira per-		perveniendi via	304
gentem, epigramma	75	- - juris existentia	270
Maris fluxus & refluxus	340	Naturalis juris quæ sunt, an muta-	
Manuetudinis fructus	328	tioni sint obnoxia	362
Martyrium Philosophi	326	Naturalium corporum in sextiduo	
Mathematicis propositum proble-		creatorum æconomia	351
ma	127	vom Nord- uol Sendschreiben	36
- - - expositum probl.	192.	Norvagia literata	341
	281	Notitia Dei naturalis	307
Matheos utilitas	361	- - sui vera	314
Mathesis quod homines Deo quo-		Nucleus lingvæ Latinæ	288
dammodo similes reddat	361	Numeratio per virgulas	309
Mediocritas imperii commendata		Numismata Svecica varia & venu-	
	241	sta	271. 278
Mecklenburgica fata fausta	129	Nummi Danici copicis æquales	19
Memoria quorundam insignis	167	- - in silice reperti	253
Mercurius bilinguis Grosippi	288	- - Livonienses ad normam	
Micralii politicæ historiæ conti-		Portugallensium percussi	18.
nuatio	77		19
Modii Romani ad mensuras hodie-		- - Rusfici	18
nas applicatio	261	- - Tfar, Petri, Rusiæ Imper.	
Monetariæ antiquæ Danorum rei			20
Specimen	54	de Nummis non cufis diff.	117
de Morali virtute diff.	362	Nummus sæcularis Romanus	50
Moralis philosophiæ studium	48	Nuptialis societatis in statu inte-	
Moralitatis fons	38	gritatis necessitas	98
Mortis prælagia	348	Nutritio corporis animalis	306
de Mulieribus eruditis qui Auto-		O.	
res scripserint	108	Occultatio stellarum fixarum per	
von der Music, alten und neuen Lie-		lunam	270. 362.
dern/ Sendschreiben	36	Oeconomia corporum naturalium	
N.		omnium à Deo in sextiduo crea-	
Nationum originum, præcipuè Sa-		torum	351
			de

PHILOSOPHICARUM & PHILOLOGICARUM.

de Officiis hominum anatome phi-	- - primæ veritas	381
losophica	190	Phænomena anno 1700. & 1701. in
Officium hominis & civis juxta le-	Esthonia observata	175
gem naturalem	253	de Phænomenis quibusd. cœlesti-
Opinionibus regitur vulgus	250	bus diff.
in Oratoria topicorum locorum u-	Physicarum institutionum Sperlin-	229
sus	gii nucleus	35
Oratorix intimioris delitix	126	Picturæ in laudem carmen germa-
ad Oratorium usum apparatus &	anicum S. E. Brennerix	42
armaria necessaria	63	Platonem vel Terentium utrum le-
de Orbe novo reperto oratio	38	gerit Christus
Orbis encyclopædia	207	è Plinii panegyrico controversiæ
- universi descriptio à Julio	oratorix	8
Cæsare facta	35	Pœnarum erogatio
Originum nationum breviculus	102	Pœtarum vindiciæ
de Ostracismo diff.	10	Pœtica Scholæ
Oweni epigrammata cum indice	12	Pœtica licentia
		Pœtria nova, Ingeburga Grytten
		107. 108
		Poli terræ eorumque proprietates
		140
		de Politica in genere diff.
		161
		Politica Aristotelicæ auditor ido-
		neus
		271
		- - disputationes
		239
		de Pomis Sodomiticis diff.
		54
		ad Popmam de differentiis verbo-
		rum additamenta
		50
		Præceptorum & docentium tria re-
		quisita
		77
		Prædictiones astrologicæ
		309
		Præfagia mortis
		348
		Primogenitura ejusque prærogati-
		væ
		327
		de Principiis primis diff.
		311
		Principium cognoscendi
		38. 164
		de

P.

Pacis commoda	137
von Paruquen tract.	35
Perfectissimi historia à mundo con-	36
dito	36
de Periodo ejusque affectionibus	77
tract.	77
Philosophi immoderata curiositas	38
- - martyrium	326
Philosophia fabularis	308
- - Symbolica	313
- - vitæ civili servitura	17
Philosophica meletemata	10
Philosophiæ dignitas contra obtre-	78
Etatores defensa	78
- - moralis studium	48

INDEX RERUM

de Proxresi & voluntate diff.	362	Romani modii ad mensuras hodiernas applicatio	261
Problema curiosum Mathematicis ad solvendum propositum	127	de Romanorum luctu tract.	49
- - - - - expositum	192. 281	Romuli vita	35
Providentia fatalis	310	Rostochiensis Academiae historia	215
Prusiae Ducatus in Regnum erectio	41	Rusfici nummi	18
Pythagorici argumenti pro Numeri unitate examen	327	- - - Tsar Petri, Russiae Imper.	20
Q.		S.	
de Quadratis laterum trianguli re-ctanguli diss.	330	Saecularis oratio in Bergensi Schola habita	50
Quies caeli	305	- - - - Hamburgi	58
Quies in turbis	162	- - - - Holmiae	141
R.		de Sagis & Spectris diss.	252
Rangonischen Naturalien-Kammer	36. 37	ad Salustium Philosophum, de Diis & mundo, notae	50
Rationalium principiorum cognoscendi natura, usus & fata	164	de Sardanapalo diss.	270
Rationis exultae usus	141	Saxones, Transylvanicae incolae	103
Reactoris academici electi, sed nondum introducti, jura	163	Scheffel (Germanorum mensura, unde nomen habeat)	262
- - - - - electi & introducti jura	323	Scholae Hebraeorum, Graecorum, Romanorum &c.	341
Regum inauguratio	298	Schwedischen Sieges Relation wie der die Moscoviter den 20. Nov. 1700.	34
Revaliense jubilaeum jamicum	382	- - - - - wieder die Sachsen	228. 259
Revaliensis & Esthonicus episcopatus a Christina, Regina Sveciae, anno 1642. institutus	383	- - - - - wegen gehaltenen Danckfeste und Solennia	67.
Rhabdologia	309	68. 73. 116. 136. 277	
de Rhetorica dilatatione & amplificatione liber	126	de Scytala apud Cornel. Nep. diss.	340
Rigensis gymnasii facta	175	le parfait Secretarie Francois	342

INDEX RERUM PHILOSOPHICARUM & PHILOLOGICARUM.

Veterum arithmetica	49	pro Unitate Numinis argumenti	
- - formulæ variæ precandi		Pythagorici examen	327
salutandi & jurandi	50	de Vocabulis traductis diff.	76
- - triturationo	314	Voluntas humana non determinatur ab ultimo judicio intellectus practici	149
Vinculum disciplinarum sororium	327	de Voluntate humana diff.	306
per Virgulas numeratio	309	Vulgus opinionibus regitur	250
de Virtute morali diff.	362		

S. D. G.

